

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ

อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคชนบทจีน : บทเรียนต่อประเทศไทย

โดย

ศิริพร ศรีสินธุ์อุไร และ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล

เมษายน 2555

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ

อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคชนบทจีน : บทเรียนต่อประเทศไทย

คณะผู้วิจัย

ศิริพร ศรีสินธุ์อุไร

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดร.ปริญทร์ ศรีสมถวิล

สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ชุดโครงการวิจัยจีนศึกษา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG5410003

ชื่อโครงการ: อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคชนบทจีน : บทเรียนต่อประเทศไทย

ผู้วิจัย: อาจารย์ศิริพร ศรีสินธุ์อุไร และอาจารย์ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล

ระยะเวลาดำเนินการ: 15 พฤศจิกายน 2553 – 14 สิงหาคม 2554

“อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคชนบทจีน : บทเรียนต่อประเทศไทย” เป็นโครงการวิจัยที่ศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries) ในชนบทของประเทศจีน ซึ่งรัฐบาลจีนกำลังให้การสนับสนุนอย่างกว้างขวางและส่งผลอย่างสำคัญต่อชนบทจีน อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนสัมพันธ์โดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงของชนบท ไม่ว่าจะเป็นการประดิษฐ์และฟื้นฟูศิลปะ ประเพณี พื้นบ้าน การผลิตสินค้าวัฒนธรรม ซึ่งในทางหนึ่งก็ช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นชนบท แต่ในขณะเดียวกันก็นำความเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมาสู่สังคมชนบทจีนอย่างมาก

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศึกษากระบวนการสร้างและจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทของประเทศจีน (2) ศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีต่อชนบทและภาคการเกษตรของจีน การเปลี่ยนอาชีพของแรงงานภาคการเกษตรเข้าสู่ภาคบริการ และ (3) ศึกษาปรากฏการณ์อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน เพื่อเป็นบทเรียนสำหรับประเทศไทย

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยเน้นที่เอกสารภาษาจีน และเลือกศึกษา 2 กรณีศึกษา คือ โจวจวง หมู่บ้านโบราณกลางน้ำในเขตชูโจว มณฑลเจียงซู โจวจวงมีประวัติศาสตร์ยาวนานนับพันปี มีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของอาณาจักรอู๋โบราณ และยังคงสืบทอดลักษณะหมู่บ้านกลางน้ำอันเป็นเอกลักษณ์ของชนบทแถบเจียงหนาน และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง มณฑลยูนนาน ถิ่นฐานของชนชาตินาซี ลี่เจียงมีประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปกว่า 800 ปี ย่านเมืองเก่าลี่เจียงมีชื่อเสียงจากวัฒนธรรมตงปา ดนตรีนาซี และทัศนียภาพบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ ลี่เจียงได้รับการประกาศจากยูเนสโกให้เป็นมรดกโลกในปี 1997

ผลการศึกษาประกอบด้วยหัวข้อหลักดังนี้ (1) นิยามและการประยุกต์ใช้แนวคิด “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศจีน (2) พัฒนาการของแนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับ “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศจีน (3) ภูมิหลังและบริบทของ “โจวจวง” และ “ต้าเหยียนลี่เจียง” (4) กระบวนการอนุรักษ์เมืองโบราณ การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และการก่อตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจวง

และสีเขียว ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางกายภาพ และการสร้างแบรนด์ทางวัฒนธรรม (5) สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นของโจวจงและสีเขียว การสร้างความหมายและการจัดการ (7) การเปลี่ยนแปลงของชนบทโจวจงและสีเขียวหลังการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการขยายตัวของการท่องเที่ยว (8) บทเรียนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน จากประสบการณ์ของโจวจงและสีเขียว

กล่าวโดยสรุป จากประสบการณ์ของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจงและสีเขียว เงื่อนไขของความสำเร็จ/ล้มเหลวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนเกี่ยวข้องกับ (1) บทบาทของภาครัฐและประสิทธิภาพของกลไกรัฐ (2) บริบทของท้องถิ่นและมรดกทางวัฒนธรรม (3) พลังของโลกาภิวัตน์ และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศ (4) นวัตกรรมการบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (5) ปฏิบัติการที่มาจากฐานของการสั่งสมความรู้และการวิจัย นอกจากนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทยังจำเป็นต้องตระหนักถึงผลกระทบทางลบและขีดจำกัดของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมไปพร้อมกันด้วย ในปัจจุบันอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้กลายเป็นทั้งแนวคิดและปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและมีพลวัตสูงยิ่ง จึงยังจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยกันต่อไปในอนาคตเพื่อให้เกิดความเข้าใจให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการลงพื้นที่ศึกษาภาคสนามระยะยาวและการศึกษาวิจัยข้ามวัฒนธรรม

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

(Executive Summary)

“อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคชนบทจีน: บทเรียนต่อประเทศไทย” เป็นโครงการวิจัยที่ศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries) ในชนบทของประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลจีนกำลังให้การสนับสนุนอย่างกว้างขวางและส่งเสริมให้มีความสำคัญต่อชนบทจีน อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนสัมพันธ์โดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงของชนบท ไม่ว่าจะเป็นการประดิษฐ์และฟื้นฟูศิลปะ ประเพณี พื้นบ้าน การผลิตสินค้าวัฒนธรรม ซึ่งในทางหนึ่งก็ช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นชนบท แต่ในขณะเดียวกันก็นำความเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมาสู่สังคมชนบทจีนอย่างมาก

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) ศึกษากระบวนการสร้างและจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทของประเทศไทย (2) ศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีต่อชนบทและภาคการเกษตรของจีน การเปลี่ยนอาชีพของแรงงานภาคการเกษตรเข้าสู่ภาคบริการ และ (3) ศึกษาปรากฏการณ์อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน เพื่อเป็นบทเรียนสำหรับประเทศไทย

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสารเป็นหลัก โดยเน้นที่เอกสารภาษาจีน ประกอบกับการลงพื้นที่ศึกษาระยะสั้นประมาณหนึ่งสัปดาห์เพื่อสำรวจสภาพพื้นที่ สังเกตการณ์และตรวจสอบข้อมูล โดยเลือกกรณีศึกษา 2 กรณี คือ โจวจวง หมู่บ้านโบราณกลางน้ำในเขตชูโจว มณฑลเจียงซู โจวจวงมีประวัติศาสตร์ยาวนานนับพันปี มีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของอาณาจักรโบราณ และยังคงสืบทอดลักษณะหมู่บ้านกลางน้ำอันเป็นเอกลักษณ์ของชนบทแถบเจียงหนาน และต้าเหียนลี่เจียง มณฑลยูนนาน ถิ่นฐานของชนชาตินาซี ลี่เจียงมีประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปกว่า 800 ปี ย่านเมืองเก่าลี่เจียงมีชื่อเสียงจากวัฒนธรรมตงปา ดนตรีนาซี และทัศนียภาพบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ ลี่เจียงได้รับการประกาศจากยูเนสโกให้เป็นมรดกโลกในปี 1997

ผลการศึกษาประกอบด้วยหัวข้อหลักดังนี้ (1) นิยามและการประยุกต์ใช้แนวคิด “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศไทย (2) พัฒนาการของแนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับ “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศไทย (3) ภูมิหลังและบริบทของ “โจวจวง” และ “ต้าเหียนลี่เจียง” (4) กระบวนการอนุรักษ์เมืองโบราณ การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และการก่อตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจวงและลี่เจียง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางกายภาพและการสร้างแบรนด์ทางวัฒนธรรม (5) สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นของโจวจวงและลี่เจียง : การสร้างความหมายและการจัดการ กรณีศึกษาชาหมู่วานซาน โจวจวง และ การแสดงและดนตรีโบราณนาซี ลี่เจียง (6) การเปลี่ยนแปลงของชนบทโจวจวงและลี่เจียงหลังการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการขยายตัวของการท่องเที่ยว (7) บทเรียนการ

พัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียงสรุปบทเรียน
สำหรับประเทศไทย จากประสบการณ์ของประเทศจีน กรณีศึกษาโจวจวงและลี่เจียง

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน ทั้งในกรณีของโจวจวงและลี่เจียง เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและทวีความเข้มข้นอย่างมากในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา บทเรียนว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของประเทศจีนมีทั้งในแง่ที่เป็นด้านลบ เช่น สภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน ตลอดจนขีดจำกัดของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการย้ายถิ่น ความแออัดของนักท่องเที่ยว ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการเป็นธุรกิจมากเกินไป ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพึงตระหนักในการดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท เป็นการเรียนรู้ทั้งเพื่อแก้ไขผลกระทบและเพื่อระมัดระวังไม่ให้เกิดขึ้น

แต่ถึงแม้ว่าจะประสบกับปัญหาหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วดังที่ได้กล่าวข้างต้น โจวจวงและลี่เจียงในปัจจุบันได้กลายเป็นตัวอย่างของความสำเร็จที่เมืองท่องเที่ยวหลายแห่งในประเทศจีนยึดถือเป็นต้นแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในแง่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ค่าชมหรือรางวัลที่แสดงถึงการยอมรับจากสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เสี่ยงตอบรับทางบวกเหล่านี้สร้างความภาคภูมิใจให้กับทุกคนท้องถิ่น และภาครัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่นอย่างมาก

ประเด็นที่ผู้วิจัยอยากจะทำคือคำตอบที่ว่า อะไรคือบริบทและเงื่อนไขที่ทำให้ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจวงและลี่เจียงเป็นอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นการทบทวนถึงเงื่อนไขหรือบริบทอันเป็นที่มาของความสำเร็จ/ล้มเหลวของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง เพื่อว่าการเรียนรู้บทเรียนเหล่านี้ อาจจะเป็นประโยชน์บ้างไม่มากนักน้อยต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม หรือสนใจการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท จากประสบการณ์ของโจวจวง มณฑลเจียงซู และลี่เจียง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ข้อค้นพบเบื้องต้นเกี่ยวกับบริบทและเงื่อนไขของความสำเร็จ/ล้มเหลวของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทเกี่ยวข้องกับประเด็นต่อไปนี้

(1) บทบาทของภาครัฐ และประสิทธิภาพของกลไกรัฐ จากการศึกษาภาพรวมของนโยบาย อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน และกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจวงและลี่เจียง จะเห็นได้ชัดเจนว่า ภาครัฐมีบทบาทนำในการผลักดันนโยบายและกระตุ้นให้รัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม รัฐบาลจีนดำเนินนโยบายใน

เรื่องนี้อย่างเข้มข้น เป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง มีการปฏิรูปโครงสร้างระบบการบริหารจัดการและกลไกระดับต่างๆ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายภาครัฐที่ชัดเจนและกลไกการส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จ แต่ถึงแม้ว่าประเทศจีนจะเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องความชัดเจนและความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ แต่หากมองอย่างวิพากษ์วิจารณ์ก็จะเห็นได้ว่า การดำเนินนโยบายภาครัฐหลายๆ อย่างของรัฐบาลจีนเป็นไปได้เฉพาะในบริบทการเมืองการปกครองแบบสังคมนิยมที่รัฐมีอำนาจรวมศูนย์อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เช่น นโยบายการเวนคืนที่ดิน การกำหนดรูปแบบการใช้พื้นที่และวิธีการดำรงชีพของประชาชน เป็นต้น ซึ่งไม่แน่ว่าจะเป็นวิธีการดำเนินนโยบายที่เบ็ดเสร็จเด็ดขาดเช่นนี้จะป็นวิธีการที่เหมาะสมที่ประเทศอื่นสามารถนำไปใช้ได้ หรือควรนำไปใช้ในบริบทสังคมการเมืองของประเทศอื่นที่มีระบบการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากประเทศจีน

(2) บริบทของท้องถิ่นและมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นก็เป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะถึงแม้ว่ารัฐบาลจีนจะมีบทบาทอย่างสูงในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท แต่มิได้หมายความว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นได้ในชนบททุกหนแห่งในประเทศจีน มีเพียงพื้นที่ชนบทบางแห่งเท่านั้นที่มีจุดเด่นและศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมขึ้นในท้องถิ่น ดังเช่นในกรณีของหมู่บ้านกลางน้ำโจ้วจงและเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง ทั้งสองกรณีต่างก็มีมรดกวัฒนธรรมที่มั่งคั่งและดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยือน และมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ในมุมมองของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น ทั้งโจ้วจงและลี่เจียงเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งที่กำลังเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จ รวมถึงเป็นกรณีศึกษานำร่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่ชนบทแห่งอื่นๆ ของจีน แต่การประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับโจ้วจงและลี่เจียงก็เป็นเรื่องยาก หลายกรณีที่ไม่ประสบความสำเร็จมักได้แก่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีฐานมาจากการลอกเลียนแบบโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของบริบททั้งของท้องถิ่นตนเองและต้นแบบ ในช่วงทศวรรษที่ 1980 ได้เกิดกระแสการสร้างหมู่บ้านวัฒนธรรมไปทั่วประเทศจีน พื้นที่หลักๆ เช่น เซินเจิ้น ปักกิ่ง คุณหมิง แต่ก็ไม่สามารถดึงดูดต่อมากจนถึงปัจจุบัน

(3) พลังของโลกาภิวัตน์และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศ อีกเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญคือ บริบทโลกาภิวัตน์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ซึ่งมีทั้งแง่บวกและแง่ลบ รวมถึงถึงองค์การระหว่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างที่เด่นชัดคือ บทบาทขององค์การยูเนสโกในกรณีของลี่เจียง หลังจากได้รับการประกาศเป็นมรดกโลกในปี 1997 ลี่เจียงเป็นที่รู้จักในเวทีโลก การเป็นเมืองมรดกโลกกลายเป็นจุดขาย

ที่สำคัญของสี่เจียงในฐานะเมืองท่องเที่ยวและกลายเป็นตราสินค้าหรือแบรนด์ที่สร้างความโดดเด่นให้กับสี่เจียง กรณีของโจวจง บทบาทของสื่อและโลกาภิวัตน์มีส่วนสำคัญที่ทำให้โจวจงเป็นที่รู้จัก เป็นต้นว่า การได้รับการแนะนำว่าเป็นหมู่บ้านกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีนในงานเซี่ยงไฮ้เอ็กซ์โป การมาเยือนของบุคคลสำคัญหรือผู้มีชื่อเสียงระดับโลก เป็นต้น

พลังของโลกาภิวัตน์ไม่เพียงทำให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นเข้ามาเป็นจำนวนมากแล้ว ยังทำให้เกิดการไหลเข้ามาของนักลงทุนจำนวนมากจากทั่วประเทศและทั่วโลกด้วย ส่งผลให้เมืองเก่าเปิดสู่โลกภายนอก ซึ่งในด้านหนึ่งก็เป็นการดึงดูดทรัพยากรจากโลกภายนอกเข้ามาสู่สี่เจียง แต่ในขณะเดียวกันก็นำพาความเปลี่ยนแปลงมายังสี่เจียง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ อาคารสิ่งก่อสร้าง ยังรวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รูปแบบการประกอบอาชีพ หรือวิถีชีวิตของชาวเมืองเก่า สิ่งของโลกาภิวัตน์นำมาสู่เมืองเก่าสี่เจียงไม่ใช่แค่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่านั้น ยังมีอีกหลายสิ่งที่สำคัญเป็นต้นว่า ข้อมูล เทคโนโลยี ทุน ทรัพยากรมนุษย์ สินค้า วัฒนธรรม และแนวความคิดจากภายนอก ปัจจัยที่มีอิทธิพลเหล่านี้เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมนาซีในเมืองสี่เจียง

(4) *นวัตกรรมการบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม* เป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามและไม่มีสูตรสำเร็จที่ตายตัวว่ารูปแบบที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร แต่ละกรณีจึงจำเป็นที่จะต้องค้นหารูปแบบหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับเงื่อนไขของแต่ละท้องถิ่น จากตัวอย่างของโจวจงและสี่เจียง แม้ว่าจะได้รับนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจากรัฐบาลกลางมาเหมือนกัน แต่รูปแบบการบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในโจวจงและมีสี่เจียงก็มีความแตกต่างกัน การบริหารจัดการพื้นที่หมู่บ้านกลางน้ำโจวจงอยู่ในความดูแลของบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซู จำกัด เป็นหนึ่งในบริษัทท่องเที่ยวที่มีประวัติยาวนานที่สุด ก่อตั้งขึ้นโดยมณฑลเจียงซู และบริหารงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น รูปแบบการบริหารจัดการในโจวจงมีลักษณะค่อนข้างรวมศูนย์และที่สามารถดำเนินการเช่นนี้ได้เนื่องจากพื้นที่หมู่บ้านกลางน้ำโจวจงมีขนาดเล็กและมีขอบเขตหรืออาณาบริเวณที่ค่อนข้างชัดเจน

ขณะที่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในสี่เจียงดำเนินการโดยใช้ระบบบริหารจัดการแบบองค์กรธุรกิจ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการแยกกันระหว่างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการบริหารวัฒนธรรม เพื่อสร้างระบบอุตสาหกรรมวัฒนธรรมชนชาติที่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจตลาดแบบสังคมนิยม โดยการสร้างระบบบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่มีการจัดลิขสิทธิ์ชัดเจน มีการแบ่งแยกอำนาจความรับผิดชอบชัดเจน แยกเอกชนและรัฐออกจากกันอย่างเด็ดขาด องค์กรที่ตั้งขึ้นใหม่มีอำนาจความรับผิดชอบตามแบบธุรกิจสมัยใหม่ ทำให้การบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทต่างๆ มีความคล่องตัวและเป็นอิสระมากขึ้น

(5) ปฏิบัติการที่มาจากฐานของการสั่งสมความรู้และการวิจัย ความสำเร็จของโจวจวงและลี่เจียงมาจากฐานความรู้ที่สั่งสมและการวิจัยทั้งก่อนและหลังการดำเนินนโยบายและกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ดังจะเห็นได้จากกรณีโจวจวงมีการศึกษาวิจัยก่อนหน้าที่จะมีการจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาโจวจวง และหลังจากมีการพัฒนาจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ในกรณีลี่เจียงนอกจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโบราณหลังจากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว การสำรวจเอกสารพบว่า ลี่เจียงมีฐานความรู้ที่สั่งสมจากการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานก่อนหน้านี้แล้ว

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 มีผู้เชี่ยวชาญ นักเขียน และนักวิชาการต่างชาติจำนวนมากเดินทางมาสำรวจ ทำงาน และเผยแพร่ศาสนาที่ลี่เจียง หลังจากกลับไปยังประเทศของตนก็ได้ตีพิมพ์บทความและหนังสือที่เกี่ยวข้องออกมามากมาย ทำให้ลี่เจียงกลายเป็นสถานที่ที่ได้รับการกล่าวขานในหมู่นักวิชาการสาขาต่างๆ ในยุโรปและอเมริกา เช่น ธรณีวิทยา มนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ดนตรี และศาสนา การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมลี่เจียงทั้งเรื่องดนตรีโบราณนาซีและวัฒนธรรมตงปายอย่างต่อเนื่องทั้งโดยชาวจีนและชาวต่างประเทศจนเกิดเป็นวิชานาซีศึกษาได้กลายเป็นฐานวิชาการที่แข็งแกร่งและมีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของลี่เจียงและสร้างความโดดเด่นทางวัฒนธรรมให้กับลี่เจียงในเวลาต่อมา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้กลายเป็นทั้งแนวคิดและปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและมีพลวัตสูงยิ่ง จึงยังจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยกันไปในอนาคตเพื่อให้เกิดความเข้าใจให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการลงพื้นที่ศึกษาภาคสนามระยะยาวและการศึกษาวิจัยข้ามวัฒนธรรม

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้แล้วเสร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือและช่วยเหลือจากคนหลายกลุ่มซึ่งไม่อาจจะกล่าวนามได้ทั้งหมด ผู้วิจัยขอกล่าวคำขอบคุณอย่างสูงต่อทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ และขออนุญาตเอ่ยนามเพียงบางท่านในที่นี้ โครงการวิจัยนี้ไม่อาจเกิดขึ้นหากปราศจากบุคคลน้อยสำคัญที่เป็นผู้ริเริ่มและผลักดันให้เกิดชุดโครงการวิจัยนี้ขึ้นมา รศ.พรชัย ตระกูลวรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการและผู้ประสานงานชุดโครงการจีนศึกษา สกว. รศ.ดร. ศิริพร วัชชวัลคุ อดีตผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ สกว. (ฝ่าย 1) และรศ.ดร.ปัทมวดี ชูชุกี ผู้อำนวยการฝ่าย 1 ท่านปัจจุบันที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอบพระคุณ รศ.ดร.ทวี นักวิจัยอาวุโส สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรศ.มณีวรรณ ผิวนิม คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้กรุณาวิจารณ์และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงรายงานวิจัยทั้งในเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้าและร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ขอบคุณทีมวิจัยจีนศึกษาชุดแรกทั้ง 4 โครงการ มิตรร่วมโรงเรียนจีนศึกษารุ่นแรกที่ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานและสนับสนุนกันและกันมาโดยตลอด อ.ดร.สุรสิทธิ์ อมรวณิชย์ศักดิ์ อ.กนกรัตน์ กิตติวิวัฒน์ อ.กนิษฐา ลีลามณี อ.ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ อ.คมกฤช ธาราวิวัฒน์ อ.สุนีย์ ประสงค์บัณฑิต และผู้ช่วยวิจัยโครงการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคชนบทจีนฯ คุณศักดิ์พันธ์ คำหิรัญ ที่ช่วยเหลือและตั้งใจทำงานนี้อย่างดียิ่ง

ขอบคุณทีมผู้ประสานงานชุดโครงการจีนศึกษา อ.สุนีย์ ประสงค์บัณฑิต ผู้ทำหน้าที่ประสานทีมนักวิจัยและพัฒนาร่างข้อเสนอโครงการวิจัยในช่วงแรก คุณนพวรรณ สามไพบุลย์ ผู้ประสานงานที่ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งและทุ่มเทในช่วงที่กำลังดำเนินโครงการวิจัย คุณมนธิดา เพ็งจันทร์ ผู้ประสานงานในปัจจุบันที่ให้ความช่วยเหลือและติดตามรายงานวิจัยที่ล่าช้าไปมากนี้ด้วยไมตรีจิตและความเข้าใจ รวมถึงขอขอบคุณ คุณรุ่งนภา ลัคนาพรวิสิฐ เจ้าหน้าที่บริหารโครงการฝ่าย 1 สกว. ที่ได้ช่วยให้ความกระจ่าง ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเรื่องต่างๆ เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลหลายท่านที่ใจจวงและลี้เจียงที่ทำให้รายงานวิจัยนี้ปรากฏเป็นรูปเป็นร่างได้ หลายท่านที่เป็นทั้งเจ้าของเรื่องและเจ้าของบ้านที่กรุณาสละเวลาตอบข้อซักถาม บอกเล่าเรื่องราว และให้ความช่วยเหลือต่างๆ ระหว่างที่ลงพื้นที่ใจจวงและลี้เจียง อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยกำแพงภาษา ความรู้พื้นฐานจีนศึกษาที่จำกัด และระยะเวลาดำเนินการวิจัยที่ไม่มากนัก ฯลฯ คงทำให้รายงานวิจัยฉบับนี้มีข้อบกพร่องผิดพลาดอยู่ไม่น้อย ทั้งหมดล้วนเป็นความรับผิดชอบของผู้วิจัยซึ่งขอน้อมรับไว้และนำไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ	1
บทที่ 2	การนิยามและการประยุกต์ใช้แนวคิด “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศจีน	19
บทที่ 3	พัฒนาการของแนวคิดและนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน	28
บทที่ 4	ภูมิหลังและบริบทของหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงและเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง	67
บทที่ 5	การอนุรักษ์เมืองโบราณ การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และการก่อตัวของ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน : กรณีศึกษาโจวจวงและลี่เจียง	90
บทที่ 6	สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่น: การสร้างความหมายและการจัดการ กรณีศึกษาชาห์ม่ว่านซาน โจวจวง และ การแสดงและดนตรีโบราณนำซี ลี่เจียง	137
บทที่ 7	อุตสาหกรรมวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงของชนบทจีน: กรณีศึกษาโจวจวงและลี่เจียง	173
บทที่ 8	บทเรียนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน: จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง	201
บรรณานุกรม		220
ภาคผนวก		
ภาคผนวก ก	ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเทศจีน มณฑลเจียงซู และมณฑลยูนนาน	224
ภาคผนวก ข	บรรณนิทัศน์งานวิจัยและเอกสารภาษาจีนที่เกี่ยวข้อง	247
ภาคผนวก ค	หน่วยพยางค์ภาษาจีนแมนดาริน สะกดด้วยอักษรวิธีไทย	276
ภาคผนวก ง	ตารางแสดงประเภทของวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง	282

สารบัญตาราง แผนภูมิ และแผนที่

2.1 ตารางแสดงประเภทของวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง	25
3.1 แผนภูมิแสดงแผนการพัฒนากุศลสาธารณะ	34
3.2 แผนภูมิแสดงแผนการพัฒนากุศลสาธารณะในช่วงแผนพัฒนาฯ แห่งชาติ 5 ปีฉบับที่ 11	52
4.1 แผนภูมิแสดงการแบ่งเขตการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน	67
4.2 แผนที่แสดงที่ตั้งอำเภอคุนชาน (ก)	68
4.3 แผนที่แสดงที่ตั้งอำเภอคุนชาน (ข)	69
4.4 แผนภูมิแสดงการแบ่งเขตการปกครองตำบลโจวจวง	70
4.5 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งตำบลโจวจวง	71
4.6 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งเมืองลี่เจียง (ก)	78
4.7 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งเมืองลี่เจียง (ข)	79
4.8 แผนภูมิแสดงการแบ่งเขตการปกครองเมืองลี่เจียง	80
5.1 สถิติเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างต่างๆในเขตเมืองโบราณโจวจวง ปี 2007	109
5.2 ตารางอธิบายประเภทและประโยชน์ใช้สอยของสิ่งก่อสร้างในเมืองโบราณลี่เจียง	128
5.3 ตารางแสดงการกระจายของโรงแรมที่พักในเขตเมืองโบราณต้าเหยียน ลี่เจียง ปี2006	132
7.1 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศของโจวจวง ปี 1989 – 2005	175
7.2 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละเดือนของโจวจวง ปี 1999	177
7.3 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวของโจวจวง ในสัปดาห์วันแรงงานและวันชาติ ปี 2000	178
7.4 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศของโจวจวง	179
7.5 แผนภูมิแสดงสัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาจากทวีปต่างๆ ประจำปี 2002	180
7.6 ตารางแสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอำเภอคุนชานตั้งแต่ปี 2002 – 2007	181
7.7 ตารางแสดงมูลค่าเพิ่มและองค์ประกอบของธุรกิจบริการอำเภอคุนชาน ปี 2002 และ 2007	179
7.8 ตารางแสดงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของโจวจวง	183
7.9 ตารางแสดงสถิติผู้ใช้แรงงานในโจวจวง (แรงงานท้องถิ่น)	184
7.10 ตารางแสดงสถิติผู้ใช้แรงงานในโจวจวง (แรงงานต่างพื้นที่)	184
7.11 ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวของลี่เจียง ตั้งแต่ปี 1991– 1999	188
7.12 แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี 1993 – 1999	189
7.13 ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ปี 2003 – 2010 ของลี่เจียง	190
7.14 แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี 2003 – 2010 ของลี่เจียง	191
7.15 แผนภูมิแสดงรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของลี่เจียง ตั้งแต่ปี 2003 – 2010	191

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง

การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries) ในภาคชนบทของประเทศไทย เป็นนโยบายที่รัฐบาลจีนส่งเสริมสนับสนุนอย่างกว้างขวางและส่งผลสำคัญต่อภาคชนบทของจีนในยุคหลังจากการปฏิรูปเปิดประเทศ ทั้งนี้ด้วยความคาดหวังว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น และเป็นอุตสาหกรรมประเภทใหม่ที่น่าไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มากยิ่งขึ้น

การผลักดันนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนสัมพันธ์โดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงของชนบท อันได้แก่ การฟื้นฟูและการประดิษฐ์ศิลปะหรือประเพณีพื้นบ้านขึ้นมาใหม่ การผลิตสินค้าวัฒนธรรม ซึ่งมีส่วนช่วยช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นชนบท แต่ในขณะเดียวกันก็นำความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมาสู่สังคมชนบทของจีนด้วย โครงการวิจัยนี้สนใจศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมที่มีต่อชนบทของจีน โดยเฉพาะการที่แรงงานภาคเกษตรเปลี่ยนมาทำงานในภาคบริการมากขึ้น เพื่อทำความเข้าใจว่าผลกระทบดังกล่าวจะทำให้ชนบทจีนและภาคเกษตรกรรมของจีนมีแนวโน้มไปในทิศทางใด

หลังจากเข้าสู่ยุคการปฏิรูปและเปิดประเทศในช่วงประมาณปี 1978-1979¹ ประเทศจีนมีการพัฒนาและเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ในห้วงระยะเวลาที่สามทศวรรษที่ผ่านมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลในสังคมจีน โดยเฉพาะภาคชนบท ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และเป็นฐานรากของสังคมจีนมายาวนาน² ด้วยความสำคัญของ “ชนบท” ดังกล่าวข้างต้น การศึกษาทำความเข้าใจประเทศไทยอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเริ่มจากการศึกษาชนบทจีน จึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้สามารถทำความเข้าใจ

¹ วรศักดิ์ มหัทธโนบล (2547) *เศรษฐกิจการเมืองจีน*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² เพี้ยเสี้ยวทอง เขียน พรชัย ตระกูลวรานนท์ แปล (2553) *พื้นถิ่นแผ่นดินจีน สังคมวิทยาชนบทจีน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ

พลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับประเทศจีนและสังคมวัฒนธรรมจีนได้เป็นอย่างดี ซึ่งหลายเรื่องไม่เพียงเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในที่จำกัดวงอยู่เฉพาะภายในประเทศจีน ทว่าได้ส่งผลกระทบมายังภายนอกประเทศจีน ตลอดจนประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาคต่างๆ ในโลกด้วย เป็นต้นว่า การส่งออกทุน แรงงาน และสินค้า ตลอดจนการเสาะแสวงหาและดึงดูดทรัพยากรจากภายนอกประเทศเข้าสู่ประเทศจีน

พลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชนบทจีนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรม วิธีการผลิตและเทคโนโลยีทางการเกษตร การพัฒนาอุตสาหกรรม การเกิดขึ้นและขยายตัวของเมืองสมัยใหม่ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรกรรมจากชนบทเข้าสู่เมืองเพื่อเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ซึ่งครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมด้วยนั้น ล้วนแล้วแต่นับสำคัญและน่าสนใจศึกษาทำความเข้าใจ โดยเฉพาะเมื่อจีนกลายเป็นมหาอำนาจที่มีความเข้มแข็งมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในแง่ฐานประชากร ฐานทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนสถานภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองในเวทีโลกยุคปัจจุบัน เหล่านี้เป็นที่มาของคำอธิบายต่อคำถามที่ว่า ทำไมต้องศึกษา “อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน”

นิยามในเบื้องต้นของ “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในที่นี้หมายถึง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องหรือแสดงออกถึงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม รูปแบบหรือเนื้อหาทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา หรือวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มชน หรือแต่ละชนชาติ เป็นการนำเอามรดกทางวัฒนธรรมมาเป็นองค์ประกอบในการประดิษฐ์ สร้างสรรค์ และผลิตสินค้าวัฒนธรรม โดยใช้แรงงานช่างฝีมือที่มีความรู้ เทคโนโลยี ศิลปะและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวอย่างเช่น ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้ให้ความหมายของคำนี้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา การผลิต การแพร่กระจาย การบริโภคผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรม ซึ่งใช้ภูมิปัญญา เช่น ประเพณี ศิลปะ และวิถีชีวิตพื้นบ้าน เป็นต้น มาเชื่อมร้อยเข้ากับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเทคโนโลยี เพื่อสร้าง “มูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจ” เชื่อกันว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะช่วยให้เกิดการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นในอีกรูปแบบหนึ่ง และกลายเป็นหนทางสู่การรอดจากภาวะวิกฤติที่ตีสืบต้น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นแหล่งรวมของการสร้างสรรค์ การผลิต การแจกจ่ายของสินค้าและบริการที่มาจากธรรมชาติโดยเกี่ยวพันกับวัฒนธรรมและเป็นทรัพย์สินทางปัญญา

จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับสินค้าวัฒนธรรมหลากหลายประเภท David Throsby (2001, 112-114) ได้จำแนกอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็น 3 กลุ่ม โดยพิจารณาจากแหล่งกำเนิดของสินค้าทางวัฒนธรรม กลุ่มแรกคือ core art industries และศิลปะแบบประเพณี เช่น ทัศนศิลป์ (visual art) และศิลปะการแสดง (รวมทั้งดนตรี ละคร เต้นรำ และวรรณคดี) งานช่าง และศิลปะรูปแบบใหม่ เช่น ศิลปะวีดีโอ ศิลปะทางคอมพิวเตอร์ และสื่อผสม (multimedia) อุตสาหกรรมวัฒนธรรมกลุ่มที่สองคือ การผลิตส่วนประกอบทางวัฒนธรรมและไม่ใช่วัฒนธรรมที่มีรูปแบบลูกผสม (hybrid forms) เช่น ในภาพยนตร์ วิทยุและโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือและการจัดพิมพ์แมกกาซีน กลุ่มที่สามคือ อุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอยู่นอกปริมาณทางวัฒนธรรม แต่ผลิตภัณฑ์สามารถถือได้ว่ามีเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์หรือเนื้อหาทางวัฒนธรรม โดยครอบคลุมถึงการโฆษณา การท่องเที่ยว

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐ มีการใช้คำว่า “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries)” ในสหราชอาณาจักรเป็นครั้งแรกโดย Greater London Council (GLC) ในคริสต์ทศวรรษที่ 1980 เพื่อมุ่งเน้นใน 2 เรื่อง ได้แก่ หนึ่ง เน้นที่กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่อยู่ภายนอกระบบเงินทุนสาธารณะและการทำการค้าพาณิชย์ ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความมั่งคั่งและการจ้างงาน และสอง เน้นที่ประเด็นทางวัฒนธรรมและการเมืองโดยตรงมากขึ้น โดยเน้นย้ำว่า สินค้าและวัตถุทางวัฒนธรรมทุกประเภทที่ประชาชนบริโภค (ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์, วิทยุ ภาพยนตร์, ดนตรี, ตำรา, โฆษณา, คอนเสิร์ต) ส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องกับระบบเงินทุนสาธารณะโดยสิ้นเชิง ยุทธศาสตร์ทางวัฒนธรรมของ GLC เกี่ยวข้องกับวิธีการทางเศรษฐกิจ หรือวิธีการ ‘เศรษฐกิจทางเลือก’ ซึ่งทั้งสองอย่างนี้เกี่ยวพันและส่งเสริมกัน และทำให้การผลิตและการแจกจ่ายทางวัฒนธรรมมีความเสมอภาคกัน¹

อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวไม่ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจาก GLC ได้ถูกยกเลิกไปก่อนที่จะมีการนำนโยบายนี้ไปใช้ แต่สาระสำคัญของนโยบายที่ GLC พยายามนำเสนอ นั้นยังคงอยู่ นั่นคือ การเมืองของการจัดสรรงบประมาณสาธารณะ หรือความพยายามที่จะผลักดันให้มีการใช้งบประมาณภาครัฐเพื่อการสนับสนุนวัฒนธรรมประชาชน หรือวัฒนธรรม

¹ Justin O'Connor (2000) The Definition of the Cultural Industries in *The European Journal of Arts Education* 2(3): 15-27.

ร่วมสมัย เป็นต้นว่า เพลง ดนตรีสมัยใหม่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ แทนที่การทุ่มงบประมาณหรือ การสนับสนุนไปที่วัฒนธรรมของชนชั้นสูง หรือวัฒนธรรมแห่งชาติแต่เพียงอย่างเดียว และแม้ว่าจะ ไม่ได้มีการดำเนินนโยบายนี้อย่างเป็นรูปธรรมในระดับรัฐหรือประเทศ แต่แนวคิดและนโยบายของ GLC ได้แพร่หลายออกกันไปในระดับท้องถิ่น เช่น ตามเมืองต่างๆ ในสหราชอาณาจักร¹ และในเวลาต่อมาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเหล่านี้มีการเจริญเติบโตพัฒนาขึ้นจนเคลื่อนตัวจากชายขอบมาสู่ศูนย์กลางของระบบเศรษฐกิจทั้งในสหราชอาณาจักร และอีกหลายประเทศ โดยเฉพาะหลังจาก เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ²

การแพร่หลายของแนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในระดับนานาชาติเกี่ยวข้องกับบทบาท ขององค์การระหว่างประเทศอย่าง UNESCO ในการประชุมองค์การยูเนสโก³ ณ เมืองมอนทรีออล เมื่อเดือนมิถุนายน ปี 1980 องค์การยูเนสโกได้อธิบายว่า “อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมคือสินค้า และบริการที่มีรูปแบบการสร้าง ผลิต และซื้อขาย ซึ่งก็คือวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น ซึ่งได้รับความ ค้ำครองตาม กฎหมายลิขสิทธิ์”⁴ และยูเนสโกเสนอว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ไม่ใช่ตัววัฒนธรรมเอง แต่เป็นปัจจัยที่มาจากเศรษฐกิจ และได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “กระบวนการ ผลิต ผลิตซ้ำ จัดหาสินค้า รวมถึงกระจายสินค้าวัฒนธรรมและบริการทางวัฒนธรรม โดย ดำเนินการภายใต้มาตรฐานอุตสาหกรรมการผลิต การผลิตซ้ำ การกักเก็บ และการกระจายสินค้า”

UNESCO และ GATT ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยเฉพาะกรอบการ สร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมรวมถึงการสร้างรายได้จากวัฒนธรรม เช่นเดียวกับกลุ่ม ประเทศอาเซียนมีความตื่นตัวเรื่องการสร้างพื้นที่ให้กับสินค้าทางวัฒนธรรม โดยการจัดงานแสดง สินค้าและการจัดเวทีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries) ในคริสต์ทศวรรษที่ 2000 นโยบายที่ใช้คำว่า “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม

¹ Justin O'Connor (2000) อ้างแล้ว

² David Hesmondhalgh (2007) *The Cultural Industries*. (2nd Edition) Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage Publications.

³ UNESCO. 1982. *Cultural Industries: A challenge for the future of culture*. Paris: The United Nations.

⁴ <http://www.unesco.org/culture/industries>

(Cultural Industries)”¹ และ “อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Creative Industries)”² ได้ขยายไปยังหลายส่วนของโลก ทั้งในระดับประเทศ ท้องถิ่น หรือภูมิภาค รวมถึงในประเทศจีน

ในประเทศจีน เริ่มมีงานวิจัยปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมตั้งแต่ทศวรรษ 1990 และค่อยๆ เสริมการสนับสนุนต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ในปี ค.ศ. 2003 จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และอาเซียน ได้จัดการประชุมรัฐมนตรีวัฒนธรรมสองครั้ง ในที่ประชุมมีการลงนามบันทึกช่วยจำเกี่ยวกับความร่วมมือด้านวัฒนธรรมระหว่างจีนกับอาเซียนโดยการเสนอของนายกรัฐมนตรีจีน นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีจีนยังเสนอให้มีการประชุมฟอรัมรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมระหว่างจีนกับอาเซียนอีกด้วย

ในปี ค.ศ. 2006 จีนได้เป็นแกนนำในการจัดประชุม เรื่อง “China-ASEAN Cultural Industry Forum” ในหัวข้อ Cultural Industry : A new driving force of the economic development of China and ASEAN ณ นครหนานจิง (นานกิง)³ (南京市)⁴ เขตปกครองตนเองกว่างซี (กวางสี) (广西壮族自治区) ภายหลังการประชุม ที่ประชุมได้ร่วมกันประกาศแถลงการณ์หนานหนิง (Nanning Declaration) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมระหว่างประเทศจีน และกลุ่มชาติอาเซียน โดยมุ่งเน้นในด้านการส่งเสริม ความร่วมมือ แลกเปลี่ยนข้อมูล บุคลากร วิจัย พัฒนา ตลอดจนการสร้างเครือข่ายด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในกลุ่มภาคี ในที่ประชุมนายกรัฐมนตรีเวินเจียเป่าของจีน ได้เสนอปริมาณทลใหม่แห่งความร่วมมือที่สำคัญ ในการปาฐกถาเรื่อง **“ให้ความร่วมมืออย่างรอบด้าน ก้าวไปสู่ด้านลึกยิ่งขึ้นเพื่อผลักดันให้ความสัมพันธ์หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างจีนกับอาเซียนพัฒนาไปไม่ขาดสาย”** และวัฒนธรรมถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในปริมาณทลใหม่แห่งความร่วมมือระหว่างจีนกับอาเซียน

¹David Hesmondhalgh and Andy C. Pratt. (2005) Cultural Industries and Cultural Policy. In *International journal of cultural policy* 11 (1): 1-14.

²John. Hartley (ed.) (2005) *Creative Industries*. Malden, MA and Oxford: Blackwell Publishing.

³ งานวิจัยฉบับถอดเสียงแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทยตามเกณฑ์คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 389/2540 โดยจะมีวงเล็บต่อท้ายระบุคำอ่านที่นักวิชาการไทยและคนไทยคุ้นเคย (รายละเอียดดูในภาคผนวก ค.)

⁴ งานวิจัยฉบับนี้จะกำกับตัวอักษรจีนในรูปแบบวงเล็บต่อท้ายการเสียงแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทยเฉพาะชื่อ มณฑล ชื่อเมือง ชื่อตำบลเท่านั้น

นายเลียงหย่ง รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการสร้างสรรคใหม่และการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติจีนกล่าวว่า

“นี่เป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ เป็นการแสดงออกทางยุทธศาสตร์ของวัฒนธรรมจีนพร้อมๆ กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ จีนค่อยๆ ให้ความสำคัญในด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ด้านหนึ่งได้ส่งเสริมการปฏิรูประบบวัฒนธรรมของตนมากยิ่งขึ้น และในอีกด้านหนึ่งได้ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมการส่งออกการค้าทางวัฒนธรรมของจีนต่ออาเซียน และการส่งออกการค้าทางวัฒนธรรมของอาเซียนที่มีต่อจีนโดยผ่านอุตสาหกรรมวัฒนธรรม”

และในปี ค.ศ.2008 นี้เอง จีนได้จัด “งานแสดงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมนานาชาติของจีน” (China International Cultural Industries Fair: ICIF) ที่เมืองเซินเจิ้น จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรมของจีน กระทรวงพาณิชย์ของจีน คณะผู้บริหารแห่งชาติด้านวิทยุ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ คณะผู้บริหารทั่วไปด้านหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ของจีน รัฐบาลประชาชนประจำมณฑลกวางตุ้ง (กวางตง) (广东省) และรัฐบาลประชาชนท้องถิ่นเมืองเซินเจิ้น (深圳市) จากบทสัมภาษณ์ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมกล่าวว่า

“ในงานมีการจัดแสดงโดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ งานแสดงนิทรรศการและสินค้า การประชุมผู้เชี่ยวชาญ การมอบรางวัล การจัดกิจกรรมเฉลิมฉลอง การจัดแสดงนิทรรศการทางเว็บไซต์ และการสรรหาผู้มีความสามารถพิเศษ ในห้องแสดงสินค้าจีนให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทภาพยนตร์ดิจิทัล โทรทัศน์ การ์ตูนแอนิเมชัน และวิดีโอเกมส์ ส่วนของการแสดงสินค้าหัตถกรรม เครื่องประดับ ตกแต่ง ภาพวาด และงานศิลปะต่างๆได้รับความสนใจไม่แพ้กัน นอกจากนี้เห็นว่า จีนตื่นตัวเรื่องอุตสาหกรรมวัฒนธรรม จึงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในการจัดฟอรัมส่งเสริมระดับเอเชีย”

นอกจากนี้ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมยังกล่าวอีกว่า การที่จีนตื่นตัวกับงานอุตสาหกรรม วัฒนธรรมระดับนานาชาติมากขึ้นน่าจะสืบเนื่องมาจากการที่จีนใช้สโลแกนในการพัฒนาประเทศว่า **“ประเทศจะร่ำรวยได้ ต้องมีวัฒนธรรม และจะมีวัฒนธรรมได้ ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี”**

แม้ว่าจีนซึ่งเป็นมหาอำนาจใหม่ทางด้านเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียและเป็นประเทศที่มี การพัฒนาอุตสาหกรรมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมเสื้อผ้า อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ แต่ในขณะเดียวกันจีนก็หันมาให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างมากด้วยเช่นกัน รวมถึงชูประเด็นการใช้วัฒนธรรม เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม กล่าวโดยสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน สามารถจำแนกอย่างกว้างๆ ได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) อุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทที่ สัมพันธ์กับสื่อสมัยใหม่ เช่น ภาพยนตร์ แอนิเมชัน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และ (2) อุตสาหกรรม วัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตพื้นบ้าน ซึ่งการดำเนินนโยบาย อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมทั้งสองประเภท แต่เนื่องจาก โครงการวิจัยนี้มุ่งเน้นที่การศึกษาชนบทจีน จึงสนใจศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทที่ 2 หรืออุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตพื้นบ้าน ซึ่ง สัมพันธ์โดยตรงกับภาคชนบทของจีน

การให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม “ในชนบทจีน” ปรากฏเด่นชัด มากขึ้นในช่วงที่รัฐบาลจีนจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม และมีการดำเนินนโยบาย ส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนอย่างเป็นรูปธรรม นับตั้งแต่ ประมาณต้นทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา และส่งผลให้เกิดการขยายตัวของการท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนอย่างมากในปัจจุบัน การพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทจีนจึง เป็นอีกหนึ่งปรากฏการณ์ที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของชนบทจีนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา และนำมาสู่โจทย์วิจัยหลักของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการสร้างและจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทประเทศจีนเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การผลิตสินค้าวัฒนธรรม การสร้างเรื่องราวให้กับสินค้า ฯลฯ
2. ศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีต่อชนบทและภาคการเกษตรของจีน เพื่อศึกษาว่าแรงงานภาคการเกษตรเปลี่ยนมาทำงานในภาคบริการมากน้อยเพียงใด และจะส่งผลให้การเกษตรกรรมของจีนมีแนวโน้มจะปรับตัวไปอย่างไร
3. ศึกษาปรากฏการณ์อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภาคชนบทของประเทศจีนเพื่อเป็นบทเรียนสำหรับประเทศไทย

1.3 มุมมองในการศึกษาและคำถามหลักของการวิจัย

ประเด็นคำถามหลักของการวิจัยครั้งนี้มีพื้นฐานมาจากแนวคิดและมุมมองทางสังคมวิทยา ที่ให้ความสนใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ซึ่งหากพิจารณาในลักษณะเป็นอาณาบริเวณศึกษาหรือแขนงย่อยของสังคมวิทยา อาจกล่าวได้ว่า เป็นอาณาบริเวณที่คาบเกี่ยวกันระหว่างสังคมวิทยาวัฒนธรรม¹ และสังคมวิทยาเศรษฐกิจ² แม้ว่าสังคมวิทยาวัฒนธรรมจะเป็นแนวทางการศึกษาที่เหมาะสมและมีเนื้อหาที่ว่าด้วยปรากฏการณ์อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นหัวข้อหลักอันหนึ่ง แต่เมื่อดำเนินการวิจัยไประยะหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อได้อ่าน “เอกสารภาษาจีน” มากขึ้น ผู้วิจัยเริ่มตระหนักว่าข้อมูลเอกสารภาษาจีนในหลายประเด็นที่สำคัญในมุมมองสังคมวิทยาวัฒนธรรมมีไม่เพียงพอ ยิ่งไปกว่านั้น ข้อมูลจากเอกสารภาษาจีนแสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับมิติทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในเชิงนโยบาย การส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนมีแนวโน้มที่จะเป็น “นโยบายเศรษฐกิจ” มากกว่าที่จะเป็น “นโยบายวัฒนธรรม” จึงทำให้ผู้วิจัยเริ่มสนใจกับมิติทางเศรษฐกิจมากขึ้น และให้ความสำคัญกับแง่มุมความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับ

¹ John R. Hall and others. (2003) *Sociology on Culture*. London and New York: Routledge.

² Jeffrey K. Hass. 2007. *Economic Sociology: An Introduction*. London and New York: Routledge.

เศรษฐกิจและสถาบันทางเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งก็พบว่าในอาณาบริเวณของสังคมวิทยาเศรษฐกิจก็มีหัวข้อที่กล่าวถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเช่นกัน¹ หากแต่มีประเด็นหรือจุดเน้นที่แตกต่างกัน

ยกตัวอย่างเช่น ขณะที่สังคมวิทยาวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมมากกว่าเศรษฐกิจ และมีมุมมองเชิงวิพากษ์ต่อการทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้า อุตสาหกรรมวัฒนธรรมถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ลดทอนคุณค่าความหมายของวัฒนธรรม และบ่อนทำลายความเป็นมนุษย์ของผู้คนในสังคมสมัยใหม่ ทว่าสังคมวิทยาเศรษฐกิจกล่าวถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมด้วยน้ำเสียงที่ต่างออกไป สังคมวิทยาเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมในฐานะเป็นมิติใหม่ หรือตัวแปรใหม่ในปริบทพลทางเศรษฐกิจที่กำลังมีอนาคต เป็นหนทางหรือความหวังใหม่ในการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ โดยหันมาให้ความสนใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและเศรษฐกิจมากขึ้น จากเดิมที่เคยเป็นหน่วยการวิเคราะห์ที่ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกัน หรือกระทั่งถูกมองว่าแยกขาดจากกัน

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในอาณาบริเวณที่ทับซ้อนกันระหว่างสังคมวิทยาวัฒนธรรมและเศรษฐกิจดังที่ได้กล่าวข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้แก่แนวทางในการศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจากมุมมองทางสังคมวิทยามีอยู่ 5 แนวหลักๆ ได้แก่ (1) การศึกษาแนววิพากษ์ (Critical Theory) (2) การศึกษาความหมายและการประกอบสร้างทางสังคมวัฒนธรรม (Cultural Meaning and Social Construction of Reality) (3) การศึกษาการปฏิบัติ หรือปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม ความเป็นผู้กระทำการ และการสร้างสรรค์ (Practice, Agency and Creativity) (4) การศึกษาองค์การทางสังคม และการบริหารจัดการ (Social Organization and Management) และ (5) การศึกษาวิเคราะห์เชิงนโยบาย (Policy Analysis)

อย่างไรก็ดี งานวิจัยนี้ไม่ได้เลือกแนวใดแนวหนึ่งมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา หากแต่เลือกและปรับประยุกต์ใช้มโนทัศน์และแนวคิดจากทั้ง 5 แนวดังกล่าวเป็นแนวทางการศึกษาและตั้งคำถามวิจัยตามแต่ข้อมูลจะอำนวย โดยให้ความสำคัญกับมุมมองของจีนและเอกสารวิชาการภาษาจีนเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องด้วยข้อจำกัดเรื่องข้อมูลจากการที่งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเอกสาร ประกอบกับงานศึกษาของนักวิชาการจีนไม่ได้ศึกษาวิจัยโดยใช้แนวคิดทฤษฎีตะวันตกเป็นกรอบอย่างเคร่งครัดตายตัว รวมไปถึงมีความโน้มเอียงที่จะส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

¹Throsby, David. (2001) *Economic and Culture*. UK: Cambridge University Press.

จากการสำรวจเอกสารภาษาจีนพบว่า โดยภาพรวมงานศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภาษาจีนเน้นไปที่การสร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการบริหารจัดการอุตสาหกรรมให้ประสบความสำเร็จ หรือเพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้กับพื้นที่ชนบทอื่นๆ จำนวนมากเป็นงานศึกษาวิจัยเชิงการตลาด ในขณะที่งานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนที่เป็นการศึกษาแนววิพากษ์ หรือเป็นงานศึกษาทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเท่าที่สำรวจพบมีน้อยมาก งานศึกษาวิจัยงานศึกษาทางสังคมศาสตร์ในภาษาจีนส่วนใหญ่เป็นการศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมนอกพื้นที่ชนบท หรือในบริบทสังคมสมัยใหม่ โดยให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ หรือวัฒนธรรมร่วมสมัย เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี เพลง สิ่งพิมพ์ แอนิเมชัน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และงานออกแบบสร้างสรรค์อื่นๆ หรือที่ปัจจุบันเรียกว่าเป็น “อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์” รวมไปถึงวัฒนธรรมบริโภคในเมืองใหญ่

นอกจากนี้ ท่าทีของจีนต่อวิชาการตะวันตกเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญและมีความย้อนแย้งที่น่าสนใจ ขณะที่จีนให้ความสำคัญกับการศึกษาวิชาการและความรู้ของชาติตะวันตกอย่างมาก แต่ขณะเดียวกันไม่ได้หมายความว่านักวิชาการจีนจะเชื่อถือ หรือนำวิชาความรู้ตะวันตกมาใช้แบบตรงไปตรงมาทั้งหมด หากแต่จะคัดสรร เลือก รวมไปถึงตีความใหม่ ท่าทีแบบ “รู้เขา-รู้เรา” ดังกล่าวดูจะเป็นคุณสมบัติโดดเด่นของชนชาติที่เชื่อมั่นและภาคภูมิใจอย่างสูงในวัฒนธรรมของตนเอง ในฐานะเป็นหนึ่งในแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ของโลก อย่างเช่นจีน จากการอ่านข้อเขียนทางวิชาการหรือเอกสารทางการต่างๆ ในภาษาจีน ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าบ่อยครั้งน้ำเสียงที่กล่าวถึงชาติตะวันตกมักเป็นการพูดถึงในฐานะคู่แข่ง หรือหากอ้างถึงในฐานะเป็นกรณีศึกษาก็มิใช่ในฐานะที่ต้นแบบที่พึงทำตาม หากแต่เป็นตัวอย่างที่จีนต้องทำให้ดีกว่า

คำถามหลักของการวิจัย

คำถามหลักตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างและจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทประเทศจีนเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การผลิตสินค้า วัฒนธรรม การสร้างความหมายและเรื่องราวให้กับสินค้า ฯลฯ สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นที่เป็น

จุดเด่นและเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ในกรณีเมืองโจวจวงคือ ขาหมู่ว่านซาน ขณะที่ในกรณีของลี่เจียงคือ ดนตรี การแสดงทางวัฒนธรรม ประเด็นคำถามหลัก ได้แก่

เมืองโจวจวงและลี่เจียงมีกระบวนการสร้างและจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างไร ในกรณีของลี่เจียงเน้นไปที่การแสดงทางวัฒนธรรมและดนตรีโบราณของชาวน่าซี ขณะที่กรณีโจวจวงเน้นไปที่ขาหมู่ว่านซานและเรื่องราวของเศรษฐกิจเส้นว่นซาน

นโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างไรในกรณีของโจวจวงและลี่เจียง

บริบทโลกาภิวัตน์ และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศอย่างเช่น องค์การยูเนสโกและการเป็นเมืองมรดกโลกมีนัยสำคัญอย่างไรต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในเมืองลี่เจียงและโจวจวง

รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเมืองโบราณลี่เจียงเป็นอย่างไร แตกต่างอย่างไรจากกรณีของโจวจวง และมีบทบาทอย่างไรในการสร้างตราสินค้า การผลิตและสร้างเรื่องราวให้กับสินค้าวัฒนธรรมของโจวจวงและลี่เจียง

ตัวเลขทางสถิติ จำนวนและประเภทของร้านค้า แรงงานภาคบริการ การขยายตัวหรือภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงจำนวนและประเภทของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองโจวจวงและลี่เจียงในแต่ละปีเป็นอย่างไร

คำถามหลักตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีต่อชนบทและภาคการเกษตรของจีน เพื่อศึกษาว่าแรงงานภาคการเกษตรเปลี่ยนมาทำงานในภาคบริการมากน้อยเพียงใด และจะส่งผลให้ภาคเกษตรกรรมของจีนมีแนวโน้มจะปรับตัวไปอย่างไร

เป็นประเด็นคำถามหลักสืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยเชื่อมโยงไปที่การเปลี่ยนแปลงของชนบทอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วในโจวจวงและลี่เจียง ซึ่งในปัจจุบันได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของจีน ประเด็นคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มีดังนี้

สภาพพื้นที่เมืองลี้เจียงและโจวจงทั้งภายในเขตเมืองโบราณ และเมืองใหม่ การเปลี่ยนแปลงของสภาพพื้นที่ชนบทลี้เจียง พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่การเกษตร พื้นที่เมืองท่องเที่ยว แหล่งบริการต่างๆ รวมไปถึงพื้นที่อุตสาหกรรมมีการกระจายตัวและเปลี่ยนแปลงอย่างไร

กลุ่มคนที่มาประกอบอาชีพในเมืองโบราณ เป็นแรงงานหรือมีบทบาทในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจงและลี้เจียงเป็นคนในพื้นที่ หรือนอกพื้นที่ คนท้องถิ่นหรือคนพื้นเมืองได้รับผลกระทบอย่างไรจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

การปรับเปลี่ยนอาชีพของคนท้องถิ่นหลังจากที่โจวจงและลี้เจียงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมและรัฐบาลจีนมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน โดยมีวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ หรือวัฒนธรรมชนชาติส่วนน้อยเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักหรือเป็นจุดขายที่สำคัญของการท่องเที่ยวจีน

คำถามหลักตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปรากฏการณ์อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภาคชนบทของประเทศจีน เพื่อเป็นบทเรียนสำหรับประเทศไทย

เป็นการทบทวนบทเรียนจากกรณีศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในกรณีโจวจงและลี้เจียง ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลวของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยเงื่อนไขและบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละกรณี ประเด็นคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 มีดังนี้

บทบาทและประสิทธิภาพของ “นโยบายทางวัฒนธรรม” และ “กลไกการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม” ของรัฐบาลส่วนกลางมีผลอย่างไรต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท

รูปแบบการบริหารจัดการ บทบาทและประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นมีผลอย่างไรต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท

กระบวนการสร้าง “สินค้าวัฒนธรรม” ที่มีฐานมาจากวัฒนธรรมท้องถิ่น การสร้างตราสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่น และการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรม มีเงื่อนไขอะไรที่นำไปสู่ความสำเร็จ/ล้มเหลว

การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในกระบวนการสร้างและจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท โดยเฉพาะคนท้องถิ่น และกลุ่มทางสังคมนอกภาครัฐ ฯลฯ มีผลอย่างไรต่อความสำเร็จและความล้มเหลวการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท

การกระจายผลประโยชน์ และผลกระทบของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทต่อคนท้องถิ่นเป็นอย่างไร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบอย่างไรต่อคนท้องถิ่น

เพดานหรือขีดจำกัดของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในกรณีของโจวจวงและลี่เจียง สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่สืบเนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สืบทอดมรดกวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกันอย่างไร สามารถสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันได้หรือไม่อย่างไร ภายใต้เงื่อนไขและบริบทอะไร

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาของโครงการวิจัยนี้ใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้เอกสารภาษาจีนเป็นหลัก ประกอบกับการลงพื้นที่เมืองโจวจวงและเมืองลี่เจียงเพื่อสังเกตการณ์และตรวจสอบข้อมูลในแต่ละพื้นที่กรณีศึกษาแห่งละ 9 วัน ตลอดจนสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง โครงการวิจัยนี้มีระยะเวลาดำเนินการศึกษารวม 9 เดือน

เนื่องจากโครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยใช้เอกสารภาษาจีนเป็นแหล่งข้อมูลหลัก การลงพื้นที่เมืองโจวจวง และลี่เจียงมิใช่การทำงานวิจัยภาคสนามระยะยาว แต่เป็นการลงพื้นที่ช่วงสั้นๆ ระยะเวลา 9 วัน เพื่อสำรวจสภาพพื้นที่เมืองโบราณและสภาพชนบทของเมืองโจวจวงและลี่เจียง สังเกตการณ์การสร้างและจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของทั้งสองกรณีศึกษา และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยเน้นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร โฮมสเตย์ ช่างฝีมือ ผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง พ่อค้าแม่ค้า ผู้ประกอบอาชีพบริการต่างๆ ในเมืองโบราณ นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวเมืองโบราณ กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น นักท่องเที่ยวทั้งชาวจีนและชาวต่างชาติ และประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองโบราณ

การตรวจสอบข้อมูลและการสำรวจพื้นที่เมืองโจวจงและลี่เจียง ผู้วิจัยประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา โดยไม่ได้จัดทำแบบสัมภาษณ์หรือแบบสำรวจที่มีโครงสร้างตายตัว การสัมภาษณ์และการตรวจสอบข้อมูลปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ในพื้นที่และจากการสนทนากับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารภาษาจีน

กรณีศึกษาและขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาจะประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภาคชนบทของจีน โดยเน้นการวิจัยเอกสารทั้งภาษาจีนเป็นหลัก โดยเลือกพื้นที่กรณีศึกษา 2 แห่งคือ โจวจง หมู่บ้านโบราณกลางน้ำในเขตจูโจว มณฑลเจียงซู และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง มณฑลฉ่านซี (ยูนนาน) สาธารณรัฐประชาชนจีน

เหตุผลในการเลือกกรณีศึกษา

โจวจง หมู่บ้านโบราณกลางน้ำในเขตจูโจว มณฑลเจียงซู โจวจงมีประวัติศาสตร์ยาวนานนับพันปี มีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของอาณาจักรอู๋โบราณ และยังคงสืบทอดลักษณะหมู่บ้านกลางน้ำอันเป็นเอกลักษณ์ของชนบทแถบเจียงหนาน

ในความหมายกว้าง เจียงหนาน คือ พื้นที่ทางตอนใต้ของกลุ่มแม่น้ำแยงซี ในปัจจุบันหมายถึงบริเวณทางใต้ของมณฑลเจียงซู และทางตอนเหนือของมณฑลเจ้อเจียง พื้นที่เขตเจียงหนานทั้งหมดอยู่ในเขตอบอุ่น ภูมิประเทศเป็นที่ราบ สภาพอากาศอบอุ่นชื้น มีผลผลิตอุดมสมบูรณ์ การคมนาคมสะดวก เนื่องจากมีแม่น้ำแยงซีเกียง ทะเลสาบไท่หู ทะเลสาบหยางเฉิง และแม่น้ำฟู่ชุน เป็นระบบคมนาคมทางน้ำที่ล้อมรอบเมือง

โจวจงตั้งอยู่บนพื้นที่ระหว่างมหานครซ่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海市) เมืองจูโจว (州市) และเมืองหังโจว (杭州市) เป็นเมืองที่ล้อมรอบไปด้วยน้ำ การเดินทางไปมาจึงต้องอาศัยเรือ ถนนในเมืองจะสร้างเลียบแม่น้ำ ถนนและสะพานเชื่อมต่อกันหมด สิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยโบราณขนาดใหญ่มักจะมีลานกว้างและหลังคาสูง มีท่าจอดเรือ มีร้านขายของตั้งอยู่เลียบทางเดินทั้งสองฝั่ง มีไม้ไผ่และหินล้อมเป็นแนวรั้ว มีศาลาพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ เป็นเมืองเก่าแก่ที่เต็มไปด้วยกลิ่นไอของความเจียบสงบและความเรียบง่าย เป็นตัวอย่างของรูปแบบบ้านสไตล์เจียงหนาน

ซึ่งแวดล้อมไปด้วยสะพานและแหล่งน้ำ โจวจงมีสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ เต็มไปด้วยสิ่งก่อสร้างโบราณ แม้ว่าผ่านเวลามา 900 กว่าปี ก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมแบบเมืองกลางน้ำไว้อย่างสมบูรณ์แบบ มากกว่าร้อยละหกสิบของประชากรยังคงอาศัยอยู่ในบ้านที่ก่อสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง

ถึงแม้ว่าพื้นที่ของเมืองจะมีแค่ 0.47 ตารางกิโลเมตร แต่กลับมีสิ่งปลูกสร้างโบราณเกือบร้อยละหกสิบ ดึกอิฐแกะสลักกว่า 60 ตึก สิ่งปลูกสร้างในโจวจงยังคงรักษาสภาพไว้ได้ดี เช่น บ้านตระกูลเลิ่น บ้านตระกูลจาง ในโจวจงยังมีสะพานเก่า 14 แห่ง ที่ต่างก็มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานี้ได้ประกอบกันขึ้นเป็นภาพทัศนอันงดงามของหมู่บ้านกลางน้ำที่มี “สะพานเล็กๆ แม่น้ำไหลริน และบ้านพักอาศัย” ประวัติศาสตร์อันยาวนานของโจวจงทำให้หมู่บ้านแห่งนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย หลัวเจ้อเหวิน สถาปนิกชื่อดังของจีนได้เคยกล่าวยกย่องโจวจงไว้ว่า “โจวจงเป็นสิ่งล้ำค่าของมณฑลเจียงซูและประเทศจีน”

เมืองโบราณต้าเหียนลี่เจียง มณฑลอวิ๋นหนาน(ยูนนาน) ถิ่นฐานของกลุ่มชนน่านซี ลี่เจียงมีประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปได้มากกว่า 800 ปี ย่านเมืองเก่าลี่เจียงมีชื่อเสียง จากวัฒนธรรมชนเผ่า น่านซี หรือที่รู้จักกันในนาม “วัฒนธรรมตงปา” มรดกวัฒนธรรมชนเผ่า น่านซี ที่ยังคงสืบทอดมาถึงปัจจุบัน คือ ดนตรีโบราณ ภาพวาดและงานเขียนตัวอักษรตงปา ลี่เจียงมีทัศนียภาพบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ มีระบบจัดการน้ำที่เคารพต่อธรรมชาติ มีคูคลองและสะพานมากมาย ลี่เจียงได้รับการประกาศจากองค์การยูเนสโกให้เป็นมรดกโลกเมื่อปี 2540

เมืองลี่เจียงตั้งอยู่บนที่ราบสูงเหนือระดับน้ำทะเล 2,400 เมตร อยู่บริเวณเชิงเขาหิมะ “มังกรหยก” หรือ (玉 山) “อวิ๋หลงซาน” ซึ่งมียอดเขาที่ปกคลุมด้วยน้ำแข็งตลอดทั้งปี และอยู่ท่ามกลางยอดเขาสูงต่ำสลับซับซ้อน อาทิ เทือกเขาเซียงซัน จินหงซันทางทิศเหนือ หรือเทือกเขาชื่อจีซันทางทิศตะวันตก ที่ล้อมรอบเมือง เป็นแนวกันลมธรรมชาติที่ส่งผลให้สภาพอากาศเย็นสบายราวกับเป็นฤดูใบไม้ผลิตลอดทั้งปี ทั้งยังเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญ

เมืองเก่าต้าเหียนลี่เจียงมีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันหลากหลาย สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาของชนชาติน่านซี เมืองเก่าลี่เจียงมีประวัติศาสตร์การพัฒนามายาวนานกว่า 800 ปี จนกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมของภูมิภาคตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลอวิ๋นหนาน (ยูนนาน) ชาวน่านซีและชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ที่นี่ได้ร่วมกันสร้าง

วัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรือง ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ชุมประตู่ ระบบชลพระราชทาน สะพาน การตกแต่งบ้าน สวน ป้ายตัวอักษรจีน หินแกะสลักตัวอักษรจีนล้วนสะท้อนถึงความเจริญทางวัฒนธรรมและอารมณืทางสุนทรียะของชาวน่านี้อีกทั้งยังแสดงถึงศาสนา ศิลปะ วรรณกรรม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ลึกซึ้ง ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมตงปา และภาพวาดผนังไปซา ซึ่งเป็นศิลปะที่สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรม

ตั้งแต่ยุคโบราณกาล ชนชาติน่านซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของเมืองลี่เจียง ได้สร้างวัฒนธรรมตงปาเป็นวัฒนธรรมประจำถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ โดยมีรากฐานมาจากความเชื่อในศาสนาตงปา มาตั้งแต่สมัยต้นราชวงศ์ถัง (ค.ศ.618-907) อีกทั้งได้ผสมผสานกับวัฒนธรรมทางศาสนาของชนชาติซีจิ่ง (ทิเบต) โดยวัฒนธรรมดังกล่าวปรากฏอยู่ในรูปพิธีกรรมทางศาสนา คัมภีร์ทางศาสนา ตำราความรู้ ภาพวาดงานศิลปะ ดนตรี อักษรภาพ ประเพณีการเดินรำ อักษรภาพตงปาที่มีจำนวนทั้งสิ้น 1,400 กว่าตัว ได้รับการกล่าวขวัญว่าเป็น ‘โลกของอักษรภาพที่มีชีวิต’ เนื่องจากยังคงความสมบูรณ์ที่สุดในโลกมาจนถึงปัจจุบัน

ทั้งสองกรณีศึกษาเป็นตัวอย่างของเมืองท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในระดับที่รัฐบาลจีนมองว่าประสบความสำเร็จ ทั้งในแง่การรายได้ จำนวนนักท่องเที่ยว อีกทั้งมีชื่อเสียงและได้รับรางวัลดีเด่นมากมายทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาจากเอกสารภาษาจีนเป็นหลัก โดยนักวิจัยที่มีความรู้ภาษาจีน แต่เนื่องจากเอกสารภาษาจีนมีเป็นจำนวนมาก¹ ประกอบเอกสารที่นำมาประกอบการศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่มีการแปลเป็นภาษาไทยมาก่อน จึงจำเป็นต้องอ่าน คัดสรร แปลและเรียบเรียงขึ้นใหม่แทบทั้งสิ้น การดำเนินการต้องใช้เวลาอย่างมาก ทำให้การดำเนินงานวิจัยล่าช้าไปกว่าแผนงานที่วางไว้มาก นอกจากนี้ศัพท์เฉพาะต่างๆ ที่เอกสารจีนใช้นั้นมีข้อจำกัดมากในการแปล เพราะไม่สามารถหาคำที่เทียบเคียงกับภาษาไทยได้ทั้งหมด ส่งผลให้บางครั้งจึงต้องใช้ภาษาจีนและใช้การอธิบายเพิ่มเติม

¹สามารถดูบรรณนิทัศน์เอกสารภาษาจีนได้ในภาคผนวก

2. ข้อมูลสถิติต่างๆ ที่เผยแพร่โดยหน่วยงานราชการจีนยังขาดความไม่สมบูรณ์อยู่มาก เป็นต้นว่า ไม่ได้มีการเก็บรวบรวมไว้ เก็บไม่ครบ ขาดความต่อเนื่อง หรือมีเปลี่ยนหมวดหมู่การเก็บข้อมูล รวมถึงยังขาดระบบการสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ยากแก่การเข้าถึงข้อมูล และเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการวิจัย

3. การในการลงพื้นที่ในแต่ละครั้งมีข้อจำกัดอย่างยิ่งในเรื่องเวลา โดยเป็นการลงพื้นที่สังเกตการณ์ระยะเวลาสั้นๆ เพียง 1 สัปดาห์เท่านั้น รวมไปถึงการที่โครงการวิจัยนี้ไม่ได้อยู่ภายใต้ความร่วมมือเชิงสถาบันระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานของไทยกับจีนอย่างเป็นทางการ ผู้วิจัยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการลงพื้นที่ เป็นการเดินทางไปอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้ยากลำบากที่จะเข้าถึงแหล่งข้อมูลสำคัญและได้รับข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็น โดยเฉพาะข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง แต่ในขณะเดียวกันหากดำเนินการอย่างเป็นทางการก็อาจไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปศึกษาเนื่องจากความไม่ไว้วางใจ เพราะการลงพื้นที่ศึกษาภาคสนามในชนบทเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน และยังจำกัดอยู่ในวงนักวิชาการของภาครัฐและสถาบันวิจัยที่เป็นหน่วยงานของรัฐ

4. โครงการวิจัยนี้มีระยะเวลาการดำเนินการวิจัยที่จำกัดอย่างยิ่งเพียง 9 เดือนเท่านั้น

5. เนื่องจากโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ทางด้านจีนศึกษา การศึกษาวิจัยจึงดำเนินการโดยนักวิจัยที่ไม่ได้มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านจีนศึกษามาก่อน ทำให้ต้องใช้เวลาอย่างมากในติดตามข้อมูลพื้นฐานและศึกษาความรู้เบื้องต้นด้านจีนศึกษา ซึ่งสวนทางกับความเป็นจริงที่ว่าโครงการนี้มีระยะเวลาดำเนินการจำกัดเพียง 9 เดือน

1.4 เคำโครงการนำเสนอรายงานวิจัย

รายงานวิจัยฉบับนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 8 บท สาระโดยสังเขปของแต่ละบทมีดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ การศึกษา และวิธีวิทยาการวิจัย

บทที่ 2 นิยามและการประยุกต์ใช้แนวคิด “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศจีน

บทที่ 3 พัฒนาการของแนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน

บทที่ 4 ภูมิหลังและบริบทของหมู่บ้านกลางน้ำโจ้วจง และ เมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง

บทที่ 5 กระบวนการอนุรักษ์เมืองโบราณ การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และการก่อตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจวงและลี่เจียง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางกายภาพ และการสร้างตราสินค้าทางวัฒนธรรม

บทที่ 6 สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นโจวจวงและลี่เจียง: การสร้างความหมายและการจัดการ นำเสนอการสร้างควมหมายและการจัดการสินค้าวัฒนธรรมที่โดดเด่นที่สุด 2 กรณีศึกษา ได้แก่ ชาหม่ว่านซาน โจวจวง และ การแสดงและดนตรีโบราณนาซี ลี่เจียง

บทที่ 7 การเปลี่ยนแปลงของชนบทโจวจวงและลี่เจียง หลังจากมีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม จนกระทั่งมีการขยายตัวอย่างมากและรวดเร็วของการท่องเที่ยว นำเสนอภาพการขยายตัวของการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนท้องถิ่น การย้ายถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

บทที่ 8 บทเรียนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง นำเสนอสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากมีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม รวมถึงขีดจำกัดของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทโจวจวงและลี่เจียง ตลอดจนบทบทจนถึงบริบทและเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ/ล้มเหลวของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง

บทที่ 2

การนิยามและประยุกต์ใช้แนวคิด “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศจีน

งานเขียนทางวิชาการภาษาจีนที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน (หานจวินเหว่ยและหูเสี่ยวหมิง 2009¹; หูฮุยหลิน 2005²) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของแนวความคิดและพัฒนาการของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนโดยภาพรวมไว้ว่า ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ทศวรรษที่ 40 มีการใช้แนวคิด “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” (culture industry) เป็นครั้งแรกในบทความเรื่อง “คิดใหม่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ซึ่งเขียนโดย Theodor Adorno และ Max Horkheimer โดยมีความหมายครอบคลุมทั้งสินค้าทางวัฒนธรรมในยุคก่อนอุตสาหกรรม เช่น หนังสือและหนังสือพิมพ์ ฯลฯ และสินค้าทางวัฒนธรรมของประชาชนหลังยุคอุตสาหกรรม ในวงการวิชาการของจีนถือว่เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาวิจัยอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

การอ้างถึงสำนักคิดดังกล่าวไม่ได้ให้ความสำคัญกับมิติหรือแง่มุมเชิงวิพากษ์ซึ่งนักคิดแนววิพากษ์พยายามนำเสนอ และไม่ได้กล่าวถึงในฐานะที่เป็นมุมมองหรือกรอบคิดในการดำเนินนโยบายอุตสาหกรรมวัฒนธรรม แต่เป็นการอ้างอิงถึงในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของมโนทัศน์หรือประวัติศาสตร์ความคิดทางวิชาการเท่านั้น ขณะที่ในทางปฏิบัติหรือในการดำเนินนโยบายภาครัฐ แหล่งอ้างอิงทางความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนคือ องค์การยูเนสโก (UNESCO)

โดยมีการอ้างอิงถึงนิยามที่กล่าวถึงในการประชุมองค์การยูเนสโก ณ เมืองมอนทรีออล เมื่อเดือนมิถุนายน ปี 1980 ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในเวทีระดับนานาชาติอย่างเป็นทางการ โดยยูเนสโกได้อธิบายว่า **“อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมคือ สินค้าและบริการที่มีรูปแบบการสร้าง ผลิต และซื้อขาย ซึ่งก็คือวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น**

¹韩俊伟、胡晓明：《文化产业概论》，广州：中山大学出版社，2009 年。
(ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม)

²胡惠琳：《文化产业概论》，昆明：云南大学出版社，2005 年。(ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม)

ซึ่งได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายลิขสิทธิ์”¹ และยูเนสโกได้ยืนยันว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมไม่ใช่ตัววัฒนธรรมเอง แต่เป็นปัจจัยที่มาจากเศรษฐกิจ ยูเนสโกจึงได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “กระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ จัดหาสินค้า รวมถึงกระจายสินค้าวัฒนธรรมและบริการทางวัฒนธรรมโดยดำเนินการภายใต้มาตรฐานอุตสาหกรรมการผลิต การผลิตซ้ำ การกักเก็บ และการกระจายสินค้า”

ยูเนสโกได้แบ่งประเภทสินค้าวัฒนธรรมประกอบด้วย อุตสาหกรรมภาพยนตร์และโทรทัศน์ อุตสาหกรรมดนตรี อุตสาหกรรมโฆษณา ธุรกิจให้คำปรึกษา ธุรกิจอินเทอร์เน็ต ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ธุรกิจบันเทิงและอื่นๆ นิยามอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่กำหนดขึ้นโดยยูเนสโก ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในนานาชาติ (โจวจิ้งปิน 2009, 33-34)²

2.1 การนิยามแนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน

การให้นิยามคำว่า “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” โดยภาครัฐอย่างเป็นทางการในประเทศจีนเกิดขึ้นในปี 2001 หลังจากทีคณะสำรวจวัฒนธรรมอุตสาหกรรมอันประกอบด้วยตัวแทนจากสภาที่ปรึกษาการเมืองแห่งชาติจีนและกระทรวงวัฒนธรรมได้ทำการสำรวจเมือง 9 แห่งใน 3 มณฑลแล้ว ให้คำนิยามของคำว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมว่า “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม คือธุรกิจในการผลิตสินค้าและการให้บริการทางวัฒนธรรม อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างวัฒนธรรม อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและงานที่ไม่แสวงหากำไรเป็นส่วนสำคัญในการสร้างวัฒนธรรม”

ในเบื้องต้น คณะสำรวจได้ทำการแบ่งอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็น 4 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย ศิลปวัฒนธรรม การผลิตสิ่งพิมพ์ทางวัฒนธรรม สื่อวิทยุและโทรทัศน์ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” นับเป็นครั้งแรกที่หน่วยงานของรัฐบาลให้คำนิยามเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดและแนวทางพื้นฐานของรัฐบาลจีนต่ออุตสาหกรรม

¹<http://www.unesco.org/culture/industries>

²周正兵：《文化产业导论》，北京：经济科学出版社，2009 年，第 33-34 页。(ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม)

วัฒนธรรม (โจวเจี๋ยปิน 2009, 39)¹ กล่าวโดยสรุปได้ว่า “ความพยายามของคณะสำรวจอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่ร่วมในการสำรวจการประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เป็นบทสรุปในแง่ทฤษฎีและปฏิบัติที่สำคัญ และเป็นก้าวสำคัญในการเริ่มประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน” (โจวเจี๋ยปิน 2009, 39-40)²

นอกจากนี้ “รายงานสรุปภาพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ได้นิยามคำว่า อุตสาหกรรมวัฒนธรรมจากแง่มุมที่แตกต่างกันดังนี้ “ถ้ามองในแง่ของสินค้าที่ผลิตออกมา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมคือธุรกิจที่ให้สินค้าหรือบริการด้านจิตใจแก่ผู้บริโภค ถ้ามองในแง่ของกระบวนการทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมคือกิจกรรมที่ทำการผลิต ผลิตซ้ำ กักเก็บ กระจายสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมตามมาตรฐานอุตสาหกรรม” (เจียงหลานชิงและเซียเหลียงอู่ 2002, 68)³

จากเนื้อหาใน “รายงานสรุปภาพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม” เห็นได้อย่างชัดเจนว่า แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนมีความคล้ายคลึงกับคำนิยามที่กำหนดโดยยูเนสโก หรืออาจกล่าวได้ว่า นิยามของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนได้ปรับประยุกต์มาจากแนวคิด อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของยูเนสโก

2.2 การกำหนดประเภทของแนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

การประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมแท้จริงแล้วมีความสอดคล้องกับการปฏิรูประบบวัฒนธรรมของประเทศจีน อาจกล่าวได้ว่าการปฏิรูประบบวัฒนธรรมของประเทศก็คือการ

¹แท้จริงแล้ว มีการประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมกันอย่างกว้างขวางในระดับปฏิบัติมาก่อนแล้ว เช่น ในปี 1998 กระทรวงวัฒนธรรมได้ก่อตั้งกองอุตสาหกรรมวัฒนธรรมขึ้น ในปี 2000 การประชุมเต็มคณะครั้งที่ 5 ของสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 15 ได้กำหนดให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศ แต่ก็ยังไม่มีการให้คำนิยามแก่นักคิดนี้อย่างถูกต้อง

²周正兵：《文化产业导论》，北京：经济科学出版社，2009 年，第 39-40 页。（ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม）

³江蓝生、谢绳武主编：《2001-2002 年：中国文化产业报告》，北京：中国社会科学文献出版社，2002 年，第 68 页。（รายงานความก้าวหน้าของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจีนในช่วงปี 2001-2002）

ประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในเชิงลึกมากยิ่งขึ้นนั่นเอง เป็นที่ทราบกันว่าระบบวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับการผลิต เป็นกรอบของกฎหมายในการดำเนินงานและอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม อันมีเนื้อหาหลักประกอบด้วย ระบบการจัดการทางวัฒนธรรม ระบบการลงทุนทางวัฒนธรรม ระบบบริหารงานทางวัฒนธรรมและระบบตลาดทางวัฒนธรรม เป็นต้น โดยมีระบบการจัดการทางวัฒนธรรมเป็นหัวใจสำคัญ

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมา วัฒนธรรมของประเทศจีนเป็นงานที่รับผิดชอบโดยรัฐ ทำให้ไม่มีการแบ่งแยกระบบงานวัฒนธรรมในแง่ของหน่วยงานของรัฐและธุรกิจ (หรือรัฐวิสาหกิจ) ไม่มีการแบ่งแยกระหว่างการบริหารและการปฏิบัติ เมื่อเข้าสู่ยุคใหม่ หลังการยกเลิกระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนของจีน ภายใต้ระบบเศรษฐกิจใหม่แบบเศรษฐกิจตลาด ระบบงานวัฒนธรรมเช่นนี้ได้กลายเป็น "คอขวด" ที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาทางวัฒนธรรมของจีนมากขึ้นทุกที

ดังนั้น รัฐบาลจีนในทุกระดับจึงกระตือรือร้นในการเร่งผลักดันการปฏิรูประบบการจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เกิดการแบ่งแยกระหว่างหน่วยงานของรัฐและการบริหารทางธุรกิจ หน่วยงานของรัฐและงานของรัฐบาลการแบ่งแยกระหว่างการบริหารและการปฏิบัติได้มีการออกนโยบายและกฎหมายต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาคอขวดที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางวัฒนธรรม ผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม และยังวางพื้นฐานแนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (โจว เจิ้งปิน 2009, 40-41)¹ นโยบายที่เกี่ยวข้องปรากฏในตารางข้างล่างนี้ โดยรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะขยายความในบทต่อไป

¹周正兵：《文化产业导论》，北京：经济科学出版社，2009 年，第 40-41 页。(ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม)

เวลา	นโยบายและมาตรการ
ปี 2000	ในการประชุมเต็มคณะครั้งที่ 5 ของสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 15 มีการเสนอแนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรม
ปี 2002	ในการประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติครั้งที่ 16 มีการเสนอแผนพื้นฐานในการปฏิรูประบบวัฒนธรรม
ปี 2003	เริ่มการทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมทั่วประเทศ
ปี 2003	เอกสารฉบับที่ 105 ของรัฐบาลกลางจีนได้นำเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม
ปี 2004	การประชุมเต็มคณะครั้งที่ 4 ของสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 16 ได้เสนอให้เร่งปฏิรูประบบวัฒนธรรมและเพิ่มผลผลิตทางวัฒนธรรม
ปี 2004	สำนักงานสถิติแห่งชาติประกาศระบบตัวชี้วัดทางสถิติด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยรวมเข้าสู่ชุดสถิติเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ
ปี 2005	กรมประชาสัมพันธ์ของจีนได้จัดทำแผนการร่างกฎหมายสิบปี ซึ่งได้วางกรอบทางกฎหมายในการปฏิรูประบบวัฒนธรรมไว้

โจวเจี๋ยปินมีความเห็นว่า “ประเภทของวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง” ที่กำหนดโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนในปี 2004 นั้น เป็นการกำหนดขึ้นบนพื้นฐานของ "การจัดประเภทอุตสาหกรรมของประเทศ" การแบ่งประเภทครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นในการประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และในเอกสารชื่อ "การแบ่งประเภทวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง" ได้ให้นิยามของคำว่า วัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่นำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางด้านวัฒนธรรมและความบันเทิงแก่บุคคลในสังคม รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดขอบเขตของวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องบนพื้นฐานของเอกสาร "การแบ่งประเภทวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง" (GB/T4745-2002) ซึ่งใช้เป็นเอกสารอ้างอิงของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนและรัฐบาลในการผลักดันการปฏิรูประบบงานวัฒนธรรม มีการให้คำนิยามและทำให้งานทางวัฒนธรรมและ

อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมเป็นมาตรฐานเดียวกัน ในขณะที่เดียวกัน ก็ยังวางรากฐานให้กับงานสถิติที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (โจวเจี๋ยปิน 2009, 41-42)¹

ตามข้อกำหนดดังกล่าว อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของประเทศไทยประกอบด้วย 6 ประเภทหลักๆ ดังนี้

- (1) กิจกรรมเพื่อสาธารณะชนที่เกี่ยวกับสินค้าวัฒนธรรมด้านความบันเทิง เช่น การพิมพ์ การผลิตและจำหน่ายหนังสือ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ
- (2) การบริการทางวัฒนธรรมและความบันเทิงที่ให้สาธารณะชนเข้าร่วมหรือเลือกได้ เช่น การบริการด้านวิทยุและโทรทัศน์ การบริการด้านภาพยนตร์ การบริการด้านการแสดงและศิลปะ ฯลฯ
- (3) การให้บริการด้านการจัดการและวิจัยวัฒนธรรม เช่น การคุ้มครองศิลปะและวัตถุโบราณ การบริการห้องสมุดและกิจกรรมของคณะกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมต่างๆ
- (4) การจัดหารัฐอุดหนุนที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมและความบันเทิง รวมทั้งกิจกรรมการผลิตและจำหน่าย เช่น กิจกรรมการผลิตและขายอุปกรณ์การพิมพ์และเครื่องเขียน ฯลฯ
- (5) การจัดหารัฐ หนุนที่ใช้ที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมและความบันเทิง รวมทั้งกิจกรรมการผลิตและจำหน่าย เช่น กิจกรรมการผลิตและขายวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์
- (6) กิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและความบันเทิง เช่น ศิลปะงานฝีมือ งานออกแบบ เป็นต้น

ถึงแม้ว่ามาตรฐานอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนในปัจจุบันจะเป็นมาตรฐานเดียวกันที่ระบุอย่างชัดเจนในเอกสารที่จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว แต่ละมณฑลแต่ละเมืองล้วนมีความแตกต่างกันไปตามสภาพความเป็นจริง มาตรฐานอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนแบ่งประเภทตามตารางที่ข้างล่างนี้ซึ่งก็จะเห็นได้ว่ามีขอบข่ายครอบคลุมกว้างขวางมาก และเกี่ยวข้องทั้งกับชีวิตของผู้คนทั้งในอาณานิคมที่เป็นเมืองและชนบท

¹周正兵：《文化产业导论》，北京：经济科学出版社，2009 年，第 41-42 页。(ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม)

ตาราง 2.1

ตารางแสดงประเภทของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง¹

ประเภท	รหัสประเภท ธุรกิจ แบ่ง ตามกิจกรรม ทางเศรษฐกิจ ประชาชาติ
<u>ส่วนที่หนึ่ง การบริการทางวัฒนธรรม</u> 1. การบริการข่าวสาร (1) การบริการข่าวสาร 2. บริการการพิมพ์และบริการลิขสิทธิ์ (1) การพิมพ์และจำหน่ายหนังสือ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ (2) การผลิตและจำหน่ายโสตทัศนและสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (3) บริการลิขสิทธิ์ 3. บริการวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์ (1) บริการวิทยุโทรทัศน์ (2) การกระจายสัญญาณทางวิทยุและโทรทัศน์ (3) บริการภาพยนตร์ 4. บริการศิลปะและวัฒนธรรม	

¹ สามารถดูรายละเอียดแต่ละหัวข้อย่อยของตารางนี้ได้ในภาคผนวก

(1) การสร้างสรรค์วรรณกรรม การแสดงและ สถานที่จัดแสดง (2) การบริการด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรม (เช่น การอนุรักษ์วัตถุโบราณและวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ อนุสรณ์สถาน ห้องสมุด หอจดหมายเหตุ) (3) บริการวัฒนธรรมแก่มวลชน (4) บริการการวิจัยทางวัฒนธรรมและชุมชนทางวัฒนธรรม (5) บริการศิลปะและวัฒนธรรมอื่น ๆ 5. บริการวัฒนธรรมเครือข่าย (1) การให้บริการข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (2) บริการข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต 6. บริการนันทนาการและความบันเทิงทางวัฒนธรรม (1) บริการวัฒนธรรมการท่องเที่ยว (เช่น บริษัทท่องเที่ยว การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว) (2) บริการนันทนาการทางวัฒนธรรม (เช่น กิจกรรมความบันเทิงในร่ม สวนสนุก บริการร้านอาหารอินเทอร์เน็ตคาเฟ่) 7. บริการทางวัฒนธรรมอื่น ๆ (1) บริการตัวแทนธุรกิจด้านศิลปะและวัฒนธรรม (2) บริการให้เช่าและประมูลสินค้าวัฒนธรรม (3) บริการทางวัฒนธรรมด้านการโฆษณาและการจัดแสดงนิทรรศการ (4) บริการจัด การประชุมและงานแสดงสินค้า ส่วนที่สอง บริการทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง 8. การผลิตของใช้ อุปกรณ์และสินค้าทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (1) การผลิตของใช้ทางวัฒนธรรม (เช่น เครื่องดนตรี ของเล่น หัตถกรรมกระดาษ)	

(2) การผลิตอุปกรณ์ทางวัฒนธรรม (เช่น อุปกรณ์การพิมพ์ อุปกรณ์วิทยุ โทรศัพท์) (3) การผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ ภาพถ่าย) 9. การจำหน่ายของใช้ อุปกรณ์และสินค้าทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (1) การขายของใช้ (เช่น เครื่องเขียน ของใช้อื่นๆ) (2) การขายอุปกรณ์ (เช่น อุปกรณ์วิทยุ โทรศัพท์ อุปกรณ์ถ่ายภาพ เครื่องใช้ไฟฟ้า) (3) การขายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (เช่น เครื่องประดับ ของสะสม)	

จะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้นิยามอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนมีขอบเขตกว้างขวางและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมทั้งในเมืองและชนบท เนื้อหาในบทต่อไปจะกล่าวถึงกำเนิดและพัฒนาการของนโยบายอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการกำหนดแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีความชัดเจนและครอบคลุมกว้างขวางถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมทุกประเภทที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการนำไปปฏิบัติให้เป็นจริงในหลายพื้นที่และหลายระดับทั้งในเขตเมืองและชนบท ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างเข้มข้นและเอาจริงเอาจังจากภาครัฐทั้งรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น

บทที่ 3

พัฒนาการของแนวคิดและนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน

หานจวินเหว่ยและหูเสี่ยวหมิง นักวิชาการชาวจีนได้กล่าวถึงความเป็นมาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนว่ามีความเกี่ยวข้องกับกระแส “โลกาภิวัตน์” ที่ทำให้ชีวิตทางสังคมของมนุษย์ข้ามพรมแดนของประเทศและภูมิภาค โลกาภิวัตน์ทำให้มนุษย์มีการติดต่อสื่อสารกันทั่วโลก การติดต่อสื่อสารได้ขยายจากภาคเศรษฐกิจสู่ภาควัฒนธรรม และอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เติบโตขึ้นมาในช่วงกลางและปลายศตวรรษที่ 20 ได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่พัฒนาแล้วในซีกโลกตะวันตก เป็นที่กล่าวขานกันว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะกลายเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มาแรงและเป็นพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมเสาหลักของประเทศต่างๆ ในที่สุด และถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนจะเริ่มต้นช้ากว่าประเทศอื่นๆ แต่ก็ได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติครั้งที่ 16 คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ออกชุดนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม จนเกิดกระแสพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมไปทั่วประเทศ (หานจวินเหว่ยและหูเสี่ยวหมิง 2009)¹

3.1 นโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์จีนและรัฐบาลจีนเกี่ยวกับ “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม”

ช่วงแรกของการสถาปนาจีนใหม่ ประเทศจีนได้ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลาง สร้างวัฒนธรรมโดยใช้รูปแบบการจัดการแบบรวมศูนย์มาเป็นระยะเวลายาวนาน วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์ชนิดหนึ่ง และมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรค การหมุนเวียนของสินค้าทางวัฒนธรรมในสังคมจีนสามารถตอบสนองความต้องการทางวัฒนธรรมของประชาชนได้ส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม รูปแบบการจัดการที่ว่าประเทศผลิตอะไร สังคมก็บริโภคสิ่งนั้นได้จำกัดการเจริญเติบโตของวัฒนธรรมของประเทศจีนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยัง

¹韩俊伟、胡晓明：《文化产业概论·内容提要》，广州：中山大学出版社，2009 年。（ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม）

จำกัดการผลิตทางวัฒนธรรม การเติบโตทางเศรษฐกิจ และที่สำคัญที่สุดคือยังมีความต้องการในการบริโภคทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีเพิ่มขึ้นทุกวัน ถึงแม้ว่าในสภาพแวดล้อมทางสังคมในขณะนั้น การผลิตทางวัฒนธรรมที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แต่มีเป้าหมายเพื่อประชาสัมพันธ์อุดมการณ์ทางการเมืองจะมีบทบาทสำคัญในการรวมความคิดของคนในชาติให้เป็นหนึ่งเดียวกัน แต่รูปแบบการจัดการวัฒนธรรมแบบสวัสดิการก็ทำให้ประเทศต้องแบกรับต้นทุนและความเสี่ยงในการผลิตทางวัฒนธรรมอย่างไม่รู้ตัว (หูฮุยหลิน 2005, 221)¹

หลังการปฏิรูปและเปิดประเทศ จีนเริ่มมีการสร้างระบบเศรษฐกิจตลาด จีนไม่ปฏิบัติตามรูปแบบการจัดการวัฒนธรรมแบบอดีตโซเวียตอีกต่อไป และเริ่มสร้างระบบวัฒนธรรมที่ใช้ตลาดนำ ซึ่งสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจตลาดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นผลผลิตของการพัฒนาเศรษฐกิจตลาดของลัทธิสังคมนิยม

พัฒนาการของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนแบ่งได้เป็น 4 ระยะด้วยกันดังต่อไปนี้ ช่วงที่ 1 ระหว่างปี ค.ศ.1978 – 1984 ช่วงที่ 2 ปี ค.ศ.1985 – 1991 ช่วงที่ 3 ปี ค.ศ.1992 – 2001 และช่วงที่ 4 ปี ค.ศ.2002 – ปัจจุบัน

ช่วงที่หนึ่ง ตั้งแต่ปี 1978 – 1984

เป็นระยะแตกหน่อของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน ในปี 1978 เริ่มมีธุรกิจบันเทิงเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศจีน และได้พัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปบนพื้นฐานของความบันเทิงประเภทดนตรีและระบำ เช่น การร้องคาราโอเกะ ในปี 1979 โรงแรมตงฟางแห่งเมืองกวางโจว (กวางเจา) (广州市) มณฑลกวางตุ้ง(กวางตุ้ง) (广东省) ได้เปิดคาเฟ่แห่งแรกของประเทศจีน ในช่วงปี 1980 วงการแสดงจีนนิยมการหารายได้พิเศษนอกเหนือจากอาชีพนักแสดง เช่นทำธุรกิจร้านอาหาร สถานบันเทิง ทำให้ศิลปินดารียบางส่วนร่ำรวยขึ้นมาก่อนคนอาชีพอื่น การเกิดขึ้นของรูปแบบทางวัฒนธรรมแบบใหม่ในบางเมืองแถบภาคใต้ของจีนได้กลายเป็นยาชูกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้น

¹胡惠琳：《文化产业概论》，昆明：云南大学出版社，2005 年，第 221 页。(ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม)

ช่วงที่สอง ตั้งแต่ปี 1985 – 1991

ช่วงที่ 2 เป็นระยะการเจริญเติบโตของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน ในปี 1985 ได้มีการกำหนดให้วัฒนธรรมไว้เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมประเภทที่ 3 ในเอกสารชื่อว่า **"สถิติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมประเภทที่ 3"** ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ศิลปะและวัฒนธรรมถูกจัดว่าเป็น "อุตสาหกรรม" แบบหนึ่ง ในปี 1991 ได้มีการเสนอแนวคิด "เศรษฐกิจวัฒนธรรม" อย่างเป็นทางการใน **"รายงานความคิดเห็นต่อนโยบายเศรษฐกิจบางส่วนที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรม"** วัฒนธรรมในฐานะที่เป็นส่วนเสริมในการพัฒนาเศรษฐกิจจึงมีนโยบายอ้างอิงตั้งแต่นั้นมา นอกจากนี้ หลังการปฏิรูปและเปิดประเทศจีน ได้เกิดการอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมมวลชนกันอย่างกว้างขวางในประเทศจีน จนเกิดกระแสการทำให้วัฒนธรรมเป็นอุตสาหกรรม และทำให้ "ธุรกิจวัฒนธรรม" เริ่มมีความเจริญรุ่งเรืองในเวลาต่อมา

ช่วงที่สาม ตั้งแต่ปี 1992 – 2001

ช่วงที่ 3 คือช่วงที่ประเทศจีนเริ่มตระหนักถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เอกสารสำคัญฉบับหนึ่งซึ่งเขียนโดยสำนักงานคณะมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี 1992 มีชื่อว่า **"การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ: เร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมลำดับที่ 3"** ได้กล่าวถึงคำว่า "อุตสาหกรรมวัฒนธรรม" เป็นครั้งแรก

ในปี 1998 มีการก่อตั้ง "กองวัฒนธรรมแห่งกระทรวงวัฒนธรรม" แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นงานในหน้าที่ของรัฐบาลจีน

ต่อมาในปี 2000 ในการประชุมเต็มคณะครั้งที่ 5 ของคณะกรรมการกลางจีนสมัยที่ 17 ได้มีการนำเสนอ "อุตสาหกรรมวัฒนธรรม" เป็นครั้งแรกในเอกสารของรัฐบาลกลางที่ชื่อว่า **"การเสนอแนะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 ปีฉบับที่ 10"** ทำให้การพัฒนาธุรกิจวัฒนธรรมได้ขยายตัวเข้าสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆของภาครัฐ

ช่วงที่สี่ ตั้งแต่ปี 2002 – ปัจจุบัน

ช่วงที่ 4 นี้ถือเป็นช่วงที่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนได้พัฒนาและมีความเจริญรุ่งเรือง ในปี 2002 รายงานการประชุมของสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์แห่งชาติครั้งที่ 16 ได้แยกความ

แตกต่างระหว่าง "งานด้านวัฒนธรรม" ออกจาก "อุตสาหกรรมวัฒนธรรม" เป็นครั้งแรก และเสนอให้มีการพัฒนากิจการทางวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างจริงจัง กำหนดนโยบายต่างๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและแผนทั่วไปในการปฏิรูประบบวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน ประเทศจีนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ส่งผลให้มีการไหลเข้าของวัฒนธรรมต่างประเทศเข้าสู่ประเทศจีน ซึ่งนอกจากจะเป็นการกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมของจีนแล้ว ยังสร้างความท้าทายอย่างมากแก่ธุรกิจวัฒนธรรมในประเทศจีน

ในปี 2003 ได้เริ่มทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมทั่วประเทศ โดยกำหนดให้เขตการปกครองระดับเมืองและมณฑล 9 แห่ง เช่นมหานครเป่ย์จิง (ปักกิ่ง) (北京直辖市) มหานครชั่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) มณฑลกว่างตง (กวางตุ้ง) (广东省) และหน่วยงานทางวัฒนธรรม 35 แห่ง เป็นเมืองทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมนำร่อง ถึงแม้ว่ามณฑลอานฮุย (安徽省) และมณฑลซื่อชวน(เสฉวน) (四川省) จะไม่ถูกกำหนดให้อยู่ในมณฑลนำร่อง 9 มณฑล แต่ก็เริ่มทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมบางส่วนด้วยเช่นกัน ต่อมาในปีเดียวกันรัฐบาลกลางจีนได้นำเสนอ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในเอกสารราชการฉบับที่ 105" (เฉินลี่ซิว 2006, 23-29)¹

ต่อมาในเดือนกันยายน ปี 2003 เอกสารของกระทรวงวัฒนธรรมจีนที่ชื่อว่า **"ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม"** ได้กำหนดนิยามของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมว่า "องค์กรบริหารที่ผลิตสินค้าและการให้บริการทางวัฒนธรรมซึ่งมีแนวคิดสอดคล้องกับงานด้านวัฒนธรรม โดยทั้งสองสิ่งนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมของลัทธิสังคมนิยม"

ในปี 2004 การประชุมเต็มคณะครั้งที่ 4 ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน สมัยที่ 16 ได้มีข้อสรุปและระบุอย่างชัดเจนไว้เอกสาร **"ความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนให้เศรษฐกิจภาคเอกชนเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม"** ว่าการปฏิรูประบบวัฒนธรรมและเพิ่มผลผลิตทางวัฒนธรรมต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน

¹陈立旭：《当代中国大众文化发展历程》，载《文化研究》，2006 年第 10 期，第 23-29 页。
(พัฒนาการของวัฒนธรรมสมัยนิยมจีนสมัยปัจจุบัน)

ในปี 2004 การกำหนด "การแบ่งประเภทวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง" โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนบนพื้นฐานของ "การจัดประเภทอุตสาหกรรมในประเทศ" เป็นการเริ่มต้นการประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำนักงานสถิติแห่งชาติให้นิยามของคำว่า "วัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง" ไว้ว่า "กิจกรรมที่นำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางด้านวัฒนธรรมและความบันเทิงแก่บุคคลในสังคม รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง" ดังนั้น นิยามของคำว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้รวมวัฒนธรรมและความบันเทิงเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งแตกต่างจากงานทางด้านวัฒนธรรมซึ่งมีลักษณะเป็นแนวคิดมากกว่า

ในปี 2005 กรมประชาสัมพันธ์ของจีนได้จัดทำแผนการร่างกฎหมาย 10 ปี ซึ่งได้วางกรอบทางกฎหมายในการปฏิรูประบบวัฒนธรรมและในปีเดียวกันยังมีเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เช่น "การตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม" และ "ความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการพัฒนาและจัดการเกมออนไลน์"

ในปี 2006 มีการเผยแพร่เอกสารชื่อว่า "ความคิดเห็นต่อการปฏิรูประบบวัฒนธรรมอย่างเข้มข้น" และเริ่มการปฏิรูประบบวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการโดยอาศัยประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้จากเมืองและมณฑลนำร่อง และในเดือนกรกฎาคมของปีเดียวกัน มีการดำเนินนโยบายการตาม "ความคิดเห็นต่อการทำการปฏิรูประบบวัฒนธรรมให้ดียิ่งขึ้น" หน่วยงานทางวัฒนธรรมของภาครัฐจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนระบบ และมีการปฏิรูปการบริหารจัดการภายในของหน่วยงานวัฒนธรรมที่ไม่แสวงหากำไรในเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนในปี 2007 และ 2008 คือ "รายการแนะนำการส่งออกสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม" (2007) และ "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการ์ตูน" (2008) แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

ต้นปี 2009 สำนักงานบริหารสื่อและสิ่งพิมพ์ของจีนได้เผยแพร่เอกสารชื่อว่า "ความคิดเห็นแนะนำเกี่ยวกับการสนับสนุนการปฏิรูประบบสื่อและสิ่งพิมพ์" โดยได้เสนอแผนภาพช่องทางและตารางเวลาในการปฏิรูประบบสื่อและสิ่งพิมพ์อย่างชัดเจน ในปีเดียวกัน หลังจากที่มีการกำหนด "แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม" แล้วก็มีเอกสารชื่อว่า "ความคิดเห็น

เกี่ยวกับการปฏิรูประบบของคณะศิลปการแสดงของรัฐในเชิงลึก"ตามมา โดยให้มีการปฏิรูประบบวัฒนธรรมโดยรวมในเชิงลึก และเปลี่ยนคณะศิลปการแสดงให้เป็นองค์กรทางธุรกิจ

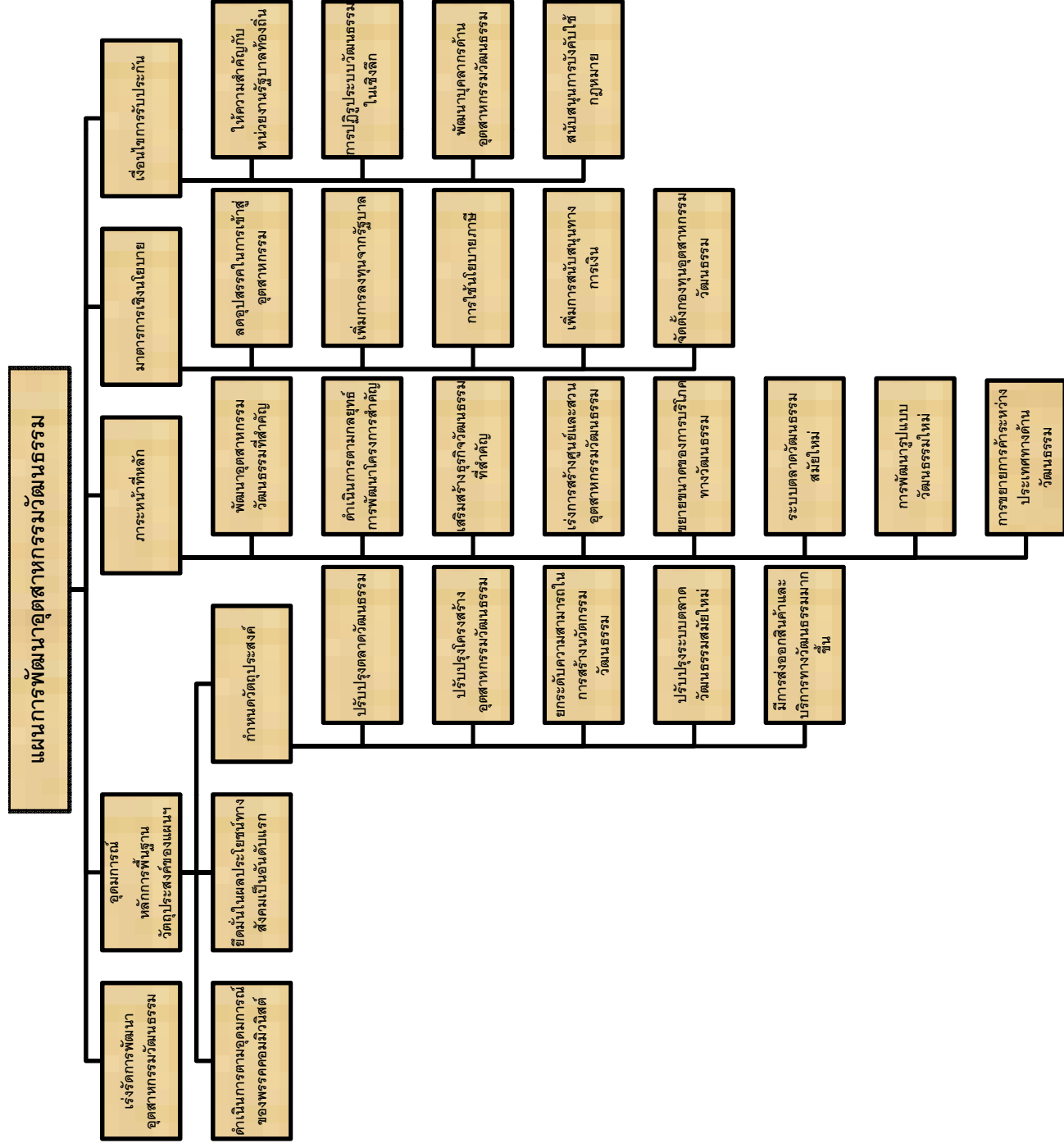
วันที่ 22 กรกฎาคม 2009 นายเวินจยาเป่า นายกฯ เป็นประธานการประชุมสามัญของคณะรัฐมนตรี ได้ทำการพิจารณาและผ่านร่าง "แผนการพัฒนาศาสนาวัฒนธรรม" โดยที่ประชุมได้เสนอมาตรการ 8 ประการในการพัฒนาศาสนาวัฒนธรรมให้สำเร็จ ในมาตรการที่ 7 กล่าวว่าต้องพัฒนาศาสนาวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ เช่น ทีวีโมบาย มัลติมีเดีย การชมภาพยนตร์และละครทางอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ ต้องยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมดิจิทัล เช่น กล้องทีวี CMMB และโทรศัพท์มือถือIPTV เป็นต้น (หานจวินเหว่ยและหูเสี่ยวหมิง 2009, 68)¹

3.2 “แผนการพัฒนาศาสนาวัฒนธรรม”

การประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์แห่งชาติครั้งที่ 17 ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่าต้องพัฒนากิจการทางวัฒนธรรมโดยไม่แสวงหากำไร พัฒนาศาสนาวัฒนธรรมอย่างจริงจัง กระตุ้นการสร้างสรรคทางวัฒนธรรมของชาติ ผลักดันการพัฒนาทางวัฒนธรรมให้เจริญรุ่งเรือง ในขณะที่เน้นการพัฒนากิจการทางวัฒนธรรมที่ไม่แสวงหากำไร ก็ต้องเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ขยายความต้องการบริโภควัฒนธรรมภายในประเทศ เพิ่มการจ้างงาน ผลักดันการพัฒนา ที่ประชุมจัดทำแผนดังกล่าวโดยสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกในปัจจุบัน เช่น วิกฤตการณ์ทางการเงินและความจำเป็นในการปฏิรูปและพัฒนาวัฒนธรรมในสังคมปัจจุบัน โดยผู้สื่อข่าวสำนักข่าวซินหัวสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และจัดพิมพ์ออกมาเป็นเอกสารชื่อ "แผนการพัฒนาศาสนาวัฒนธรรม" เนื้อหาในเอกสารฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อหลักๆ ดังแสดงในแผนภูมิ 3.1 ข้างล่างนี้ (สำนักข่าวซินหัว, 26 กันยายน 2009)²

¹ 韩俊伟、胡晓明：《文化产业概论·内容提要》，广州：中山大学出版社，2009 年，第 68 页。（ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม）

² 《文化产业振兴规划》，北京：人民出版社，2009 年，第 1-13 页。（แผนการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม）

1. เร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมถือเป็นเรื่องสำคัญ

ภายใต้ระบบเศรษฐกิจตลาด อุตสาหกรรมวัฒนธรรมถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมของชาติสังคมนิยมให้เจริญรุ่งเรือง และสามารถตอบสนองความต้องการด้านวัฒนธรรมทางจิตใจที่หลากหลายของคนทุกระดับชั้นในสังคมได้เป็นแรงขับเคลื่อนให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่หลากหลาย หลังการประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติครั้งที่ 16 คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์และคณะมุขมนตรีได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างยิ่ง จึงได้ออกชุดนโยบายและมาตรการผลักดันการปฏิรูประบบวัฒนธรรมในเชิงลึก เร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม การแปรรูปหน่วยงานของรัฐ จนประสบความสำเร็จอย่างมาก สร้างธุรกิจวัฒนธรรมและกลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ขนาดของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้ขยายใหญ่ขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดรูปแบบอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่พัฒนาร่วมกันระหว่างรัฐและเอกชน วัฒนธรรมจีนสามารถก้าวออกไปสู่ต่างประเทศได้รวดเร็วมากขึ้น การขาดดุลทางการค้าในการนำเข้าและส่งออกสินค้าวัฒนธรรมลดน้อยลง ความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรวมแล้ว อุตสาหกรรมวัฒนธรรมจีนมีแนวโน้มการเจริญเติบโตที่ดี และกำลังเป็นจักรกลสำคัญในการผลักดันการพัฒนาของวัฒนธรรมสังคมนิยมซึ่งจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศ

ในขณะเดียวกันจะเห็นได้ว่า ระดับการพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนยังไม่แข็งแกร่งพอ และยังไม่สอดคล้องกับความต้องการด้านวัฒนธรรมทางจิตใจของประชาชนที่มีมากขึ้นทุกวัน ไม่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจตลาดแบบสังคมนิยมของจีน ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาและการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงไม่สอดคล้องกับแนวโน้มการเปิดประเทศของจีนที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ในปัจจุบัน วิกฤตการณ์ทางการเงินโลกได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่ออุตสาหกรรมวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ตาม ความยากลำบากและปัญหาอุปสรรคจากวิกฤตการณ์กลับนำมาซึ่งโอกาสใหม่ๆ และเงื่อนไขที่เอื้อประโยชน์ เนื่องจากวัฒนธรรมมีความสามารถในการปรับตัวในทิศทางตรงกันข้าม เมื่อต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมกลับมี

เอกลักษณ์การทวนกระแส เป็นโอกาสให้เกิดการสร้างระบบและกลไกทางวัฒนธรรมใหม่ และสร้างความแข็งแกร่งแก่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยรวม ประเทศจีนจึงต้องคว้าโอกาสนี้ให้ได้ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเต็มรูปแบบ โดยยึดเป้าหมายที่ว่า "รักษาอัตราการเติบโตของเงินทุน ขยายความต้องการของการบริโภคภายในประเทศ ปรับโครงสร้าง ส่งเสริมการปฏิรูป และปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน"

2. อุดมการณ์ หลักการพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของแผนฯ

1) ต้องดำเนินการตามอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์

ตามที่แถลงในการประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติ ครั้งที่ 17 ยืนยันในแนวคิดสำคัญของเติ้ง เสี่ยว ผิง และหลักการ 3 ตัวแทน ยึดมั่นในหน้าที่ เป้าหมายและหลักการสำคัญในการปฏิรูประบบวัฒนธรรมในปัจจุบัน พัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมตามรายละเอียดใน "สรุปแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมระหว่างช่วงแผนพัฒนาฯ แห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 11" ส่งเสริมตลาดวัฒนธรรมเร่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เพิ่มกำลังการผลิตภายในประเทศ คุ้มครองวัฒนธรรมของประเทศ ผลักดันอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้พัฒนาได้อย่างดีและรวดเร็ว จนกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจประเทศ

2) ยึดมั่นในผลประโยชน์ทางสังคมเป็นอันดับแรก

มุ่งมั่นที่จะบรรลุผลประโยชน์ทางสังคมและเศรษฐกิจร่วมกัน ยกกระดับความสามารถในการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยอาศัยการปฏิรูประบบและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นแรงผลักดัน ยืนยันที่จะเดินบนเส้นทางการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของจีน ศึกษาและเรียนรู้จากวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรืองแล้วของประเทศอื่น พัฒนาวัฒนธรรมของชนชาติจีนให้เจริญก้าวหน้า เร่งผลักดันโครงการสำคัญ ขยายขนาดการผลิต เพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยยึดหลักการปรับโครงสร้าง ให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศ บุกเบิกตลาดวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างจริงจัง เพื่อสร้างชื่อเสียงแก่วัฒนธรรมจีนในต่างประเทศ

3) การกำหนดวัตถุประสงค์

แปรรูปหน่วยงานวัฒนธรรมของรัฐ ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของตลาดวัฒนธรรม ขยายขนาดของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ โดย แบ่งเป็น 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

(1) ปรับปรุงตลาดวัฒนธรรม

แปรรูปหน่วยงานวัฒนธรรมตามหลักการสร้างระบบองค์กรใหม่ ปรับเปลี่ยนกลไก เพื่อมุ่งสู่ตลาด เพื่อให้ตลาดวัฒนธรรมมีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น

(2) ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

บทบาทของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและโครงการหลักๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีการพัฒนาธุรกิจ เช่น การสร้างสรรค์วรรณกรรม การผลิตรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ การพิมพ์ การทำสำเนา การโฆษณา ศิลปะการแสดงและความบันเทิง นิทรรศการทางวัฒนธรรม เนื้อหาดิจิตอลและอุตสาหกรรมแอนิเมชันอย่างรวดเร็ว มีการผลักดันการควมรวมกิจการระหว่างธุรกิจวัฒนธรรมด้วยกันให้สำเร็จโดยการใช้เงินทุน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างบริษัทและกลุ่มบริษัท วัฒนธรรมชั้นนำ สนับสนุนให้บริษัทเหล่านี้ดำเนินงานแบบข้ามภาคธุรกิจและข้ามภูมิภาค ส่งเสริมบริษัทที่มีมูลค่าการผลิตเกินหนึ่งล้านและมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน

(3) ยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมวัฒนธรรม

มีความก้าวหน้าในการสร้างระบบกลไกทางวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ ที่ผ่านมาความสามารถในการพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เกิดระบบนวัตกรรมทางวัฒนธรรมที่มีธุรกิจเป็นองค์ประกอบหลัก มีตลาดเป็นเป้าหมายและมีการผสมผสานกันของการผลิต การศึกษาและการวิจัย ความสามารถด้านนวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพิ่มสูงขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีดิจิตอลและเครือข่ายกันอย่างแพร่หลาย ระดับความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

(4) ปรับปรุงระบบตลาดวัฒนธรรมสมัยใหม่

มีการส่งเสริมบทบาทพื้นฐานของตลาดมากขึ้น จัดสรรทรัพยากรอย่างสมเหตุผล พัฒนาการกระจายของสินค้าทางวัฒนธรรมและปัจจัยการผลิต มีการพัฒนาตลาดวัฒนธรรมใน

เมืองและชนบทมากขึ้น โครงสร้างและรูปแบบการกระจายสินค้ารูปแบบใหม่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ขนาดของการบริโภควัฒนธรรมขยายใหญ่ขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนทำให้สัดส่วนในโครงสร้างการบริโภคของผู้อยู่อาศัยในเมืองและชนบทเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

(5) มีการส่งออกสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมมากขึ้น

เกิดธุรกิจส่งออกวัฒนธรรมหลักและตราสินค้าที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศ มีการขยายช่องทางและเครือข่ายการค้าเชิงวัฒนธรรมสู่ต่างประเทศ การส่งออกสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมเจริญเติบโตขึ้นอย่างมาก การขาดดุลทางการค้าลดลงอย่างชัดเจนจนกลายเป็นการส่งออกที่สำคัญของประเทศ

3. ภาระหน้าที่หลัก

แผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในปัจจุบันและอนาคตต้องให้ความสำคัญกับภาระหน้าที่ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

1) พัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่สำคัญ

ให้ความสำคัญต่อธุรกิจประเภทนวัตกรรมทางวัฒนธรรม ธุรกิจการผลิตรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ การพิมพ์และจำหน่าย การพิมพ์และทำสำเนา โฆษณา ศิลปะการแสดงและความบันเทิง การจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม ธุรกิจดิจิทัล ธุรกิจแอนิเมชัน ฯลฯ โดยการเพิ่มการสนับสนุน ปรับปรุงระบบและนโยบายรวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาแบบข้ามพื้นที่ ต้องเน้นไปที่การพัฒนาธุรกิจเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับนวัตกรรมทางวัฒนธรรม เช่น อุตสาหกรรมดนตรี การสร้างสรรค์งานศิลปะ เกมส์แอนิเมชัน ฯลฯ ต้องมีการสร้างชื่อเสียงของตราสินค้าผลักดันการพัฒนาธุรกิจการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้อง ต้องเพิ่มกำลังการผลิตของธุรกิจผลิตภาพยนตร์ละครและรายการทางโทรทัศน์ ส่งเสริมการผลิต การจัดจำหน่าย และการฉายละคร ภาพยนตร์ ต้องบุกเบิกพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ตอบสนองความต้องการทางมัลติมีเดียและละครภาพยนตร์ดิจิทัลของผู้บริโภค ต้องสนับสนุนการแปรรูปและยกระดับโครงสร้างของอุตสาหกรรมการพิมพ์ เร่งการแปรรูปอุตสาหกรรมการพิมพ์แบบดั้งเดิมที่ใช้กระดาษสู่การพิมพ์แบบดิจิทัล ต้องพัฒนาธุรกิจการจัดจำหน่ายสิ่งพิมพ์ให้เป็นแบบข้ามภูมิภาค ข้ามธุรกิจ จน

กลายเป็นกลุ่มธุรกิจจัดจำหน่ายขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันสูง ต้องพัฒนาการพิมพ์และการทำสำเนาโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ขั้นสูง สร้างศูนย์การพิมพ์ การทำสำเนาที่มีเอกลักษณ์และใช้เทคโนโลยีล้ำหน้า ต้องเร่งก่อตั้งกลุ่มธุรกิจการแสดงขนาดใหญ่ ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายการแสดง ต้องสร้างภาพลักษณ์และตราสินค้าสากลของธุรกิจอุตสาหกรรมการ์ตูนที่เป็นที่ชื่นชอบของผู้คนจนสามารถช่วยผลักดันให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยรวมเจริญเติบโต

2) ดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาโครงการสำคัญ

เพิ่มการสนับสนุนด้านนโยบายแก่ธุรกิจวัฒนธรรม เร่งการจัดทำโครงการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่สำคัญ ซึ่งมีบทบาทในการเป็นต้นแบบและผลักดันอุตสาหกรรมทั้งระบบ โดยได้รับการสนับสนุนจากสังคม ผลักดันโครงการนวัตกรรมทางวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น โครงการพัฒนาแอนิเมชันที่ผลิตในประเทศ โครงการสร้างฐานการผลิตภาพยนตร์ดิจิทัล โครงการฐานข้อมูลมัลติมีเดียและข้อมูลทางเศรษฐกิจ โครงการคลังอักษรจีน โครงการสิ่งพิมพ์ โครงการฐานข้อมูลทรัพยากรความรู้ แล้วทำการคัดเลือกโครงการที่มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

3) เสริมสร้างธุรกิจวัฒนธรรมที่สำคัญ

เน้นการเสริมสร้างธุรกิจวัฒนธรรมหลักที่มีศักยภาพและมีความสามารถในการแข่งขันสูง ยื่นหยัดภายใต้การนำของรัฐบาล ต้องทำการวางแผนอย่างเป็นวิทยาศาสตร์และจัดการอย่างมีเหตุผล ทำการคัดเลือกธุรกิจหรือกลุ่มธุรกิจในอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เติบโตดีและมีความสามารถในการแข่งขันสูง เพิ่มการสนับสนุนด้านนโยบายแก่ธุรกิจ ผลักดันความร่วมมือระหว่างธุรกิจ ส่งเสริมการรวบรวมกิจการแบบข้ามภูมิภาคและข้ามภาคธุรกิจ เร่งขยายขนาดของธุรกิจให้ใหญ่ขึ้น ยกกระดับความเข้มข้นในการบริหาร ส่งเสริมการปรับโครงสร้างและจัดการทรัพยากรในธุรกิจวัฒนธรรม ส่งเสริมและแนะนำธุรกิจวัฒนธรรมที่มีคุณสมบัติเพียงพอในการหาทุนจากตลาดทุน พัฒนานักลงทุนเชิงกลยุทธ์ ส่งเสริมการขยายธุรกิจโดยใช้ต้นทุนต่ำ เพื่อให้ธุรกิจใหญ่และแข็งแกร่งมากขึ้น

4) เร่งการสร้างสรรค์และสวนอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

ให้ความสำคัญต่อการวางแผนและออกแบบสวนและศูนย์อุตสาหกรรมวัฒนธรรม ยึดมั่นในมาตรฐานและเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ยกย่องคุณภาพ ส่งเสริมการแบ่งสรรทรัพยากรแต่ละชนิดและการแบ่งงานกันอย่างสมเหตุสมผล สนับสนุนสวนและศูนย์อุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่ได้มาตรฐานในด้านการสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การใช้ที่ดิน นโยบายภาษี ฯลฯ สร้างศูนย์โลจิสติกส์สินค้าทางวัฒนธรรมทั่วประเทศ สร้างศูนย์สถิติเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในการผลิตละครภาพยนตร์ การพิมพ์และจำหน่าย การพิมพ์และการสำเนา บันทึกลงการแสดงผลและแอนิเมชัน ฯลฯ สนับสนุนและเร่งพัฒนากลุ่มธุรกิจวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและของชาติ

5) ขยายขนาดของการบริโภคทางวัฒนธรรม

สร้างนวัตกรรมด้านสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการบริโภคทางวัฒนธรรม สร้างสินค้าใหม่ที่เป็นที่นิยมและสอดคล้องกับรสนิยมความงามของผู้บริโภค รวมทั้งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการบริโภคของชาวเมืองและชาวชนบทในปัจจุบัน สร้างตราสินค้าทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงและมีความสามารถในการแข่งขันสูง พยายามลดต้นทุน นำเสนอสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีคุณค่าทางจิตใจและรากฐานวัฒนธรรม เร่งสร้างสวนท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมจีน ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและมีความเป็นนวัตกรรม ส่งเสริมการบริโภคบริการเชิงวัฒนธรรม เช่น ธุรกิจฝึกอบรม ฟิตเนส ท่องเที่ยวและนันทนาการ ฯลฯ

6) การสร้างระบบตลาดวัฒนธรรมสมัยใหม่

สร้างตลาดสินค้าและปัจจัยในการผลิตทางวัฒนธรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งเสริมการกระจายสินค้าและปัจจัยการผลิต เน้นสร้างช่องทางการเผยแพร่วัฒนธรรมที่รวดเร็วและครอบคลุมพื้นที่กว้าง พัฒนาสถานที่จัดการแสดงทางศิลปวัฒนธรรม ผลักดันการบริหารสถานที่เหล่านี้โดยใช้รูปแบบเฟรนไชส์ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการจำหน่ายตัวชมการแสดงทั่วประเทศ ส่งเสริมการจัดการเครือข่ายเคเบิลทีวี สนับสนุนการจัดการเครือข่ายวิทยุและโทรทัศน์ในภูมิภาคและข้ามเขตภูมิภาค สนับสนุนการรวบรวมกิจการและการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง ปฏิรูปการจัดการโรงภาพยนตร์แบบดั้งเดิมให้เป็นแบบดิจิทัล สร้างและปรับปรุงโรงภาพยนตร์ระบบดิจิทัล สนับสนุนธุรกิจการพิมพ์และจัดจำหน่ายของรัฐ ทำการรวบรวมกิจการแบบข้ามเขตโดยใช้เงินทุนเป็นหลัก

ส่งเสริมให้เอกชนลงทุนในธุรกิจนวัตกรรมด้านวัฒนธรรม การผลิตละครภาพยนตร์ บันเทิงการ
แสดงและแอนิเมชัน ฯลฯ สนับสนุนให้ผู้บริโภคเลือกใช้สินค้าและอุปกรณ์ทางวัฒนธรรมที่มีลิขสิทธิ์
ทางปัญญาและมีคุณภาพสูง

7) การพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมใหม่

ผลักดันการยกระดับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างจริงจังโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ
อินเทอร์เน็ตขั้นสูงและทันสมัย สนับสนุนการพัฒนาโทรทัศน์มัลติมีเดีย การดูภาพยนตร์และ
โทรทัศน์ทางอินเทอร์เน็ต การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลและมัลติมีเดีย โทรทัศน์บนมือถือ
 ฯลฯ บุกเบิกธุรกิจด้านบริการเสริม เช่น การบริการข้อมูลด้านวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์เพื่อความ
บันเทิงแบบดิจิทัล เร่งพัฒนาโทรทัศน์และภาพยนตร์ในระบบดิจิทัล ผลักดันการสร้างเครือข่าย
การแพร่สัญญาณทางโทรทัศน์รูปแบบใหม่ เครือข่ายการสื่อสารเคลื่อนที่ ฯลฯ ส่งเสริมบทบาทของ
สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น เครือข่ายเคเบิล เครือข่ายบรอดแบนด์ กำหนดและปรับปรุง
มาตรฐานของเครือข่าย ส่งเสริมการติดต่อสื่อสารและการใช้ทรัพยากรซึ่งกันและกัน ผลักดันการ
ผสมผสานกันระหว่างสามเครือข่าย พัฒนารูปแบบการพิมพ์และจัดจำหน่ายรูปแบบใหม่ เช่น
หนังสือเสียง หนังสือเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ และสิ่งพิมพ์ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ
พัฒนาการพิมพ์ที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ระดับสูง ใช้เทคโนโลยีใหม่ปรับปรุงเทคนิคบนเวทีการแสดงและ
อุปกรณ์บันเทิงแบบดั้งเดิม ส่งเสริมให้ผู้ผลิตอุปกรณ์วัฒนธรรมวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรม
ภาพยนตร์ พัฒนาภาพยนตร์ดิจิทัล เครื่องเสียงแบบพกพาและผลิตภัณฑ์เครื่องเสียงมัลติฟังก์ชัน
 ฯลฯ เน้นพัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญ เช่น เทคโนโลยีดิจิทัล เนื้อหาดิจิทัลและเทคโนโลยี
อินเทอร์เน็ต ฯลฯ เร่งปรับปรุงพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สำคัญ

8) การขยายการค้าระหว่างประเทศทางด้านวัฒนธรรม

ดำเนินการตามนโยบายการให้สิทธิพิเศษแก่ธุรกิจเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก
สินค้าและบริการทางวัฒนธรรมของชาติ สนับสนุนด้านการบุกเบิกตลาด นวัตกรรมทางเทคโนโลยี
และพิธีการทางศุลกากร ฯลฯ จัดทำ "รายการธุรกิจและโครงการสำคัญด้านการส่งออกสินค้า
และบริการทางวัฒนธรรมของประเทศ ประจำปี 2009 – 2010" เพื่อสร้างกลไกที่มี
ประสิทธิภาพต่อการส่งเสริม สนับสนุนการส่งออกสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมในระยะยาว
เน้นสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม งานนิทรรศการ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ การ์ตูน เกมออนไลน์

สิ่งพิมพ์ ดนตรีพื้นเมือง ระบายพื้นเมือง และกายกรรม ฯลฯ ซึ่งมีเอกลักษณ์ของชาติ โดยสร้างเครือข่ายการจัดจำหน่ายไปทั่วโลก สนับสนุนสินค้าทางวัฒนธรรม เช่น การ์ตูน เกมออนไลน์ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ให้เข้าสู่ตลาดโลก สนับสนุนให้ธุรกิจวัฒนธรรมดำเนินกิจการและสร้างเครือข่ายการจัดจำหน่ายที่ต่างประเทศ โดยการใช้รูปแบบการเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว การเป็นเจ้าของร่วม การร่วมทุน การเป็นผู้ถือหุ้น ฯลฯ จัดงานแสดงสินค้าทางวัฒนธรรมโดยการสนับสนุนของประเทศจีน สนับสนุนการส่งออกสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมโดยการจัดงานนิทรรศการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมนานาชาติแห่งประเทศไทย ณ เมืองเซินเจิ้น (深圳市) งานนิทรรศการวิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์นานาชาติแห่งประเทศไทย งานนิทรรศการหนังสือนานาชาติแห่งมหานครเป่ย์จิง(ปักกิ่ง) (北京直辖市) ฯลฯ สนับสนุนธุรกิจวัฒนธรรมให้เข้าร่วมในงานแสดงนิทรรศการขนาดใหญ่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมในต่างประเทศ เช่น นิทรรศการหนังสือ ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ นิทรรศการศิลปะ ฯลฯ

4. มาตรการเชิงนโยบาย

1) ลดอุปสรรคในการเข้าสู่อุตสาหกรรม

สนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยธุรกิจภาคเอกชนและธุรกิจต่างประเทศ พยายามดึงดูดเงินลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศให้เข้าสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และด้วยรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามประเภทของอุตสาหกรรม เช่น การลงทุนแต่เพียงผู้เดียว การร่วมทุน การร่วมมือกันระหว่างธุรกิจ ฯลฯ สนับสนุนการปฏิรูประบบการถือหุ้นของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมรูปแบบอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เป็นการพัฒนาร่วมกันระหว่างรัฐบาลและเอกชน

2) เพิ่มการลงทุนจากรัฐบาล

รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นในทุกที่ทุกระดับต้องเพิ่มการลงทุนในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ด้วยรูปแบบการให้กู้ยืม การให้เงินอุดหนุนโครงการ และการเพิ่มเงินลงทุน ฯลฯ ต้องสนับสนุนการสร้างฐานอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศ สนับสนุนโครงการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่สำคัญและการบูรณาการแบบข้ามภูมิภาค สนับสนุนการปฏิรูปหุ้นของหน่วยงานทางวัฒนธรรมของรัฐ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ใหม่ สนับสนุนการส่งออก

สินค้าและการบริการทางวัฒนธรรม รัฐบาลกลางเพิ่มการช่วยเหลือด้านเงินทุน เช่น เงินทุนพิเศษ สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและเงินทุนพิเศษสำหรับการปฏิรูประบบ วัฒนธรรม เพิ่มการสนับสนุนด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและทำการปฏิรูประบบ วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

3) การใช้นโยบายภาษี

ดำเนินการตามนโยบายและแรงจูงใจทางภาษีของรัฐดังที่ได้กล่าวไว้ใน “ประกาศ บทบัญญัติสองข้อเกี่ยวกับการแปรรูปหน่วยงานของรัฐ ในช่วงการปฏิรูประบบวัฒนธรรม และการสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการแห่งสาธารณรัฐ ประชาชนจีน” วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่สนับสนุนอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เพิ่มการสนับสนุน ด้านภาษีแก่ธุรกิจวัฒนธรรม

4) เพิ่มการสนับสนุนทางการเงิน

สนับสนุนให้สถาบันทางการเงินและธนาคารเพิ่มการสนับสนุนทางการเงินแก่ธุรกิจ วัฒนธรรม ให้บริษัทประกันสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยการประกันการกู้เงิน ส่งเสริมให้ธุรกิจวัฒนธรรมสามารถออกไปสู่ต่างประเทศ สนับสนุนการหาทุนของบริษัทวัฒนธรรม เช่นการเข้าสู่ตลาดหุ้น สนับสนุนให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหุ้นแล้วทำการควบรวมกิจการ ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง การหาทุนด้วยวิธีไฟแนนซ์ ฯลฯ และส่งเสริมธุรกิจให้ใหญ่และแข็งแกร่ง มากขึ้น สนับสนุนให้ธุรกิจที่มีคุณสมบัติเพียงพอออกหุ้นกู้

5) จัดตั้งกองทุนอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

เพื่อดึงดูดการลงทุนจากหน่วยงานวัฒนธรรมของรัฐ หน่วยงานของรัฐ และสถาบันการเงิน ขนาดใหญ่ ฯลฯ โดยรัฐบาลกลางจะจัดจัดทุนเริ่มต้นให้ก่อน มีหน่วยงานเฉพาะรับผิดชอบการ บริหารจัดการกองทุน ธุรกิจต้องดำเนินงานตามสภาพของตลาด ส่งเสริมการปรับโครงสร้าง ทรัพยากรและองค์กรด้วยรูปแบบการลงทุนในตราสารทุน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาวัฒนธรรมของประเทศ

5. เงื่อนไขการรับประกัน

1) ให้ความสำคัญกับหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับต้องยึดมั่นในแนวคิดการพัฒนาแบบวิทยาศาสตร์ ต้องนำ "แผนการพัฒนากฎกระทรวงวัฒนธรรม" เข้าสู่วาระการประชุม และผนวกวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่เสนอไว้ใน "แผนการพัฒนากฎกระทรวงวัฒนธรรม" เข้าไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สร้างระบบตรวจสอบ ระบบประเมินและระบบการแบ่งงาน ฯลฯ ต้องมีการประเมินระดับการพัฒนา คุณภาพการพัฒนา และผลการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นต้องดำเนินงานภายใต้การนำของกรมประชาสัมพันธ์ ของจีน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อรับประกันว่ามีการดำเนินการตาม "แผนการพัฒนากฎกระทรวงวัฒนธรรม" อย่างจริงจัง

2) การปฏิรูประบบวัฒนธรรมในเชิงลึก

พัฒนากำลังการผลิตทางวัฒนธรรมและกระตุ้นพลังความคิดสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของคนในสังคม ด้วยวิธีการปฏิรูประบบวัฒนธรรมในเชิงลึก ต้องยึดมั่นในการแปรรูปแบบและการสร้างตลาดหลัก เร่งการแปรรูปและควบรวมกิจการของหน่วยงานการพิมพ์ หน่วยงานผลิต จัดจำหน่ายและฉายภาพยนตร์ ปฏิรูประบบการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ วารสาร ปฏิรูประบบวิทยุและโทรทัศน์ ส่งเสริมการปฏิรูประบบการบริหารจัดการและการแปรรูปหน่วยงานของรัฐ จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายทางวัฒนธรรมแบบครบวงจรและมีประสิทธิภาพสูง

3) พัฒนาศักยภาพด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โครงการ "บุคลากร 4 ประเภท" ซึ่งเป็นโครงการฝึกอบรมบุคลากรทั่วประเทศ มุ่งเน้นการฝึกอบรมผู้นำและผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ จัดหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารเพื่อสร้างบุคลากรที่คุ้นเคยกับกฎระเบียบของเศรษฐกิจการตลาด รู้วิธีการบริหาร และมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรบุคคล ฯลฯ ต้องดึงดูดบุคลากรด้านธุรกิจ การเงิน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับการดึงบุคลากรที่มีความสามารถด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม วิจัยและพัฒนา และการบริหารเข้าสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรม เพื่อให้มีทรัพยากรบุคคลที่เพียงพอต่อการพัฒนากฎกระทรวงวัฒนธรรม

4) สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย

ปรับปรุงระบบกฎหมาย จัดระเบียบการบริหารการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมตามที่กฎหมายกำหนด ปรับปรุงระบบการคุ้มครองสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา ปรามปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในทุกรูปแบบอย่างเข้มงวด ส่งเสริมการสร้างศักยภาพด้านนวัตกรรมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของชาติ

3.3 แลกเปลี่ยนว่าด้วย “การสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวร่วมกัน”

หลังจากนั้นวันที่ 23 กันยายน ในปีเดียวกัน กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศจีนจัดงานแถลงข่าวในมณฑลเป่ย์จิง(ปักกิ่ง) (北京直辖市) เพื่อแถลงการณ์เรื่อง “ความคิดเห็นแนะนำเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวร่วมกัน”

“ความคิดเห็นแนะนำเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวร่วมกัน” ได้สร้างกลไกการทำงานร่วมกันของวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวตามแนวคิดแบบวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย **ประการที่หนึ่ง** สร้างกลไกการทำงานแบบร่วมมือกันในเชิงลึกระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวจีน โดยร่วมกันจัดตั้งกลุ่มการพัฒนาและผสมผสานความร่วมมือระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว โดยเน้นการทำงานด้านวัฒนธรรมและงานท่องเที่ยวร่วมกัน **ประการที่สอง** หน่วยงานวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวระดับต่างๆ ต้องสร้างกลไกการทำงานเพื่อความร่วมมือและประสานงานกัน วางแผนพัฒนาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในภูมิภาค รายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวและด้านวัฒนธรรมในภูมิภาคทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด **ประการที่สาม** เสริมสร้างความเป็นผู้นำขององค์กร ปรับปรุงกลไกการทำงาน

ตามข้อกำหนดในเอกสาร “ความคิดเห็นแนะนำเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวร่วมกัน” กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศจีนจะจัดกิจกรรม “ปีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแห่งประเทศจีน” ในปี 2010 โดยมีคำขวัญว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: สร้างความสามัคคีและความเป็นผู้นำ” โดยในวันที่ใหม่สากลของปี 2010 จะร่วมมือกับสำนักกิจการวิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์แห่งชาติจีน มหานคร

ช่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) จัดกิจกรรมภายใต้ชื่อว่า "ก้าวสู่งาน World Expo" ที่มหานครช่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) ขณะเดียวกัน ทั้งสองฝ่ายจะร่วมกันจัดเทศกาลท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนานาชาติแห่งประเทศจีน เพื่อแสดงผลงานความร่วมมือกันระหว่างการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รวมทั้งกำหนดทิศทางในการพัฒนาร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในอนาคต และจะถือโอกาสประชาสัมพันธ์ "รายชื่อกิจกรรมเฉลิมฉลองเทศกาลวัฒนธรรมและท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุน" และ "รายชื่อโครงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งชาติ" อีกทั้งจัดการแข่งขันการออกแบบสิ่งประดิษฐ์ (ของที่ระลึก) ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั่วประเทศ¹

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศของรัฐบาล ส่งเสริมการพัฒนาแบบผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ตอบสนองความต้องการการบริโภควัฒนธรรมของประชาชนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวจีนจึงได้เสนอความคิดเห็นไว้ในเอกสาร "ความคิดเห็นแนะนำเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวร่วมกัน" ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาร่วมกันของวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

ช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา ภายใต้การนำและสนับสนุนของคณะกรรมการพรรคและรัฐบาลในระดับต่างๆ ได้เกิดการบูรณาการ สนับสนุนร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว จนเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก แต่เมื่อมองในภาพรวมแล้ว การพัฒนาร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวยังคงมีปัญหา เช่น ความร่วมมือมีไม่มากพอ กลไกความร่วมมือไม่ดีพอ นโยบายสนับสนุนไม่ตรงจุด ฯลฯ สภาพการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันยังคงไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้นทุกวัน การส่งเสริมการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในเชิงลึก คือความรับผิดชอบร่วมกันของหน่วยงานวัฒนธรรมและท่องเที่ยว

¹[http://www.tczj.net/sfw/show/news.asp?id=68\(31](http://www.tczj.net/sfw/show/news.asp?id=68(31) สิงหาคม 2009 โดยกระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวจีน)

วัฒนธรรมคือจิตวิญญาณของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นตัวสนับสนุนวัฒนธรรมที่สำคัญ การส่งเสริมการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในเชิงลึก จะช่วยผลักดันการปฏิรูประบบวัฒนธรรม และเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้เร็วขึ้น ส่งเสริมการแปรรูปและยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตอบสนองความต้องการในการบริโภคของประชาชน ส่งเสริมการสืบทอดและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของจีน ขยายอิทธิพลของวัฒนธรรมจีน ยกระดับศักยภาพของประเทศ ส่งเสริมการพัฒนาความสามัคคีในสังคม หน่วยงานแต่ละที่ต้องใช้มาตรการสนับสนุนการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมสังคมนิยมให้เจริญรุ่งเรือง โดยมีเป้าหมายว่า"สร้างภาพลักษณ์ ยกระดับคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพ" เพื่อให้สอดคล้องกับระบบสังคมนิยมและการสร้างสังคมที่มีความสมานฉันท์

ประกาศที่ 2 มาตรการหลักในการส่งเสริมการพัฒนาร่วมกันของวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

(1) สร้างตราสินค้าของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จัดเทศกาลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้นทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2010 กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวจีนได้กำหนดปีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจีนขึ้นทุก 4 ปี จัด เทศกาลท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนานาชาติทุก 2 ปี เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาค กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวจีนจะประกาศรายชื่อสถานที่ที่ได้รับสนับสนุนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 8 ถึง 10 แห่งทุก 2 ปี สถานที่ที่จะได้รับการสนับสนุนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ช่วยจัดกิจกรรม ออกนโยบายที่ให้สิทธิพิเศษ อุดหนุนทางการเงิน ฯลฯ โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเวลาและรูปแบบทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ตั้งเป็นหลัก หลังครบกำหนด 2 ปี จะมีการปรับเปลี่ยนรายชื่อสถานที่ที่ได้รับการสนับสนุนตามผลสำเร็จของกิจกรรมที่ผ่านมา ซึ่งจะทำการประกาศรายชื่อใหม่ต่อไป

(2) สร้างผลิตภัณฑ์ศิลปะการแสดงเชิงท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง สนับสนุนการบูรณาการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรศิลปะการแสดงที่มีอยู่ ส่งเสริมให้ทุนจากภายนอกได้เข้าสู่ตลาดศิลปะการแสดงด้วยวิธีการลงทุน การถือหุ้น การร่วมทุน การเข้าซื้อกิจการ ฯลฯ อนุญาตให้เงินทุนต่างชาติสามารถลงทุนในตลาดท่องเที่ยวภายในประเทศจีนได้ในระดับที่เหมาะสม สนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงที่ทันสมัย สร้างรูปแบบการแสดงใหม่ ส่งเสริมความคิด

สร้างสรรค์ในการออกแบบการแสดงและการแสดงที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของภูมิภาคและวัฒนธรรมจีน จัดศิลปะการแสดงเชิงท่องเที่ยว สถานที่หรือจุดท่องเที่ยวต้องสามารถดึงดูดให้คณะศิลปะการแสดงและนักแสดงอยากเข้าร่วมแสดงด้วย สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางการเมืองต้องเปิดกว้างสู่สาธารณะชน สถานที่เหล่านี้ต้องจัดการแสดงที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่แฝงอยู่ในสถานที่เหล่านี้ และสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

(3) พัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยอาศัยข้อได้เปรียบทางทรัพยากรด้านมรดกทางวัฒนธรรม ต้องยึดในหลักการที่ว่า “อนุรักษ์เป็นหลัก ใช้เหมาะสม” นอกจากนี้จะต้องอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้อยู่ในสภาพเดิมที่เป็นจริงแล้ว ยังต้องประชาสัมพันธ์สู่ภายนอกด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยว ต้องใช้ประโยชน์จากมรดกทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม ต้องมีการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อให้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในขณะที่ให้ความสำคัญกับการแสดงทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนประยุกต์ไปตามสมัยด้วย เพื่อให้กลายเป็นรายการแสดงเชิงวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและมีผลประโยชน์ทางการตลาดต้องพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีรูปแบบหลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างประสบการณ์ทางวัฒนธรรมโดยตรง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ โดยอาศัยทรัพยากรทางนิเวศวิทยาเชิงวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ในศูนย์ทดลองอนุรักษ์ระบบนิเวศเชิงศิลปวัฒนธรรม

(4) ดำเนินการตามกลยุทธ์การใช้ตราสินค้าในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างตราสินค้าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องมีการจัดทำ “รายชื่อรายการสำคัญด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแห่งชาติ” ทุก 2 ปี โดยมุ่งเน้นไปที่สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม เมืองที่มีสถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ต้องทำการยื่นขอเข้าร่วมรายชื่อ จากนั้นกระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวจีนจะเป็นผู้อนุมัติ สำหรับรายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ได้รับการอนุมัติแล้วจะได้รับการสนับสนุนด้านต่างๆ เป็นพิเศษ เช่น ด้านนโยบายธุรกิจ การตรวจสอบและอนุมัติโครงการ การให้บริการข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาตลาด ฯลฯ กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวจีนมีการมอบรางวัลแก่โครงการที่มีผลงานการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างโดดเด่น นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนทางนโยบายที่จำเป็นแก่ธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้พัฒนาเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีตราสินค้าที่แข็งแกร่ง แนะนำและสนับสนุนเมืองท่องเที่ยวต่างๆ ที่ดีเด่นและมี

ชื่อเสียง ให้สร้างถนนสายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สนับสนุนการสร้างอำเภอสาคูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างศูนย์รวมธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง

(5) สนับสนุนให้สวนและรีสอร์ตท่องเที่ยวต่างๆ เปิดร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่และสถานบันเทิง สนับสนุนให้ธุรกิจอินเทอร์เน็ตคาเฟ่เปิดร้านสาขาในสวนและรีสอร์ตท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและมีคุณสมบัติพร้อม โดยผสมผสานเข้ากับเอกลักษณ์ของสวนและรีสอร์ตนั้นๆ สนับสนุนให้ธุรกิจบันเทิงท่องเที่ยวสร้างสถานบันเทิงในสวนและรีสอร์ตท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับรูปแบบและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพิ่มความน่าดึงดูดของสวนและรีสอร์ตท่องเที่ยว จนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบครบวงจรที่รวมความบันเทิงและวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน

(6) จัดงานเจรจาโครงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและด้านวัฒนธรรม หน่วยงานวัฒนธรรมและท่องเที่ยวของรัฐในระดับต่างๆ ต้องส่งเสริมการติดต่อสื่อสารและความร่วมมือกันระหว่างธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและด้านวัฒนธรรม ด้วยวิธีการจัดงานสัมมนา งานเจรจาการลงทุน งานเจรจาโครงการต่างๆ ฯลฯ สนับสนุนการร่วมทุนกันระหว่างธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและด้านวัฒนธรรม เพื่อทดแทนความได้เปรียบเสียเปรียบซึ่งกันและกันและหาผลประโยชน์จากตลาดร่วมกัน บริษัทท่องเที่ยวต้องจัดและประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่นอย่างจริงจัง เพื่อยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

(7) พัฒนาหัตถกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม(ของที่ระลึก)ในเชิงลึก หน่วยงานบริหารวัฒนธรรมต้องสนับสนุนการผลิตหัตถกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม(ของที่ระลึก)ที่มีความคิดสร้างสรรค์และสอดคล้องกับเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น ต้องสนับสนุนการสร้างภาพลักษณ์ของตราสินค้าและการผลิต หน่วยงานวัฒนธรรมต้องออกนโยบายสนับสนุนอย่างเต็มที่ ส่งเสริมการขยายขนาดของตลาดหัตถกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม(ของที่ระลึก) เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงของสินค้า(ของที่ระลึก) จัดงานแสดงและประกวดการออกแบบหัตถกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม(ของที่ระลึก)ในเชิงสร้างสรรค์ทั่วประเทศ สนับสนุนสินค้า(ของที่ระลึก)ที่มีเอกลักษณ์และความคิดสร้างสรรค์ขึ้นขอจดสิทธิบัตรการออกแบบ ส่งเสริมการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของหัตถกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม(ของที่ระลึก)

(8) ส่งเสริมการขยายตลาดผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการรวมตัวกันระหว่าง การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมจีนในต่างประเทศ ด้วยการจัดแสดงผลิตภัณฑ์และโครงการการท่องเที่ยวในงานปีวัฒนธรรมที่ประเทศจีนจัดร่วมกับ ประเทศอื่นๆ หรือกิจกรรมด้านวัฒนธรรมอื่นๆ ต้องบูรณาการทรัพยากรในทุกด้านเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์และสร้างชื่อเสียงไปทั่วโลก ภาคการท่องเที่ยวต้องสนับสนุนการ ขยายตลาด โดยการรวมผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมที่สะท้อนเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้าไว้ใน แผนการประชาสัมพันธ์โครงการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศจีน เพื่อส่งเสริม วัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

(9) ส่งเสริมทรัพยากรบุคคลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างจริงจังกระทรวง วัฒนธรรมร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยวจีนจัดทำแผนการฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ก่อตั้งศูนย์ฝึกงาน และสถาบันฝึกอบรม(อาชีวะ) เพื่อฝึกอบรมบุคลากรด้านการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการจัดการฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นประจำ ตามความต้องการของตลาดในการพัฒนาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการ ร่วมกันจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์และคนนำเที่ยว เพื่อสร้างกลุ่มบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมที่มีคุณภาพสูงและมีความเป็นมืออาชีพ

(10) จัดระเบียบตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในตลาด วัฒนธรรมและองค์กรกำกับดูแลคุณภาพการท่องเที่ยวต้องสร้างกลไกควบคุมดูแลการจัดระเบียบ ตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกัน ต้องบังคับใช้กฎหมายร่วมกันและทำการตรวจสอบดูแล เป็นประจำ ต้องกำกับดูแลตามระเบียบกฎหมาย โดยมุ่งเน้นไปที่ประเด็นและปัญหาสำคัญ ต้อง ยืนหยัดที่จะปราบปรามพฤติกรรมหลอกลวง เช่น บังคับให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมนอก กำหนดการซึ่งต้องเสียเงินเพิ่ม หรือบังคับให้ซื้อของ ปราบปรามมัคคุเทศก์และคนขับรถนำเที่ยวที่มี พฤติกรรมแอบรับเงินค่าคอมมิชชั่นด้วยวิธีทุจริต ปราบปรามการปลอมแปลงหัตถกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม(ของที่ระลึก) ปราบปรามธุรกิจผิดกฎหมาย การท่องเที่ยวเชิงลามก อนาจารและการหลอกลวงให้นักท่องเที่ยวหลงเชื่ออย่างมกมาย

ประการที่ 3 เสริมสร้างความเป็นผู้นำขององค์กร ปรับปรุงกลไกการทำงาน

สร้างกลไกการทำงานที่เป็นการประสานความร่วมมือกันระหว่างภาควัฒนธรรมและภาคการท่องเที่ยวในระยะยาว เสริมสร้างความเป็นผู้นำในด้านการบูรณาการการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานการท่องเที่ยวจีนได้ตั้งหน่วยงาน 2 หน่วยขึ้นเพื่อรับผิดชอบงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หน่วยงานวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในทุกระดับต้องสร้างกลไกการทำงานที่ประสานความร่วมมือกัน จัดทำแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภูมิภาค ทำการรายงานสภาพการพัฒนาล่าสุดตามเวลาที่กำหนด เสริมสร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างภาควัฒนธรรมและภาคการท่องเที่ยวในภูมิภาค

หน่วยงานวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในทุกระดับต้องเห็นความสำคัญในการพัฒนากการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมร่วมกัน ต้องตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ต้องกำหนดวิธีการในการปฏิบัติงานโดยอ้างอิง **"ความคิดเห็นแนะนำเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวร่วมกัน"** และสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ ต้องมีการวางแผนงานอย่างละเอียดรอบคอบ ระมัดระวัง และผลักดันกันอย่างจริงจัง ภายใต้การนำของคณะกรรมการพรรคและรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อรับประกันว่ามีการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องต่างๆ ต้องส่งเสริมการวางแผนโดยรวม ความร่วมมือในการแบ่งงาน ปรับปรุงกลไกความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คิดค้นวิธีการ แนวคิดและช่องทางใหม่ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อการสร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมรูปแบบใหม่

3.4 “แผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในช่วงแผนพัฒนาฯ แห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 11 (ปี 2006-2010)

แผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในช่วงแผนพัฒนาฯ แห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 11 มีรายละเอียดเกี่ยวกับ 1) การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมวัฒนธรรม 2) ปรับปรุงรูปแบบและโครงสร้างของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม 3) เปลี่ยนแปลงรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจตลาดแบบสังคมนิยม 4) พัฒนาลาดวัฒนธรรมหลัก 5) ปรับปรุงตลาดสินค้าทางวัฒนธรรม และ 6) พัฒนารูปแบบการจัดการและการกระจายสินค้าวัฒนธรรมสมัยใหม่ โดยสรุปได้ดังแผนภูมิ 3.2 ข้างล่างนี้

1. ประเภทอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่สำคัญ

กำหนดประเภทอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่ต้องเน้นพัฒนาหลักดันโครงการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีความสำคัญด้านกลยุทธ์และการขึ้นำ เช่น การสร้างฐานถ่ายทำภาพยนตร์ดิจิทัลของประเทศ โครงการพัฒนาแอนิเมชันที่ผลิตในประเทศ โครงการ"คลังตัวอักษรจีน" ฯลฯ จนเกิดการพัฒนาด้านสำคัญต่างๆแบบก้าวกระโดด

1) อุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์และโทรทัศน์

พัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์และโทรทัศน์ ยกกระดับกำลังการผลิตของละครโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ประเภทที่ไม่ใช่ข่าว และการผลิตแอนิเมชัน ขยายการผลิตภาพยนตร์โทรทัศน์ การจำหน่าย การจัดฉายและการบุกเบิกด้านอื่นๆ เพิ่มปริมาณ ปรับปรุงคุณภาพ ตอบสนองความต้องการภาพยนตร์และโทรทัศน์ดิจิทัลของผู้บริโภคด้วยการพัฒนามัลติมีเดีย

2) อุตสาหกรรมการพิมพ์

ผลักดันการปรับเปลี่ยนและยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม เร่งการเปลี่ยนจากรูปแบบการพิมพ์ดั้งเดิมสู่อุตสาหกรรมการพิมพ์สมัยใหม่ที่มีความหลากหลาย เปลี่ยนจากเดิมที่อาศัยตลาดภายในเป็นหลักเป็นการเปิดสู่ตลาดต่างประเทศ ผูกอบรมกลุ่มธุรกิจการพิมพ์ที่มีกำลังการแข่งขันและศักยภาพที่ดี สร้างตราสินค้าที่มีประโยชน์ทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ

3) อุตสาหกรรมการจัดจำหน่าย

สนับสนุนธุรกิจจัดจำหน่ายสิ่งพิมพ์ให้ดำเนินธุรกิจแบบข้ามพื้นที่ ข้ามสายธุรกิจเน้นการพัฒนากระบวนการกระจายสินค้าสิ่งพิมพ์สมัยใหม่ เช่น ระบบเฟรนไชส์ ระบบโลจิสติกส์ที่ทันสมัย และร้านหนังสืออินเทอร์เน็ต สร้างกลุ่มธุรกิจจำหน่ายสินค้าขนาดใหญ่ สร้างตลาดสิ่งพิมพ์ที่มีความเป็นเอกภาพ เปิดกว้าง มีการแข่งขันกันและมีระเบียบ

4) อุตสาหกรรมการพิมพ์และการทำสำเนา

พัฒนาการพิมพ์แบบใช้เทคโนโลยีการพิมพ์ขั้นสูงใหม่ๆ การพิมพ์แบบพิเศษและการทำสำเนา CD – ROM ต่างๆ สร้างฐานการพิมพ์และการทำสำเนาที่เป็นเอกลักษณ์และมีเทคโนโลยีที่

ทันสมัย เพื่อให้ประเทศจีนกลายเป็นศูนย์กลางการพิมพ์และการทำสำเนาในระดับนานาชาติที่สำคัญของโลก

5) อุตสาหกรรมโฆษณา

ใช้ประโยชน์จากบทบาทของสื่อในส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมโฆษณาอย่างเต็มที่ พยายามขยายขนาดของอุตสาหกรรมโฆษณา ยกย่องความน่าเชื่อถือของสื่อโฆษณา เพื่อให้ปริมาณการค้าโดยรวมของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

6) อุตสาหกรรมการแสดง

ผลักดันการปรับโครงสร้างสินทรัพย์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบเอเยนต์ในอุตสาหกรรมการแสดง เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการแสดง ก่อตั้งกลุ่มอุตสาหกรรมการแสดงขนาดใหญ่

7) อุตสาหกรรมความบันเทิง

พัฒนาอุตสาหกรรมบันเทิงอิเล็กทรอนิกส์ บุกเบิกความบันเทิงรูปแบบใหม่ที่มีเอกลักษณ์แห่งชนชาติ เอกลักษณ์ท้องถิ่น และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สร้างนวัตกรรมด้านรูปแบบความบันเทิง สนับสนุนการพัฒนาของธุรกิจบันเทิงแบบเฟรนไชส์ ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความบันเทิง เน้นการสร้างธุรกิจสถานที่ท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงและสะท้อนวัฒนธรรม

8) อุตสาหกรรมการจัดแสดงทางวัฒนธรรม

พัฒนาการจัดนิทรรศการแสดงทางวัฒนธรรมแบบรวมหรือแบบประเภทต่างๆ โดยมุ่งเน้นสนับสนุนนิทรรศการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงและ ครอบคลุมทั่วประเทศและ จัดกิจกรรมและนิทรรศการแสดงทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับโอลิมปิกปี 2008 และ Shanghai World Expo 2010 ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมการจัดแสดงทางวัฒนธรรมกลายเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีน

นิทรรศการแสดงทางวัฒนธรรมที่ได้รับการสนับสนุนเป็นหลัก

- (1) งานจัดแสดงภาพยนตร์และโทรทัศน์ของสถานีวิทยุนานาชาติจีน
- (2) นิทรรศการเครือข่ายสารสนเทศโทรทัศน์ของสถานีวิทยุนานาชาติจีน
- (3) เทศกาลการ์ตูนและแอนิเมชันนานาชาติจีน
- (4) นิทรรศการเสียงและภาพนานาชาติ
- (5) นิทรรศการหนังสือนานาชาติแห่งปักกิ่ง
- (6) นิทรรศการซื้อขายหนังสือทั่วประเทศ
- (7) งานแสดงสินค้าอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมนานาชาติ ณ เมืองเซินเจิ้น ประเทศจีน
- (8) นิทรรศการภาพยนตร์และโทรทัศน์นานาชาติแห่งมหานครซู่ไห่(เซี่ยงไฮ้)

9) เนื้อหาดิจิตอลและอุตสาหกรรมแอนิเมชัน

พัฒนาอุตสาหกรรมเนื้อหาดิจิตอลที่ใช้ดิจิตอลในการผลิตใช้เครือข่ายในการเผยแพร่อย่างจริงจัง เร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมแอนิเมชันแห่งชาติ ยกกระดับปริมาณและคุณภาพของผลิตภัณฑ์แอนิเมชันในประเทศ พัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอินเทอร์เน็ตอย่างจริงจัง ส่งเสริมและให้การสนับสนุนการสร้าง วิจัยและพัฒนา ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมอินเทอร์เน็ตที่ผลิตเองในประเทศจีนขยายขอบเขตการพัฒนาวัฒนธรรมอินเทอร์เน็ตในประเทศ

โครงการผลักดันอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่สำคัญ

โครงการสร้างฐานการผลิตภาพยนตร์ดิจิทัลแห่งชาติ – ใช้เทคโนโลยีและศิลปะการถ่ายทำภาพยนตร์ดิจิทัล ผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีดั้งเดิมและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มปริมาณและความสามารถในการผลิตภาพยนตร์ดิจิทัล ยกกระดับความสามารถในการผลิตและถ่ายทำภาพยนตร์โดยรวมของประเทศ

โครงการพัฒนาแอนิเมชันในประเทศ – สร้างฐานการผลิตและศึกษาวิจัยแอนิเมชันของจีน สร้างกลไกระบบบริการสนับสนุนร่วมกันระหว่างเทคโนโลยีอุปกรณ์แอนิเมชันและเทคโนโลยีอื่นๆ สร้างความสามารถในการผลิตแอนิเมชันและบุกเบิกผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมธุรกิจแอนิเมชันขนาดกลางและเล็กที่มีอนาคตและมีความเชี่ยวชาญ และตราสินค้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของจีนและมีชื่อเสียงระดับโลก

โครงการสิ่งพิมพ์ “คลังข้อมูลทรัพยากรทางปัญญา” – สร้างคลังข้อมูลสมัยใหม่ที่รวบรวมความรู้ข่าวสารทุกประเภทบนพื้นฐานของทรัพยากรข้อมูลชนิดต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ขั้นสูง เช่น โครงข่ายประสาทเทียม การสืบค้นฐานข้อมูลและข้อมูลคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เพื่อยกกระดับความสามารถในการบุกเบิกและใช้ทรัพยากรข้อมูลในเชิงลึก

โครงการ“ฐานข้อมูลตัวอักษรจีน” – สร้างฐานข้อมูลตัวอักษรจีนกลางและตัวอักษรของภาษาชนกลุ่มน้อย เน้นการวิจัยและพัฒนาระบบรหัสตัวอักษรจีน เทคนิคการป้อนรหัส การพิมพ์ การจัดเก็บ การส่งและเทคนิคผสมผสานอื่นๆ

2. ปรับปรุงรูปแบบและโครงสร้างของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างมณฑล เมืองที่ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมเจริญก้าวหน้า และกลุ่มอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น จนเกิดรูปแบบการพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมแบบผสมผสาน

1) เน้นการสร้างเขตอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่สำคัญ

เร่งการบูรณาการของอุตสาหกรรม โดยยึดการสร้างเมืองศูนย์กลาง และนวัตกรรม
อุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นหลัก สร้างเขตอุตสาหกรรมวัฒนธรรมใหญ่สามแห่ง ณ สามเหลี่ยม
ปากแม่น้ำแยงซี มณฑลเจ้อเจียง สามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล มณฑลกวางตุ้ง (กวางตุ้ง) และ
บริเวณรอบทะเลบัวไห่ เขตปกครองตนเองกว่างซี (กวางสี) พัฒนาพื้นที่ทางตะวันตกเฉียงใต้และ
ตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ซึ่งมีกลุ่มอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและ
ของชนชาติอย่างโดดเด่น ผลักดันการประยุกต์ใช้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับอุตสาหกรรม
วัฒนธรรม เร่งการปรับปรุงและยกระดับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรม
ของจีนใช้ระบบการแบ่งงานในภาคอุตสาหกรรมและยกระดับให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

2) สร้างสวนและฐานอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรประเภทต่างๆ และการแบ่งงานกันในอุตสาหกรรมอย่างมี
เหตุผล เร่งการสร้างสวนอุตสาหกรรมที่เป็นศูนย์รวมเพาะนวัตกรรมทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการ
สร้าง ศูนย์อุตสาหกรรมด้านการพิมพ์การจำหน่าย ด้านการพิมพ์และการทำสำเนา ด้านการผลิต
ภาพยนตร์และโทรทัศน์ และด้านการขายส่งสินค้าทางวัฒนธรรม ฯลฯ เน้นการสร้างฐานสาธิต
อุตสาหกรรมประเภทต่างๆ เช่น การผลิตภาพยนตร์และโทรทัศน์ แอนิเมชัน ผลิตภัณฑ์ภาพและ
เสียงดิจิทัล การพิมพ์และการทำสำเนา ศิลปะการแสดง เป็นต้น

3) ส่งเสริมการพัฒนาแบบผสมผสานของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภูมิภาค

ใช้ประโยชน์จาก เขตอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรมและฐานอุตสาหกรรมให้เต็มที่ในด้าน
การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมโดยรวม ส่งเสริมให้พื้นที่ทางภาคตะวันตกของจีนพัฒนาก่อน เร่งสร้าง
อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคกลางให้เจริญขึ้น ใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์ท้องถิ่นและ
ความได้เปรียบด้านทรัพยากรของพื้นที่ภาคตะวันตก เพิ่มความสามารถในการ พัฒนาตนเองของ
อุตสาหกรรมวัฒนธรรม พยายามสร้างรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภูมิภาคแบบ

ผสมผสานใหม่ที่มีการทดแทนกันระหว่างความได้เปรียบเสียเปรียบของพื้นที่ภาคกลางและภาค ตะวันตก

4. เปลี่ยนแปลงรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ปรับปรุงประสิทธิภาพ ขยายขนาดและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจตลาดแบบสังคมนิยม

1) ส่งเสริมการบริหารแบบตามขนาดและแบบรวมศูนย์

เร่งการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมจากรูปแบบการเจริญเติบโตในแนวนอนที่ขยายเพียงแค่ ปริมาณและขนาดสู่รูปแบบการพัฒนาอย่างเข้มข้นที่เน้นการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพ ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรม ผลักดันการรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทาง เศรษฐกิจ ยกกระดับความสามารถในการบริหารงาน มุ่งเน้นที่การเสริมสร้างกำลังการแข่งขันหลัก ของธุรกิจ เสริมสร้างและพัฒนาธุรกิจวัฒนธรรมและกลุ่มองค์กรขนาดใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ มี ความได้เปรียบทางการแข่งขันสูง และมีชื่อเสียงจำนวนหนึ่ง โดยวิธีการควบรวมกิจการหรือ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร

2) ทำการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม

ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและวิธีการผลิตสมัยใหม่ปรับ เปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการ เผยแพร่วัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ยกกระดับอุตสาหกรรมและขยายขนาดห่วงโซ่อุตสาหกรรม ส่งเสริม การผลิตรายการวิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ การปล่อยและการส่งสัญญาณ การออกอากาศ การ จัดเก็บ และการบุกเบิกผลิตภัณฑ์ภาพยนตร์โทรทัศน์และศิลปะการแสดงอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์รูปแบบดิจิทัล สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การประยุกต์ใช้สิ่งพิมพ์ดิจิทัล และเทคโนโลยีโลจิสติกส์สมัยใหม่ บุกเบิกสินค้าและบริการรูปแบบทางวัฒนธรรมใหม่อย่างจริงจัง เพื่อยกระดับเทคโนโลยีและความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม

3) พัฒนาธุรกิจวัฒนธรรมขนาดเล็กและขนาดกลางที่"เชี่ยวชาญ ยอดเยี่ยม พิเศษ และใหม่" ปล่อยให้ธุรกิจเข้าสู่ตลาดมากขึ้น

พัฒนาธุรกิจวัฒนธรรมขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยการลดความซับซ้อนของขั้นตอน อนุมัติต่างๆ ของทางราชการ ปรับปรุงกลไกการเข้าและออกจากตลาด สนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจ

วัฒนธรรมขนาดกลางและย่อมให้พัฒนาไปในทิศทางที่มีความ"เชี่ยวชาญ ยอดเยี่ยม พิเศษ และใหม่" ยิ่งขึ้น จนกลายเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความได้เปรียบทางการแข่งขันและมีพลัง ส่งเสริมให้ประชาชนจัดตั้งบริษัทขนาดกลางและย่อม โดยการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเงินลงทุน สนับสนุนการก่อตั้งบริษัททุนและบริษัทประกันภัยต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่บริการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4) สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

ส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายสินค้าทางวัฒนธรรม อุปกรณ์และสินค้าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการพัฒนาร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สารสนเทศ กีฬา ท่องเที่ยวและนันทนาการ รวมทั้งการผสมผสานกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น การออกแบบทางอุตสาหกรรม การออกแบบผังเมือง ฯลฯ เพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต สนับสนุนธุรกิจวัฒนธรรมให้ใช้ความได้เปรียบจากทรัพย์สินทางปัญญาและตราสินค้าของตัวเอง ในการพัฒนา นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ร่วมในรูปแบบต่างๆ

4. พัฒนาตลาดวัฒนธรรมหลัก พยายามสร้างตลาดวัฒนธรรมหลัก ปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจวัฒนธรรมที่เป็นของของรัฐ จนกลายเป็นรูปแบบอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่พัฒนาร่วมกันระหว่างรัฐวิสาหกิจและธุรกิจเอกชน

1) ผลักดันการเปลี่ยนแปลงระบบของหน่วยงานทางวัฒนธรรมและคณะ ศิลปะการแสดงต่างๆของรัฐ

ผลักดันโดยการแปรรูปเป็นองค์กรธุรกิจ ยกเว้นสำนักพิมพ์กลุ่มน้อยที่จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ทางการเมืองและสิ่งพิมพ์ที่ไม่แสวงหากำไร สำนักพิมพ์ที่จัดทำสิ่งพิมพ์ด้านวัฒนธรรม ศิลปะ ชีวิตและวิทยาศาสตร์ ฯลฯ ร้านหนังสือชั้นนำ สตูดิโอภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์ ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ บริษัทเอเยนต์ หน่วยงานของพรรค องค์กรประชาชน หน่วยงานผลิตภาพยนตร์และละครโทรทัศน์และกลุ่มธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น โฆษณา การพิมพ์ การคัดลอก การจัดจำหน่าย ระบบสื่อสัญญาณ การผลิตรายการละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ ฯลฯ กำหนดมาตรฐานในการแปรรูประบบของรัฐวิสาหกิจวัฒนธรรม เพิ่มการกำกับดูแล กำหนดสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา และผู้ลงทุนในธุรกิจอย่างชัดเจน สร้างระบบความรับผิดชอบในการบริหารสินทรัพย์ สร้างธุรกิจ

และกลุ่มธุรกิจทางวัฒนธรรมที่มีความสามารถด้านนวัตกรรมและความได้เปรียบในการแข่งขันทางตลาด

2) เร่งการปรับโครงสร้างองค์กรของธุรกิจรัฐ

เน้นการสร้างระบบองค์กรใหม่ ปรับเปลี่ยนกลไก โดยให้เป็นธุรกิจที่มุ่งสู่ตลาด เพิ่มความแข็งแกร่งของธุรกิจ ปรับโครงสร้างองค์กรของธุรกิจวัฒนธรรมของรัฐ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารนิติบุคคลตามระบบธุรกิจสมัยใหม่ ผลักดันการปฏิรูประบบสิทธิในทรัพย์สิน สร้างความหลากหลายในการลงทุน เพื่อให้ธุรกิจวัฒนธรรมของรัฐกลายเป็นผู้ลงทุนหลักในตลาดที่มีความสามารถในการบริหารและพัฒนาตนเอง เร่งการปรับระบบการถือหุ้นของธุรกิจรัฐ โดยตั้งเป้าไว้ว่าก่อนปี 2010 ต้องแปรรูปธุรกิจวัฒนธรรมที่รัฐเป็นผู้ถือหุ้นแต่เพียงผู้เดียวให้เป็นบริษัทให้สำเร็จ และสร้างบริษัทมหาชนที่มีธุรกิจหลักโดดเด่นและมีความได้เปรียบทางการแข่งขันสูง

3) สร้างนักลงทุนเชิงกลยุทธ์ในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

ผลักดันให้ทุนทางวัฒนธรรมของรัฐรวมศูนย์ไปในอุตสาหกรรมที่มีอนาคต มีความสามารถทางการแข่งขัน และมีประโยชน์ทางสังคม ใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรม เน้นการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจและกลุ่มธุรกิจร่วมทุนทางวัฒนธรรมขนาดใหญ่ของรัฐซึ่งมีศักยภาพแข็งแกร่ง เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการนำพาตลาดวัฒนธรรม ส่งเสริมนักลงทุนเชิงกลยุทธ์ในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจการของรัฐบุกเบิกผลิตภัณฑ์ที่สามารถครองส่วนแบ่งการตลาดได้มาก สร้างตราสินค้าทางวัฒนธรรมที่มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันและเป็นที่ยอมรับ

4) สนับสนุนการลงทุนของเอกชนในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

ปฏิบัติตามระเบียบใน “ข้อตกลงเกี่ยวกับการลงทุนของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยคณะรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน” สร้างสภาพแวดล้อมในการลงทุนที่ดี ออกนโยบายสนับสนุน และให้โอกาสในการแข่งขันที่เท่าเทียมกัน เสริมสร้างและปรับปรุงการบริการ ส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนให้ลงทุนในอุตสาหกรรมวัฒนธรรมซึ่งสอดคล้องกับนโยบายสนับสนุนและพัฒนาธุรกิจวัฒนธรรมของเอกชน

5. ปรับปรุงตลาดสินค้าทางวัฒนธรรม ส่งเสริมบทบาทพื้นฐานของตลาดในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเต็มที่ สร้างตลาดวัฒนธรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งเสริมการหมุนเวียนของสินค้าทางวัฒนธรรมและปัจจัยในการผลิตสินค้า

1) พัฒนาตลาดสินค้าทางวัฒนธรรม

สนับสนุนให้มีการพัฒนาร้านหนังสือขนาดกลางและเล็กที่มีเอกลักษณ์ของตนเองร้านหนังสือที่มีความเป็นมืออาชีพ ร้านหนังสือในชุมชนและร้านหนังสือออนไลน์ เน้นการพัฒนาการจำหน่าย ตัวแทนจำหน่าย และธุรกิจร้านเช่าหนังสือในชนบท ส่งเสริมการลงทุนด้านสิ่งพิมพ์ในชนบท ขยายตลาดสิ่งพิมพ์ในชนบท จัดระเบียบและพัฒนาตลาดการแสดงทางศิลปะ ส่งเสริมธุรกิจบริการจองตั๋วในเมืองขนาดกลางและใหญ่ สร้างเครือข่ายจองตั๋วทั่วประเทศพัฒนาตลาดซื้อขายภาพยนตร์ รายการวิทยุและโทรทัศน์ บุกเบิกตลาดเกิดใหม่ เช่น ตลาดเกมแอนิเมชัน โมบายทีวี เคเบิลทีวีและทีวีออนไลน์ สนับสนุนการพัฒนาตลาดผลงานศิลปะ เพื่อให้ประเทศจีนกลายเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้าขายผลงานศิลปะที่สำคัญของเอเชีย

2) ปรับปรุงตลาดองค์ประกอบทางวัฒนธรรม

ใช้ประโยชน์จากตลาดทุนในประเทศและต่างประเทศอย่างเต็มที่ เพื่อขยายช่องทางในการลงทุนและการหาทุนของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ธุรกิจวัฒนธรรมหาทุนจากตลาดทุนโดยตรงด้วยการออกหุ้นหรือตราสารหนี้ของบริษัท ปรับปรุงระบบการจัดการเงินทุนทางอ้อม สนับสนุนให้ธุรกิจวัฒนธรรมกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินได้สะดวกมากขึ้นด้วยการใช้วิธีการค้ำประกันสินเชื่อ จัดระเบียบการซื้อขายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา เน้นการพัฒนาตลาดซื้อขายลิขสิทธิ์ ซึ่งเป็นสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สร้างทรัพยากรบุคคลทางวัฒนธรรมและระบบประเมินความสามารถของบุคคลากร ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระเบียบ ปรับปรุงตลาดการค้าขายข้อมูลและเทคโนโลยีด้านวัฒนธรรม ยกกระดับการให้บริการ พัฒนาบริษัทคนกลาง เช่น บริษัทนายหน้า บริษัทตรวจสอบและประเมิน บริษัทที่ปรึกษา บริษัทประกัน บริษัทประมูล ฯลฯ ให้ดำเนินงานตามมาตรฐาน ทำการพัฒนาตราสินค้า สร้างความเป็นมืออาชีพ ส่งเสริมการฝึกอบรม ผลักดันระบบตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลากร กำหนดและปรับปรุงวิธีการบริหารของบริษัทคนกลาง จัดระเบียบการปฏิบัติงาน และปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

3) เสริมสร้างตลาดวัฒนธรรมในชนบท

แนะนำให้ธุรกิจการพิมพ์และจัดจำหน่าย การฉายภาพยนตร์ การแสดงศิลปวัฒนธรรม และการบริการทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ บุกเบิกตลาดวัฒนธรรมในชนบทอย่างจริงจังโดยการใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุน การปรับราคาและการใช้แรงจูงใจทางภาษี กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนหน่วยงานและธุรกิจวัฒนธรรมในชนบท ลดขั้นตอนความยุ่งยากในการจดทะเบียนของผู้ประกอบการและธุรกิจวัฒนธรรมในชนบท สนับสนุนให้เกษตรกรจัดตั้งคณะฉายภาพยนตร์และสำนักพิมพ์เอง โดยต้องจัดหาทุนและบุคคลากรเอง ต้องบริหารและรับผิดชอบต่อกำไรขาดทุนเอง สนับสนุนการพัฒนาคณะละครท้องถิ่น ส่งเสริมและพัฒนางานศิลปะท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาและมีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การตัดกระดาษ การวาดภาพ เครื่องกระเบื้อง เครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลักและงานจักสาน ฯลฯ สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจศิลปะและงานฝีมือท้องถิ่นของเกษตรกร

4) ปรับปรุงองค์กรหรือหน่วยงานทางวัฒนธรรม

พัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิ์ บริการตรวจสอบ ประสานงาน กับตลาด ต้องสร้างระเบียบวินัยในอุตสาหกรรมตามบทบัญญัติทางกฎหมายเพื่อพัฒนาธุรกิจให้เจริญก้าวหน้า ต้องส่งเสริมบทบาทขององค์กรประชาชนต่างๆ เช่น สมาคมวรรณกรรม สมาคมนักเขียน สมาคมนักข่าว ฯลฯ ในการจัดระเบียบและคุ้มครองสิทธิของธุรกิจ ในสมาคม รวมทั้งสมาคมอื่นๆ เช่น สมาคมกระจายสัญญาณทางโทรทัศน์ สมาคมธุรกิจสิ่งพิมพ์ สมาคมธุรกิจจัดจำหน่ายสิ่งพิมพ์ สมาคมลิขสิทธิ์ทางปัญญา สมาคมการแสดง สมาคมผู้ผลิตภาพยนตร์ สมาคมจำหน่ายและฉายภาพยนตร์ ฯลฯ สมาคมเหล่านี้ต้องปรับเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในขณะนั้น เพื่อเพิ่มศักยภาพและปรับปรุงการบริหาร มีการตั้งเป้าหมายไว้ว่าเมื่อถึงปี 2010 ต้องปรับปรุงองค์กรธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม รวมทั้งแยกหน่วยงานรัฐบาลและธุรกิจออกจากกันให้สำเร็จ

5) ส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคทางวัฒนธรรม

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริโภคของชาวเมืองและชนบท ต้องสร้างนวัตกรรมด้านสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม สร้างความนิยมในการบริโภค

สินค้าแบบใหม่ ขยายพื้นที่การบริโภค กระตุ้นให้เกิดการบริโภควัฒนธรรมในสังคมสำหรับธุรกิจ การผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมต้องพยายามลดต้นทุนการผลิต ในขณะเดียวกัน ต้องจัดหาสินค้าและบริการที่มีคุณภาพดี ราคายุติธรรมแก่ผู้บริโภค ถ้าเป็นไปได้ รัฐบาลอาจเสนอเงินช่วยเหลือแก่ ธุรกิจเพื่อผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมราคาถูก ต้องส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่านและการบริโภค ทางวัฒนธรรม ขยายขนาดของการบริโภคบริการที่มีวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบ เช่น ธุรกิจการ ฝึกอบรม ฟิตเนส ท่องเที่ยว นันทนาการ ฯลฯ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการบริโภควัฒนธรรม เพิ่ม การควบคุมการตรวจสอบสินค้า สร้างและปรับปรุงกลไกการฟ้องร้องบริษัทผู้ผลิตสินค้าของ ผู้บริโภค คำนึงสิทธิตามกฎหมายของผู้บริโภค

6. พัฒนารูปแบบการจัดการและการกระจายสินค้าวัฒนธรรมสมัยใหม่ ผลักดัน ธุรกิจเฟรนไชส์ ธุรกิจโลจิสติกส์ พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เร่งสร้างศูนย์โลจิสติกส์ของสินค้า ทางวัฒนธรรม ใช้ระบบตัวแทนขนส่งสินค้า สร้างเครือข่ายการกระจายสินค้าซึ่งอาศัย เมืองใหญ่เป็นศูนย์กลางแล้วกระจายสู่เมืองขนาดกลางและเล็กรอบนอก ซึ่งเป็นการ เชื่อมต่อระหว่างเมืองและชนบท

1) เสริมสร้างธุรกิจขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ที่ทันสมัยทั้งในส่วนภูมิภาคและทั่ว ประเทศ

เน้นสร้างธุรกิจขนส่งสมัยใหม่ขนาดใหญ่ที่มีเอกลักษณ์ของตนเองเช่น ธุรกิจที่บริหารงาน แบบเฟรนไชส์ที่ใช้เทคโนโลยีข่าวสารและมีระบบโลจิสติกส์ที่ทันสมัย ส่งเสริมธุรกิจขนส่งสินค้าที่มี ข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน ขยายธุรกิจด้วยวิธีการถือหุ้น ร่วมทุน ควบรวมหรือซื้อกิจการ และ ระบบเฟรนไชส์ ฯลฯ เน้นการเสริมสร้างธุรกิจและกลุ่มขนส่งสินค้าของรัฐขนาดใหญ่หรือธุรกิจที่ เอกชนร่วมลงทุนกับรัฐซึ่งมีผลการดำเนินงานโดดเด่นและมีตราสินค้าที่มีชื่อเสียง เพื่อให้กลายเป็น กำลังสำคัญในภาคธุรกิจ ส่งเสริมให้ธุรกิจที่มีทุนประกอบการที่ดีบริหารงานอย่างมีมาตรฐาน และ จัดทะเบียนในตลาดหุ้นเพื่อให้ธุรกิจเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2) สร้างศูนย์โลจิสติกส์ของสินค้าทางวัฒนธรรมทั่วประเทศ

พัฒนาระบบการกระจายสินค้าและปรับปรุงโครงสร้าง สนับสนุนการสร้างศูนย์โลจิสติกส์ ในภูมิภาค ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจโลจิสติกส์สมัยใหม่ที่มีมาตรฐาน มีการบริหารเทคโนโลยีที่

ทันสมัยและมีบริการที่ยอดเยี่ยม แล้วให้ธุรกิจเหล่านี้เข้าร่วมใน “แผนการสร้างศูนย์โลจิสติกส์สินค้าทางวัฒนธรรม” และ “โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสำคัญของชาติ” ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์จากนโยบายจูงใจต่างๆของรัฐบาล

3) พัฒนาธุรกิจเฟรนไชส์สินค้าทางวัฒนธรรมสมัยใหม่

สนับสนุนให้ธุรกิจวัฒนธรรม เช่น ธุรกิจสิ่งพิมพ์ ธุรกิจการจูงตัว ธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ต ธุรกิจภาพยนตร์ลงทุนสร้างเครือข่ายธุรกิจเฟรนไชส์แบบระบบบริษัทแม่และบริษัทลูก หรือพัฒนาเครือข่ายเฟรนไชส์ด้วยรูปแบบผสมผสาน เพื่อสร้างธุรกิจเฟรนไชส์ทั่วประเทศและทั่วภูมิภาค สนับสนุนให้ธุรกิจเฟรนไชส์เป็นรูปแบบหลักในการกระจายสินค้าทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการกระจายสินค้าทางวัฒนธรรมแบบข้ามเขต ผลักดันธุรกิจที่มีความสามารถในการสร้างเฟรนไชส์ข้ามชาติ ส่งเสริมการปฏิรูประบบโรงภาพยนตร์อย่างต่อเนื่อง สร้างโรงภาพยนตร์ที่มีเอกลักษณ์ของตนเองและโรงภาพยนตร์ดิจิทัลทั้งในเมืองและชนบท

4) พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทางวัฒนธรรม

สร้างธุรกิจการซื้อขายสินค้าและปัจจัยการผลิตทางวัฒนธรรมบนอินเทอร์เน็ต ลดต้นทุนทางการค้า ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารและคอมพิวเตอร์สมัยใหม่อย่างเต็มที่ในการกระจายผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมบทบาทของธุรกิจในการบุกเบิกและประยุกต์ใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารในธุรกิจวัฒนธรรม โดยยึดหลักผสมผสานร่วมกันระหว่างการพัฒนาของรัฐบาลและการนำของธุรกิจ สร้างและปรับปรุงกลไกความน่าเชื่อถือของการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ส่งเสริมการใช้ข้อมูลของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมร่วมกัน ทำการวิจัยและกำหนดกฎระเบียบของธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทางวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่ยึดผู้บริโภคเป็นที่ตั้ง

เมื่อพิจารณาพัฒนาการของนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมดังที่ได้นำเสนอโดยละเอียดในบทนี้ จะเห็นได้ว่า นับจากประมาณปลายทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา รัฐบาลจีนได้ออกชุดนโยบายอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมและดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างเป็นรูปธรรมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โดยมีการผลักดันแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสู่

การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ซึ่งรวมไปถึงท้องถิ่นชนบทหลายแห่งในประเทศจีน รวมทั้งโจวจวงและลี่เจียง นอกจากนี้รัฐบาลกลางของจีนยังได้กำหนดเป้าหมายไว้ว่า ก่อนปี 2011 จะต้องเปลี่ยนแปลงระบบของหน่วยงานทางวัฒนธรรมให้สำเร็จโดยทั่วกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยการปฏิรูประบบวัฒนธรรมจะเข้าสู่ขั้นตอนใหม่ นั่นคือ การพัฒนาในเชิงลึก การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งความสนใจไปที่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคชนบทจีน จึงได้เลือกศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของจีน 2 แห่ง ได้แก่ หมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง มณฑลเจียงซู และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง มณฑลยูนนาน ทั้งนี้เพื่อศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่ชนบทแต่ละแห่ง ตลอดจนมองเห็นพลังของอำนาจรัฐสังคมนิยมแบบจีนและผลลัพธ์ที่สืบเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น ดังจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

บทที่ 4

ภูมิหลังและบริบทของหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง

4.1 ภูมิหลังและบริบทของหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงมณฑลเจียงซู

1. โจวจวง: ภูมิศาสตร์และเขตการปกครอง

เขตการปกครองตามรัฐธรรมนูญของจีน มี 3 ระดับ ได้แก่ มณฑล อำเภอ และตำบล แต่ในปัจจุบันได้เพิ่มมาอีก 2 ระดับ คือ จังหวัด และ หมู่บ้าน¹ ซึ่งถ้านำมาเรียงใหม่จะได้เป็น มณฑล จังหวัด อำเภอ ตำบล และ หมู่บ้าน

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีอำนาจการปกครองเหนือ 22 มณฑล (省) และรัฐบาลจีนยังถือไต้หวัน (ไต้หวัน) (台湾) เป็นมณฑลที่ 23 อีกทั้งยังมีสิทธิเหนือเกาะต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ นอกจากนี้ยังมีเขตปกครองตนเอง (自治区) 5 แห่ง ซึ่งมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่มาก มีเทศบาลนคร (直辖市) 4 แห่ง สำหรับเมืองที่ใหญ่ที่สุดในจีน และเขตบริหารพิเศษ (Special Administrative Regions, SARs) (特别行政区) ที่จีนเข้าไปปกครอง การแบ่งพื้นที่การปกครองโดยสังเขปเป็นดังนี้²

4.1 แผนภูมิแสดงการแบ่งเขตการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน

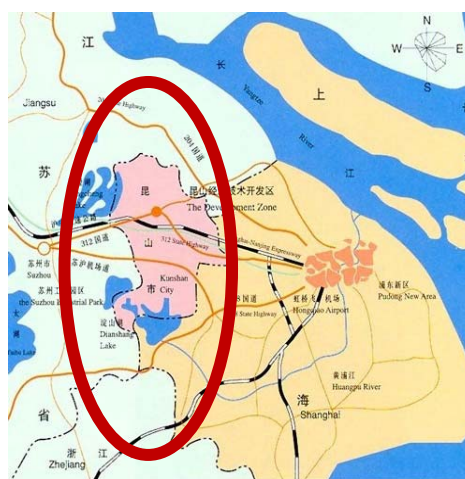
¹รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเทศจีนสามารถอ่านได้จากภาคผนวก ก.

²สรุปจาก 中国地图出版社编：《中华人民共和国行政区划手册》，北京：中国地图出版社，2010 年，第 1 页。(คู่มือการแบ่งเขตการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน)

มณฑลเจียงซู (江苏省) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 เมือง ได้แก่ หนานจิง (หนานกิง) (南京市) ซูโจว (苏州市) อู๋ซี (无锡市) ฉงโจว (常州市) หนานทง (南通市) หย่งโจว (หยางโจว) (扬州市) เจิ่นเจียง (镇江市) เหลียนอวี่นกัง (连云港市) ซีวีโจว (徐州市) เหยียนเจิง (盐城市) และไห่วอิน (淮阴市) โดยมีนครหนานจิง(หนานกิง) (南京市) เป็นเมืองเอกของมณฑล

เมืองซูโจว (苏州市) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ ได้แก่ ชังล้ง (ชางล้ง) (沧浪区) ผิงเจียง (平江区) จินชัง (金阊区) อู๋จง (吴中区) เซียงเจิง (相城区) ฉงตู (常熟市) จางจยาแก๊ง (张家港市) คุนซาน (昆山市) อู๋เจียง (吴江市) และไท่ชัง (太仓市)¹

โจวจวง (周庄镇) เป็นตำบลหนึ่งในเขตอำเภอคุนซาน (昆山市) อำเภอคุนซาน (昆山市) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลเจียงซู (江苏省) และมีพื้นที่ติดกับมหานครชั่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海市) ทางเหนือจรดตะวันออกติดกับอำเภอฉงตู (常熟市) และอำเภอไท่ชัง (太仓市) ทางใต้จรดตะวันออกเฉียงใต้มีติดกับเขตจยาตัง (嘉定区) และชิงผู่ (青浦区) ของมหานครชั่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海市) ทางตะวันตกมีติดกับอำเภออู๋เจียง (吴江市) จากตะวันตกจรดตะวันออกมีระยะทางยาว 33 กิโลเมตร เหนือจรดใต้มีระยะทางยาว 48 กิโลเมตร พื้นที่รวมทั้งสิ้น 927.68 ตารางกิโลเมตร โดยมีพื้นน้ำประมาณ 23.1%²

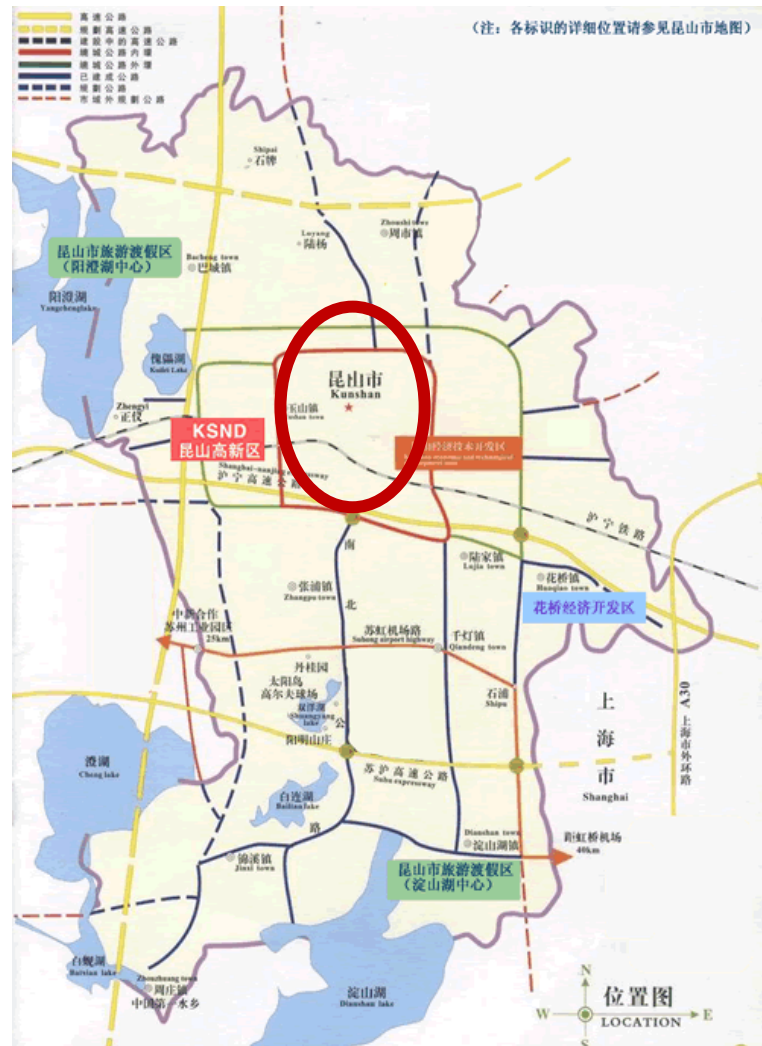
4.2 แผนที่แสดงที่ตั้งอำเภอคุนซาน(ก)

(แหล่งข้อมูล: เว็บไซต์รัฐบาลอำเภอคุนซาน 昆山市人民政府)

¹สรุปจาก 中国地图出版社编：《中华人民共和国行政区划手册》，北京：中国地图出版社，2010 年，第 53-57 页。(คู่มือการแบ่งเขตการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน)

²เว็บไซต์รัฐบาลอำเภอคุนซาน: http://www.ks.gov.cn/929_ksgl.html&ID=920

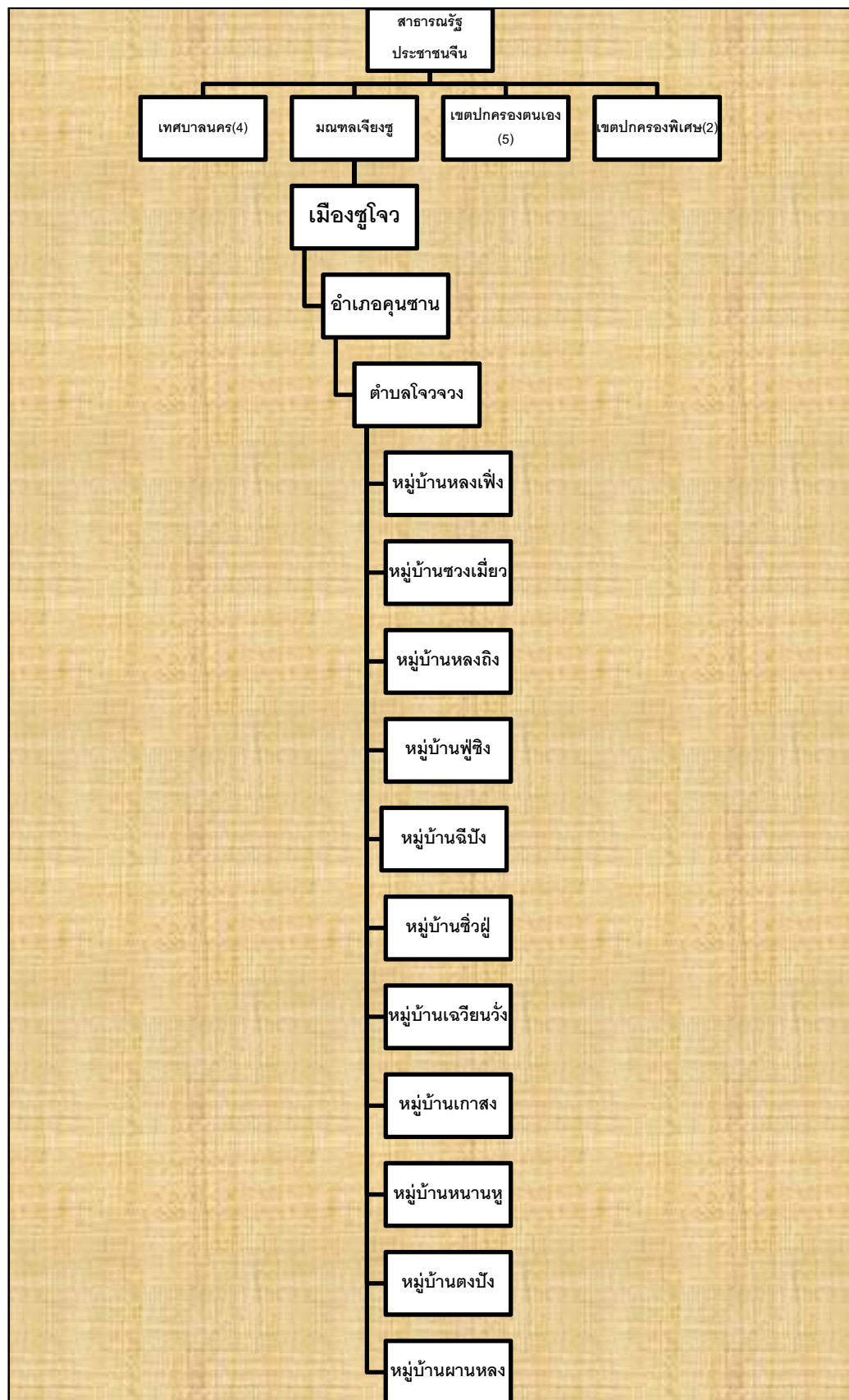
นอกจากตำบลโจวจวง (周庄镇) แล้ว ยังมีอีก 9 ตำบล ทั้งหมด 10 เขตที่อยู่ภายใต้เขตการปกครองอำเภอคุนซาน (昆山市) ได้แก่ อี้ว์ซาน (玉山镇) ปาเจิง (巴城镇) โจวซือ (周市镇) ลู่จยา (陆家镇) ฮวาเจียว (花桥镇) เตียนซานหู (淀山湖镇) จางผู่ (张浦镇) เซียนเติง (千灯镇) และจินซี (锦溪镇) และยังมีเขตอุตสาหกรรมระดับประเทศ 2 แห่ง และระดับมณฑลอีก 2 แห่ง

4.3 แผนที่แสดงที่ตั้งอำเภอคุนซาน(ข)

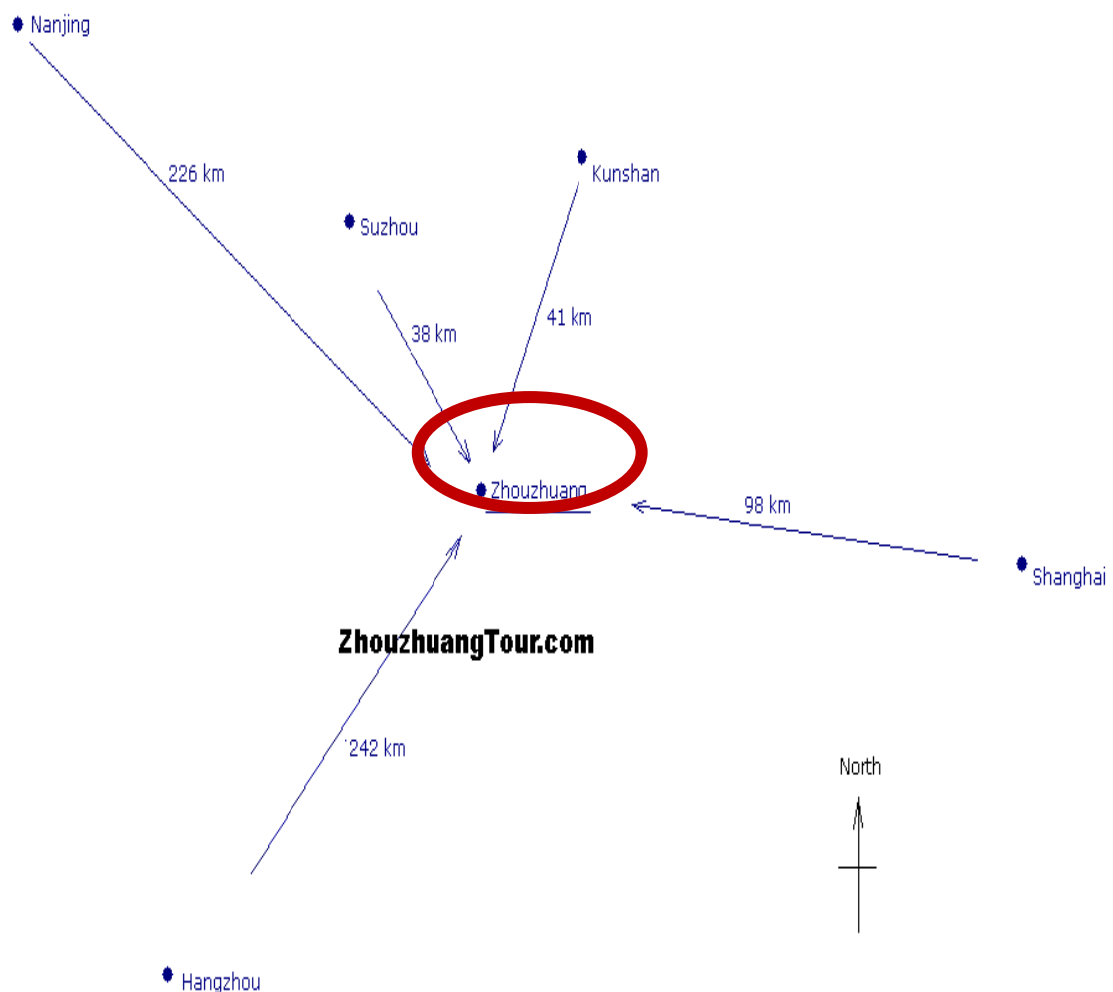
(แหล่งข้อมูล: เว็บไซต์รัฐบาลอำเภอคุนซาน 昆山市人民政府)

ตำบลโจวจวง (周庄镇) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หลงเฟิง (龙凤村) ซวงเมี่ยว (双庙村) หลงอิง (龙亭村) ผานหลง (盘龙村) ฟู่ซิง (复兴村) ฉีปิง (祁浜村) ซิวฟู่ (绣甫村) เฉวียนวัง (全旺村) เกาสยง (高雄村) นานานู (南湖村) และตงปิง (东浜村)

4.4 แผนภูมิแสดงการแบ่งเขตการปกครองโจวจวง

ตำบลโจวจวงตั้งอยู่ที่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองซูโจว (苏州市) ห่างจากเมืองซูโจว (苏州市) 38 กิโลเมตรอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอคุนซานห่างจากอำเภอคุนซาน 41 กิโลเมตรห่างจากมหานครซ่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) ประมาณ 98 กิโลเมตรใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่งในอนาคตหลักจากที่ทางหลวงหู่ซิงผิงสร้างเสร็จก็จะใช้เวลาเดินทางไป มหานครซ่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) เพียงแค่ 40 นาที

4.5 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งตำบลโจวจวง (แหล่งข้อมูล: www.Zhouzhuangtour.com)

โจวจวงมีขนาดพื้นที่โดยรวม 36.05 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 3.4 ตารางกิโลเมตร พื้นที่บริเวณหมู่บ้านเก่า 0.47 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งหมดประมาณ 22,000 คน

2. โจวจวงในประวัติศาสตร์และวรรณกรรมจีน¹

ชื่อเดิมของโจวจวงคือ เจินเฟิงหลี่ (贞丰里) ตามการบันทึกในพงศาวดาร ในรัชสมัย หยวนโยวแห่งราชวงศ์ซ่งเหนือ (ค.ศ.1086) ท่านโจวตั้งกลางผู้ซึ่งเลื่อมใสศรัทธาใน พระพุทธศาสนา ได้บริจาคที่ดิน 200 ไร่ (13 เฮกเตอร์) แก่วัดฉวนฝู เพื่อให้เป็นสมบัติของวัด จน ชาวบ้านต่างชาบซึ่งบุญคุณกันถ้วนหน้า จึงได้ตั้งชื่อที่นั่นว่า “โจวจวง”

เจินเฟิงหลี่ (贞丰里) ในขณะนั้นยังไม่ได้เป็นหมู่บ้านเช่นในปัจจุบัน ค.ศ. 1127หลังจากที่ ท่านจินฮ้อสื่อซึ่งยกตามเสด็จจักรพรรดิซ่งเกาจงแปรรพระราชฐานมาที่เจินเฟิงหลี่ (贞丰里) จึง เริ่มมีผู้คนย้ายถิ่นฐานตามมามากขึ้นเรื่อยๆ กลางราชวงศ์หยวน เลื่อนโยวซึ่งเป็นบิดาของมหา เศรษฐีเจียงหนานเลื่อนว่านชานได้อพยพจากอำเภอหนานฮุนของเมืองหูโจว (湖州市) มาที่ หมู่บ้านตงโจวซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันออกของโจวจวง(ปลายราชวงศ์หยวนได้ย้ายไปที่แถบแม่น้ำ หยินจื่อปิง) ภายหลังเลื่อนโยวได้ทำมาค้าขายจนร่ำรวย ทำให้เจินเฟิงหลี่ (贞丰里) พลอย เจริญรุ่งเรืองไปด้วย กลายเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ แบ่งเป็นเหนือและใต้สองฝั่งโดยมีสะพานฟู่ อันเป็นจุดศูนย์กลาง

เมื่อถึงราชวงศ์หมิง ได้มีการขยายขนาดของหมู่บ้าน โดยขยายไปทางตะวันตกจนถึง บริเวณสะพานฝูหนงบนถนนโห้วกั๋ง และสะพานฝูซิงบนถนนจงชื้อ ศูนย์กลางการค้าขายของหมู่บ้าน จึงได้ย้ายไปที่ถนนโห้วกั๋ง

ในสมัยราชวงศ์ชิง ประชากรผู้อาศัยอยู่ในโจวจวงหนาแน่นมากยิ่งขึ้น จึงมีการสร้างบ้าน เป็นแถวๆ ขึ้นทางตะวันตกของหมู่บ้าน ศูนย์กลางการค้าขายได้ย้ายจากถนนโห้วกั๋งมาที่ถนนจงชื้อ โจวจวงในเวลานั้นได้กลายเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่แห่งภูมิภาคเจียงหนานไปเสียแล้ว แต่ยังคงใช้ ชื่อว่า เจินเฟิงหลี่ จนกระทั่งถึงต้นรัชสมัยของจักรพรรดิคังซี จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นโจวจวง

มีการค้นพบเอกสารอ้างอิงว่าระหว่างยุคราชวงศ์ซ่งถึงราชวงศ์ฮั่น พื้นที่บริเวณโจวจวงมีชื่อว่า “เมืองเหยา” มีการเล่าสืบต่อกันมาว่าเป็นสถานที่ที่สถาปนาเจ้าโจเหยา ซึ่งเป็นผู้ปกครอง อาณาจักรอู่ ถ้าเป็นจริงดังเอกสารข้างต้น โจวจวงมีประวัติศาสตร์เก่าแก่มากกว่าเดิมอีกต่อมาได้มี

¹ สรุปรจาก 陈益等: 《九百岁的水镇周庄》, 西安: 西安体术出版社, 2010 年, 第 16-19 页(โจวจวงเมืองกลางน้ำที่มีอายุเก้าร้อยปี); 赵践、周潮: 《旧时老周庄》(โจวจวงในอดีต), 北京: 中国青年出版社, 2002 年, 第 92-96 页。

การขุดพบวัตถุโบราณยุควัฒนธรรมเหลียงจู บริเวณไต้ซือเตี้ยนพื้นที่แถบซานเมืองโจวจงซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันถึงสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นว่าเป็นความจริง

สมัยราชวงศ์หยวน โจวจงอยู่ภายใต้การปกครองของอำเภอฉิงโจว (常州市) แห่งเมืองซูโจว (苏州市) กลางราชวงศ์หมิงอยู่ภายใต้การปกครองของอำเภอหวาถึงแห่งเมืองชงเจียง (松江) กลางราชวงศ์ชิงโจวจงกลับมาอยู่ภายใต้การปกครองของอำเภอฉิงโจว (常州市) แห่งเมืองซูโจว (苏州市) อีกครั้งหนึ่ง

ในปีที่สามแห่งรัชสมัยจักรพรรดิยงเจิ้งแห่งราชวงศ์ชิง (ค.ศ.1725) โจวจงได้แยกตัวออกมาจากอำเภอหยวนเหอ ทำให้พื้นที่ประมาณสี่ส่วน จากห้าส่วนกลายเป็นของอำเภอหยวนเหอ (เมืองอู่เจียนในปัจจุบัน) พื้นที่เหลือกลายเป็นของอำเภออู่เจียง (吴江市) (เมืองอู่เจียงในปัจจุบัน) ในปีที่26แห่งรัชสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง (ค.ศ.1761) เฉินเหวินกง ซึ่งเป็นผู้ปกครองมณฑลเจียงซู ได้ย้ายจวนผู้ตรวจราชการซึ่งเดิมตั้งอยู่ที่อำเภออู่ เมืองเจียวจื่อ ไปที่โจวจงมีอาณาเขตปกครองพื้นที่เกือบครึ่งอำเภอซึ่งครอบคลุมทะเลสาบเซิงหู หวงเทียนตั้ง ทะเลสาบตูซู่ ทะเลสาบอีซานและทะเลสาบไป่เสียน จากชุมชนเล็กๆ โจวจงได้พัฒนาจนยกระดับเป็นหมู่บ้านการค้าขนาดใหญ่อย่างรวดเร็ว สาเหตุสำคัญมาจากเส้นทางคมนาคมทางน้ำแห่งเจียงหนาน ได้ทำการค้าทางทะเลโดยอาศัยข้อได้เปรียบที่ว่าทางตะวันตกของแม่น้ำไป่เสียน (หรือแม่น้ำตงเจียง) เชื่อมต่อกับแม่น้ำจิงหัง ซึ่งเป็นแม่น้ำขนส่งสายหลัก และทางตะวันออกเจียงเหนือเชื่อมต่อกับแม่น้ำหลิว ทำให้โจวจงกลายเป็นศูนย์กลางการค้าขายพืชพันธุ์ธัญญาหาร ผ้าไหมและสินค้าหัตถกรรมต่างๆ จึงทำให้ธุรกิจการค้าในโจวจงเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว สินค้าที่โดดเด่นที่สุดในขณะนั้น คือ ผ้าไหม ผ้าปัก เครื่องสานจากไม้ไผ่ เตาอบเท้า และเหล้าขาว ฯลฯ

โจวจงมีสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ เต็มไปด้วยสิ่งก่อสร้างโบราณ แม้ว่าผ่านเวลามา 900 กว่าปี ก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมแบบเมืองกลางน้ำไว้อย่างสมบูรณ์แบบมากกว่าร้อยละหกสิบของประชากรยังคงอาศัยอยู่ในบ้านที่ก่อสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง

ถึงแม้ว่าพื้นที่ของเมืองจะมีแค่ 0.47 ตารางกิโลเมตรแต่กลับมีสิ่งปลูกสร้างโบราณเกือบร้อยละหกสิบ ดึกอิฐและสลักกว่า 60 ตึก สิ่งปลูกสร้างในโจวจงยังคงรักษาสภาพไว้ได้ดี เช่น บ้านตระกูลเลิ่น บ้านตระกูลจิงซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของบ้านสไตล์โจวจงในโจวจงยังมีสะพาน

เก่า 14 แห่ง ที่ต่างก็มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานี้ได้ประกอบกันขึ้นเป็น ภาพทิวทัศน์อันแสนจะงดงามของหมู่บ้านกลางน้ำที่มี“สะพานเล็กๆ แม่น้ำไหลริน และบ้านพัก อาศัย” ประวัติศาสตร์อันยาวนานของโจวจงทำให้หมู่บ้านแห่งนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย หลัวจื่อเหวิน สถาปนิกชื่อดังของจีนได้เคยกล่าวยกย่องโจวจงไว้ว่า “โจวจงเป็นสิ่งล้ำค่าของ มณฑลเจียงซู (江苏省) และประเทศจีน”

โจวจงตั้งอยู่บนพื้นที่ระหว่างมหานครซ่งไห่(เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) เมืองซูโจว (苏州市) และเมืองหังโจว (杭州市) เป็นเมืองที่ล้อมรอบไปด้วยน้ำ การเดินทางไปมาจึงต้องอาศัยเรือ ถนนในเมืองจะสร้างเลียบแม่น้ำ ถนนและสะพานเชื่อมต่อกันหมด สิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย โบราณขนาดใหญ่มักจะมีลานกว้างและหลังคาสูง มีท่าจอดเรือมีร้านขายของตั้งอยู่เลียบทางเดิน ทั้งสองฝั่ง มีไม้ไผ่และหินล้อมเป็นแนวรั้ว มีศาลาพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ เป็นเมืองเก่าแก่ที่เต็มไปด้วยกลิ่นไอของความเงียบสงบและความเรียบง่าย เป็นตัวอย่างของรูปแบบบ้านสไตล์เจียงหนาน ซึ่งแวดล้อมไปด้วยสะพานและแหล่งน้ำ

กล่าวกันว่าหมู่บ้านโจวจงเปรียบดังหยกเม็ดงามแห่งเจียงหนาน ในแต่ละปีจะมีฝนตกชุก และมีหมอกหนา มีประวัติศาสตร์เก่าแก่กว่าพันปีและยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของอาณาจักรูโบราณ จนถึงทุกวันนี้ หมู่บ้านโจวจงเป็นหมู่บ้านกลางน้ำที่งดงาม ในหมู่บ้านมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่เรียบง่ายของชาวโจวจงทำให้โจวจงกลายเป็นเพชรเม็ดงามแห่งวัฒนธรรมตะวันออก เป็นตัวแทนของ สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศจีนในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมโบราณ จนได้รับขนานนามว่าเป็นต้น กำเนิดของวัฒนธรรมคู่และต้นแบบของหมู่บ้านกลางน้ำสไตล์เจียงหนาน

เมื่อเปรียบเทียบโจวจงกับเมืองเก่ากลางน้ำสไตล์เจียงหนานอื่นๆ แล้ว พบว่ามีความ เหมือนและความต่างที่เป็นเอกลักษณ์ของโจวจงซึ่งสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

¹สรุปจาก 陈志强：《江南六镇古桥》，呼和浩特：远方出版社，2004 年，第 43-45 页。(สะพาน โบราณในหกเมืองโบราณแห่งเจียงหนาน)

(1) ทิวทัศน์หมู่บ้านกลางน้ำที่เป็นเอกลักษณ์

โจวจวงแวดล้อมไปด้วยทะเลสาบ จึงต้องอาศัยเรือในการเดินทางไปมา แม่น้ำภายในหมู่บ้านมีลักษณะตัดกันไปมาคล้ายตัวอักษรจีนคำว่า 井 ถนนและสิ่งปลูกสร้างต่างๆเรียงรายเป็นแนวยาวเลียบฝั่งแม่น้ำ ผู้คนอาศัยน้ำเป็นถนนในการเดินทาง ประกอบกับสะพานโค้งหินสไตล์เจียงหนานที่สร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หยวน หมิงและชิง อีก14แห่ง ทำให้น้ำถนนและสะพานในโจวจวงผสมผสานอย่างกลมกลืนประกอบกันเป็นภาพทิวทัศน์“สะพานเล็กๆ แม่น้ำไหลริน และบ้านพักอาศัย”หมู่บ้านกลางน้ำสไตล์เจียงหนานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

(2) สิ่งก่อสร้างโบราณที่เป็นเอกลักษณ์

สิ่งปลูกสร้างในโจวจวงจะสร้างเรียงรายเป็นแนวยาวริมแม่น้ำแต่ละหลังคาเรือนจะมีขนาดใหญ่ โอ้อ่า มีลานบ้านเชื่อมต่อกัน มีร้านขายของตั้งอยู่เลียบทางเดินทั้งสองฝั่ง มีศาลาพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ มีท่าจอดเรือตลอดแม่น้ำทั้งสาย มีรั้วหินและท่าเทียบเรือ มีการจัดระยะห่างระหว่างประตูแต่ละบานไว้อย่างเหมาะสมจะสวยงาม ร้านค้าที่ตั้งอยู่ริมถนนมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่หลากหลาย เช่น บางร้านข้างหน้าเป็นร้านขายของข้างหลังเป็นโรงงาน บางร้านข้างหน้าเป็นร้านขายของข้างหลังเป็นที่อยู่อาศัย บางร้านข้างล่างเป็นร้านขายของข้างบนเป็นที่อยู่อาศัย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบ้านโบราณสไตล์โจว ซูยโจว เล่าชิง ปรากฏอยู่ประปราย และมีลักษณะสูงต่ำเล่นระดับสลับกันไป ทั้งหมดนี้ประกอบขึ้นเป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแบบหมู่บ้านเก่ากลางน้ำที่มีความเป็นเอกลักษณ์

ในปัจจุบัน เขตหมู่บ้านเก่ายังคงอนุรักษ์สิ่งปลูกสร้างโบราณสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงไว้อย่างสมบูรณ์แบบ เช่น บ้านตระกูลจาง บ้านตระกูลเลิน บ้านตระกูลเจ้อ บ้านของเยี่ยฉุนหลุน บ้านเงินกู่ถั่ง ฯลฯ ซึ่งต่างมีลานบ้านที่กว้างใหญ่ โอ้อ่า สิ่งปลูกสร้างเหล่านี้เป็นสถาปัตยกรรมที่บรรจงสร้างอย่างประณีต มีรูปแบบที่หลากหลาย และมีการแกะสลักที่ละเอียดสวยงาม สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมสิ่งก่อสร้างโบราณสไตล์เจียงหนาน

(3) ภูมิหลังทางวัฒนธรรมอันยาวนาน

โจวจวงมีประวัติศาสตร์และภูมิหลังทางวัฒนธรรมอันยาวนาน มีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากมาย มีการขุดพบซากโบราณวัตถุ เช่น เครื่องหิน ก้านไม้ ซากกระดูก และเมล็ดพันธุ์ข้าวในบริเวณไท่ซือเตี้ยน ทางเหนือของเมืองซึ่งเป็นแหล่งวัฒนธรรมโบราณเหลียงจูในอดีต แสดงให้เห็นว่ามีมนุษย์ได้อาศัยอยู่ที่โจวจวงตั้งแต่ห้าถึงหกพันปีที่แล้ว โจวจวงในสมัยซุนชีวเป็นพื้นที่ที่ปกครองโดยจักรพรรดิแห่งอาณาจักรอู่เยวี่ มีชื่อว่าเล่าจื่อเหยา เล่ากันว่า จางหาน กวีในศตวรรษที่ 2 เคยดำรงตำแหน่งว่าต๋าชือหม่าตงเฉาเยว่น ซึ่งเป็นตำแหน่งทางราชการใหญ่โตในสมัยนั้น (เทียบเท่าได้กับตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงในปัจจุบัน) แต่เนื่องจากเป็นคนที่มีความผูกพันกับถิ่นกำเนิดอันเป็นที่รัก ตลอดเวลาที่รับราชการในราชสำนัก มีความอาวรณถึงถิ่นกำเนิดอันเป็นที่รัก ประกอบกับทนคิดถึงปลาหลูหวิ และผักกูดน้ำของโจวจวงไม่ไหว จึงยอมลาออกจากตำแหน่งแล้วกลับบ้านเกิด จนเกิดคำวลีสี่พยางค์ในภาษาจีนที่ว่า “คิดถึงผักกูดน้ำและปลาหลูหวิ” หมายถึงคิดถึงบ้านเกิด

ศตวรรษที่ 13 เลื่อนว่านซานฟอลูกได้อพยพจากเมืองหนานสวินมาที่โจวจวงเริ่มแรกทำอาชีพเพาะปลูก ต่อมาได้อาศัยแม่น้ำในโจวจวงออกทะเลไปค้าขายจนกลายเป็นเศรษฐีอันดับหนึ่งของเจียงหนาน โจวจวงยังเป็นแหล่งกำเนิดของสำนักพิมพ์หนานเซ่อซึ่งผลิตรวบรวมกรรมเชิงปฏิวัติในศตวรรษที่ 19 จนถึงปัจจุบัน ในเขตหมู่บ้านเก่าโจวจวงยังมีสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมอีก 38 แห่ง สะท้อนให้เห็นถึงภูมิหลังทางวัฒนธรรมอันยาวนานของโจวจวงได้เป็นอย่างดี

โจวจวงเป็นถิ่นกำเนิดของนักปราชญ์และกวีมากมายมาแต่ในอดีตที่มีชื่อเสียงเช่น “นักปราชญ์หญิงแซ่เจิ้ง” ในสมัยราชวงศ์หมิง นักเดินทาง “จางเถิงหลง” ในสมัยราชวงศ์ชิง นักปฏิรูป “เถาซี” “อาจารย์ฉูผู่คุน” ผู้มีชื่อเสียงในเขตอู่เจง จิตรกรชื่อดัง “เถาเทา” วีรบุรุษต่อต้านการรุกรานของต่างชาติ “เฟย์วีซิง”

ในยุคสมัยใหม่มีผู้ก่อตั้งพรรคก๊กมินตั๋ง “เยี่ยฉู่หลุน” นักการศึกษาเลื่องชื่อ “เลิ่นถีหลัน” รวมถึง “เถาหลิงเยี่ย” จิตรกรยุคประเทศจีนใหม่ เป็นต้น มีการกล่าวถึงโจวจวงในบทประพันธ์ 300 กว่าเล่มของยุคสมัยต่างๆ บ้านพักและสถานที่ในโจวจวงเคยเป็นที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ท่องเที่ยว

ของปราชญ์ผู้มีชื่อเสียงหลายท่าน เช่น “หลิวหวีซี” “ลู่กุยเหมิง” “หวางสิง” “ลู่ยุนเสียง” “เฉินซูปิง” “หลิวย่าจื่อ” ฯลฯ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเมืองแห่งปัญญาของโจวจงอย่างแท้จริง

(4) ขนบธรรมเนียมประเพณีที่หลากหลาย

ประวัติศาสตร์อันเก่าแก่และวัฒนธรรมที่สะสมกันมาอย่างยาวนานของโจวจงอีกทั้งการมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ ทำให้โจวจงเกิดขนบธรรมเนียมประเพณีที่หลากหลายซึ่งล้วนมีน้ำเป็นองค์ประกอบหลัก เช่น ประเพณีการดื่ม “ชาอาผอ” การพายเรือโคมไฟ การพายเรือเร็ว การเล่น “เถียนไฉ” การร้อง “ซื่อเสียนชวนเจียน” และประเพณีเครื่องแต่งกายของผู้หญิง เช่น “ผ้าคลุมหัว ผ้ารัดเอว ร้องเท้าปัก” ล้วนสืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้คือมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ควรที่จะอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

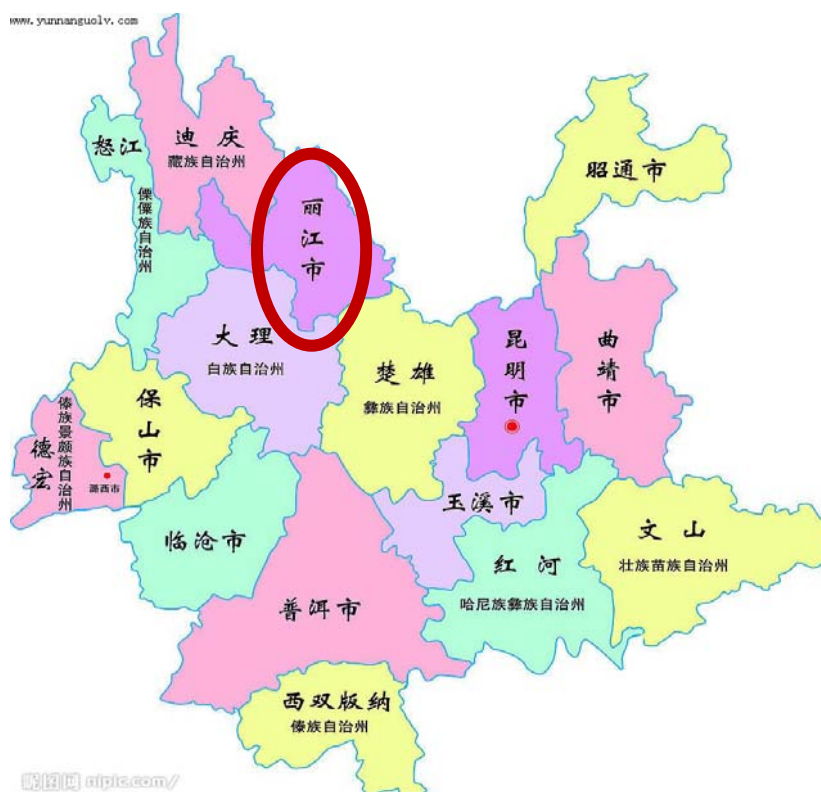
ทิวทัศน์สไตล์หมู่บ้านกลางน้ำของโจวจงสถาปัตยกรรมโบราณที่เป็นเอกลักษณ์ ภูมิหลังทางวัฒนธรรมอันยาวนาน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม และรูปแบบการดำรงชีวิตที่สืบทอดกันมาแต่โบราณของชาวโจวจงประกอบกันขึ้นเป็นเอกลักษณ์สำคัญอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโจวจงซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้โจวจงกลายเป็นตัวแทนของเมืองและหมู่บ้านกลางน้ำอื่นๆในแถบเจียงหนาน ยังทำให้โจวจงเต็มไปด้วยเสน่ห์และความมีชีวิตชีวา เหล่านี้คือสิ่งที่ประวัติศาสตร์และบรรพบุรุษประทานมาให้และเป็นหน้าที่ของชาวโจวจงที่จะต้องสืบทอดเจตนารมณ์ ปกป้องและดูแลให้ดี เพื่อให้โจวจงสามารถคงอยู่และสร้างประโยชน์แก่ลูกหลานสืบต่อไป

4.2 ภูมิหลังและบริบทของเมืองโบราณต้าเหียนลี่เจียง มณฑลยูนนาน

1. ต้าเหียนลี่เจียง: ภูมิศาสตร์และเขตการปกครอง

เมืองลี่เจียง (丽江市) (丽江古城) หรือในอีกชื่อหนึ่งว่าเมืองต้าเหียน (大研古城) ตั้งอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างที่ราบสูงอวิ้นหนาน(ที่ราบสูงยูนนาน) กุ้ยโจวและที่ราบสูงชิงไห่-ทิเบตทางตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลอวิ้นหนาน(ยูนนาน) (云南省) ตอนเหนือติดกับเขตปกครองตนเองตี่ซิงของชาวซีจั้ง (ทิเบต) (西藏) ทางตอนใต้ติดต่อกับเขตปกครองตนเองต้าหลี่ของชน

ชาติไปตะวันตกติดต่อกับเขตปกครองพิเศษชนชาติทิ่ชู่บริเวณลุ่มน้ำสาละวินบริเวณอำเภอหลานผิงและอำเภอเหยยซีของเขตปกครองพิเศษตี้ชิ่งของชนชาติซีจั้ง(ทิเบต) (西藏) ทิศตะวันออกติดต่อกับเขตปกครองพิเศษเหลียงชานของชนชาติอี๋ในมณฑลอวิ๋นหนาน(ยูนนาน) (云南省) และเมืองพานจื่อฮวา (攀枝花)

4.6 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งเมืองลี่เจียง (ก)

(แหล่งข้อมูล: เว็บไซต์รัฐบาลเมืองลี่เจียง 丽江市人民政府)

เมืองลี่เจียง (丽江市) เป็นหนึ่งในเขตมณฑลอวิ๋นหนาน(ยูนนาน) (云南省) มณฑลอวิ๋นหนาน(ยูนนาน) (云南省) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 เมืองได้แก่คุนหมิง (昆明市) จู่จี้จี้ (曲靖市) อี้วี่ซี (玉溪市) เป้าชาน (保山市) เจาทง (昭通市) ลี่เจียง (丽江市) ผู่เอ๋อ (普洱市) หลินชัง (临沧市) เขตปกครองตนเองชนชาติไทและจิ้งผั่วเต๋อหอง (德宏傣族景颇族自治州) เขตปกครองตนเองชนชาติลี้ซอญู่เจียง (怒江傈僳族自治州) เขตปกครองตนเองชนชาติทิเบตตี้ชิ่ง (迪庆藏族自治州) เขตปกครองตนเองชนชาติไป่ต้าหลี่ (大理白族自治州) เขตปกครองตนเองชนชาติอี๋ฉู่สยง (楚雄彝族自治州) เขตปกครองตนเองชนชาติฮาหนี่ (อาข้า) และอี๋หองเหอ (红河哈尼族彝族自治州) เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงและเหมียว (ม้ง) เหวินชาน

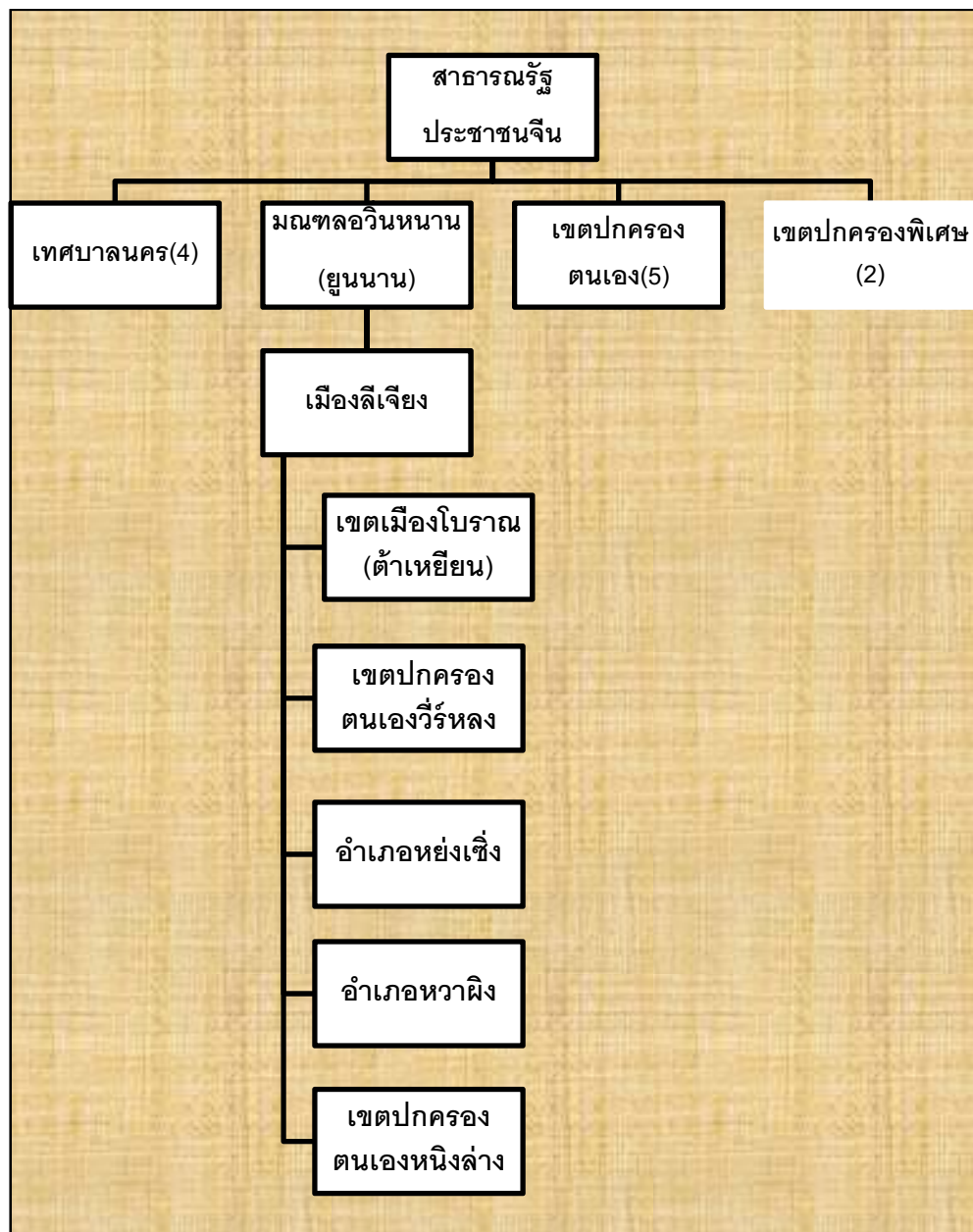
(文山壮族苗族自治州) เขตปกครองตนเองชนชาติไต ซีชวงปานน่า (ไทสิบสองปันนา) (西双版纳傣族自治州) โดยมณฑลคุนหมิง (昆明市) เป็นเมืองเอกของมณฑล

4.7 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งเมืองลี่เจียง(ข) (แหล่งข้อมูล : เว็บไซต์ท่องเที่ยวลี่เจียง 丽江旅游网)

เมืองลี่เจียง (丽江市) พื้นที่รวมทั้งหมด 20,600 ตารางกิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ราบสูง 92.3% แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ ได้แก่เขตเมืองเก่า (古城区) เขตปกครองตนเองอีว์หลง (玉龙纳西族自治县) หย่งเซิง (永胜县) หฺวาผิง (华坪县) และเขตปกครองตนเองหนิงลิ่ง (宁蒗彝族自治县) รวมทั้งย่านเมืองใหม่ลี่เจียง เมืองเก่าชู่เหอ (束河) เมืองเก่าไป๋ซา (白沙) และบางส่วนของช่องเขาเสื่อกระโจน¹

¹สรุปจาก 中国地图出版社编：《中华人民共和国行政区划手册》，北京：中国地图出版社，2010 年，第 139-140 页。(คู่มือการแบ่งเขตการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน)

4.8 แผนภูมิแสดงการแบ่งเขตการปกครองเมืองลี่เจียง

เมืองลี่เจียงตั้งอยู่บนที่ราบสูงเหนือระดับน้ำทะเล 2,400 เมตร อยู่บริเวณเชิงเขาหิมะ "มังกรหยก" หรือ "อวิ๋นหลงซาน" ซึ่งมียอดเขาที่ปกคลุมด้วยน้ำแข็งตลอดทั้งปี และอยู่ท่ามกลางยอดเขาสูงต่ำสลับซับซ้อน อาทิ เทือกเขาเซียงซาน จินหงชั้นทางทิศเหนือ หรือเทือกเขาซือจีชั้นทางทิศตะวันตก ที่ล้อมรอบเมือง เป็นแนวกันลมธรรมชาติที่ส่งผลให้สภาพอากาศเย็นสบายราวกับเป็นฤดูใบไม้ผลิตลอดทั้งปี ทั้งยังเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญ

เมืองลี่เจียงมีประชากรทั้งหมด 1,244,769 คน ประชากรทั้งหมดในลี่เจียง แบ่งเป็นชาวฮั่น 537,893 คน คิดเป็นร้อยละ 43.21 ของประชากรทั้งหมด ชนกลุ่มน้อย 706,876 คน คิดเป็นร้อยละ 56.79 ของประชากรทั้งหมด โดยแบ่งเป็นชาวอี๋ 243,282 คน (ร้อยละ 19.54) ชาวน่าซี 240,580 คน (ร้อยละ 19.33) และชาวลี่ซู 115,730 คน (ร้อยละ 9.30) เขตเมืองโบราณปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ราว 6,000 ครัวเรือน 211,151 คน ในจำนวนนั้นมีชาวน่าซีอาศัยอยู่มากที่สุด ชาวพื้นเมืองประมาณ 30% ยังคงดำเนินกิจการการค้าและงานหัตถกรรมประเภท การทำเครื่องเงินเครื่องทองแดง เย็บเครื่องหนัง เสื้อขนสัตว์ ทอผ้า การกลั่นเหล้าเป็นหลัก¹

2. ด้าเหียนลี่เจียง: ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมาของเมืองลี่เจียง²

ปลายราชวงศ์ซ่ง เจ้าเมืองตระกูลมู่ได้ย้ายศูนย์การปกครองจากไปซา (白沙) ไปที่ตีนเขาสิงโต แล้วเริ่มสร้างเมืองซึ่งชื่อว่า“ด้าเยฉ่าง” (大叶场)

ในปีแรกแห่งรัชสมัยหยานเหยวเจียว (ค.ศ.1253) อาจางอาเหลียงซึ่งเป็นเจ้าเมืองลี่เจียงได้สวามิภักดิ์ต่อฮู่เป่ย์เล่ซึ่งเป็นจักรพรรดิผู้สถาปนาราชวงศ์หยวน ในปีที่สองแห่งสือโยว (ค.ศ. 1254) ได้ตั้งหน่วยงานชื่อว่าซานถานก่วนหมินกวน (三谈管民官) ใน“ด้าเยฉ่าง” (大叶场) ซึ่งขึ้นกับฉานจ้งก่วนหมินกวน (茶罕章管民官)

ในปีที่ 1 ถึงปีที่ 13 แห่งราชวงศ์หยวน (ค.ศ.1276) ฉานจ้งก่วนหมินกวน (茶罕章管民官) เปลี่ยนเป็นหน่วยพลเรือนและทหารบกแห่งลี่เจียง

ในปีที่ 1 ถึงปีที่ 14 แห่งราชวงศ์หยวน (ค.ศ.1277) ซานป้าก่วนหมินกวน (三跋管民官) เปลี่ยนเป็นทงอันโจว (通安州) โดยตั้งอยู่ในเมืองเก่าด้าเหียน (大研古城)

¹ 《2010 年丽江市第六次全国人口普查主要数据公报》（丽江市统计局）

（www.njgs.xxgk.yn.gov.cn）(รายงานการสำรวจสำมะโนประชากรทั่วประเทศครั้งที่หกประจำเมืองลี่เจียงปี 2010)

² สรุปจาก 木丽春：《丽江古城史话》，北京：民族出版社，1996 年，第 11-25 页。(ประวัติศาสตร์ลี่เจียง)

ในปีที่ 15 แห่งรัชสมัยหมิงหงอู่ (ค.ศ.1382) อาเจียอาเตอซึ่งเป็นผู้ปกครองทงอันโจว (通安州) สวามิภักดิ์ต่อราชวงศ์หมิง จากนั้นมีการตั้งหน่วยพลเรือนและทหารแห่งลี่เจียง จักรพรรดิจูหยวนจางได้พระราชทานแซ่ “มู่” แก่อาเจียอาเตอและแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในปีที่ 16 แห่งรัชสมัยหมิงหงอู่ (ค.ศ.1383) อาเจียอาเตอได้สร้าง “ที่ว่าการราชการ” ที่เชิงเขาสิงโต

ในปีที่ 17 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิซุ่นจื้อแห่งราชวงศ์ชิง (ค.ศ.1660) มีการตั้งเมืองลี่เจียงโดยตำแหน่งเจ้าเมืองยังคงสืบทอดต่อกันมาในตระกูลมู่ ในปีที่ 1 แห่งรัชสมัยฮองเต๋ยเจิ้งของราชวงศ์ชิง (ค.ศ.1723) ราชสำนักได้นำระบบ “ไกชือกุกยูลิว” มาใช้ในลี่เจียง นั่นก็คือตำแหน่งเจ้าเมืองจะแต่งตั้งโดยราชสำนัก ไม่ใช่สืบทอดต่อกันมาเหมือนแต่ก่อน มีการลดตำแหน่งคนในตระกูลมู่ลง

ในปีที่ 2 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิยงเจิ้ง (ค.ศ.1724) หยางปี้ซึ่งเป็นเจ้าเมืองลี่เจียงคนแรก ได้สร้างที่ว่าการเมือง ค่ายทหาร โรงเรียน แล้วสร้างกำแพงล้อมรอบสถานที่เหล่านี้

ในปีที่ 35 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง (ค.ศ.1770) มีการจัดตั้งที่ว่าการอำเภอลี่เจียงในเมืองลี่เจียง แล้วสร้างที่ว่าการอำเภอข้างสะพานหนานเหมิน ในปีที่ 2 แห่งสาธารณรัฐจีน (ค.ศ. 1912) ได้ยกเลิกเมืองลี่เจียง เหลือแต่อำเภอลี่เจียง ที่ว่าการอำเภอจึงย้ายเข้าไปในที่ว่าการเมืองเดิม

ปีที่ 30 แห่งสาธารณรัฐจีน (ค.ศ.1941) มีการตั้งที่ว่าการบริหารมณฑลยูนนาน (ยูนนาน) (云南省) ที่เจ็ดและที่ว่าการอำเภอลี่เจียง

ปี 1949 หลังการก่อตั้งประเทศจีนใหม่ มีการตั้งสำนักงานคณะกรรมการลี่เจียงและที่ว่าการอำเภอลี่เจียง

ปี 1961 มีการตั้งอำเภอปกครองตนเองของชนชาติ纳西ในลี่เจียง

ปี 1997 มีการก่อตั้งเมืองลี่เจียงขึ้นมาอีกครั้ง

ปี 2003 กำหนดให้เมืองเก๋าด้าเหียนเป็นเขตเมืองเก่าของลี่เจียง โดยครอบคลุมเมืองเก๋าชูเหอ (束河) ด้วย

สถาปัตยกรรมเมืองเกาสีเจียง¹

เมืองเกาสีเจียงเป็นตัวอย่างของความสำเร็จในการสร้างเมืองของประเทศจีนในสมัยโบราณ เมืองเกาสีเจียงไม่เคยได้รับอิทธิพลจากการสร้างเมืองในภาคกลาง โบราณจีนกล่าวไว้ว่า “ต้องมีกำแพงล้อมรอบเมืองเก่าพันลี้ มีประตูสามบานในทุกด้านของกำแพง ในเมืองต้องมีถนนเก่าเส้นตัดกันและแต่ละเส้นต้องมีกำแพง” ในเมืองลี้เจียงจึงไม่มีเครือข่ายถนนที่เป็นระเบียบ ไม่มีกำแพงเมืองแน่นอน มีภูเขาสามลูกเป็นที่กำบังซึ่งเชื่อมต่อกันด้วยแม่น้ำสายเดียวกัน มีแม่น้ำสามสายตัดผ่านเมืองและผ่านบ้านทุกหลัง มีการออกแบบถนนแบบตัดกันไปมา มีทั้งถนนแบบ “คดเคี้ยว ยาวและลึก แคบ กว้าง” รูปแบบการสร้างเมืองของลี้เจียงที่ล้อมรอบไปด้วยภูเขา น้ำและเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสิ่งที่พบเจอได้ยากมากในบรรดาเมืองเก่าของจีน ลี้เจียงจึงเป็นผลงานสร้างสรรค์ของชาวน่านซีซึ่งได้รับอิทธิพลจากบรรพบุรุษของตนเอง

สิ่งปลูกสร้างในเมืองเกาสีเจียงเป็นหนึ่งในรูปแบบสิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของจีน เป็นที่ทราบกันดีว่า “เมืองและสถาปัตยกรรมต่างๆ เป็นตัวแทนของรูปแบบการดำรงชีวิตของคนในสังคม ซึ่งสามารถสะท้อนเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนาและความเชื่อท้องถิ่นของชนชาติต่างๆ ได้ดีกว่าสิ่งก่อสร้างประเภทพระราชวัง สถานที่ราชการหรือวัด ฯลฯ” การออกแบบโครงสร้างและรูปแบบของบ้านในเมืองเกาสีเจียงนอกจากจะเป็นไปตามปัจจัยและสภาพการดำรงชีวิตของชาวเมืองแล้ว ยังผสมผสานสถาปัตยกรรมของภาคกลาง และประเพณีอันดั้งเดิมชาวกู๋ไป ชาวกู๋เบตไ้ มีการบุกเบิกและพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ เช่น การป้องกัน แผ่นดินไหว การป้องกันแดดและฝน การระบายอากาศ และการตกแต่ง ฯลฯ จนเกิดเป็นรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ โดยมีความโดดเด่น คือ ไม่มีโครงสร้างที่ตายตัว ซึ่งแสดงถึงปัญญา ความฉลาด ความรักในธรรมชาติ ความเรียบง่าย และการพึ่งพาอาศัยภูเขาและแม่น้ำของชาวบ้าน สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาของชาวน่านซีที่มีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน บ้านในเมืองเกาสีเจียงจึงเป็นมรดกสำคัญที่หาได้ยากในการวิจัยประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมของจีน

เมืองเกาสีเจียงเป็นการผสมผสานระหว่างความงามตามธรรมชาติและความงามที่มนุษย์สร้างขึ้น ระหว่างศิลปะและการปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจ

¹สรุปจาก 木丽春: 《丽江古城史话》, 北京: 民族出版社, 1996 年, 第 28-37 页。(ประวัติศาสตร์ลี่เจียง)

ลี่เจียงเป็นตัวอย่างในการอนุรักษ์เมืองเก่าที่สมบูรณ์แบบ เป็นเมืองที่สร้างขึ้นโดยอาศัย ภูเขาสามลูก ซึ่งมีการผสมผสานกับธรรมชาติอย่างลงตัว ภายในเมืองมีบ้านที่มุงด้วยหลังคา กระเบื้องตั้งอยู่ลดหลั่นกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เมืองทั้งเมืองล้อมรอบไปด้วยภูเขาสีเขียว บ้านในเมืองที่สร้างอย่างเรียบง่าย มีชีวิตชีวา และตกแต่งอย่างประณีตแสดงถึงวัฒนธรรมและ เทคโนโลยีของชาวน่าซี ศิลปะเหล่านี้เกิดจากความเข้าใจในชีวิตอย่างลึกซึ้งของชาวน่าซี แสดงถึงความฉลาดและปัญญา เป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมและเทคโนโลยีท้องถิ่น และเป็น มรดกทางสถาปัตยกรรมที่มีค่าของชนชาติ

ประเพณี พิธีกรรม ศาสนาและความเชื่อ¹

เมืองเก่าลี่เจียงมีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันหลากหลาย สะท้อนถึงความ เจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาของชนชาติน่าซี และเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญต่อการวิจัย การพัฒนาวัฒนธรรมของมนุษยชาติ

เมืองเก่าลี่เจียงมีประวัติศาสตร์การพัฒนามานานกว่า 800 ปี จนกลายเป็นศูนย์กลางทาง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของภูมิภาคตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลยูนนาน (ยูนนาน) (云南省) มี สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การพัฒนาของชนชาติเป็นอย่างยิ่ง ชาวน่าซีและชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่ อาศัยอยู่ที่นี่ได้ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรือง ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ชุมประตู่ ระบบชล พระราชทาน สะพาน การตกแต่งบ้าน สวน ป้ายตัวอักษรจีน หินแกะสลักตัวอักษรจีนล้วนสะท้อน ถึงความเจริญทางวัฒนธรรมและอารมณทางสุนทรียะของชาวน่าซี อีกทั้งยังแสดงถึงศาสนา ศิลปะ วรรณกรรม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ลึกซึ้ง ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมตงปา และภาพวาดผนังไป๋ชา ซึ่งเป็นศิลปะที่สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรม

ตั้งแต่ยุคโบราณกาล ชนชาติน่าซี ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของเมืองลี่เจียง ได้สร้าง วัฒนธรรมตงปาเป็นวัฒนธรรมประจำถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์โดยมีรากฐานมาจากความเชื่อใน ศาสนาตงปา ในเรื่องของการบินถือภูตผี มาตั้งแต่สมัยต้นราชวงศ์ถัง (ค.ศ.618-907) อีกทั้งได้ ผสมผสานกับวัฒนธรรมทางศาสนาของชาติซีจั้ง (ทิเบต) โดยวัฒนธรรมดังกล่าว ปรากฏอยู่ใน

¹สรุปจาก 李之典主编：《纳西风俗东巴故事》，昆明：云南民族出版社，2006 年。（เรื่องเล่า เกี่ยวกับวัฒนธรรมตงปาและประเพณีชาวน่าซี）

รูปพิธีกรรมทางศาสนา คัมภีร์ทางศาสนา ตำราความรู้ ภาพวาดงานศิลปะ ดนตรี อักษรภาพ ประเพณีการเต้นรำ

อักษรภาพตงปาที่มีจำนวนทั้งสิ้น 1,400 กว่าตัว ได้รับการกล่าวขวัญว่าเป็น ‘โลกของอักษรภาพที่มีชีวิต’ เนื่องจากยังคงความสมบูรณ์ที่สุดในโลกมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการใช้อยู่ใน คัมภีร์ทางศาสนา ตำราวิทยาการด้านธรรมชาติวิทยา สังคมวิทยา ตลอดจนวรรณกรรมตงปาแนว โรแมนติกและเรียลลิสติก อาทิ เทพนิยาย เนื้อร้องเพลงพื้นเมือง เป็นต้น

■ ศาสนาตงปา

ศาสนาตงปาของชาวน่าซีเป็นศาสนาที่อยู่ระหว่างศาสนาดั้งเดิมและศาสนาปัจจุบัน พิธีกรรมของศาสนาตงปา 30 กว่าอย่างเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมตงปา โดยการใช้อักษรรูปภาพจดบันทึกเนื้อหาในบทสวดตงปาแล้วสืบทอดและแสดงออกมาทางพิธีกรรมต่างๆ พิธีกรรมเหล่านี้ต้องการอธิบายความขัดแย้งระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ หรือระหว่างมนุษย์และสังคม มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและการเพาะปลูกของบรรพบุรุษชาวน่าซี เป็นการสะท้อนถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยมีพิธีกรรมการบูชาฟ้า บูชาลม บูชาสู่ บูชาตงปาสือหลัวเป็นพิธีกรรมสำคัญ

การบูชาฟ้า

การบูชาฟ้าเป็นพิธีกรรมที่สำคัญที่สุดของชาวน่าซี ชาวน่าซีเรียกตัวเองว่าเป็นชนชาติที่บูชาฟ้า ฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงของทุกปีครอบครัวชาวน่าซีจะมีการทำพิธีบูชาฟ้า มีการตั้งต้นหวงลีสองต้นและต้นไผ่หนึ่งต้นตรงกลางของลานบูชา ต้นไม้เหล่านี้เป็นตัวแทนของเจ้าพ่อบนฟ้า เจ้าแม่บนฟ้าและเจ้าลุ่มบนฟ้า มีการปักธูปดอกใหญ่ใต้ต้นไม้ วางของเซ่นไหว้และเชือดสัตว์เพื่อบูชายัน ผู้ทำพิธีจะสวดบทสวดของชาวตงปาที่ชื่อว่า “ฉงปานฉู” (หรือบันทึกการอพยพของมนุษย์) เพื่อรำลึกถึงบรรพบุรุษ สรรเสริญวีรชน และชื่นชมบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้นมา เพื่อสืบทอดประวัติศาสตร์ สร้างความสามัคคีในชนชาติ ขอพรให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและขอให้ชีวิตมีความสันติสุข

การบูชาสู่

การบูชาสู่ในภาษาน่าซีคือ “สู่กู” ตามบันทึกในตำนานของตงปา สู่และมนุษย์เป็นพี่ชายน้องชายต่างแม่กัน สู่มีหน้าที่ดูแลการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ต่อมามนุษย์ได้ทำลายป่าไม้ สร้าง

มลภาวะทางน้ำและฆ่าสัตว์ป่า ทำให้สูญเสียธรรมชาติและแก้แค้นมนุษย์ ด้วยการนำหายนะต่างๆ เช่น โรคภัยไข้เจ็บ โรคระบาด น้ำท่วม แผ่นดินไหวสู่โลกมนุษย์ เพื่อแสดงความสำนึกผิดต่อผู้และขอให้ผู้ยกโทษให้ มนุษย์จึงเชิญตึงป่าสื่อหลัวมาช่วยไกล่เกลี่ยจนได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พิธีบูชาผู้จะจัดในเดือนสองตามปฏิทินจันทรคติของทุกปี

การบูชาลม

การบูชาลม ภาษาน่าซีเรียกว่า“ให้ลาหลี่เฉิน”เพื่อให้วิญญาณของผู้ที่ฆ่าตัวตายเพราะความรักหรือตายเพราะสงคราม ภัยพิบัติหรือตายโหงได้ไปสู่สุคติ ชาวน่าซีเชื่อว่าคนตายแล้วแต่วิญญาณไม่ตาย วิญญาณของคนที่ยังโหงจะถูกลงโทษลงนรกโดยภูตผีปีศาจ ทำให้กลายเป็นวิญญาณชั่วร้ายมาทำร้ายผู้คน ดังนั้น จึงต้องให้หมอผีตึงป่าทำการเรียกวิญญาณให้ไปสู่สุคติเพื่อปลดปล่อยวิญญาณเหล่านี้ วิญญาณของผู้ที่ฆ่าตัวตายเพราะความรักจะไปประเทศอีว๋หลงที่สามอันลึกลับ ที่นั่นมีเมฆขาว ฟ้าสีคราม ภูเขาสูงและแม่น้ำ มีต้นสนและต้นไม้สีเขียวสด มีดอกไม้บานเต็มพื้นหญ้า เลือกลายเป็นสัตว์ที่ให้นมนุษย์ขี่ กวางเขากลายเป็นควายให้ใช้ไถนา ผู้ชายไปไถนาในขณะที่ผู้หญิงทอผ้าอยู่กับบ้าน หนุ่มสาวสามารถรักกันอย่างอิสระเสรี เป็นสวนแห่งความรักและความสุข

การบูชาตึงป่าสื่อหลัว

การบูชาตึงป่าสื่อหลัว ภาษาน่าซีเรียกว่า“สื่อหลัวอู่”เป็นพิธีที่จัดขึ้นหลังการตายของหมอผีตึงป่า ในบ้านของผู้ตายจะมีการตั้งศาลเจ้า เทพเจ้าข้าง โต๊ะเซ่นไหว้ มีการใช้เหล็กที่ติดไว้ได้คันไถเพื่อพรวนดินเป็นตัวแทนของภูเขาน้ำร้อนหลัวเสิน มีการตั้งหน้ากากเทพต่างๆ เช่น เทพวัวป่าขนยาว สีขาว เทพม้าขาว ฯลฯ มีการตั้งเครื่องจักสานจากไม้ และเครื่องเซ่นไหว้ เช่น ชาและเหล้า มีการตั้ง“เสาไม้”ที่สนามในบ้าน มีการแบ่งพื้นที่ในสวนเป็นดินแดนของผีและหมู่บ้านผี แล้วปูภาพทางเดินของเทพตั้งแต่หน้าโรงศพที่ตั้งอยู่ในบ้าน ผ่านสวนจนถึงประตูใหญ่ เพื่อให้วิญญาณของผู้ตายสามารถเดินทางไปถึงสวรรค์ที่บรรพบุรุษอาศัยอยู่ตามภาพทางเดินของเทพและภายใต้การนำของหมอผี บรรยายากาศของพิธีเป็นไปอย่างยิ่งใหญ่ตระการตา

■ ชูเส้น

“ชูजू” คือพิธีแต่งงานตามประเพณีของชาวน่านที่ เรียกอีกอย่างว่า “เป้าหมาเป้า” ชาวน่านคิดว่าทุกคนมีเทพคุ้มครองชีวิตของตนเอง ซึ่งเรียกว่า ชูเส้น โดยบูชาไว้ในตะกร้าของแต่ละบ้าน เวลาทำพิธี ตงปาจะเป็นผู้เชิญชูเส้นของเจ้าสาวให้ออกมาจากตะกร้าในบ้านเจ้าสาว แล้วต้อนรับเข้าสู่ตะกร้าในบ้านเจ้าบ่าว แล้วรวมเป็นหนึ่งเดียวกับชูเส้นอื่นๆ ในบ้านเจ้าบ่าว และจะไม่พราวจากกันตลอดไป การทาน้ำมันหัวบนหัวของเจ้าบ่าวและเจ้าสาวเป็นส่วนสำคัญที่สุดของพิธี

■ พิธีโช้ว

พิธีโช้วเรียกอีกอย่างว่า “หู้จ้งหัว” เป็นพิธีขอให้ฝนตกตามฤดูกาลและขอให้ตนเองอายุยืน เป็นพิธีบูชาที่สำคัญที่สุดพิธีหนึ่งของศาสนาตงปา ในระหว่างพิธีนอกจากจะมีการตั้งศาลเทพแขวนธงพระอาทิตย์ พระจันทร์ เทพนกกระเรียน ดาวเจ็ดดวง วางของเซ่นไหว้และหินเทพแล้ว ที่โดดเด่นที่สุดคือตั้งเจดีย์หว่าถ่าเพื่อเป็นตัวแทนของ “เทพอิงหัว” และต้นไม้เพื่อเป็นตัวแทนของหว่าถ่า เสินที่ เป็นการแสดงถึงการต้อนรับเทพ การขอพรให้อายุยืนและการขอความคุ้มครองจากเทพ ช่วงสำคัญที่สุดของพิธีคือตอนสาดเหล้าและข้าวสารไปที่ฝูงชนที่อยู่รอบๆ

■ การทำนายน

การทำนายนคือองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมตงปา มีการสืบทอดการทำนายนสืบกันมาแบบจนถึงปัจจุบัน เช่น การทำนายนโดยใช้กระดูกแพะ กระดูกไก่ เปลือกหอย ดาวปาเก้อบัว นิ้วมือ และจว่อลาปัว ฯลฯ

ดนตรีโบราณน่าน

“เวินไม้ต้า” “อาเร่อเร่อ” “ซานตัวอู” เป็นดนตรีของชาวน่านที่นิยมเล่นกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างบทกลอน การร้องเพลงและการเต้นรำเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังมี “ไปซาชีเย่ว” และ “ดนตรีโบราณลีเจียง” มีเครื่องดนตรีหลากหลายชนิดประกอบด้วยฟลูต ขลุ่ย ปี่ ซอเอ้อหวง ซอหนานหู ซอจิงหู ซอด้านู ซอซูกูตู๋ ซิมซานเสียน ผีผา กู่เจิง ซิมเซ่อ ซ้องอวินหลัว มู่เตียน กระดิ่ง หอยสังข์ ปี่ แตร ฉาบ หลู่เซิง และโซ่วเสียน ฯลฯ

“ดนตรีโบราณลี่เจียง” มีต้นกำเนิดมาจากดนตรีตังจิง และดนตรีหวงจิงของชาวฮั่น ซึ่งเรียกกันว่าดนตรีซ่ง มีแค่ส่วนที่มีต้นกำเนิดมาจากดนตรีตังจิงเท่านั้นที่สามารถสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เล่ากันว่าเดิมมีการร้องบทสวดมนต์ของชาวฮั่นประกอบด้วย แต่หลังจากที่เผยแพร่ไปสู่ชนาน่าซี แล้วก็ค่อยๆ หายไปจนเหลือแค่ดนตรีอย่างเดียว แบ่งเป็นทำนองหลัก คือ ทำนอง “เสินโจว” และ ทำนอง “หฺวาทง” และทำนองย่อยอีกห้าสิบกว่าทำนองโดยมีเนื้อหาที่ต่างกัน ทำนองที่เล่นกันบ่อย ยี่สิบกว่าทำนอง คือ “คนแก่ในซิงเหอ” “ดอกเหมยสีขาวเล็ก” “มังกรน้ำร้อง” “แพะบนเนินขาว” “สุชี ตลอดกาล” “สิริมงคล” “ปากว่า” “ก้าวไปอย่างภาคภูมิ” “การมาถึงของฤดูใบไม้ผลิ” “การมาถึงของฤดูร้อน” “การมาถึงของฤดูใบไม้ร่วง” “การมาถึงของฤดูหนาว” “ล้งเถาซา” “สื่อกังหย่ง” เป็นต้น เนื่องจากดนตรีเหล่านี้เป็นที่นิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายในหมู่ชนาน่าซี จึงเกิดการผสมผสานกับ ดนตรีของชนาน่าซี เช่น เวลาเล่นเครื่องดนตรีบางอย่างก็มีการเพิ่มเสียงกระโถดและเสียงสั่น ทำให้ เสียงเดิมบางอย่างของชาวฮั่นหายไป จากเดิมที่เป็นดนตรีแบบเบาๆ ก็กลายเป็นดนตรีแบบดุเดือดมีพลังอันเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติน่าซี ภายใต้การผลักดันของชวนเคอ ซึ่งเป็นศิลปินท้องถิ่น ดนตรีของชนาน่าซีซึ่งมีประวัติศาสตร์อันยาวนานถึง 400 กว่าปีได้มีโอกาสเปิดตัวสู่ชาวโลก โดยชวนเคอ ได้นำวงดนตรีไปแสดงที่ประเทศนอร์เวย์และอังกฤษ ฯลฯ ทำให้ดนตรีโบราณนี้มีชีวิตชีวากลับมาอีกครั้งหนึ่ง

เมืองเกาลีเจียงเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งมีคุณค่าอย่างยิ่ง เป็นศูนย์รวมของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมในอดีต เป็นเมืองที่มีชีวิตชีวา มีระบบชลประทานที่หล่อเลี้ยงไปทั่วเมือง มีกลุ่มสถาปัตยกรรมที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีสิ่งก่อสร้างและบ้านพักอาศัยที่สวยงาม มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นกันเอง มีศิลปะแห่งชนชาติที่เป็นเอกลักษณ์ สิ่งเหล่านี้ทำให้ลี่เจียงแตกต่างจากเมืองเก่าอื่นๆ ในประเทศจีน ลักษณะการสร้างเมืองที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติ ประสิทธิภาพและการผสมผสานของวัฒนธรรมแสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณการสร้างสรรค์และความก้าวหน้าของมนุษย์ในอดีต เมืองเกาลีเจียงเป็นที่อยู่อาศัยของชนกลุ่มน้อยที่สำคัญในจีนมาแต่โบราณกาล จึงเป็นแหล่งข้อมูลที่มีค่าสำหรับการวิจัยประวัติการสร้างเมืองและประวัติวิวัฒนาการของมนุษยชาติ เมืองเกาลีเจียงเป็นเมืองมรดกโลกที่ทรงคุณค่า เป็นสมบัติล้ำค่าของประเทศจีนและของโลก

เมืองเก่าลี่เจียงมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีความเป็นโบราณและเป็นธรรมชาติ เป็นเมืองกลางน้ำและเมืองบนเขา เป็นเมืองของชนกลุ่มน้อยที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ สิ่งก่อสร้างในเมืองนอกจากจะผสมผสานจุดเด่นของชาวจีน ชาวป๋าย ชาวฮั่น ชาวทิเบตเข้าไว้ด้วยกันแล้ว ยังรักษาเอกลักษณ์ของชาวน่าซีไว้ด้วย ในปี 1986 รัฐบาลจีนได้เลือกให้ลี่เจียงเป็นเมืองมีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งเป็นการยืนยันในความสำคัญของเมือง วันที่ 23 ตุลาคม ปี 2005 มีการประกาศรายชื่อสถานที่ที่สวยงามที่สุดของจีน ณ เมืองปักกิ่ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมคัดเลือก “สถานที่ที่สวยงามที่สุดของประเทศจีน” จัดโดยนิตยสาร “ภูมิศาสตร์ประเทศจีน” และสื่อในประเทศจีนอีก 34 แห่ง กิจกรรมดังกล่าวใช้เวลาคัดเลือกทั้งสิ้น 8 เดือน โดยแบ่งรางวัลออกเป็น 3 ประเภท คือ “รางวัลจากสมาคมผู้เชี่ยวชาญ” “รางวัลจากสื่อและประชาชน” และ “รางวัลที่ให้คะแนนทางอินเทอร์เน็ตและมือถือ” “รางวัลจากสื่อและประชาชน” และ “รางวัลที่ให้คะแนนทางอินเทอร์เน็ตและมือถือ” เป็นการลงคะแนนโดยสื่อ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและผู้ใช้มือถือ โดยได้คัดเลือกสถานที่ที่ได้รางวัล 12 แห่ง สำหรับ “รางวัลจากสมาคมผู้เชี่ยวชาญ” ซึ่งเป็นรางวัลที่นิตยสาร “ภูมิศาสตร์ประเทศจีน” ให้ความสำคัญเป็นพิเศษนั้นจะมีความแตกต่างออกไป โดยเป็นการคัดเลือกเมืองเก่า 6 แห่งที่สวยงามที่สุดของจีน ซึ่งลี่เจียงก็รวมอยู่ในนั้น

บทที่ 5

การอนุรักษ์เมืองโบราณ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ

การก่อตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน :

กรณีศึกษาหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงและเมืองโบราณต้าเหียนลี่เจียง

การอนุรักษ์เมืองโบราณ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการก่อตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนกรณีศึกษาเมืองโบราณโจวจวงและลี่เจียง เป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนและรัฐบาลกลาง ซึ่งได้ส่งผลอย่างกว้างขวางในหลายพื้นที่และหลากหลายปริมณฑลทั้งทางภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจแต่ถึงแม้ว่ารัฐบาลจีนจะมีบทบาทอย่างสูงในทุกปริมณฑลของการพัฒนาประเทศจีน การก่อตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมก็มีได้ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลส่วนกลางแต่เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมบริบททางการเมืองการปกครองของท้องถิ่น และสถานการณ์เฉพาะบางอย่างของแต่ละพื้นที่ด้วยเช่น การเกิดแผ่นดินไหวที่ลี่เจียง การจัดงานWorld Expo ณ เมืองชั่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) ในปี 2010 โดยพิจารณาพัฒนาการของอุตสาหกรรมในโจวจวงและลี่เจียง เชื่อมโยงกับบริบทการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนโดยภาพรวม หลังจากที่รัฐบาลจีนเริ่มดำเนินนโยบายผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเข้มข้นดังรายละเอียดที่ได้กล่าวแล้วในบทก่อนหน้าว่าด้วยพัฒนาการของนโยบายรัฐว่าด้วยอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

นโยบายของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ชนบทที่มีจุดเด่นและศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติ และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้การดำเนินนโยบายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทสืบเนื่องมาจากความตระหนักถึงการขยายตัวของกลุ่มผู้บริโภคภายในประเทศจีนเองอันเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างมากในช่วงที่ 2 - 3 ทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลกลางตระหนักถึงการขยายตัวของชนชั้นใหม่ทางเศรษฐกิจและวิถีการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดความต้องการและตลาดใหม่ของการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและการใช้เวลาว่างในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และ

วันหยุดราชการชว่งยาว นอกจากนี้ยังสืบเนื่องจากการพิจารณาถึงพัฒนาการที่ยังอยู่ในระดับต่ำของอุตสาหกรรมประเภทที่ 3 เมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกาหรือประเทศในยุโรป

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่เมืองโบราณย่านวัฒนธรรมเก่าแก่ถิ่นฐานของชนชาติส่วนน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นเป้าหมายสำคัญของการการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ดังเช่นในกรณีของเมืองโบราณโจวจวง และลี่เจียง ซึ่งต่างก็มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการสร้างตราสินค้าของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยโจวจวงนำเสนอตนเองในฐานะเป็นหมู่บ้านกลางน้ำแห่งเจียงหนาน และเมืองกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีนในขณะที่ลี่เจียงเป็นถิ่นฐานของชนเผ่า纳西และต้นกำเนิดของวัฒนธรรมตงปา รวมถึงเป็นหนึ่งในเมืองมรดกโลกขณะที่ในมุมมองของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น ทั้งโจวจวงและลี่เจียงเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งที่กำลังเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จ รวมถึงเป็นกรณีศึกษานำร่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่ชนบทแห่งอื่นๆ ของจีน

5.1 กรณีศึกษาหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง มลฑลเจียงซู

เอกลักษณ์และจุดเด่นต่างๆ ของโจวจวงสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และภูมิหลังทางสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นแถบเจียงหนาน การที่โจวจวงตั้งอยู่ท่ามกลางทะเลสาบเตียนซานหู ทะเลสาบเซิ่งหู ทะเลสาบไป่เสียนหู และทะเลสาบหนานหู มีแม่น้ำตัดผ่านหลายสาย มีประวัติการตั้งถิ่นฐานและก่อสร้างเมืองมายาวนานไม่น้อยกว่าปี 1086 นับแต่ศตวรรษที่ 12 เป็นต้นมา ชาวโจวจวงอาศัยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่อุดมสมบูรณ์และระบบชลประทานที่ก้าวหน้า ทำการเชื่อมต่อแม่น้ำแยงซีและคลองต่างๆ ทำให้โจวจวงกลายเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าของใช้ประจำวันของหมู่บ้านต่างๆ ในเจียงหนาน จนกลายเป็นย่านการค้าและสังคมแบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังศตวรรษที่ 13 เป็นต้นมา โจวจวงเป็นแหล่งสำคัญในการเพาะปลูกข้าว สาลี และการจับปลา ทำให้โจวจวงกลายเป็นศูนย์กลางการซื้อขายอาหาร เสื้อผ้า สินค้าหัตถกรรมที่สำคัญของเจียงหนาน มีพ่อค้าเศรษฐกิจมากมายมาตั้งหลักปักฐานที่นี่

โจวจวงสร้างเมืองจากน้ำ จนเกิดสิ่งก่อสร้างลักษณะต่างๆ ที่แวดล้อมไปด้วยน้ำ แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันอย่างประนีประนอมระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ชาวโจวจวงตั้งแต่อดีตจนถึง

ปัจจุบันรักและอนุรักษ์เมืองแห่งนี้ ทำให้สามารถรักษาวิถีทัศน์ของหมู่บ้านกลางน้ำสถาปัตยกรรม โบราณและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์จนถึงทุกวันนี้ เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมืองเก่ากลางน้ำโดยรวม และเป็นมรดกทาง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีค่ายิ่ง ในปี 2000 โจวจงได้รับรางวัลตัวอย่างยอดเยี่ยมในการ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยโลก ณ เมืองดูไบ และได้รับเลือกเป็นเมืองที่มีสถานที่ท่องเที่ยว ระดับ 4A จากสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งชาติจีนในปี 2007 ได้รับเลือกเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ระดับ 5A ในปี 2001 ได้รับรางวัลเมืองสะอาดระดับประเทศ ในปี 2003 ได้รับ“รางวัลเมืองอนุรักษ์ มรดกโลก”ประจำภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจากองค์การยูเนสโกแห่งสหประชาชาติ ได้รับเลือกเป็น เมืองที่มีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมศิลปากรของจีน อีกทั้งได้รับเลือกเป็น เมืองที่มีสภาพแวดล้อมสวยงามของจีน

เกียรติประวัติทั้งหลายและความสำเร็จในการอนุรักษ์และพัฒนาโจวจงจนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศจีนและต่างประเทศมิได้เป็นผลมาจากเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมและจุดเด่นที่สมทบส่งเสริมต่อกันมาจากการอดีตสู่ปัจจุบันเท่านั้น หากแต่ยังเป็นผลอัน สืบเนื่องจากการผลักดันอย่างเข้มข้น ต่อเนื่อง และเป็นระบบจากภาครัฐทั้งจากรัฐบาลส่วนกลาง และรัฐบาลท้องถิ่นซึ่งเอาจริงเอาจังอย่างยิ่งในการส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันนโยบายการ พัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมหรืออุตสาหกรรมประเภทที่ 3 โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่มีศักยภาพ สูงอย่างเช่นในกรณีของโจวจง และเงื่อนไขอื่นๆ อีกหลายเหตุปัจจัย กว่าที่เมืองเล็กๆ หรือชนบท แห่งหนึ่งจะกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมมีความเป็นมาเป็นไปอย่างไร หรือมีกระบวนการ อนุรักษ์และพัฒนาอย่างไร เป็นสาระสำคัญที่จะได้นำเสนอต่อไป

กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาโจวจงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว¹

การอนุรักษ์และพัฒนาโจวจงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเริ่มต้นในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ตลอดระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของโจวจงมี กระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบและสืบเนื่องมาเป็นลำดับ มีการจัดทำและปรับปรุงแก้ไข

¹李丽雅、黄芳：《论江南水乡古镇旅游资源的开发与保护——以周庄和同里为例》，载《桂林旅游高等专科学校学报》，2003年第2期，第19-20页。（การศึกษาเกี่ยวกับการบุกเบิกและอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวของเมืองเก่ากลางน้ำในภูมิภาคเจียงหนาน：กรณีศึกษาโจวจงและถงลี่）

แผนการอนุรักษ์โจวจงอย่างเป็นทางการเป็นวิทยาศาสตร์ มีการบริหารและดูแลงานภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย มีการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ของชาวโจวจงอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการได้รับคำแนะนำจากมหาวิทยาลัยตงจี้ และวิทยาลัยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการสร้างเมืองแห่งซูโจว (苏州市) การดำเนินการที่เป็นรูปธรรมของการอนุรักษ์และพัฒนาโจวจงที่สำคัญ ได้แก่

จัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโจวจง

การจัดทำแผนและปรับปรุงแก้ไขอนุรักษ์ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโจวจง โดยก่อนหน้าที่จะมีการปฏิรูปเปิดประเทศจีน การจราจรของโจวจงถูกตัดขาดจากภายนอก เนื่องจากหมู่บ้านมีลักษณะเป็นเกาะกลางทะเลสาบแยกขาดจากพื้นที่อื่น เขตหมู่บ้านเก่าซึ่งมีพื้นที่เพียงแค่ 0.47 กิโลเมตรแต่กลับมีความหนาแน่นของประชากรสูงมาก สิ่งก่อสร้างเก่าที่ขาดการซ่อมแซมบำรุงรักษามานานก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก

ในยุคต้นของทศวรรษที่ 80 เกิดกระแสการปรับปรุงเมืองใหม่ และพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองกลางน้ำต่างๆในเจียงหนานทั่วประเทศจีน ทำให้โจวจงต้องเผชิญกับคำถามที่ว่าจะอนุรักษ์ความเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ไว้หรือไม่ ถ้าจะอนุรักษ์ต้องทำอะไร จึงมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ ในปี 1986 มีการขอให้มหาวิทยาลัยตงจี้จัดทำแผนหลักฉบับแรก โดยยึดนโยบายสำคัญคือ “อนุรักษ์เมืองเก่า สร้างเขตใหม่ พัฒนาเศรษฐกิจ บุกเบิกการท่องเที่ยว” ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีนับแต่เริ่มต้นในปี 1986 มีการแก้ไขและปรับปรุงแผนหลักอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนทั้งหมด 7 ครั้ง จนกระทั่งในปี 1997 รัฐบาลมณฑลเจียงซู (江苏省) ได้อนุมัติแผนดังกล่าว ซึ่งถือเป็นการยอมรับว่าโจวจงคือหนึ่งในสถานที่สำคัญที่มีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศจีน และเป็นเมืองท่องเที่ยว และจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไว้ให้ดี

ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองโบราณ

การอนุรักษ์เมืองเก่าคืองานสำคัญของเทศบาลเมืองโจวจงหลังจากมีการวางแผนอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโบราณอย่างเป็นทางการเป็นวิทยาศาสตร์และวางแผนการบริหารจัดการอย่างสมเหตุผล แต่

ถึงกระนั้นก็มีความขัดแย้งกันระหว่างการอนุรักษ์ความเก่าแก่กับการพัฒนาเศรษฐกิจ ในยามต้องเผชิญหน้ากับความขัดแย้งระหว่างการอนุรักษ์ความเก่าแก่และการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลท้องถิ่นโจวจงยี่นหยุดในหลักการที่ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจต้องสอดคล้องกับการอนุรักษ์ความเก่าแก่ตามแผนหลักที่ได้วางไว้

ดังนั้น ทุกครั้งที่มีการใช้ประโยชน์และจัดสรรพื้นที่ของโจวจงยี่จะต้องคงเขตพื้นที่ของหมู่บ้านเก่าเอาไว้ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตคาบเกี่ยวกับเขตหมู่บ้านเก่า แล้วย้ายหน่วยงานต่างๆ เช่น โรงเรียน ตลาด ธนาคาร ไปรษณีย์ ฯลฯ ในเขตหมู่บ้านเก่าไปที่เขตคาบเกี่ยว มีการสร้างเขตหมู่บ้านใหม่ทางตอนเหนือของท่าจีสุ่ย แล้วย้ายบริษัทและโรงงาน 13 แห่งจากเขตหมู่บ้านเก่าและเขตคาบเกี่ยวมาที่นี้ การทำเช่นนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยรวมแล้ว ยังสามารถอนุรักษ์หมู่บ้านเก่าไว้ได้ ขณะเดียวกันก็เป็นการกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

นอกจากนี้ยังมีการบริหารจัดการโดยรวม ด้วยการปรับปรุงสภาพแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาการถูกปิดกั้นจากโลกภายนอกของโจวจงยี่ โดยมีการสร้างสะพานใหญ่ข้ามท่าจีสุ่ยในปี 1989 ปรับปรุงโครงสร้างถนนในหมู่บ้าน ขยายและเชื่อมต่อถนนสายที่ไปมหานครซ่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海市) และซูโจว (苏州市) มีการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน ปรับปรุงระบบการให้น้ำ การปล่อยน้ำ ถนน ไฟฟ้า แสงสว่าง การป้องกันอัคคีภัยและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ตามแผนที่ได้วางไว้อย่างเคร่งครัด

ในปี 2000 มีการใช้เงินลงทุนทั้งหมด 18 กว่าล้านหยวน เพื่อทำการฝังสายไฟของระบบไฟฟ้า โทรคมนาคมและเคเบิลทีวีซึ่งเรียกว่า ระบบ“สามสาย” ไว้ใต้ดินในเขตหมู่บ้านเก่า อันเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์หมู่บ้านเก่า

ในปี 2001 บริษัทอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมย่างฉางแห่งเซี่ยงไฮ้ ผู้รับเหมาโครงการกำจัดน้ำเสียของโจวจงยี่ประสบความสำเร็จในการกำจัดน้ำเสีย 2100 คิวบิกต่อวัน โดยในระยะที่หนึ่ง บริษัทได้ลงทุนไปเป็นเงินจำนวน 30 ล้านหยวน สามารถกำจัดน้ำเสีย 700 คิวบิกต่อวันและเปลี่ยนน้ำในแม่น้ำ 7,200 คิวบิกต่อวัน ซึ่งเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของน้ำในเขตหมู่บ้านเก่าอย่างถาวร

ในปี 2003 ได้ลงทุน 15 ล้านบาทเพื่อดำเนินโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่ชื่อว่าโครงการ “222” โดยทำการปลูกต้นไม้ 2 แสน 2 หมื่นต้น เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว 2 หมื่นตารางเมตร นอกจากนี้ยังได้ลงทุน 5 ล้านบาทในโครงการกำจัดน้ำเสียระยะที่สองในบริเวณถนนฉนวนและถนนฉนวน การลงทุนด้านสาธารณูปโภคเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ยังเป็นการอนุรักษ์ความเก่าแก่และพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

บริหารงานตามบทบัญญัติทางกฎหมาย

ในเดือนกันยายน ปี1989หน่วยงานรัฐท้องถิ่นของโจวจงได้จัดทำ “วิธีการสร้างและบริหารเขตหมู่บ้านเก่า” โดยยึดหลัก “อนุรักษ์เป็นหลัก รักษาเป็นอันดับหนึ่ง” เพื่อให้โจวจงสามารถดำรงอยู่ได้สืบต่อไป และสามารถแสดงศักยภาพที่มีอยู่ โดยกำหนดไว้ว่า จะมีการอนุมัติงบประมาณ4ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการภายใน 10 กว่าปีข้างหน้าเพื่อใช้สำหรับการดูแลตรวจสอบงานการก่อสร้าง การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของโจวจงโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในปี 1995 มีการขยายขนาดของหน่วยงานป้องกันอัคคีภัยของโจวจง มีการซื้ออุปกรณ์ดับเพลิงชนิดต่างๆ กว่า 600 ชิ้น ติดตั้งเครื่องเตือนภัยระบบแสงอินฟราเรดในสถานที่สำคัญต่างๆ 30 เครื่อง ภายใต้ความร่วมมือของสถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง หน่วยงานอนุรักษ์โบราณวัตถุและโบราณสถาน มีการตรวจสอบ ตรวจตรา และปรับปรุงโครงสร้างสถาปัตยกรรม การป้องกันการโจรกรรมและอัคคีภัย การป้องกันการบุพพังของ โบราณวัตถุ โดยหน่วยงานอนุรักษ์โบราณวัตถุและโบราณสถานระดับเมืองและมณฑล9แห่ง และหน่วยงานควบคุมโบราณวัตถุและโบราณสถาน 20 แห่ง หน่วยงานควบคุมการก่อสร้างของโจวจงได้จัดทำลงพลเฉพาะเพื่อรับผิดชอบการตรวจสอบสภาพแวดล้อม ถนนหนทาง ที่อยู่อาศัยและสะพานต่างๆ สำนักงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโจวจงมีการจัดทำลงพลทำความสะอาดแม่น้ำทุกปี เพื่อรักษาคุณภาพของน้ำให้คงที่

ในปี 1999 หน่วยงานรัฐท้องถิ่นได้จัดทำ“วิธีการชั่วคราวในการอนุรักษ์เขตหมู่บ้านเก่าโจวจง” โดยผ่านการอนุมัติจากสภาประชาชนของเมืองคุนซาน และได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการจากเทศบาลเมืองคุนซาน วิธีการดังกล่าวนี้มุ่งเน้นไปที่มาตรการอนุรักษ์ต่างๆ เช่น ต้องมีการจดบันทึกเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมโบราณในโจวจง ต้องมีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบการ

อนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและระบบน้ำโดยเฉพาะ สำหรับโครงการก่อสร้างและปรับปรุงที่อยู่อาศัยในเขตควบคุมของใจจวง ต้องมีการยื่นขออนุมัติก่อนตามขั้นตอนของกฎหมาย และต้องผ่านการตรวจสอบและอนุมัติจากกลุ่มอนุรักษ์เมืองเก่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานบริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองและการจัดสรรที่ดิน

การซ่อมแซมและก่อสร้างในเขตคาบเกี่ยวต้องสอดคล้องกับเขตหมู่บ้านเก่า เวลาซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างโบราณ ต้องยึดหลักว่า “ซ่อมของเก่าให้เหมือนเก่า” ด้วยการพยายามรักษาและใช้โครงสร้างเดิม วัสดุเดิม รูปแบบศิลปะเดิม ความสูงของสิ่งก่อสร้างห้ามเกินสองชั้น การซ่อมแซมบ้านพักส่วนตัวก็ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐ ซึ่งจะทำให้การช่วยเหลือและสนับสนุนทางการเงิน

บุกเบิก ใช้ประโยชน์ และบริหารจัดการอย่างสมเหตุผล

การบุกเบิกและใช้ประโยชน์จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและวัตถุโบราณแห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน กฎหมายการออกแบบผังเมืองแห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในปี 1995 ถึงปี 2003 มีการดำเนินการอนุรักษ์และปรับปรุงเมืองเก่าด้วยเงินลงทุนหนึ่งพันล้านหยวน ซึ่งเป็นเงินจากงบประมาณของรัฐ รายได้จากการท่องเที่ยว เงินบริจาค และเงินทุนจากต่างประเทศ

โดยมีวิธีแรกคือ จัดการพื้นที่อยู่อาศัยของประชากรใหม่ ด้วยการสร้างชุมชนที่อยู่อาศัยรอบเมืองเก่า 8 แห่ง แล้วย้ายประชากรผู้อยู่อาศัย 250 ครอบครัวออกจากเมืองเก่า การบุกเบิกรีสอร์ตบริเวณทะเลสาบหนานหู รีสอร์ตไท่ซือเตี้ยน และสนามกอล์ฟ โดยใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์ความเป็นหมู่บ้านกลางน้ำอย่างเต็มที่ เพื่อตอบสนองความต้องการในการใช้ชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนและนักท่องเที่ยว

วิธีที่สองคือ ซ่อมแซมบ้านพักอาศัยและโบราณสถานกว่า 50,000 ตารางเมตร รื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ผิดกฎหมายและกระทบต่อภาพลักษณ์ของเมืองเก่า 25,000 ตารางเมตร สร้างและซ่อมแซมถนนในเมืองเก่า 12,500 ตารางเมตร ซ่อมสะพานหินเก่า 10 แห่ง ทำความสะอาดแม่น้ำ คิดเป็นความยาวทั้งสิ้น 2,500 เมตร ซ่อมแซมรั้วริมแม่น้ำคิดเป็นความยาวทั้งสิ้น 200 เมตร จน

สามารถอนุรักษ์ทัศนียภาพของหมู่บ้านกลางน้ำสไตล์เจียงหนานซึ่งมี “สะพานเล็กๆ แม่น้ำไหลริน และบ้านพักอาศัย” ไว้ได้

วิธีที่สามคือ ซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างเก่าขนาดใหญ่ในโจวจวงซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เช่น บ้านตระกูลจาง บ้านตระกูลเลิ่น วัดลัทธิเต๋าเซิ่งซู ตึกหมีไหลว สวนหมากรุก โจวจวง บ้านเย่หลุน ห้องโถงเงินกู่ เป็นต้น ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวของโจวจวงมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ในเดือนเมษายน ปี 2000 มีการก่อตั้งสมาคมอนุรักษ์เมืองเก่าและจัดตั้งคณะกรรมการอนุรักษ์เมืองเก่า ภายใต้การนำของคุณฉู่เสียง ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งชาติจีน ทำให้การอนุรักษ์และบูรณะเมืองเก่าสามารถดำเนินไปอย่างเป็นปกติ มีการสร้าง “ถนนสายวัฒนธรรม” ซึ่งรวบรวมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ มีการสร้างเวทีแสดงอุปรากรโบราณและสวนหนานหูชียีเย่เป็นการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมเมืองเก่าสไตล์เจียงหนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จิวคุนฉวี สถานที่เหล่านี้ได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ของโจวจวง

ในปี 2003 เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของโจวจวงสามารถเอาชนะผลกระทบจากวิกฤตการณ์โรคซาร์ได้ โดยสามารถฟื้นฟูกลับมาได้อย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาอันสั้น ในปีนั้นมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาโจวจวงทั้งชาวจีนและชาวต่างชาติรวมทั้งสิ้น 1 ล้าน 8 แสนคน ทำให้โจวจวงกลายเป็นผู้นำการท่องเที่ยวของเมืองเก่ากลางน้ำทั้งหลายในประเทศจีน เหล่านี้แสดงให้เห็นว่ามีการใช้ทรัพยากรเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของโจวจวงอย่างสมเหตุสมผล และเป็นการผลักดันการพัฒนาโดยรวมของเศรษฐกิจและสังคม

พึ่งพาความร่วมมือของมวลชน

มีการเข้าร่วมของมวลชนและร่วมมือกันอนุรักษ์ ด้วยความรักบ้านเกิด การเคารพในประวัติศาสตร์ และเอาใจใส่ในวัฒนธรรม การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเป็นคุณธรรมดั่งามที่สืบทอดกันมาชาวโจวจวงคือผู้มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์มรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของชาวบ้าน คือ รากฐานสำคัญในการอนุรักษ์

ตลอดหลายปีของการอนุรักษ์และพัฒนาโจวจวง มีการให้ความรู้แก่ชาวบ้านด้านการอนุรักษ์ความรู้ด้านและการยื่นขอเป็นมรดกโลกของโจวจวง มีการแจกหนังสือเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องแก่บ้านทุกหลัง มีการจัดพิมพ์ “รายงานการยื่นขอเป็นมรดกโลกโดยย่อ” เดือนละ

ฉบับทุกเดือน มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการมาจัดงานปาฐกถาเกี่ยวกับความรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมตามหน่วยงานของรัฐและโรงเรียนต่างๆ ในโจวจง เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่จะเข้าร่วมการอนุรักษ์ และทำให้ทุกคนได้รับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวางแผนและการยื่นขอเป็นมรดกโลกของโจวจงถ้วนหน้ากัน เมื่อมวลชนเข้าร่วมก็จะเกิดพลังในการอนุรักษ์ขึ้นในสังคม ถึงแม้ว่าคุณภาพชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตหมู่บ้านเก่าจะต่ำกว่าพื้นที่อื่นเป็นอย่างมาก แต่ชาวบ้านก็ปฏิบัติตามแผนการอนุรักษ์และระเบียบการบริหารหมู่บ้านอย่างเคร่งครัด และให้ความร่วมมือกับการอนุรักษ์และการยื่นขอเป็นมรดกโลกของโจวจงอย่างเต็มที่

อนุรักษ์ และพัฒนาไปพร้อมกัน

มุมมองภาครัฐทั้งในระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการอนุรักษ์และพัฒนาต้องทำไปพร้อมกัน นับตั้งแต่ปี 1986 เป็นต้นมา รัฐบาลท้องถิ่นโจวจงมีการจัดทำแผนหลักที่ชื่อว่า“การอนุรักษ์หมู่บ้านเก่า สร้างเขตหมู่บ้านใหม่ พัฒนาเศรษฐกิจ และบุกเบิกการท่องเที่ยว”โดยยืนหยัดยึดมั่นในทิศทางที่ว่า“พัฒนาขณะอนุรักษ์ อนุรักษ์ขณะพัฒนา”ตลอดมา มีการใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์และข้อได้เปรียบของความเป็นหมู่บ้านเก่ากลางน้ำของโจวจงอย่างเต็มที่ มีการสำรวจสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ อีกทั้งมีการบุกเบิก พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ด้วยการดึงดูดให้นักธุรกิจชาวจีนและชาวต่างประเทศมาสร้างรีสอร์ทที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมทันสมัยแต่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมของเมืองเก่าและแบ่งเป็นมาตรฐานระดับต่างๆ อีกทั้งยังขยายพื้นที่การสร้างบ้านพักอาศัย ทำให้พื้นที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเนื่องจากธุรกิจท่องเที่ยวมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

ในปี 1994 มีการรวมพื้นที่บริเวณทางใต้ของท่าจี๋ส่วยให้เข้าไปอยู่ในบริเวณเขตอนุรักษ์ของโจวจง หลังผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องแล้ว ในปี 1999 ได้ทำการย้ายสถานีรถ และที่จอดรถทั้งหมดไปที่เขตใหม่ทางเหนือของท่าจี๋ส่วย และห้ามไม่ให้รถยนต์เข้าไปเพื่อทำเป็นถนนคนเดิน ในปี 2003 มีการลงทุน 25 ล้านหยวนเพื่อเปลี่ยนถนนฉวนกง และถนนฉวนฝู ซึ่งเป็นถนนที่ต้องผ่านเวลาเข้าเขตหมู่บ้านเก่าให้เป็นถนนทางเดินที่ทำจากหิน การทำเช่นนี้ มี

ประโยชน์ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้เขตอนุรักษ์ทางตอนใต้ของท่าจี๋ซู่ย กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวลักษณะเดียวกับเกาะกู่ลางหวี่ ของเมืองซย่าเหมิน(เซียะเหมิน) (厦门市) เนื่องจากโจวจวงมีชื่อเสียงมากขึ้นทุกวัน อีกทั้งมีข้อได้เปรียบทางด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นเอกลักษณ์ บริษัทลงทุนและนักลงทุนทั้งหลายจึงเห็นว่าโจวจวงเป็นสถานที่ที่ดีสำหรับการบุกเบิกและพัฒนา

ในปี 1992 สถาบันวิทยาศาสตร์แห่งชาติจีนและเมืองโจวจวงได้ร่วมกันสร้าง“สวนอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูงของสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งชาติจีนประจำเมืองคุนซาน (昆山市)” ทำให้มีการขยายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันนี้ สวนอุตสาหกรรมได้ดึงดูดบริษัทเทคโนโลยีระดับสูงมาลงทุนถึง 19 บริษัท มีผลิตภัณฑ์ที่จดลิขสิทธิ์แล้ว 23 ชนิด ในปี 2003 มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีในสวนอุตสาหกรรม 65 ล้านหยวน โดยมีอุตสาหกรรมหลักคือ การผลิตชิ้นเซมิคอนดักเตอร์ อินฟราเรด ไฟฟ้าแสง คลื่นอัลตราโซนิก ฯลฯ เนื่องจากการยึดหลัก “อนุรักษ์และพัฒนาาร่วมกัน” ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูงของโจวจวงพัฒนาไปพร้อมกัน

การสร้างแบรนด์ “โจวจวง เมืองกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีน”

(Branding “Zhouzhuang: No.1 Water Town in China”)

โจวจวงมีสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ เต็มไปด้วยสิ่งก่อสร้างโบราณ แม้ว่าผ่านเวลามา 900 กว่าปี ก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมแบบเมืองกลางน้ำเอาไว้ได้ มากกว่าร้อยละหกสิบของประชากรยังคงอาศัยอยู่ในบ้านที่ก่อสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ถึงแม้ว่าพื้นที่ของเมืองจะมีแค่ 0.47 ตารางกิโลเมตรแต่กลับมีบ้านโบราณเกือบร้อยหลัง ตึกอิฐแกะสลักกว่า 60 ตึก บ้านในโจวจวงยังคงรักษาความเป็นโบราณไว้ได้อย่างดี เช่น บ้านของตระกูลเลิ่น บ้านของตระกูลจางซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของบ้านสไตล์โจวจวง ในโจวจวงยังมีสะพานเก่า 14 แห่ง ที่ต่างก็มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานี้ได้ประกอบกันขึ้นเป็นภาพทิวทัศน์อันแสนจะงดงามของหมู่บ้านกลางน้ำที่มี “สะพานเล็กๆ แม่น้ำไหลริน และบ้านพักอาศัย” ประวัติศาสตร์อันยาวนานของโจวจวงทำให้หมู่บ้านกลางน้ำแห่งนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย หล่อ เจ้อ เหวิน ซึ่งเป็นสถาปนิกชื่อดังของจีนได้เคยกล่าวยกย่องโจวจวงไว้ว่า “ไม่ได้เป็นแค่สิ่งล้ำค่าของมณฑลเจียงซู (江苏省) เท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งล้ำค่าของประเทศชาติ”

โจวจงได้พัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของตนเองอย่างเต็มที่โดยอาศัยทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ และความเป็นหมู่บ้านกลางน้ำที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ภายใต้ธงนำของนโยบาย “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไปกับการอนุรักษ์” หลังจากใช้ความพยายามมาสิบกว่าปี โจวจงก็ประสบความสำเร็จในการสร้างตราสินค้าของตนเอง ด้วยสโลแกนที่ว่า “โจวจงหมู่บ้านกลางน้ำอันดับหนึ่งแห่งประเทศจีน (Zhouzhuang: No.1 Water Town in China)” กล่าวได้ว่าโจวจงเป็นผู้บุกเบิกการท่องเที่ยวประเภทเมืองเก่าและหมู่บ้านกลางน้ำสไตล์เจียงหนาน ด้วยการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การสร้างสถาปัตยกรรมเชิงท่องเที่ยวใหม่ๆ การพัฒนารายการท่องเที่ยวให้หลากหลายมากขึ้น การเน้นกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขาย ฯลฯ โจวจงเป็นหนึ่งในสถานที่ชุดแรกที่ได้รับเลือกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับ 5A ของจีน และได้รับเกียรติเป็นหนึ่งใน “สถานที่ 50 แห่งของจีนที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากที่สุด” จนกล่าวได้ว่า เป็นเมืองที่มีความก้าวหน้าและมีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวของจีน

หลายปีที่ผ่านมา โจวจงทุ่มเทให้กับการบุกเบิก พัฒนาและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้นในการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างโจวจงให้เป็น “เมืองแห่งประเพณี วัฒนธรรม และการดำรงชีวิต” ปัจจุบันนี้ โจวจงได้กลายเป็นหน้าตาที่แนะนำวัฒนธรรมจีนแก่ชาวโลก และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก ในแต่ละปี สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมากกว่า 2 ล้าน 5 แสนคนมาท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงถึง 8 ร้อยล้านหยวน ในขณะเดียวกัน โจวจงก็ได้ขยายขนาดของแหล่งเงินทุนภายนอก รวมถึงขยายขนาดของการท่องเที่ยวโดยรวม มีการนำเสนอและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันซึ่งเน้นการพักผ่อนหย่อนใจและการให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ตรงและสัมผัสด้วยตนเอง สถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ เช่น สวนฟู่กุย หมู่บ้านเจียงหนาน เมืองเฉียนหลงผาน ฯลฯ

หลังจากที่ได้ทำการอนุรักษ์และพัฒนามาสิบกว่าปี โจวจงได้ก้าวเข้าสู่ยุคสิบปีแห่งการยกระดับการท่องเที่ยวของตนเอง ด้วยการนำเสนอแนวคิดการสร้าง “โจวจงให้เป็นเมืองสากล” ซึ่งเป็นการผลักดันโจวจงสู่สากลโลก วัฒนธรรมหมู่บ้านกลางน้ำสไตล์เจียงหนานที่เป็นเอกลักษณ์ของโจวจงได้สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชนชาติจีน มีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อสร้างโจวจงให้เป็นศูนย์กลางแห่งการพักผ่อนหย่อนใจ ด้วยการแปรรูป

ทรัพยากร นำเสนอเส้นทางและรายการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับรูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่ ขยายการลงทุนด้านการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และยกระดับความสามารถในการต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของโจวจวง

หมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงประสบความสำเร็จในการสร้างตราสินค้าของตนเองอย่างสูง ด้วยสโลแกน “โจวจวง หมู่บ้านกลางน้ำอันดับหนึ่งแห่งประเทศจีน” และการยื่นหยัตดำเนินนโยบายพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไปกับการอนุรักษ์ตลอดมา “ท่องเที่ยวเมืองเก่าและหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง” ได้กลายเป็นเส้นทางท่องเที่ยวสุดยอดเยี่ยมที่ประเทศจีนนำเสนอแก่ชาวโลก สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในโจวจวงได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวทั่วโลกมากกว่า 3 ล้านคนต่อปี จนได้รับเลือกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทเมืองเก่าระดับ 5A แห่งเดียวของประเทศจีน

สถานการณ์การท่องเที่ยวของโจวจวงดีขึ้นอย่างมาก หลังจากที่ได้จัดการแสดงชุดยิ่งใหญ่ฉลองการที่ชื่อว่า “โจวจวงสี่ฤดู” รวมถึงการเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ เช่น การท่องเที่ยวบนน้ำ การชมวิวกว้างไกล ฯลฯ ซึ่งเป็นการพัฒนาไปพร้อมกันระหว่างรายการท่องเที่ยวใหม่ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว มีการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวแบบชมวิวกว้างไกลและการท่องเที่ยวแบบให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและมีประสบการณ์โดยตรง ระหว่างการท่องเที่ยวแบบกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวชัดเจนและการท่องเที่ยวแบบประชุมสังสรรค์ทางธุรกิจ ซึ่งมีแนวโน้มการพัฒนาที่ดี

บริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงแห่งมณฑลเจียงซู จำกัด¹

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของโจวจวงรับผิดชอบและดำเนินการโดยบริษัทท่องเที่ยวโจวจวง ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในปี 1988 บริษัทแห่งนี้มีการพัฒนาต่อมาเป็นลำดับ ในปี 1995 ได้ก่อตั้งเป็นบริษัทพัฒนาการท่องเที่ยวโจวจวง ในปี 1998 พัฒนาไปเป็นกลุ่มบริษัทการท่องเที่ยวโจวจวงแห่งเมืองซูโจว (苏州市) ในปี 2001 มีการปรับเปลี่ยนไปเป็นบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงแห่งมณฑลเจียงซู (江苏省) จำกัด โดยมีทุนจดทะเบียน 68 ล้าน 4 แสนหุ้น มียอดเงินลงทุนรวม 2 หมื่น 2 พัน 4 ร้อยล้านหยวน มีรายได้มากกว่าร้อยล้านหยวน มีพนักงาน 376 คน ประกอบด้วยพนักงานที่จบการศึกษาระดับวิทยาลัยขึ้นไป 75 คน พนักงานที่เป็นสมาชิกพรรค

¹ http://www.zhouzhuang.net/DB_jieshao.asp?id=15

คอมพิวเตอร์ 70 คน เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการด้านการท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท เช่น บริษัททัวร์บริการเช่าเรือ การผลิตและขายสินค้าหัตถกรรม การลงทุนทางอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ บริษัทยังได้ถือหุ้นในบริษัทการแสดงวัฒนธรรมโจวจงสี่ฤดูแห่งเมืองคุนซาน (昆山市) จำกัด บริษัทท่องเที่ยวเพื่อการเก็บไข่มุกสไตล์เจียงหนานแห่งเมืองเจียงซู (江苏省) จำกัด และบริษัทท่องเที่ยวสากลแห่งเมืองเจียงซู (江苏省) จำกัด

บริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซูจำกัด (เดิมคือกลุ่มบริษัทการท่องเที่ยวโจวจงแห่งเมืองเจียงซู (江苏省)) เป็นหนึ่งในบริษัทท่องเที่ยวที่มีประวัติยาวนานที่สุดก่อตั้งขึ้นโดยมณฑลเจียงซู (江苏省) และบริหารงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีแห่งการบุกเบิกธุรกิจที่ผ่านมา บริษัทได้สำรวจและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทเมืองเก่าและหมู่บ้านกลางน้ำอย่างเต็มที่ ได้ทำการซ่อมแซมบูรณะและสร้างสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสิบกว่าแห่ง แล้วเปิดให้สาธารณะชนได้เข้าชม ปัจจุบัน บริษัทดูแลสถานที่ท่องเที่ยว 12 แห่ง มีบริษัทในเครือ 20 กว่าแห่งซึ่งทำธุรกิจแตกต่างกันไป เช่น บริษัทนำเที่ยว ร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม ร้านอาหาร ร้านเช่าเรือท่องเที่ยว โรงแรม ฯลฯ จนกลายเป็นเครือข่ายบริการท่องเที่ยวทั้งด้านกิน อยู่ เดินทาง เที่ยว ช้อปปิ้ง บ้านพัก แบบรวมเบ็ดเสร็จ

ในเดือนเมษายน ปี 2001 บริษัทได้แปรรูปเป็นบริษัทร่วมทุน โดยในปัจจุบันมีทุนจดทะเบียน 57 ล้านหยวน พนักงาน 400 กว่าคน ขอบข่ายการบริหารประกอบด้วย การท่องเที่ยวภายในประเทศ การผลิตและขายสินค้าศิลปหัตถกรรม การลงทุนทางอุตสาหกรรม การค้าภายในประเทศ การผลิตและขายสินค้าบริโภคที่ห่อหุ้มห่อหุ้ม ในปี 2002 มียอดขาย 1 พัน 1 ร้อยล้านหยวน ในปี 1999 บริษัทได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีความเจริญก้าวหน้า ในปี 2001 ได้อันดับสองในการจัดอันดับบริษัทท่องเที่ยวร้อยแห่งภายในประเทศจีนที่ดีที่สุดในเดือนพฤศจิกายน ปี 2002 ผ่านการรับรองคุณภาพ ISO9001

บริษัทตั้งอยู่ที่โจวจง ซึ่งอยู่ในเขตปกครองของเมืองคุนซาน (昆山市) โดยตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ติดกันระหว่างเขตชิงผู่ของมหานครซ่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) เขตอู๋เจียง (吴江市) ของ

เมืองซูโจวและเมืองคุนซาน (昆山市) ล้อมรอบไปด้วยทะเลสาบเซี่ยงหู ทะเลสาบไปเลี่ยนหู ทะเลสาบเตียนซานหู และทะเลสาบหนานหู โจวจงเป็นหมู่บ้านกลางน้ำที่มีความเป็นเอกลักษณ์ สไตล์เจียงหนานมากที่สุดของจีน หลังจากก่อตั้งขึ้นในทศวรรษที่ 80 บริษัทแห่งนี้เป็นบริษัทบริการท่องเที่ยวแห่งแรกของมณฑลเจียงซู (江苏省) ที่บริหารงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น นโยบายบริษัทยึดมั่นในปณิธานการปฏิรูปและพัฒนาเศรษฐกิจของโจวจง การบุกเบิกการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ โจวจง และการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์โจวจง

ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมา บริษัทมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจนในปี 1998 ได้ก่อตั้งกลุ่มบริษัทท่องเที่ยวด้วยเงินลงทุน 35 ล้านหยวน ทำให้บริษัทมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โดยมีกำไรเพิ่มขึ้นมากกว่า 20% ตลอดหลายปีที่ผ่านมา เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจในอนาคต ปลายปี 2000 บริษัทได้ทำการแปรรูปทั้งระบบ ด้วยความร่วมมือจากนักลงทุนเชิงกลยุทธ์หลายท่าน จนสามารถก่อตั้งบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซู (江苏省) จำกัด ได้ในเดือนเมษายน ปี 2001

สภาพภูมิทัศน์และการใช้พื้นที่เมืองโบราณหลังการอนุรักษ์และพัฒนา

สถานที่ประวัติศาสตร์

1) บ้านตระกูลเส้น

บ้านตระกูลเส้นสร้างขึ้นโดยลูกหลานเส้นว่านซาน สร้างเสร็จในรัชสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง แห่งราชวงศ์ชิง มีพื้นที่ทั้งหมดกว่า 2,000 ตารางเมตร ตั้งอยู่บนถนนหนานซือ ใกล้กับสะพานฟู่ อาน ตัวเรือนหันหน้าไปทางทิศใต้ ห้องพักในบ้านกว่าร้อยห้องเชื่อมต่อกันหมดด้วยทางเดินขนาดใหญ่ ห้องโถงอันโอ่อ่าหน้าบ้านที่ชื่อว่า "ซงเม่า" ลายเส้นสีสันสวยงามที่วาดด้วยมือของศิลปินบนบานประตูไม้ ภาพแกะสลักอันปราณีตสวยงามที่สลักด้วยช่างฝีมือโบราณบนเสาคาน ถือได้ว่าเป็นที่สุดในทุกๆ ด้านของสิ่งปลูกสร้างสไตล์เจียงหนาน

ภาพห้องโถงบ้านตระกูลเสิน

ภาพลานบ้านตระกูลเสิน

ภาพทางเดินในบ้านตระกูลเสิน

ภาพหล่อโลหะบนผนังบ้านตระกูลเสินตลอดแนวทางเดิน
บอกเล่าประวัติของตระกูลเสินว่านซาน

2) บ้านตระกูลจาง

บ้านตระกูลจางสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิง โดยลูกหลานทายาทตระกูลสืว ตระกูลขุนนางใหญ่สมัยต้นราชวงศ์หมิง ต่อมาได้ยกให้ตระกูลจางในสมัยต้นราชวงศ์ชิง จึงมีชื่อว่า “บ้านตระกูลจาง” มาจนถึงปัจจุบัน บ้านตระกูลจางมีประตูทางเข้าออก 6 ประตู มีห้องกว่า 70 ห้อง เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์และจุดท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งในเมืองโบราณโจวจง

ภาพห้องโถงบ้านตระกูลจาง

ภาพลานบ้านตระกูลจาง

ภาพในบ้านตระกูลจาง

3) วัดเจวียนฝู

ด้านหน้าวัดเจวียนฝู

เนื่องจากใจดีทั้งบริจาคบ้านส่วนตัวเพื่อสร้างเป็นวัด พื้นที่แถบนี้จึงได้มีชื่อว่า หมู่บ้านตะกุดใจ หรือ“ใจจวง” วัดเจวียนฝูเป็นสิ่งปลูกสร้างแรกที่สร้างขึ้นในใจจวง โดยสร้างเสร็จในสมัยราชวงศ์ซ่ง สิ่งปลูกสร้าง บ้านเรือนอื่นๆ ได้ทยอยสร้างขึ้นมาภายหลัง วัดเจวียนฝูเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งในเมืองโบราณใจจวงที่นักท่องเที่ยวต้องเข้าไปชม

สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมของใจจวงมีอีกมากมาย เช่น สะพานคู่ บ้านเส้นวั้นซาน โรงงิ้วโบราณใจจวง พิพิธภัณฑ์ใจจวง

ร้านค้าและสิ่งปลูกสร้างเพื่อการบริการนักท่องเที่ยว

งานศึกษาของเกอจวินเหลียน (2007, 12) ได้สำรวจและทำสถิติเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ในเขตเมืองโบราณใจจวง ดังตารางข้างล่างนี้¹

¹葛军莲：《周庄古镇旅游商业感知与调控机制研究》，南京师范大学硕士学位论文，2007 年，第 12 页。（การศึกษาการรับรู้ธุรกิจท่องเที่ยวในเมืองเก่าใจจวง และกลไกการควบคุม）

ลำดับที่	ประเภทร้านค้า	ประเภทร้านค้าย่อย	จำนวน(แห่ง)	จำนวนรวม(แห่ง)	เปอร์เซ็นต์	
1	เครื่องประดับและเสื้อผ้า	เครื่องประดับและ	26	76	3.74	10.94
		ผ้าไหม	45		6.47	
		ผ้าท้องถิ่น	5		0.72	
2	ร้านอาหาร เครื่องดื่มและ โรงแรม	ร้านอาหาร	85	142	12.23	20.43
		ร้านของกินเล่น	11		1.58	
		ร้านน้ำชา	4		0.58	
		โอมสเคย์	16		2.3	
		ร้านโซ่วห่วย	26		3.74	
3	ร้านขายของที่ระลึก	กาน้ำชาเครื่อง	13	237	1.87	34.1
		ผ้าไหมใยไหม	14		2.01	
		หวี	8		1.15	
		ไข่มุกน้ำจืด	38		5.47	
		แต่งกลอนจากชื่อ แซ่	19		1.87	
		ไม้และหินแกะสลัก	9		1.29	
		ภาพเขียน ภาพวาด	23		3.31	
		ผ้าลายปัก	12		1.73	
		หนังสือ ซีดี ดีวีดี	1		0.14	
		อื่นๆ	106		15.25	
4	ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	ชาหม่ว่านซาน เค้ก่วนซาน	26	63	3.74	9.06
		อื่นๆ	37		5.32	
5	ที่พักของคนพื้นที่	มีคนพักอาศัย	75	110	10.79	15.83
		ไม่มีคนพักอาศัย	35		5.04	
6	การให้บริการการ นักท่องเที่ยว	ห้องน้ำ	10	48	1.44	6.91
		ศูนย์บริการ	12		1.73	
		สถานที่ท่องเที่ยว	11		1.58	
		บริการเรือท่องเที่ยว	2		0.29	
		บริการถ่ายภาพ	13		1.87	
7	การเปิดให้บริการของท้องถิ่น		15	15	2.16	2.16
8	ร้านขายยา และสถานพยาบาล		4	4	0.58	0.58
รวม			695	695	100	100

5.1 สถิติเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างต่างๆในเขตเมืองโบราณโจวจวง ปี 2007

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในปี 2007 จำนวนสิ่งปลูกสร้างที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้านขายของที่ระลึก (237 แห่ง/34.10%) รองลงมาคือร้านอาหาร เครื่องดื่มและโรงแรม (142 แห่ง/20.43%) ร้านเสื้อผ้าเครื่องประดับ(76 แห่ง/10.94%) และการให้บริการนักท่องเที่ยว

(48แห่ง/6.91%) จากสถิติดังกล่าวข้างต้น เห็นได้อย่างชัดเจนว่า สถานที่ต่างๆ ในเขตเมืองโบราณ ใจจวงมากกว่า 70 % นั้น เป็นสถานที่ที่เปิดให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวแทบทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีหาบเร่แผงลอยที่ม่าวางขายอาหารจำพวกก๊วยหรั่ง ปลาตากแห้ง

กล่าวโดยสรุป ลักษณะเด่นของร้านค้าในเขตเมืองโบราณใจจวงในปัจจุบันแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) ระดับความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2000 ที่ ซูเสี่ยวปัว (2000, 39)¹ ได้เคยทำสถิติเอาไว้ จำนวนร้านค้า ในปี 2007 มากกว่าปี 2000 ถึง 101 แห่ง มีอัตราการเจริญเติบโตของจำนวนร้านค้าเฉลี่ย 26% ซึ่งมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว ในปัจจุบันที่อยู่อาศัยของคนท้องถิ่นมีเพียงแค่ 15.83% ประมาณ 4% ที่คนท้องถิ่นใช้สำหรับอยู่อาศัยจริงๆ ประมาณ 7% สำหรับคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว และที่เหลืออีก 73.24% เป็นสิ่งปลูกสร้างเชิงพาณิชย์ เห็นได้อย่างชัดเจนว่า สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ในเขตเมืองโบราณใจจวงได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งท่องเที่ยวไปแล้ว จำนวนร้านค้ามากมายในเขตเมืองโบราณเกินกว่ากำลังซื้อของคนท้องถิ่น ซึ่งหมายความว่าถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยว ร้านค้าจำนวนมากเลยเหล่านั้นจะไม่สามารถอยู่รอดได้ จนต้องปิดกิจการลงในที่สุด

(2) ลักษณะร้านค้าที่ขาดความเป็นเอกลักษณ์

ร้านค้าส่วนมากเป็นร้านค้าเกี่ยวกับของที่ระลึก และเป็นของที่ระลึกที่มีลักษณะซ้ำๆ กัน ขาดความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าที่ระลึกประจำท้องถิ่น ทำให้สินค้าเหล่านั้นขาดความดึงดูดใจในนักท่องเที่ยว

(3) ลักษณะเด่นของสัดส่วนของร้านค้า

สัดส่วนของร้านค้าในเขตเมืองโบราณใจจวงจัดสรรได้ค่อนข้างสมดุล จากการลงพื้นที่สำรวจ จะมีร้านค้าของที่ระลึกเรียงรายอยู่ตามตรอกซอกซอยในเขตพื้นที่เมืองโบราณ ส่วนร้านค้า

¹苏晓波：《旅游发展与历史城镇商业功能转化——以丽江大研古镇为例》，中山大学硕士学位论文，2000 年，第 39 页。(การพัฒนาการท่องเที่ยวกับการกลายสภาพเป็นเมืองโบราณเชิงพาณิชย์ : กรณีศึกษาเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง)

ในลักษณะอื่นๆ จะกระจายกระจายอยู่ไปตามที่ต่างๆ ที่น่าสังเกตก็คือ ร้านชาหมู่วานซานจะรวมอยู่ตามแหล่งที่นักท่องเที่ยวต้องเดินผ่าน คือ ประตูทางเข้าเมืองโบราณและเขตถนนทางด้านทิศเหนือ มีทั้งหมด 17 แห่ง คิดเป็น 65.4% ของร้านชาหมู่วานซานทั้งหมด

โฮมสเตย์

โฮมสเตย์ คือรูปแบบการพักที่นักท่องเที่ยวพักอยู่ในบ้านของคนท้องถิ่น หรือการเข้าพักในโรงแรมแบบครอบครัว จำนวนของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างสูงในช่วงฤดูการท่องเที่ยว ทำให้จำนวนห้องพักไม่พอต่อความต้องการ นักท่องเที่ยวบางส่วนจึงต้องไปพักตามบ้านของชาวบ้านในละแวกใกล้เคียง จนเกิดโฮมสเตย์ขึ้นมา

สำหรับนักท่องเที่ยวแล้ว โฮมสเตย์เป็นวิธีที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ชนบธรรมเนียมประเพณีและรูปแบบการใช้ชีวิตของชาวบ้าน สำหรับคนท้องถิ่นแล้ว โฮมสเตย์ช่วยในการเพิ่มรายได้ และส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เจริญ ดังนั้น จากแรกเริ่มที่รับแขกแค่สองสามคนก็กลายเป็นโรงแรมแบบครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จนกลายเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ที่กำลังได้รับความนิยม โฮมสเตย์ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีทรัพยากรและวัฒนธรรมอุดมสมบูรณ์ เช่น ตำบลลี่เจียงในมณฑลยูนนาน (ยูนนาน) (云南省) หยางสว้อในเขตปกครองตนเองกว่างซี (กว่างซี) (广西壮族自治区) นาซันบันไดหลงจี เฟิงหวงในมณฑลหูหนาน (หูหนาน) (湖南省) ฯลฯ รวมทั้งเมืองอื่นๆ เช่น มหานครเป่ย์จิง (ปักกิ่ง) (北京直辖市) มหานครชั่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) เมืองซานย่า (三亚市) และเมืองซย่าเหมิน (เซี่ยเหมิน) (厦门市) ฯลฯ

Stringer (1981) เคยกล่าวไว้ว่า โฮมสเตย์ไม่ได้เป็นแค่รูปแบบทางการค้าแบบหนึ่งเท่านั้น แต่ยังเป็นการสะท้อนความสัมพันธ์กันระหว่างสังคมและวัฒนธรรม¹ โฮมสเตย์ไม่เพียงแต่สามารถตอบสนองความต้องการด้านที่พักของนักท่องเที่ยว ยังให้โอกาสนักท่องเที่ยวได้สัมผัสชาวพื้นเมืองอย่างใกล้ชิด มีประสบการณ์โดยตรงทั้งด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม กล่าวโดยสรุป นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ และได้รู้จักคนใหม่ๆ ดังนั้น ในยุคปัจจุบันที่นักท่องเที่ยว

¹อ้างอิงจาก 掌庆琳、洪雅芳、吴淑玲：《原住民节庆活动期间民宿游客动机之研究》，载《运动休闲餐旅研究》，2006 年第 6 期，第 90-118 页。(การศึกษาเหตุผลของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโฮมสเตย์ท้องถิ่นช่วงวันหยุดยาว)

ต้องการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง รูปแบบที่พักที่พิเศษเช่นนี้ไม่เพียงแต่สามารถแก้ปัญหาเรื่องที่พักอาศัยได้ ยังกลายเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว

เมื่อเปรียบเทียบกับโรงแรมใหญ่ โฮมสเตย์ยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก นักวิจัยหลายท่านเคยกล่าวถึงข้อบกพร่องเหล่านี้ เช่น มีขนาดเล็ก ไม่มีความสามารถเพียงพอในการรองรับแขก สิ่งอำนวยความสะดวกไม่ดีพอ ความสามารถในการบริการไม่ดีพอ รายการบริการมีค่อนข้างน้อย คุณภาพของบริการไม่สูงพอ แนวคิดการบริหารล้าสมัย ฯลฯ แต่ข้อบกพร่องเหล่านี้ก็ไม่น่าเป็นอุปสรรคต่อการเลือกเข้าพักที่โฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว มีการวิจัยมากมายทั้งภายในประเทศจีนและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องสาเหตุในการเลือกพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว เช่น Dawson และ Brown (1988) ได้วิจัยสาเหตุที่เลือกพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว 11 คน พบว่ามีสาเหตุเรียงตามลำดับดังนี้ (1) เส้นทางและตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ (2) บริการที่เป็นกันเอง (3) มีอาหารเช้า (4) อาหาร (5) การแนะนำ (6) ราคา (7) ต้องการที่พัก (8) โฆษณาที่ดี (9) สถานที่น่าดึงดูด (10) แคมอาหารเช้า และ (11) มีโอกาสรู้จักคนอื่น¹

นักวิจัยชาวจีน โจวอีหมินและต่งเยียนหลิน (2006, 191-196) กล่าวว่า สาเหตุที่นักท่องเที่ยวเลือกพักแบบโฮมสเตย์มี 5 อย่าง คือ ต้องการประสบการณ์ที่พิเศษ ชอบสภาพแวดล้อม ชื่อเสียงด้านบริการ ตีความกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ คุ่มค่า² นักวิจัยชาวไต้หวัน จางชิงหลิง หงหย่าฟิงและอู่ซู่หลิง (2006, 90-118) กล่าวว่าสาเหตุหลักที่นักท่องเที่ยวเลือกพักแบบโฮมสเตย์มี 5 อย่าง คือ เพื่อสำรวจวัฒนธรรม เพื่อสัมผัสและเรียนรู้วัฒนธรรม เพื่อเข้าสู่ความรู้สึกแปลกใหม่ และต้องการความเงียบสงบ³

¹อ้างอิงจาก 掌庆琳、洪雅芳、吴淑玲：《原住民节庆活动期间民宿游客动机之研究》，载《运动休闲餐旅研究》，2006 年第 6 期，第 90-118 页。（การศึกษาเหตุผลของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโฮมสเตย์ท้องถิ่นช่วงวันหยุดยาว）

²邹益民、董艳琳：《基于游客体验的家庭旅馆经营策略研究》，载《桂林旅游高等专科学校学报》，2006 年第 2 期，第 191-196 页。（การศึกษากลยุทธ์การดำเนินธุรกิจโฮมสเตย์จากประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว）

³掌庆琳、洪雅芳、吴淑玲：《原住民节庆活动期间民宿游客动机之研究》，载《运动休闲餐旅研究》，2006 年第 6 期，第 90-118 页。（การศึกษาเหตุผลของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโฮมสเตย์ท้องถิ่นช่วงวันหยุดยาว）

โดยทั่วไปแล้ว ประสบการณ์หลักที่นักท่องเที่ยวได้รับจากโฮมสเตย์มีดังนี้ (1) ให้ความรู้สึกต่างกับการเข้าพักในโรงแรมใหญ่ทันสมัย (2) บริการที่อบอุ่นเหมือนญาติ (3) ประเพณีวัฒนธรรมและรูปแบบการชีวิต (4) การปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคน (5) การเรียนรู้นอกห้องเรียนและ (6) ได้รับข้อมูลข่าวสารท้องถิ่นที่ค่อนข้างมาก จากการศึกษาของโจวโหย่วจยา (2006, 13-14) เมื่อนักท่องเที่ยวไปเที่ยวที่ยังชั่ว หลังจากเที่ยวภูเขาและแม่น้ำแล้วก็เข้าพักในบ้านของชาวนา ได้เห็นและเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวพื้นเมือง ได้เป็นเพื่อนกับคนเหล่านี้ กิน อยู่ และทำงานด้วยกัน หรือร้องเพลง เต้นรำ สนุกสนานด้วยกัน กิจกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งงดงามที่เกิดขึ้นในหย่างชั่ว¹ ในโฮมสเตย์นักท่องเที่ยวจะได้เข้าใจในธรรมเนียมประเพณีและรูปแบบการใช้ชีวิตของคนท้องถิ่น มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กัน และได้เรียนรู้ทักษะต่างๆ ซึ่งในชีวิตประจำวันไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ ประสบการณ์เหล่านี้ล้วนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตได้ โดยเป็นประสบการณ์ที่ทำให้สามารถเข้าถึงชาวพื้นเมือง และเป็นประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมด้วยตนเอง ไม่ใช่จากการซื้อตั๋วเข้าชมเหมือนการเที่ยวแบบดั้งเดิม

หม่าฮุยตี้ (2002, 19-26) กล่าวว่านักท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า นักท่องเที่ยว นอกจากจะสามารถผ่อนคลายร่างกายแล้ว ยังได้ร่วมกิจกรรมแข่งขัน ได้ชื่นชมในศิลปะ เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสัมผัสธรรมชาติ ฯลฯ จนสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านความสุขและความพอใจทางจิตใจ นอกจากจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีแล้ว ยังได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้สร้างมิตรภาพ ได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ได้ดูแลสุขภาพ ได้ความบันเทิงและความแปลกใหม่ ได้เป็นตัวของตัวเอง ฯลฯ² ในขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจยังเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างประนีประนอมระหว่างคนและธรรมชาติ สร้างจิตสำนึกในการปกป้องรักษาธรรมชาติ ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจจึงแตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม ในอดีตที่ผ่านมา การท่องเที่ยวของจีนเป็นแบบชมวิวเป็นหลักโดยมีการผสมผสานกับรูปแบบการท่องเที่ยวอื่นๆ บ้าง

¹周有佳：《阳朔县民居旅游发展情况的调查》，载《计划与市场探索》，2002年第2期，第13-14页。（การสำรวจสภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของอำเภอหยางชั่ว）

²马惠娣：《未来10年中国休闲旅游业发展前景展望》，载《齐鲁学刊》，2002年第2期，第19-26页。（อนาคตอีกสิบปีของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจของประเทศไทย）

ในการวิจัยของเหียนจินเลียงและคณะ (2007) เกี่ยวกับสาเหตุในการท่องเที่ยวของชาวจีนทั่วประเทศพบว่า ส่วนใหญ่เพื่อต้องการเห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็น ในขณะที่เพื่อสุขภาพและเพื่อออกกำลังกายเป็นสาเหตุส่วนน้อย¹ พุดอีกนัยหนึ่งว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในปัจจุบันเลือกการท่องเที่ยวเพื่อชมทิวทัศน์ หลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากระดับความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น จึงเกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่มากมาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวแบบขับรถไปเอง ฯลฯ จากการวิจัยพบว่าการท่องเที่ยวแบบชมทิวทัศน์ในอดีตไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันอีกต่อไป เพราะพวกเขามีความต้องการระดับสูงกว่านี้ เช่น ความต้องการมีประสบการณ์และความรู้ ความต้องการด้านความงาม และความต้องการแสดงออกซึ่งคุณค่าของตนเอง ฯลฯ² การเกิดขึ้นของรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่เหล่านี้แสดงว่าจีนมีนักท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจเกิดขึ้นแล้ว การแข่งขันของตลาดธุรกิจในอนาคตจะเป็นการแข่งขันกันเองระหว่างการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจรูปแบบต่างๆ เนื่องจากการพัฒนาและปรับปรุงธุรกิจท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องของจีน มาตรฐานการดำรงชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีมากขึ้นของประชาชน และความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่มีมากขึ้น

โจวโคหมิ่น (2008, 91)³ กล่าวว่า “โจวจงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสไตล์ชนบทที่นักท่องเที่ยวประทับใจ และมีทิวทัศน์งดงามราวกับภาพวาดพู่กันจีน แต่ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โจวจงยังคงอาศัยการท่องเที่ยวแบบชมทิวทัศน์เป็นหลัก ทำให้ค่อยๆ สูญเสียความได้เปรียบของตนเองภายใต้การแข่งขันทางการตลาดที่รุนแรง

¹ 闫金亮、李吉跃、张桂荣：《中国民众旅游动机与行为研究》，载《中国科技论文在线》。
(<http://www.paper.edu.cn>) (การศึกษาพฤติกรรมและเหตุผลในการท่องเที่ยวของชาวจีน)

² 巫宁：《探险旅游者需要、动机及行为过程的心理学分析》，载《开思九州旅游规划网》，2004 年(การวิเคราะห์พฤติกรรม เหตุผลและความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงผจญภัย : กรณีศึกษาเชิงจิตวิทยา); 于素梅：《我国不同群体参与体育旅游的动机调查与分析》，载《广州体育学院学报》，2007 年第 4 期，第 47-49 页(การสำรวจและการวิเคราะห์เหตุผลในการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยของกลุ่มคนต่างๆในประเทศจีน); 张晓燕、张善芹、马勋：《我国自驾车旅游者行为研究——以华北地区为例》，载《旅游学刊》，2006 年第 9 期，第 31-35 页。(การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางด้วยตนเองโดยการขับรถ : กรณีศึกษาภาคเหนือของประเทศไทย)

³ 邹开敏：《民宿：休闲度假旅游的一种探索——江苏周庄为例》，载《乡村旅游》，2008 年第 8 期，第 91 页。(โฮมสเตย์ การสำรวจการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ : กรณีศึกษาด้านลโจวจง มณฑลเจียงซู)

มากในปัจจุบัน เพราะการท่องเที่ยวแบบชมทิวทัศน์อย่างเดียวไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่อยากจะมีส่วนร่วม และได้พักผ่อนหย่อนใจอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน สินค้าท่องเที่ยวของโจวจวงก็ไม่หลากหลาย และเหมือนกับสินค้าของเมืองอื่นๆ ทำให้ถูกแย่งส่วนแบ่งตลาดไป ดังนั้น ทำอย่างไรที่จะพัฒนาจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมสู่การท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจจึงเป็นโจทย์ที่โจวจวงต้องแก้โดยเร่งด่วน เมื่อพิจารณาจากสาเหตุการเลือกโฮมสเตย์และประสบการณ์ที่ได้รับแล้ว จะพบว่าโฮมสเตย์ไม่เพียงแต่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังสามารถยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวเช่นนี้เป็นลักษณะเดียวกับการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้น จึงสามารถใช้โฮมสเตย์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวที่มาโจวจวงส่วนใหญ่เป็นคนจากภายนอก จึงควรส่งเสริมการสร้างโฮมสเตย์ในเขตท่องเที่ยวของโจวจวง เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจในที่สุด”

โจวโคหมิ่น (2008, 91)¹ กล่าวต่อด้วยว่า การส่งเสริมการสร้าง โฮมสเตย์ในเขตท่องเที่ยวมีบทบาทต่อการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ ดังนี้

(1) เปลี่ยนจากการท่องเที่ยวแบบมุมมองเดียวเป็นการท่องเที่ยวแบบหลายมุมมอง

เนื่องจากโจวจวงจะมีนักท่องเที่ยวในช่วงกลางวันมาก นักท่องเที่ยวแต่ละคนจึงไม่สามารถเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวชื่อดังบางแห่งได้อย่างทั่วถึง ฉะนั้น ถ้าตอนกลางคืน นักท่องเที่ยวได้พักในโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่ในเขตท่องเที่ยวก็จะสามารถไปเที่ยวในช่วงเช้าตรู่ พลบค่ำหรือช่วงดึกซึ่งคนน้อยแล้ว จึงเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ในขณะเดียวกันก็สามารถซึมซับความเป็นเมืองสไตล์เจียงหนานภายใต้บรรยากาศที่เงียบสงบ ซึ่งจะเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ดีที่สุด

¹ 邹开敏：《民宿：休闲度假旅游的一种探索——江苏周庄为例》，载《乡村旅游》，2008 年第 8 期，第 91 页。（โฮมสเตย์ การสำรวจการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ：กรณีศึกษาตำบลโจวจวง มณฑลเจียงซู）

(2) การเปลี่ยนจากการเที่ยวหนึ่งวันเป็นเที่ยวหลายวัน

ลักษณะการเที่ยวแบบเชิงพักผ่อนหย่อนใจและการเที่ยวแบบชมวิวนั้นไม่เหมือนกัน นักท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจจะเที่ยวนานกว่าและมีเป้าหมายที่ชัดเจนกว่า ปัจจุบันนักท่องเที่ยวในใจจวงส่วนใหญ่เป็นแบบเที่ยวครึ่งวันหรือวันเดียว ทำให้ใช้เวลาในการเที่ยวน้อย และใช้จ่ายน้อย การส่งเสริมการเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จะสามารถยืดเวลาการเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเปลี่ยนจากการเที่ยวแค่ครึ่งวันหรือวันเดียวเป็นการเที่ยวหลายวัน ทำให้การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสูงขึ้นไปด้วย

(3) การเปลี่ยนจากการเที่ยวแบบเร่งรีบเป็นการเที่ยวแบบเพื่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ความผ่อนคลายคือความต้องการพื้นฐานในการท่องเที่ยว แต่กลับมีนักท่องเที่ยวมากมายที่ไม่ได้เที่ยวเช่นนี้ ช่วงสัปดาห์แห่งการท่องเที่ยวของจีน เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป ทำให้รถเยอะคนเยอะ สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆอัดแน่นไปด้วยผู้คน ร้านอาหารมีไม่เพียงพอ นักท่องเที่ยวจึงไม่ได้ผ่อนคลายอย่างแท้จริง ถ้าส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ใจจวง ให้นักท่องเที่ยวได้พักอยู่ในใจจวง นักท่องเที่ยวก็จะได้พักผ่อนอย่างแท้จริง จากชีวิตประจำวันที่ต้องทำงานอย่างเร่งรีบ ก็จะได้ชมวิว พุดคุยเล่นกัน อ่านหนังสือ ฟังเพลงพื้นเมือง ทิ่มแม่น้ำ หรือบนสะพานหิน ใต้ต้นไม้หรือในร้านน้ำชา ทำให้ได้ผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ หลุดพ้นจากความเครียดจากการงานและครอบครัว นับได้ว่าเป็นการดูแลสุขภาพแบบหนึ่ง ทำให้มีแรงสู้กับงานและชีวิตต่อไป

(4) การตอบสนองความต้องการจากระดับล่างสู่ระดับสูง

กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจพัฒนามาจากกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบชมวิว รูปแบบการท่องเที่ยวแบบนี้ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการเชิงวัฒนธรรมในระดับสูง โดยพวกเขาจะไม่พอใจแค่การชมวิวทัศนธรรมชาติที่สวยงาม แต่ต้องการแสวงหาบรรยากาศและเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ การส่งเสริมการเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ใจจวง ทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กับชาวพื้นเมือง จนสามารถเข้าใจรูปแบบการใช้ชีวิต

ชนบทรรมนิยมประเพณี และวัฒนธรรมในท้องถิ่น สามารถตอบสนองความต้องการด้านสังคม การติดต่อสื่อสาร และการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว

(5) จากการมาครั้งเดียวเป็นการมาหลายครั้ง

การวิจัยของเลิ่นจิ้นเจิงและหวังปั๋วเหวิน (2005, 195-213) กล่าวว่า โฮมสเตย์มีผลกระทบ ต่อภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ และมีผลต่อการกลับมาเที่ยวใหม่ของนักท่องเที่ยว¹ มีนักท่องเที่ยวมากมายที่รู้สึกพอใจจะมีแค่ความสวยงามแบบเปลือกนอก ดังนั้น เที่ยวแค่ครั้ง เดียวก็พอแล้ว จึงมีนักท่องเที่ยวน้อยมากที่จะกลับมาเที่ยวใหม่ แท้จริงแล้ว การท่องเที่ยวเชิง พักผ่อนหย่อนใจคือรูปแบบธุรกิจบริการชนิดหนึ่ง โดยมีจุดเด่นที่สามารถทำให้ผู้บริโภครückkehr มาใช้ บริการได้อีกครั้ง การส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาโฮมสเตย์นอกจากจะได้ ชมวิวแล้ว ยังได้รับบริการที่อบอุ่น หัวถึง ของชาวโฮมสเตย์ จนเหมือนกับว่าได้พักอยู่ในบ้านของ ตนเอง ทำให้เกิดความผูกพันหรือรักดีต่อตราสินค้าในหมู่นักท่องเที่ยว จนทำให้กลับมาเที่ยวใหม่

5.2 กรณีศึกษาเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง มณฑลฉวนหนาน(ยูนนาน)

กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองลี่เจียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ลี่เจียง เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศจีนและต่างประเทศในช่วงสามทศวรรษ หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ ในปี 1997 ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการเริ่มต้นกระบวนการ อนุรักษ์และพัฒนาลี่เจียงอย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศจีนจาก จุดเริ่มต้นเพื่อการฟื้นฟูเมืองเก่าภายหลังจากเกิดแผ่นดินไหว ขยายไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยแรงผลักดันในทิศทางเดียวกันจากรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และ องค์การระหว่างประเทศ อาทิ UNESCO และ World Bank และความร่วมมือจากคนในท้องถิ่น ทำ

¹沈进成、王博文：《民俗体验对游客意象及忠诚度影响关系研究——以奋起湖地区为例》，载《旅游管理研究》，2005 年第 2 期，第 195-213 页。（การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของระดับความศรัทธากับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว:กรณีศึกษาประสบการณ์ตรงจากประเพณีพื้นบ้านเขตทะเลสาบเฟิ่นฉี)

ให้ลี่เจียงกลายเป็นเมืองมรดกโลก และได้รับการยอมรับจากองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การอนุรักษ์เมืองโบราณก่อนเหตุการณ์แผ่นดินไหว ปี 1997

ตั้งแต่ปี 1949 เป็นต้นมาลี่เจียงได้ถูกปลดปล่อยภายใต้การปกครองของรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในช่วง 50 ปีต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปฏิรูปและเปิดประเทศจีน 20 ปีนั้น เมืองโบราณลี่เจียงได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง ในเมืองโบราณเริ่มมีหน่วยงานของรัฐบาลคอมมิวนิสต์เข้ามาดูแล แต่หลังจากได้มีการสร้างเมืองใหม่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองโบราณและทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของซือจื่อซาน (กุ๋เซาสิงโต) หน่วยงานของรัฐบาลคอมมิวนิสต์ที่เดิมตั้งอยู่ในเขตเมืองโบราณลี่เจียงก็เริ่มทยอยย้ายไปเปิดทำการในเขตเมืองใหม่ ซือจื่อซาน(กุ๋เซาสิงโต)เป็นเขตแดนที่แบ่งเขตเมืองโบราณกับเขตเมืองใหม่ออกจากกัน ทางด้านตะวันตกของกุ๋เซาสิงโตได้มีสิ่งปลูกสร้างสไตล์ใหม่ที่ผุดขึ้นมา ทำให้เกิดศูนย์กลางทางการค้าขึ้นบนถนนหมินจู่ เกิดศูนย์กลางทางราชการขึ้นบนถนนฝูหู่ และเกิดศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมขึ้นในเขตจตุรัสหงไท่หยาง และต่อมาในช่วง 1978 ถึง 1980 ได้มีสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยในเขตเมืองใหม่อย่างต่อเนื่อง ประชาชนชาวลี่เจียงได้เริ่มทยอยย้ายไปอยู่ในแถบเมืองใหม่กันมากขึ้น สภาพปัญหาความแออัดในเมืองโบราณก็ได้เริ่มคลี่คลายลง

ปี 1985 รัฐบาลท้องถิ่นลี่เจียงได้ยื่นเรื่องต่อรัฐบาลกลาง เพื่อขอขึ้นทะเบียนให้ลี่เจียงเป็นเมืองอนุรักษ์ทางด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์แห่งชาติ และต่อมาวันที่ 8 ธันวาคม 1986 ลี่เจียงได้รับอนุมัติจากรัฐบาลกลางให้เป็นเมืองอนุรักษ์ทางด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์แห่งชาติชุดที่ 2 และในช่วงเวลานั้นเองลี่เจียงได้เป็นที่สนใจอย่างมากจากบุคคลที่มีชื่อในวงการต่างๆ บุคคลเหล่านั้นได้เดินทางมาเยี่ยมชมและสำรวจเมืองลี่เจียงด้วยตนเอง ต่อมาในเดือนมิถุนายน 1987 กรมการแผนงานแห่งมณฑลยูนนาน(ยูนนาน) (云南省) และหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสร้างประจำลี่เจียง ได้ร่วมมือกันเขียนหนังสือชื่อ “แผนอนุรักษ์วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เมืองโบราณลี่เจียง” ต่อมาได้ถูกบังคับใช้ในปี 1995

ในการประชุมครั้งที่ 9 ของคณะกรรมการบริหารลี่เจียง ณ วันที่ 27 พฤษภาคม 1988 ได้มีมติให้ร่างหนังสือชื่อ “หลักเกณฑ์ชั่วคราวในการจัดการและการอนุรักษ์เขตปกครองตนเองชน

กลุ่มชนเผ่าลีเจียง” และต่อมาได้มีมติให้ใช้จริงและเป็นกฎหมายประจำมณฑลในปี 1994 โดยเปลี่ยนชื่อเป็น “หลักเกณฑ์ในการจัดการและการอนุรักษ์เมืองโบราณลีเจียงแห่งมณฑลยูนนาน (ยูนนาน) 云南省” เห็นได้ว่าการอนุรักษ์เมืองโบราณลีเจียงได้พัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมเรื่อยมา จนกลายเป็นกฎหมายการอนุรักษ์ในที่สุด¹

การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาเมืองโบราณลีเจียงหลังเหตุการณ์แผ่นดินไหว

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 1996 เวลา 14.18 น. ได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ วัดแรงสั่นสะเทือนได้ 7.0 ริคเตอร์ พื้นที่กว่า 92 หมู่บ้าน ใน 9 อำเภอของ 4 เมือง คือ ตี้ชิ่ง (迪庆) ต้าหลี่ (大理) นูเจียง (怒江) และลีเจียงได้รับความเสียหาย โดยลีเจียง จงเตี้ยน (中甸) และเหอชิง (鹤庆) ได้รับความเสียหายหนักที่สุด ประชาชนกว่า 4 แสนคนได้รับบาดเจ็บ อีกกว่า 4 แสนคนไม่มีที่อยู่อาศัย บ้านเรือนที่พังทลายรวมทั้งสิ้นอีกเกือบ 4 แสนหลังคาเรือน แผ่นดินไหวครั้งนั้นทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจกว่า 2500 ล้านหยวนโดยประมาณ²

แต่ยังโชคดีที่สภาพโดยรวมของเขตเมืองโบราณลีเจียงไม่ได้รับความเสียหายมาก สิ่งปลูกสร้างโบราณสำคัญไม่ได้พังทลายไปหมด ประกอบกับจิตวิญญาณของชาวนาซีที่เต็มไปด้วยความกล้าหาญ ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวไม่นาน เมืองโบราณลีเจียงได้ฟื้นฟูกลับเข้าสู่สภาพปกติอย่างรวดเร็ว แสดงให้เห็นว่า ขอเพียงรากฐานสิ่งปลูกสร้างเมืองโบราณลีเจียงยังอยู่ และจิตวิญญาณในความเป็นชาวนาซียังไม่สูญหายไป ไม่ว่าลีเจียงจะประสบภัยธรรมชาติรุนแรงแค่ไหน การบูรณะให้กลับคืนสู่สภาพปกติย่อมเป็นเรื่องที่สามารถทำได้

การบูรณะซ่อมแซมเมืองโบราณลีเจียงได้ประสบปัญหาใหญ่ 2 ข้อคือ ข้อหนึ่งทำอย่างไรถึงจะทำให้เมืองโบราณลีเจียงกลับมาเป็นศูนย์กลางของประชาชนชาวนาซีอีกครั้ง ข้อสองคือทำอย่างไรถึงจะทำให้เมืองโบราณลีเจียงเป็นที่รู้จักของชาวโลก ก็คือการยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเมือง

¹丽江纳西族自治县志编纂委员会编纂：《丽江纳西族自治县志》，昆明：云南人民出版社，2001 年，第 860-864 页。（บันทึกประจำอำเภอปกครองตนเองชนเผ่าลีเจียง）

²云南减灾年鉴编委会编：《云南减灾年鉴》（1996-1997），昆明：云南科技出版社，1999 年，第 92 页。（รายงานประจำปีเกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัยมณฑลยูนนานปี 1996-1997）

โบราณลีเจียงเป็นมรดกโลก วิทยาศาสตร์อันยาวไกลของชาวน่าซี ประกอบกับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การบูรณะเมืองโบราณลีเจียงทั้งหมด 32 รายการได้เริ่มเปิดฉากขึ้นอย่างเป็นทางการภายใต้หลักการที่ว่า “สร้างให้เก่าเหมือนเดิม”

การสร้างแบรนด์ “มรดกโลกลีเจียง”

Branding “Lijiang: Word Heritage”

การยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเมืองโบราณลีเจียงเป็นมรดกโลกได้ถูกเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการสมานพันธ์เพื่อการวิจัยเมืองมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย วาระที่ 2 ครั้งที่ 3 ประจำปี 1994 โดยนายเจิ้งเสี่ยวเซี่ย และนายลั่วเจ้อเหวินนักวิชาการจีนมีความเห็นว่าตรงกันว่าควรยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเมืองโบราณลีเจียงและเมืองผิงเหยา (平遥) เป็นมรดกโลกไปพร้อมกัน รัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน นายเหอจื้อเจียงผู้ว่าการมณฑลยูนนาน(ยูนนาน) (云南省) ในขณะนั้นได้ประกาศอย่างเป็นทางการว่าจะดำเนินการยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเมืองโบราณลีเจียงเป็นมรดกโลก

ในช่วงวันที่ 29 กันยายนถึงวันที่ 16 ตุลาคม1995 ตัวแทนคณะกรรมการนักอนุรักษ์เมืองโบราณแห่งชาติจีน นำโดยนายเจิ้งเสี่ยวเซี่ย นายห้วนอี้ชาน นายเป้าซือสิงและนายหวังรู่จุนเดินทางมาสำรวจและประเมินคุณค่าเมืองโบราณลีเจียง โดยมีข้อสรุปและข้อเสนอแนะว่า “เมืองโบราณลีเจียงถือเป็นตัวแทนทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ล้ำค่าของชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน ประกอบกับสภาพความเป็นเมืองโบราณที่สมบูรณ์แบบ ควรค่าแก่การสนับสนุนการยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกอย่างยิ่ง”

หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหววันที่ 3 กุมภาพันธ์ 1996 ผ่านไป 13 วัน คือในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 1996 ตัวแทนจากศูนย์ข้อมูลมรดกโลกและยูเนสโกภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้เสด็จอันตรายเดินทางไปสำรวจที่ลี่เจียง โดยได้ข้อสรุปว่า “ถึงแม้ว่าแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหวจะทำให้เขตเมืองโบราณลีเจียงได้รับความเสียหายอย่างหนัก แต่รากฐานความเป็นเมืองโบราณไม่ได้ถูกทำลายไป องค์การยูเนสโกจะให้การสนับสนุนต่อไปในเรื่องการขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก”

วันที่ 16 กันยายน 1996 ได้มีการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจในการบูรณะเมืองโบราณลี่เจียง เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก กำหนดกฎเกณฑ์เป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นกฎบังคับใช้ใน เวลาต่อมา

ต่อมาในวันที่ 21 ถึง 23 เมษายน 1997 คณะกรรมการที่ปรึกษานานาชาติแห่งยูเนสโก และนักโบราณคดีเมืองชือแห่งประเทศปากีสถานได้เดินทางมาสำรวจและประเมินคุณค่าเมือง โบราณลี่เจียง พร้อมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจีนที่เกี่ยวข้องกับการขอขึ้นทะเบียนมรดกโลก ผู้แทน จากยูเนสโกและผู้เชี่ยวชาญจากประเทศปากีสถานต่างก็เห็นพ้องต้องกันว่า ลี่เจียงมีสภาพความ เป็นเมืองโบราณที่สมบูรณ์แบบ และมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่มีเหมือนใคร มีความเป็นไปได้สูงที่จะ ได้รับการอนุมัติให้เป็นมรดกโลก

กลางเดือนกรกฎาคม 1997 ศูนย์ข้อมูลมรดกโลกได้ประกาศผ่านมาทางยูเนสโกให้ลี่เจียง ส่งเอกสารเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอีกครั้ง การยื่นเอกสารครั้งนี้ถือเป็นการชี้ชะตาว่าลี่เจียงจะ ได้รับการอนุมัติให้เป็นมรดกโลกหรือไม่

วันที่ 3 ธันวาคม 1997 ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณามรดกโลกครั้งที่ 21 ได้ ประกาศอนุมัติให้ลี่เจียงเป็นมรดกอย่างเป็นทางการ ต่อมาเมืองโบราณผิงเหยา (平遥) และ อุทยานโบราณหุบโจวก็ได้รับอนุมัติให้เป็นมรดกโลกในเวลาต่อมา นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาเมือง โบราณลี่เจียงและวัฒนธรรมน่าซีได้ถูกจดบันทึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์โลก นำพาวัฒนธรรมน่าซี แห่งเมืองโบราณลี่เจียงก้าวเข้าสู่เวทีโลกอย่างสง่างาม

สภาพภูมิทัศน์และการใช้พื้นที่ของเมืองเก่าลี่เจียงหลังจากเป็นมรดกโลก

การก่อสร้างและบูรณะสิ่งปลูกสร้างที่มีนัยสำคัญทางประวัติศาสตร์

1) การบูรณะจวนตระกูลมู่

จวนตระกูลมู่ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองเก่า เป็นจวนขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นใน ราชวงศ์หมิง สวีเสี่ยวเค่อ ซึ่งเป็นนักเดินทางชื่อดังสมัยราชวงศ์หมิงเคยกล่าวไว้ว่า “งามราวกับ พระราชวังของฮ่องเต้” ต่อมาในภายหลัง จวนตระกูลมู่เริ่มทรุดโทรม ในปลายราชวงศ์ชิง สิ่งก่อสร้าง ส่วนใหญ่ถูกทหารเผาทำลาย แม้แต่ซุ้มประตูหินจีนก็ถูกทำลายในช่วงปฏิวัติวัฒนธรรม หลังเกิด

แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในปี 1996 นายหวง หน่าย เจิ้น ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมของ
อำเภอลี่เจียงได้ขอกู้เงินจากธนาคารโลกเพื่อบูรณะจวนตระกูลมู่ จวนตระกูลมู่จึงได้กลับมารุ่งเรือง
เหมือนในอดีตอีกครั้ง

ภาพหน้าจวนตระกูลมู่ในปัจจุบัน

ภาพจวนตระกูลมู่ในปัจจุบัน

จวนที่สร้างใหม่นี้มีเนื้อที่ 46 ไร่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก หันไปทางทิศตะวันออก มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 369 ฟุตเพราะเลข 3 6 9 คือเลขมงคลในวัฒนธรรมนาซี ภายในมีสิ่งก่อสร้างหลัก 15 แห่ง คือ ซุ้มประตูเงิน ประตูหน้า ห้องประชุมหน้า หอสมุด ห้องพระ หอกวางปี่ หอวีอิน วิหารซานซิง วิหารรอง ห้องเพดาน เวทีงิ้ว หอเชื่อมผ่าน สวน ระเบียง โรงเลี้ยงม้า ฯลฯ มีห้อง 162 ห้อง สร้างเสร็จภายในสองปี ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องมหัศจรรย์¹

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 1999 คือวันครบรอบสองปีของการเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในลี่เจียง มีการจัดพิธีวางศิลาฤกษ์อย่างยิ่งใหญ่ขึ้นในจวนตระกูลมู่ จนเป็นที่กล่าวขวัญกันในกลุ่มชาวจีนและต่างชาติในสมัยนั้น

กวด้าเหลียนักวิชาการชนชาตินาซีกล่าวว่า “ตูมู่ซึ่งเป็นกวีในสมัยราชวงศ์ถังได้เคยไปเยี่ยมชมวังอาฟ่งที่สร้างสมัยราชวงศ์ฉิน แล้วรู้สึกเศร้าสลดใจว่าราชวงศ์ฉิน ถูกทำลายโดยชาวจีนเอง หากใช้สวรรค์ไม่ วันนี้ได้มาชมจวนตระกูลมู่ที่สร้างโดยชาวลี่เจียง หากใช้สวรรค์ประทานให้ เพราะชาวลี่เจียงมีความเคารพต่อจวนแห่งนี้ จวนจึงสามารถกลับมาเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง เมื่อจวนเจริญรุ่งเรืองแล้ว เมืองเก่าก็จะเจริญรุ่งเรืองตามเมื่อเมืองเก่าเจริญรุ่งเรืองแล้ว ชนชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองตาม จึงจะสมกับที่เป็นเมืองชื่อดังของประเทศและมรดกของโลก”

2) การสร้างวังตงปา

วังตงปา มีความหมายว่าเป็นสถานที่เป็นศูนย์รวมของตงปา เป็นหน้าต่างในการแสดงออกถึงดนตรีและระบำตงปา และเป็นสถานที่ส่งเสริมวัฒนธรรมตงปา คำว่า ตงปา หมายถึงผู้มีปัญญา และเป็นชื่อเรียกผู้ทำพิธีกรรมในศาสนาตงปา ซึ่งเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมโบราณของชนชาตินาซี ผู้สอนความรู้ทางวัฒนธรรมและเป็นผู้มีปัญญาที่มีทักษะหลายด้าน วังตงปาเป็นสถานที่แสดงดนตรี และระบำที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้เป็นแห่งแรก ตั้งอยู่ที่ถนนซินอีในเมืองเก่า ภายในแบ่งเป็นสี่ส่วนใหญ่ คือ ส่วนจัดแสดงทางประเพณี ส่วนแกะสลักภาพวาดบนผนังเกี่ยวกับเรื่องราวในพระคัมภีร์ตงปา ส่วนจัดแสดงดนตรีและระบำตงปา และส่วนจำหน่ายสินค้า

¹参见和湛主编：《丽江古城》，昆明：云南民族大学出版社，2003 年，第 39-41 页。（เมืองโบราณลี่เจียง）

หัตถกรรมตงปา วังตงปาได้เชิญผู้ทำพิธีกรรมสี่ท่านให้มาแสดงการร้องเพลง ระบำ และเขียนอักษรตงปาแก่นักท่องเที่ยวชมทุกคืน

วังตงปายังเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนและสืบทอดวัฒนธรรมของชนชาติ วังตงเคยลงนามในสัญญาฉบับวิทยาลัยศิลปะนานกิง วิทยาลัยดนตรีกลาง ณ เมืองปักกิ่ง คุณหมิง ฯลฯ โดยมีเป้าหมายว่า“ร่วมมือกันพัฒนาระบำตงปา ด้วยการเป็นพันธมิตรกัน ใช้สถานที่ร่วมกันและส่งเสริมข้อได้เปรียบซึ่งกันและกัน” และยังมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวิชาการเป็นประจำ ภายในระยะเวลาสองปีกว่า โรงเรียนทดลองของวังตงปาได้ฝึกอบรมนักดนตรีรุ่นเยาว์แล้ว 160 คน ซึ่งเป็นการช่วยอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมของชนชาติ

3) การสร้างวังดนตรีตั้งจิ๋ง

นับตั้งแต่ปลายราชวงศ์ชิงเป็นต้นมา การเผยแพร่ดนตรีโบราณนำซีในลี่เจียงได้ผ่านช่วงที่เจริญรุ่งเรืองและตกต่ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในลี่เจียง ทำให้มีการเปิดตัวดนตรีโบราณนำซีออกสู่ตลาด ดนตรีโบราณนำซีเดิมหมายถึงดนตรีตั้งจิ๋งที่เผยแพร่อยู่ในลี่เจียง สมาคมดนตรีโบราณต้าเหียนเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่นำดนตรีโบราณนำซีผสมผสานเข้ากับการท่องเที่ยว นับว่าเป็นการบุกเบิกการแสดงดนตรีโบราณนำซีในเชิงธุรกิจ

การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนทางวิชาการและทำการแสดงทั้งในและต่างประเทศของสมาคมดนตรีโบราณ ได้ช่วยสร้างชื่อเสียงให้แก่ดนตรีโบราณนำซีทั้งในและต่างประเทศ จนวงการวิชาการในประเทศจีนให้การยอมรับในคุณค่าทางศิลปะและความสำเร็จของดนตรีโบราณชนิดนี้ ต่อมาสมาคมดนตรีโบราณต้าเหียนได้เปลี่ยนชื่อเป็น “บริษัทวัฒนธรรมดนตรีโบราณนำซีลี่เจียงชวนเคอ” ซึ่งตั้งอยู่ในบ้านหลังหนึ่งบนใจกลางของถนนตั้งต้าเจียในเมืองเก๋

การเปลี่ยนแปลงของถนนสายสำคัญในลี่เจียง

1) ถนนสี่เหลี่ยม

จากการบอกเล่าของคนแก่ชาวนำซี ในทศวรรษที่ 80 แห่งศตวรรษที่ 20 ถนนสี่เหลี่ยมยังเป็นตลาดของพ่อค้าผัก มีผู้คนเดินกันขวักไขว่และเปื้อนเสียงยัดเยียดกัน บางคนมาจากหมู่บ้านบนเขาเพื่อมาขายของป่า บางคนมาขายฟืนและถ่าน อีกทั้งยังมีคนขายผัก ผลไม้ ของกินเล่น และ

ของใช้ประจำวันถนนสี่เหลียมจึงสามารถตอบสนองความต้องการในสินค้าจำเป็นประเภทอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และของใช้แก่ชาวเมืองเก่าได้ เนื่องจากคนขายส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จึงเรียกอีกอย่างว่า “ถนนผู้หญิง” เมื่อถึงวันปีใหม่หรือมีงานเทศกาล ถนนสี่เหลียมก็จะกลายเป็นเวทีการแสดงของผู้คน ในตอนเย็น ชาวน่านี่จะมารวมตัวกันเดินระบำพื้นเมือง เช่น “อาลีปี่” “ตวอไหลลี” ล้อมรอบกองไฟ เมื่อมีเวลาว่าง คนแก่ชาวน่านี่จะนั่งด้วยกันเพื่อเล่นเกมส่ายอักษร หรือร่ายบทกวี ซึ่งเป็นภาพที่แสดงถึงชีวิตที่สงบสุขและประนีประนอมกัน

ถนนสี่เหลียมเป็นสถานที่ที่พลุกพล่านมากที่สุด ซึ่งต่อมามีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว เมื่อก่อน ถนนสี่เหลียมเป็นตลาดนัดของชาวบ้าน แต่ในปัจจุบัน ถนนสี่เหลียมเป็นศูนย์รวมและศูนย์กลางการค้าขายและการท่องเที่ยว มีร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึกอยู่โดยรอบมากมาย ถนนสี่เหลียมจึงไม่ใช่ตลาดนัดอีกต่อไป เดือนเมษายนปีที่แล้ว หวังหนักวิชาการจีนได้ทำการสำรวจบนถนนสี่เหลียม พบว่ามีผู้คนหนาแน่น ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากที่อื่น ซึ่งมาจากทั่วประเทศจีนหรือจากต่างประเทศ พวกเขาเหล่านี้บ้างก็กำลังพักรอคนอื่น บ้างก็กำลังยุ่งอยู่กับการถ่ายรูปบ้างก็ซื้อของที่ระลึก แต่ละวัน มีนักท่องเที่ยวบนถนนสี่เหลียมเป็นจำนวนมาก โดยทั่วไปแล้วไกด์จะให้นักท่องเที่ยวเที่ยวกันเองก่อนบนถนนสี่เหลียม แล้วค่อยมารวมตัวกัน ทำให้ธุรกิจของร้านค้ารอบๆ ถนนสี่เหลียมขายดีมาก สินค้าที่ขายก็มีราคาค่อนข้างแพง¹

บรรยากาศบนถนนสี่เหลียม ในตอนกลางคืนจะต่างกับตอนกลางวันเป็นอย่างมาก ชาวบ้านจะแบกกระทะใบใหญ่ออกมาจากปากซอยแล้ววางลงตรงกลางของถนนสี่เหลียม ก่อกองฟืนสูงในเตา แล้วราดน้ำมันก๊าดสองขวด ทันใดนั้น ก็เกิดเปลวไฟลุกโชกช่วงขึ้นมาซึ่งมีความสูงกว่าสามเมตร พร้อมกับที่มีเพลง “อาเร่อเร่อ” ดังขึ้นมาจากเครื่องขยายเสียง ทำให้ทั่วทุกแห่งเต็มไปด้วยความสนุกสนานของเทศกาล ชาวบ้านเริ่มกระโดดเดินรอบเตาโดยเรียงเป็นวงกลมแบบข้างในสามแถวข้างนอกสามแถว เนื่องจากดนตรีพื้นเมืองน่านี่ไพเราะมาก ทำให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ชาวน่านี่เป็นชนชาติที่มีความเป็นมิตร พวกเขาจะจูงมือของนักท่องเที่ยวแล้วเดินไปพร้อมกัน ในตอนแรก การเดินให้ทันจังหวะยากมากสำหรับนักท่องเที่ยว แต่ไม่นานนักนักท่องเที่ยว

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年，第 128 页。（การพัฒนาเมืองเก๋าสี่เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน่านี่）

ก็สามารถเดินตามชาวต่างชาติได้ เป็นบรรยากาศที่ดูแล้วครึกครื้นมาก เมื่อดนตรีเล่นจบ นักท่องเที่ยวบางคนยังคงกระตือรือร้นที่จะเรียนเดินต่อ จึงจูงมือครูชาวต่างชาติให้สอนเดินต่อ

สองสามปีที่ผ่านมา ถนนสี่เหลี่ยมได้เปลี่ยนจากตลาดเกษตรที่ขายแต่ของที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเป็นสถานที่ชุมนุม พักผ่อน ช้อปปิง แลกเปลี่ยนและหาความบันเทิงของนักท่องเที่ยว

2) การเกิดถนนบาร์เหล่า

ถนนบาร์เหล่าเป็นผลิตภัณฑ์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวในสี่เจียง มีคนมากมายมาที่สี่เจียง เพื่อเปิดบาร์เหล่าในแถบพื้นที่การค้าของเมืองเก่า เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวถนนบาร์เหล่าเริ่มต้นจากทางเข้าสะพานหินคู่ทางทิศเหนือ แล้วเลียบแม่น้ำตะวันตกไปทางใต้จนถึงถนนสายย่อยหนึ่งของถนนสี่เหลี่ยม พื้นที่ส่วนใหญ่คล้ายกับถนนจีนี่ เนื่องจากร้านค้าที่ตั้งอยู่เลียบแม่น้ำทางตะวันตกส่วนใหญ่เป็นบาร์เหล่า เลยเรียกว่า“ถนนบาร์เหล่า” ถนนบาร์เหล่าทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกได้ว่าภายใต้ความโบราณของเมืองเก่ายังมีบรรยากาศของความทันสมัยแฝงอยู่ บาร์เหล่าเหล่านี้เดิมเป็นบ้านของชาวต่างชาติ จึงมีโครงสร้างแบบดินและไม้ มีสองชั้น และหันประตูไปทางถนน ซึ่งเป็นโครงสร้างแบบโบราณ บาร์เหล่าเหล่านี้มีชื่อบาร์และรูปแบบแตกต่างกันไปตามความชอบของเจ้าของร้าน ชื่อที่เป็นชื่อต่างชาติ เช่น “บาร์เหล่าปารีสน้อย” “บ้านซากระ” และยังมีชื่อแบบพื้นเมือง เช่น “บาร์เหล่าอุฐู” “บาร์มอซอ” “ซานหลี่ถุน” แม้ว่าชื่อของบาร์เหล่าจะแตกต่างกัน แต่การจัดวางภายในร้านส่วนใหญ่เป็นแบบ“ตะวันตก”การมีความเป็นตะวันตกในเมืองเก่าก็น่าสนใจไปอีกแบบ ในร้านอาหารของชาวต่างชาติ จะได้ชิมรสชาติของก๋อนข้าวเหนียวสี่เจียง ข้าวเม็ยนกว่อ และซาซุไฮยว และยังได้ชื่นชมผลงานทางศิลปะมากมาย เช่น ภาพวาดตัวอักษร เสื้อผ้า เครื่องเคลือบ และเครื่องปั้นดินเผา

เมื่อตกกลางคืน บาร์เหล่าเป็นสถานที่ในสี่เจียงที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด ถนนบาร์เหล่าตั้งอยู่เลียบแม่น้ำซึ่งมีแสงไฟสว่างไสวและต้นไม้ร่มรื่น นักท่องเที่ยวที่นั่งในแต่ละโต๊ะพูดภาษาที่ต่างกัน พนักงานต้อนรับส่วนใหญ่คือสาวชาวต่างชาติที่แต่งชุดพื้นเมือง บางครั้ง หญิงสาวชาวต่างชาติในบาร์เหล่าเหล่านี้จะแสดงการร้องเพลงได้กัน ส่วนใหญ่เป็นเพลงพื้นเมือง เนื้อเพลงก็เป็นภาษาพื้นเมือง นักท่องเที่ยวก็ร้องตามภาษาพื้นเมืองที่นักท่องเที่ยวชอบพูดมากที่สุดคือ “ลาซอลา ซอลาลาซอ” ซึ่งมีความหมายว่า “ร้องได้ดีมาก ร้องอีกสักเพลงเถิด” ภายใต้แสงสว่างจากโคมแดงที่

ติดอยู่ในบาร์เหล้า มีเสียง “ลาซอลาซอลาลาซอล” ดังไปทั่วถนน เป็นช่วงเวลาที่คึกคักที่สุดบนถนน บาร์เหล้า

3) ถนนสายการค้า

ก่อนปี 1990 ในเมืองเก่ามีตลาดเกษตร ห้างสรรพสินค้า และร้านขายของใช้ประจำวันหลายแห่ง ลูกค้าเป้าหมายของธุรกิจเหล่านี้คือชาวบ้านในเมือง หลังการพัฒนาการท่องเที่ยว ร้านค้าที่มีชาวบ้านเป็นลูกค้าเป้าหมายเริ่มลดน้อยลง ตลาดเกษตรก็เหลือแค่ตลาดจตุจักรในชานานเฉียว ร้านค้าที่เกิดขึ้นมาแทนคือร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงแรมหรือศูนย์แนะนำการท่องเที่ยว ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้ชีวิตของชาวบ้านไม่สะดวก ยังทำให้สูญเสียพื้นที่สาธารณะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงการจัดวางพื้นที่ของเมืองเก่า นอกจากนี้ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวและปรับปรุงหน้าตาของเมืองเก่า จึงเกิดโครงการของรัฐบาลท้องถิ่นมากมายซึ่งได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของพื้นที่ในเมืองเก่า เช่น จวนตระกูลมู่ สวนดอกไม้หินคู่ สวนเขาสิงโต ซึ่งมีพื้นที่ขนาดใหญ่และกว้าง ทำให้มีความแตกต่างไปจากเอกลักษณ์ของเมืองเดิมซึ่งเป็นเมืองแห่งการใช้ชีวิต

ปัจจุบัน พื้นที่เพื่อการอาศัยบนถนนชินหัวและถนนซินอี้ได้กลายเป็นพื้นที่การค้าไปเกือบหมดแล้ว การเกิดขึ้นของร้านค้าซึ่งมีนักท่องเที่ยวเป็นลูกค้าเป้าหมายไม่เพียงแต่เปลี่ยนแปลงหน้าตาของถนนเก่าในเมืองเท่านั้น ยังมีผลกระทบต่อสิ่งก่อสร้างสองข้างทางและพื้นที่ต่างๆ นอกจากนี้ หลังร้านที่เคยเป็นที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน ตอนนี้ก็ได้กลายเป็นร้านค้าริมถนนไปเสียแล้ว ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ของบ้านนาซีที่ว่า “บ้านแบบมีลานบ้านใหญ่” ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ทางการค้ามีมากกว่าเดิมร้อยละ 65 โดยมีถนนสี่เหลี่ยมเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ยังมีถนนซินอี้ ถนนชินหัว ส่วนหนึ่งของถนนลูอี้ ถนนกวางอี้ ถนนซีอี้ ส่วนน้อยของซอยชิงเหวิน ตอนบนของถนนปาอี้ และบางส่วนในตอนบนของถนนปาอี้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5.2

ตารางอธิบายประเภทและประโยชน์ใช้สอยของสิ่งก่อสร้างในเมืองโบราณลี่เจียง¹

ประเภทของสิ่งก่อสร้าง			ประโยชน์ใช้สอยของสิ่งก่อสร้าง
เพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	อาศัย	เกสต์เฮาส์	รวมบ้านแบบเดิมที่เป็นแบบ“แบ่งเป็นสามส่วนและมีกำแพงหนึ่งกำแพงกั้นระหว่างประตูใหญ่และตัวบ้าน”“มีห้องเป็นแถวล้อมรอบทั้งสี่ด้านและมีเพดานทะลุฟ้าห้าแห่ง”“ทางเข้าหนึ่งแห่งสวนสองแห่ง” ไว้เป็นหน่วยเดียวกัน แม้ว่าจะมีจำนวนห้องนอนและเตียงจำกัด แต่ก็ได้มาตรฐาน
		โรงแรม	เป็นบ้านที่หรูหราแบบ “ทางเข้าหนึ่งแห่งสวนหลายแห่ง”เช่น เจี้ยนหนานซุน สวนมังกรหยก จำนวนห้องและเตียงมีค่อนข้างเยอะและเป็นมาตรฐานสากล
	บันเทิง	บาร์เหล้า	ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำทั้งสองข้างทางทิศตะวันตก เป็นสถานที่ที่ให้นักท่องเที่ยวได้ดื่มเหล้าและร้องเพลงได้กัน เช่น “บาร์เหล้าปารีสน้อย”“บ้านซากุระ”“บาร์เหล้าอู๋ซู”“บาร์มอซอ”“ซานหลี่ถุน”
	เดินทางท่องเที่ยว	บริการท่องเที่ยว	ธุรกิจให้บริการด้านการท่องเที่ยว เช่น บริษัททัวร์ บริษัทขายตั๋วเครื่องบินบริษัทขายตั๋วรถไฟ
	อาหาร	ร้านของกินเล่น	ร้านอาหารพื้นเมือง (จูนถั่วไก่ ก้อนข้าวเหนียวลี่เจียง) เช่น “ร้านจวีเสียน”ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด เช่น “เต้เค่อซือ”ร้านอาหาร

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年，第 131 页。（การพัฒนาเมืองเก่าลี่เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมนาซี）

			ริมถนน ร้านเส้นไหม
	ข้อปั้ง	สินค้าพื้นเมือง	ขายใบชา ยาสมุนไพร(ส่วนใหญ่คือชาหิมะชาฉู่เอ๋อ)และเนื้อจามรีตากแห้ง(มีรสชาติแบบน้ำชี)
		เสื้อผ้าลำลอง	ขายเสื้อผ้าพื้นเมือง เสื้อผ้าสมัยใหม่ เสื้อผ้าที่วาดตัวอักษรตงปา เสื้อผ้าที่มีภาพพิมพ์และภาพลายเส้นแบบง่ายๆ ทั้งเนื้อผ้าและรูปแบบลวดสะท้อนเอกลักษณ์ของชนชาติน้ำชี
		สินค้าของที่ระลึก	เครื่องประดับเงิน เช่น สร้อยคอ กำไล เครื่องประดับชิ้นเล็กๆ เครื่องประดับมงคลตงปา เช่น ป้ายแกะสลักไม้ตงปา สินค้าหัตถกรรม(รวมทั้งที่ชาวบ้านทำเองและสินค้าสิ่งพิมพ์) และกระดิ่ง
		ร้านหนังสือร้านวีดีโอ	ขายหนังสือท่องเที่ยวทั่วไป หนังสือท่องเที่ยวของลีเจียง แผนที่เมืองลีเจียงแผนที่เขตเมืองเก่า ซีดีเพลงและระบำพื้นเมือง
เพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเพื่อชาวน้ำชี		สิ่งก่อสร้างสาธารณะ	เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์
		ร้านค้าปลีก	ร้านขายของใช้ประจำวัน ซูเปอร์มาเก็ตขนาดเล็ก
เพื่อชาวน้ำชี		ที่อยู่อาศัยของชาวน้ำชี	บ้านพักที่อยู่อาศัย

เมื่อมองโดยรวมแล้ว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกระจุกอยู่ทางตะวันตกของเมือง ในขณะที่ทางตะวันออกมีค่อนข้างน้อย ถนนทางตะวันตกจึงมีการสร้างเป็นร้านค้าเกือบหมดแล้ว ทำให้มีบรรยากาศทางการค้ามากเกินไป

โรงแรมที่พัก: องค์ประกอบ การกระจายตัว และเอกลักษณ์

1) องค์ประกอบของโรงแรมที่พัก

ก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวลี่เจียงในทศวรรษที่ 90 ศตวรรษที่ 20 ในเมืองเก่ามีโรงแรมขนาดเล็กและเกสต์เฮาส์ไม่กี่แห่ง เมื่อถึงเดือนกันยายน ปี 2003 โรงแรมและเกสต์เฮาส์ประเภทต่างๆ ก็มีถึง 135 แห่ง มีเตียงเกือบหมื่น¹

โฮมสเตย์แห่งแรกในเมืองเก่าเปิดขึ้นในปี 1995 ในตอนแรก จำนวนของเกสต์เฮาส์เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ จากการสำรวจครั้งแรกในวันที่ 24 ธันวาคม 1998 มีโฮมสเตย์ 11 แห่ง มีห้องพักทั้งหมด 175 ห้อง มีเตียงทั้งหมด 421 หลัง ต่อมา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมาในช่วงงาน World Expo 99 ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองคุนหมิง รัฐบาลท้องถิ่นได้สนับสนุนให้ชาวบ้านเปิดบ้านตัวเองเป็นโฮมสเตย์ โดยมีการให้สิทธิประโยชน์บางอย่างแก่ชาวบ้านเหล่านี้ จนถึงวันที่ 3 สิงหาคม 1999 มีโฮมสเตย์ที่จดทะเบียนกับกรมทะเบียนพาณิชย์การค้าของอำเภอแล้วถึง 27 แห่ง มีห้องพักทั้งหมด 364 ห้อง มีเตียงทั้งหมด 1,048 หลัง หลังงาน World Expo แม้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของลี่เจียงจะชะลอตัวลงในช่วงตรุษจีนของปี 2000 แต่โดยรวมแล้วก็ยังคงถือว่าพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น จำนวนโฮมสเตย์ในเมืองเก่าจึงยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สาเหตุหลักที่ทำให้ชาวบ้านเปิดบ้านตัวเองเป็นโฮมสเตย์ คือ การจัดงาน World Expo 99 ที่อวิ้นหนาน(ยูนนาน)โดยลี่เจียงเป็นหนึ่งในสถานที่จัดงานย่อยในครั้งนั้นด้วย เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้มีโรงแรมและเกสต์เฮาส์ไม่เพียงพอ นักท่องเที่ยวจึงต้องพักอยู่ในโฮมสเตย์เป็นจำนวนมากมาย นับแต่นั้นเป็นต้นมา เมื่อถึงฤดูกาลท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

¹参见自宗晓莲：《丽江古城民居客栈业的人类学考察》，载《云南民族学院学报》（哲学社会科学版），2002年第4期，第63-66页。（การสำรวจจากการประกอบกิจการโฮมสเตย์ของชาวเมืองโบราณลี่เจียง : กรณีศึกษาเชิงมานุษยวิทยา)

ช่วงสัปดาห์ทองแห่งการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่จะไม่ลดลงแต่กลับยังเพิ่มสูงขึ้น จนทำให้ชาวบ้านค่อยๆ พัฒนาบ้านของตนเองเป็นโฮมสเตย์

การเกิดขึ้นของโฮมสเตย์ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ซึ่งไม่เพียงแต่จะสร้างโอกาสทางธุรกิจให้แก่ลี้เจียงเท่านั้น ยังส่งผลกระทบในแง่ลบด้วย ประการแรก สภาพของเกสต์เฮาส์ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกลำบาก ประการที่สอง ชาวบ้านรู้สึกลำบาก เพราะสูญเสียความเป็นส่วนตัว อีกทั้งชีวิตประจำวันยังถูกนักท่องเที่ยวรบกวน

เกสต์เฮาส์ คือ รูปแบบที่พักที่ยังคงรักษาสภาพโครงสร้างภายนอกเดิมของบ้านชาวนาซีเอาไว้ โดยทำการซ่อมและตกแต่งแค่ภายใน เป้าหมายคือต้อนรับแขก เนื่องจากความต้องการที่พักของนักท่องเที่ยว ทำให้บ้านเกือบร้อยละ 80 ที่อยู่ในสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมของนักท่องเที่ยว เช่น ถนนซินหัว ถนนซินอี และถนนกวางอี กลายเป็นโฮมสเตย์ ในปี 2003 หวีหนิงได้ไปทำการสำรวจแต่ไม่ได้ทำสถิติไว้ ต่อมาหวีหนิงไปทำการสำรวจอีกครั้งในปี 2006 พบว่าการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดที่สุดในเมืองเก่าคือ การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว หน้าตาของเมือง การเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดที่สุดคือ มีบ้านมากมายได้กลายเป็นโฮมสเตย์ทำให้การหาที่พักในลี้เจียงไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป¹

2) การกระจายตัวของโรงแรมที่พัก

ในเขตเมืองโบราณต้าเหยียนลี้เจียงมีโรงแรมที่พักตั้งอยู่ทั่วทุกมุม แต่ที่ค่อนข้างหนาแน่นคือในซอยจีซ่านบนถนนซินอี เขตชู่ยเหวินบนถนนซินหัว เขตชวงสือบนถนนซินหัว ตอนล่างของเขตหวงซานบนถนนซินหัว ซอยมีชือบนถนนซินอี ซอยกวางปี้บนถนนกวางอี ซอยจงอีบนถนนกวางอี ไปชู่ยฝังบนถนนซินอี ตอนล่างของเขตซินเหวินบนถนนอู่อี ถนนลี่เหลียนม ซอยเหวินจือบนถนนอู่อี ซอยชิงเหวินบนถนนซินอี ซอยเลี่ยนเหวินบนถนนกวางอี ซอยกวานย้วนบนถนนกวางอี

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年，第 132 页。（การพัฒนาเมืองเก่าลี้เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมนาซี）

ตาราง 5.3¹

ตารางแสดงการกระจายของโรงแรมที่พักในเขตเมืองโบราณต้าเหียนลี่เจียง ปี 2006

ชื่อถนน	จำนวนโรงแรมที่พัก (แห่ง)	ร้อยละ (%)
ถนนซินอี้	44	34.65
ซอยจีชาน	25	19.69
ซอยมีซื่อ	11	8.66
ไป่ซู่ผิง	5	3.94
ถนนสี่เหลียม	3	2.36
ถนนซินหัว	40	31.50
เขตซู่เหวิน	14	11.02
ตอนล่างของเขตหวงชาน	12	9.45
เขตชวงสือ	12	9.45
ตอนบนของเขตหวงชาน	2	1.57
ถนนกวางอี้	6	20.47
ซอยจงอี้	1	4.72
ซอยจินซิง	11	0.79
ซอยกวางปี้	3	8.66
ซอยซินย่วน	1	2.36
ซอยกวนย่วน	11	0.79
ซอยเสียนเหวิน	4	3.15
ถนนอู่อี้	11	8.66
ซอยจงเหยิน	3	2.36
ซอยเหวินจื่อ	3	2.36
ตอนล่างของเขตกวางเหยิน	5	3.94
ถนนซีอี้	6	4.72
ซอยซิงเหวิน	5	3.93
กวานเหมอนโซ่ว	1	0.79
รวม	127	100

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年，第 133 页。（การพัฒนาเมืองเก่าลี่เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมนาซี）

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การกระจายตัวของโรงแรมที่พักไม่สมดุลกัน โรงแรมที่พักบนถนนชินอี้และถนนซินหัวค่อนข้างหนาแน่น คิดเป็นร้อยละ 34.65 และ 31.50 รองลงมาคือบนถนนกวางอี้ คิดเป็นร้อยละ 20.47 โรงแรมที่พักบนถนนอู่อี้และถนนซีอี้ค่อนข้างเบาบาง คิดเป็นร้อยละ 8.66 และ 4.72 หวังพบว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่บนถนนอู่อี้และถนนซีอี้มีค่อนข้างมาก และนักท่องเที่ยวมักจะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณที่มีโรงแรมที่พักหนาแน่น¹

3) เอกลักษณะของโรงแรมที่พัก

เอกลักษณ์ภายนอกของโรงแรมที่พัก

เอกลักษณ์ของโรงแรมที่พักยังคงเป็นแบบสถาปัตยกรรมนาซี เพียงแต่ว่าห้องที่เคยเป็นที่พักของชาวบ้านได้กลายเป็นห้องพักของนักท่องเที่ยวไปแล้ว การจัดวางภายในห้องก็เปลี่ยนไปอย่างมาก แต่สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงแรมยังคงเหมือนเดิม ตัวอย่างเช่น บ้านเลขที่ 124 ในซอยจื่อปิ่นถนนกวางอี้ เจ้าของบ้านเป็นชาวนาซีอายุ 70 กว่าปี อาศัยอยู่ในเมืองเกาลีเจียงมาแล้ว 60 กว่าปี จึงคุ้นเคยกับสภาพของเมืองเป็นอย่างมาก บ้านของเขามีรูปแบบการก่อสร้างที่เหมือนกับบ้านสมัยราชวงศ์ชิงและสมัยสาธารณรัฐจีน โดยยังคงมีเพดานทะเลพุ่เป็นศูนย์กลางของบ้าน ซึ่งมีการวางต้นบอนไซหรือปลูกดอกไม้ชนิดต่างๆ ไว้ มีห้องล้อมรอบเพดานทะเลพุ่ทั้งสามด้าน ซึ่งแบ่งเป็นส่วนๆ อันประกอบด้วยห้องสว่างหนึ่งห้องและห้องมืดสองห้อง ห้องที่อยู่บนเส้นผ่าศูนย์กลางคือห้องใหญ่ จึงมีพื้นที่และหลังคาที่สูงกว่าห้องอื่นนิดหน่อย มักจะหันไปทางใต้หรือตะวันออก บ้านส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างไม้ มีพื้นดิน ฐานสี่เหลี่ยมที่โคนเสา ภูบั้น โครงไม้ ผนังดินหรือผนังอิฐ และสันหลังคาไม้ หลังคาปูกระเบื้องสีเทา ในบ้านใช้ไม้กระดานปูพื้น ใช้ไม้กันแบ่งเป็นส่วน บ้างก็ติดแผ่นไม้ที่แกะสลักลงลายไว้เพื่อการประดับตกแต่งหรือเพิ่มแผ่นไม้ไว้ในผนัง

จากการสัมภาษณ์ชายชาวนาซีท่านหนึ่ง หวังได้ข้อสรุปว่า บ้านของชาวนาซีชาวนาซีท่านนั้นแบ่งเป็นสามส่วนและมีกำแพงหนึ่งกำแพงกั้นระหว่างประตูใหญ่และตัวบ้าน ส่วนที่หนึ่งคือห้องนอนใหญ่ มีสองชั้นชั้นล่างมีสามห้อง ห้องตรงกลางเป็นห้องรับแขก มีกรอบประตูแกะสลักไม้

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年，第 133 页。（การพัฒนาเมืองเกาลีเจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมนาซี）

หกบาน ซ้ายขวาเป็นห้องนอน มีห้องนอนอยู่ทั้งสองข้างของสวน สร้างเป็นอาคารหมด มีกำแพงกันระหว่างประตูใหญ่และตัวบ้านซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกับห้องนอนใหญ่ บนกำแพงมีภาพจิตรกรรมที่สวยงาม ซ้ำๆ ภาพจิตรกรรมมีบทกวีสั้นๆ การสร้างเพดานทะเลพุไฟมีความพิถีพิถันเป็นอย่างมาก มักใช้กรวด กระเบื้อง หิน ฯลฯ ประดับเป็นภาพ “ชื่อผู้เขียนได้” ที่มีตัวอักษร “ได้” ขนาดใหญ่อยู่กลางภาพ ซึ่งหมายถึง การมีอายุมั่งขวัญยืน แล้วล้อมรอบด้วยค้างคาวสี่ตัว อันหมายถึงมีอายุยืนยาวตลอดไป ในสวนมีการเลี้ยงนกและปลูกดอกกล้วยไม้ ทำให้มีบรรยากาศของความเป็นน้ำขี้มากขึ้น นอกจากกล้วยไม้แล้ว ยังมีต้นแก้วดอกกุหลาบพันธุ์ ดอกโบตั๋น ไม้ไผ่ ฯลฯ ซึ่งมีดอกไม้บานสะพรั่งตลอดทั้งปีฤดู ทำให้สวนเต็มไปด้วยสีสันที่งดงาม ชายชราชื่อนานี้ที่นั่นจะตื่นแต่เช้าทุกวัน เพื่อรดน้ำต้นไม้และให้อาหารนก ในสายตาของชายชรา ดอกไม้และนกได้กลายเป็นสมาชิกในครอบครัวไปเสียแล้ว ลักษณะของประตูใหญ่ในสวนคล้ายกับสมัยก่อน ที่แตกต่างกันคือมีการแขวนโคมไฟสีแดงขนาดใหญ่ไว้บนโคมไฟเขียนไว้ว่า “โรงแรมXX”¹

การตกแต่งภายในของโรงแรมที่พัก

ภายในของโรงแรมที่พักจะคงลักษณะบ้านและสวนของชาวนานี้ที่เป็นแบบ “แบ่งเป็นสามส่วนและมีกำแพงหนึ่งกำแพงกันระหว่างประตูใหญ่และตัวบ้าน” “มีห้องเป็นแถวล้อมรอบทั้งสี่ด้านและมีเพดานทะเลพุไฟห้าแห่ง” “ทางเข้าหนึ่งแห่งสวนสองแห่ง” “ทางเข้าหนึ่งแห่งสวนหลายแห่ง” เอาไว้ ภายในสวนเต็มไปด้วย สะพาน น้ำ นก และดอกไม้หอม การตกแต่งภายในตลอดจนประโยชน์ใช้สอยของห้องพักจะแตกต่างจากห้องแบบเดิมที่เป็นที่อยู่อาศัยของชาวนานี้ กลุ่มลูกค้าเป้าหมายของโรงแรมที่พักคือนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดิมเป็นที่อยู่อาศัยของสมาชิกในครอบครัวชาวนานี้ ดังนั้น การตกแต่งของโรงแรมที่พักจึงเป็นเช่นเดียวกับมาตรฐานของโรงแรมทั่วไป

โดยทั่วไปแล้ว ห้องพักหนึ่งห้องมีเตียงสองหลังและมีห้องน้ำในตัว จึงสามารถอาบน้ำได้ทุกวันซึ่งนับว่าทันสมัยมาก นอกจากนี้ ในห้องยังมีเครื่องปรับอากาศและเคเบิลทีวี มีบริการน้ำร้อน 24 ชั่วโมงสิ่งที่แตกต่างจากโรงแรมทั่วไป คือ ภายในโรงแรมที่พักของชาวนานี้จะตกแต่งด้วยไม้สนทั้งหมดเช่น พื้น กำแพงเพดาน เป็นต้นในขณะที่โรงแรมอื่นๆ ตกแต่งด้วยกระเบื้องและอิฐ ห้องพัก

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年，第 134 页。（การพัฒนาเมืองเก่าลี่เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมนาซี）

แต่ละห้องจะแตกต่างจากห้องนอนของชาวนำซีเอง ถ้าเป็นบ้านพักของชาวนำซีจะแบ่งออกเป็นห้องใหญ่ตรงกลาง และห้องเล็กที่อยู่ด้านข้างสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ในห้องพักที่แตกต่างตามสถานภาพในครอบครัวที่แตกต่างกัน การเรียงห้องเป็นไปตามลำดับอาวุโส ในขณะที่ โรงแรมที่พักไม่มีการแบ่งห้องตามลำดับอาวุโสมีเพียงราคาที่แตกต่างกัน บางห้องมีราคาแพง ในขณะที่บางห้องมีราคาถูก และบริการให้นักท่องเที่ยวเท่านั้น

เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวประจำเพิ่มขึ้นนักท่องเที่ยวเหล่านี้จึงสนิทสนมกับกับเจ้าของโรงแรมที่พักชาวนำซีราวกับเป็นญาติกัน พวกเขาจะนั่งคุยเล่นกันในสวนเพื่อสอบถามสถานที่ และเส้นทางกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจอาหารพื้นเมือง และวัฒนธรรมของชาวนำซี ฯลฯ ในทางกลับกัน เจ้าของ โรงแรมที่พักก็จะพูดคุยกับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในประเทศของนักท่องเที่ยวเช่น วัฒนธรรมนิยมประเพณีต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดวางและรายการบริการตามความชอบของนักท่องเที่ยวด้วยดังนั้น บ้านของชาวนำซีเลยค่อยๆ กลายเป็นโรงแรมที่พักของนักท่องเที่ยว

ประเภทของโรงแรมที่พัก

ประเภทของโรงแรมที่พักสามารถแบ่งออกเป็นประเภทธรรมดาและประเภทหรูหรา ประเภทธรรมดาส่วนใหญ่คือบ้านที่ “แบ่งเป็นสามส่วนและมีกำแพงหนึ่งกำแพงกั้นระหว่างประตูใหญ่และตัวบ้าน” แบบหรูหรามีส่วนใหญ่คือบ้านที่มี “ทางเข้าหนึ่งแห่งสวนสองแห่ง” และ “ทางเข้าหนึ่งแห่งสวนหลายแห่ง” นอกจากนี้ยังมีประเภท “มีห้องเป็นแถวล้อมรอบทั้งสี่ด้านและมีเพดานทะเลพุฟฟ้าแห่ง” ตัวอย่างเช่น เชียนเสวียโหลว ซึ่งเป็นโรงแรมที่พักแบบหรูหรา (แบบทางเข้าหนึ่งแห่งสวนหลายแห่ง) ตั้งอยู่ตีนเขาเซาสิงโต ใจกลางเมืองที่เป็นเขตต่อระหว่างเมืองเก่าและเมืองใหม่ เป็นสิ่งก่อสร้างสไตล์นำซีที่สร้างขึ้นโดยพระเมี่ยวหมิง ซึ่งเป็นพระนักกวีที่มีชื่อเสียงที่มีอายุอยู่ในช่วงรัชสมัยเจี๋ยจิ้งและไต้กวางของราชวงศ์ซิง หลังจากผ่านร้อนผ่านหนาวมาสองร้อยกว่าปี ก็ยังคงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้คนมาแต่งบทกวี ภาพวาด และเล่นดนตรีกัน จนมีชื่อเสียงแพร่กระจายไปกว้างไกลเชียนเสวียโหลว มีตำแหน่งที่ตั้งที่ยอดเยี่ยมมาก เมื่อขึ้นไปข้างบนจะสามารถมองเห็นทิวทัศน์ที่สวยงามทั้งของเมืองเก่าและเมืองใหม่ ความงดงามของภูเขาหิมะมังกรหยกทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นถึงกับลืมนึกถึง ดังนั้น ราคาของห้องพักเลยค่อนข้างแพง

โรงแรมบ่อน้ำสามตา ตั้งอยู่เลขที่ 58 ซอยกวางปี้ ถนนกวางอี ซ้างๆ โรงแรมมีบ่อน้ำเล็กๆ ชื่อว่า บ่อสามตา ซึ่งแบ่งออกเป็นสามส่วน ส่วนแรกเป็นน้ำใช้ดื่ม ส่วนที่สองใช้ล้างผักและส่วนที่สามใช้ซักเสื้อผ้าเลยมีการตั้งชื่อให้ว่า บ่อน้ำสามตาหน้าประตูโรงแรมแขวนป้ายไว้ว่าบ้านพักอาศัยที่มีความสำคัญ แสดงให้เห็นว่าสถานที่แห่งนี้มีประวัติอันยาวนาน เป็นบ้านแบบ “มีห้องเป็นแถว ล้อมรอบทั้งสี่ด้านและมีเพดานทะเล่ฟ้าห้าแห่ง” บ้านแบบนี้ไม่แตกต่างจากบ้านของชาวน่านี่สูงอายุนานัก เพียงแต่ว่าห้องนอนเดิมกลายเป็นห้องพักแขกไป ซึ่งเหมือนกับห้องมาตรฐานทั่วไป

เจ้าของโรงแรม กล่าวว่าโรงแรมนี้มีประวัติศาสตร์กว่า 300 ปี เคยเป็นที่พักระหว่างทางที่สำคัญของของพ่อค้าลำเลียงชาในอินหนาน (ยูนนาน) (云南省) แม้ว่าจะไม่เคยมีการวิจัยมาก่อน แต่เมื่อมาถึงที่นี่ จะมีความรู้สึกที่แตกต่างจากโรงแรมอื่นๆ นั่นคือความโบราณและความแปลกตา ส่วนของโรงแรมบ่อน้ำสามตาแบ่งเป็นส่วนหน้า กลางและหลัง ภายในบ้านโบราณนำชี่ขนาดใหญ่ ส่วนยังคงหอมไปด้วยกลิ่นดอกไม้ มีเสียงนกกรังเพลง มีต้นบอนไซตั้งอยู่มากมาย ทำให้ทุกที่เต็มไปด้วยบรรยากาศแบบโบราณ และมีบ้านที่ดัดแปลงเป็นโรงแรมที่พักมากขึ้นเรื่อยๆ

การบริหารโฮมสเตย์ในลี่เจียงมี 3 รูปแบบคือ หนึ่ง บริหารโดยคนต่างถิ่น สองคือ บริหารโดยคนต่างถิ่นและคนในท้องถิ่น และสามคือ บริหารโดยคนในท้องถิ่น ถึงแม้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกภายในจะปรับปรุงตามมาตรฐานของโรงแรมที่พักทั่วไปแล้ว แต่ตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานบริหารและอนุรักษ์เมืองเก่าวัฒนธรรมลี่เจียงได้กำหนดไว้ว่า ห้ามเปลี่ยนแปลงลักษณะและหน้าตาของบ้านเหล่านี้ ในมุมมองของผู้ประกอบการโรงแรมรายนี้ การทำเช่นนั้นนอกจากจะทำให้คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแล้ว ยังทำให้มีทุนในการซ่อมแซมบ้านพักที่อยู่อาศัยและช่วยอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวน่านี่ไว้ได้ เป็นการจัดการชีวิตและกิจกรรมการผลิตของคนท้องถิ่นและคนต่างถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่เพียงแต่สามารถรักษาเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมน่านี่ไว้ได้เท่านั้น ยังสามารถดูดซับวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาได้ด้วย

จากเนื้อหาที่กล่าวมาในบทนี้จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียงได้ผ่านกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูงและการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในระดับมหภาคของโจวจวงและลี่เจียงเริ่มปรากฏผลเป็นรูปธรรมชัดเจน แต่นอกเหนือจากการศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในระดับมหภาคแล้วยังสามารถพิจารณาในระดับจุลภาคหรือตัวสินค้าวัฒนธรรมได้อีกด้วย ดังจะกล่าวถึงในบทต่อไป

บทที่ 6

สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่น : การสร้างความหมายและการจัดการ

กรณีศึกษาชาหม่วานซาน โจวจวง และการแสดงและดนตรีโบราณน้ำชี ลีเจียง

บทนี้เป็นการนำเสนอตัวอย่างสินค้าวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของโจวจวงและลีเจียง เพื่อแสดงให้เห็นถึงการสร้างความหมายและเรื่องราวให้กับสินค้าวัฒนธรรม และการจัดการที่ทำให้สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นกลายเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ โดยเลือกสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นที่โดดเด่นที่สุดของโจวจวง คือ ชาหม่วานซาน และในกรณีของลีเจียง คือ ศิลปะการแสดงและดนตรีโบราณน้ำชีเป็นกรณีศึกษา

การศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสามารถพิจารณาได้จากหลายมุมมองและหลายระดับ การวิเคราะห์ ในศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นให้ความสำคัญกับการตีความและให้ความหมายต่อสิ่งที่เรียกว่า “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศจีนเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะจากมุมมองของผู้ที่มีส่วนปฏิบัติการหรือดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือทางวัฒนธรรมในนามของ “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” โดยเน้นไปที่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภาคชนบท ซึ่งมีทุนหรือรากฐานมาจากมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นดังเช่นในกรณีของโจวจวงและลีเจียง

หากพิจารณาในระดับมหภาค จากมุมมองของรัฐบาลกลางหรือผู้บริหารประเทศ “โจวจวง” และ “ลีเจียง” ต่างมีฐานะเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมหรือสินค้าวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศจีน ซึ่งกำลังเติบโตและได้รับความนิยมอย่างสูงจากกลุ่มผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในประเทศจีนและจากต่างประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีศักยภาพสูงและควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาในระดับท้องถิ่น จากมุมมองของผู้ประกอบการในท้องถิ่น สินค้าพื้นเมืองหรือสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นก็มีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งเช่นกัน สินค้าวัฒนธรรมในที่นี้หมายถึง สินค้าที่มีฐานมาจากมรดกวัฒนธรรม หรือทุนทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตพื้นบ้าน วัตถุทางวัฒนธรรม เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งของ

ต่างๆ ที่ประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ขึ้นโดยมนุษย์ รวมไปถึงมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) เช่น ดนตรี เพลง การแสดง เรื่องเล่า นิทานพื้นบ้าน ฯลฯ

หลังจากที่ท่องเที่ยวในโจวจงและลี่เจียงขยายตัวอย่างมาก มีการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจเกี่ยวกับสินค้าวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งในแง่ที่เป็นการสร้างความหมายและเรื่องราว การทำให้เป็นอุตสาหกรรมและมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบมากขึ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากสนับสนุนของภาครัฐทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น และจากแรงผลักดันของทุนและนักลงทุนทั้งจากภายในท้องถิ่นและจากภายนอกที่มองเห็นช่องทางสนองตอบความต้องการของตลาดสินค้าวัฒนธรรมที่นับวันจะขยายตัวมากขึ้น และผลักดันให้เกิดอุตสาหกรรมของสินค้าวัฒนธรรมในชนบท

ในกรณีโจวจง รูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เห็นได้ชัดเจนคือ การจัดการที่มีลักษณะรวมศูนย์โดยองค์กรธุรกิจที่บริหารโดยรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำให้ชาวมู่วานซานกลายเป็นอุตสาหกรรมที่ทำขายกันเองในชุมชนหรือในท้องถิ่นไปเป็นสินค้าที่มีการผลิตแบบอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก หลังจากทีโจวจงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

แม้ว่าโดยนิยามคำว่า “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ไม่ได้มีความหมายจำเพาะเจาะจงถึง “การกลายเป็นอุตสาหกรรมของสินค้าวัฒนธรรม” (Industrialization of cultural product) ในลักษณะที่มีกระบวนการผลิตและจัดจำหน่ายสินค้าวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ มีการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรที่มุ่งเน้นการผลิตจำนวนมากและเป็นมาตรฐานเดียวกันเท่านั้น แต่มีความหมายกว้างครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่แม้ไม่ได้มีกระบวนการผลิตอย่างเป็นอุตสาหกรรม หากแต่ได้แพร่หลายไปยังกลุ่มผู้บริโภคจำนวนมากหรือในสังคมวงกว้างด้วย

หากพิจารณาจากกรณีของโจวจงจะเห็นได้ว่า สินค้าวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมอย่าง “ชาวมู่วานซาน” ในปัจจุบัน ได้กลายเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในความหมายที่เป็นกระบวนการผลิตแบบรวมศูนย์ โดยใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เน้นการผลิตจำนวนมาก และเป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างเต็มรูปแบบ และกำลังกลายเป็นสินค้าวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แพร่หลายไปยังตลาดที่กว้างขวางไปกว่าท้องถิ่นโจวจง

ขณะที่ในกรณีของลี้เจียงจะเห็นรูปแบบการจัดการที่แตกต่างออกไป แต่ก็มีที่น่าสนใจไม่แพ้กัน สำหรับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่จะกล่าวถึงในกรณีลี้เจียงนั้นมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีฐานมาจาก “มรดกวัฒนธรรมเป็นนามธรรม” หรือ “มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” (Intangible Cultural Heritage) ได้แก่ ดนตรีและการแสดง ซึ่งริเริ่มและดำเนินการโดยกลุ่มนักดนตรีท้องถิ่นและศิลปินพื้นบ้านชาวนำซี อย่างเช่น คณะดนตรีโบราณต้าเหยียน และกลุ่มศิลปะท้องถิ่นตงปา ที่รวมตัวกันสร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยคนท้องถิ่นจากมรดกวัฒนธรรมโบราณ โดยการใช้รูปแบบการจัดการองค์กรธุรกิจสมัยใหม่ ก่อเกิดเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดเล็กขึ้นในท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมอย่างสูงและสร้างรายได้จำนวนไม่น้อยให้กับคนท้องถิ่นพร้อมๆ ไปด้วยทำหน้าที่อนุรักษ์และสืบทอดมรดกวัฒนธรรมโบราณที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้มีความหมายในโลกปัจจุบัน และอาจกล่าวได้ว่าเป็นหนึ่งในกรณีศึกษาที่สำคัญของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทนี้ในประเทศจีน

6.1 ชาหมู่ว่านซาน : สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นโจวจง

ว่นซานถี้ (ชาหมู่ว่านซาน) อาหารจานพิเศษของโจวจง¹

กล่าวกันว่าประวัติศาสตร์อันยาวนานและวัฒนธรรมที่สั่งสมมาแต่โบราณกาลทำให้อาหารของโจวจงพิเศษกว่าที่อื่น ถือกันว่า “ว่นซานถี้” หรือ “ชาหมู่ว่านซาน” มีความพิเศษมากที่สุดจนทุกคนที่มาโจวจงจะต้องชิม ชาหมู่ว่านซานคืออาหารที่มหาเศรษฐีเจียงหนานเสิร์ฟว่นซานใช้ต้อนรับทุกครั้งแขกที่มีแขกมาที่บ้าน จนมีคำกล่าวกันว่า “ถ้าที่บ้านมีการจัดงานเลี้ยง ก็ต้องมีชาหมู่ว่านซาน” หลังจากการสืบทอดกันต่อมานับร้อยๆ ปี ชาหมู่ว่านซาน ได้กลายเป็นอาหารหลักในเทศกาลปีใหม่ และงานแต่งงานของชาวโจวจงไปแล้ว การทานชาหมู่ว่านซานแฝงไว้ด้วยความหมายว่าการอยู่ร่วมกันครบทั้งครอบครัว และเป็นอาหารชั้นเลิศที่ขาดไม่ได้ในการต้อนรับอาคันตุกะ

¹สรุปจาก 陈益等：《九百岁的水镇周庄》，西安：西安地图出版社，2010 年，第 108-119 页。
(โจวจงเมืองกลางน้ำที่มีอายุเก๋าร้อยปี)

ชาห์มูว่านซานใช้วัตถุดิบในการทำชั้นดี โดยเลือกใช้ชาหลังของหมูที่มีปริมาณน้ำมันและเนื้อแดงพอดี จากนั้นเติมน้ำเครื่องปรุงที่ผสมเสร็จแล้ว เติมน้ำแล้ววางลงบนหม้อดินเผาขนาดใหญ่ ใช้การต้มหรืออบหรือหนึ่งเป็นเวลาหนึ่งคืนหนึ่งวันเต็ม ไฟที่ใช้ต้องสลับกันระหว่างไฟอ่อนและไฟแรง แต่ใช้ไฟอ่อนเป็นหลัก เมื่อต้มสุกแล้ว ชาหมูทั้งชาจะคุกรุ่นไปด้วยไอร้อนๆ หนึ่งหมูเป็นสีแดงสวย เนื้ออวบแน่น ส่งกลิ่นหอมฟุ้งกระจายไปทั่วทุกสารทิศ วิธีการกินชาหมูว่านซานก็แปลกพิสดาร ในชาหมูจะมีกระดูกสองท่อน ต้องดึงกระดูกท่อนที่เล็กกว่าออกมาก่อน โดยที่ต้องไม่กระทบรูปร่างของชาหมู แล้วใช้กระดูกท่อนนี้เป็นมีด กรีดลงบนเนื้อชาหมู วิธีการกินเช่นนี้เกิดจากเมื่อครั้งที่ จูหยวนจาง ซึ่งเป็นฮ่องเต้สมัยราชวงศ์หมิงต้องการแก้แค้นเสี้ยนวานซาน เลยออกใจหยยให้แก้แค้นเสี้ยนวานซานก็สามารถใช้ไหวพริบจนแก้ได้ จนเกิดวิธีการกินดังกล่าว ฮ่องเต้จูหยวนจาง เลยตรัสว่า “งั้นก็เรียกวิธีการกินนี้ว่าการใช้กระดูกแทนมีดละกัน” จนกลายเป็นวิธีการกินชาหมูว่านซานของโจวจวงตั้งแต่นั้นมา

เศรษฐกิจเสี้ยนวานซาน – ที่มาของเรื่องราว “ชาหมูว่านซาน แห่งเมืองโจวจวง”

เสี้ยนวานซาน ชื่อฟู หรือจ้งหรง นิยมเรียกกันว่าวานซาน เนื่องจากเป็นหนึ่งในสามบุคคลที่มีชื่อเสียงโดดเด่นที่สุด มีอีกชื่อหนึ่ง ว่านซานชีว หมายถึงเป็นตัวแทนของความร่ำรวยมหาศาล

ในยุคกลางราชวงศ์หยวน เสี้ยนโยว บิดาของเสี้ยนวานซานได้อพยพครอบครัวจากเซตหนานสวิน (南浔) เมืองอูซิง (吴兴) (ปัจจุบันคือเมืองหูโจว (湖州) ในมณฑลเจ้อเจียง (浙江省) ไปที่ตั้งใจในโจวจวง ต่อมาย้ายไปที่หยินโจวหลังจากที่ร่ำรวยมั่งคั่งแล้ว เสี้ยนวานซานได้ใช้เมืองซูโจว (苏州市) เป็นสถานที่สำคัญในการทำมาค้าขายเขาเคยสนับสนุนผู้ปกครองที่ชื่อว่า จางซือเจิงในอำเภอหนึ่งของเมืองซูโจว (苏州市) จนจางซือเจิงสละตำแหน่งไปยกราชการให้

ต่อมาจูหยวนจางได้สถาปนาราชวงศ์หมิง และตั้งเมืองหลวงที่นครหนานจิง (นานกิง) (南京市) เสี้ยนวานซานได้บริจาคเงินช่วยเหลือในการสร้างเมืองหนานจิง (นานกิง) (南京市) ซึ่งคิดเป็นพื้นที่หนึ่งในสามของเมือง จูหยวนจางจึงพระราชทานยศแก่บุตรชายทั้งสองของเสี้ยนวานซาน เสี้ยนวานซานยังสร้างอาคารที่มีระเบียงยาวและมีเสาถึง 1654 ต้นถัดอาคารอีก 4 แห่งในหนานจิง (นานกิง) (南京市) เสี้ยนวานซานมีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายแต่หลังจากนั้นไม่นานก็ถูกจูหยวนจางสั่งให้ไปเป็นทหารจนต้องใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ในอวี่นหนาน (ยูนนาน) (云南省) จนตาย

เลิ่นว๋านซานเคยใช้ชีวิตทั้งในโจวจง ซูโจว (苏州市) หนานจิง (นานกิง) (南京市) อวี่นหนาน(ยูนนาน) (云南省) แต่โจวจงคือสถานที่ที่เขาได้ก่อร่างสร้างตัวจนร่ำรวยเป็นเศรษฐี

“บ้านของเลิ่นว๋านซานอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือไปประมาณครึ่งลิ อยู่ในพื้นที่ของตงโจวและหยินเจี๋ยปิง พื้นที่โกดังศาลาสวนดอกไม้และตัวบ้านเชื่อมต่อกันหมด”¹ “ปัจจุบันนี้ในโจวจงยังคงสภาพบ้านเก่าของเลิ่นว๋านซานอยู่”² แม้ว่าเลิ่นว๋านซานจะได้รับการสถาปนายศจากจางซือเจิงและจูหยวนจางแต่เขาก็ไม่ต้องการที่จะไปจากโจวจง“ ในยุคราชวงศ์หยวนมีนักปราชญ์ชาวอู๋เขียนท่านหนึ่งชื่อว่าหวางสิงหรือจื่อจิ้งเลิ่นว๋านซานลงทุนด้วยเงินค่าจ้างราคาสูง เพื่อเชิญนักปราชญ์ท่านนี้ให้เป็นอาจารย์สอนหนังสือลูกหลานในบ้าน”³ แสดงให้เห็นว่าเลิ่นว๋านซานอยากให้ลูกหลานใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ที่อุดมสมบูรณ์เช่นโจวจงต่อไปจึงได้ใช้จ่ายเงินจำนวนมากในด้านการศึกษาของลูกหลานเพื่อให้ตระกูลเลิ่นเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ปัจจัยสำคัญ 3 ประการทำให้เลิ่นว๋านซานร่ำรวยเป็นเศรษฐีขึ้นนั้นคือ

1. การบุกเบิกที่ดินทำนา

มีบันทึกที่กล่าวถึงปัจจัยเหล่านี้อยู่มากมายแต่ผู้ที่ยกประเด็นนี้ขึ้นมากล่าวอย่างจริงจังคือนายเฉินเจ้าหงแห่งหอจดหมายเหตุเมืองคุนซาน โดยกล่าวไว้ในบทความเรื่อง “**ความร่ำรวยและความตกต่ำของเลิ่นว๋านซาน มหาเศรษฐีต้นราชวงศ์หมิง**” ใน “งานสัมมนาทางวิชาการทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของราชวงศ์หมิง” โดยระบุอย่างชัดเจนว่าเลิ่นว๋านซาน “ร่ำรวยจากการทำนา” “สะสมที่นาจนร่ำรวย” “สะสมที่นาจนมีทรัพย์สินสมบัติมหาศาลมีที่นาทั่วประเทศ” กล่าวได้ว่าเลิ่นว๋านซานร่ำรวยจากการบุกเบิกที่ดินทำนาจนกลายเป็นมหาเศรษฐีอันดับหนึ่งของเจียงหนาน

¹ 昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志·杂记》（卷二），上海：上海三联书店，1992 年。（บันทึกหมู่บ้านโจวจง）

² 昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志·杂记》（卷六），上海：上海三联书店，1992 年。（บันทึกหมู่บ้านโจวจง）

³ 昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志·杂记》（卷六），上海：上海三联书店，1992 年。（บันทึกหมู่บ้านโจวจง）

2. การได้รับการแบ่งทรัพย์สินสมบัติ

มีคนกล่าวว่า“เสิ่นว่านซานร่ำรวยได้เพราะได้รับแบ่งสมบัติจากคนตระกูลลู่ ชาวอู่เจีย”¹ และมีคนกล่าวอีกว่า “ในบั้นปลายชีวิตของลู่ไต้หายวนซึ่งเป็นเศรษฐีอันดับหนึ่งสมัยราชวงศ์หยวน ได้แบ่งทรัพย์สินสมบัติให้แก่ผู้ช่วยบริหารการเงินของตนสองคนหนึ่งในนั้นก็คือเสิ่นว่านซานกล่าวโดยสรุปเสิ่นว่านซานกลายเป็นเศรษฐีเจียงหนานได้เพราะทรัพย์สินสมบัติของคนแซ่ลู่ซึ่งอาศัยอยู่ที่ทะเลสาบเฟินหูอำเภออู่เจีย (吴江市)

3. การค้าขายกับต่างประเทศ

ตามบันทึกของอำเภออู่เจีย (吴江市) “เสิ่นว่านซานมีบ้านที่โจวจวงในอู่เจีย (吴江市) เขา ร่ำรวยเป็นอันดับหนึ่งของประเทศมีการเล่าต่อกันมาว่า ร่ำรวยจากการค้าขายกับต่างประเทศ”² อุหนานักประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของจีนได้กล่าวไว้ว่า “เสิ่นว่านซานแห่งซูโจว (苏州市) ร่ำรวยจากการค้าขายกับต่างประเทศ” แสดงว่าเสิ่นว่านซานกลายเป็นมหาเศรษฐีได้เพราะนำสินค้าไปขายต่างประเทศ

แท้จริงแล้วเสิ่นว่านซานกลายเป็นมหาเศรษฐีเจียงหนานได้เพราะทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าว ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าหากต้นตระกูลเสิ่นว่านซานก่อร่างสร้างตัวจากการทำนาพอรวยลูกหลานสืบทอดการเก็บเกี่ยวเพาะปลูกกันต่อมาแสดงว่าการทำนาคืออาชีพพื้นฐานของเขา เสิ่นว่านซานได้รับทรัพย์สินมรดกจากคนแซ่ลู่เสิ่นว่านซานมีวิธีบริหารเงินที่ยอดเยียม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารเศรษฐกิจของเขาทำให้เขามีต้นทุนและปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความความมั่งคั่งเมื่อมีทุนมหาศาลเสิ่นว่านซานยังคงบุกเบิกที่นาต่อไปในขณะเดียวกันก็ทำให้โจวจวงกลายเป็นแหล่งค้าขายและหมุนเวียนสินค้าเขาอาศัยความได้เปรียบทางภูมิประเทศของกลุ่มแม่น้ำไปเสียน (แม่น้ำตะวันออก) ที่ทางตะวันตกมีพื้นที่ติดกับคลองขนส่งระหว่างมหานครเป่ย์จิง (ปักกิ่ง) (北京直辖市) และ หังโจว (杭州市) และทางตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ติดกับแม่น้ำหลิวในการขนส่งสินค้าต่างๆไปขายยังต่างประเทศเช่นผ้า

¹ 昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志·杂记》（卷六），上海：上海三联书店，1992 年。（บันทึกหมู่บ้านโจวจวง）

² 吴江地方志编纂委员会编：《吴江县志》南京：江苏科学技术，1994 年。（บันทึกอำเภออู่เจีย）

ใหม่เครื่องเคลือบอาหารและงานฝีมือ ฯลฯ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแห่งเส้นทางการค้าเศรษฐกิจระดับหนึ่งแห่งเจียงหนานที่มีทรัพยากรสมบัติมหาศาลและมีที่นาทั่วประเทศ เลิ่นว๋านซานใช้เงินส่วนหนึ่งที่ได้จากการค้าขายไปซื้อที่นาอีกส่วนหนึ่งเป็นทุนการค้า ดังนั้นเขาจึงมีพื้นฐานความร่ำรวยจากการเพาะปลูกใช้ทรัพยากรสมบัติที่ได้รับแบ่งมาเป็นทุนในการค้าขายกับต่างประเทศจนกลายเป็นเศรษฐีผู้มั่งคั่งอย่างรวดเร็ว กล่าวกันว่าที่โจวจงสามารถกลายเป็นเมืองได้จากที่เคยเป็นเพียงหมู่บ้านชนบทก็เป็นผลงานของพ่อลูกเลิ่นว๋านซานแทบทั้งสิ้น

ตำนานเล่าว่า เลิ่นว๋านซานร่ำรวยจนเป็นที่อิจฉาของจุหยวนจงหลังจากที่ต้องประสบวิกฤติอย่างหนักถึงสามครั้งในราชวงศ์หยวนและราชวงศ์หมิงตระกูลเลิ่นก็ตกต่ำลงอย่างรวดเร็ว

วิกฤติครั้งแรกเกิดเมื่อประมาณก่อนและหลังปีที่ 6 แห่งรัชสมัยหยิงหงอู่ (ค.ศ.1373) ตามบันทึกเมืองโจวจงกล่าวไว้ว่า “ ‘พงศาวดารราชวงศ์หมิง’ ให้อำนาจในรัชสมัยหยิงหงอู่เศรษฐีเลิ่นว๋านซานช่วยสร้างเมืองคิดเป็นพื้นที่หนึ่งในสามและได้แจกเบี้ยเลี้ยงให้แก่กองทัพซึ่งทำให้ฮ่องเต้เกรี้ยวกราดสั่งว่าเลิ่นว๋านซานคิดจะก่อความวุ่นวายในบ้านเมืองต้องประหารชีวิตแต่มีขุนนางทักท้วงว่าผู้ที่เป็นกบฏกั้นของบ้านเมืองเช่นนี้สวรรค์จะลงโทษเองพระองค์จะลงโทษไปโย เลิ่นว๋านซานจึงถูกเนรเทศไปทหารที่ฮูหนาน (ยูนนาน) (云南省)”

นอกจากนี้ลูกเขยคนที่สองของเลิ่นว๋านซานก็ถูกเนรเทศไปที่เฉาโจว (แต้จิ๋ว) (潮州) ก่อนหน้านี้เลิ่นว๋านซานนอกจากจะช่วยสร้างกำแพงเมืองจากประตูหงอู่ไปประตูสุยซีแล้วยังได้ถวายฟอสซิลทองคำขาว 2000 ก้อนทองคำ 100 กิโลกรัมทหารเสือเกราะ 10 นายม้าเสือเกราะ 10 ตัวสร้างอาคารและกัฏตาการในเมืองหนานจิง (นานกิง) (南京市) เป็นต้นวิกฤติครั้งนี้ไม่เพียงแต่ทำให้ตระกูลเลิ่นต้องสูญเสียเลิ่นว๋านซานซึ่งเป็นผู้นำครอบครัวไปความร่ำรวยยังลดน้อยไปกว่าครึ่งหนึ่งจนกล่าวได้ว่าเสียทั้งทรัพย์เสียทั้งคน นอกจากนี้ตอนที่เลิ่นว๋านซานถูกจับชาวบ้านในโจวจงก็พลอยโดนหางเลขไปด้วยถึงขนาดจะฆ่าล้างบางชาวบ้านทั้งหมู่บ้านโชคดีที่มีชาวบ้านกล้าหาญผู้หนึ่งชื่อนายสวีหมินวางยอมเสี่ยงชีวิตเดินทางไปร้องเรียนถึงเมืองหลวงจึงสามารถช่วยชีวิตชาวบ้านทั้งหมดไว้ได้

วิกฤติครั้งที่สองเกิดขึ้นช่วงฤดูใบไม้ผลิในปีที่สิบเก้าแห่งรัชสมัยหยิงหงอู่ (ค.ศ.1386) “เลิ่นจี้ลูกชายคนโตของเลิ่นว๋านซานถูกจับขังคุกระหว่างเดินทางไปเมืองหลวงป้อชีลูกชายคนรองก็

ถูกจับเช่นเดียวกันและถูกขังคุกเช่นเดียวกับพี่ชาย”¹ ลูกชายทั้งสองของเสิ่นว่านซานถูกจับขังคุกด้วยข้อหาเกี่ยวกับเรื่องภาษีที่นาในปีเดียวกันปู้ซีกก็ตายในคุกต่อมาเอาศพมาฝังที่หมู่บ้านซึ่งขุนในโจวจงวิกฤติครั้งนี้มีผลกระทบต่อรากฐานทางธุรกิจของตระกูลเสิ่นอย่างหนัก

วิกฤติครั้งที่สามเกิดขึ้นในปีที่สามสิบเจ็ดแห่งรัชสมัยหงอู่ (ค.ศ.1398) “มีการทูลต่อฮ่องเต้ว่าเสวียเหวินลูกเขยของเสิ่นว่านซานและหลานวีสมคบคิดกัน จึงจับทั้งสองมาได้สวนภรรยาและลูกสาวรวมทั้งคนอื่นอีกเจ็ดสิบสองคนของสองครอบครัวก็ถูกจับด้วย เดือนกุมภาพันธ์ในปีที่สามสิบเจ็ดแห่งรัชสมัยหงอู่เหลนของเสิ่นว่านซานรวมหกคนและคนตระกูลกู่ทั้งหมดถูกประหารชีวิตโดยการแยกร่างกายออกเป็นส่วนๆ”² วิกฤติครั้งนี้ทำให้ครอบครัวลูกเขยของเสิ่นว่านซานคือกู่เสวียเหวินและคนในตระกูลเสิ่นอีกหกคนรวมทั้งสิ้นเกือบ 80 ชีวิตถูกประหารพร้อมทั้งถูกยึดที่นาทั้งหมดถือได้ว่าเป็นการฆ่าล้างตระกูลเสิ่นเลยทีเดียว ธุรกิจครอบครัวที่เสิ่นว่านซานสร้างขึ้นมาด้วยความอุตสาหะพยายามล่มสลายลงตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ดังนั้นเสิ่นว่านซานแห่งโจวจงผู้ซึ่งได้รับฉายาว่าเศรษฐีอันดับหนึ่งแห่งเจียงหนานจึงต้องประสบกับความตกต่ำจากที่เคยเจริญรุ่งเรืองถึงที่สุดแต่เขาก็เป็นบุคคลที่ควรค่าแก่การศึกษาเรียนรู้เป็นตัวอย่าง ร่องรอยประวัติศาสตร์ที่เขาได้ทิ้งไว้ในโจวจงจึงเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวนักเขียนชาวนักวิชาการทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศ

เรื่องราวของเศรษฐีเสิ่นว่านซานที่กล่าวมาข้างต้นเป็นต้นเค้าให้กับตำนานชาห์มูว่านซานและทำให้เมนูอาหารจานหนึ่งกลายเป็นสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นของโจวจงที่นักท่องเที่ยวหรือคนที่มาเยือนโจวจงต้องลิ้มลองหรือซื้อกลับไป ในพื้นที่บริเวณหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงมีร้านขายชาห์มูกระจายอยู่มากกว่าสามสิบร้าน เรื่องราวของเศรษฐีเสิ่นทำให้ชาห์มูว่านซานกลายเป็นสินค้าที่มีความหมายสำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เคยได้ยืมเรื่องราวของเศรษฐีเสิ่นว่านซานมาก่อนในฐานะบุคคลสำคัญที่มีวีรกรรมและมีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์จีน และสำหรับนักท่องเที่ยวที่แม้ไม่เคยได้ยืมเรื่องราวของเศรษฐีเสิ่นว่านซานมาก่อน แต่เมื่อเดินเข้ามาเยี่ยมชมหมู่บ้านกลางน้ำแห่งนี้ เรื่องราวของเศรษฐีเสิ่นว่านซานก็จะถูกบอกเล่าโดยไกด์นำชมหรือ

¹ 昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志·冢墓》（卷三），上海：上海三联书店，1992 年。（บันทึกหมู่บ้านโจวจง）

² 昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志·杂记》（卷六），上海：上海三联书店，1992 年。（บันทึกหมู่บ้านโจวจง）

รับรู้ได้จากการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์โจวจวง อนุสรณ์สถานเสินว่านซาน และบ้านตระกูลเสินที่ตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านโบราณโจวจวงที่จัดแสดงหุ่นจำลองและวัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับตระกูลเสินว่านซาน ไปจนกระทั่งถึงภาพสลักที่บอกเล่าประวัติตระกูลเสินว่านซานบนผนังด้านหนึ่งของบ้านตระกูลเสินตลอดแนวยาวของผนัง

ชาหมู่วานซาน : การผลิตแบบอุตสาหกรรมและการจัดการแบบรวมศูนย์

ผู้วิจัยไม่พบว่าม้งงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสินค้าวัฒนธรรมกรณีนี้ รวมถึงงานที่ศึกษาวิจัยเจาะลึกไปที่สินค้าวัฒนธรรมท้องถิ่นประเภทอื่นๆ ของโจวจวง ส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นงานศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในระดับมหภาค โดยมีหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงเป็นหน่วยการวิเคราะห์ อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเบื้องต้นและทำสถิติจำนวนร้านขายชาหมู่วานซานที่กระจายอยู่ทั่วเขตเมืองโบราณ สามารถกล่าวได้ว่า “ชาหมู่วานซาน” เป็นสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นที่โดดเด่นที่สุดของโจวจวง จากที่เคยเป็นอาหารจานพิเศษที่ทำกินกันในครัวเรือนหรือในหมู่เครือญาติ ชาหมู่วานซานในปัจจุบันได้กลายเป็นสินค้าวัฒนธรรมที่ผลิตเพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยวและเข้าสู่กระบวนการผลิตแบบอุตสาหกรรมอย่างเต็มตัว

จากการสอบถามจากผู้ค้าและคนในพื้นที่ ในเบื้องต้นน่าจะมี 2 ลักษณะ คือ ประเภทแรก ประเภทที่ร้านค้าทำเอง มีร้านค้าชาหมู่วานซานที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษ และขึ้นชื่อว่าเป็นร้านที่อร่อยกว่าร้านอื่น อีกประเภทหนึ่ง คือ ร้านค้ารับสินค้าจากโรงงาน ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอคุนซาน (昆山市) จากการเดินทางไปสำรวจพื้นที่ในตำบลโจวจวง ซึ่งมีอยู่ 10 หมู่บ้าน พบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชาหมู่วานซานอยู่ 2 โรงงาน ขณะที่ร้านขายชาหมู่วานซานในเมืองโบราณมีอยู่ประมาณ 30 ร้าน และเมื่อรวมกับร้านค้าที่อยู่นอกเขตเมืองโบราณ น่าจะมีมากกว่า 70 ร้าน

ผู้วิจัยพยายามสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับชาหมู่วานซานจากหลายร้านมักได้รับคำตอบว่าเป็นลูกจ้าง ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ แต่เมื่อถามว่า “ขายดีไหม” หลายร้านก็พูดตรงกันว่า “ขายดีมาก ถึงจะมีร้านชาหมู่วานซานมากมายก็ยังขายดี โดยเฉพาะฤดูท่องเที่ยว ถึงขนาดขายไม่ทัน หรือไม่พอขาย” บางร้านบอกว่า “ปีหนึ่งๆ ทั้งโจวจวงน่าจะขายชาหมู่วานซานได้มากกว่าหนึ่งล้านชาม” ไม่นับรวมถึงการจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าต่างๆ เนื่องจากชาหมู่วานซานได้พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์เป็นซองอลูมิเนียมสุญญากาศทำให้สามารถเก็บรักษาชาหมู่วานซานที่ปรุงสำเร็จแล้วไว้ได้นาน

ผู้วิจัยอ่านพบข้อมูลจากเว็บไซต์ของบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงแห่งมณฑลเจียงซู (江苏省)¹ ที่กล่าวถึงผลประกอบการจากการผลิตและขายสินค้าบริโภคยี่ห้อว่านซานซึ่งน่าจะมีชาหมูว่านซานเป็นสินค้าหลัก ในปี 2002 มียอดขาย 1 พัน 1 ร้อยล้านหยวน จากข้อมูลดังกล่าวมีนัยแสดงให้เห็นว่า ชาหมูว่านซานที่เข้าสู่ระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรมเป็นสินค้าวัฒนธรรมที่มีการจัดการแบบรวมศูนย์โดยบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ที่ถือหุ้นและบริหารงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะเข้าสู่กระบวนการผลิตแบบอุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตจำนวนมาก (mass production) และเป็นมาตรฐานเดียวกัน (standardization) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าชาหมูว่านซานจะเหมือนกันไปหมดทุกร้าน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ามีหลายร้านที่มีบรรจุภัณฑ์แตกต่างกัน รวมถึงสีฉลากและหน้าตาของชาหมูว่านซานบางร้านก็แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปได้ว่าเนื่องจากเป็นสินค้าที่มาจากผู้ผลิตหลายรายหรือผลิตจากต่างโรงงานกัน และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากยังคงหลงเหลือร้านชาหมูบางร้านในโจวจวงที่ผลิตชาหมูว่านซานแบบทำเองขายเอง คุณลุงชาวน้ำชีท่านหนึ่งซึ่งเป็นคนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ได้แนะนำให้ผู้วิจัยให้ซื้อชาหมูว่านซานจากร้านชาหมูร้านหนึ่ง คุณลุงบอกว่าร้านนี้เป็นร้านเก่าแก่และเป็นร้านที่อร่อยที่สุดในโจวจวง

ป้ายร้านค้าชาหมูโจวจวง

¹ http://www.zhouzhuang.net/DB_jieshao.asp?id=15

ร้านค้าขายหมูโจวจวงรอบเขตเมืองโบราณโจวจวง

ร้านค้าขายหมูขนาดใหญ่โจวจวงรอบเขตเมืองโบราณโจวจวง

ร้านค้าขายหมูโจวจวงรอบเขตเมืองโบราณโจวจวง

ร้านค้าขายหมูโจวจวงรอบเขตเมืองโบราณโจวจวง

ร้านค้าขายหมูโจวจวงรอบเขตเมืองโบราณโจวจวง

ร้านค้าขายหมูโจวจวงในเขตเมืองโบราณโจวจวง

ร้านค้าขายหมูโจวจวงในเขตเมืองโบราณโจวจวง

จากการที่ได้ทำสถิติร้านขายหมูบริเวณเมืองโบราณและรอบบริเวณเมืองโบราณโจวจวงพบว่ามีย่านร้านหมูประมาณ 70 ร้าน และหลายร้านมีบรรจุภัณฑ์ที่แตกต่างกัน

ภาพบรรจุภัณฑ์หมูว่านซาน

ภาพบรรจุภัณฑ์ชาหมู่ว่านซาน

ชาหมู่ว่านซาน

ภาพบรรจุภัณฑ์ขาหมู่ว่านซาน

ขาหมู่ว่านซาน

ภาพบรรจุภัณฑ์ชาหม่วนซาน

ภาพบรรจุภัณฑ์ชาหม่วนซาน

ภาพบรรจุภัณฑ์ขาหมูว่านซาน

จากภาพที่นำเสนอข้างต้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า “ขาหมูว่านซาน” มีการจัดการอย่างเป็นระบบทั้งในเรื่องการผลิต การสร้างตราสินค้า รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย และช่องทางการจัดจำหน่าย จนสามารถยกระดับเป็นสินค้าวัฒนธรรมที่เลื่องชื่อของโจวโจวได้ นอกจากนี้ยังมีภาพที่แสดงว่า ร้านค้า “ขาหมูว่านซาน” ได้รับรางวัลผู้ประกอบการดีเด่นจากสมาคมผู้ประกอบการเมืองซูโจว (苏州市) มณฑลเจียงซู (江苏省) อีกด้วย

ป้ายรางวัลผู้ประกอบการดีเด่น จากสมาคมผู้ประกอบการ

โรงงานผลิตхамมูว่านซาน

โรงงานผลิตชาหมู่ว่านซาน

นอกจาก “ชาหมู่ว่านซาน” จะเป็นสินค้าวัฒนธรรมที่วางขายในแหล่งท่องเที่ยวภายในเมือง
โบราณโจวจงเท่านั้น ยังได้เป็นสินค้าส่งออกไปตามเมืองหรือมณฑลใกล้เคียงอีกด้วย

ศูนย์การค้าชื่อดังในเมืองหังโจว

ภาพบรรจุภัณฑ์ขาหมูว่านซานที่วางขายในซูเปอร์มาร์เก็ต
ศูนย์การค้าชื่อดังในเมืองหังโจว

ภาพบรรจุภัณฑ์ขาหมูว่านซานที่วางขายในซูเปอร์มาร์เก็ต
ศูนย์การค้าชื่อดังในเมืองหังโจว

6.3 ศิลปะการแสดงและดนตรีโบราณนาซี : สืบค้นวัฒนธรรมประจำถิ่นลี้เจียง

เรื่องราวของดนตรีโบราณนาซี มรดกทางดนตรีของมนุษยชาติ¹

ดนตรีโบราณนาซีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของมนุษยชาติเป็นฟอสซิลดนตรีของอารยธรรมมนุษย์มีคุณค่าและความสำคัญอย่างมากต่อการวิจัยดนตรีทั้งในประเทศจีนและทั่วโลก ไม่เพียงแต่มีบทบาทสำคัญต่อประวัติศาสตร์การพัฒนาวัฒนธรรมของประเทศจีนและของโลกเท่านั้นยังมีบทบาทต่อเนื่องในการพัฒนาวัฒนธรรมชาติพันธุ์ในอนาคตอย่างหาที่เปรียบไม่ได้

ชาวนาซีอาศัยอยู่ในพื้นที่“แม่น้ำสามสาย”ทางตะวันตกเฉียงเหนือของอวิ๋นหนาน(ยูนนาน)(云南省)หรือทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน ชาวนาซีเป็นชนชาติที่รักษารัฐธรรมนูญและการใช้ชีวิตมีความสามารถในการร้องเพลงเต้นรำและดนตรี

เนื่องจากลี้เจียงตั้งอยู่ในพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างที่ราบสูงยูนนานกุ่มและที่ราบสูงชิงไห่ทิเบตจึงมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมฮั่นและวัฒนธรรมทิเบตและยังเป็นพื้นที่อาศัยของชนชาติลี้ยั้งส์ตัวบนที่ราบสูงและชนชาติเกชตรกรสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์ทำให้เกิดการรวมตัวกันของวัฒนธรรมอันหลากหลาย

ดนตรีโบราณนาซีถือเป็นฟอสซิลดนตรีที่เป็นการตกผลึกของความหลากหลายทางวัฒนธรรมดนตรีโบราณนาซีได้สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงชีวิตและกิจกรรมการผลิตของชาวนาซีไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงานงานศพงานขึ้นบ้านใหม่งานวันเกิดล้วนต้องมีดนตรีโบราณนาซีเป็นองค์ประกอบดนตรีโบราณนาซีจึงมีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมนาซี

ชาวนาซีซึ่งมีความสามารถในการร้องรำทำเพลงชาวนาซีเกิดและเจริญเติบโต ณ ที่แห่งนี้ ดนตรีโบราณนาซีเช่น“เย่อเหมยซอ”เป็นการเต้นรำผสมดนตรีที่เกิดขึ้นในยุคสังคมแบบเครือญาติในสมัยหย่งผิงแห่งราชวงศ์ฮั่นตะวันออก (ค.ศ. 58-75) ชาวนาซีได้ถวายนั้เพลงหมาป่าสีขาว”แต่ราชวงศ์ฮั่นซึ่งเป็นเพลงที่ผสมผสานระหว่างบทกวีดนตรีและการร่ายรำนับว่าเป็นการติดต่อครั้งแรกระหว่างดนตรีนาซีและวัฒนธรรมภาคกลางของจีน

¹สรุปจาก 周文林主编:《宣科与纳西古乐》,昆明:云南美术出版社,2008年,第212-3215页(纳西古乐กับดนตรีโบราณนาซี),另见宣科《纳西古乐》,载《玉龙山》,1995年第1期,第66-69页。(ดนตรีโบราณนาซี)

ในบันทึกอวินหนาน(ยูนนาน) (云南省) แห่งราชวงศ์ถัง ได้บันทึกไว้ว่า ชาวน่าซี “ชอบดื่มเหล้าและร้องรำทำเพลง” ใน “บันทึกอวินหนาน(ยูนนาน) (云南省) แห่งราชวงศ์หยวน ซึ่งเขียนโดยหลี่ จิง บันทึกไว้ว่า “ชาวน่าซีบางส่วน ปีนเขาขึ้นไปบูชาสวรรค์ในวันขึ้นสิบห้าค่ำเดือนหนึ่ง มีผู้หญิงและผู้ชายจำนวนเป็นร้อย พวกเขาจับมือกันแล้วร้องเพลงเต้นรำด้วยความสนุกสนาน”

ในปลายราชวงศ์ซ่งและต้นราชวงศ์หยวนชาวน่าซีได้สร้างสรรค์“ดนตรีเครื่องสายไปซา”ซึ่งมีเนื้อหาสะท้อนถึงสงครามระหว่างตระกูลและการโยกย้ายถิ่นฐานของชาวน่าซี และในหนังสือสวดมนต์โบราณตงปาของชาวน่าซีมีดนตรีเพื่อการบูชาเป็นจำนวนมาก

ในหนังสือสวดมนต์ตงปาได้ใช้อักษรรูปภาพบันทึกทำนองโบราณหลายสิบทำซึ่งเรียกว่า “ซอหมู่”หนังสือเล่มนี้ไม่เพียงแต่เป็นหนังสือจดบันทึกรวบรวมทำนองราชของชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนที่หาได้ยากเท่านั้น ยังเป็นหนังสือจดบันทึกรวบรวมทำนองที่มีการใช้อักษรบันทึกที่เก่าแก่ที่สุดอีกด้วย

ปีที่สิบห้าในรัชสมัยหรงอู่แห่งราชวงศ์หมิง ผู้ปกครองลี่เจียงที่ชื่อว่าอาเจียอาเต๋อยอมสวามิภักดิ์ต่อราชวงศ์หมิง ฮองเต้จุหยวนจาง จึงประทานแซ่หมู่ให้ และแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองลี่เจียง ในสมัยนั้น ราชวงศ์หมิงใช้ระบบการเกณฑ์คนให้ไปบุกเบิกที่นาที่รกร้างอยู่ ทำให้มีชาวนานจำนวนมากอพยพมาอวินหนาน(ยูนนาน) (云南省) ชาวนานเหล่านี้ได้นำเผยแพร่วัฒนธรรมเทคนิคและศิลปะจากภาคกลางมาเผยแพร่ให้กับชาวนานในพื้นที่แถบชายแดน รวมถึงการนำดนตรีของคนภาคกลาง เช่น ดนตรีทางศาสนาของลัทธิเต๋าและดนตรีพื้นบ้านมาเผยแพร่ด้วย

ดนตรีจากภาคกลางได้รับการยอมรับจากชาวน่าซีซึ่งเป็นชนชาติที่รักในดนตรีอย่างที่สุด และมีการสืบทอดต่อกันมาอย่างกว้างขวาง ในขณะเดียวกัน มีการเพิ่มเครื่องดนตรีพื้นบ้านของชาวน่าซี เช่น ซูกู่ตู พอปอ และเหลิ่งจือปี้ลี้ (ขลุ่ยฟลุตยาว) ด้วย จนกล่าวได้ว่าเป็นการผสมผสานอย่างกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมดนตรีที่แตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์เป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการสร้างวัฒนธรรมชนชาติ และมีผลต่อทิศทางการพัฒนาของวัฒนธรรม เส้นทางสายไหมทางภาคใต้ซึ่งบุกเบิกโดยราชวงศ์ฮั่น ตัดกับถนนลำเลียงชาโดยเมืองลี่เจียงเป็นศูนย์กลางของเส้นทางสำคัญทั้งสองทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชาวน่าซีกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่เมืองลี่เจียง

ดนตรีโบราณนำซี ซึ่งถูกขนานนามว่า"ฟอสซิลดนตรีที่มีชีวิต" มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้สภาพทางภูมิศาสตร์ที่พิเศษดังกล่าวนี้นี้ ในประวัติศาสตร์อันยาวนาน บรรพบุรุษของชาวนำซีไม่เพียงแต่สร้างวัฒนธรรมทางดนตรีที่สะท้อนการผลิต ชีวิต ศาสนา และประเพณีในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ยังได้อิทธิพลตลอดจนเรียนรู้และอนุรักษ์ดนตรีโบราณบางอย่างของชาวฮั่นที่สูญหายไปนานแล้วในภาคกลางของจีน

ดนตรีต่งปา ดนตรีเครื่องสายไปซา และดนตรีต่งจิงลี่เจียงเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางจากทั่วโลกและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่าเป็น"สิ่งมีค่าสามอย่างของลี่เจียง"ดนตรีโบราณนำซี "เป็นการตกผลึกของศิลปะที่ผสมผสานความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งชาวนำซีรับเข้ามาไว้ในประวัติศาสตร์อันยาวนานของตนเอง จนกลายเป็นดนตรีพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาจนถึงทุกวันนี้ ประกอบด้วยเพลง"เย่อเหม่ยซอ" ดนตรีต่งปา "ดนตรีเครื่องสายไปซา"ดนตรีต่งจิงลี่เจียง เพลงพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น "เว่ยม่อต้า""กูซี่""นำซีเสี่ยวเตี่ยว"และอื่น ๆ อีกมากมาย

"เย่อเหม่ยซอ"เป็นดนตรีโบราณใช้ประกอบการเต้นรำ เกิดขึ้นในยุคสังคมแบบเครือญาติ เป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางในงานศพของชาวนำซี และถูกบันทึกไว้ในบดสวดต่งปาของชาวนำซี "เย่อเหม่ยซอ"จะบรรเลงในพิธีงานศพของผู้สูงอายุเท่านั้น"เย่อเหม่ยซอ"เป็นดนตรีที่ใช้ใน"การขับไล่ภูตผีปีศาจ" เป็นการผสมผสานกันระหว่างดนตรีจากธรรมชาติและการเต้นรำ ไม่มีการใช้เครื่องดนตรี "เย่อเหม่ยซอ"เป็นระบำเลียนแบบการก้าวเดินของสัตว์ เป็นตัวอย่างดนตรีดีกดำบรรพ์ของมนุษย์ ปัจจุบันนี้ ยังคงปรากฏอยู่ในพิธีกรรมงานศพของชาวนำซีที่อาศัยอยู่ในแถบต้าตง หมิงอิน และเป่าซานในลี่เจียง

ดนตรีต่งปา เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของดนตรีโบราณนำซี ซึ่งอนุรักษ์บทเพลงพื้นเมืองเก่าแก่ไว้มากมาย บทเพลงเหล่านี้ ชาวนำซีมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นโดยทางภาษาและการจดจำ มีการบันทึกไว้ในบดสวดโบราณต่งปาของชาวนำซี ชาวนำซีเรียกทั่วไปกันว่า"ทำนองต่งปา"หรือ"ต่งปา"เป็นดนตรีที่กำเนิด อนุรักษ์และสืบทอดต่อกันมาในพิธีกรรมโบราณของศาสนาต่งปาจนถึงทุกวันนี้ ดนตรีต่งปามีองค์ประกอบ คือ เสียงเพลง เครื่องดนตรีและทำรำ เป็นวัฒนธรรมดนตรีโบราณที่มีชื่อเสียงอย่างมากทั้งในและต่างประเทศ การตายจากไปของผู้ทำพิธีต่งปาคนแล้วคนเล่า ทำให้เพลงต่งปาค่อยๆสูญหายไป

“ดนตรีเครื่องสายปี่ชวา”ชาวน่านี่เรียกกันทั่วไปว่า“เปี้ยสือสี่หลี่” เป็นดนตรีและระบำที่ใช้ในงานศพขนาดใหญ่ ยังคงอนุรักษ์และสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยระบำ เพลงและเครื่องดนตรี มีความเรียบง่ายและสง่างาม เป็นศิลปะชั้นสูงที่ลึกซึ้ง มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ดนตรีของจีนตลอดมา ควรค่าแก่การชื่นชม จนได้รับการขนานนามว่า“ฟอสซิลดนตรีที่มีชีวิต” ประกอบด้วยเพลง 8 เพลง คือ“ตู”“จดหมายหนึ่งฉบับ”“ซานซือจี”“อาลีลีเก้อจีไฟ”“เหม่ยมิ่งอู่”“ด้อซอ”“คั่งซอ”“มู่ปู้”มีเนื้อหาเกี่ยวกับโศกนาฏกรรมสงครามระหว่างชนเผ่า เป็นชุดเพลง ขนาดใหญ่ที่มีทั้งบทเพลง เรื่องราว และปรัชญา มีประวัติศาสตร์อย่างน้อย 700 ปี

ดนตรีตั้งจิงลีเจียง เป็นดนตรีที่เผยแพร่เข้ามาหลังราชวงศ์ชิงโดยชาวฮั่นและชาวไป๋ตามลำดับ และยังคงเผยแพร่อย่างกว้างขวางในพื้นที่อยู่อาศัยของชาวน่านี่ ประกอบด้วยเพลงต่างๆ ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน หลายปีที่ผ่านมาเป็นหนึ่งในประเภทดนตรีชนกลุ่มน้อยที่มีชื่อเสียงค่อนข้างมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีน่านี่และวัฒนธรรมน่านี่โดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมหลังราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง

ตลอดระยะเวลา 400 กว่าปีที่ผ่านมา ด้วยการสืบทอด ปรับปรุง และปรับเปลี่ยนของนักดนตรีชาวน่านี่ ทำให้ดนตรีตั้งจิงลีเจียงได้หล่อหลอมเข้าสู่อารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิด วัฒนธรรม และความเป็นท้องถิ่นของชาวน่านี่แล้วโดยไม่รู้ตัว จนกลายเป็น ดนตรีพิเศษที่ผสมผสานระหว่างทำนองโบราณของชาวฮั่นและดนตรีของชาวน่านี่ เป็นการตกผลึกของวัฒนธรรมดนตรีน่านี่และฮั่น กล่าวได้ว่าเป็นดนตรีโบราณของชาวฮั่นที่มีความเป็นน่านี่ไปแล้ว ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ชาวลี่เจียงเรียกดนตรีชนิดนี้ว่า “ดนตรีโบราณน่านี่”

ดนตรีตั้งจิงลีเจียงนอกจากจะยังรักษาเสน่ห์อันงดงามของแนวเพลงแบบเจียงหนานของชาวฮั่นไว้แล้ว ยังรับเอารูปแบบดนตรีพื้นเมืองของน่านี่ที่ดูด้น จนเกิดเป็นท่วงทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ แท้จริงแล้ว ดนตรีตั้งจิงลีเจียง เป็นดนตรีทางศาสนาที่ผสมผสานระหว่างลัทธิขงจื้อ ศาสนาพุทธและศาสนาเต๋า จึงเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า“ดนตรีเครื่องสายลัทธิขงจื้อ” รูปแบบการสืบทอดดนตรีตั้งจิงลีเจียง คือ การใช้ตัวโน้ต โดยชาวน่านี่ใช้ตัวโน้ตโบราณของจีน ที่มีชื่อว่า “ตัวโน้ตงจื่อ”ในการบันทึกดนตรีของราชวงศ์ถัง ช่ง หยวน และดนตรีของลัทธิเต๋า

ดนตรีพื้นบ้านอื่นๆ เช่น “เว่ย ม้อ ต้า”และ“กู๋ซี”ดนตรีโบราณน่าซึ้งยังประกอบด้วยระบำ เพลงพื้นบ้านต่างๆ เช่น “เว่ย ม้อ ต้า”“กู๋ซี”เพลงเด็ก เพลงเป่าปาก และทำนองการกระโดดเข้า จังหวะ ฯลฯ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์และการทำเกษตรในช่วงเวลาต่างๆของชาวบ้าน ดนตรีพื้นบ้านเหล่านี้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในสังคมของชาวน่าซี เป็นที่ชื่นชอบของผู้คน มีการ สืบทอดโดยทางวาจาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นกิจกรรมแสดงที่สำคัญและจำเป็นในวันปีใหม่ วันเทศกาล งานแต่งงาน งานศพ ฯลฯ และการดำรงชีวิตประจำวันโดยทั่วไป

“เย่อเหม่ยซอ”และ “เว่ย ม้อ ต้า”เป็นดนตรีที่เก่าแก่ ในขณะที่“ดนตรีเครื่องสายไปซา”เป็น ดนตรีขนาดใหญ่ที่มีเนื้อเรื่องและมีประวัติศาสตร์ยาวนานไม่ต่ำกว่า 700 ปี สำหรับดนตรีดั้งเดิมนี้ เจียงผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีของจีน ยกย่องว่าเป็นดนตรีโบราณจากภาคกลางที่มีคุณค่าและได้รับ การอนุรักษ์ไว้ในลี่เจียง ดนตรีดังกล่าวล้วนถูกขนานนามว่า“ฟอสซิลดนตรีที่มีชีวิต” จนมี สถานะภาพและคุณค่าสำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เนื่องจากลี่เจียงมีสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่ถูกปิดกั้นจากโลกภายนอก ชาวลี่เจียงมี ความเคารพและยอมรับในวัฒนธรรมจากภายนอก อีกทั้งยังมีตัวโน้ตกังฉือโบราณเป็นสื่อกลางใน การสืบทอด ทำให้ดนตรีโบราณน่าซึ้งแม้ว่าจะผ่านร้อนผ่านหนาวมาเป็นเวลานาน แต่ก็มีการ เปลี่ยนแปลงรูปแบบดั้งเดิมของดนตรีเพียงเล็กน้อย จนได้รับการขนานนามว่าเป็นมรดกวัฒนธรรม ดนตรีของจีนที่มีคุณค่ายิ่ง

ดนตรีโบราณน่าซึ้งและการแสดงตงปา : วัฒนธรรมโบราณ – การจัดการสมัยใหม่

จาก กลุ่มนักดนตรีท้องถิ่น สู่ บริษัท ดนตรีโบราณน่าซึ้ง จำกัด¹

ดนตรีโบราณน่าซึ้งเป็นชื่อเรียกกันโดยทั่วไปของ “ดนตรีเครื่องสายไปซา” และ “ดนตรี ประกอบการสวดมนต์ในลี่เจียง” ซึ่งสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลายาวนานในเขตที่อยู่อาศัยของชาว น่าซีในลี่เจียง “ดนตรีเครื่องสายไปซา”เป็นรูปแบบดนตรีโบราณที่ใช้ในพิธีศพของชาวน่าซีส่วน “ดนตรีประกอบการสวดมนต์” เป็นรูปแบบวัฒนธรรมดนตรีที่มีเป้าหมายเพื่อประกอบ “บทสวดวิชิงอู๋

¹杨杰宏：《丽江本土文化产业的调查与总结——以纳西古乐、东巴宫为例》，载《民族艺术研究》，2006 年第 9 期。（การสำรวจและสรุปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นลี่เจียง：กรณีศึกษาดนตรีโบราณชนเผ่าน่าซีและวังตงปา）

จี๋จิงเงินเหวินซางต้าตังเซี่ยน” (เรียกย่อว่าบทสวดตั้งจี๋) และ “บทสวดตั้งสวเน้าเกาซางวีฮวงเป็น
สิงจี๋จิง” (เรียกย่อว่าบทสวดหวงจี๋) ของลัทธิขงจื้อ ศาสนาพุทธ และลัทธิเต๋า

ภาพบรรยากาศสถานที่แสดงดนตรีโบราณนำซีโดยรวม

ภาพบรรยากาศบนเวทีการแสดงดนตรีโบราณนำซีโดยรวม

ภาพบรรยากาศบนเวทีก่อนเปิดการแสดงดนตรีโบราณนาซี

ภาพบรรยากาศบนเวทีการแสดงดนตรีโบราณนาซีโดยรวม (จากมุมสูง)

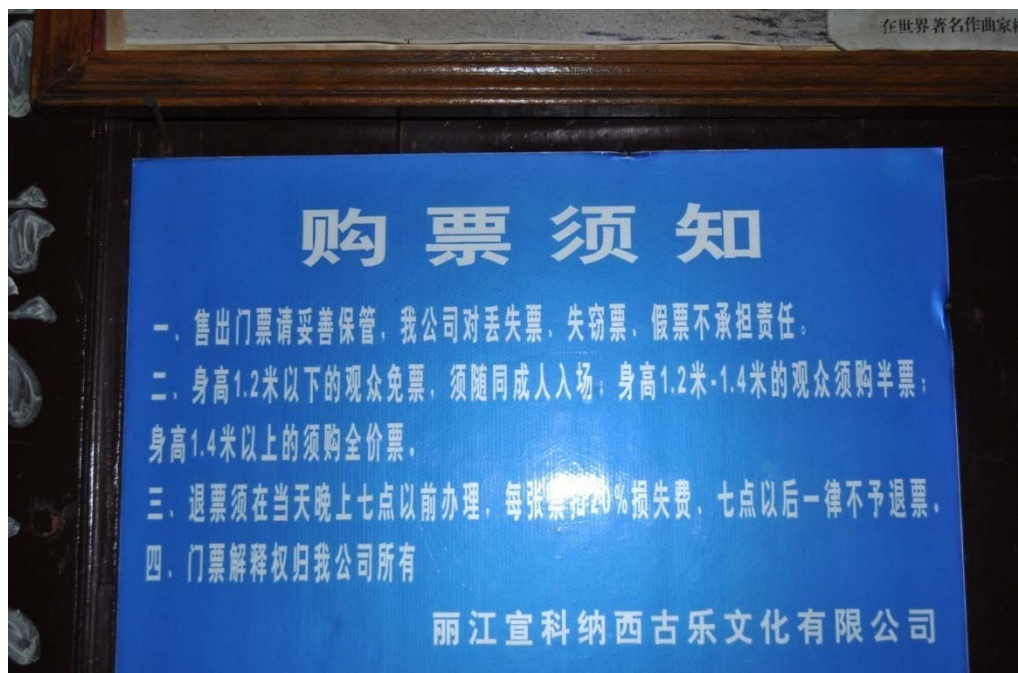

ภาพบรรยากาศบนเวทีการแสดงดนตรีโบราณนำซีโดยรวม (จากมุมสูง)

บริษัทดนตรีโบราณนำซี จำกัด คือผลผลิตจากการขยายและพัฒนาอย่างต่อเนื่องของ คณะดนตรีโบราณต้าเหียน ในปี 1981 ภายใต้การริเริ่มของเซวียนเคอ มีการก่อตั้งคณะดนตรีโบราณต้าเหียนแห่งลี่เจียงขึ้นโดยกลุ่มศิลปินท้องถิ่น ซึ่งในขณะนั้นมีเพียงแค่ 23 คน เมื่อถึงปี 1986 คณะดนตรีโบราณเริ่มทดลองแสดง โดยแสดงอาทิตย์ละหนึ่งรอบ เริ่มการแสดงเป็นครั้งแรก ในวันที่ 21 มิถุนายน 1987 หลังจากที่ได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานของรัฐ ต่อมาแสดงอาทิตย์ละสองรอบ มีรายได้จากการแสดงในขณะนั้นหนึ่งหมื่นห้าพันหยวน รายได้ของนักแสดงต่อการแสดงหนึ่งครั้งคือห้าพันหยวน ดนตรีโบราณนำซีที่มีเสน่ห์ลึกลับจึงได้ค่อยๆเผยแพร่ไปนอกลี่เจียง อวิ้นหนาน (ยูนนาน) (云南省) และประเทศจีน จนมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่ว โดยอาศัยความเจริญรุ่งเรืองของการท่องเที่ยวในเมืองลี่เจียง

ป้ายบริษัทดนตรีโบราณนาซี จำกัด

ประกาศเกี่ยวกับการจำหน่ายตั๋วเข้าชมดนตรีโบราณนาซี

ช่วงกลางและปลายทศวรรษที่แปดสิบ สถาบันวิทยุโทรทัศน์หลักของประเทศตะวันตก เช่น บีบีซี และเอบีซี ได้ช่วยประชาสัมพันธ์ดนตรีโบราณนาซี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างตราสินค้า ปี 1993 เซวียนเคอประสบความสำเร็จในการพาคณะดนตรีโบราณต้าเหียนไปแสดงที่ปักกิ่ง จากนั้นมา นักท่องเที่ยวที่มาชมดนตรีโบราณในลี่เจียงก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ค่าตั๋วเข้าชมได้เพิ่มจากเดิมห้าหยวนเป็นสิบหยวน คณะดนตรีโบราณต้าเหียนได้รับคำเชิญให้ไปแสดงที่ต่างประเทศมากมายหลายครั้ง ซึ่งเป็นการเผยแพร่ดนตรีโบราณนาซีไปทั่วโลก ภายใต้การนำของคุณเซวียนเคอ สมาคมดนตรีโบราณได้เดินทางไปแสดงที่อังกฤษ ฝรั่งเศส นอร์เวย์ สวิสเซอร์แลนด์ อิตาลี เยอรมัน เอสโทเนีย สเปน โปรตุเกส อเมริกา ญี่ปุ่น ฮองกง ไต้หวัน ฯลฯ เป็นจำนวนสิบกว่าประเทศ และประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการแสดงที่มหานครเป่ย์จิง(ปักกิ่ง) (北京直辖市) มหานครชั่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) เทียนจิน (เทียนสิน) (天津) กว่างโจว(กวางเจา) (广州市) นานจิง (นานกิง) (南京市) ฉิงตู (成都) कुนหมิง (昆明) ฯลฯ พร้อมกันนั้น คุณเซวียนเคอได้เดินทางไปแสดงปาฐกถาตามคำเชิญของวิทยาลัยดนตรีกลางวิทยาลัยดนตรีเสฉวน สมาคมนักดนตรีแห่งกวางเจา มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยชนชาติกลาง มหาวิทยาลัยสื่อมวลชนแห่งชาติจีน มหาวิทยาลัยยูนนาน มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด Royal Academy Of Musicมหาวิทยาลัยลอนดอน มหาวิทยาลัยฮัลล์ มหาวิทยาลัยเอสโทเนีย ทัล ศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยฮาวาย ฯลฯ ทำให้ชื่อเสียงของดนตรีโบราณนาซีซจรจายไปทั่ว

ในขณะที่ดนตรีโบราณมีชื่อเสียงไปทั่วโลก การท่องเที่ยวของลี่เจียงก็พัฒนาไปพร้อมๆ กัน หลังเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในปี 1996 ชาวลี่เจียงได้พลิกหยานะให้เป็นโอกาส โดยการฟื้นฟูสร้างเมืองเก่าลี่เจียงขึ้นมาใหม่ การท่องเที่ยวลี่เจียงได้เข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เมื่อถึงปี 2000 คณะดนตรีโบราณ เริ่มมีการใช้ระบบการดำเนินงานแบบบริษัทและการบริหารธุรกิจสมัยใหม่ ในปีเดียวกันนี้เอง คณะดนตรีโบราณต้าเหียนได้กลายเป็นบริษัทดนตรีโบราณเซวียนเคอต้าเหียน จำกัด โดยมีคุณเซวียนเคอเป็นกรรมการผู้จัดการ ดนตรีโบราณนาซีจึงได้ก้าวสู่เส้นทางอุตสาหกรรมวัฒนธรรมนับจากนั้นเป็นต้นมา การดำเนินงานแบบบริษัทและการบริหารระบบธุรกิจแบบสมัยใหม่ทำให้มีการพัฒนาบริษัทอย่างรวดเร็ว ในปี 2007 รายได้ต่อปีของคณะฯ ทะลุห้าล้านหยวน

คุณเชวียนเคอได้บริจาคเงินส่วนตัวแก่สังคมแล้วเกินกว่าสี่ล้านหยวน ปัจจุบันนี้ ราคาตัวเข้าชมได้เพิ่มขึ้นเป็น 160 หยวนต่อหนึ่งใบ แต่ผู้ชมก็ยังคงแน่นขนัดเหมือนเดิม สามสิบปีที่ผ่านมา คณะฯ ได้ช่วยกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของลี่เจียง และสร้างรายได้แก่สมาชิกในคณะฯ ที่สำคัญที่สุดคือ ช่วยอนุรักษ์ดนตรีโบราณนำซีที่กำลังจะหายสาบสูญ ทำให้เสียงดนตรีจากสวรรค์ยังคงดังก้องอยู่ในหูของนักท่องเที่ยวและผู้ชมทุกคน

ปัจจุบันนี้ สมาคมได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวจีนและชาวต่างชาติกว่าล้านคน มีจำนวนไม่น้อยที่เป็นถึงผู้นำประเทศ แสดงว่าการสร้างตราสินค้าดนตรีโบราณนำซีประสบความสำเร็จ วงดนตรีที่ก่อตั้งมาเกือบสามสิบปีนี้ได้กลายเป็นตราสินค้าวัฒนธรรมที่โด่งดังของลี่เจียง ทั้งที่มีสมาชิกแค่ก็สิบกว่าคนแต่กลับมีรายได้ต่อปีมากกว่าแปดล้านหยวน ดนตรีโบราณนำซีที่มีเสน่ห์สุนทรีมาเป็นพันปีได้กลายเป็นตราสินค้าวัฒนธรรมที่โด่งดังไปทั่วโลกเพราะนโยบายการปฏิรูปเปิดประเทศ วัฒนธรรมชนชาติลี่เจียงที่ฝังรากลึก การส่งเสริมชื่อเสียงของตราสินค้าอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐบาล ประชาชน และวงวิชาการ

ภาพบรรยากาศบนเวทีก่อนปิดการแสดง โดยคุณเชวียนเคอ

แม้ว่าจะประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง แต่อนาคตก็ยังคงไม่แน่นอนเพราะคุณเซวียน
เคอก็ชราภาพลงมาก ปัจจุบันอายุกว่า 70 ปี สมาชิกคนดนตรีก็เช่นเดียวกัน ขณะที่คนรุ่นหลังก็
ไม่ได้ให้ความสนใจที่จะสืบทอดมากนัก คุณเซวียนเคอจะกล่าวบทเวทีหลักจบการแสดงทุกวันว่า

“... เป็นที่น่ากังวลใจเป็นอย่างมากที่คนรุ่นหลังไม่ให้ความสำคัญกับดนตรีโบราณเลย
เกรงว่าดนตรีโบราณ โดยเฉพาะดนตรีโบราณน่าซีจะสาบสูญตามตัวของผมไป
ถึงแม้ว่าจะมีการประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ เกี่ยวกับการประกาศหาทายาทสืบทอด
ดนตรีโบราณน่าซี แต่นั่นก็ถือเป็นเพียงการประกาศให้โลกรู้ว่าดนตรีโบราณน่าซีของ
พวกเรามีการเตรียมพร้อมที่หาผู้สืบทอด มีการเตรียมพร้อมที่จะหาทายาท จริงๆแล้ว
ผมอยากได้ผู้ที่รักในดนตรีโบราณน่าซีอย่างแท้จริง ผู้ที่รักดนตรีโบราณน่าซีโดย
สายเลือด ผู้ที่ผูกพันกับดนตรีโบราณน่าซีมาตั้งแต่กำเนิด ผู้ที่สามารถผนวกรวมเป็น
หนึ่งเดียวกับดนตรีโบราณน่าซีได้อย่างเหมาะสมเจาะลึกเช่นนักดนตรีทั้งหมดบนเวที
ผมอยากได้ทายาทผู้สืบทอดดนตรีโบราณน่าซีที่เป็นคนชนชาติน่าซีแท้ๆ คนที่มีเลือดน่า
ซีเต็มร้อย แต่นั่นก็เป็นแค่ความหวังของไม้ไผ่ลี้ฝ้องอย่างผม ...”

กลุ่มศิลปินท้องถิ่นตงปา หรือบริษัท วังตงปา จำกัด¹

วังตงปาไม่เพียงแต่เป็นแค่ชื่อสถานที่แต่ยังเป็นชื่อของกลุ่มศิลปินท้องถิ่นที่ทำการแสดง
วิจัยและสืบทอดศิลปวัฒนธรรม โดยมีชื่ออย่างเป็นทางการสองชื่อ หนึ่งคือกลุ่มศิลปะท้องถิ่นตงปา
แห่งลี่เจียง สองคือบริษัทวังตงปา จำกัด ก่อตั้งปี 1998 เป็นธุรกิจเอกชนแห่งแรกของลี่เจียงที่
บริหารงานแบบระบบบริษัท

วังตงปาเป็นหน้าต่างสำคัญในการแสดงถึงวัฒนธรรมตงปา โดยมีจุดเด่น 3 ประการ หนึ่ง
คือความเป็นท้องถิ่น เพราะนักแสดงเป็นศิลปินท้องถิ่นและผู้เฒ่าชาวตงปาที่เกิดและเติบโตที่นี่
ทั้งหมด สองคือความโบราณ เพราะรายการที่แสดงนั้นล้วนมีต้นกำเนิดมาจากท้องถิ่น

¹ สรุปจาก 杨杰宏: 《丽江本土文化产业的调查与总结——以纳西古乐、东巴宫为例》, 载《民族艺术研究》, 2006 年第 9 期, 第 37-45 页。(การสำรวจและสรุปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นลี่เจียง : กรณีศึกษาดนตรีโบราณชนเผ่าน่าซีและวังตงปา)

ประวัติศาสตร์หรือประเพณีทั้งหมด สามคือความแปลก ไม่ว่าจะเป็นระบำตงปา อักษรรูปภาพตงปา บทสวดตงปา ระบำเล่อปา ทำนองเพลงขบวนแห่เจ้าบ่าวเจ้าสาว ทำนองเพลงควมม้า ล้วนเป็นการสร้างสรรค์ความใหม่ ความแปลก ความตระการตาบนพื้นฐานที่ว่าต้องคงรักษารูปแบบเดิมไว้

หลังก่อตั้งกลุ่มเป็นต้นมา มีการจัดทำรายการแสดงศิลปวัฒนธรรมตงปา ซึ่งสะท้อนความเป็นท้องถิ่นและชนชาติได้อย่างดีที่สุด ปัจจุบันนี้ รายการแสดงที่แสดงตลอดปีในวังตงปามี “ระบำเพลงตงปา” “เทพชายเทพหญิง” “ระบำตงปาสือหลอ” “การร้องบทสวดตงปา” “บทสวดวันมงคล” “ดนตรีเครื่องสายไปซา” “ตู” “จดหมายหนึ่งฉบับ” “ระบำธนู ระบำกระทืบเท้า” “ซานซือจี” “นางฟ้ากรรแสง” “เมฆขาวสวย” “ทำนองเพลงเครื่องดนตรีแบบเป่า” “เพลงวิ่งไล่ฆ่าและกวาง” “เพลงพื้นเมืองน้ำชี” “วอม่อต้า” “ทำนองเพลงไถนา” “ทำนองเพลงปักต้นกล้า” “ทำนองเพลงขบวนแห่เจ้าบ่าวเจ้าสาว” “ระบำท้องถิ่น” “วอเย่เย่” “เล่อปาซอ” “ซอ” “เพลงรักที่หนุ่มสาวร้องได้กัน” “เพลงภูเขาและพื้นดิน” “ทำนองเพลงควมม้า” “ดนตรีตั้งจิงแห่งลี่เจียง” “ปากว่า” “คลื่นและทราย” “ญี่ปุ่นเจียว”

วังตงปาประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยมีการเพิ่มขึ้นของรายได้ 8% ต่อปี ในปี 2003 มีรายได้ถึงสองล้านแปดแสนแปดหมื่นหยวน ในปี 2008 มีรายได้ทะลุห้าล้านหยวน จนกลายเป็นกำลังหลักของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในลี่เจียง “กลืนดอกไม้บานในวังแล้วหอมโชยไปนอกวัง” คณะวังตงปาได้รับเชิญไปแสดงแลกเปลี่ยนที่ปักกิ่ง นานกิง เซี่ยงไฮ้ เทียนสิน ฮองกง ฯลฯ นอกจากนี้ วงดนตรีของคณะและนักแสดงบางส่วนยังเคยไปแสดงที่ญี่ปุ่น ยุโรป และอเมริกา ฯลฯ ปี 2001 คณะตงปาได้ลงนามในสัญญาร่วมกับวิทยาลัยดนตรีกลางและวิทยาลัยศิลปะนานกิง เพื่อให้วังตงปาเป็นฐานเรียนรู้นอกสถานที่ของนักศึกษาของสองวิทยาลัยดังกล่าว

ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ตั้งแต่ปี 1998 ถึงปี 2008 ซึ่งเป็นสิบปีแห่งความพยายามได้สร้างผลงานอันน่าภาคภูมิใจของวังตงปาขึ้นมา จนกลายเป็นกำลังแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมลี่เจียง วังตงปาแสดงให้เห็นถึงความเป็นท้องถิ่น มีจุดเด่นของตนเอง แต่ก็มิใช่จำกัดด้วยเช่นกัน สิบปีมานี้ วังตงปาได้พัฒนาจุดเด่น และแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยการระดมสมองช่วยกันทุกฝ่าย เพื่อสร้างข้อได้เปรียบและเอาชนะข้อจำกัดต่างๆ

คุณหลันเหว่ยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากมาย เคยดำรงตำแหน่งในรัฐบาลท้องถิ่นและองค์กรทางวัฒนธรรมหลายปี จนสามารถคาดการณ์นโยบายและแนวโน้มของประเทศได้อย่างถูกต้องชัดเจน เคยเดินทางไปสำรวจวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศหลายครั้ง จนเรียกได้ว่าเคยเห็นโลกกว้างมามาก ประสบการณ์การทำงานหลายตำแหน่งตลอดหลายปีที่ผ่านมา ทำให้คุณหลันเหว่ยสามารถมองปัญหาในภาพรวมแล้วเริ่มลงมือจากจุดเล็กๆ รู้และเข้าใจแนวโน้มการพัฒนาของลี่เจียง รู้ว่าการท่องเที่ยวลี่เจียงต้องอาศัยอะไรในการพัฒนา คุณหลันเหว่ยเคยให้สัมภาษณ์ว่า “... ตลาดบางครั้งก็โหดร้ายบางครั้งก็ไม่ ฉะนั้นต้องเข้าใจเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมและระเบียบกฎเกณฑ์ของตลาด สองคือสินค้าทางวัฒนธรรมต้องมีเอกลักษณ์ ตราสินค้าก็คือเอกลักษณ์ เอกลักษณ์คือปัจจัยสำคัญของการผลิต คือพลังแห่งชีวิตและเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงชีวิต ...” เป็นข้อความที่แสดงให้เห็นวิธีคิดและการทำงานของ คุณหลันเหว่ยได้อย่างชัดเจน

ในปัจจุบันดนตรีโบราณนำซีและการแสดงตบายังคงได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางมายังลี่เจียง ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศหรือนักท่องเที่ยวชาวจีนจากมณฑลต่างๆ นอกเหนือจากการขายบัตรเข้าชมการแสดงดนตรีโบราณนำซีและการแสดงตบที่ลี่เจียงแล้ว ยังมีการผลิตเทปบันทึกเสียงและวีดิทัศน์การแสดงชุดต่างๆ เพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยวด้วย และกำลังเป็นสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นลี่เจียงที่ได้รับความนิยมอีกอย่างหนึ่ง

จากการศึกษากระบวนการสร้างความหมายและเรื่องราวให้กับสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่น และการจัดการสินค้าวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่นในกรณีของโจวจวงและลี่เจียง กรณีศึกษาทั้งสองได้ชี้ให้เห็นว่า การทำให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมประสบความสำเร็จได้นั้นไม่มีสูตรสำเร็จที่ตายตัว แต่ละที่แต่ละแห่งต่างต้องใช้ความเพียรพยายามค้นหาแนวทางที่เป็นของตนเองและเหมาะสมกับตนเอง การสร้างความหมายและเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์ โดดเด่นไม่เหมือนใคร และไม่มีใครสามารถเลียนแบบได้ คือ กุญแจสู่ความสำเร็จของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมหรือสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่น ซึ่งทั้งโจวจวงและลี่เจียงต่างก็เป็นกรณีศึกษาที่โดดเด่นในเรื่องนี้

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น จากตัวอย่างของโจวจวงและลี่เจียง จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบัน การจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนได้นำเอาวิธีการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจสมัยใหม่เข้ามาใช้อย่างเต็มที่ จะเห็นได้ว่า

ลักษณะที่คล้ายกันของทั้งโจวจวงและลี่เจียงคือ มีการใช้รูปแบบการจัดการแบบสมัยใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และระบบการจัดการองค์กรธุรกิจสมัยใหม่

ถึงแม้ว่าจะมีความคล้ายคลึงกันดังกล่าวข้างต้น แต่ทั้งสองกรณีก็มีความแตกต่างที่ชัดเจนในแง่ของ “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม” กล่าวคือ ในกรณีโจวจวง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมีลักษณะเป็น “วิสาหกิจขนาดใหญ่ที่ริเริ่มและบริหารจัดการอย่างรวมศูนย์โดยรัฐบาลท้องถิ่น” ขณะที่ในกรณีของลี่เจียง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็น “วิสาหกิจระดับกลางและเล็กที่ริเริ่มและบริหารจัดการโดยผู้ประกอบการในท้องถิ่น” ซึ่งผันตนเองจากชมรมดนตรีและกลุ่มศิลปินสมัครเล่นเป็นผู้ประกอบการธุรกิจดนตรีและการแสดง ซึ่งทำให้นักดนตรีและศิลปินมีรายได้และสามารถเลี้ยงตัวเองได้พร้อมกันกับดำเนินภารกิจสืบทอดวัฒนธรรมตงปาและดนตรีโบราณของชาวน่านซี

นอกจากนี้ เริ่มมีเสียงจากวิสาหกิจขนาดเล็กในท้องถิ่นเหล่านี้ว่า ทุกวันนี้มีกลุ่มธุรกิจรายใหญ่จากภายนอกเข้ามาลงทุนในลี่เจียงมากขึ้น และเป็นแนวโน้มที่อาจส่งผลกระทบต่อกลุ่มธุรกิจท้องถิ่นที่มีขนาดกลางและเล็ก ซึ่งมีทุนและพลังกำลังในการแข่งขันน้อยกว่าองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ที่ดำเนินการโดยกลุ่มนักลงทุนระดับชาติ หรือข้ามชาติ

กล่าวโดยสรุป การขยายตัวอย่างมาก และมากขึ้นเรื่อยๆ ของการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในลี่เจียงและโจวจวง หลังการดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างเข้มข้นในระยะที่ผ่านมา ได้ทำให้เกิดผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น และขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความต้องการแรงงานภาคบริการเพิ่มขึ้นอย่างมากด้วยเช่นกัน อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคบริการต่างๆ ที่ขยายตัวอย่างมากในโจวจวงและลี่เจียงได้กลายเป็นแหล่งงานใหม่ในพื้นที่ชนบท และกลายเป็นช่องทางประกอบอาชีพใหม่ของทั้งคนท้องถิ่นและคนต่างถิ่น และเมื่อเป็นเช่นนี้ การเปลี่ยนแปลงทั้งหลายเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อชนบทโจวจวงและลี่เจียงอย่างไร เป็นประเด็นหลักที่จะกล่าวถึงในบทต่อไป

บทที่ 7

อุตสาหกรรมวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงของชนบทจีน:

กรณีศึกษาโจวจวง และลี่เจียง

การเปลี่ยนแปลงของชนบทโจวจวงและลี่เจียง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนในชั่วอายุของคนๆ หนึ่ง จากเมืองเล็กๆ ชนบทห่างไกลที่มีผู้คนอาศัยอยู่ไม่มากนัก ปัจจุบันกลายเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวจากทุกสารทิศ ภายหลังจากรัฐบาลจีนเริ่มต้นดำเนินนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศ โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวอย่างเข้มข้น โดยทั้งโจวจวงและลี่เจียงต่างก็เป็น “กรณีศึกษานำร่อง” และ “ตัวแบบความสำเร็จ” เมื่อชี้วัดจากชื่อเสียงเกียรติภูมิที่ได้รับทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในท้องถิ่น การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องของจำนวนนักท่องเที่ยวกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในโจวจวงและลี่เจียง

บทนี้นำเสนอภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชนบททั้งสองแห่งทั้งในทางบวกและทางลบ โดยเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงที่สืบเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน 2 พื้นที่ กรณีศึกษาคือ หมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง มณฑลเจียงซู (江苏省) และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ภายในเขตเมืองโบราณและพื้นที่ชนบทโดยรอบ การเปลี่ยนอาชีพ การย้ายถิ่น ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมิได้เป็นผลสืบเนื่องโดยตรงจากอุตสาหกรรมวัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่านั้น หากแต่ในความเป็นจริงการเปลี่ยนแปลงของชนบททั้งสอง กรณีศึกษามีปฏิสัมพันธ์และไม่อาจพิจารณาแยกขาดจากบริบทการเมืองการปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาคและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศจีนโดยภาพรวมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็วหลังจากการปฏิรูปเปิดประเทศและผนวกตนเองเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโลกยุคโลกาภิวัตน์

7.1 การเปลี่ยนแปลงของชนบทโจวจงหลังจากการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

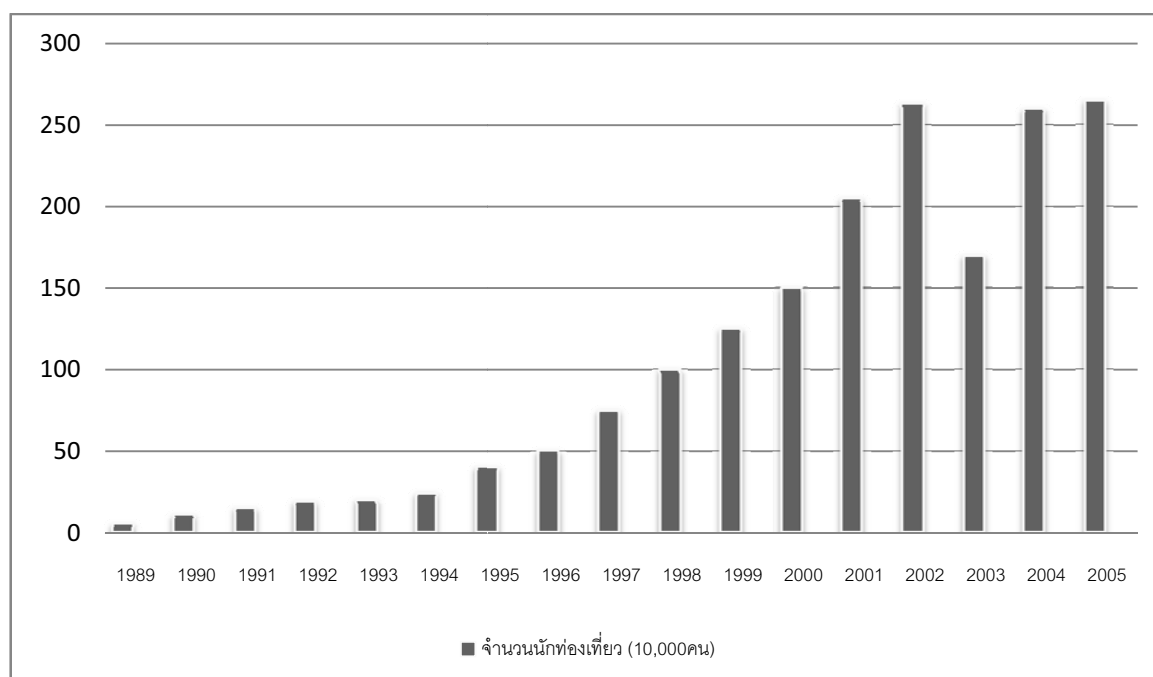
โจวจงก็ไม่ได้ต่างจากชนบทที่อื่นๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจีนโดยภาพรวม การพัฒนาเศรษฐกิจของโจวจงซึ่งเน้นหนักไปที่อุตสาหกรรมประเภทที่ 3 มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 1980 จนกระทั่งปัจจุบัน หลังจากที่มีการสร้างสะพานข้ามท่าจีสุ่ย โจวจงเริ่มต้นได้เข้าสู่เส้นทางการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจ จากที่ก่อนหน้านี้โจวจงถูกตัดขาดจากภายนอก ยังคงสภาพเป็นหมู่บ้านกลางน้ำโดยสมบูรณ์ เนื่องจากไม่มีถนน การเดินทางจึงใช้เรือเป็นพาหนะแต่เพียงอย่างเดียว ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้โจวจงยังคงสภาพบ้านเรือนและวิถีชีวิตดั้งเดิมเอาไว้ได้ แตกต่างจากหมู่บ้านกลางน้ำส่วนใหญ่ในแถบเจียงหนานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วงเดียวกัน โจวจงในช่วงก่อนสร้างสะพานยังไม่มีที่รู้จักของคนภายนอก แม้ว่าจะมีนักท่องเที่ยวมาเยือนบ้าง แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์และการบริหารจัดการและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และการไม่ได้มีผลสะท้อนต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวโจวจง

นับจากปลายทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเมืองโบราณโจวจงมีการขยายตัวอย่างมาก ส่งผลให้โจวจงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลังจากมียุทธศาสตร์และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ภายใต้นโยบายส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมประเภทที่ 3 ของรัฐบาลจีนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ผ่านไปกว่าหนึ่งทศวรรษ หลังจากเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โจวจงมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในปี 2010 โจวจงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศและในต่างประเทศหลังจากเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการแนะนำในงาน Shanghai World Expo 2010 ในฐานะที่เป็นเมืองกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีน ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงมากขึ้น คำถามสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจงและการขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องของจำนวนนักท่องเที่ยวดังกล่าวส่งผลกระทบหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อชนบทโจวจงและวิถีชีวิตของคนโจวจง

7.1.1 การขยายตัวของการท่องเที่ยวเมืองโบราณโจวจวง

อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวในโจวจวง (นักท่องเที่ยวภายในประเทศจีน)

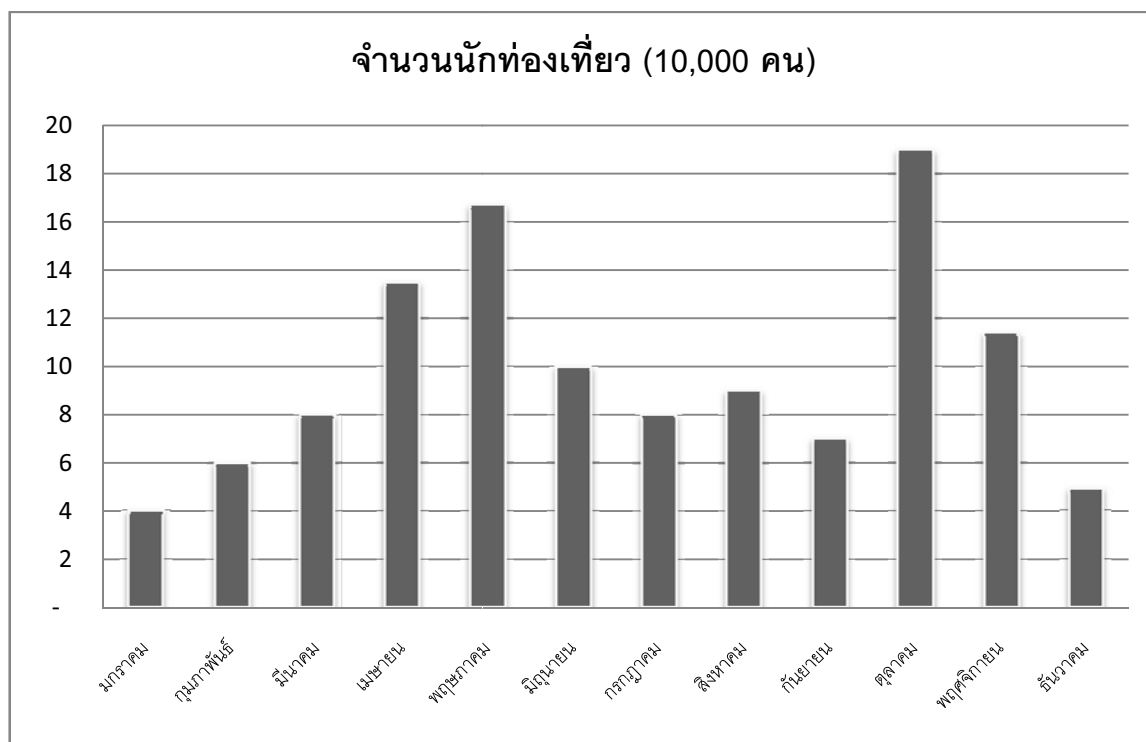
ช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 สภาพเศรษฐกิจของโจวจวงของค่อนข้างด้าหลัง การคมนาคมไม่เอื้อต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว แต่ตั้งแต่ปี 1984 เป็นต้นมา สถาปนิก จิตรกร และศิลปินที่มีชื่อเสียงทั้งในและนอกประเทศจีนต่างได้เดินทางเที่ยวชมโจวจวง และหลงใหลในเสน่ห์ของโจวจวง และในปีนั้นเอง เจินอวี้เฟย จิตรกรเลื่องชื่อชาวซ่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海) ได้วาดภาพสีน้ำมันที่มีชื่อว่า “ความทรงจำของบ้านเกิด-สะพานคู่” และภาพสีน้ำมันนี้เองทำให้โจวจวงมีชื่อเสียงโด่งดังในเวลาต่อมา จากนั้นโจวจวงก็เริ่มต้นตัวในการอนุรักษ์ทรัพยากรต่างๆ ภายในเมืองโบราณ รวมถึงบูรณะสิ่งปลูกสร้างโบราณให้คงสภาพ ในปี 1989 หลังจากได้มีการบูรณะบ้านตระกูลเสิ่น แล้วเปิดจำหน่ายตั๋วให้นักท่องเที่ยวเข้าชมเป็นแห่งแรกในเมืองโบราณโจวจวง จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยในปีนั้นประมาณ 55,000 คน ปี 2002 จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 2,630,000 คน เป็น 47.8 เท่าของปี1989

7.1 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศของโจวจวง ปี 1989- 2005 (10,000คน)
(แหล่งข้อมูล: บริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงแห่งมณฑลเจียงซู จำกัด)

อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวของโจวจวงในแต่ละฤดูกาล ท่องเที่ยว

ในแต่ละฤดูกาลท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในโจวจวงนั้นมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เดือนพฤษภาคม และเดือนตุลาคม เป็นช่วงเวลาที่จำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด ถือเป็นฤดูกาลการท่องเที่ยว ส่วนเดือนที่เหลือ ถือเป็นช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว สาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวโจวจวงในเดือนพฤษภาคม และเดือนตุลาคม เนื่องจาก (1) ทั้งสองเดือนเป็นช่วงวันหยุดราชการของจีน รัฐบาลประกาศหยุดยาวในช่วงวันแรงงานและวันชาติ (2) ภูมิอากาศของโจวจวงในช่วงสองเดือนนั้นเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ช่วงเดือนสิงหาคมเป็นช่วงเริ่มปิดเทอมภาคฤดูร้อนของสถาบันการศึกษาทั่วประเทศจีน แต่ละสถาบันการศึกษาก็มีโครงการพานักเรียน นักศึกษาเดินทางไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ช่วงเวลาดังกล่าวนี้อาจถือเป็นช่วงแรกของฤดูกาลท่องเที่ยวของประเทศจีนทั่วประเทศ และต่อเนื่องมาจนถึงช่วงเดือนตุลาคม ซึ่งตรงกับวันชาติจีน (วันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี) ประกอบกับอากาศในช่วงนั้นยังอยู่ในช่วงปลายฤดูร้อน ต้นฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งเหมาะสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง แต่พอเข้าสู่ช่วงเดือนมกราคม ถึง มีนาคม เป็นช่วงปีใหม่ตามปฏิทินจันทรคติของจีน หรือที่รู้จักกันในชื่อเทศกาลชุนเจีย (ตรุษจีน) (春节) เป็นช่วงที่คนจีนจะเดินทางกลับภูมิลำเนา ประกอบกับอากาศของประเทศจีนช่วงนั้นเป็นช่วงที่หนาวมาก อุณหภูมิเฉลี่ยทั่วประเทศอยู่ที่ 1- 5 องศาเซลเซียส ไม่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง จึงทำช่วงเวลานั้นเป็นช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวของทั้งประเทศจีนรวมถึงโจวจวงด้วยเช่นกัน

7.2 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละเดือนของโจวจวง ปี 1999 (10,000 คน)

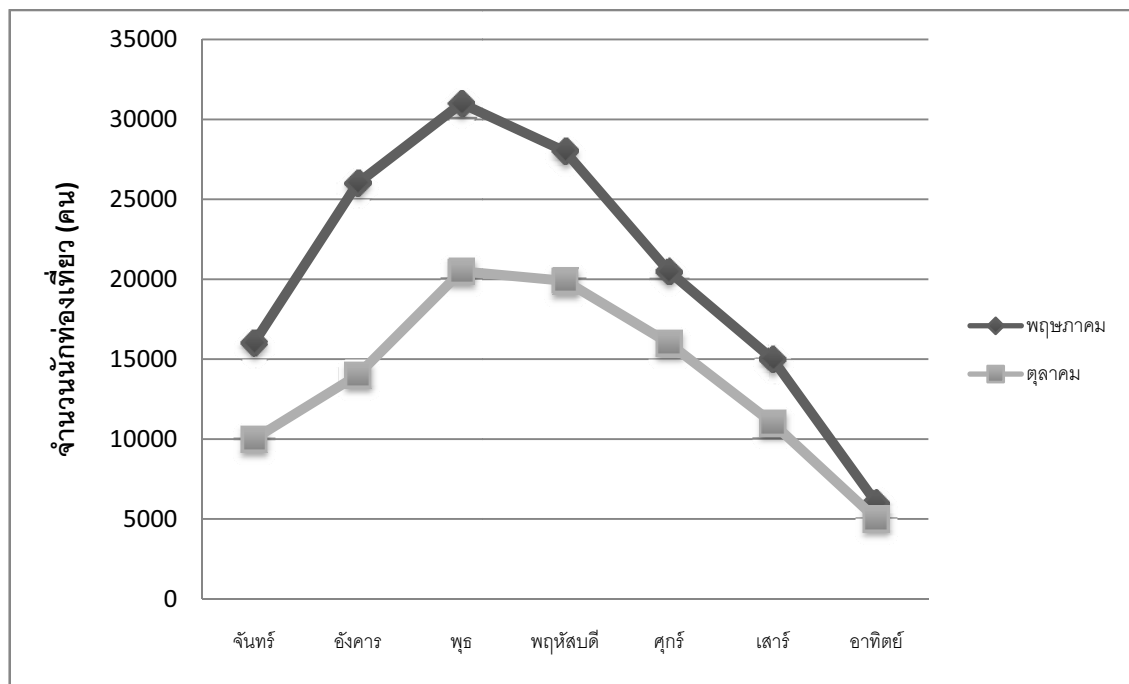
(แหล่งข้อมูล : บริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง แห่งมณฑลเจียงซู จำกัด)

การเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวของโจวจวงในช่วงฤดูการท่องเที่ยว

จากตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2000 แสดงให้เห็นว่า ช่วงสัปดาห์วันแรงงาน 7 วันที่รัฐบาลจีนประกาศหยุดนั้น วันที่ 3 พฤษภาคม เป็นวันที่จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในโจวจวงมากที่สุด จำนวนนักท่องเที่ยวในวันนั้นเฉลี่ยประมาณ 31,000 คน เป็นจำนวน 7.6 เท่าของปริมาณนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวันในปี 2000 ส่วนวันที่จำนวนนักท่องเที่ยวน้อยที่สุดคือวันที่ 7 พฤษภาคม ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของช่วงวันหยุด จำนวนนักท่องเที่ยวในวันนั้นมีเพียงแค่ 6,000 คนเท่านั้น

ส่วนช่วงสัปดาห์วันชาติ 7 วันที่รัฐบาลจีนประกาศหยุดอย่างเป็นทางการนั้น วันที่ 4 ตุลาคมเป็นวันที่ปริมาณนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ 20,500 คน เป็นจำนวน 5 เท่าของปริมาณนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวันในปี 2000 และวันที่ปริมาณนักท่องเที่ยวน้อยที่สุดคือวันสุดท้ายของช่วงวันหยุดอีกเช่นเดียวกันคือวันที่ 7 ตุลาคม จำนวนนักท่องเที่ยวในวันดังกล่าวมีเพียงแค่ 5,000 คนเท่านั้น

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวทั้งสองช่วงนั้นไม่เพียงสร้างความกดดันเป็นอย่างสูงต่อธุรกิจท่องเที่ยวใจจวง และยังส่งผลกระทบต่อในด้านต่างๆ อีกมากมาย

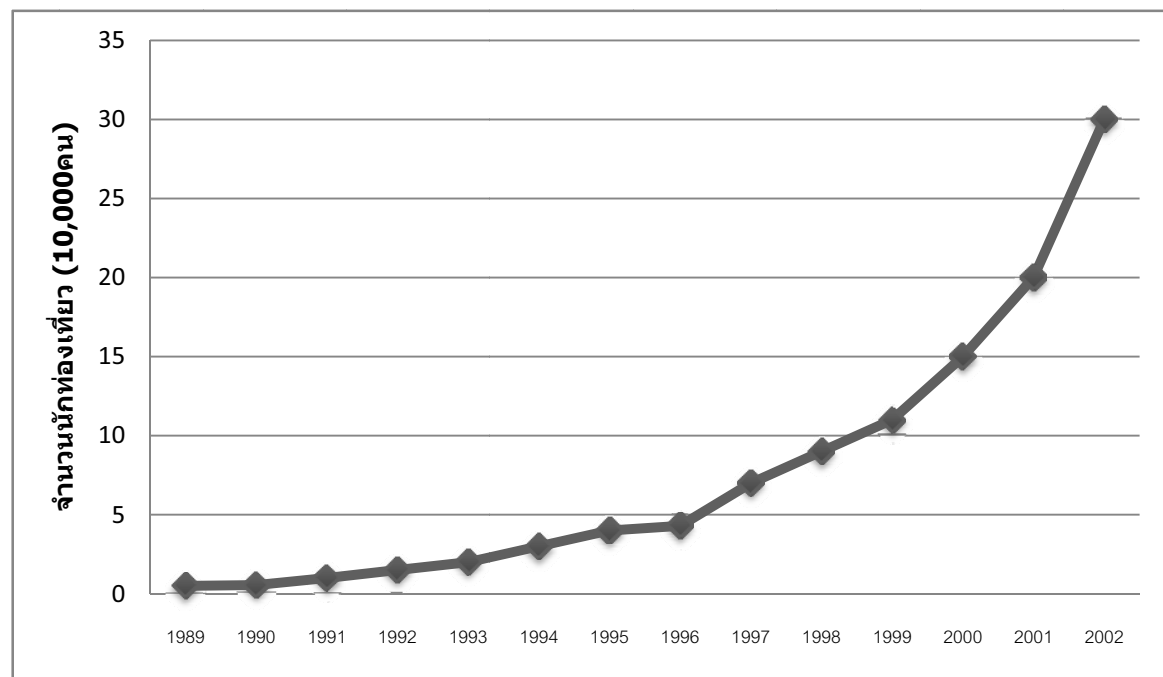

7.3 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวของใจจวง

ในสัปดาห์วันแรงงานและวันชาติ ปี 2000 (คน)

(แหล่งข้อมูล : บริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำใจจวง แห่งมณฑลเจียงซู จำกัด)

อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวในโจวจวง
(นักท่องเที่ยวต่างประเทศ รวมฮ่องกง (ฮ่องกง) (香港特别行政区) เอ้าเหมิน (มาเก๊า) (澳门特别行政区) และไต้หวัน (ไต้หวัน) (台湾省))

7.4 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ

(รวมฮ่องกง (ฮ่องกง) (香港特别行政区) เอ้าเหมิน (มาเก๊า) (澳门特别行政区)

และไต้หวัน (ไต้หวัน) (台湾省) ของโจวจวง

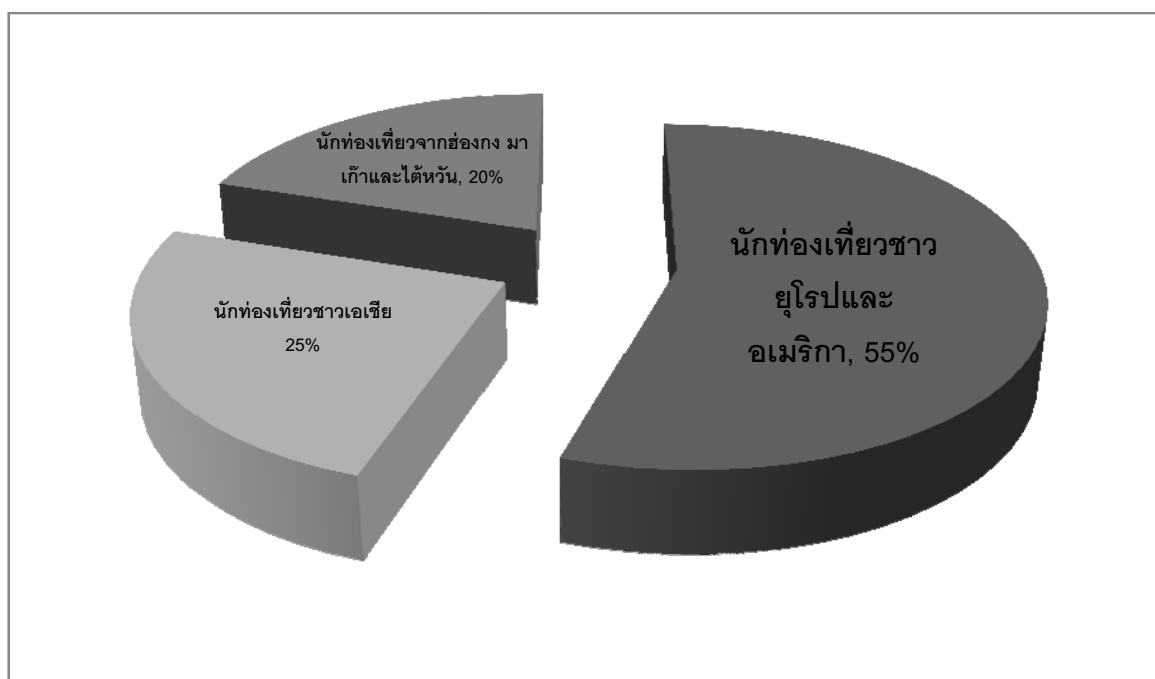
ปี 1989 – 2002 (10,000 คน)

(แหล่งข้อมูล : บริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงแห่งมณฑลเจียงซู จำกัด)

จากกราฟข้างต้นเห็นได้อย่างชัดเจนว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ รวมชาวฮ่องกง มาเก๊า ไต้หวันในปี 1989 เฉลี่ยประมาณ 5,000 คน ปี 2002 ยอดจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 300,000 คน ถ้าเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนภายในประเทศนั้น ยังถือว่าค่อนข้างต่ำอยู่มาก คิดเป็นอัตราส่วนแล้ว นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะอยู่เพียงแค่ 11.4% ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยว

เที่ยวที่โจวจง แต่ถ้าเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาโจวจงมีจำนวนมากกว่าที่อื่นๆ เป็นที่มาของรายได้หลักของตลาดการท่องเที่ยวจีน

โจวจงชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี จากข้อมูลสถิติของบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซู (江苏省) พบว่า นักท่องเที่ยว 55% มาจากทวีปยุโรปและอเมริกา โดยส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกัน แคนาดา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศสและเยอรมัน อีก 25% มาจากทวีปเอเชีย โดยส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย สิงคโปร์และไทย (ดูแผนภูมิข้างล่าง)

7.5 แผนภูมิแสดงสัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาจากทวีปต่างๆ ประจำปี 2002
(แหล่งข้อมูล : บริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซู จำกัด)

7.1.2 ผลประกอบการทางเศรษฐกิจของอำเภอขุนซ่าน¹

อำเภอขุนซ่าน (昆山市) มีการเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและให้ความสำคัญแก่การสนับสนุนและพัฒนาธุรกิจบริการมากขึ้นเนื่องจากเศรษฐกิจได้พัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องคณะกรรมการและเทศบาลขุนซ่านจึงได้จัดทำชุดนโยบายแนะนำการพัฒนาธุรกิจบริการซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนหลังจากหลายปีแห่งความพยายามธุรกิจบริการของเมืองมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องจนเกิดการเติบโตของปริมาณควบคู่ไปกับการปรับโครงสร้างการส่งเสริมซึ่งกันและกันระหว่างอุตสาหกรรมประเภทที่หนึ่งสองสามและการปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องจึงมีการส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจบริการอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 7.6

ตารางแสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอำเภอขุนซ่านตั้งแต่ปี 2002—2007

ที่มาของข้อมูล : สำนักงานสถิติอำเภอขุนซ่าน

ปี	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอำเภอขุนซ่าน (ร้อยละล้านหยวน)	อุตสาหกรรมประเภทที่ 1		อุตสาหกรรมประเภทที่ 2		อุตสาหกรรมประเภทที่ 3	
		มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ร้อยละล้านหยวน)	อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อน (%)	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ร้อยละล้านหยวน)	อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อน (%)	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ร้อยละล้านหยวน)	อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อน (%)
2002	314.34	11.84	3.8	205.66	65.4	96.84	30.8
2003	430.37	10.03	2.3	290.97	67.6	129.37	30.1
2004	570.69	10.11	1.8	389.00	68.1	171.58	30.1
2005	730.03	10.52	1.4	499.25	68.4	220.26	30.2
2006	932.01	10.53	1.1	632.41	67.8	289.07	31.0
2007	1151.80	11.25	1.0	762.15	66.1	378.40	32.9

¹ สรุปจากบทความ《发展速度加快，服务业运行质量提高——“辉煌五年”我市发展成就系列分析之五》โดยสำนักงานสถิติมณฑลเจียงซู (江苏省统计局) (“ห้าปีแห่งความเจริญรุ่งเรือง”การวิเคราะห์ห้าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาเมืองซูโจว) <http://www.jssb.gov.cn/jssb/tjfx/sxfxz/1200803060071.htm>

1. มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

จากตาราง 7.6 เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในด้านปริมาณรวม ปี 2007 มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการของเมือง คือ 37,840 ล้านหยวน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2002 ซึ่งมี 9,684 ล้านหยวน จะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นสุทธิ 28,156 ล้านหยวน หรือ 3.9 เท่าของปี 2002 โดยมากกว่าผลผลิตรวมทางเศรษฐกิจของเมืองในปี 2002 (GDP : 31,434 ล้านหยวน) สำนักงานสถิติแห่งมณฑลเจียงซู (江苏省) ได้สรุปเกี่ยวกับมูลค่าของธุรกิจบริการของอำเภอคุนซาน (昆山) ว่า “ตั้งแต่ปี 2004 เป็นต้นมา การเพิ่มขึ้นของมูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการมีมากกว่าการเพิ่มขึ้นของ GDP สืบติดต่อกัน ในปี 2007 มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการเพิ่มขึ้น 26.9% ซึ่งสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของ GDP 6.4 % ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การเพิ่มขึ้นของมูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการเฉลี่ยต่อปี คือ 31.3% ซึ่งมีอัตราการเพิ่มขึ้นเร็วกว่าการเพิ่มขึ้นของมูลค่าเพิ่มการผลิต (29.7%) ในช่วงเวลาเดียวกัน 1.6%”¹

2. มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการต่อจีดีพี มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ตาราง 7.1 พบว่าในปี 2007 มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการของเมืองต่อจีดีพีของภูมิภาคคือ 32.9% เมื่อเปรียบเทียบกับ 30.8% ของปี 2002 แล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 สัดส่วนของการเพิ่มขึ้นของมูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการในปี 2002 และ 2003 คงอยู่ที่ 30.1% ในปี 2005 สัดส่วนของธุรกิจบริการมีแนวโน้มกลับสูงขึ้น และในสองปีต่อมาก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแสดงว่าธุรกิจบริการของเมืองเริ่มมีการเติบโตรอบใหม่ “ในปี 2007 ภาคบริการมีผลต่ออัตราการเติบโตของเศรษฐกิจเมือง 40.6% ซึ่งสูงกว่าปี 2002 ร้อยละ 21.0 การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของธุรกิจอย่างต่อเนื่องและผลกระทบที่มีต่อจีดีพีที่มากขึ้นทุกที แสดงให้เห็นว่าบทบาทของธุรกิจบริการในการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง”²

¹สรุปจากบทความ 《发展速度加快，服务业运行质量提高——“辉煌五年”我市发展成就系列分析之五》 โดยสำนักงานสถิติมณฑลเจียงซู (江苏省统计局) (“ห้าปีแห่งความเจริญรุ่งเรือง”การวิเคราะห์ห้าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาเมืองซูโจว) <http://www.jssb.gov.cn/jssb/tjfx/sxfxz/1200803060071.htm>

²สรุปจากบทความ 《发展速度加快，服务业运行质量提高——“辉煌五年”我市发展成就系列分析之五》 โดยสำนักงานสถิติมณฑลเจียงซู (江苏省统计局) (“ห้าปีแห่งความเจริญรุ่งเรือง”การวิเคราะห์ห้าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาเมืองซูโจว) <http://www.jssb.gov.cn/jssb/tjfx/sxfxz/1200803060071.htm>

ตาราง 7.7

ตารางแสดงมูลค่าเพิ่มและองค์ประกอบของธุรกิจบริการของอำเภอคุณาน
ตั้งแต่ปี 2002 ถึง 2007

ที่มาของข้อมูล : สำนักงานสถิติอำเภอคุณาน

ปี	มูลค่าเพิ่ม ของธุรกิจ บริการ (ร้อยละ)	ธุรกิจขนส่งและการ สื่อสาร		ธุรกิจค้าส่ง ค้าปลีก ค้าขาย อาหาร		ธุรกิจการเงินและ ประกัน		ธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์		ธุรกิจบริการอื่น ๆ	
		มูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วน (%)	มูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วน (%)	มูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วน (%)	มูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วน (%)	มูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วน (%)
2002	96.84	13.59	14.0	37.19	38.4	10.01	10.3	9.20	9.5	26.86	27.7
2003	129.37	17.32	13.4	46.78	36.2	14.21	11.0	13.70	10.6	37.36	28.8
2004	171.58	23.75	13.8	61.72	36.0	19.69	11.5	21.80	12.7	44.61	26.0
2005	220.26	31.31	14.2	78.85	35.8	24.40	11.1	26.13	11.9	59.57	27.0
2006	289.07	42.02	14.6	98.25	34.0	31.53	10.9	34.77	12.0	82.49	28.5
2007	378.40	35.55	9.39	122.41	32.3	42.79	11.31	52.19	13.79	125.46	33.16

3. ขนาดของการลงทุนของธุรกิจบริการขยายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ตลอดระยะเวลาหกปีที่ผ่านมาอำเภอคุนซาน (昆山市) มีการพัฒนาธุรกิจบริการ เช่น ขนส่ง สื่อสารโทรคมนาคม การสร้างโครงสร้างพื้นฐานของเมือง การปรับปรุงสายส่งไฟฟ้าในเมืองและชนบทเพิ่มขึ้น ทำให้การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรของธุรกิจบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากตาราง 7.2 เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ธุรกิจบริการด้านสินทรัพย์ถาวรเพิ่มจาก 3,436 ล้านดอลลาร์ในปี 2002 เป็น 13,617 ล้านดอลลาร์ในปี 2007 โดยเพิ่มขึ้น 3.0 เท่า หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 31.7% ต่อปี ในปี 2007 สัดส่วนของการลงทุนในภาคบริการต่อการลงทุนทั้งหมดเพิ่มขึ้นเป็น 42.4% หรือเพิ่มขึ้น 12.6% จากปี 2002 ที่มี 29.8% ในปี 2007 มีการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ 8,876 ล้านดอลลาร์ คิดเป็น 3.7 เท่าของปี 2002 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 29.8% ต่อปี

ขณะเดียวกัน มีการเน้นการลงทุนในภาคบริการ ใช้ประโยชน์จากตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งทรัพยากรต่างๆ อีกทั้ง มีการเร่งก่อสร้างศูนย์รวมของสินทรัพย์บริการขนาดใหญ่ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาในภาคบริการ ในปี 2007 มีการอนุมัติโครงการลงทุนในธุรกิจภาคบริการจากต่างประเทศ 112 โครงการ โดยมีมูลค่าลงทุนรวม 563 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การเติบโตอย่างรวดเร็วของการลงทุนในภาคบริการ ทำให้สภาพของเมืองและชนบทรวมทั้งสภาพแวดล้อมการลงทุนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายอุปสงค์ภายในประเทศ ผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจ และวางรากฐานที่มั่นคงแก่ธุรกิจภาคบริการ

4. มีการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างภายในของธุรกิจภาคบริการ

ในบรรดาธุรกิจบริการ 15 ประเภท ธุรกิจแบบดั้งเดิมยังคงครองตำแหน่งสำคัญอยู่ สองสามปีที่ผ่านมา การส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจบริการสมัยใหม่ของคณะกรรมการและเทศบาลเมืองคุนซาน ทำให้มีการยกระดับและปฏิรูปธุรกิจบริการบนพื้นฐานเดิม ในปี 2002 มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการส่วนใหญ่มาจากธุรกิจแบบดั้งเดิม ในจำนวนนี้ มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการแบบดั้งเดิม เช่น คำส่งและคำปลีก อาหาร ขนส่งไปรษณีย์และคลังสินค้า คือ 5,078 ล้านดอลลาร์ คิดเป็น 52.4% ของมูลค่าเพิ่มรวม ในปี 2007 คิดเป็นสัดส่วนของปริมาณรวม 41.7% ซึ่งต่ำกว่าห้าปีที่แล้วร้อยละ 10.7 ในปี 2007 มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการ เช่น การเงิน อสังหาริมทรัพย์และอื่นๆ คือ 22,044

ล้านหยวน คิดเป็น 58.3% ของมูลค่าเพิ่มรวม แสดงว่ามีแนวโน้มการพัฒนาที่ดี (ดูตาราง 7.2) มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการอื่นๆ คือ 12,546 ล้านหยวน คิดเป็น 4.7 เท่าของปี 2002 โดยมีการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปี 36.1% สัดส่วนต่อมูลค่าเพิ่มของธุรกิจรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 จากปี 2002 ธุรกิจเกิดใหม่และธุรกิจสมัยใหม่ตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ เช่น คอมพิวเตอร์ พัฒนาซอฟต์แวร์ สอบถามข้อมูล ขนส่ง วิจัยและพัฒนา ออกแบบอุตสาหกรรม จำหน่าย ประมูล ฯลฯ ได้ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างธุรกิจบริการของเมือง

5. มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการต่อคนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

เมื่อคำนวณตามจำนวนประชากรในเมืองในปี 2007 มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการต่อคนคือ 33,531 หยวน ในขณะที่ในปี 2002 คือ 11,667 หยวน คิดเป็น 2.87 เท่าของ 5 ปีที่แล้ว มูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการต่อคนหรือ จีดีพีต่อหัวคือพื้นฐานรายได้ของประชากรและการเพิ่มค่าจ้าง 5 ปีที่ผ่านมา (2002-2007) รายได้เฉลี่ยของประชากรและค่าจ้างเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกปีซึ่งสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของมูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการต่อคน

6. ดัชนีความหนาแน่นของการบริการ (ล้านหยวน / ตร.กม.) แสดงว่าประสิทธิภาพการผลิตต่อพื้นที่ของเมืองดีขึ้น

ดัชนีดังกล่าวหมายถึงมูลค่าเพิ่มของธุรกิจบริการที่ผลิตต่อตารางกิโลเมตรซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการผลิตของพื้นที่ในปี 2002 ความหนาแน่นของการบริการของเมืองคือ 40,790,000 หยวน ขณะที่ในปี 2007 คือ 210,510,000 หยวน แสดงว่าคุณภาพของการพัฒนาเศรษฐกิจเมืองดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

7. อัตราการผลิตแรงงานของธุรกิจบริการสูงขึ้นอย่างมาก

การเพิ่มขึ้นของอัตราการผลิตแรงงานขึ้นอยู่กับสองปัจจัยคือมูลค่าเพิ่มและการเปลี่ยนแปลงของการจ้างงาน หลายปีมานี้มีแรงงานจากอุตสาหกรรมประเภทที่หนึ่งและสองจำนวนมากเข้าสู่ธุรกิจบริการภายใต้นโยบายการพัฒนาธุรกิจบริการแบบก้าวกระโดด ธุรกิจบริการของเมืองจึงอยู่ในขั้นตอนการขยายการพัฒนา ซึ่งช่วยกระตุ้นให้มีการจ้างงานในธุรกิจบริการมาก

ขึ้นในปี 2007 อัตราการผลิตแรงงานของธุรกิจบริการคือ 131,500 หยวน หรือ 2.0 เท่าของปี 2002 ซึ่งมี 65,600 หยวนหรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 14.9% ต่อปี

8. ธุรกิจบริการกลายเป็นช่องทางสำคัญในการจ้างงานในสังคม

การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจสังคมและการปรับปรุงกลไกการตลาดทำให้แรงงานส่วนเกินขนาดใหญ่ในชนบทเข้าสู่เมืองในขณะที่แรงงานในภาคการเกษตรกลับลดจำนวนลงเกิด การจำกัดการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมในขณะที่ธุรกิจบริการกลับมีแนวโน้มการจ้างงานเพิ่มขึ้นทุกปีเนื่องจากว่ามีประเภทของธุรกิจมากขึ้นและมีโอกาสการพัฒนาธุรกิจสูงการเติบโตอย่างรวดเร็วของธุรกิจบริการได้สร้างงานให้แก่สังคมซึ่งครอบคลุมงานหลายระดับและมีขอบเขตกว้างเมื่อสิ้นปี 2007 มีการจ้างงานในธุรกิจบริการ 28,770,000 คน ธุรกิจบริการจึงกลายเป็นช่องทางสำคัญในการรองรับแรงงานจากภาคอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

7.1.3 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของโจวจวงและสถิติผู้ใช้แรงงานในโจวจวง

ตาราง 7.8

ตารางแสดงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของโจวจวง (%)

ปี	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
อุตสาหกรรมประเภทที่ 1	24.9	25.2	21.7	21.4	20.9	16	12.3	16.3	11.5	12.9	10.7	9.3
อุตสาหกรรมประเภทที่ 2	55.4	57.2	62.8	59.2	60.2	51.8	48.2	38.9	30.5	30.1	32.5	34.6
อุตสาหกรรมประเภทที่ 3	19.7	17.6	15.5	18.8	18.9	32.2	39.2	44.8	58	57	56.8	56.1

(แหล่งข้อมูล : บริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงแห่งมณฑลเจียงซู จำกัด)

จากตารางข้างต้นเห็นได้อย่างชัดเจนว่า อุตสาหกรรมประเภทที่ 3 หรือที่เรียกว่า อุตสาหกรรมลำดับที่ 3 นั้นมีบทบาทอย่างสูงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในโจวจวง สี่จื้ออวี่น (2005, 45) กล่าวว่า “อุตสาหกรรมประเภทนี้ถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจของโจวจวงพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยการปรับโครงสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศจีนสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เศรษฐกิจของโลกตามแนวทางการในการพึ่งตนเองได้มากขึ้นพร้อมๆ กับการเพิ่มรายได้และมีงานทำแก่ประชากรส่วนใหญ่ในท้องถิ่น และกระจายความเจริญออกไปสู่ส่วนต่างๆ ในชนบท”¹ ประกอบกับโครงสร้างระบบการคมนาคมและขนส่งภายในโจวจวงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สะพานข้ามท่าจี่ส่วย (จี่ส่วยก้งโจวจวงต้าเฉียว) ที่สร้างเสร็จในปี 1989 เป็นประตูเชื่อมระหว่างโจวจวงที่เหมือนถูกตัดขาดโลกภายนอกมานาน ทำให้คนนอกเกาะโจวจวงสามารถสัมผัสเสน่ห์ของโจวจวงได้มากขึ้น จากข้อมูลสถิติของบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงแห่งมณฑลเจียงซู (江苏省) พบว่าในปี 2000 มีแรงงานท้องถิ่นกว่า 7,000 คนที่เข้ามาทำงานในธุรกิจการท่องเที่ยว คิด

¹徐致云：《周庄古镇旅游感知及旅游地生命周期研究》，安徽师范大学硕士学位论文，2005 年，第 45 页。（การศึกษาวิถีชีวิตและการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของผู้คนที่อาศัยอยู่ที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านโบราณโจวจวง）

เป็นสัดส่วน 58% ของแรงงานทั้งหมดในตำบลโจวจวง ทำให้รายรับของคนโจวจวงเพิ่มมากขึ้นตามอัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว

ตาราง 7.9

ตารางแสดงสถิติผู้ใช้แรงงานในโจวจวง(แรงงานท้องถิ่น)

ปี	จำนวนประชากรทั้งหมด(คน)	จำนวนผู้ใช้แรงงาน(คน)	แรงงานด้านต่างๆ						จำนวนผู้ตกงาน(คน)	ผู้มีงานทำ(%)
			แรงงานภาคเกษตร		แรงงานภาคอุตสาหกรรม		แรงงานภาคบริการ			
			(คน)	%	(คน)	%	(คน)	%		
2004	21594	12280	1401	11.4	7484	60.9	3217	26.2	178	98.55
2005	21640	12316	1313	10.7	7490	60.8	3352	27.2	161	98.69
2006	21973	12505	1271	10.2	7532	60.23	3570	28.55	132	98.94

(แหล่งข้อมูล : สำนักงานคุ้มครองแรงงานและประกันสังคมประจำตำบลโจวจวง)

ตาราง 7.10

ตารางแสดงสถิติผู้ใช้แรงงานในโจวจวง(แรงงานต่างพื้นที่)

ปี	จำนวนประชากรทั้งหมด(คน)	จำนวนผู้ใช้แรงงาน(คน)	แรงงานด้านต่างๆ						จำนวนผู้ตกงาน(คน)	ผู้มีงานทำ(%)
			แรงงานภาคเกษตร		แรงงานภาคอุตสาหกรรม		แรงงานภาคบริการ			
			(คน)	%	(คน)	%	(คน)	%		
2004	11920	9223	287	3.11	8216	89.08	645	7	75	0.81
2005	12700	9720	310	3.19	8602	88.5	738	8.58	70	0.72
2006	13627	10395	342	3.29	9122	87.75	842	9.23	89	0.86

(แหล่งข้อมูล : สำนักงานคุ้มครองแรงงานและประกันสังคมประจำตำบลโจวจวง)

จากข้อมูลสถิติที่สำนักงานคุ้มครองแรงงานและประกันสังคมประจำตำบลโจวจวงได้ทำสำรวจในวันที่ 28 ตุลาคม 2006 (ตาราง 7.9 และ 7.10) พบว่าแรงงานในภาคอุตสาหกรรมประเภทที่ 2 หรือแรงงานที่ประกอบอาชีพในโรงงานเป็นแรงงานที่สัดส่วนมากที่สุด ถ้าเทียบกับแรงงานในภาคเกษตร หรือ ภาคบริการ แต่สัดส่วนของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมประเภทที่ 2 นั้นมีแนวโน้มลดลงทุกปีอย่างเห็นได้ชัด และสัดส่วนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมประเภทที่ 3 หรือในภาคบริการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ประกอบกับความต้องการแรงงานในภาคเกษตร

และอุตสาหกรรมในตำบลใจจงลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวมีบทบาทอย่างสูงในการแก้ไขปัญหาการว่าง ตกงาน และคุณภาพชีวิตของชาวใจจง

ผู้วิจัยได้มีโอกาสพูดคุยกับคนอาชีพต่างๆ ในใจจงระหว่างที่ลงพื้นที่ที่ตรวจสอบข้อมูล พบว่าสอดคล้องกับข้อมูลสถิติที่กล่าวมาข้างต้น และได้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงอาชีพและ ชีวิตประจำวันของผู้คนในใจจง จากเดิมที่ส่วนใหญ่เป็นชาวนาและชาวประมง หลังจากที่มีรัฐบาล เวณคืนที่ดินและพัฒนาเมืองโบราณให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว พร้อมๆ กับการพัฒนาเขตเมืองใหม่ อดีตชาวนาและชาวประมงในใจจงได้ผันตัวเองเป็นทำงานในภาคบริการซึ่งรัฐบาลจัดทำให้ เช่น พายเรือนำเที่ยว ขับสามล้อ ขับรถแท็กซี่ ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ในเมืองโบราณ เช่น เก็บตัวเข้าชม เมืองโบราณ ดูแลเปิด-ปิดสถานที่ ฯลฯ คนท้องถิ่นบางส่วนประกอบกิจการของตนเอง บางส่วนเป็น ลูกจ้างร้านค้า ร้านอาหาร โฮมสเตย์ ขณะที่บางส่วนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น อ่าเภอขุนซ่าน การทำงานในภาคบริการที่มาพร้อมกับการขยายตัวของท่องเที่ยวและการ พัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกเหนือจากการเป็นแรงงานใน ภาคอุตสาหกรรมหนัก หรืออุตสาหกรรมประเภทที่ 2

นอกจากนี้ การที่ใจจงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและมีอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มี พัฒนาการโดดเด่น ทำให้รัฐบาลจีนกำหนดให้พื้นที่ใจจงเป็นพื้นที่ปลอดจากอุตสาหกรรมหนัก หรืออุตสาหกรรมที่ก่อมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม และระมัดระวังเรื่องการก่อกมลพิษสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียงอย่างเช่น ชูโจว จากการลงพื้นที่จะเห็นว่า โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในบริเวณรอบๆ เมืองโบราณใจจงจะเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับ สินค้าทางวัฒนธรรมหรืออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น อาหาร สิ่งพิมพ์ ของที่ระลึก เป็นต้น

ผู้วิจัยมีโอกาสได้คุยกับคนขับสามล้อหลายคนทำให้ทราบว่า อาชีพขับสามล้อเป็นอาชีพที่ รัฐบาลให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินหรือเปลี่ยนอาชีพจากชาวนาและชาวประมง คนขับสามล้อที่ ใจจงจะไม่ได้ขับทุกวัน แต่จะผลัดเวรกันมาขับเพื่อกระจายรายได้อย่างทั่วถึงกัน และเป็นอาชีพที่ สงวนไว้สำหรับคนท้องถิ่นและมีรถสามล้อเป็นของตนเอง คนขับสามล้อบางคนจะมีหลายอาชีพ เพื่อหารายได้ในวันที่หยุดขับสามล้อ เช่น รับจ้างขับเรือนำเที่ยว

คุณป้าคนหนึ่งมีอาชีพขับสามล้อ อาชีพเดิมเป็นชาวนา เปลี่ยนอาชีพมาขับสามล้อได้ประมาณ 10 ปี แล้ว รายได้เฉลี่ยต่อวัน 100 หยวน อาชีพการขับสามล้อจะสลับวันโดยแบ่งตามสีของทะเบียนรถและเสื้อกั๊กนิฟอรัม แบ่งเป็นสามสีคือ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน หมายความว่าอาชีพขับล้อในโจวจงนั้นทำ 1 วัน พัก 2 วัน แล้ววันที่ 4 ถึงจะได้มาขับอีกครั้ง คุณป้าท่านนี้มีได้รายได้จากการขับสามล้อเฉลี่ยต่อวัน 100 หยวน 3 วันต่อสัปดาห์

หลังจากผ่านไปอีกสองวัน ในขณะที่กำลังเดินสำรวจเมืองโบราณโจวจงอยู่นั้น เห็นคุณป้าขับสามล้ออยู่บนเรือนำเที่ยวที่กำลังจอดต่อคิวรอรับนักท่องเที่ยวที่กำลังซื้อบัตรลงเรือเที่ยวคลอง เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่คุณป้าจะทำสลับกับขับสามล้อ เพื่อหารายได้เพิ่มเติมในวันที่ไม่ได้ขับสามล้อ

พี่ผู้หญิงอีกคนหนึ่งมีอาชีพพายเรือพานักท่องเที่ยวชมคลอง มีภูมิลำเนาโจวจง ทำอาชีพพายเรือได้ปีกว่า สามีเปิดร้านขายของในบริเวณเมืองโบราณ เดิมที่ทำงานในโรงงานผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เธอบอกว่ารายได้จากการพายเรือนั้นถึงแม้จะใกล้เคียงกับทำงานที่โรงงานผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แต่มีข้อดีคือ ไม่ต้องทำทุกวันและเหนื่อยน้อยกว่า ขณะที่เมื่อก่อนช่วงที่ทำงานโรงงานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต้องเข้าเวรกะกลางคืนด้วย

การพายเรือในเมืองโบราณโจวจงมีการการจัดสรรเพื่อกระจายรายได้ให้ทั่วถึง เช่นเดียวกันกับการขับสามล้อ แตกต่างกันในวิธีการ โดยการขับสามล้อจะจัดสรรเป็นรายวัน สลับกันขับ 1 วัน พัก 2 วัน รายได้ก็แล้วแต่ความสามารถส่วนบุคคลที่จะไปหาเอง แต่การพายเรือจะแบ่งเป็น 4 รอบ รอบละ 4 ลำ แต่ละลำพาย 10 เที่ยว เมื่อครบ 10 เที่ยวก็จะผลัดเปลี่ยนให้อีกกลุ่มหนึ่งมาเข้ามาพาย วนสลับไปอย่างนี้เรื่อยๆ โดยแต่ละคนต้องจัดหาเรือมาเอง

ตามปกติ รายได้จากอาชีพพายเรือนำเที่ยวเฉลี่ยต่อปีประมาณ 10,000 กว่าหยวน ยกเว้นช่วงซ่งไห่(เซี่ยงไฮ้)เอกซ์โปรายได้ต่อปีทะลุ 20,000 หยวน ผลพวงจากซ่งไห่(เซี่ยงไฮ้)เอกซ์โปทำให้การท่องเที่ยวในโจวจงคึกคักมากขึ้น และทำให้คนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศรู้จักโจวจงมากขึ้น นอกจากนั้นก็มีช่วงวันหยุดยาวที่มีนักท่องเที่ยวมามากก็จะมีรายได้ดีกว่าปกติ

เธอกำลังทำท้ายว่า ตอนนี้อายุของอะไรก็แพงไปหมด ครอบครัวของเธอถูกเวนคืนที่นา ตอนนี้ไม่มีสิทธิ์ในที่นาเพื่อทำการเพาะปลูก ถ้ามีคงจะดีกว่านี้เพราะราคาผักสดในตลาดแพงมาก รายได้รวมกันของครอบครัวที่มีตอนนี้ก็เพียงพอสำหรับส่งลูกชาย อายุ 13 ปี เรียนระดับประถมศึกษา

แต่ละปีมีเงินที่ต้องจ่ายเพิ่มเติมจากส่วนที่รัฐบาลสนับสนุนการศึกษาประมาณ 2,000 หยวน ถ้าไม่มีเงินในส่วนนี้ลูกชายก็ไม่สามารถไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนได้ ทำให้ต้องพยายามหารายได้เพิ่มให้พอสำหรับส่งลูกชายเรียนหนังสือชั้นสูงขึ้น

อีกครอบครัวหนึ่งที่ผู้วิจัยมีโอกาสได้สัมภาษณ์ประกอบกิจการร้านอาหารเล็กๆ แห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำในหมู่บ้านกลางน้ำโจวจง ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านกลางน้ำแห่งนี้มาหลายชั่วอายุคน คุณลุงหัวหน้าครอบครัวเล่าให้ฟังว่า ตัวเขาเองแต่เดิมเป็นชาวนา ครอบครัวก็ทำนา แต่หลังจากที่รัฐบาลเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างเมืองใหม่ก็เลิกทำนา ปัจจุบันมีอาชีพพายเรือนำนักท่องเที่ยวล่องเรือชมคลองและหมู่บ้านโบราณ ลูกชายทำงานเป็นคนเก็บตัวเข้าชมหมู่บ้านโบราณ ครอบครัวของเขาปรับปรุงบ้านเล็กๆ ในเขตเมืองโบราณเป็นร้านอาหาร โดยมีภรรยาเป็นแม่ครัว มีลูกสะใภ้ทำหน้าที่บริการคอยต้อนรับและเรียกแขกเข้าร้าน ตกเย็นก็จะกลับบ้านที่อยู่นอกเขตหมู่บ้านกลางน้ำซึ่งอยู่ห่างออกไปไม่กี่กิโล

ตัวอย่างที่นำเสนอข้างต้นเป็นเพียงแง่มุมบางส่วนเล็กๆ ของชีวิตคนท้องถิ่นโจวจงที่เปลี่ยนแปลงอาชีพและวิถีการดำเนินชีวิต ภายหลังจากที่รัฐมีนโยบายเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างเมืองใหม่ และพัฒนาหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จนกระทั่งมาถึงปัจจุบันที่โจวจงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมแห่งหนึ่งของประเทศจีน และเป็นที่หมายที่นักท่องเที่ยวทั้งจากในประเทศและต่างประเทศนับหมื่นนับแสนคนเดินทางมาเยี่ยมชมเยือน

7.2 การเปลี่ยนแปลงของชนบทลีเจียงภายหลังการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

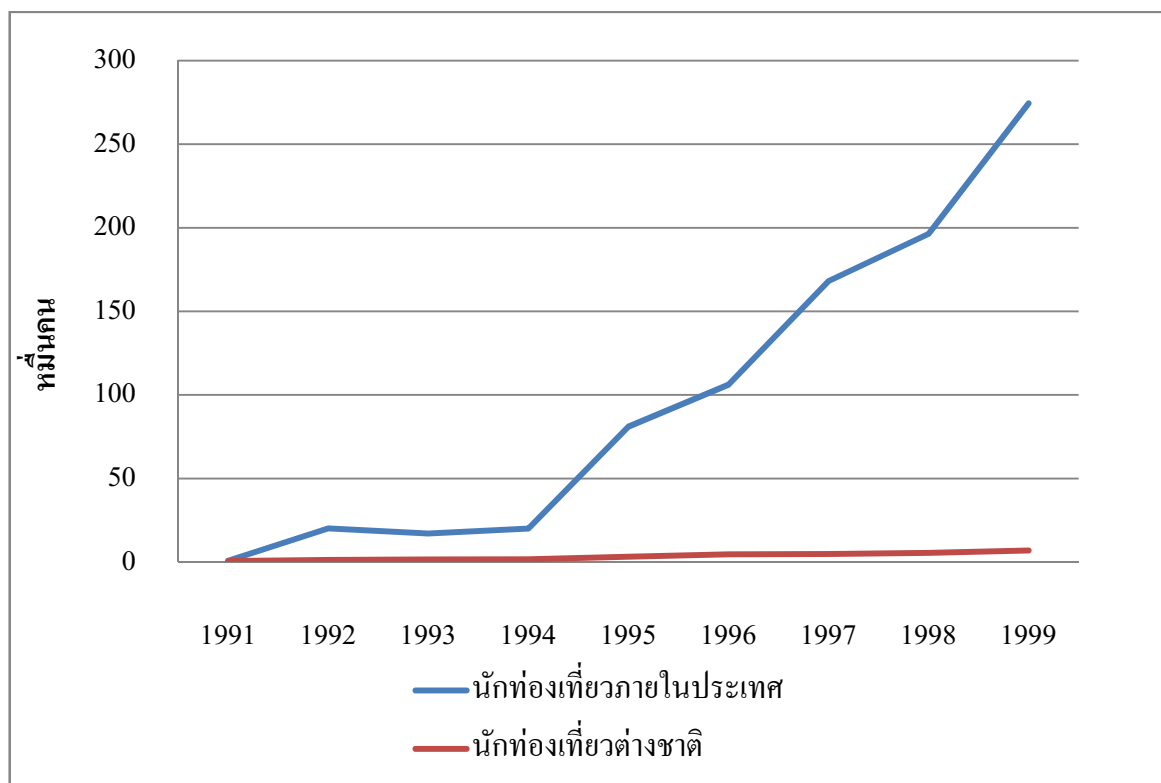
การขยายตัวของการท่องเที่ยวเมืองโบราณลีเจียง

ตาราง 7.11

ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวของลีเจียงตั้งแต่ปี 1991– 1999 (10,000คน)¹

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยวรวม (หมื่นคน)	นักท่องเที่ยวภายในประเทศ(หมื่นคน)		จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ(หมื่นคน)	
		จำนวน นักท่องเที่ยว (หมื่นคน)	รายได้จาก นักท่องเที่ยว ภายในประเทศ (ร้อยล้านหยวน)	จำนวนนักท่องเที่ยว (หมื่นคน)	รายได้จากนักท่องเที่ยว ต่างประเทศ (หมื่นดอลลาร์สหรัฐ)
1991	1.35	0.75	0.00007	0.60	45.23
1992	21.43	20.13	0.00012	1.30	78.22
1993	18.58	17.00	0.00019	1.58	92.04
1994	21.69	20.00	0.00042	1.69	470.50
1995	84.20	81.00	0.0024	3.20	1070.55
1996	110.62	106.03	0.0022	4.59	986.33
1997	172.94	168.10	0.16	4.84	1240.75
1998	201.78	196.32	0.019	5.46	1631.10
1999	281.32	274.42	0.029	6.90	2130.87

¹สรุปจาก 段森华、何耀华主编：《滇西北生物、文化多样性保护与经济社会可持续协调发展研究》（第3卷），云南科技出版社，2009年，第1062–1066页。(การศึกษาการพัฒนาความยั่งยืนของการผนวกระหว่างความหลายของสังคมเศรษฐกิจ การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในเขตติดแม่น้ำทางด้านตะวันตก)

แผนภูมิ 7.12

แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวตั้งแต่ปี 1993 – 1999

จากตาราง 7.11 และแผนภูมิ 7.12 เห็นได้อย่างชัดเจนว่าในช่วงเวลาตั้งแต่ปี 1991- 1999 นั้น นักเที่ยวทั้งจากภายในและต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในลี้เจียงอย่างไม่ขาดสาย โดยเฉพาะนักเที่ยวภายในประเทศจีนเอง

ในปี 1991 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในลี้เจียงทั้งหมด 13,500 คน แบ่งเป็น นักท่องเที่ยวภายในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 7,500 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 6,000 คน นักท่องเที่ยวเหล่านั้นนำรายได้เข้ามาสู่ลี้เจียงเป็นมูลค่าเพียง 7,000 หยวน และ 452,300 ดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น โดยในปี 1999 มีนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,813,200 คน แบ่งเป็น นักท่องเที่ยวภายในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 2,744,420 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 69,000 คน นำรายได้เข้ามาสู่ลี้เจียงเป็นมูลค่าถึง 2,900,000 หยวน และ 21,308,700 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในช่วง 9 ปี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในลี้เจียงได้เติบโตและขยายตัวอย่างมากเป็นผลมาจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่รัฐบาลประเทศจีนเริ่มตระหนักถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า "พัฒนาการของ

อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนแบ่งได้เป็น 4 ระยะด้วยกัน ดังต่อไปนี้ ช่วงที่ 1 ระหว่างปี ค.ศ.1978 – 1984 ช่วงที่ 2 ปี ค.ศ.1985 – 1991 ช่วงที่ 3 ปี ค.ศ.1992 – 2001 และช่วงที่ 4 ปี ค.ศ.2002 – ปัจจุบัน” โดยช่วงเวลาที่ปรากฏในตาราง 7.11 และแผนภูมิ 7.12 ตรงกับช่วงที่ 3 ของ การพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน การเติบโตและการขยายตัวอย่างมากของ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในลี่เจียงก็ถือว่าสอดคล้องกับนโยบาย รัฐบาลจีน และแสดงให้เห็นว่าการดำเนินนโยบายทางด้านพัฒนาการของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ในประเทศจีนได้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

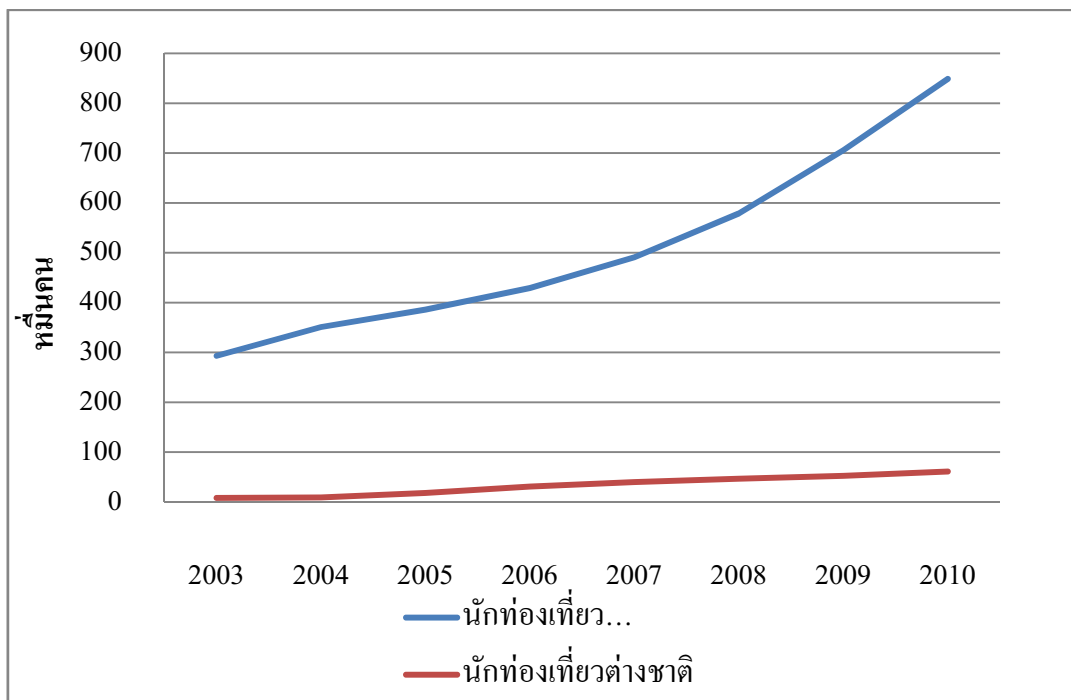
ตาราง 7.13

ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว

ตั้งแต่ปี 2003 – 2010 ของลี่เจียง

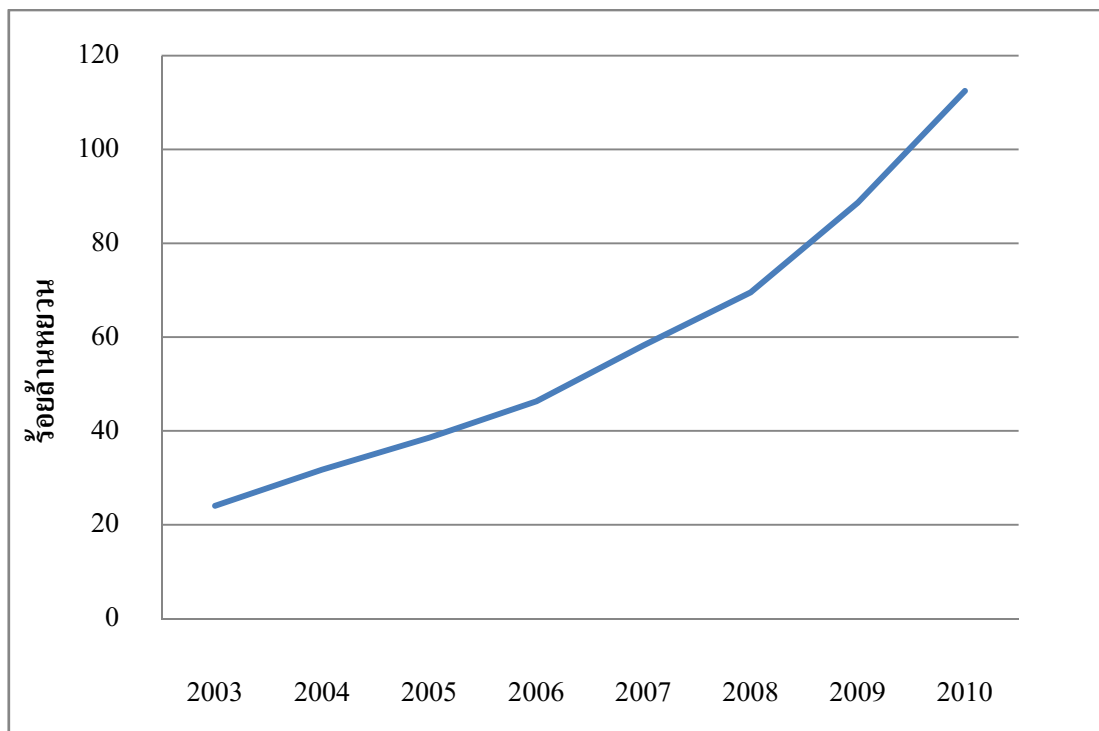
ที่มาของข้อมูล : สำนักงานสถิติเมืองลี่เจียง

ปี	จำนวน นักท่องเที่ยว รวม (หมื่นคน)	อัตราเพิ่มขึ้น หรือลดลง จากปีก่อน(%)	จำนวนนักท่องเที่ยว ภายในประเทศ		จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ		รายได้จากอุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยว	
			(หมื่นคน)	อัตราเพิ่มขึ้น หรือลดลงจาก ปีก่อน(%)	(หมื่นคน)	อัตราเพิ่มขึ้น หรือลดลงจาก ปีก่อน(%)	(ร้อยล้าน หยวน)	อัตรา เพิ่มขึ้นจาก ปีก่อน(%)
2003	301.48	-10.70	293.24	-20.60	8.24	-44.50	24.04	2.87
2004	360.18	19.47	350.97	16.69	9.21	11.76	31.76	32.11
2005	404.23	12.20	385.97	10.00	18.28	98.50	38.58	21.50
2006	460.09	13.80	429.22	11.20	30.87	68.90	46.29	15.30
2007	530.93	15.40	490.86	14.80	40.07	29.80	58.24	25.80
2008	625.49	18.13	578.91	18.27	46.58	16.38	69.54	19.23
2009	758.14	21.21	705.55	21.88	52.59	12.89	88.66	27.49
2010	909.97	20.03	848.83	20.31	61.14	16.26	112.46	26.84

แผนภูมิ 7.14

แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวตั้งแต่ปี 2003 – 2010 ของลี้เจียง (หมื่นคน)

แผนภูมิ 7.15

แผนภูมิแสดงรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของลี้เจียง
ตั้งแต่ปี 2003 – 2010 (ร้อยล้านหยวน)

ตาราง 7.13 แผนภูมิ 7.14 และ 7.15 เป็นตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของสี่เมืองในช่วงปี 2003 ถึง 2010 ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวตรงกับช่วงเวลาที่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนได้พัฒนาและมีความเจริญรุ่งเรืองจนถึงขีดสุด ช่วงเวลานี้รัฐบาลจีนได้ดำเนินต่างๆ มากมายเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศ เช่น

“ในปี 2003 ได้เริ่มทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมทั่วประเทศ โดยกำหนดให้เขตการปกครองระดับเมืองและมณฑล 9 แห่ง เช่นมหานครเป่ย์จิง(ปักกิ่ง) (北京直辖市) มหานครชั่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) (上海直辖市) มณฑลกว่างตง(กวางตุ้ง) (广东省) และหน่วยงานทางวัฒนธรรม 35 แห่งเป็นเมืองทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมนำร่อง”

“ในปี 2004 การประชุมเต็มคณะครั้งที่ 4 ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ 16 ได้มีข้อสรุปและระบุอย่างชัดเจนไว้เอกสาร ‘**ความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนให้เศรษฐกิจภาคเอกชนเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม**’ ว่าการปฏิรูประบบวัฒนธรรมและเพิ่มผลผลิตทางวัฒนธรรมต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน”

“ในปี 2004 ได้มีการกำหนด ‘**การแบ่งประเภทวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง**’ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนบนพื้นฐานของ ‘**การจัดประเภทอุตสาหกรรมในประเทศ**’ เป็นการเริ่มต้นการประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำนักงานสถิติแห่งชาติให้นิยามของคำว่า “วัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง” ไว้ว่า “กิจกรรมที่นำเสนอมลิตภัณฑ์และบริการทางด้านวัฒนธรรมและความบันเทิงแก่บุคคลในสังคม รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง”

“ในปี 2005 กรมประชาสัมพันธ์ของจีนได้จัดทำแผนการร่างกฎหมาย 10 ปี ซึ่งได้วางกรอบทางกฎหมายในการปฏิรูประบบวัฒนธรรมและในปีเดียวกันยังมีเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม”

“ในปี 2006 มีการเผยแพร่เอกสารชื่อว่า ‘**ความคิดเห็นต่อการปฏิรูประบบวัฒนธรรมอย่างเข้มข้น**’ และเริ่มการปฏิรูประบบวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการโดยอาศัยประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้จากเมืองและมณฑลนำร่อง และในเดือนกรกฎาคมของปีเดียวกัน มีการดำเนินนโยบายการตาม ‘**ความคิดเห็นต่อการทำการปฏิรูประบบวัฒนธรรมให้ดียิ่งขึ้น**’ หน่วยงาน

ทางวัฒนธรรมของภาครัฐจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนระบบ และมีการปฏิรูปการบริหารจัดการภายในของหน่วยงานวัฒนธรรมที่ไม่แสวงหากำไรในเชิงลึกมากขึ้น”

“วันที่ 22 กรกฎาคม 2009 นายเวินจยาเป่า นายกฯ เป็นประธานการประชุมสามัญของคณะรัฐมนตรี ได้ทำการพิจารณาและผ่านร่าง ‘แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม’ โดยที่ประชุมได้เสนอมาตรการ 8 ประการในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้สำเร็จ ในมาตรการที่ 7 กล่าวว่าต้องพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรูปแบบใหม่”

จากตาราง 7.13 แผนภูมิ 7.14 และ 7.15 เห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีเพียงแค่ปี 2003 ช่วงวิกฤตการณ์โรคซาร์เท่านั้นที่จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงกว่าปีก่อน โดยอัตราลดลงคิดเป็นร้อยละ 10.7 ถึงแม้นักท่องเที่ยวจะลดลง แต่รายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองลี่เจียงก็ยังมีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2002 ถึงร้อยละ 2.87

หลังจากช่วงช่วงวิกฤตการณ์โรคซาร์ ช่วงเวลาตั้งแต่ปี 2004 – 2010 นั้น นักเที่ยวทั้งจากภายในและต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในลี่เจียงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2004 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในลี่เจียงทั้งหมด 3,601,800 คน (อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 19.47) แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 3,509,970 คน (อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 19.47) และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 92,100 คน (อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 11.76) นักท่องเที่ยวเหล่านั้นนำรายได้เข้ามาสู่ลี่เจียงเป็นมูลค่าถึง 3,176,000,000 หยวน (อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 32.11)

โดยในปี 2010 มีนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็นจำนวนทั้งสิ้น 9,099,700 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2004 ถึง 5,497,900 คน มีอัตราเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 47.1 ของปี 2004 ในปี 2010 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 8,488,300 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 611,400 คน นำรายได้เข้ามาสู่ลี่เจียงเป็นมูลค่ากว่า 11,246,000,000 หยวน มีอัตราเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 55.76 ของปี 2004 ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในช่วง 8 ปี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในลี่เจียงได้เติบโตและขยายตัวอย่างมากเป็นผลมาจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลจีนได้ดำเนินนโยบายต่างๆ เกี่ยวกับการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเข้มข้น และแสดงให้เห็นว่าการดำเนินนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนได้ประสบ

ผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าช่วงปี 1991 – 1999 และมีแนวโน้มว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจีนจะมีการขยายตัวมากขึ้นต่อไปอีกในอนาคต

การขยายตัวอย่างก้าวกระโดดของการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อชีวิตของคนในลี่เจียง ทั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียงและอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทรอบนอกเมืองลี่เจียง หลายคนเปลี่ยนอาชีพจากภาคเกษตรเข้าสู่ภาคบริการที่ขยายตัวอย่างมาก เพื่อตอบสนองความต้องการของการท่องเที่ยว ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

คุณมู่ ไกด์หนุ่มชาวน่านซีคนหนึ่งที่ได้มีโอกาสสัมภาษณ์เล่าให้ฟังว่า ครอบครัวของเขาแต่เดิมมีบ้านอยู่ในเขตเมืองโบราณต้าเหยียน แต่ได้ย้ายออกไปหลังจากได้ซื้อบ้านในเมืองใหม่ในปี 1999 ขณะที่บ้านเดิมให้เช่าทำร้านค้า โดยมีสัญญาเช่าระยะสั้น ½ ปี 1 ปี 2 ปี หลังจากได้เงินก็เอาไปดาวน์บ้านและกู้เงินจากธนาคารเพื่อซื้อบ้านในเขตเมืองใหม่ ขณะนี้ยังต้องผ่อนส่งบ้านกับธนาคาร โดยอาศัยเงินรายได้จากค่าเช่าบ้านในเมืองโบราณ ตัวเขาเองก็หารายได้จากอาชีพไกด์นำเที่ยวช่วยครอบครัวผ่อนบ้านอีกแรงหนึ่ง

คุณมู่เล่าถึงความเปลี่ยนแปลงของลี่เจียงก่อนและหลังจากการท่องเที่ยวว่า เมื่อก่อนนี้ในเมืองโบราณมีเพียงร้านค้าเล็กๆ ใครจะขายอะไรก็ขาย ทำเอง ขายเอง เช่น เครื่องหนัง เครื่องเงิน ต่อมาก็มีนักลงทุนหรือคนต่างถิ่นเข้ามาทำธุรกิจในเมืองโบราณมากขึ้น เริ่มมีธุรกิจเฟรนไชส์เกิดขึ้น และขยายตัวมากขึ้น จนเดี๋ยวนี้จะเห็นว่าในเมืองโบราณเต็มไปด้วยธุรกิจเฟรนไชส์ และเนื่องจากชาวน่านซีไม่ค่อยสนใจค้าขาย จึงมักให้เช่าบ้านหรือที่ดินในเมืองโบราณและย้ายออกไปมากขึ้นเรื่อยๆ หลังจากการท่องเที่ยวและมีนักท่องเที่ยวมาเพิ่มขึ้น เพราะพื้นที่ในเขตเมืองโบราณเป็นที่ต้องการมากและค่าเช่าก็มีราคาสูงมาก โดยเฉพาะพื้นที่ในบริเวณศูนย์กลางเมืองโบราณหรือบริเวณใกล้ๆ กับถนนสี่เหลี่ยม

คุณเหอมีอาชีพขับรถตู้นำเที่ยว เป็นชาวน่านซีโดยกำเนิด เดิมโตและอาศัยอยู่ในเมืองลี่เจียง มาตั้งแต่เด็ก อาชีพเดิมคือทำเกษตรกรรมอยู่ในแถบชนเมืองลี่เจียง ในปี 2001 คุณเหอและสามีได้ร่วมกันกู้เงินจำนวนหนึ่งจากธนาคารเพื่อดาวน์รถตู้คันแรกในชีวิตเพื่อประกอบอาชีพ "ขับรถนำเที่ยว" จากนั้นเก็บหอมรอมริบจนสามารถดาวน์รถอีกคันให้กับน้องชาย และได้ซักจูงญาติพี่น้องใน

ครอบครัวให้เปลี่ยนอาชีพจากการทำเกษตรกรรมมาประกอบอาชีพ "ขับรถนำเที่ยว" กันทั้งครอบครัว

คุณเหอบอกว่า "ถ้าไม่ขับรถ ถ้าไม่ประกอบอาชีพนี้ จะเอาอะไรกิน จะเอาเงินที่ไหนไปส่งลูกๆ เรียนหนังสือ ถ้าทำนา ปลูกผักไปวันๆ ก็ได้แค่พออิมท้อง ไม่พอเอาไปขาย บางปีฝนแล้งก็ไม่พอกิน"

ตอนนี้คุณเหอ สามีและลูกๆ ได้ย้ายเข้ามาอยู่ในเมืองลี้เจียง โดยเช่าห้องชุด 2 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ 1 ห้องรับแขก จ่ายค่าเช่าเดือนละ 900 หยวน ยังไม่รวมค่าน้ำค่าไฟ คุณเหอบอกว่า โชคดีที่หมู่บ้านเก่ามากแล้ว เลยไม่เก็บค่าส่วนกลาง เดือนๆ หนึ่งมีแค่ค่าเก็บขยะเพียงไม่กี่สิบบหยวน เมื่อเปลี่ยนอาชีพมาขับรถนำเที่ยวก็มีรายได้พอกินพอใช้ ส่งลูกเรียนหนังสือได้ และยังมีเก็บบ้างตั้งแต่การท่องเที่ยวลี้เจียงบูม ประชาชนในลี้เจียงก็พอมีรายได้ มีเงินใช้ ไม่ต้องอดอยาก และเมื่อผู้วิจัยถามความเห็นเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลจีนที่มีต่อการท่องเที่ยวในเมืองลี้เจียง คุณเหอตอบกลับด้วยน้ำเสียงหนักแน่นว่า "ดี" "ดีมาก"

คุณหลี่ เป็นชาวไป๋ มีอาชีพขับรถแท็กซี่ มีภูมิลำเนาอยู่ลี้เจียง ก่อนมาทำอาชีพขับรถแท็กซี่มีอาชีพทำเกษตรกรรม สามีคุณหลี่ทำอาชีพขับรถแท็กซี่เช่นเดียวกัน ผลัดกันขับคนละรอบ สามีขับรอบกลางวัน ภรรยาขับรอบกลางคืน ครอบครัวนี้มีลูกสองคน ลูกชายคนโตอายุ 12 ขวบ เรียนอยู่ชั้นประถม 6 ส่วนลูกคนเล็กอายุ 10 ขวบ เรียนอยู่ชั้นประถม 4 เดิมทีครอบครัวคุณหลี่อาศัยอยู่ในชนบทนอกเมืองลี้เจียง มีที่นาผืนหนึ่งที่รัฐบาลจัดสรรให้เพื่อเพาะปลูกเก็บเกี่ยวผลผลิตกินไปวันๆ พอกินบ้าง ไม่พอกินบ้าง เรื่องผลผลิตเหลือไปขายนั้นไม่ต้องพูดถึง

สองสามีภรรยาประกอบอาชีพขับรถแท็กซี่มาได้ 4 ปีกว่าแล้ว ค่าเช่ารถต่อปี 5,100 หยวน แบ่งเป็นรอบกลางวัน 2,700 หยวน และรอบกลางคืน 2,400 ราคานี้ไม่รวมค่าน้ำมัน ค่าแก๊สและค่าบำรุงรักษาตลอดการทำสัญญาเช่า 1 ปีเต็ม คุณหลี่กล่าวว่าแรกๆ ก็ต้องกู้หนี้ยืมสินมาบ้าง หยิบยืมญาติสนิทบ้างเพื่อเอาหาเงินประมาณ 5,100 หยวนมาเช่ารถ แรกๆ ยังไม่ได้ย้ายสามีและโนคร้วมาอยู่ในลี้เจียง ก็ต้องหาเงินอีกก่อนหนึ่งเพื่อจ้างให้คนลี้เจียงโดยกำเนิดทำเรื่องเช่ารถแท็กซี่ให้ เพราะอาชีพบางอาชีพ รวมถึงอาชีพขับรถแท็กซี่เป็นอาชีพที่สงวนไว้ให้คนท้องถิ่นเท่านั้น หรือมีเงื่อนไขว่าต้องย้ายสามีและโนคร้วมาอยู่ในลี้เจียงไม่ต่ำกว่ากี่ปีถึงจะมีสิทธิทำอาชีพนี้

หลังจากที่ได้เปลี่ยนอาชีพจากเกษตรกรมาเป็นพนักงานขับแท็กซี่แล้ว ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นเรื่อยๆ พ่อแม่ที่อยู่ชนบทก็ไม่ต้องเป็นทุกข์กับสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่เป็นใจ และการทำไร่ไถนาไม่ออกดอกออกผลอีกต่อไป อาชีพขับแท็กซี่ทำรายได้จนสามารถส่งเงินไปให้ทางบ้านได้ มีเงินส่งเสียให้ลูกเรียนหนังสือได้ และถึงแม้จะไม่มีเงินเก็บแต่ก็มากพอที่จะกินอิ่มนอนหลับ

อิทธิพลของการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในลี้เจียง

งานศึกษาหวิง นักวิชาการจีนทางด้านชาติพันธุ์วิทยา¹ ได้กล่าวถึงอิทธิพลของการพัฒนาการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในลี้เจียงซึ่งเติบโตและขยายตัวอย่างมากเป็นผลมาจากพลังของกระแสโลกาภิวัตน์ กล่าวคือนอกจากจะมีนักท่องเที่ยวจากที่อื่นมาเป็นจำนวนมากแล้ว ยังมีการไหลทะลักเข้ามาของนักลงทุนมากมายจากทั่วประเทศและทั่วโลก รวมทั้งผู้ใช้งานแรงงาน เป็นผลให้เมืองเก่ามีการเปิดสู่โลกภายนอกได้รับผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ และมีการเปลี่ยนแปลงของสิ่งก่อสร้างหรือวิถีชีวิตของชาวเมืองเก่าและวัฒนธรรมของชาวน่าซี

เมืองเก่าลี้เจียงเป็นเมืองที่มีชีวิตจึงมีวัฒนธรรมที่หลากหลายเมืองเก่าลี้เจียงมีชีวิตเหมือนกับคนที่อาศัยอยู่ในเมือง จึงมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับการพัฒนาของยุคสมัย ที่เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเพราะการพัฒนาภายในหรือเป็นเพราะการติดต่อทางชาติพันธุ์หรือเกิดจากวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน นั่นก็คือการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานของพฤติกรรมของแต่ละชาติพันธุ์² สิ่งที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนำมาสู่เมืองเก่าลี้เจียงไม่ใช่แค่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่านั้นที่สำคัญกว่านั้นคือ ข้อมูล เทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์สินค้า วัฒนธรรมและแนวคิดจากภายนอก ปัจจัยที่มีอิทธิพลเหล่านี้เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติน่าซีใน เมืองลี้เจียงทำให้วัฒนธรรมของชนชาติพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年。（การพัฒนาเมืองเก่าลี้เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน่าซี）

²刘燕：《旅游业的发展对丽江古城社会文化的影响》，载《云南地理环境研究》，2005 年第 17 卷，第 29-32 页。（การศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสังคมวัฒนธรรมเมืองโบราณลี้เจียง）

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ในเมืองเกาลีเจียงคือการเปลี่ยนแปลงด้านประชากร ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท โดยประเภทที่หนึ่ง คือ ชาวนาซีที่ย้ายออกไป พวกเขาย้ายออกจากบ้านของตัวเองไปอยู่ที่เมืองใหม่ด้วยเหตุผลต่างๆ แม้ว่าเมืองใหม่และเมืองเก่าจะห่างกันไม่มาก แต่รูปแบบสถาปัตยกรรมในสองเมืองนี้แตกต่างในด้านวัสดุก่อสร้าง โครงสร้างของสถาปัตยกรรมในเมืองใหม่ส่วนใหญ่เป็นอิฐ ในขณะที่มีโครงสร้างไม้ไผ่น้อยมาก เมื่อมองในแง่รูปลักษณะภายนอก อาคารที่สร้างขึ้นในเมืองใหม่ส่วนใหญ่เป็นอาคารที่สมัยใหม่ ทำให้ขาดความเป็นโบราณไปตั้งในเมืองเก่า แต่บ้านและอาคารเดิมของชาวลีเจียงยังคงได้รับการอนุรักษ์ไว้ ภายในสวนของบ้านเหล่านี้ ยังคงมีการเลี้ยงนกและปลูกดอกไม้บนพื้นยังคงมีก้อนกรวดเรียงกันเป็นภาพ“ชื่อผู้เขียนไว้”อาคารก็ยังคงเป็นแบบโบราณเมื่อเดินเข้าไปในบ้านของชาวนาซีในเมืองใหม่ การตกแต่งและการจัดวางเฟอร์นิเจอร์แตกต่างจากบ้านในเมืองเก่าเป็นอย่างมาก

ในเมืองเก่า ห้องใหญ่ส่วนใหญ่ใช้ตั้งป้ายบรรพบุรุษหรือภาพที่เป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนยาวแต่ในเมืองใหม่ การจัดวางในห้องใหญ่ดูทันสมัยมาก มีโทรทัศน์ โทรศัพทคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์ทันสมัยอื่น ๆ ตั้งอยู่ทั่วไป

หวีหิงเคยสัมภาษณ์ชาวบ้านครอบครัวหนึ่งที่ย้ายจากเมืองเก่ามาอาศัยอยู่ที่เมืองใหม่ พวกเขาบอกว่าชีวิตในเมืองใหม่สะดวกสบายและทันสมัยกว่าในเมืองเก่าในด้านรูปแบบการดำรงชีวิต ชาวนาซียังคงรักษาความดั้งเดิมเอาไว้ในด้านนิสัยการกิน พิธีกรรม การเคารพผู้อาวุโส หรือความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมก็ยังคงเหมือนเมื่อก่อนเช่น การจัดฮั่วอินในเมืองเก่าที่ทำกันเป็นประจำ หลังจากย้ายมาในเมืองใหม่ เมื่อถึงเวลา ทุกคนก็จะมารวมตัวกันเหมือนเดิม เนื่องจากชาวนาซีที่อยู่ในเมืองใหม่มีมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ความถี่ในการจัดฮั่วอินมีมากกว่าในเมืองเก่าด้วยซ้ำ แน่นอนว่ารายละเอียดในการจัดฮั่วอินจะแตกต่างกันบ้างบางประการแม้ว่าจะมีน้ำประปาไหลเข้าบ้านในเมืองใหม่ แต่บรรยากาศไม่เหมือนกับในเมืองเก่าที่มีสะพานและแม่น้ำจึงไม่มีความรู้สึกแบบโบราณอีกต่อไป จึงมีชาวนาซีพูดว่า “รู้สึกไม่เคยชิน”¹ เห็นได้อย่างชัดเจนว่าชาวนาซีที่ย้ายออกจากเมืองเก่าไม่เพียงแต่รักษาวัฒนธรรมเดิมของชาวนาซี เช่น ภาษา การแต่งตัว

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年，第 147 页。（การพัฒนาเมืองเกาลีเจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมนาซี）

ชนบธรรมเนียมประเพณีไว้เท่านั้น แต่ยังสามารถใช้ชีวิตประจำวันที่ทันสมัยซึ่งเทียบได้กับเมืองอื่นๆ ในประเทศจีน แสดงถึงจุดเด่นที่ผสมผสานกันระหว่างความโบราณและความทันสมัยของชาวน่าซี

ประเภทที่สองคือ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของคนต่างถิ่นที่ย้ายเข้ามาในเมืองเก๋าลี้เจียง โดยทั่วไปแล้ว คนต่างถิ่นย้ายเข้าเมืองเก๋าลี้เจียงเพราะผลประโยชน์ทางการค้าพวกเขามาจากทุกทิศทุกทางและมีระดับทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน พวกเขานอกจากจะสนใจในวัฒนธรรมน่าซีแล้ว ยังอยากพัฒนาให้เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทรัพยากรท่องเที่ยวคือวัฒนธรรมของชาวน่าซีดังนั้นคนต่างถิ่นเหล่านี้จึงศึกษาวัฒนธรรมน่าซีอย่างจริงจัง และโรงแรมที่หวังพักอยู่ “แม้ว่าเจ้าของจะเป็นชาวผู้เจี้ยน แต่การตกแต่งสวนล้วนเป็นไปตามรูปแบบของชาวน่าซี ถึงแม้ว่าพนักงานจะไม่ใช่ชาวน่าซีทั้งหมด แต่ทุกคนก็ต้องสวมใส่เสื้อผ้าพื้นเมืองของชาวน่าซีต้องเรียนภาษาที่น่าซีกัน ระหว่างทำงานต้องพยายามใช้ตัวอักษรตงปา นอกจากนี้ยังต้องใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีนเนื่องจากคนครัวก็เป็นชาวน่าซี อาหารจึงเป็นแบบน่าซี เช่น ก๋อนข้าวเหนียวลีเจียง วุ้นถั่วไก่และอาหารน่าซีอื่น ๆ ในขณะเดียวกัน คนเหล่านี้ก็นำจุดเด่นของวัฒนธรรมผู้เจี้ยนบางอย่างเข้ามาด้วย เช่น การตกแต่งภายในร้านแสดงให้เห็นว่า คนต่างถิ่นรักษาวัฒนธรรมลีเจียงไว้เพื่อการท่องเที่ยว พร้อมกับนำวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาด้วย ซึ่งเป็นการยอมรับในวัฒนธรรมน่าซี”¹

ประเภทที่สามคือ การเปลี่ยนแปลงของผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองเก๋าลี้เจียงมาแต่ดั้งเดิม เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้ชาวบ้านในเมืองเก๋าลี้เจียงมีโอกาสติดต่อกับโลกภายนอกเพิ่มขึ้น จนเกิดการยอมรับวัฒนธรรมจากทั่วโลก ยกตัวอย่างเช่นคุณปู่ชาวน่าซีสามารถใช้ภาษาอังกฤษทักทาย บอกทางหรือแนะนำวัฒนธรรมน่าซีแก่ชาวต่างชาติ

ลีเจียงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การทดแทนของประชากรทำให้น้ำตาของเมืองเก๋าลี้เจียงเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น การเกิดถนนสายบาร์เหล่า โรงแรม ร้านอาหาร ฯลฯ และสิ่งที่ตามมาคือ การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน่าซี ดังต่อไปนี้

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007 年，第 147 页。（การพัฒนาเมืองเก๋าลี้เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน่าซี）

การเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองเก่าลี่เจียง ทำให้ชาวน่านซีที่อาศัยอยู่ เริ่มรับเอาแนวคิดของระบบเศรษฐกิจตลาดเข้ามา แตกต่างจากในอดีตที่ไม่ค่อยใส่ใจเรื่องเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้มีชาวน่านซีทำการค้าเพิ่มขึ้นการแข่งขันทางการค้าทำให้แนวคิดดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไป และทำให้ชาวบ้านตระหนักในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในร้านอาหารของคน่านซีทุกวันนี้ก็ยังคงสามารถทานอาหารน่านซีแท้ๆ ที่ราคาถูก อร่อย และสัมผัสถึงความเรียบง่าย ความเป็นมิตรของคน่านซีได้

การเปลี่ยนแปลงของเครื่องแต่งกายน่านซีในเมืองเก่า

นักท่องเที่ยวมักจะได้เห็นผู้เฒ่าชาวน่านซีที่แต่งกายแบบพื้นเมือง ทว่ายุคสมัยที่เปลี่ยนไป อาจทำให้รู้สึกว้าว สีสันของเครื่องแต่งกายพื้นเมืองของสตรีน่านซีเรียบง่ายและไม่สวยงามพอ เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมเรียกว่า “หม่อมดาวติดจันทร์” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งการทำงานหนักทั้งกลางวันและกลางคืนของสตรีน่านซี โดยส่วนบนเป็นเสื้อตัวใหญ่ที่มีแขนกว้างเอวกว้าง ขึ้นผ้าข้างหน้ายาวถึงเข่า ขึ้นผ้าข้างหลังยาวถึงแข้ง ข้างนอกสวมที่คลุมไหล่ทับ ส่วนล่างคือกางเกงขายาวผูกผ้ากันเปื้อนแบบผ้าจีบไว้ที่เอวสวมรองเท้าลายปักที่มีปลายงอนขึ้น สีที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสีเรียบๆ เช่น สีฟ้า สีขาว สีดำ โดยมีสีฟ้าและสีดำมากที่สุด มีการปักลูกไม้สวยงามบนปกเสื้อ ปลายแขนเสื้อ และอกเสื้อ ฯลฯ แสดงให้เห็นถึงความสวยงามในความเรียบง่าย ข้างหลังคลุมผ้าคลุมไหล่หนึ่งแฉะผืนหนึ่ง ซึ่งสามารถช่วยกันหนาว ลดแรงเสียดทานและแรงกดของของที่วางอยู่บนไหล่ในขณะทำงาน มีการตกแต่งผ้าคลุมไหล่หนึ่งแฉะอย่างเป็นเอกลักษณ์ ส่วนบนของผ้าคลุมไหล่ติดผ้าสองผืน ที่ตัดเป็นวงกลมขนาดใหญ่และมีลวดลายปักอยู่ด้านบน ข้างล่างประดับด้วยวงกลมลายปักขนาดเล็กเจ็ดดวง วงกลมเหล่านี้เรียงกันเป็นแถวตรงกลางของวงกลมมีริบบิ้นหนึ่งแฉะสีขาวยาวสองเส้นห้อยอยู่ สำหรับรูปแบบการตกแต่งอันแปลกตานี้ มีคนกล่าวว่าวงกลมดวงใหญ่สองวงบนผ้าคลุมไหล่มีความหมายวงด้านซ้ายหมายถึง “ดวงอาทิตย์” วงด้านขวาหมายถึง “ดวงจันทร์” วงกลมเล็กเจ็ดดวงข้างล่างคือ “ดาวไท่” แต่ในปัจจุบันนี้ เสื้อผ้าของสาวน่านซีแตกต่างจะจากเสื้อผ้าของสตรีน่านซีที่สูงอายุแล้วอย่างเห็นได้ชัด ในแง่ของสีเสื้อผ้าส่วนใหญ่เป็นสีขาว สีแดง และสีฟ้า ผ้าคลุมไหล่หนึ่งแฉะเป็นสิ่งที่หาได้

ยาก แต่ยังคงรักษาการประดับตกแต่งแบบเดิมไว้ แต่เปลี่ยนแปลงไปใช้วัสดุหาง่ายกว่า เครื่องแต่งกายของชาวน่านี่ในปัจจุบันปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่เรียบง่าย สะดวกและมีสีสันมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของภาษา

ปัจจุบันนี้ มีคนหนุ่มสาวในเมืองเกาลี่เจียง จำนวนมากไม่ยอมพูดหรือพูดภาษาน่านี่ไม่ได้แล้วเจ้าหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมซึ่งเคยทำการสำรวจกล่าวว่า นักเรียนชาวน่านี่ 76 คนในเมืองต้าเหยียนซึ่งเรียนอยู่ชั้นประถม 1 ถึง 6 ทั้งหมด 12 ชั้นเรียน ในโรงเรียนชิงเหยินซึ่งเป็นโรงเรียนสอนสองภาษา พบว่านักเรียนที่ฟังภาษาน่านี่ได้มี 44% ที่พูดได้มี 23.7% แต่เมื่อสำรวจแล้วพบว่า คนที่ฟังได้ คือ ฟังแบบทั้งเดาและทาย คนที่พูดได้ คือพูดแบบแปลภาษาจีนกลางเป็นภาษาน่านี่ จึงยากที่จะหาเด็กที่สามารถใช้ภาษาได้อย่างดี ชาวบ้านในท้องถิ่นกล่าวว่า คนต่างถิ่นบางคนใช้ภาษาน่านี่เนื่องจากความจำเป็นทางธุรกิจ แม้ว่าคนกลุ่มนี้จะมีไม่มากนัก แต่การขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้มีคนต่างถิ่นที่ใช้ภาษาน่านี่มากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งรวมทั้งชาวต่างชาติบางส่วนด้วย

กล่าวโดยสรุป จากเนื้อหาที่นำเสนอในบทนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในห้วงระยะเวลาที่สองทศวรรษที่ผ่านมา ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดหลายประการในพื้นที่กรณีศึกษาหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง ได้แก่ การขยายตัวของการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของโจวจวงและลี่เจียง การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนท้องถิ่นจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคบริการต่างๆ ซึ่งครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว การย้ายถิ่นที่มีทั้งลักษณะที่คนท้องถิ่นย้ายออกจากเมืองโบราณไปอยู่อาศัยในเขตเมืองใหม่ และการย้ายเข้าของคนต่างถิ่นเพื่อมาประกอบอาชีพในพื้นที่เมืองโบราณซึ่งปัจจุบันกำลังเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม รวมถึงอิทธิพลของการท่องเที่ยวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

ในความเป็นจริง การเปลี่ยนแปลงของชนบทในกรณีของโจวจวงและลี่เจียงไม่เพียงเป็นผลสืบเนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่เท่านั้น หากแต่ยังมีปฏิสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนกับบริบททางการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาค และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศจีนโดยภาพรวมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็ว หลังจากจีนมีการปฏิรูปเปิดประเทศและผนวกตนเองเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโลกยุคโลกาภิวัตน์

บทที่ 8

บทเรียนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน:

จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง

การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนทั้งในกรณีของโจวจวงและลี่เจียงที่มีความเข้มข้นอย่างมากในระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมา และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชนบทโจวจวงและลี่เจียง ทั้งในด้านการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์และการใช้พื้นที่เมืองโบราณ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนท้องถิ่นจากภาคเกษตรเข้าสู่ภาคบริการ หรือที่ในประเทศจีนเรียกว่า อุตสาหกรรมประเภทที่ 3 สาระสำคัญที่จะนำเสนอในบทสุดท้ายนี้คือ การทบทวนบทเรียนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง ทั้งในแง่ที่เป็นตัวอย่างหรือกรณีศึกษาของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จเมื่อพิจารณาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการได้รับความนิยม ขณะเดียวกันก็เรียนรู้บทเรียนด้านลบจากทั้งสองกรณีศึกษา ได้แก่ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน ตลอดจนขีดจำกัดของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นบทเรียนสำคัญที่พึงตระหนักในการดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทให้มีความยั่งยืนและเป็นธรรมสำหรับคนท้องถิ่น รวมถึงเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือระมัดระวังไม่ให้เกิดขึ้น หัวข้อต่อไปเป็นการทบทวนบทเรียนความสำเร็จ/ล้มเหลวจากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง เพื่อศึกษาถึงบริบทและเงื่อนไขของความสำเร็จ/ล้มเหลวของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท และบทส่งท้ายเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยหรือประเด็นศึกษาที่ควรมีการศึกษาวิจัยต่อไป

8.1 ปัญหาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการพัฒนาเมืองโบราณเป็นแหล่งท่องเที่ยว

กรณีศึกษาเมืองโบราณโจวจวง มณฑลเจียงซู

เหว่ย เหลียงหว่า และตัน เฟิงเฟย¹ นักวิชาการจีนจากสถาบันเทคโนโลยีสถาปัตยกรรมศาสตร์ และวิทยาลัยการวางแผนผังเมือง ได้กล่าวถึงปัญหาอันสืบเนื่องมาจากการขยายตัวของ

¹危良华、单鹏飞《江南水乡印象之追忆、反思和重塑——以水乡周庄为例》，《小城镇建设》，2009年，第57-64页。(การทวนรำลึก ทบทวน และการปรับเปลี่ยนภาพความประทับใจ ต่อหมู่บ้านในเขตเจียงหนาน(บริเวณทางใต้ของแม่น้ำแยงซีเกียง) กรณีศึกษาเมืองกลางน้ำโจวจวง)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเมืองโบราณโจวจงไว้ว่า ถึงเวลาแล้วที่โจวจงจะต้องคิดทบทวนและ
ตื่นจากความฝัน เพื่อเผชิญหน้ากับความจริงที่ว่า การที่โจวจงมีชื่อเสียงและกลายเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวยอดนิยมทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และขยายตัวมากขึ้นเรื่อยๆ ในช่วง
วันหยุดยาว โจวจงต้องต้อนรับนักท่องเที่ยวราว 100,000 คนต่อวัน ซึ่งก็ทำให้เศรษฐกิจในชุมชน
มีการขยายตัวเป็นอย่างมาก พร้อมไปกับการยกระดับมาตรฐานชีวิตของชาวบ้านไปด้วย แต่ใน
ขณะเดียวกันโจวจงก็ต้องแบกรับแรงกดดันอย่างมหาศาลที่มาพร้อมกับคลื่นมหาชนของ
นักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น เหวย เหลียงหว่า และตัน เฟิงเฟย (2009, 61-64) ได้ชี้ให้เห็นถึง
ขีดจำกัดของการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและปัญหาสำคัญที่โจวจงกำลังเผชิญไว้อย่างนี้

(1) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในเชิงธุรกิจที่อาจถึงขั้นร้ายแรง

ทุกวันนี้ เริ่มมีเสียงบ่นจากนักท่องเที่ยวที่มาเยือนโจวจงว่า “กลิ่นอายการค้าและธุรกิจ
ในโจวจงเริ่มคลุกเคล้ากันมากเกินไปแล้ว” เนื่องจากชาวบ้านริมฝั่งแม่น้ำหลายครัวเรือนได้ผันตัวเอง
กลายเป็นเจ้าของร้านค้าปลีกย่อย ตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ผู้คนเห็นแก่ผลประโยชน์ทาง
เศรษฐกิจมาเป็นอันดับหนึ่ง โดยเห็นสถานที่ที่เป็นมรดกล้ำค่านั้นเป็น “แหล่งทำเงิน” ทำให้
ผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือการค้ากลายเป็นตัวบ่อนทำลายโจวจง จิตใจที่
คิดถึงแต่ผลกำไรไม่จบไม่สิ้นทำให้โจวจงกลืนกลายไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก สินค้าเพื่อ
การท่องเที่ยวที่ไร้เอกลักษณ์ และเกิดภาวะที่เรียกว่า “ธุรกิจการค้าในทุกๆ ครัวเรือน” ส่งผลให้
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ กับบรรยากาศความเป็นอารยธรรมเก่าแก่โบราณค่อยๆ ถูกกัดกร่อน
ไปอย่างไม่รู้ตัว การเปลี่ยนแปลงสถานที่ไปในเชิงการค้ามากเกินไปจะเป็นสิ่งที่กลืนกิน
ประวัติศาสตร์เก่าแก่ให้ค่อยๆ เลือนหายไป

การเปลี่ยนแปลงเป็นธุรกิจการค้ามากเกินไปเป็นการทำลายภาพลักษณ์ชุมชนโบราณ ดัง
ตัวอย่างเช่น สมัยก่อนเรามักจะเห็นคนนั่งวาดภาพอยู่ในหรือนอกร้านค้า เผยให้เห็นรอยยิ้มของ
จิตรกรโดยไม่สนใจว่าคุณจะถ่ายรูปเขาอยู่หรือไม่ แต่ในปัจจุบันเมื่อก้าวเข้าสู่โจวจง เรากลับ
สัมผัสได้แต่อกหักกับกิริยาและคำพูดที่แข็งกร้าวจากเจ้าของร้านค้า ด้วยคำพูดที่ว่า “คุณไม่ซื้อแล้ว
มาทำไม?” นี่คือการแห่งความเป็นจริงที่เมืองโจวจงกำลังถูกทำลายชื่อเสียงด้วยการที่ผู้คนเห็น
แก่ผลประโยชน์ ลองนึกภาพว่าเมื่อผลงานศิลปะมีไว้ให้ผู้คนชื่นชม แต่กลับกลายเป็นสินค้า

เพื่อการค้า เมื่อเป้าหมายของนักสร้างสรรค์ศิลปะ มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า หรือเมื่อจิตรกรให้ความสำคัญแต่กับมูลค่าของเงิน แล้วจะมีใครใส่ใจถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ ที่มากกว่าตัวเงิน การเปลี่ยนแปลงใจจวงให้กลายเป็นธุรกิจการค้ามากเกินไป จึงเป็นสิ่งที่พึงทบทวนและใส่ใจให้มากยิ่งขึ้น

(2) ความแตกต่างด้านโครงสร้างทางสังคม

มีการสำรวจพบว่า ชาวชุมชนที่พักอาศัยในหมู่บ้านกลางน้ำใจจวงตั้งแต่เมื่อครั้งอดีตเป็นต้นมา ได้อพยพออกไปแล้วเกือบทั้งสิ้น ผู้คนที่เข้ามาในเมืองนี้ ล้วนแต่เป็นพ่อค้าจากถิ่นที่ไม่เคยใช้ชีวิตอยู่ในประวัติศาสตร์เก่าแก่มาก่อน แม้ว่าชาวบ้านที่อพยพออกมานั้น จะเป็นคนชราเสียส่วนมาก แต่ผู้ใหญ่วัยกลางคนก็ไม่อยากที่จะใช้ชีวิตอาศัยแถบนั้น เด็กๆ ก็พลอยอพยพย้ายตามพ่อแม่ไป ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรรวดเร็ว และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นฐาน ซึ่งอาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่า โครงสร้างทางสังคมเช่นนี้ไม่เอื้อต่อการรักษาและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมโบราณ และยังไม่มีเอื้อต่อการปฏิบัติตามปรัชญาลัทธิขงจื้อ ศาสนาพุทธ ลัทธิเต๋าในเป็นแบบฉบับดั้งเดิม วิถีชีวิตทางสังคมของคนใจจวงทุกวันนี้ ยึดติดกับฐานะทางสังคม เกิดคตินิยมที่แตกต่างกันอย่างสุดขั้ว ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ปรากฏให้เห็นความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด สืบเนื่องจากการแบ่งระดับชนชั้นทางสังคม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในสิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความใส่ใจอย่างลึกซึ้งและพึงแก้ไขโดยเร็ว

(3) กลิ่นอายวิถีชีวิตโบราณที่สาบสูญ

อาหารเก่าแก่ตามกาลสมัยที่ยังคงเก็บรักษาอยู่ในปัจจุบัน สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีได้มีพร้อม หรือภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ล้วนเป็นสิ่งที่ไม่เข้ากับความต้องการของผู้อยู่อาศัยในยุคปัจจุบัน หนุ่มสาวมากมายจึงไม่ต้องการอาศัยในเขตชุมชนเก่าแก่ และพากันย้ายหนีไปอยู่ในตัวเมืองหรือเขตพื้นที่อื่น ในขณะเดียวกัน การบูรณะซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างก็เริ่มใช้วัสดุและเทคนิคที่ทันสมัย ซึ่งส่งผลต่อการดำรงอยู่ของรูปแบบอันเก่าแก่ดั้งเดิม ด้วยเหตุนี้ กลิ่นอายวิถีชีวิตโบราณจึงค่อยๆ ลบเลือนหายไปในที่สุด ดังเช่นในปัจจุบันที่เราอาจเห็นภาพคนเฒ่าคนแก่หยอกเย้ากับเด็กๆ ได้อย่างยากเย็น ถนนริมทางเดินไม่ใช่ชาวบ้านที่พักอาศัยอีกต่อไป แต่เป็นนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทำให้เกิดคำถามในใจขึ้นว่า “นี่หรือภาพวิถีชีวิตในเขตเจียงหนานของเรา?”

(4) เกิดความแตกต่างอย่างรุนแรงระหว่างสิ่งทันสมัยกับสิ่งโบราณ

เมื่อย่างก้าวสู่ชุมชนเก่าแก่อันเป็นเขตศูนย์กลางของใจจวงก็เหมือนตกอยู่ในโลกหมู่บ้านกลางน้ำแห่งความฝัน แต่เมื่อเราก้าวมาที่บริเวณพรมแดนหมู่บ้านกลางน้ำแล้ว ก็จะได้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งทันสมัยกับสิ่งโบราณอย่างเห็นได้ชัด อาคารสิ่งก่อสร้างใหม่สไตล์โบราณ เครื่องออกกำลังกายแบบใหม่ รั้วรอบขอบชิดแบบใหม่ ความสูงตระหง่านของอาคาร ตรอกชอกชอยที่กว้างขวาง หรือแม้แต่การแต่งกายที่เข้ากันกับสไตล์โบราณ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ สำหรับชาวชุมชนแล้ว อาจเรียกได้ว่าเป็นการปฏิวัติสภาพแวดล้อมดั้งเดิมจากหน้ามือเป็นหลังมือเลยทีเดียว

(5) จำนวนนักท่องเที่ยวที่แออัด

แรงกดดันที่ศิลปินเข้าสู่หมู่บ้านกลางน้ำแห่งเจียงหนานในปัจจุบันคือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมากจนเกินขีดจำกัดปริมาณนักท่องเที่ยวที่ได้รับอนุญาตเมื่อครั้งอดีต ทำให้ปริมาณการจับจ่ายมีมากเกินไป การจราจรคับคั่งแออัด ที่พักอาศัยแน่นขนัด ขาดความสะดวกในเรื่องอาหารการกิน ภูมิทัศน์ดูแออัด ข้าวของราคาสูง คุณภาพด้านการบริการตกต่ำ ทำให้ลูกค้าเกิดการร้องเรียนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะช่วงฤดูการท่องเที่ยว ภายในเขตชุมชนหมู่บ้านกลางน้ำ มักจะแออัดและวุ่นวายไปด้วยผู้คน เมื่อบรรยากาศความเจียบสงบแบบดั้งเดิมถูกทำลายลง ส่งผลให้ไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ตามปกติ หรืออาจสร้างความเสียหายให้แก่โบราณสถานและสิ่งก่อสร้างต่างๆ เป็นผลพวงจากการท่องเที่ยวซึ่งไม่เพียงทำให้คุณภาพการท่องเที่ยวลดลง ยังจะกลายเป็นความทรงจำส่วนบุคคลที่น่าประทับใจ หรืออาจถึงขั้นทำลายวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านกลางน้ำแห่งเจียงหนานในท้ายที่สุด

(6) สิ่งประดิษฐ์อยู่เหนือธรรมชาติ

เราจะเห็นถึงความมีระเบียบเรียบร้อยก็แต่กับสภาพชุมชนเก่าแก่ที่อยู่ในหมู่บ้านกลางน้ำแห่งเจียงหนานเมื่อครั้งอดีตเท่านั้น เพราะทั้งผู้คน สถานที่ และกิจกรรมต่างๆ ล้วนถูกปรุงแต่ง และควบคุมโดยมนุษย์เอง เริ่มตั้งแต่การซื้อตัวผ่านประตู จนถึงการเที่ยวชมทัศนียภาพ ชมกิจกรรมของผู้คน ชื้อของ หรือการรับประทานอาหาร เป็นต้น ล้วนแต่ถูกดำเนินการในรูปแบบเชิงธุรกิจเสียมากกว่า สิ่งที่น่าเสียดายก็คือ ธรรมชาติของความเป็นอดีตกับมิติสมัยใหม่ของผู้คน ได้เลือนหายไปหมดแล้ว เพราะไม่มีกิจกรรมที่ขับเคลื่อนโดยกลุ่มชาวบ้านเอง ตัวอย่างเช่น สมัยก่อนผู้คนยัง

สามารถเห็นภาพนกกาน้ำจับปลาได้ แต่ในปัจจุบันกลับเห็นแต่นกกาน้ำยืนอยู่บนเรือที่มนุษย์จัดสรร โดยไม่สามารถจับหาปลาได้เลย

เหวยเหลียงหวา และตันเผิงเพย กล่าวทิ้งท้ายว่า เหตุการณ์นี้ทำให้เราต้องทบทวนใจว่า แต่ละก้าวอย่างที่เราเดินชมทัศนียภาพ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ผ่านการปรุงแต่งและออกแบบโดยฝีมือมนุษย์ทั้งสิ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจึงไม่สามารถสัมผัสประสบการณ์ในวัฒนธรรมโบราณ ประวัติศาสตร์ เรื่องราว และสถานที่ท่องเที่ยวของชาวชุมชนได้เป็นธรรมชาติตามที่เราต้องการ ซ้ำร้ายกลับกลายเป็นความรู้สึกเศร้าอาลัยและความหดหู่ใจ ซึ่งไม่ใช่เพื่อตัวเอง แต่เพื่อชุมชนเก่าแก่นับพันปีในหมู่บ้านกลางน้ำแห่งเจียงหนาน

งานวิชาการภาษาจีนที่กล่าวถึงผลกระทบด้านลบและผลกระทบของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว อย่างงานเขียนของเหวยเหลียงหวาและตัน เผิงเพย เป็นงานเพียงส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับงานศึกษาวิจัยอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่เมืองโบราณอย่างโจวจง และลี่เจียง ซึ่งส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้ารูปแบบและแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และมีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ตาม นักวิชาการจีนสองท่านนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบด้านลบและปัญหาสำคัญที่สืบเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทจีนอย่างเข้มข้นและรวดเร็ว ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่อาจละเลย หากต้องการให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

กรณีศึกษาเมืองลี่เจียง มณฑลยูนนาน(ยูนนาน)

แม้ว่าจะมีความแตกต่างในแง่ของขนาดพื้นที่และจำนวนประชากร เนื่องจากลี่เจียงเป็นเมืองที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่กว่ามาก และมีจำนวนประชากรมากกว่าโจวจงซึ่งเป็นเพียงหมู่บ้านเล็กๆ หากแต่สภาพปัญหาของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการพัฒนาเมืองลี่เจียงให้เป็นแหล่งเที่ยวก็มีหลายอย่างที่คล้ายคลึงกับกรณีของโจวจง เป็นต้นว่า การย้ายถิ่นออกของคนท้องถิ่น การเข้าของคนต่างถิ่นเพื่อประกอบอาชีพในเมืองโบราณ ปัญหามลภาวะและความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) การย้ายออกของชาวน่าซี

การพัฒนาอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยว ทำให้มีชาวน่าซีย้ายไปอยู่นอกเมืองเก่ามากขึ้น โดยมีนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และนักธุรกิจเข้ามาอยู่แทน ก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ในปี 1986 มีผู้อยู่อาศัยอยู่ในเมืองเก่า 4,269 ครอบครัว หรือ 15,279 คน หลังการพัฒนาการท่องเที่ยว มีผู้ย้ายออกจากเมืองแล้ว 5,001 คน นั่นหมายถึง ภายใน 13 ปีมีครอบครัวย้ายออกไปแล้ว 35.77 % หรือ 32.73 % ของประชากร ในขณะที่มีคนจำนวนมากที่ไม่ใช่ชาวน่าซีย้ายเข้ามาแทน พวกเขาเหล่านี้มาจากมณฑลต่างๆ ตลอดระยะเวลา 13 ปี ตั้งแต่ปี 1987-1999 มีจำนวนทั้งหมด 1350 ครอบครัวหรือ 4,051 คนที่ย้ายเข้ามา การ“ทดแทน”ประชากรเช่นนี้ ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมน่าซีและวัฒนธรรมต่างถิ่น¹

ผลการสำรวจของหวิงพบว่า ชาวเมืองคิดว่าการท่องเที่ยวที่พัฒนามากเกินไปทำให้ชีวิตไม่สะดวกหลายอย่าง *ประการแรก* คือ ความไม่สะดวกของจราจร เพราะบนถนนสายหลักของเมืองเต็มไปด้วยนักท่องเที่ยวและไกด์ทัวร์ ทำให้ทุกที่แออัดมาก *ประการที่สอง* คือ ความไม่สะดวกในการซื้อปั้งหรือรักษาพยาบาล เพราะถนนสี่เหลี่ยมกลายเป็นตลาดสินค้าท่องเที่ยวหัตถกรรมและของที่ระลึก ชาวบ้านเลยต้องไปจ่ายตลาดที่เมืองใหม่แทน การรักษาพยาบาลก็เช่นกัน *ประการที่สาม* คือ ความไม่ปลอดภัยในสังคม จำนวนห้องสุขามีไม่เพียงพอ ระบบน้ำถูกมลพิษจากขยะทำลายอย่างรุนแรง *ประการที่สี่* คือ มีข้อกำหนดของรัฐในการซ่อมแซมบ้านมากขึ้น ค่าบำรุงรักษาก็สูง บ้านส่วนใหญ่ในเมืองเก่าเป็นโครงสร้างไม้ ทำให้การป้องกันอัคคีภัยทำได้ยาก ซึ่งเป็นการคุกคามร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย สาเหตุเหล่านี้ทำให้ชาวบ้านจำนวนมากย้ายออกจากเมืองเก่า กล่าวได้ว่า การพัฒนาอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้มีการย้ายออกมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากประชากรน่าซีในเมืองเก่าลดลง งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมเช่นเย็บปักถักร้อยก็ค่อยๆ ลดลงไปด้วย ถ้ายังเป็นเช่นนี้ต่อไป เมืองเก่าก็จะกลายเป็นพิพิธภัณฑ์ในที่สุด²

¹ 参见杨福泉：《丽江策划》，民族出版社，2005年，第349-350页。（แผนพัฒนาเมืองลี่เจียง）

² 于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007年，第143页。（การพัฒนาเมืองเก่าลี่เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน่าซี）

(2) ประชากรต่างถิ่นที่ย้ายเข้าสู่เมืองเก่า

ตามสถิติ จำนวนประชากรต่างถิ่นที่ย้ายเข้าและชาวนำซีที่ย้ายออกใกล้เคียงกันมาก ดังนั้น การทดแทนของประชากรจึงมาพร้อมกับการทดแทนของวัฒนธรรม หลังจากที่ชาวบ้านย้ายออกไป เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิทธิการเป็นเจ้าของบ้านหรือสิทธิการใช้ที่อยู่อาศัย ชาวบ้านบางส่วนขายบ้านทิ้ง บางส่วนให้เช่า ในขณะที่ บางส่วนทิ้งให้บ้านว่างไว้ไม่ได้ใช้งาน สิ่งที่เข้ามาทดแทน คือ คนต่างถิ่นจำนวนมาก ทำให้เกิดการปะทะและความขัดแย้งกันระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมต่างถิ่น โดยมีการแสดงออกดังต่อไปนี้ *ประการที่หนึ่ง* ความขัดแย้งระหว่างคนต่างถิ่นและ“ความสัมพันธ์แบบประนีประนอมกันระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ”ในเมืองเก่า ตัวอย่างเช่น บนถนนชินอีที่ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าที่เปิดโดยคนต่างถิ่นที่เช่าบ้านของคนท้องถิ่น

นอกจากนี้จากการศึกษา “สตูดิโอเพื่อนร่วมอุดมการณ์” ของหวิหงพบว่า สตูดิโอแห่งนี้ เป็นร้านขายเสื้อผ้า ที่ตั้งอยู่ในเขตที่คึกคักมากบนถนนชินอี ผู้ให้สัมภาษณ์คือเจ้าของร้าน เธอมาเปิดร้านที่ลี่เจียงตั้งแต่ปี 2000 เธอกล่าวว่า การที่เมืองเก่าลี่เจียงมีชื่อเสียงมากขึ้น ทำให้ไม่เพียงแต่ค่าเช่าเพิ่มขึ้นจากเดิม 8,000 หยวนต่อปีเป็น 120,000 หยวนต่อปีเท่านั้น ธุรกิจก็ทำได้ยากขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งที่ไม่เข้าใจที่สุด คือ ทำไมคนท้องถิ่น(ชาวนำซี) ต้องให้เจ้าของร้านเช่าพวกเธอปลูกกล้วยไม้และเลี้ยงนกด้วย หรือนี่คือวิธีทำเงินอีกแบบหนึ่ง

ประการสอง เมืองเก่าลี่เจียงเป็นสถานที่ที่มีเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์อย่างมาก สินค้าบางอย่างที่ขายโดยคนต่างถิ่นไม่ใช่สินค้าพื้นเมืองของชาวลี่เจียง บางอย่างไม่มีลักษณะของชาติพันธุ์ด้วยซ้ำ เป็นสินค้าที่หายาก พ่อค้าบางคนก็ไม่มีจริยธรรมทางธุรกิจ ร้านค้าริมทางที่อยู่ในเขตท่องเที่ยวสำคัญในซอยจีชานบนถนนชินอี หนึ่งส่วนสามเป็นของคนท้องถิ่น ในขณะที่สองส่วนสามเป็นของคนต่างถิ่น สำหรับในภาคธุรกิจ ธุรกิจที่มีผลกำไรน้อยเกือบทั้งหมดเป็นของชาวบ้านในท้องถิ่น ในขณะที่ ธุรกิจที่มีผลกำไรมากหรือแม้กระทั่งมีพฤติกรรมหลอกลวงลูกค้า เช่น ธุรกิจเครื่องประดับ เครื่องหยก เครื่องหัตถกรรม เสื้อผ้า ฯลฯ ส่วนใหญ่เป็นของคนต่างถิ่น

ประการที่สาม การเข้ามาของคนต่างถิ่นส่งผลกระทบร้ายแรงต่ออนามัย การอนุรักษ์น้ำ การรักษาความปลอดภัยทางสังคมและการป้องกันอัคคีภัย สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมของคนต่างถิ่นและวัฒนธรรมของชาวนำซี คือ หนึ่ง คนต่างถิ่นไม่มีความรู้สึกรักในเมือง

ลีเจียง พวกเขาส่วนใหญ่มาที่นี่เพราะผลประโยชน์ทางธุรกิจ ถ้าไม่มีผลประโยชน์ พวกเขาก็จะทิ้งเมืองแห่งนี้ไป เพื่อมองหาโอกาสร่ำรวยใหม่ ดังนั้น พวกเขาจึงไม่เข้าใจในประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมของเมืองเก่า เลยยากที่จะยอมรับวัฒนธรรมของเมืองเก่า สองคือคนต่างถิ่นมักจะนำขนบธรรมเนียมประเพณีของตัวเองมาด้วย จึงไม่เคารพใส่ใจในธรรมเนียมปฏิบัติของชาวน่าซี พวกเขาจะทิ้งขยะ น้ำสกปรก สิ่งปฏิญูหรือแม้กระทั่งอุจจาระลงในแม่น้ำ อีกทั้งไม่ตระหนักถึงความปลอดภัยด้านอัคคีภัย สาม คือ จิตวิญญาณและวัฒนธรรมของคนต่างถิ่นแตกต่างจากของชาวน่าซี คนต่างถิ่นบางคนที่ไม่มีความจริยธรรมมักจะหลอกลวงลูกค้า บางคนยังทำกิจกรรมผิดกฎหมาย¹

(3) ชาวน่าซีที่อาศัยอยู่ในเมืองเก่า

ชาวน่าซีที่อาศัยอยู่ในเมืองเก่าแบ่งเป็นสองประเภทใหญ่ ประเภทแรก คือ ผู้สูงอายุ ซึ่งลูกหลานส่วนใหญ่แต่งงานไปซื้อบ้านอยู่ในเมืองใหม่ ประเภทที่สองคือครอบครัวที่ค่อนข้างยากจน พวกเขาไม่มีเงินซื้อบ้านในเมืองใหม่ เลยต้องใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ในเมืองเก่า แต่ก็มีจำนวนน้อย ดังนั้น เมืองเก่าค่อยๆ กลายเป็นโลกแห่งผู้สูงอายุ ในขณะที่คนหนุ่มสาวส่วนใหญ่ย้ายมาจากที่อื่น

หลังจากพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว สภาพของเมืองโบราณจากที่เคยเป็นบ้านอยู่อาศัยได้ กลายสภาพเป็นร้านค้าและโฮมสเตย์เป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ในเขตเมืองโบราณกลายเป็นทำเลทองที่สามารถสร้างรายได้มหาศาลจากการท่องเที่ยว คนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังคงมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของบ้านแต่มักจะให้เช่าพื้นที่เพื่อทำการค้า ขณะที่ผู้เช่าจำนวนไม่น้อยเป็นผู้ค้าหรือผู้ประกอบการที่มาจากเมืองอื่นหรือมณฑลอื่น ขณะที่ชาวน่าซีซึ่งเป็นเจ้าของบ้านมักย้ายไปอาศัยอยู่นอกเขตเมืองโบราณและซื้อบ้านอยู่อาศัยในเขตเมืองใหม่ โดยมีรายได้จากค่าเช่าบ้านในเมืองโบราณซึ่งมีอัตราที่แพงมาก เนื่องจากพื้นที่ในเขตเมืองโบราณเป็นที่ต้องการอย่างมากจากผู้เช่า จนมีคำกล่าวว่าเมืองโบราณต้าเหลียนลีเจียงในปัจจุบันเป็นเหมือน “รังที่ว่างเปล่า”

ไกด์ชาวน่าซีคนหนึ่งเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ครอบครัวของเขาเคยมีบ้านอยู่ในเมืองโบราณ แต่ได้ย้ายออกไปเมื่อประมาณสิบปีที่แล้ว หลังจากลีเจียงเริ่มเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยไปซื้อบ้านอยู่ในบริเวณที่เป็นเมืองใหม่ ซึ่งอยู่นอกเขตเมืองโบราณ ขณะที่บ้านเดิม

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007年，第143页。（การพัฒนาเมืองเก๋าลีเจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน่าซี）

ในเมืองโบราณก็ให้เช่าเป็นร้านค้า แม่ของเขาไม่เคยกลับมาที่บ้านเดิมในเมืองโบราณอีกเลย หลังจากย้ายออกไป เพราะรู้สึกที่นี้ไม่ใช่บ้านของเราอีกต่อไป จนกระทั่งเมื่อปี 2003 ช่วงที่เกิดโรคซาร์ระบาดในประเทศจีน แม่ของเขาจึงยอมกลับมาที่บ้านในเมืองโบราณอีกครั้ง เพราะช่วงนั้นไม่มีนักท่องเที่ยวเข้ามา ทำให้บรรยากาศในเมืองโบราณเงียบและไม่มีคนพลุกพล่านคล้ายกับบรรยากาศก่อนหน้าที่จะมีการท่องเที่ยว

(4) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและความเสียหายต่อน้ำที่เกิดจากการท่องเที่ยว¹

หลังจากที่เมืองเกาสีเจียงได้รับเลือกเป็นมรดกโลกโดยสหประชาชาติ มีนักท่องเที่ยวมาที่เมืองเกาเพิ่มขึ้นทุกวันจนมากเกินไป สร้างความเสียหายให้แก่ระบบน้ำของเมืองเกา ปัจจุบัน เกิดความไม่สมดุลของสิ่งแวดล้อมทางน้ำ ซึ่งเลวร้ายยิ่งขึ้นทุกวัน ดังจะเห็นได้จากคุณภาพและปริมาณของน้ำที่ลดลงอย่างรวดเร็ว

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีน้ำเสียและขยะเพิ่มขึ้นซึ่งได้สร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อเมืองเกา มีการปล่อยน้ำเสียจากประชาชนที่อาศัยอยู่ 3,850,000 ตัน การปล่อยน้ำเสียจากโรงแรมและร้านอาหาร 2,660,000 ตัน การปล่อยน้ำเสียจากหน่วยงานทางการแพทย์รอบๆ บริเวณเขื่อน 13,000 ตัน รวมน้ำเสียทั้งหมดที่ปล่อยต่อปี (รวมการท่องเที่ยวและการแพทย์) คือ 6.640,000 ตัน 60 % ของน้ำเสียปล่อยเข้าระบบแม่น้ำหยก ทำให้คุณภาพของน้ำมีการปนเปื้อนไม่มากนักน้อย กล่าวได้ว่า ลำธารจากสระมังกรดำเป็นแหล่งต้นน้ำของเมืองเกา ซึ่งมีคุณภาพของน้ำได้มาตรฐานจนสามารถดื่มได้ทันที ต่อจากนั้นน้ำจะไหลผ่านแม่น้ำหยก สะพานหินคู่ แล้วค่อยเข้าสู่เมืองเกา โดยไหลจากเหนือไปได้ระหว่างนี้ คุณภาพของน้ำก็จะลดลงไปตามลำดับ สาเหตุคือ ถนนริมแม่น้ำในเมืองเกาได้กลายเป็นบาร์เหล้าและร้านค้าไปแล้ว นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการร้านค้าเหล่านี้มักจะทิ้งขยะลงไปในแม่น้ำ รวมทั้งคนต่างถิ่นที่ไม่มีนิสัยอนุรักษ์น้ำ นอกจากนี้ ธุรกิจบางอย่างยังได้รับอิสระในการใช้ทรัพยากรน้ำมากเกินไป การอาบน้ำของนักท่องเที่ยวทำให้ปริมาณการใช้น้ำต่อวันเพิ่มขึ้นและยังเพิ่มปริมาณการปล่อยน้ำเสียด้วย

ถึงแม้จะมีการสร้างท่อระบายน้ำทิ้งใต้ดินในบางส่วนของเมือง แต่เนื่องจากครอบคลุมไม่ทั่วถึงและเกิดการรั่ว ทำให้น้ำทิ้งบางส่วนไหลเข้าไปในระบบน้ำธรรมชาติ แน่นอนว่าสาเหตุที่ทำให้

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007年，第141页。（การพัฒนาเมืองเกาสีเจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน้ำซี）

คุณภาพน้ำลดลงนั้นมีมากมาย เช่น การปล่อยน้ำเสียจำนวนมากจากธุรกิจการท่องเที่ยวและการทำความสะอาดยานพาหนะ แบตเตอรี่และแหล่งมลพิษทางเคมีคือต้นเหตุของการทำลายทรัพยากรน้ำในเมือง ซึ่งยากที่จะแก้ไขได้ด้วยวิธีทั่วไป ผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงรุนแรงเป็นอย่างมาก

สาเหตุที่ทำให้ปริมาณน้ำลดลง นอกจากการท่องเที่ยวที่ทำให้การบริโภคน้ำเพิ่มขึ้นแล้วยังเป็นเพราะว่าทรัพยากรน้ำบางส่วนมาจากแม่น้ำ และปริมาณน้ำในแม่น้ำก็มีความสัมพันธ์กับปริมาณฝนเป็นอย่างมาก สภาพอากาศในลี่เจียงแบ่งเป็นฤดูแล้งและฤดูฝน โดยทั่วไปแล้ว ฤดูฝนอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนมาก ในขณะที่ ฤดูแล้งอยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน โดยมีปริมาณน้ำฝนเพียงแค่ 2 – 3 % ของน้ำฝนที่ตกตลอดปี ภาวะโลกร้อน ทำให้ปริมาณน้ำฝนลดลง และทำให้แหล่งน้ำลดลงไปด้วย

(5) ความเสียหายจากการท่องเที่ยวที่มีต่อภูเขาหิมะ¹

ภูเขาหิมะมังกรหยกมีหิมะปกคลุมอยู่ตลอดทั้งปี จนทำให้มีเมฆและหมอกหนาที่บเหมือนกับมังกรสีเงินตัวหนึ่งที่คุ้มครองเมืองเก่าอยู่ ภูเขาหิมะมังกรหยกไม่เพียงแต่ผสมผสานกับเมืองเก่าจนเกิดเป็นภูมิทัศน์ที่สะท้อนการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และธรรมชาติแล้ว ในด้านจิตวิญญาณ ภูเขาหิมะมังกรหยกยังเป็นสัญลักษณ์สำคัญในการสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์ของชาวน่าซี เป็นเทพผู้คุ้มครองที่ชาวน่าซีให้ความเคารพ เทพ“อาผู้ซานตวอ”คือการแปลงร่างของภูเขาหิมะมังกรหยก โดยเป็นเทพที่มีความสำคัญต่อจิตใจของชาวน่าซีและเป็นสัญลักษณ์ของชนชาติ

การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในปี 1994 ทำให้การท่องเที่ยวบริเวณภูเขาหิมะมังกรหยกเข้าสู่ยุคการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ในปี 1994 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพียง 200,000 คน ต่อมาในปี 2005 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นประมาณ 1,680,000 คน คิดเป็น 41.02 % ของนักท่องเที่ยวในลี่เจียงทั้งหมด²

¹于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007年，第144页。（การพัฒนาเมืองเก่าลี่เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน่าซี）

²参见宁宝英等：《玉龙雪山冰川退缩对丽江社会经济的可能影响》，载《冰川冻土》，2006年第6期，第885-892页。（การศึกษาผลกระทบที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของธรรมชาติเขตภูเขาหิมะมังกรหยกที่มีต่อการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจลี่เจียง）

ปัจจุบัน หิมะบนภูเขาตกลงอย่างรวดเร็ว ธารน้ำแข็งก็สั่นลง ในขณะที่บริเวณที่มีหิมะปกคลุมตลอดปีกลับมีระดับสูงขึ้น การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศในบริเวณภูเขา การเพิ่มขึ้นอย่างมากมาของสายเคเบิล โรงแรม ถนน เส้นทาง การสื่อสาร รีสอร์ท สนามกอล์ฟ นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและยานยนต์ สร้างความเสียหายแก่สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เดิมที่เป็นป่าไม้และทุ่งหญ้า

ในขณะที่มาตรการปกป้องระบบนิเวศของทรัพยากรทางธรรมชาติที่ไม่สามารถเกิดใหม่ยังค่อนข้างอ่อนแอ การเตรียมรับมือต่อผลกระทบและการฟื้นฟูด้านนิเวศวิทยาก็ไม่เพียงพอ มีการพัฒนาการท่องเที่ยวมากเกินไป ในวันหยุดพักผ่อนและเทศกาล จะมียานพาหนะจำนวนมากขับเข้าสู่เขตภูเขาหิมะ ทำให้มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาอย่างมหาศาล ซึ่งเป็นการทำลายโอโซนในชั้นบรรยากาศและเร่งการละลายของธารน้ำแข็งบนภูเขาหิมะ หากเป็นเช่นนี้ต่อไป สภาพแวดล้อมของเมืองเกาลีเจียงจะได้รับผลกระทบอย่างแน่นอน

ภูเขาหิมะมังกรหยกเป็นภูเขาของเทพซึ่งเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวน่านซี ถ้าหากสภาพแวดล้อมของภูเขาหิมะถูกทำลายเพราะการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มากเกินไป ไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อหน้าตาของเมืองแล้ว ยังจะส่งผลกระทบในเชิงลบซึ่งไม่สามารถมองข้ามได้ต่อวัฒนธรรมน่านซี

การตระหนักถึงผลกระทบและขีดจำกัดของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการพัฒนาพื้นที่ชนบทให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ในปัจจุบัน โจวจงและลี่เจียงกำลังประสบปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงที่เป็นฤดูการท่องเที่ยว หลังจากที่เริ่มเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและมีชื่อเสียงโด่งดัง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความแออัดของนักท่องเที่ยว ปัญหาสิ่งแวดล้อม ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตของชุมชนและคนท้องถิ่น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น ปัญหาและผลกระทบเหล่านี้เริ่มปรากฏชัดมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นในกรณีของโจวจงหรือลี่เจียง และกำลังเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับทั้งหน่วยงานภาครัฐและคนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการแก้ไข รวมไปถึงการทบทวนทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในระยะยาวด้วย

ยกตัวอย่างเช่นในกรณีของลีเจียง ในปี 2000 ศูนย์มรดกโลกขององค์การ UNESCO มีความเห็นว่าเมืองเก่าลีเจียงมีบรรยากาศของการค้าและการท่องเที่ยวมากเกินไป จนกระทบถึงวัฒนธรรมโบราณที่มีอยู่ วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมสมัยใหม่ทำให้รูปแบบสถาปัตยกรรม เทศกาล พิธีกรรม ภาษา เครื่องแต่งกาย ความเชื่อ งานฝีมือ และศิลปะพื้นบ้านแบบดั้งเดิมกำลังเปลี่ยนแปลงและสูญหายไป จนทำให้เมืองเก่ากำลังเผชิญหน้ากับวิกฤตทางวัฒนธรรม ข้อชี้แนะจากการพัฒนาการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจเชิงวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนาเมืองเก่าต้าเหียนลีเจียงคือ ควรต้องมีการคิดพิจารณาให้ดีว่าควรพัฒนาเมืองเก่าโดยการบุกเบิกการท่องเที่ยวขนาดใหญ่หรือไม่ อีกทั้งรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจแบบบูรณาการนั้นเหมาะสมหรือไม่ การแก้ไขวิกฤติที่เกิดขึ้นทำให้ในระยะสั้นอาจต้องสูญเสียนักท่องเที่ยวบางส่วน แต่ในระยะยาวจะช่วยให้เมืองเก่ามีเสน่ห์มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ดี ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวยังมีความแตกต่างกัน ศาสตราจารย์ดิงหลิน นักวิชาการจีน หัวหน้าภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยาลัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยวินหนาน รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการพัฒนาท่องเที่ยวเมืองลีเจียง ซึ่งผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว รวมถึงความขัดแย้งระหว่างการอนุรักษ์วัฒนธรรมกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวไว้ว่า

“เราต้องนำราก นำแก่นของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีมาใช้ประโยชน์ นำมาผลิตเป็นตัวสินค้าให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องจัดกรอบในเรื่องของการจัดการให้เหมาะสม ควรควบคุมเรื่องปริมาณและคุณภาพให้เหมาะสมอย่างระมัดระวัง...

การนำวัฒนธรรมทุกอย่างมาเป็นตัวสินค้า ย่อมต้องเกิดความเสียหายอย่างแน่นอน ไม่มากนักน้อย เพราะฉะนั้นอย่างที่กล่าวไปแล้ว “จะต้องจัดกรอบในเรื่องของการจัดการให้เหมาะสม โดยการควบคุมเรื่องปริมาณและคุณภาพอย่างระมัดระวัง...

... นำสิ่งที่มีลีเจียงมี ประกอบไปด้วยความได้เปรียบทางด้านที่ตั้งที่เป็นจุดเชื่อมต่อไปยังสถานที่ต่างๆ มากมายในจีน ความได้เปรียบทางภูมิอากาศ ความได้เปรียบทางแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มาผนวกรวมเป็นหนึ่ง สร้างลีเจียงให้ชาวโลกได้รู้จัก ...”

8.2 การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน : เงื่อนไขของความสำเร็จ/ล้มเหลว

แม้ว่าจะประสบกับปัญหาหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วดังที่ได้กล่าวข้างต้น โจวจวงและลี่เจียงในปัจจุบันได้กลายเป็น ตัวอย่างของความสำเร็จที่เมืองท่องเที่ยวในประเทศจีนหลายแห่งยึดถือเป็นต้นแบบการพัฒนา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว โดยความสำเร็จในที่นี้หมายถึง ความสำเร็จในแง่การ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือน คำชมหรือรางวัลที่แสดงถึงการยอมรับ จากสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เสียงตอบรับทางบวกเหล่านี้สร้างความภาคภูมิใจให้กับ ทั้งคนท้องถิ่น และภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่นอยู่ไม่น้อย

คำถามหลักที่ผู้วิจัยพยายามจะตอบในหัวข้อนี้คือ อะไรคือเงื่อนไขและบริบทที่ทำให้ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจวงและลี่เจียงเป็นอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นการทบทวนถึง เงื่อนไขหรือบริบทอันเป็นที่มาของความสำเร็จ/ล้มเหลวของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมใน ชนบทจีน จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง เพื่อว่าการเรียนรู้บทเรียนเหล่านี้อาจจะเป็น ประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อยต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับ อุตสาหกรรมวัฒนธรรม หรือสนใจการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท ข้อค้นพบเบื้องต้น เกี่ยวกับเงื่อนไขและบริบทของความสำเร็จ/ล้มเหลวในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท ที่ผู้วิจัยได้เรียนรู้จากกรณีศึกษาโจวจวง หมู่บ้านกลางน้ำแห่งเจียงหนาน มณฑลเจียงซู และเมือง โบราณต้าเหียนลี่เจียง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน สรุปได้ดังนี้

(1) บทบาทของภาครัฐ และประสิทธิภาพของกลไกรัฐ

จากการศึกษาภาพรวมของนโยบายอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน และ กระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจวงและลี่เจียง จะเห็นได้ชัดเจนว่า ภาครัฐมี บทบาทนำในการผลักดันนโยบายและกระตุ้นให้รัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมใน กระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม รัฐบาลจีนดำเนินนโยบายในเรื่องนี้อย่างเข้มข้น เป็น ระบบ และมีความต่อเนื่อง มีการปฏิรูปโครงสร้างระบบการบริหารจัดการและกลไกระดับต่างๆ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายภาครัฐที่ชัดเจนและ

กลไกการส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้ แม้ว่ารัฐบาลส่วนกลางจะมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนและครอบคลุมกว้างขวางครอบคลุมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมทุกประเภทและครอบคลุมทั่วทั้งประเทศแต่ก็มิได้ให้พิมพ์เขียวในทางปฏิบัติ หลังจากออกนโยบายที่ชัดเจนและเป็นระบบ รัฐบาลกลางทำต่อมาก็คือการตั้งโจทย์ หรือกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนรวมถึงเงื่อนไขเวลาที่ต้องบรรลุเป้าหมายให้กับรัฐบาลท้องถิ่น โดยให้อำนาจรัฐบาลท้องถิ่นทำหน้าที่กำหนดแผนปฏิบัติการต่างๆ เองในระดับท้องถิ่น ตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกันก็ใช้วิธีการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการแข่งขันระหว่างพื้นที่ต่างๆ เช่น การจัดอันดับสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามที่สุดของประเทศจีน การกำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวระดับ A ถึง AAAAA ทำให้แต่ละพื้นที่แข่งขันกันพัฒนาพื้นที่ของตนให้โดดเด่นกว่าที่อื่นซึ่งได้ผลอย่างมาก

แม้ว่าประเทศจีนจะเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องความชัดเจนและความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ แต่หากมองอย่างวิพากษ์วิจารณ์ก็จะเห็นได้ว่า การดำเนินนโยบายภาครัฐหลายๆ อย่างของรัฐบาลจีนเป็นไปได้เฉพาะในบริบทการเมืองการปกครองแบบสังคมนิยมที่รัฐมีอำนาจรวมศูนย์อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เช่น นโยบายการเวนคืนที่ดิน การกำหนดรูปแบบการใช้พื้นที่และวิธีการดำรงชีพของประชาชน เป็นต้น ซึ่งไม่แน่ว่าจะเป็นวิธีการดำเนินนโยบายที่เบ็ดเสร็จเด็ดขาดเช่นนี้จะเป็วิธีการที่เหมาะสมที่ประเทศอื่นสามารถนำไปใช้ได้ หรือควรนำไปใช้ในบริบทสังคมนิยมการเมืองประเทศอื่นที่มีระบอบการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างจากจีน

(2) บริบทของท้องถิ่น และมรดกทางวัฒนธรรม

บริบทของท้องถิ่นและมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นก็เป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะถึงแม้ว่ารัฐบาลจีนจะมีบทบาทอย่างสูงในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท แต่มิได้หมายความว่าพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นได้ในชนบททุกหนแห่งในประเทศจีน มีเพียงพื้นที่ชนบทบางแห่งเท่านั้นที่มีจุดเด่นและศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมขึ้นในท้องถิ่น

ดังเช่นในกรณีของเมืองโบราณโจวจวง และลี่เจียง ทั้งสองกรณีต่างก็มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยโจวจวงนำเสนอตนเองในฐานะเป็นหมู่บ้านกลางน้ำแห่งเจียงหนาน และหมู่บ้านกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีน ในขณะที่ลี่เจียงเป็นถิ่นฐานของชนเผ่า纳西และต้นกำเนิดของวัฒนธรรมตงปา และเป็นหนึ่งในเมืองมรดกโลก ในมุมมองของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น ทั้งโจวจวงและลี่เจียงเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งที่กำลังเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จ รวมถึงเป็นกรณีศึกษานำร่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่ชนบทแห่งอื่นๆ ของจีน แต่การประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับโจวจวงและลี่เจียงก็เป็นเรื่องยาก หลายกรณีที่ไม่ประสบความสำเร็จมักได้แก่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีฐานมาจากการลอกเลียนแบบโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของบริบททั้งของท้องถิ่นตนเองและต้นแบบ ในช่วงทศวรรษที่ 1980 ได้เกิดกระแสการสร้างหมู่บ้านวัฒนธรรมไปทั่วประเทศจีน พื้นที่หลักๆ เช่น เซินเจิ้น ปักกิ่ง Kunming แต่ก็ไม่สามารถสืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน

แม้แต่โจวจวงเองก็เคยพยายามที่จะสร้างสรรค์ชุดการแสดงทางวัฒนธรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น โจวจวงสี่ฤดู ซึ่งก็ได้รับความสนใจหรือเรียกได้ว่าประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง แต่ก็ไม่อาจเทียบได้กับกรณีของลี่เจียงซึ่งเป็นต้นแบบและมีชื่อเสียงมากในเรื่องการแสดงทางวัฒนธรรมและดนตรีโบราณ纳西 ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีรากฐานสืบทอดมายาวนานในกลุ่มชนชาตินาซีแห่งลี่เจียง จุดเด่นของโจวจวงก็ยังคงเป็นหมู่บ้านเมืองโบราณที่แม้จะมีพื้นที่เพียงแค่ 0.47 ตารางกิโลเมตร แต่ยังคงรักษาสภาพสิ่งปลูกสร้างโบราณไว้ได้เป็นอย่างดี และเมื่อประกอบกับประวัติศาสตร์อันยาวนานของโจวจวงทำให้หมู่บ้านแห่งนี้เป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวและได้รับการยกย่องจากสถาปนิกที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของคนจีนว่า “เป็นสิ่งล้ำค่าของมณฑลเจียงซูและประเทศจีน”

(3) พลังของโลกาภิวัตน์ และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศ

อีกเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ บริบทโลกาภิวัตน์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ซึ่งมีทั้งแง่บวกและแง่ลบ รวมไปถึงองค์การระหว่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างที่เด่นชัดคือ บทบาทขององค์การยูเนสโกในกรณีของลี่เจียง หลังจากได้รับการประกาศเป็นมรดกโลกในปี 1997 ลี่เจียงเป็น

ที่รู้จักในเวทีโลก การเป็นเมืองมรดกโลกกลายเป็นจุดขายที่สำคัญของลี้เจียงในฐานะเมืองท่องเที่ยวและกลายเป็นตราสินค้าหรือแบรนด์ที่สร้างความโดดเด่นให้กับลี้เจียง กรณีของโจวจงก็เช่นกัน บทบาทของสื่อและโลกาภิวัตน์มีส่วนสำคัญที่ทำให้โจวจงเป็นที่รู้จักและเป็นเป้าหมายที่นักท่องเที่ยวอยากมาเยือน เช่น การเป็นฉากในภาพยนตร์ต่างประเทศ และได้รับการแนะนำว่าเป็นหมู่บ้านกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีนในงานชั่งไห่เอ็กซ์โปร์ (เซี่ยงไฮ้เอ็กซ์โปร์) การเดินทางมาเยือนของบุคคลสำคัญหรือผู้มีชื่อเสียงในระดับโลก เป็นต้น

พลังของโลกาภิวัตน์ไม่เพียงทำให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นเข้ามาเป็นจำนวนมากแล้ว ยังทำให้เกิดการไหลเข้ามาของนักลงทุนจำนวนมากจากทั่วประเทศและทั่วโลก ส่งผลให้เมืองเก่าเปิดสู่โลกภายนอก ซึ่งในด้านหนึ่งก็เป็นการดึงดูดทรัพยากรจากโลกภายนอกเข้ามาสู่ลี้เจียง แต่ในขณะเดียวกันก็นำพาความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาซึ่งลี้เจียงไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ อาคารสิ่งก่อสร้าง ยังรวมไปถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รูปแบบการประกอบอาชีพหรือวิถีชีวิตของชาวเมืองเก่า สิ่งที่โลกาภิวัตน์นำมาสู่ชนบทไม่ว่าจะจะเป็นเมืองเก่าลี้เจียงหรือโจวจงไม่ใช่แค่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี แรงงาน ทุน สินค้า วัฒนธรรม และแนวความคิดจากภายนอก ปัจจัยที่มีอิทธิพลเหล่านี้เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในชนบทจีน

(4) นวัตกรรมการบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

รูปแบบการบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามและไม่มีสูตรสำเร็จที่ตายตัวว่ารูปแบบที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร แต่ละกรณีจึงจำเป็นที่จะต้องค้นหารูปแบบหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับเงื่อนไขของแต่ละท้องถิ่น จากตัวอย่างของโจวจงและลี้เจียง แม้ว่าจะได้รับนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจากรัฐบาลกลางมาเหมือนกัน แต่รูปแบบการบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในโจวจงและลี้เจียงก็มีความแตกต่างกัน การบริหารจัดการพื้นที่หมู่บ้านกลางน้ำโจวจงอยู่ในความดูแลของบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซู จำกัด เป็นหนึ่งในบริษัทท่องเที่ยวที่มีประวัติยาวนานที่สุด ก่อตั้งขึ้นโดยมณฑลเจียงซู และบริหารงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น

รูปแบบการบริหารจัดการในโจวจวงมีลักษณะค่อนข้างรวมศูนย์และที่สามารถดำเนินการเช่นนี้ได้เนื่องจากพื้นที่เมืองโบราณโจวจวงมีขนาดเล็กและมีขอบเขตหรืออาณาบริเวณที่ค่อนข้างชัดเจน

ขณะที่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในลี่เจียงดำเนินการโดยใช้ระบบบริหารจัดการแบบองค์กรธุรกิจ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการแยกกันระหว่างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการบริหารวัฒนธรรม เพื่อสร้างระบบอุตสาหกรรมวัฒนธรรมชนชาติที่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจตลาดแบบสังคมนิยม โดยการสร้างระบบบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่มีการจัดสิทธิชัดเจน มีการแบ่งแยกอำนาจความรับผิดชอบชัดเจน แยกเอกชนและรัฐออกจากกันอย่างเด็ดขาด เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน บริษัทดนตรีโบราณน้ำชี วังตงปา บริษัทการแสดงภูเขาหิมะและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอื่นๆ ในลี่เจียงล้วนสร้างขึ้นตามระบบธุรกิจสมัยใหม่ จึงสามารถปรับตัวเข้ากับกลไกของเศรษฐกิจตลาดแบบสังคมนิยม และมีอำนาจความรับผิดชอบตามแบบธุรกิจสมัยใหม่ ทำให้การบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทต่างๆ มีความคล่องตัวและเป็นอิสระมากขึ้น

(5) ปฏิบัติการที่มาจากฐานของการสั่งสมความรู้และการวิจัย

ความสำเร็จของโจวจวงและลี่เจียงมาจากฐานความรู้ที่สั่งสมและการศึกษาวิจัยทั้งก่อนและหลังการดำเนินนโยบายและกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ จากการสำรวจเอกสารภาษาจีน พบงานศึกษาวิจัยจำนวนมากที่ให้ความสำคัญกับการศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จ ในกรณีโจวจวงมีการศึกษาวิจัยก่อนหน้านี้ที่จะมีการจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาโจวจวง และหลังจากมีการพัฒนาจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ในกรณีลี่เจียง นอกจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโบราณหลังจากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว จากการสำรวจเอกสารพบว่า ลี่เจียงมีฐานความรู้ที่สั่งสมจากการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานก่อนหน้านี้แล้ว ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 มีผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการต่างชาติจำนวนมากเดินทางมาสำรวจ ทำงาน และเผยแพร่ศาสนาที่ลี่เจียง หลังจากกลับไปประเทศของตนแล้วก็ได้ตีพิมพ์บทความและหนังสือที่เกี่ยวข้องออกมามากมาย ทำให้ลี่เจียงกลายเป็นสถานที่ที่ได้รับการกล่าวขานถึงในหมู่นักวิชาการด้านธรณีศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ดนตรี และศาสนา ฯลฯ ในยุโรปและอเมริกา

ในช่วงทศวรรษที่ 40 นักวิชาการอเมริกันเชื้อสายออสเตรเลีย J. F. Rock ได้ตีพิมพ์ชุดบทความที่เกี่ยวกับลี้เจียงในนิตยสาร “National Geographic” ผลงานเขียนของเขาที่ชื่อว่า “ราชอาณาจักรโบราณน่าพิศวงทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน” “สารานุกรมน่าพิศฉบับภาษาอังกฤษ” “ชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชาวน่าพิศ” ฯลฯ รวมทั้งผลงานเขียนของชาวรัสเซียที่ชื่อว่า Peter Goullart เรื่อง “ราชอาณาจักรที่ถูกลืม” (The Forgotten Kingdom) และผลงานเขียนของ James Hilton เรื่อง “เส้นขอบฟ้าที่หายไป” (Lost Horizon) ซึ่งใช้ภาคตะวันตกของอวิ้นหนาน (ยูนนาน) เป็นฉากของเรื่อง ฯลฯ ทำให้ลี้เจียงกลายเป็นดินแดนมหัศจรรย์ในจินตนาการของชาวตะวันตก

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมลี้เจียงทั้งเรื่องดนตรีโบราณน่าพิศและวัฒนธรรมตงปาลอย่างต่อเนื่องทั้งโดยชาวจีนและชาวต่างประเทศจนเกิดเป็นวิชาน่าพิศศึกษาได้กลายเป็นฐานวิชาการที่แข็งแกร่งและมีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของลี้เจียงและสร้างความโดดเด่นทางวัฒนธรรมให้กับลี้เจียงในเวลาต่อมา

8.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นและแนวทางการศึกษาวิจัยในอนาคต

1. แม้ว่าการดำเนินโครงการวิจัยนี้จะเผชิญกับอุปสรรคสำคัญคือ ข้อจำกัดเรื่องภาษา เนื่องจากมีเอกสารภาษาจีนเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังไม่มีกรรวบรวมและแปลเป็นภาษาไทยมาก่อน นักวิจัยต้องรวบรวม อ่าน คัดสรรและแปลเป็นภาษาไทยเองแทบทั้งสิ้น ซึ่งต้องใช้เวลาอย่างมาก แต่หากสามารถก้าวข้ามกำแพงภาษาไปได้ก็จะทำให้สามารถเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมจีนจากมุมมองและเสียงของคนจีนซึ่งเป็นแง่มุมที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นจีนศึกษาจากเอกสารภาษาจีนจึงเป็นแนวทางการศึกษาที่สำคัญและสมควรสนับสนุนให้มีการศึกษาต่อไป

2. การทำงานวิจัยภาคสนามในประเทศจีน โดยเฉพาะการลงพื้นที่ศึกษาภาคสนามระยะเวลายาวเป็นอีกแนวทางการศึกษาที่มีคุณค่าควรแก่การสนับสนุน เพราะสามารถช่วยให้เข้าถึงข้อมูลเชิงลึก และช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชนบทจีน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ “ชนบทจีน” กำลังเป็นสนามของการปะทะสังสรรค์ระหว่างพลังของจีนวิวัตน์ ท้องถิ่นวิวัตน์ และโลกาวิวัตน์ที่น่าสนใจและมีนัยสำคัญยิ่ง

3. การศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมเป็นอีกประเด็นสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจชนบทจีน และอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนมากยิ่งขึ้น และสามารถนำมาเป็นฐานความรู้หรือบทเรียน สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศไทยได้ เนื่องจากทุกวันนี้ แนวคิดและนโยบาย การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมีพลวัตสูงยิ่ง และได้แพร่ขยายไปทั่วโลก ท่ามกลางบริบททาง สังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

4. การศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมนอกภาคชนบท หรือการศึกษาอุตสาหกรรม วัฒนธรรมในโลกสมัยใหม่ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมร่วมสมัยในประเทศจีน เช่น ดนตรี เพลง ภาพยนตร์ สื่อโทรทัศน์ Animation งานออกแบบกราฟิก สื่อสิ่งพิมพ์ การจัดแสดง นิทรรศการ เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นสำคัญที่ควรมีการศึกษา เนื่องจากอุตสาหกรรม วัฒนธรรมในประเทศจีนมีขอบเขตกว้างขวางมาก และส่วนที่เกี่ยวข้องกับชนบทจีนเป็นเพียงส่วน หนึ่งเท่านั้น อีกทั้งส่วนที่อยู่ในขอบเขตที่สามารถศึกษาได้ในการวิจัยนี้ก็เป็นเพียงส่วนเล็กๆ ของปรากฏการณ์อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนเท่านั้น.

บรรณานุกรม

เพี้ยเลี้ยวทอง เขียน พรชัย ตระกูลวรานนท์ แปล. *พื้นที่ถิ่นแผ่นดินจีน สังคมวิทยาชนบทจีน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2553.

วรศักดิ์ มหัทธโนบล. *เศรษฐกิจการเมืองจีน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

สำนักนายกรัฐมนตรี. *เกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

Hall, John R., Neitz, Mary Jo and Battani, Marshall. 2003. *Sociology on Culture*. London and New York: Routledge.

Hass, Jeffrey K. 2007. *Economic Sociology: An Introduction*. London and New York: Routledge.

Hesmondhalgh, David. 2007. Cultural and Creative Industries. In *Handbook of Cultural Analysis*. edited by Tony Benner and John Frow, Oxford and Malden, MA: Blackwell.

Hesmondhalgh, David and Pratt, Andy C. 2005 Cultural Industries and Cultural Policy. In *International journal of cultural policy* 11 (1): 1-14.

Hesmondhalgh, David. 2007. *The Cultural Industries*. (2nd Edition) Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage Publications.

Hartley, John. (ed.) 2005. *Creative Industries*. Malden, MA and Oxford: Blackwell Publishing.

O'Connor, Justin. 2000. The Definition of the Cultural Industries in *The European Journal of Arts Education* 2(3): 15-27.

Throsby, David. 2001. *Economic and Culture*. UK: Cambridge University Press.

UNESCO. 1982. *Cultural Industries: A challenge for the future of culture*. Paris: The United Nations.

ภาษาจีน

- 蔡尚伟, 刘锐等:《文化产业比较案例》, 北京: 中国传媒大学出版社, 2009 年。
- 操建华:《旅游业对中国农村和农民的影响的研究》, 中国社会科学院博士学位论文, 2002 年。
- 陈立旭:《当代中国大众文化发展历程》,《文化研究》, 2006 年第 10 期。
- 陈益等:《九百岁的水镇周庄》, 西安: 西安地图出版社, 2010 年。
- 陈志强:《江南六镇古桥》, 呼和浩特: 远方出版社, 2004 年。
- 邓安球:《文化产业发展理论研究——兼论湖南文化产业发展》, 江西财经大学博士学位论文, 2009 年。
- 葛军莲:《周庄古镇旅游商业感知与调控机制研究》, 南京师范大学硕士学位论文, 2007 年。
- 韩骏伟, 胡晓明等:《文化产业概论》, 广州: 中山大学出版社, 2009 年。
- 和湛主编:《丽江古城》, 昆明: 云南民族大学出版社, 2003 年。
- 赫斯蒙德夫著, 张菲娜译:《文化产业》, 北京: 中国人民大学出版社, 2007 年。
- 胡慧林:《文化产业发展与中国新文化变革: 1998-2008》, 上海: 上海人民出版社, 2008 年。
- 金禅智:《韩国文化产业发展及其对中国的启示》, 对外经济贸易大学硕士学位论文, 2006 年。
- 江蓝生、谢绳武主编:《2001-2002 年: 中国文化产业报告》, 北京: 社会科学文献出版社, 2002 年。
- 昆山市周庄镇志编辑委员会:《周庄镇志》, 上海: 上海三联书店, 1992 年。
- 李金宏:《丽江古城》, 长春: 吉林出版集团, 2009 年。
- 李丽雅、黄芳:《论江南水乡古镇旅游资源的开发与保护——以周庄和同理为例》,《桂林旅游高等专科学校学报》, 2003 年第 2 期。
- 李之典主编:《名称丽江旧话》, 昆明: 云南民族出版社, 2006 年。
- 《名城丽江与中外名人》, 昆明: 云南民族出版社, 2006 年。
- 《纳西风俗东巴故事》, 昆明: 云南民族出版社, 2006 年。
- 《神奇的纳西东巴风情》, 昆明: 云南民族出版社, 2006 年。
- 《神奇的纳西东巴故事》, 昆明: 云南民族出版社, 2006 年。
- 丽江纳西族自治县志编纂委员会编纂:《丽江纳西族自治县志》, 昆明: 云南人民出版社, 2001 年。
- 刘燕:《旅游业的发展对丽江古城社会文化的影响》,《云南地理环境研究》, 2005 年第 17 卷。
- 罗崇敏:《中国现代产业体系发展论》, 昆明: 云南人民出版社, 2008 年。
- 木丽春:《东巴文化通史》, 北京: 中国炎黄文化出版社, 2008 年。
- 《丽江古城史话》, 北京: 民族出版社, 1996 年。
- 马惠娣:《未来 10 年中国休闲旅游业发展前景展望》,《齐鲁学刊》, 2002 年第 2 期。
- 沈进成、王博文:《民俗体验对游客意象及忠诚度影响关系研究——以奋起湖地区为例》,《旅游管理研究》, 2005 年第 2 期。

- 宋培义：《文化产业经营管理成功案例解读》，北京：中国广播电视出版社，2008年。
- 苏晓波：《旅游发展与历史陈振商业功能转化——以丽江大研古镇为例》，中山大学硕士学位论文。
- 《文化产业振兴规划》，北京：人民出版社，2009年。
- 危良华、单鹏飞《江南水乡印象之追忆、反思和重塑——以水乡周庄为例》，《小城镇建设》，2009年。
- 巫宁：《探险旅游者需要、动机及行为过程的心理学分析》，《开思九州旅游规划网》，2004年。
- 吴江地方志编纂委员会编：《吴江县志》南京：江苏科学技术，1994年。
- 徐致鹰、雷秋生、朱剑刚主编：《苏州地理》，苏州：古吴轩出版社，2010年。
- 徐致云：《周庄古镇旅游感知及旅游地生命周期研究》，安徽师范大学硕士学位论文，2005年。
- 宣科：《纳西古乐》，《玉龙山》，1995年第1期。
- 闫金亮、李吉跃、张桂荣：《中国民众旅游动机与行为研究》，《中国科技论文在线》。
- 杨杰宏：《丽江本土文化产业的调查与总结——以纳西古乐、东巴宫为例》，《民族艺术研究》，2006年第9期。
- 于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007年。
- 于素梅：《我国不同群体参与体育旅游的动机调查与分析》，《广州体育学院学报》，2007年第4期。
- 云南减灾年鉴编委会编：《云南减灾年鉴》（1996-1997），昆明：云南科技出版社，1999年。
- 曾傅伟：《旅游小城镇：城镇化新选择——旅游小城镇建设理论与实践》，北京：中国旅游出版社，2010年。
- 张寄寒：《名人与周庄》，西安：西安地图出版社，1996年。
- 张晓燕、张善芹、马勋：《我国自驾车旅游者行为研究——以华北地区为例》，《旅游学刊》，2006年第9期。
- 掌庆琳、洪雅芳、吴淑玲：《原住民节庆活动期间民宿游客动机之研究》，《运动休闲餐旅研究》，2006年第6期。
- 赵践、周潮：《旧时老周庄》，北京：中国青年出版社，2002年。
- 中国地图出版社编：《中华人民共和国行政区划手册》，北京：中国地图出版社，2010年。
- 周文林主编：《宣科与纳西古越》，昆明：云南美术出版社，2008年。
- 周有佳：《阳朔县民居旅游发展情况的调查》，《计划与市场探索》，2002年第2期。
- 周正兵：《文化产业导论》，北京：经济科学出版社，2009年。
- 自宗晓莲：《丽江古城民居客栈业的人类学考察》，《云南民族学院学报》（哲学社会科版），2002年第4期。
- 邹开敏《民宿：休闲度假旅游的一种探索——江苏周庄为例》，《乡村旅游》，

2008 年第 8 期。
邹益民、董艳琳：《基于游客体验的家庭旅馆经营策略研究》，《桂林旅游高等专科学校学报》，2006 年第 2 期。

เว็บไซต์

<http://www.unesco.org/culture/industries>. [Accessed 18 Nov. 2010]
www.china.com.cn . [Accessed 26 Nov. 2010]
<http://thai.cri.cn/247/2010/11/22/233s181880.htm>. [Accessed 22 Nov. 2010]
<http://thai.cri.cn/247/2010/10/08/227s180382.htm>. [Accessed 08 Oct. 2010]
http://th.rivermk.com/mgh0912/d_jrzg11.html. [Accessed 09 Mar. 2011]
<http://www.tczj.net/sfw/show/news.asp?id=68>. [Accessed 31 Aug 2010]
http://www.ks.gov.cn/929_ksgl.html&ID=920. [Accessed 12 Feb. 2010]
www.Zhouzhuangtour.com. [Accessed 28 Jan. 2011]
<http://www.lijiang.gov.cn/index.htm>. [Accessed 08 May. 2011]
<http://www.Softime.cn>. [Accessed 08 May. 2011]
www.njgs.xxgk.yn.gov.cn. [Accessed 08 May. 2011]
http://www.zhouzhuang.net/DB_jieshao.asp?id=15. [Accessed 28 Jan. 2011]
http://www.zhouzhuang.net/DB_jieshao.asp?id=15. [Accessed 28 Jan. 2011]

ภาคผนวก ก

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน มณฑลเจียงซู และมณฑลยูนนาน

4.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国: People's Republic of China – PRC)¹

People's Republic of China (PRC):
Administrative Divisions & Territorial Disputes

แผนที่ประเทศจีน

¹แหล่งที่มาของข้อมูล เข้าถึงเมื่อวันที่ 28 ธ.ค.2553 :

เว็บไซต์ฐานข้อมูลประเทศจีน

<http://www.chinatoday.com/city/jiangsu.htm>

ภูมิศาสตร์

เป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออก และมีพื้นที่ประมาณ 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากประเทศรัสเซียและแคนาดา พรมแดนติดกับ 15 ประเทศ คือ เวียดนาม ลาว พม่า อินเดีย ภูฏาน เนปาล ปากีสถาน อัฟกานิสถาน ทาจิกิสถาน คีร์กีซสถาน คาซัคสถาน รัสเซีย มองโกเลีย และเกาหลีเหนือ

จีนแผ่นดินใหญ่ถูกขนานทางตะวันออกไปทางใต้ด้วยทะเลเหลือง ทะเลจีนตะวันออก และทะเลจีนใต้ โดยมีพื้นที่น้ำรวม 4.73 ล้านตารางกิโลเมตร สำหรับทะเลเหลือง ทะเลจีนตะวันออก และทะเลจีนใต้ เป็นส่วนประกอบของมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งมีเกาะน้อยใหญ่ถึง 5,400 เกาะ จึงทำให้ประเทศจีนมีอาณาเขตทางทะเลที่ใหญ่มาก เกาะที่ใหญ่ที่สุดมีเนื้อที่ 36,000 ตาราง กิโลเมตร คือ ไต้หวัน ตามด้วยเกาะไหหลำ 34,000 ตาราง กิโลเมตร โดยเกาะ เตี้ยวอีวี่ไถ ซึ่งอยู่ทางตะวันออกของเกาะไต้หวันเป็นเกาะที่อยู่ทางตะวันออกสุดของจีน เกาะน้อยใหญ่ รวมถึงหินโสโครก และหมู่ปลา ในทะเลจีนใต้ เป็นที่รู้จักในฐานะหมู่เกาะทะเลจีนใต้ ซึ่งแบ่งออกเป็นตงซา ซีซา จงซา และหนานซา รวม 4 กลุ่ม

พื้นที่ทางด้านตะวันตกของจีนเป็นแนวเทือกเขาสูงชันและที่ราบสูงทิเบต มีเทือกเขาที่สำคัญคือเทือกเขาหิมาลัย ซึ่งมีจุดสูงสุดคือยอดเขาเอเวอเรสต์ ทางด้านเหนือของที่ราบสูงเป็นที่ราบแอ่งกระทะขนาดใหญ่ คือ แอ่งทาลิม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่แห้งแล้งมาก เป็นที่ตั้งของทะเลทรายอาทากามา ส่วนแม่น้ำที่สำคัญในประเทศจีนและมีต้นกำเนิดในประเทศจีนได้แก่ แม่น้ำเหลือง แม่น้ำแยงซี แม่น้ำโขง และแม่น้ำสาละวิน

สาธารณรัฐประชาชนจีนอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์จีน ตั้งแต่ก่อตั้งเป็นสาธารณรัฐขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2492 โดยใช้ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ รวมอำนาจสู่ศูนย์กลาง มีประธานาธิบดี คือ นายหู จิ่นเทา รองประธานาธิบดี คือ นายสี จิ้นผิง และนายกรัฐมนตรี คือ นายเวิน จยาเป่า มีเมืองหลวง คือ มหานครเป่ย์จิง(ปักกิ่ง)

คำว่า จีนแผ่นดินใหญ่ ใช้เรียกส่วนของจีนที่อยู่ภายใต้การปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ส่วนใหญ่จะยกเว้นเขตบริหารพิเศษ 2 แห่ง คือ ฮองกง และมาเก๊า) บางคนนิยมเรียกสาธารณรัฐประชาชนจีนว่า จีนแดง (Red China) โดยเฉพาะผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับจีน

การแบ่งเขตการปกครอง

เขตการปกครองตามรัฐธรรมนูญของจีน มี 3 ระดับ ได้แก่ มณฑล อำเภอ และ ตำบล แต่ในปัจจุบันได้เพิ่มมาอีก 2 ระดับ คือ จังหวัด และ หมู่บ้าน ซึ่งถ้านำมาเรียงใหม่จะได้เป็น มณฑล จังหวัด อำเภอ ตำบล และ หมู่บ้าน

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีอำนาจการปกครองเหนือ 22 มณฑล (省) และรัฐบาลจีนยังถือไต้หวัน(ไต้หวัน) (台湾) เป็นมณฑลที่ 23 อีกทั้งอ้างสิทธิเหนือเกาะต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ นอกจากนี้มณฑลแล้วยังมีเขตปกครองตนเอง (自治区) 5 แห่ง ซึ่งมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่มาก มีเทศบาลนคร (直辖市) 4 แห่ง สำหรับเมืองที่ใหญ่ที่สุดในจีน และเขตบริหารพิเศษ (Special Administrative Regions, SARs) (特别行政区) ที่จีนเข้าไปปกครอง การแบ่งพื้นที่การปกครองเป็นดังนี้

มณฑล

อันฮุย (安徽省)

ฝูเจี้ยน (福建省) (ฮกเกี้ยน)

กานซู (甘肃省)

กว่างตง (广东省) (กวางตุ้ง)

กุ้ยโจว (贵州省)

ไห่หนาน (海南省) (ไหหลำ)

เหอเป่ย์ (河北省)

เฮยหลงเจียง (黑龙江省)

เหอหนาน (河南省)

หูเป่ย์ (湖北省)

หูหนาน (湖南省)

เจียงซู (江苏省)

เจียงซี (江西省) (ก้งไต่)

จีหลิน (吉林省)

เหลียวหนิง (辽宁省)

ชิงไห่ (青海省)

ส่านซี (陕西省)

ซานตง (山东省)

ซานซี (山西省)

ซื่อชวน (四川省) (เสฉวน)

ยูนนาน (云南省) (ยูนนาน)

เจ้อเจียง (浙江省)

เขตปกครองตนเอง

กว่างซีจ้วง (广西壮族自治区) (กวางสี)

มองโกเลียใน (内蒙古自治区)

หนิงเซี่ยหุย (宁夏回族自治区)

ซินเจียงอุยกูร์ (新疆维吾尔自治区)

ซีจ้าง (西藏自治区) (ทิเบต)

เทศบาลนคร

เป่ย์จิง (北京直辖市) (ปักกิ่ง)

ชั่งไห่ (上海直辖市) (เซี่ยงไฮ้)

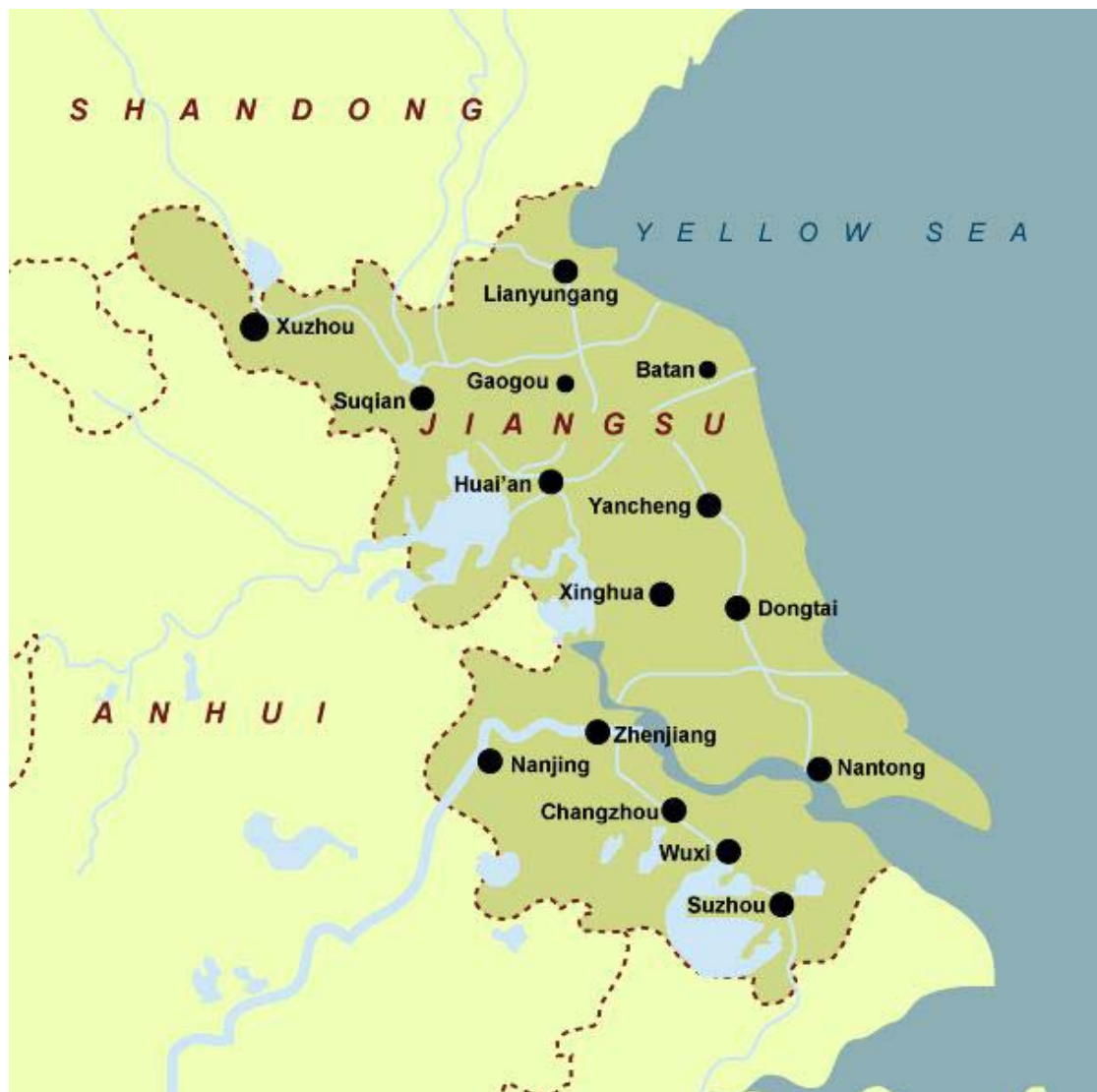
เทียนจิน (天津直辖市) (เทียนสิน)

ฉงชิ่ง (重庆直辖市) (ฉงกิง)

เขตบริหารพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน

เซี่ยงกั่ง (香港特别行政区) (ฮ่องกง)

เอ๋าเหมิน (澳门特别行政区) (มาเก๊า)

แผนที่มณฑลเจียงซู

4.2 มณฑลเจียงซู¹

มณฑลเจียงซู (江苏省) ชื่อย่อ ซู (苏) ชื่อ “เจียง” มาจากเมืองเจียงหนิง หรือ หนานจิงในปัจจุบัน และ “ซู” มาจากชื่อเมืองซูโจว ตั้งอยู่ตอนกลางของดินแดนชายฝั่งทะเลตะวันออกของประเทศจีน บนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซีเกียง(ฉางเจียง) มีเนื้อที่ราว 102,600 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ ราว 68 เปอร์เซ็นต์ ประกอบด้วยที่ราบซูหนัน เจียงหวย หวงหวย และปิ่นไฮ่ อาณาเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ มณฑลชานตง ทิศใต้ ติดต่อกับ มณฑลเจ้อเจียง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ มณฑลอันฮุย ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลจีนตะวันออก มีดินแดนติดชายฝั่งทะเลยาวกว่า 1,000 กิโลเมตร นอกจากนี้ ยังมีแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ 2 แหล่ง คือ ทะเลสาบไท่หู และหองเจ้อหู มีเมืองเอกชื่อว่าหนานจิง(หนานกิง)

ประชากร

เป็นมณฑลที่มีจำนวนประชากรหนาแน่นที่สุดในจีน โดยจำนวนประชากรในปี 2552 ราว 77,245,000 คน โดยส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ขณะที่ ชนชาติอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ที่นั่น คือ แมนจู และ หุย

ภูมิอากาศ

มณฑลเจียงซู ตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบอบอุ่นต่อเนื่องกับเขตภูมิอากาศร้อนชื้น ตอนเหนือตั้งแต่ที่ราบลุ่มแม่น้ำหวยเหอ รับอิทธิพลลมมรสุมเขตอบอุ่นชื้น ในฤดูหนาว อากาศหนาวจัดไม่ค่อยมีฝนแต่ ทางใต้มีอากาศร้อนชื้น และฝนชุกฤดูหนาวอุณหภูมิไม่เย็นจัด อุณหภูมิเฉลี่ย 13-16 องศาเซลเซียส เดือนมกราคมเป็นช่วงที่มีอากาศหนาวที่สุดอุณหภูมิเฉลี่ย 3 องศา ถึง -3 องศาเซลเซียส เดือนกรกฎาคมซึ่งเป็นเดือนที่ร้อนที่สุดของปี อุณหภูมิเฉลี่ย 26-29 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งมณฑลอบอุ่นไม่ร้อนไม่หนาวจัด ปริมาณน้ำฝนพอเหมาะ

¹แหล่งที่มาของข้อมูล เข้าถึงเมื่อวันที่ 29 ธ.ค.2553 :

เว็บไซต์ฐานข้อมูลประเทศจีน

<http://www.chinatoday.com/city/jiangsu.htm>

เว็บไซต์ฐานข้อมูลจากมูมจีน เอเอสทีวีผู้จัดการออนไลน์

http://phoebus.manager.co.th/bforce/viewhtml_backup.asp?newsid=4621786629557

เขตการปกครอง

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 เมือง ได้แก่ หนานจิง ชูโจว อู่ซี ฉางโจว หนานทง หย่งโจว เจิ้นเจียง เหลียนอวี่กั๋ง ฉูโจว เหียนเฉิง หว่ยอิน ไทโจว ชู่เซี่ยน และไห่อิน โดยมีนคร หนานจิง(หนานกิง) เป็นเมืองเอกของมณฑล

เศรษฐกิจ

เจียงซูเป็นมณฑลแห่งข้าวอู่น้ำ อีกทั้งมีระบบชลประทานที่ส่งเสริมการเกษตร โดยใช้ ปaddy ข้าว ข้าวสาลี ข้าวโพดและข้าวฟ่าง สำหรับพืชผลที่ทำรายได้หลักให้กับมณฑล คือ ฝ้าย ถั่วเหลือง ถั่วลิสง กาแฟผลองุ่น งา พืชจำพวกป่าน ปอ และชา ผลิตภัณฑ์อื่นๆ อาทิ สารระเหย ไม้ไผ่ พืชสมุนไพร แอปเปิ้ล ลูกแพร์ ลูกพีช โลควอท เปะก๊วย และรังไหม และสัตว์น้ำอันอุดมสมบูรณ์ รายได้จากผลผลิตทางการเกษตรของเจียงซูมีมูลค่าประมาณ 84,500 ล้านดอลลาร์ต่อปี

จีดีพี หรือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของมณฑลเจียงซูสูงเป็นอันดับสองรองจากมณฑลกวางตุ้ง โดยจีดีพีต่อหัวในปี 2552 เท่ากับ 44,232 หยวน ขณะที่จีดีพีประจำปี 2552 เท่ากับ 3.41 แสนล้านหยวน

ทรัพยากร

มณฑลเจียงซูได้มีการค้นพบสินแร่และทรัพยากรธรรมชาติกว่า 120 ชนิด เช่น ถ่านหิน น้ำมันปิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติ แร่โลหะมี ชัลเฟอร์หรือกำมะถัน ฟอสฟอรัส แกลิโอไซด์ียม ผลึกหิน เป็นต้น แร่โลหะ เช่น ทองแดง ตะกั่ว สังกะสี เงิน แมงกานีสและสตรอนเตียม เป็นต้น

อุตสาหกรรม

ตั้งแต่ปี 2492 เจียงซูได้พัฒนาอุตสาหกรรมหนัก อาทิ อุตสาหกรรมเคมี และวัสดุก่อสร้าง โดยอุตสาหกรรมที่สำคัญของเจียงซู คือ อุตสาหกรรมเครื่องกล เครื่องใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ และรถยนต์ เมื่อไม่นานมานี้ รัฐบาลได้ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์ โดยคาดว่าจะในปี 2555 อุตสาหกรรมดังกล่าวจะสร้างรายได้ได้ถึง 1 แสนล้านหยวน

มณฑลเจียงซูมีปริมาณการผลิตรวมในด้านอุตสาหกรรมเครื่องจักรสูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ แม้แต่การผลิตและพัฒนาด้านอุปกรณ์โทรคมนาคม สถานีวิทยุ ดาวเทียม คอมพิวเตอร์ ตลอดจนเทคโนโลยีขั้นสูงอื่นๆ ล้วนมีศักยภาพอยู่ในระดับแนวหน้าของประเทศ

กลุ่มบริษัทและโรงงานอุตสาหกรรมเคมีในนานกิงต่างได้ริเริ่มบุกเบิกงานด้านอุตสาหกรรมเคมีเป็นเจ้าแรกของประเทศ และยังมีบริษัทประกอบอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขนาดใหญ่ระดับชาติ

ในขณะนี้ เจียงซูได้กลายเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่ใหญ่ที่สุดทางภาคใต้ของประเทศ สำหรับอุตสาหกรรมผลิตรถยนต์มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมสิ่งทอซึ่งจัดเป็นอุตสาหกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมประจำถิ่น เจียงซูยังเป็นผู้เกิดของการส่งเสริมอุตสาหกรรมในระดับท้องถิ่น (乡镇企业) ซึ่งมูลค่าการผลิตในกิจการระดับท้องถิ่นมีสัดส่วนเกิน 80% ของมูลค่าการผลิตรวมของสังคมเกษตรทั้งหมด และเกิน 60% ของปริมาณรวมเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของมณฑล

4.3 เมืองซูโจว¹

ซูโจว เดิมมีชื่อว่า เมืองอู่, อู่ตู, อู่จิง, ตงอู่, อู่เหมิน ปัจจุบันเรียกโดยย่อว่า “ซู” ซูโจวมีประวัติศาสตร์ที่จารึกเป็นลายลักษณ์อักษรประมาณ 4,000 กว่าปี ก่อตั้งเมืองเมื่อ 514 ปีก่อนคริสตกาล เป็นหนึ่งใน 24 เมืองที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ได้รับการพิจารณาเป็นอันดับต้นๆของจีน อีกทั้งเป็นเมืองที่เป็นจุดชมทัศนียภาพและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจีน

ซูโจวเป็นเขตที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูงแห่งหนึ่งของจีน เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและการขนส่งสินค้าของมณฑลเจียงซู อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม ศิลปะ การศึกษา และการจราจรขนส่ง ในปี 2009 รายงานการแข่งขันทางเศรษฐกิจของแต่ละเมืองในประเทศจีนจัดอันดับให้ซูโจว อยู่ในอันดับที่ 9 จาก 10

นับตั้งแต่ก่อตั้งเมืองซูโจวเมื่อ 514 ปีก่อนคริสตกาลเป็นต้นมา เมืองนี้ก็กลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในเขตเจียงหนานของจีนมาอย่างยาวนาน ต่อมาก็พัฒนากลายมาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในเขตภาคใต้ เขตฮว่าตงและระดับประเทศตามลำดับ ปัจจุบันเป็นเมืองที่มีการพัฒนารวดเร็วที่สุดในจีน และเป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจที่พัฒนาเร็วที่สุดแห่งหนึ่งของจีน เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญในเขตดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำฉางเจียง(แยงซีเกียง) และเป็นเขตศูนย์กลางอุตสาหกรรมในเขตซูโจวทางใต้ มีท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดในประเทศและในเอเชีย นั่นคือท่าเรือเจียงซู1 ท่าเรือขนส่งสินค้าเน่ยเหอ ท่าเรือซูโจว(ท่าเรือ

¹แหล่งที่มาของข้อมูล เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ม.ค.2554:

เว็บไซต์ไปรษณีย์ <http://baike.baidu.com/view/2239.htm>

ใหญ่เป็นอันดับเก้าของจีนแผ่นดินใหญ่ มีทางหลวงและทางสายพิเศษที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองซูโจวกับเมืองใหญ่อื่นๆในประเทศจีน การจราจรขนส่งมีความสะดวกเป็นอย่างยิ่ง ถัดตามสถิติรวมทางเศรษฐกิจ ซูโจวเป็นเมืองใหญ่ที่อยู่ในอันดับห้ารองจากเซี่ยงไฮ้ ปักกิ่ง กวางโจว เซินเจิ้น สวรรค์บนดินในอดีตจะกลายเป็นสวรรค์บนดินแห่งใหม่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมากกว่าเดิม

ข้อมูลเชิงกายภาพ

ซูโจวตั้งอยู่ริมทะเลสาบไท่หู บริเวณปากแม่น้ำแยงซีเกียงทางตอนใต้ เชื่อมโยงโดยเส้นทางรถไฟสายจีงชู่ และทางหลวงสายจีงชู่ เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

อาณาเขตของซูโจว ทิศตะวันออกติดเซี่ยงไฮ้ ไกล่ทะเลตงไห่ ตะวันตกติดทะเลสาบไท่หู ติดกับเมืองอู๋ซี ฝั่งตรงข้ามทะเลสาบคือเมืองฉางโจว ตอนเหนือติดแม่น้ำแยงซีเกียง ทางใต้ติดมณฑลเจ้อเจียง บริเวณเมืองเจียชิ่ง

เมืองนี้ตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่ม เป็นที่ราบ 55% ของพื้นที่ทั้งหมด น้ำท่าอุดมพื้นดินสมบูรณ์ ผลผลิตทางการเกษตรมีจำนวนมาก ปริมาณน้ำฝนมาก พื้นที่นอกเมืองปลูกข้าว น้ำใสเห็นปลาแหวกว่าย ผลผลิตทางการเกษตรอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตที่สำคัญได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวสาลี ผักกวางตุ้ง ดอกฝ้าย ตัวไหม ผลไม้ป่า ซาปี้หลอซุน ปลาเตาอีวี่ ในแม่น้ำฉางเจียง ปลาเงินในทะเลสาบไท่หู ปูในทะเลสาบหยางเจิง ซูโจวคือเมืองแห่งข้าวปลาอาหารอันมีชื่อเสียง และเป็นนครแห่งแพรไหม เป็นสวรรค์บนดิน

การแบ่งเขตการปกครอง

แบ่งออกเป็น 11 เขต มี 6 เขตที่ปกครองโดยตรง คือ เขตจินซาง เขตซางล่าง เขตผิงเจียง เขตหู่ชิว เขตหูจง เขตเซี่ยงเจิน มี 5 เขตปกครองพิเศษ คือ เขตฉางสู เขตฉางเจียถั่ง เขตไท่ซาง เขตคุนชาน เขตอู๋เจียง

ข้อมูลประชากร

มีประชากรทั้งหมด 2,402,100 คน มีผู้จดทะเบียนอาศัยอยู่ชั่วคราวราว 4,720,000 (สถิติจากปี 2009)

ซูโจวเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ริมชายฝั่งทะเลที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่กันอย่างกระจุกกระจาย มีทั้งหมด 47 เผ่า มีประมาณ 16,000 คน คิดเป็น 2% จากประชากรทั้งหมด หนึ่งในนั้นคือเผ่าหู่ซิ่งมี

อยู่ 3,700 คน คิดเป็น 23.13% จากชนกลุ่มน้อยทั้งหมด ในกลุ่มชนกลุ่มน้อยนี้มีเผ่าที่มีจำนวนประชากรมากกว่า 1,000 คน ได้แก่เผ่าหุย เผ่าจ้วง เผ่าเฉาเสียน (เกาหลี่) เผ่าเหมียว(แม้ว) เผ่าจู้เจีย เผ่าที่มีประชากร100คนขึ้นไปได้แก่ เผ่ามองโกล เผ่าแมนจู เผ่าปู้จี้ เผ่าตัง เผ่าอี เผ่าไป เผ่าอิเบต เผ่าอูยกูร์ เผ่าเย้า เผ่าเซอ เผ่าเกอเหล้า ในเขตเมืองซูโจวมี 39 ชนเผ่า มีจำนวน 5,200 คน ในนั้นมีเผ่าหุยอยู่ 2,515 คน คิดเป็น 72% จากประชากรทั้งหมด

ภูมิอากาศ

ซูโจวตั้งอยู่ในเขตอบอุ่น มี 4 ฤดู อากาศอบอุ่น ปริมาณน้ำฝนมาก อยู่ในเขตภูมิอากาศลมมรสุม อบอุ่นขึ้นทางตอนเหนือของเอเชีย ปริมาณน้ำฝนคิดเป็น 1,100 มิลลิเมตรต่อปี อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 15.5 องศาเซลเซียส ต่อปี อุณหภูมิเฉลี่ย 2.5 เซลเซียสต่อเดือน อุณหภูมิเฉลี่ยต่อรอบปี 7 เดือน คือ 28 องศาเซลเซียส

ศาสนา

ในเมืองซูโจวมี 5 ศาสนาใหญ่ คือ พุทธ เต๋า อิสลาม คริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ศาสนสถานที่สำคัญ เช่นของศาสนาเต๋าดังแก่ เสวียนเมี่ยงกวน ตั้งอยู่ที่ถนนกวนเจียน อี้วี่ฮว่านกวน(อยู่ในเขตหยวนซู่) เจิงฮว่างเมี่ยว (ตั้งอยู่ในเขตถนนจิ้งเต๋อ) ช่างเจินกวน (บนเขาฉงหลง) ศาสนสถานในศาสนาพุทธมี วัดซีหยวน วัดห่านซานซื่อ วัดเป่ย์ถ่าเป่าเอิน(อยู่ที่ถนนเหยินหมิน) วัดเหวินซาน วัดหลิงเหยียนซาน (อำเภอม่ตู) วัดเปาซาน(ตั้งอยู่ที่เกาะซีซาน เขตอู๋จง) วัดจ้งหยวนในเขตหยวนซี วัดไหลเฟิง วัดซิงฝูในเขตฉางสู วัดหย่งซิงเขาเฟิงฮว่างเมืองจางเจียง วัดชวงซิง วัดเสียวจี้ฮว่า แขวงผิงว่างเมืองอู๋เจียง วัดไห่ฉางในคุนซาน ศาสนสถานในศาสนาอื่นได้แก่ โบสถ์เซนต์จอห์น โบสถ์อะพอสเทิล โบสถ์หยางเจียเฉียว มัสยิดสี่ลู่ไท่ผิงฝาง เป็นต้น

การท่องเที่ยวในซูโจว

ซูโจวมีชื่อเสียงในเรื่องของสวนป่าและเป็นเมืองแห่งสายน้ำ ประวัติศาสตร์อันยาวนานของสวนป่านั้นอาจย้อนไปถึงเมื่อราวห้าร้อยปีก่อนคริสตกาล ถึงสวนป่าของกษัตริย์แคว้นฉู่ในยุคชุนชิว สวนป่าส่วนบุคคลที่พบในบันทึกประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดคือสมัยจิ้นตะวันออก (ในช่วงศตวรรษที่สี่) นั่นคือสวนป่าปี้เจียงที่กู่ปี้เจียงเป็นผู้สร้าง ตั้งแต่นั้นมาการสร้างสวนปาก็เริ่มมีความนิยม เกิดเป็นสวนป่าอันมีชื่อเสียงมากมาย ในยุคราชวงศ์หมิง-ชิง ซูโจวกลายเป็นเขตสร้างสวนป่าที่เจริญรุ่งเรืองมากที่สุด สวนป่าส่วนบุคคลมีอยู่ทั่วเมืองซูโจว ทั้งในและนอกเมือง ตลอดช่วงศตวรรษที่16-18 ซูโจวมีสวนป่ามากกว่า 200 กว่าแห่ง ปัจจุบันยังเหลือสวนป่าที่มีสภาพดีอยู่จำนวน 10

แห่ง ด้วยเหตุนี้ชูโจวจึงมีฉายาว่า สรวงสวรรค์บนดิน ชูโจวเป็นเมืองเก่าแก่ที่สุดที่ยังคงมีสภาพให้เห็นอยู่จนถึงทุกวันนี้ ชูโจวเป็นศูนย์กลางการปกครองของแคว้นอู่ในสมัยยุคชุนชิว พระเจ้าอู่ตี้ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตกได้ถือเอาเมืองชูโจวเป็นศูนย์กลางการปกครอง และเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเขตเจียงหนาน

ชื่อหมาเขียนเรียกเมืองแห่งนี้ว่าเป็น “เมืองหลวงแห่งเจียงหนาน” (จาก บันทึกประวัติศาสตร์ ตอน ฮว่อจื่อเหลียนหวน) ในสมัยชง เศรษฐกิจทั้งประเทศจีนยังศูนย์กลางมาอยู่ที่เมืองนี้ ลูฮิวไ้ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “เป็นหนิวส่วยจ่าจี้” ว่า “ชูโจวอุดม ใต้ฟ้าสมบูรณ์” คนในสมัยชงเลยเรียกว่าเป็นคำพูดว่า “เบื่องบนมีสวรรค์ เบื่องล่างมีชูโจวและหังโจว” และชูโจวก็เป็นยอดแห่งทิวทัศน์ในเขตตงหนาน ในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง ได้กล่าวถึงเมืองนี้ว่าเป็นหนึ่งในศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประเทศที่คอยตระเตรียมสิ่งทั้งหลายไว้ให้ผู้คน เจาแสวะฉิน ได้บรรยายถึงเมืองชูโจวว่าเป็นดินแดนที่มีกลิ่นอายอันเฟื่องฟูด้วยวรรณคดีอันดั่งต้นของโลก “สวนป่าชูโจวเป็นหนึ่งในโลก” สวนป่าชูโจวเป็นการผสมผสานด้านศิลปะทางสถาปัตยกรรม ทิวทัศน์ภูเขาและสายน้ำ ดอกไม้ การแกะสลัก และศิลปะการวาดภาพเข้าไว้ด้วยกัน รวมเอาความงามตามธรรมชาติและศิลปะเข้าไว้ด้วยกันเป็นอันเดียว ก่อตัวเป็นภาพที่เปลี่ยนแปลงรูปลักษณะอยู่ตลอดเวลา

ชูโจวทั้งเมืองมีสวนป่าอยู่ 60 แห่ง มีหน่วยงานดูแลสวนป่า 538 แห่ง ในนั้นเป็นหน่วยงานระดับชาติถึง 34 แห่ง “สวนป่าเจียงหนานเป็นหนึ่งในโลก สวนป่าชูโจวเป็นหนึ่งในเจียงหนาน ในปัจจุบันสวนป่าที่มีสภาพสมบูรณ์ตามแบบโบราณนั้น มีอยู่ 60 แห่ง ในนั้นมี สวนจวอเจิ้งหยวน และ สวนหลิวหยวน ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 4 สวนที่มีชื่อเสียงของจีน และยังมีอีก 9 แห่ง ได้แก่ สวนหวังซือหยวน ฮว๋านชีวซานจ้วง และ ซางล่างถึง ซือจื่อหลิน อี้ผู่ โอ้วหยวน ฝูยซือหยวน ที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในบัญชีรายชื่อมรดกโลก องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เมื่อเดือนธันวาคม ปี 1997 ถึงเดือนพฤศจิกายนปี 2000

ของดีของเด่นเมืองชูโจว

- ชาปี้หลอซุน เป็นหนึ่งในสิบชาติที่มีชื่อเสียงของจีน เดิมมีชื่อว่า “เซียซาเหรินเซียง” จักรพรรดิคังซีตั้งชื่อให้ว่า “ปี้หลอซุน” ถือว่าเป็นของบรรณาการที่มีค่ายิ่ง นอกจากนี้ ชาเซียวฉาง สุเจี้ยนเหมิน และชาเจิ้นหนุกก็เป็นชาชั้นดีของชูโจวเช่นกัน

- ลูกอมเมื่อน้ำตาลชูโจว เป็นที่เลื่องลือทั่วแผ่นดินจีน มีสี่ชนิดใหญ่ได้แก่ หมิงฮว่อ ฉ่าวฮว่อ หว่วนถาง และเพ่อเว่ย จากทั้งหมด 150 ผลิตภัณฑ์ เช่นหว่วนถาง ชงจื่อ จังจื่อถาง เจียวเซียเพี้ยน

ซานเซ่อซ่งจื่อห้วนถาง ซุ่ยซ่งถาง ซ่งจื่อหนานจ่าวถาง หนึ่งในนั้นมีจิ้งจอกถางที่ผลิตโดยใจจื่อใจ
เพียงเจ้าเดียว มีชื่อเสียงที่สุด

- ผลไม้เคลือบน้ำตาลชูโจว การผลิตผลไม้เชื่อมน้ำตาลของชูโจวนั้นตามประวัติความเป็นมาคงต้องย้อนไปในยุคของสามก๊ก ในสมัยราชวงศ์ซ่งผลไม้เคลือบน้ำตาลชูโจวเป็นยุคที่รุ่งเรืองที่สุด หนึ่งในนั้นคือจางเสียงเฟิงถือว่าเป็นผลไม้เคลือบน้ำตาลที่มีชื่อเสียงที่สุด ซึ่งเป็นของทานในราชสำนักมาแต่เดิม ผลไม้เคลือบน้ำตาลของชูโจวมียุ่ 160 ชนิด ชนิดที่มีชื่อเสียงที่สุดได้แก่ พุทราเชื่อมจินซือ บัวยคลุกเนย ส้มจินซือ เบย์เบอร์รี่เคลือบน้ำตาล

- ผ้าปักชูโจว ผ้าปักเมืองชูโจวสามารถย้อนประวัติไปถึง 2600 ปี ในสมัยยุคชุนชิว ผ้าปักชูโจว ผ้าปักหุหนาน ผ้าปักเสฉวน และผ้าปักกวางตุ้ง ถือเป็นสุดยอดผ้าปักของจีน และเป็นผ้าปักที่มีชื่อเสียง ลวดลายบนผ้าปักเน้นภาพวิจิตรวิเศษ ผู้คน ดอกไม้กับนก สัตว์เป็นหลัก มีแบบชีวเพียน เซอเมียน ผิงเถียว ผิงเฟิง หลังจากการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ช่างศิลป์ชาวชูโจวประสบความสำเร็จในการทำผ้าปักสองด้าน โดยภาพที่เป็นสัญลักษณ์ของภาพผ้าปักสองด้านนี้คือ ภาพแมว

- ปลาเงินทะเลสาบไท่หู ในยุคชุนชิวจ้านกว๋อ ทะเลสาบไท่หูได้ผลิตปลาเงินออกมามากมาย ในสมัยจักรพรรดิคังซี ได้ถือว่าเป็นบรรณาการชั้นดี และเป็นสิ่งมีค่าสามประการ ของทะเลสาบไท่หู ได้แก่ ปลาเงินไท่หู ปลาเหมยจี๋ กุ้งขาว ปลาเงินมีลักษณะเหมือนปิ่นปักผมหยก สีเหมือนนางช้าง ก้างอ่อนไม่มีเกล็ด เนื้ออ่อนนุ่ม รสชาติสดใหม่ คุณค่าทางอาหารมากมาย มีส่วนประกอบของโปรตีน ไขมัน ธาตุเหล็ก วิตามินบีสอง แคลเซียม ฟอสฟอรัส คนญี่ปุ่นเรียกปลาเงินว่า “鱼参” ปลาเงินสามารถนำไปผัด ทอด ต้ม หรือทำน้ำแกง ปลาเงินผัดไข่ น้ำแกงปลาเงิน ลูกชิ้นปลาเงิน ปลาเงินดอกบัว ล้วนเป็นอาหารแบบชูโจวที่มีชื่อเสียง

- ภาพแกะสลักไม้เถาฮวาอู่ ภาพแกะสลักไม้งานตรุษจีนเถาฮวาอู่ของชูโจว ภาพแกะสลักไม้งานตรุษจีนหยางหลิวซิงของเมืองเทียนจิน ภาพแกะสลักไม้งานตรุษจีนหยางเจียปูของเมืองเหว่ยฝางมณฑลซานตง ถูกเรียกว่าเป็น สามภาพแกะสลักไม้งานตรุษจีนที่ยิ่งใหญ่ของจีน กำเนิดในสมัยปลายราชวงศ์หมิง เมื่อราว 350 ปีก่อน โรงงานแกะสลักแห่งแรกอยู่ที่ถนนเถาฮวาอู่ เมืองชูโจว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีชื่อเสียง ในสมัยจักรพรรดิยงเจิ้งและเจียนหลงของจีนเป็นยุคที่การแกะสลักไม้รุ่งเรืองที่สุด จึงถูกเรียกรวมเข้ากับภาพแกะสลักไม้งานตรุษจีนหยางหลิวซิงว่า “หนานเถาเป่ยหลิว”

- ชุดแต่งงานเมืองซูโจว ร้านชุดแต่งงานผู้หญิงของซูโจวตั้งอยู่ทางตอนเหนือของเมือง มีชื่อเสียงที่สุดในมณฑลเจียงซู เขาผู้หญิงเป็นสถานที่ผลิตเสื้อแต่งงานโดยเฉพาะ และเป็นแหล่งส่งออกที่สำคัญ เป็นสถานที่ผลิตเสื้อแต่งงานหนึ่งในสองแห่งที่ใหญ่ที่สุดในจีน

- เต้าหู้แห้งจินจิน สามารถเอาไปเชื่อมน้ำตาล และสามารถขึ้นโต๊ะเป็นอาหารคาวในบ้าน หรืองานเลี้ยงก็ได้ เป็นผลิตภัณฑ์จากถั่วที่มีชื่อเสียงของซูโจว มีสีของซอสแดง รสชาติเป็นเอกลักษณ์ มีรสของน้ำเกลือ เหนียวนุ่ม มีรสชาติเค็มและหวานปะปนกัน

- ซงกู่ยี้วี่ว์ ปลาชนิดนี้มีสีซอสแดง ข้างนอกกรอบข้างในนุ่ม มีรสเปรี้ยวหวานถูกปาก จักรพรรดิเฉียนหลงได้เสวยแล้วตรัสชมในรสชาติ จนทำให้มีชื่อเสียงจนถึงปัจจุบัน อาหารจานนี้ได้ นำปลา กู่ยี้วี่ว์มาเป็นส่วนประกอบหลัก เนื้อนุ่ม ก้างน้อย เมื่อทอดแล้วจะมีหัวโตและปากอ้า ส่วนหางกระดกขึ้น เนื้อในคล้ายหนังนิ่ม ดูคล้ายกระรอก ราดด้วยก๊วยเกะเปลือก หรือหน่อไม้แห้งและ ซอสมะเขือเทศแล้ว จะมีเสียงฉู่ฉี่ของอาหารคล้ายเสียงกระรอก

- ปูจ๋าใหญ่แห่งทะเลสาบหยางเจิง สิ่งล้ำค่าของทะเลสาบหยางเจิงคือ ปูจ๋าใหญ่ กุ้งแม่น้ำ ปลา กู่ยี้วี่ว์ ภรรยาของจางไท่เหยียน มาตามทางกวีลี้กล่าวว่า “ไม่รู้ว่ทะเลสาบหยางเจิงมีปูดี ชาตินี้ทำไมต้องอยู่ในซูโจว”

- ไก่เจี้ยวฮว่า ไก่เจี้ยวฮว่าเป็นอาหารขึ้นชื่อของเมืองฉางซู มณฑลเจียงซู เรียกอีกอย่างว่า “ไก่ตุ๋นโคลนเหลือง”

นอกจากนี้ ผ้าลูกไม้ฉางซู พัดไม้จันทร์ซูโจว เครื่องไม้และงานแกะสลักไม้แดง การแกะสลักหยก จานผ่นหมึกเจิงหนี่ ภาพวาดจีนเขียนสีเจี้ยงซือซู่วาง ชุดผ้าไหม โคมไฟแบบซูโจว ล้วนเป็นผลิตภัณฑ์ของซูโจว โดยยึดถือการทำด้วยความสวยงาม เต็มไปด้วยกลิ่นอายทางวัฒนธรรมจึงทำให้มีชื่อเสียงทั้งในและนอกประเทศ

ของดีของเด่นตำบลโจวจวง¹

ชาหมู่วานซาน

ประวัติศาสตร์อันยาวนานและวัฒนธรรมที่สะสมมาแต่โบราณกาลทำให้อาหารของโจวจวงพิเศษกว่าที่อื่น ซึ่งถือกันว่าชาหมู่วานซานมีความพิเศษมากที่สุดจนทุกคนที่มาโจวจวงจะต้องชิม

¹สรุปจาก 陈益等《九百岁的水镇周庄》，西安：西安地图出版社，2010 年，第 108-119 页。
(โจว จวงเมืองกลางน้ำที่มีอายุเก๋าร้อยปี)

ชาห์มว๋านซานคืออาหารที่มหาเศรษฐีเจียงหนานเสิ่นว่านซานใช้ต้อนรับทุกครั้งแขกที่มีแขกมาที่บ้าน จนมีคำกล่าวกันว่า “ถ้าที่บ้านมีการจัดงานเลี้ยง ก็ต้องมีชาห์มว๋านทอดกรอบ” หลังจากการสืบทอดกันต่อมานับร้อยๆ ปี ชาห์มว๋านซาน ได้กลายเป็นอาหารหลักในเทศกาลปีใหม่ และงานแต่งงานของชาวโจวฉวงไปเสียแล้ว การทานชาห์มว๋านซาน แฝงไว้ด้วยความหมายว่าการอยู่ร่วมกันครบทั้งครอบครัว และเป็นอาหารชั้นเลิศที่ขาดไม่ได้ในการต้อนรับอาคันตุกะ

ชาห์มว๋านซานใช้วัตถุดิบในการทำชั้นดี โดยเลือกใช้ชาห์หลังของหมูที่มีปริมาณเนื้อมันและเนื้อแดงพอดี จากนั้นเติมน้ำเครื่องปรุงที่ผสมเสร็จแล้ว เติมน้ำแล้ววางลงบนหม้อดินเผาขนาดใหญ่ ใช้การต้มหรืออบหรือหนึ่งเป็นเวลาหนึ่งคืนหนึ่งวันเต็ม ไฟที่ใช้ต้องสลับกันระหว่างไฟอ่อนและไฟแรง แต่ใช้ไฟอ่อนเป็นหลัก เมื่อต้มสุกแล้ว ชาห์มว๋านทั้งขาจะคุกกรุ่นไปด้วยไอร้อนๆ หนังหมูเป็นสีแดงสวย เนื้ออวบแน่น ส่งกลิ่นหอมฟุ้งกระจายไปทั่วทุกสารทิศ วิธีการกินชาห์มว๋านซานก็แปลกพิศดาร ในชาห์มว๋านจะมีกระดูกสองท่อน ต้องดึงกระดูกท่อนที่เล็กกว่าออกมาก่อน โดยที่ต้องไม่กระทบรูปร่างของชาห์มว๋าน แล้วใช้กระดูกท่อนนี้เป็นมีด กรีดลงบนเนื้อชาห์มว๋าน วิธีการกินเช่นนี้เกิดจากเมื่อครั้งที่ จูหยวน จาง ซึ่งเป็นฮ่องเต้สมัยราชวงศ์หมิงต้องการแก้เลี่ยนว่านซาน เลยออกใจหยยให้แก้แต่เลี่ยนว่าน ซานก็สามารถใช้ไหวพริบจนแก้ได้ จนเกิดวิธีการกินดังกล่าว ฮ่องเต้จูหยวนจาง เลยตรัสว่า “นั่นก็เรียกวิธีการกินนี้ว่าการใช้กระดูกแทนมีดละกัน” จนกลายเป็นวิธีการกินชาห์มว๋านซานของโจวฉวงตั้งแต่นั้นมา

ขนมว่านซาน

ขนมว่านซานเป็นของขึ้นชื่อของโจวฉวงมีประวัติศาสตร์มานานหลายร้อยปี คิดค้นโดยตระกูลโจว ซึ่งมีอาชีพทำขนมขายมาหลายชั่วอายุคน เนื่องจากวิถีชีวิตในการใช้วัตถุดิบ เนื้อเค็มมีรสชาติหลากหลาย แผ่นบางเหนียวและลื่นคอ เมื่อเข้าปากแล้วจะละลายทันที จึงได้รับความนิยมอย่างมากจากผู้บริโภค ตระกูลโจวเปิดร้านขายขนมมาตั้งแต่สมัยต้นราชวงศ์หมิง เมื่อถึงวันตรุษจีน มหาเศรษฐีเสิ่นว่านซานก็จะสั่งจองขนมจากตระกูลโจวเป็นจำนวนมากเพื่อส่งเพื่อนฝูงและรับรองแขก จนได้ชื่อว่า “ขนมว่านซาน” ในที่สุด ร้านขนมตระกูลโจวเลยพลอยมีชื่อเสียงตามไปด้วย ภายหลังการปฏิรูปเปิดประเทศจีน โจวฉวงมีการบุกเบิกธุรกิจท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ ขนมว่านซานเลยกลายเป็นขนมของฝาก ส่งผลให้มีความพิถีพิถันในการทำขนมว่านซานมากยิ่งขึ้น โดยมีการปฏิรูปตั้งแต่การเลือกใช้วัตถุดิบ ขั้นตอนการผลิตและคุณภาพของขนม

ปัจจุบันนี้ นอกจากจะผลิตขนมว่านซานและขนมเปี๊ยะกรอบฉวน ฝู แล้ว ยังผลิตเค้กกาเค็กถั่วลิสง เค้กวอลนัท เค้กวีโต้ เค้กมินต์ เค้กเจียว เหยน เค้กลูกโป่ง เค้กเซียงฮง เค้กพันชั้น เค้กปู้ปู้ ฯลฯ รวมแล้วมีจำนวน 20 กว่าชนิด เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลง

ไปตามฤดูกาล เค้กทุกชนิดใช้ข้าวเหนียวเม็ดยาวซึ่งถือว่าดีที่สุด แล้วนำข้าวเหนียวมาผัดแห้ง บดให้ละเอียด ใส่เครื่องปรุงตามสูตรของบรรพบุรุษที่สืบทอดต่อกันมา หลังจากปั้นเป็นรูปเค้กแล้ว ก็นึ่งและอบ โดยต้องระวังไฟเป็นพิเศษ เมื่ออบเสร็จก็หั่นเป็นชิ้นๆ ตั้งแต่ใส่เครื่องปรุงจนถึงบรรจุภัณฑ์มีทั้งหมดแปดขั้นตอน ขนมน่าทานเหมาะที่จะให้ผู้สูงอายุและเด็กๆ รับประทาน ปัจจุบันนี้ขนมน่าทานได้กลายเป็นขนมของฝากที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบที่สุด

ชาอาผั่ว

ชาวโจวจงมีประวัติการดื่มชาอันยาวนาน จนยากที่จะระบุได้ว่าเริ่มดื่มครั้งแรกเมื่อไร มีประเพณีการดื่มชามากมายหลายแบบ เช่น การดื่ม“ชาอาผั่ว” “ชาวันแต่งงาน” “ชาฤดูใบไม้ผลิ” “ชาดื่มเมื่อเด็กอายุครบหนึ่งเดือน” ฯลฯ จนได้รับยกย่องว่าเป็น“ต้นกำเนิดวัฒนธรรมการดื่มชา”ของภูมิภาคเจียงหนาน

ชาอาผั่วของโจวจงมีชื่อเสียงมากในเจียงหนาน จนมีคำกล่าวว่าเมื่อมาถึงโจวจง ถ้าไม่ดื่มชาอาผั่ว ก็ถือว่าไม่ได้มาถึงโจวจงจริงๆ คนที่เคยดื่มชาอาผั่วถึงสามารถรับรู้รสชาติของความชุ่มฉ่ำในปากกลางน้ำของโจวจงได้

ที่โจวจง ไม่ว่าจะอยู่ในตัวเมืองหรือชนบท จะเห็นชายหนุ่มหญิงสาว คนแก่และเด็กนั่งล้อมวงกัน เพื่อดื่มชา พร้อมกับกินขนม บรรยากาศสบายๆ เป็นกันเอง ทานไปด้วยคุยไปด้วย มีทั้งเสียงคุยและเสียงหัวเราะเคล้ากันไปอย่างสนุกสนาน ประเพณีดังกล่าวนี้เรียกว่าการดื่ม“ชาอาผั่ว”

ประเพณีการดื่ม“ชาอาผั่ว ” ของชาวโจวจงมีมาตั้งแต่โบราณกาล ปัจจุบันนี้ ตามบ้านต่างๆ ในโจวจงยังคงพบเห็นถ้วยชากระเบื้องเคลือบที่มีลวดลายสวยงามสมัยราชวงศ์ซ่ง ถ้วยชาถ้วยเล็กๆ กะทัดรัด กาน้ำชาโบราณที่ดูหรูหราหรือถาดน้ำชาที่เคลือบสีแวววาว ในสมัยราชวงศ์หยวน บรรพบุรุษของนาย เจิน จูปิง ได้อพยพจากมณฑลเจ้อเจียง (浙江省) มาที่โจวจง แล้วทำอาชีพผลิตเตากายานและกาน้ำชาจากทองแดง ปัจจุบันนี้ ยังคงมีโกดังเก็บใบชาของพ่อค้าชาวฮั่นฮุยซึ่งสร้างในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงหลงเหลืออยู่ หนึ่งในนั้น คือ โกดังที่สร้างสมัยต้นราชวงศ์ชิงของอู๋ซิงเฟิง ซึ่งสร้างสมัยเฉียนหลงฮ่องเต้แห่งราชวงศ์ชิงร้านน้ำชาของพ่อค้าชาวฮั่นฮุยซื้อชาดิบจากแหล่งผลิต จากนั้นทำการคัดเลือก อบแห้งและอบกลิ่น จนใบชาครบทั้งสี่ กลิ่น รส แล้วนำไปขาย

ชาวโจวจงพิถีพิถันกับรูปแบบการดื่มชามาก บรรดาผู้สูงอายวยังคงอนุรักษ์รูปแบบการดื่มชาโบราณที่เป็นเอกลักษณ์จนถึงทุกวันนี้ โดยในบ้านจะวางโถงมังกรยักษ์ไว้บนหนึ่งเพื่อเก็บกัก

น้ำฝน เวลาดื่มชา ก็ต้มน้ำนี้ใส่ในกากระเบื้องเคลือบ แล้วใช้เตาถ่านต้มน้ำจนสุก โดยมีกั้งไม้เป็นเชื้อเพลิง เวลาชงชาต้องใช้ถ้วยชาหรือกาดินเผาที่ปิดสนิท ใส่ใบชา แล้วเทน้ำร้อนลงไปนิดหน่อย ก่อน วิธีการชงเช่นนี้เรียกว่า“การกลั่นชา”ปิดฝา รอสักครู่ แล้วค่อยเติมน้ำร้อนเข้าไปมากขึ้น ก็จะได้ น้ำชาที่มีกลิ่นหอมเข้ม ดื่มแล้วชุ่มคอ

ปัจจุบัน ในโจวจวงยังคงนิยมการดื่ม“ชาอาฝัว” และมีการเพิ่มรายละเอียดขั้นตอนในการดื่มชามากขึ้น คนหนุ่มสาวก็นิยมล้อมวงกันดื่มชายามมีเวลารว่าง รูปแบบการดื่มจะแตกต่างจากการดื่มในร้านน้ำชาดังเช่นในอดีต โดยจะมีลำดับขั้นตอนการดื่ม และบรรยากาศที่สนุกสนาน ครึกครื้น ก่อนการดื่ม“ชาอาฝัว” เจ้าภาพต้องกำหนดวันที่จะเชิญแขกมาดื่มก่อน หลังจากนั้นก็ทำการเชิญล่วงหน้าสักสองสามวัน และต้องเตรียมขนมต่างๆที่จะกินพร้อมกับชาให้เรียบร้อย เมื่อถึงวันเชิญก็ล้างถ้วย กา ให้สะอาด จัดวางโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อย เมื่อถึงเวลานัดหมาย จะมีแขกที่เดินทางมาจากที่ต่างๆมากมาย เจ้าภาพทักทายแขก แล้วเชิญแขกนั่งประจำที่ สมาชิกในครอบครัวของเจ้าภาพจะต้อนรับขับสู้อย่างแขกทุกคนเป็นมิตร แล้วเริ่มชงชา กินลูกกวาด ผลไม้เชื่อมและผลไม้สด พร้อมกับพูดคุยถามไถ่สารทุกข์สุกดิบกัน เวลาชงชา เจ้าภาพต้องทำ “การกลั่นชา”ก่อน แล้วค่อยชงเติมแก้ว เพื่อแสดงความจริงใจต่อแขก แขกต้องดื่มชาที่ชง“อย่างน้อยสามรอบ” (ชงน้ำร้อนสามรอบ)ก่อนถึงจะลากลับได้ เวลาลากลับจะทำมือคารวะแบบจีนแก่กัน พร้อมกับนัดแนะเจ้าภาพ เวลา และสถานที่ สำหรับการดื่ม“ชาอาฝัว”ครั้งต่อไป

ในอดีต การดื่ม“ชาอาฝัว” เป็นกิจกรรมที่ทำกันยามว่าง เพื่อนบ้านดื่มชากันไป จับเข้าคุยเรื่องสัพเพเหระกันไป ซึ่งเป็นการส่งเสริมมิตรภาพระหว่างกันแบบหนึ่ง ในปัจจุบัน การดื่ม“ชาอาฝัว”เป็นช่องทางหนึ่งที่จะแลกเปลี่ยนความคิด ส่งข่าวสาร พบปะสังสรรค์ระหว่างกัน การพัฒนาเศรษฐกิจและบุกเบิกการท่องเที่ยวของโจวจวงทำให้“ชาอาฝัว” เป็นที่รู้จักกันมากขึ้น ชานเหมา ซึ่งเป็นนักเขียนสตรีชื่อดังของไต้หวันเคยเดินทางมาที่โจวจวง แล้วเกิดความรู้สึกพิเศษต่อ“ชาอาฝัว” และชอบทานขนมที่ไว้ทานกับชาอย่างมาก เพื่อรำลึกถึงความรักที่ชานเหมา มีต่อโจวจวง ชาวโจวจวงจึงได้เปิดร้าน “ร้านน้ำชาชานเหมา” ขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวจีนและชาวต่างประเทศได้มาร่วมตัวกันเพื่อดื่ม“ชาอาฝัว” และทานขนม พร้อมกับซึมซับบรรยากาศของหมู่บ้านเก่า

“การดื่มชาเพื่อไกล่เกลี่ย” เมื่อเกิดการทะเลาะวิวาทกันระหว่างเพื่อนบ้าน พ่อค้า หรือชาวนาในเมืองโจวจวง ทุกคนก็จะไปไกล่เกลี่ยกันที่ร้านน้ำชา ต่อให้ก่อนหน้านั้นต่างฝ่ายต่างก็เคยด่าทอ เถียงกันจนหน้าดำหน้าแดง แต่ทันทีที่เดินเข้าสู่ร้านน้ำชา เมื่อเจ้าของร้านชงชามาให้ ทั้งสองฝ่ายก็จะนั่งลงดื่มชา แล้วบอกเล่าเรื่องราวให้คนอื่นที่ดื่มชาอยู่ในร้านฟัง ในบรรดาคนเหล่านี้ จะมีผู้อาวุโสที่มีความยุติธรรมและเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน ผู้อาวุโสเหล่านี้จะเป็นผู้ตัดสิน

ว่าใครผิดใครถูก ทำให้สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ในที่สุด บรรยากาศเวลา“ดื่มชาเพื่อไกล่เกลี่ย”อาจเป็นไปอย่างดุเดือด จนถึงขั้นปาข้าวปาของ ต่ำทอกันไปมาอย่างไม่ลดละ แต่สุดท้ายฝ่ายที่ผิดก็ต้องยอมจำนนเพราะทนแรงกดดันจากคนหมู่มากไม่ไหว และต้องยอมจ่ายค่าดื่มน้ำชา ทั้งของทั้งฝ่ายตนเองและฝ่ายตรงข้ามที่ทะเลาะด้วย

การ“ดื่มชาเพื่อไกล่เกลี่ย” มีประวัติมายาวนาน ก่อนการปลดแอกประเทศจีน เมื่อใดที่เกิดการทะเลาะวิวาทกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องใหญ่หรือเรื่องเล็ก ระหว่างเพื่อนบ้าน พ่อค้า หรือชาวนาในเมืองโจวจวง ไม่มีใครอยากไปไกล่เกลี่ยที่สถานีตำรวจ เพราะตำรวจในสมัยนั้นไม่ว่าจะตำแหน่งต่ำหรือสูง ล้วนชอบบริดไถชาบ้าน และไร้ความยุติธรรม ดังนั้น เมื่อเกิดความขัดแย้งกันระหว่างชาวบ้าน ทั้งต่ำทอต่อยตีกัน ก็ต้องไปไกล่เกลี่ยกันที่ร้านน้ำชา

การดื่มชาในงานแต่งงาน โดยทั่วไปแล้วจะดื่มตอนเช้าของวันที่สองหลังการจัดพิธีแต่งงานอย่างเป็นทางการของคู่หนุ่มสาว ก่อนดื่มชา เพื่อนบ้านและแขกที่มาร่วมงานต้องเข้าไปชมเรือนหอ กันก่อน และอวยพรแก่คู่บ่าวสาว หลังจากนั้น เจ้าสาวจะต้อนรับแขก เชิญแขกทุกคนนั่ง เวลาดื่มชา ครอบครัวเจ้าภาพจะเสิร์ฟของว่างที่ครอบครัวฝ่ายหญิงเป็นผู้จัดหามาให้ ประกอบด้วย อ้อยที่มีเปลือกสีแดง พุทราแดง ลำไยอบแห้ง วอลนัท น้ำตาลก้อน ฯลฯ เมื่อแขกมาครบทุกคนแล้ว เจ้าสาวจะยกกาน้ำที่ใส่น้ำร้อนไว้เต็ม แล้วเดินตามหลังแม่สามี เพื่อรินน้ำให้แก่แขกแต่ละคน ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพ

การดื่มชาเมื่อมีอายุครบหนึ่งเดือน เป็นพิธีการดื่มชาที่เจ้าภาพจัดให้แก่เด็กทารกที่อายุครบหนึ่งเดือน เพื่อฉลองที่ทารกมีอายุครบหนึ่งเดือน วิธีการดื่มคล้าย“การดื่มชาในงานแต่งงาน”

การดื่มชาฤดูใบไม้ผลิ เป็นพิธีการดื่มชาที่จัดขึ้นช่วงฤดูใบไม้ผลิของทุกปี โดยเริ่มดื่มตั้งแต่นั้นหนึ่งค่ำของวันตรุษจีน จากนั้นก็ตระเวนดื่มตามบ้านของเพื่อนบ้านไปเรื่อยๆวันละหลัง จนกระทั่งดื่มครบทุกบ้านแล้วจึงเลิก บ้านที่ถึงคิวต้องจัดการดื่มชา ต้องส่งคนไปเชิญแขกตามบ้านต่างๆตั้งแต่ฟ้าเริ่มสว่าง ซึ่งเรียกว่า“การเรียกดื่มชา”

ขนมเชิงยาว

ชาวโจวจวงต้องทานขนมเชิงยาวในวันขึ้นสองค่ำเดือนสองตามปฏิทินจันทรคติของทุกปี เด็กชนิดนี้ใช้ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า น้ำตาลทรายแดง เมล็ดธัญพืช เมล็ดไพน์นัท พุทราแดง ผสมให้เข้ากันแล้วนำไปนึ่ง เด็กที่หนึ่งเสร็จจะนุ่มอร่อย เนื่องจากเนื้อเด็กเป็นสีเหลืองเลยมีอีกชื่อหนึ่งว่าเด็กนุ่มเหลือง ตามความเชื่อท้องถิ่นที่ว่า ทานขนมเชิงยาว แล้วจะไปทำงานที่เกี่ยวข้องกับเพาะปลูก เช่น เกี่ยวข้าว บักตั่นกล้า แบกข้าว ในฤดูฝนหวง เหมย ได้ เพราะจะไม่ปวดเอว

ผักกูดน้ำ

ผักกูดน้ำ เป็นผักที่ปลูกในน้ำ ชอบอากาศอบอุ่น เจริญเติบโตได้ดีในน้ำที่ใสสะอาดและสงบนิ่ง แบ่งเป็นประเภทก้านแดงและก้านเขียว โดยทั่วไปแล้วปลูกในช่วงก่อนและหลังวันเซ่งเม้งหรือปลูกในช่วงก่อนและหลังฤดูไต้ ลูก็ได้ หลังเพาะปลูกสองเดือนก็เก็บได้ ใบของผักกูดน้ำจะลอยอยู่บนผิวน้ำ มีรูปร่างกลมรี เวลาสัมผัสให้ความรู้สึกอ่อนลื่น บนก้านใบจะมีส่วนที่โปร่งใสเหมือนเจลลาติน ใช้ใบและก้านอ่อนต้มซุป รสชาติหอมอร่อย มีคุณค่าทางอาหารสูง จังหวัดซึ่งเป็นกวีสมัยซีจิ้น เคยกล่าวไว้ว่า“คิดถึงผักกูดน้ำและปลาหูหมี” หมายความว่า แม้ว่าตัวเขาจะอยู่ห่างไกลถึงเมืองลั่วหยัง แต่ก็ยังคงคิดถึงอาหารแสนอร่อยของบ้านเกิด สุดท้ายจึงหันเลยลาออกจากราชการเพื่อกลับมาบ้านเกิด ปัจจุบัน ชาวบ้านมีการบรรจุผักกูดน้ำไว้ในขวดหรือทำเป็นกระป๋อง เลยมียอดผักกูดน้ำให้กินกันได้ตลอดทั้งปี

ถั่วแระอบ

ถั่วแระอบเป็นของทานเล่นพื้นเมืองชนิดหนึ่ง ถั่วร้อนและถั่วใบไม้ร่วงของทุกปีจะมีถั่วแระสดวางขายอยู่มากมาย ชาวบ้านจะแกะเมล็ดถั่วแระออกมาแล้วตากให้แห้งวางบนกระชอน แล้วใช้ไถ่ลายดอกบัว วางเศษไม้ในไถ่จนเต็มแล้วใส่ไข่ไก่ที่หมักอยู่ไว้ข้างในไถ่ ปล่อยให้เศษไม้ในไถ่เผาไหม้อย่างช้าๆ (ห้ามไหม้จนมีควันลอยออกมา) วางก้านไม้ไว้รอบไถ่ แล้วค่อยวางกระชอนที่มีเมล็ดถั่วแระอยู่บนก้านไม้ ใช้เวลาในการอบสองสามชั่วโมง เนื่องจากเมล็ดถั่วที่อบเสร็จมีสีส้มสวยงาม รสชาติหอมอร่อย จึงเป็นที่ชื่นชอบอย่างมากของผู้คน

หัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่

หัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่ที่วางขายบนถนนวัฒนธรรมของโจวจวงใช้วัตถุดิบธรรมชาติในการผลิต มีทั้งที่เป็นเครื่องใช้และเป็นของประดับตกแต่ง

การผลิตหัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่ของโจวจวงมีประวัติอันยาวนาน ในสมัยราชวงศ์ชิงทางเหนือของโจวจวงมี “สถานที่ผลิตเครื่องจักสานจากไม้ไผ่” ซึ่งผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำมาหากินและดำรงชีวิต เช่น ตะกร้า บังก็ ถาด ป้าย ตั่ง ถัง เสื่อ กระเช้า ฯลฯ หัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่ของโจวจวงมีความละเอียด คงทน จนมีชื่อเสียงไปทั่ว เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวในปัจจุบัน จึงเกิดการผลิตหัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่ที่มีขนาดเล็ก กะทัดรัดและน่ารัก ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมากจากนักท่องเที่ยว

สถานที่ที่เป็นแหล่งรวมของสินค้าหัตถกรรมในโจวจวงคือ ถนนวัฒนธรรมนอกเหนือจากเป็นแหล่งซื้อขายหัตถกรรมเครื่องจักสานไม้ไผ่ที่สำคัญของโจวจวงถนนวัฒนธรรมโจวจวง เรียกได้ว่า

เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมโบราณของโจวจวงที่คึกคักมาก เช่น มีร้านดื่มชา ร้านขายยา ร้านตีเหล็ก ร้านตีล้า ร้านจักสานไม้ไผ่ ร้านปั้นตุ๊กตา ร้านเครื่องไม้ ร้านเขียนพู่กันจีน ฯลฯ

ของใช้ในชีวิตประจำวันและของประดับตกแต่งที่สานจากไม้ไผ่ มีการขุดพบเครื่องจักสานจากไม้ไผ่ในวัตถุโบราณสมัยวัฒนธรรมเหลียง จู่ในยุคหินใหม่ หลายพันปีที่ผ่านมา ชาวบ้านใช้ไม้ไผ่สานของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เสื่อ หมอน พัด ถาดตะกร้า กระเช้า บุงกี ฯลฯ ตอนใต้ของประเทศจีน เป็นแหล่งผลิตของใช้จักสานจากไม้ไผ่และสินค้าหัตถกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น เสื่อ พัดและ เครื่องจักสานสำหรับใส่เครื่องกระเบื้องทั้งหลาย การทำเครื่องจักสานโดยทั่วไปแล้วต้องผ่านขั้นตอนการเหลาเป็นเส้น การตัดเป็นท่อนๆ การกรีด การขัด และการสาน ฯลฯ

ขั้นตอนในการผลิต ก่อนอื่นเหลาไม้ไผ่ให้เป็นเส้นที่มีความหนาบางเท่ากัน แล้วตัด กรีด ขัด ผ่า ฯลฯ จนสามารถสานเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันที่สวยงามและประณีตได้ เช่น ตะกร้า ถาด บานกั้น ม่านประตู พัด ฯลฯ

ผ้าพื้นเมือง

ข้างๆ วัดลัทธิเต๋าเซี่ยง ชู บนถนนเงิน เฟิง ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของโจวจวงมีร้านค้าต่างๆ หลายแห่งที่มีเอกลักษณ์ของโจวจวง ในบรรดาร้านค้าสิบสองแห่งที่มีชื่อเสียงของโจวจวงนี้ มีร้านทอผ้า ซึ่งมีการแสดงการทอผ้าให้ชม ท่านสามารถซื้อผ้าและเสื้อผ้าที่ทอจากผ้าพื้นเมืองต่างๆ จากที่นี่

4.4 มณฑลยูนนาน (ยูนนาน)¹

มณฑลยูนหนัน (ยูนนาน) ชื่อย่อ อวิน (云) หรือ เตียน (滇) เป็นมณฑลชายแดนภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน มีพื้นที่ทั้งสิ้น 394,000 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 4.1% ของพื้นที่ทั้งประเทศ ด้านตะวันออกติดกับมณฑลกุ้ยโจวและเขตปกครองตนเองมณฑลกว่างซี ด้านเหนือมีแม่น้ำจินซาเฉียงกั้นคนละฟากกับมณฑลชื้อชวน ด้านตะวันตกเฉียงเหนือเชื่อมต่อกับเขตปกครองตนเองทิเบต

¹ แหล่งที่มาของข้อมูล เข้าถึงเมื่อวันที่ 3 ม.ค.2554 :

เว็บไซต์ฐานข้อมูลประเทศจีน

<http://www.chinatoday.com/city/yunnan.htm>

เว็บไซต์ฐานข้อมูลจากมูจิ้น เอเอสทีวีผู้จัดการออนไลน์

<http://www.manager.co.th/china/ViewNews.aspx?newsID=9530000155197>

ด้านตะวันตกติดกับประเทศพม่า ด้านใต้ติดกับประเทศลาวและเวียดนาม รวมทั้งสิ้นมีพรมแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาว 4,060 กิโลเมตร

มณฑลยูนนานมีแม่น้ำใหญ่ไหลผ่านทั้งหมด 6 สายด้วยกัน ได้แก่ แม่น้ำแยงซี หรือรู้จักกันในมณฑลนี้ว่าแม่น้ำจินซาเจียง(แม่น้ำทรายทอง) ไหลผ่านทางเหนือของมณฑล แม่น้ำจู แม่น้ำล้านช้าง(แม่น้ำโขง) มีต้นกำเนิดในทิเบต ไหลผ่านประเทศพม่า ลาว ไทย กัมพูชา และเวียดนาม ออกสู่ทะเลจีนใต้ แม่น้ำแดง ไหลลงสู่อ่าวตังเกี๋ย บริเวณประเทศเวียดนาม แม่น้ำสาละวิน ไหลลงสู่อ่าวมาเะตะมะ ทะเลอันดามัน ประเทศเขมร และแม่น้ำอิระวดี

พื้นที่ทางตอนเหนือสูง ส่วนทางตอนใต้ต่ำ ความสูงต่ำต่างกันมาก ด้านใต้สูงราว 1,500-2,200 เมตรจากระดับน้ำทะเล ส่วนด้านเหนือสูงประมาณ 3,000-4,000 เมตร ยอดเขาเก๋อโป๋แห่งทิวเขาหิมาเลเยอสูงถึง 6,740 เมตร สูงที่สุดในอินทนน และที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและท้าทายนักนิยมกีฬาไต่เขาจากทั่วโลก

ทรัพยากร

อินทนนเป็นมณฑลที่มีความหลากหลายของพืชไม้นานาพันธุ์ของประเทศจีน พืชชั้นสูงมีถึง 18,000 ชนิดมากเกินครึ่งหนึ่งของทั้งประเทศที่มีอยู่เกือบ 30,000 ชนิด โดยไม่เพียงแต่มีพืชพันธุ์ของเขตร้อน เขตร้อนแถบเอเชีย เขตอบอุ่น หรือในเขตหนาวเท่านั้น ยังมีพันธุ์ไม้โบราณ รวมถึงมีการเพาะปลูกพืชพันธุ์ดีที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

ทรัพยากรน้ำ-ในแต่ละปีจะมีปริมาณการไหลของน้ำจากแม่น้ำและทะเลสาบมากกว่า 600 แห่ง รวมถึง 222,000 ลูกบาศก์เมตร เป็น 3 เท่าของแม่น้ำเหลือง(หวงเหอ) จึงกลายเป็นแหล่งที่มีความได้เปรียบจากการใช้พลังงานน้ำที่ใหญ่ที่สุด

ทรัพยากรแร่-ปัจจุบันพบว่ามีแร่ธาตุที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งสิ้น 150 ชนิด เป็นแหล่งสะสมแร่ที่ใหญ่สุดของจีน คิดเป็น 93%ของแร่ธาตุที่พบทั่วประเทศ ที่มีการสำรวจและมีสำรองอยู่ 86 ชนิด และมีแหล่งขุดแร่อยู่ทั้งสิ้น 2,700 แห่ง โดยมีแร่ที่เป็นที่ต้องการติดอันดับหนึ่งของประเทศ อาทิ สังกะสี ตะกั่ว ดีบุก เป็นต้น

ประชากร

จากการสำรวจในปี 2552 อินทนนมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 45.7 ล้านคน โดยมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ถึง 25 ชนชาติ อาทิ ชาวไท แมนจู มองโกล ทิเบต ไป่ จ้วง แม้ว หุย(อุยกอร์) เป็นต้น คิดเป็นอัตราส่วน 38.07% จากประชากรทั้งมณฑล

เศรษฐกิจ

ปี 2546 มีมูลค่าผลผลิตมวลรวม (จีดีพี) 245,880 ล้านบาท เพิ่มขึ้นราว 8.6% และมีสัดส่วนการเติบโตระหว่างภาคการผลิต ของภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและภาคการบริการคิดเป็น 20.3 : 43.4 : 36.3

โดยภาคการเกษตรมีมูลค่าเพิ่ม 49,895 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 5% ภาคอุตสาหกรรม 106,779 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 10.4% ภาคบริการ 89,209 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 8.6%

สำหรับอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ ยาสูบ เคมีภัณฑ์ เหมืองแร่ การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของยูนหนันเป็นกิจกรรมหลักที่นำรายได้มาสู่มณฑลตลอด 20 กว่าปีที่ผ่านมา นำเศรษฐกิจเจริญเติบโตไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นตัวจักรสำคัญของการผลิตในภาคบริการ นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่องค์กรยูเนสโกยอมรับให้เป็นแหล่งมรดกโลก ได้แก่ เมืองโบราณลี่เจียง แดนน้ำสามสายในเขตคุ้มครองมณฑลยูนนาน และคาร์สต์ในตอนใต้ของจีน

การค้าระหว่างประเทศ

ปี 2546 มีมูลค่าการนำเข้า-ส่งออกสูงถึง 2,668 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 19.8% ถือเป็นอัตราการเติบโตสูงสุดที่เคยมีมา

การแบ่งเขตการปกครอง

มณฑลยูนนานแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 เมือง (市) 9 เทศมณฑลระดับเมือง (市) 79 เทศมณฑล (县) 12 เขต (区) และ 29 เขตปกครองตนเอง (自治县)

เมืองต่างๆ ทั้ง 16 แห่ง ได้แก่

1. เมืองคุนหมิง (昆明市)
2. เมืองฉู่จี้ (曲靖市)
3. เมืองอีวีซี (玉溪市)
4. เมืองเป่าซาน (保山市)
5. เมืองเจาหง (昭通市)

6. เมืองลี่เจียง (丽江市)
7. เมืองปู้เอ๋อ (普洱市)
8. เมืองหลินชาง (临沧市)
9. เขตปกครองตนเองชนชาติไทและ Jingpo เต๋อหง (德宏傣族景颇族自治州)
10. เขตปกครองตนเองชนชาติลีซอ นู๋เจียง (怒江傈僳族自治州)
11. เขตปกครองตนเองชนชาติทิเบต ดีชิ่ง (迪庆藏族自治州)
12. เขตปกครองตนเองชนชาติไป๋ ต้าหลี่ (大理白族自治州)
13. เขตปกครองตนเองชนชาติอี๋ ฉู่ฉง (楚雄彝族自治州)
14. เขตปกครองตนเองชนชาติอาข่าและอี๋ หงเหอ (红河哈尼族彝族自治州)
15. เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงและม้ง เหวินชาน (文山壮族苗族自治州)
16. เขตปกครองตนเองชนชาติไท ลีบสองปันนา (西双版纳傣族自治州)

แผนที่มณฑลยูนนาน(ยูนนาน)

ภาคผนวก ข. บรรณานิตงานวิจัยและเอกสารภาษาจีนที่เกี่ยวข้อง(งานวิจัยและวิทยานิพนธ์)

ลำดับ	ชื่อบทความ/งานวิจัย ชื่อผู้แต่ง แหล่งที่มาและปีที่พิมพ์	บทคัดย่อ
	周庄古镇旅游感知及旅游地生命 周期研究 การศึกษาวิถีชีวิตและการรับรู้เกี่ยวกับกา รท่องเที่ยวของผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณ แหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านโบราณโจวจวง ผู้แต่ง: 徐致云 แหล่งข้อมูล: 安徽师范大学硕士学 位论文 ปีที่พิมพ์: 2005	วงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นกระบวนการวิวัฒนาการและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว หลังปฏิวัติชีวิตของ สถานที่ท่องเที่ยวเป็นรูปแบบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวกันอย่างแพร่หลายในหมู่นักวิชาการต่างประเทศ จนมี บทบาทในการชี้แนะ วางแผนพัฒนาและบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว หลังทศวรรษที่ 90 นักวิชาการจีนเริ่มทำการวิจัยเชิง ประจักษ์เกี่ยวกับวงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยว แต่การวิจัยวงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองยังคงค่อนข้างขาดแคลน งานวิจัยนี้ ทำการศึกษาวงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองโดยใช้ใจจวงเป็นกรณีศึกษา ใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะของตลาดนักท่องเที่ยวจีนในโจวจวง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยวจีน การรับรู้ทาง วัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติและทัศนคติที่มีต่อผลกระทบและระบบการพัฒนาการท่องเที่ยว สุดท้าย ทำการแบ่ง ขั้นตอนวงจรรีติวิตของการท่องเที่ยวของโจวจวงและทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบ เพื่อเสนอมาตรการควบคุมวงจรรีติวิตการ ท่องเที่ยวของโจวจวง งานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็นหกบท บทแรกแนะนำทฤษฎีวงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยวและทบทวนความก้าวหน้าการวิจัยวงจ รีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นศึกษาลักษณะ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยว และคุณค่าทางทฤษฎี แนะนำวัตถุประสงค์ความสำคัญ เนื้อหา ขอบเขต และวิธีการวิจัย บทที่สอง ทำการวิเคราะห์สภาพการ พัฒนาการท่องเที่ยวของโจวจวง ลักษณะของตลาดนักท่องเที่ยวในประเทศ ลักษณะทางประชากรของนักท่องเที่ยวในประเทศ ลักษณะทางพฤติกรรมในการท่องเที่ยว แรงจูงใจในการท่องเที่ยว ความชื่นชอบและประสิทธิภาพการท่องเที่ยวโดยอาศัยข้อมูล ปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนามและข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวของโจวจวงทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของ ตลาดนักท่องเที่ยวในประเทศและวงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยว และชี้ให้เห็นว่าการเติบโตอย่างรวดเร็วและการเปลี่ยนแปลงของ นักท่องเที่ยวตามฤดูกาลเป็นปัจจัยด้านลบที่มีผลต่อวงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยว การวิเคราะห์วิถีอุปสงค์ แรงจูงใจ ความชื่นชอบ และประสิทธิภาพของการท่องเที่ยวสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการและการพัฒนาการท่องเที่ยว เหล่านี้ล้วนเป็น ลักษณะของขั้นตอนวงจรรีติวิตของสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบัน ในขณะเดียวกันก็มีผลกระทบที่สำคัญต่อวงจรรีติวิตของสถานที่ ท่องเที่ยวในอนาคต

	บทที่สามกล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทยและการรับรู้วัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศไทยมีความต้องการให้ยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จนมีผลกระทบต่อด้านภาษาของคนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติและผลกระทบที่มีต่อภาษาท้องถิ่นทำให้ภาษาท้องถิ่นอ่อนแอลงในขณะที่ภาษาอังกฤษแข็งแรงแรงมากขึ้นตามวิวัฒนาการวงจรชีวิตของสถานที่ท่องเที่ยว บทที่สี่ ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์การรับรู้โดยรวมของชาวใจจงที่มีต่อผลกระทบต่อการท่องเที่ยว สังคมวัฒนธรรมการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ความแตกต่างด้านเพศ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ การทำงานในภาคการท่องเที่ยวและที่อยู่อาศัย ศึกษาสาเหตุที่มีผลต่อทัศนคติการรับรู้ของชาวบ้านโดยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและลักษณะการพัฒนาการท่องเที่ยวในปัจจุบันของใจจง โดยชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนจากชาวบ้านมีผลกระทบด้านบวกต่อวงจรชีวิตของสถานที่ท่องเที่ยว บทที่ห้าวิเคราะห์ระบบจัดการการท่องเที่ยว แนะนำและวิเคราะห์ข้อเสียด้านสภาพลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว การขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยว การรับส่งข้อมูลและสภาพแวดล้อมโดยรวมของใจจง ทำการวิเคราะห์ต้นทุน ๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆของระบบจัดการการท่องเที่ยวและวงจรชีวิตของสถานที่ท่องเที่ยว บทที่หก ทำการแปลงขั้นตอนวงจรชีวิตของสถานที่ท่องเที่ยวในใจจง วิเคราะห์ลักษณะการพัฒนาขั้นตอนในวงจรชีวิตและปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อการวงจรชีวิต โดยชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยว ชาวบ้าน และการจัดการการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อการวงจรชีวิต มีการวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของปัจจัยต่างๆ เสนอมาตรการหลักในการควบคุมวงจรชีวิตของสถานที่ท่องเที่ยวในใจจงโดยอ้างอิงทฤษฎีผลิตภัณฑ์ของ Sheela Agarwal ซึ่งก็คือการใช้กลยุทธ์แปลงผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวและแปลงพื้นที่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เพิ่มสัดส่วนของวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว ปรับปรุงคุณภาพของสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ขยายพื้นที่ท่องเที่ยวและพัฒนาความร่วมมือในระดับภูมิภาค เพื่อขยายของวงจรชีวิตของสถานที่ท่องเที่ยวในใจจง
中国旅游人口研究 การศึกษาประชากรการท่องเที่ยวในประเทศจีน ผู้แต่ง: 胡平 แหล่งข้อมูล: 华东师范大学博士学	งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาประชากรการท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างเป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชา เช่น ประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยว การตลาดและเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีความท้าทายเป็นอย่างมาก หลังจาก 20 กว่าปีของการพัฒนา จีนได้เปลี่ยนจากประเทศท่องเที่ยวระดับเอเชียสู่ประเทศท่องเที่ยวระดับโลก จึงเป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วนที่ต้องมีการศึกษาและสรุปสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงนี้โดยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หากจะกล่าวว่าการพัฒนาการท่องเที่ยว ใน 20 ปีที่ผ่านมานี้เป็นแบบเน้นจำนวน(ขนาด) จากนั้นก็ต้องพิจารณาการท่องเที่ยวในเชิง

位论文 ปีพิมพ์: 2001	คุณภาพ(ประสิทธิภาพ) และควรทำการศึกษากจากมุมมองของประวัติศาสตร์ และประวัติศาสตร์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ งานวิจัยนี้ประกอบด้วยการอธิบายเชิงทฤษฎีและการศึกษาเชิงประจักษ์ ในทางทฤษฎี มีการใช้แนวคิดด้านประชากรการท่องเที่ยว และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างกรอบการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยประชากรท่องเที่ยวที่เป็นระบบมากขึ้น ในทางปฏิบัติ มีใช้ ข้อมูลสถิติการพัฒนาการท่องเที่ยวของจีนในหลายปีที่ผ่านมา เพื่อชี้ให้เห็นถึงลักษณะเด่นของประชากรการท่องเที่ยวของจีนในปัจจุบัน และแนวโน้มการพัฒนา โดยวิเคราะห์จากหลายด้าน เมื่อหาทั้งหมดเสร็จ บทแรกกล่าวถึงแนวคิดประชากรท่องเที่ยวจาก บริบทการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งก็คือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยวในมุมมองของประชากรศาสตร์ งานวิจัยแบบนี้ยังอยู่แค่ใน ขั้นตอนการสำรวจไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศ บทที่สาม สำรวจประชากรนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จากลักษณะของ นักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ซึ่งมีจุดเด่น เช่น สัดส่วนของคนหนุ่มสาวและนักธุรกิจที่มีมากขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวต่างประเทศซับซ้อนมาก โดยทั่วไปแล้วประกอบด้วย ปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม สิ่งดึงดูด วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและปัจจัยส่วนบุคคล ผลจากการวิเคราะห์ด้วยวิธี Delphi แสดงให้เห็นว่าสาม ปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อประชากรนักท่องเที่ยวต่างประเทศในขณะนี้ คือ สิ่งดึงดูด เศรษฐกิจและปัจจัยส่วนบุคคล งานวิจัยนี้ ได้คาดการณ์การพัฒนาประชากรนักท่องเที่ยวต่างประเทศในสองด้าน หนึ่งคือ คาดการณ์ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น โดย เสนอสูตร คือ $y = 8 \cdot 10^x \cdot e$ และคาดการณ์ว่าการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของ SO / O จะมีความเหมาะสม และมีการคาดการณ์แนวโน้ม โครงสร้างและการกระจายประชากรนักท่องเที่ยวต่างชาติดี บทที่สี่ ศึกษาประชากรนักท่องเที่ยวในประเทศจากลักษณะของ ประชากรในปัจจุบัน ปัจจัยที่ทำให้เกิดและการพัฒนาในอนาคตตามลำดับ ในการวิจัยลักษณะของประชากรในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ กล่าวถึงลักษณะของประชากรท่องเที่ยวในประเทศ การกระจายเชิงพื้นที่และโครงสร้าง ประชากรท่องเที่ยวภายในประเทศของจีน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีจุดเด่น คือ มีการเดินทางท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีธุรกิจท่องเที่ยวทั้งใน เขตเมืองและชนบท และมีการบริโภคการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การกระจายเชิงพื้นที่มีลักษณะ คือ ทิศตะวันออกหนาแน่น แต่ทิศตะวันตกเบาบาง มีการกระจายแบบขั้นบันไดและตามรอบนอกของเมืองซึ่งจะลดลงตามระยะทาง มีการท่องเที่ยวระยะยาว ลงได้ขึ้นเหนือและอื่น ๆ มีความแตกต่างตามฤดูกาลโดยรวมน้อย ขณะที่มีความแตกต่าง ในระดับท้องถิ่นมากและมีความสัมพันธ์ กับวันหยุด โครงสร้างประชากรท่องเที่ยวในประเทศของจีนก็มีเอกลักษณ์ของตัวเอง เช่น อัตราส่วนของเพศ และอายุค่อนข้าง การเดินทางเพื่อไปทำงานมีสูง คนที่มีรายได้มากก็เที่ยวมาก จำนวนนักท่องเที่ยวแบบไม่ไปกับทัวร์จะมีมากกว่า ฯลฯ อัตราการ เดินทางท่องเที่ยวของประชากรในประเทศมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณภาพการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเป็น

	อุตสาหกรรมเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ปัจจัยที่มีผลต่อประชากรการท่องเที่ยวในประเทศไทยในประวัติศาสตร์ที่ซับซ้อนเช่นกัน สหภาพประชาชาติที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัจจัยสิ่งแวดล้อมและปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งแตกต่างจากปัจจัยที่มีผลต่อประชากรท่องเที่ยวต่างประเทศ ส่วนใหญ่แสดงออกทางปัจจัยหลัก การคาดการณ์การพัฒนาประชากรท่องเที่ยวในประเทศจีน ในประเทศจีน ส่วนใหญ่คาดการณ์จากปริมาณประชากรท่องเที่ยวต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น จนมีการทำสูตรการคาดการณ์ คือ $y = 1.964e$ อัตราเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปีในขนาดที่มีความเหมาะสมแล้ว นอกจากนี้ ยังมีคาดการณ์แนวโน้มโครงสร้างและการกระจายของประชากรท่องเที่ยวต่างประเทศ ฯลฯ บทที่ห้า เน้นศึกษาปัญหาผลกระทบจากประชากรท่องเที่ยว ที่มีต่อสภาพแวดล้อม การเพิ่มขึ้นของผลกระทบของประชากรทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นความขัดแย้งอย่างหนึ่ง แต่ถ้าใช้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาพัฒนาประชากรท่องเที่ยวก็จะได้ความขัดแย้งนี้ได้ นอกจากนี้ ปัญหาประชากรท่องเที่ยวของจีนในปัจจุบันเป็นความขัดแย้งตามภาคส่วน และโครงสร้างมากกว่าที่จะเป็นความขัดแย้งแบบองค์รวม ดังนั้น จากกรณีวิเคราะห์ผลกระทบจากประชากรท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ที่มีต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม พบว่าความขัดแย้งนี้สามารถควบคุมและแก้ไขได้ บทที่หก ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากประชากรท่องเที่ยว เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจท่องเที่ยวของจีนมีประวัติศาสตร์เพียง 20 กว่าปี จนอาจกล่าวได้ว่าธุรกิจท่องเที่ยวของหลายภูมิภาคในจีนเพิ่งเริ่มต้นขึ้นเท่านั้น จึงปรากฏเพียงผลกระทบด้านบวกเกี่ยวกับ ปริมาณและประเภทของประชากรท่องเที่ยว ซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจท่องเที่ยวและเศรษฐกิจภูมิภาค แต่ก็ต้องให้ความสนใจกับความจริงที่ว่า การพัฒนาประชากรท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องก็ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบมากมายได้เช่นกัน ซึ่งประเทศพัฒนาทั้งหลายเคยเจอมาแล้ว
周庄古镇旅游商业感知与调控机制研究 การศึกษาการรับรู้ธุรกิจท่องเที่ยวในเมืองเก่าโจวจวง และกลไกการควบคุม ผู้แต่ง: 葛军莲 แหล่งข้อมูล: 南京师范大学硕士学位论文 位论文	หลายปีมานี้ ธุรกิจท่องเที่ยวในโจวจวงพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่าธุรกิจท่องเที่ยวของเมืองเก่ามีความเป็นการค้ามากเกินไป แต่กลับไม่มีการศึกษาที่เป็นระบบเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวขอบเขตและระดับการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวของเมืองเก่าที่ไม่เหมาะสม การรับรู้เกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวในเมืองเก่า ในเมือง นักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัยในเมือง วิธีการสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ในเมือง โจวจวงอย่างไรเป็นระบบ โดยเริ่มจากการให้นิยามการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ ทำการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ในเมืองโจวจวงอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการให้นิยามการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ ใช้การสำรวจภาคสนามและการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นต้นฉบับสนทน ผลผสมผสานกับความรับรู้ส่วนบุคคล เพื่อเสนอทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ในโจวจวงอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้ตั้งทั้งหมดบท บทที่หนึ่งเป็นการนำเสนอปัญหาการวิจัย

ปีที่พิมพ์: 2007	บนพื้นฐานของความรู้การท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรม บทที่สอง สำหรับข้อมูลและสถิติสภาพธุรกิจท่องเที่ยวของเมืองโจวจวในปัจจุบัน การวิเคราะห์พบว่าร้านค้าพหุวัฒนธรรมในโจวจวส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ร้านค้าเหล่านี้ต้องพึ่งพานักท่องเที่ยวจำนวนมากในการทำกำไรหรือดำเนินงาน บทที่สาม สี่และห้าเป็นหัวใจของงานวิจัย บทที่สามและสี่ศึกษาการรับรู้การท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวและชาวบ้านในโจวจว โดยการออกแบบสอบถาม แล้ววิเคราะห์ผลที่ได้ บทที่ห้า เกี่ยวกับการประเมินในเชิงลบที่มีต่อธุรกิจท่องเที่ยวในเมือง จำนวนเหตุผลของการท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรมในเมืองนี้แบ่งของปริมาณ บทที่หก เสนอกลไกการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวในโจวจวอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของการวิเคราะห์และคำแนะนำนี้ ประกอบกับปัญหาจากการท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรมของโจวจวในปัจจุบัน เป้าหมายสูงสุดคือส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวของโจวจวให้พัฒนาอย่างยั่งยืน บทที่เจ็ด สรุปผลการศึกษารวมทั้งหมด เนื่องจากข้อมูลขาดแคลนและผู้เขียนมีทักษะจำกัด ทำให้งานวิจัยนี้มีข้อบกพร่องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงขอความกรุณาให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ช่วยวิทยานิพนธ์วิจารณ์และแก้ไข เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น
可持续旅游规划的理论研究 การศึกษาทฤษฎีการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้แต่ง: 周军 แหล่งข้อมูล: 华中师范大学硕士学位论文 ปีพิมพ์: 2007	ปัจจุบัน การวางแผนท่องเที่ยวในระดับจุลภาคและมหภาคในประเทศจีนล้วนขาดการวิจัยแบบจำลองทฤษฎีและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทฤษฎีการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งกำเนิดมาจากแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนนี้ชี้ให้เห็นถึงทิศทางการวิจัยด้านการวางแผนการท่องเที่ยว งานวิจัยนี้ได้ผสมผสานทฤษฎีการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและทฤษฎีการวางแผนท่องเที่ยวให้เกิดแนวคิดใหม่ในการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีเป้าหมายคือพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทำการปรับปรุงโครงสร้างและจัดการองค์ประกอบระบบสถานที่ท่องเที่ยวปลายทางโดยใช้ทฤษฎีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น การวิเคราะห์ความสามารถในการท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความมีส่วนร่วมของประชาชน การวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีระบบสนับสนุนทฤษฎีที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยสามระดับ คือ หนึ่ง ทฤษฎีทางปรัชญา เช่น ทฤษฎีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทฤษฎีวิทยาศาสตร์ สอง คือ ทฤษฎีการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย เศรษฐกิจการท่องเที่ยว สังคมวิทยาการท่องเที่ยว จิตวิทยาการท่องเที่ยว นิเวศวิทยาการท่องเที่ยว เศรษฐกิจระดับภูมิภาค นโยบายและกฎระเบียบในการวางแผน สาม คือ ทฤษฎีเทคโนโลยีด้านการประยุกต์ใช้การวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชนและการใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิธีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม วิธีการวางแผนระบบการท่องเที่ยวและวิธีการวางแผนระบบนิเวศการท่องเที่ยว ฯลฯ ตามทฤษฎีการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการวางแผนสถานที่ท่องเที่ยวแบบองค์รวม ปรับกระบวนการและเนื้อหา สร้างรูปแบบและแนวคิดการวางแผนพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามแบบแผนตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำจนถึงการดำเนินการ รูปแบบแผนการ

	ห้องเที่ยวใหม่มีแนวโน้มที่ (1) ความยั่งยืนของวัตถุประสงค์การวางแผนการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ มีเป้าหมายรวมคือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืนและจัดระเบียบชุมชน ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่เป้าหมายทางเศรษฐกิจทั่วไป (2) การสร้างความยั่งยืนในกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยว โดยมีขั้นตอนการเตรียมการวางแผนคือก่อนอื่นต้องทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ธุรกิจการท่องเที่ยวไม่ได้นับเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเสมอไป ฝ่ายวางแผนจึงต้องผ่านขั้นตอนการคัดเลือกตามมาตรฐาน ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางสร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ กลไกการกระจายผลประโยชน์และประสานงานของประชาชนที่อาศัยอยู่ เป็นต้น ต้องมีหน่วยงานวางแผนและกำกับดูแลที่ชัดเจน ต้องตรวจสอบผลกระทบจากการวางแผนให้ทันเวลา ทำการประเมินผลการวางแผนอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงข้อเสนอแนะและแก้ไขแผนการโดยมีขั้นตอนที่ได้มาตรฐานและมีระบบรองรับ (3) ความยั่งยืนของการวางแผนการท่องเที่ยว ขั้นตอนการวิเคราะห์ตรวจสอบการวางแผนนอกเหนือไปจากการวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยววิธีทางวิทยาศาสตร์อย่างละเอียด การวิเคราะห์ตลาดตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆแล้ว ยังต้องวิเคราะห์การวางแผนในทางอ้อม การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ตามพื้นที่และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านการแข่งขันของพื้นที่ต่างๆ ให้ความสนใจสภาพปัจจุบันและเอกลักษณ์ของพื้นที่ว่างแผนในทุกด้าน การวางแผนต้องมุ่งเน้นที่เศรษฐกิจการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมทางทรัพยากร และการพัฒนาวัฒนธรรมทางสังคมอย่างผสมผสานและยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวและการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว การวางแผนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสิ่งก่อสร้าง การแบ่งเขตตามความสามารถและรูปแบบเชิงพื้นที่ ภูมิทัศน์การท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน การบริหารจัดการนักท่องเที่ยว การควบคุมสังคมชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจ การป้องกันภัยพิบัติและการจัดการวิกฤต ฯลฯ (4) การวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมีระบบรองรับ กระบวนการวางแผนการท่องเที่ยวต้องอยู่ดีริเริ่มและปรับปรุงได้ ต้องมีกลไกด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและการติดตามตรวจสอบระหว่างการค้าดำเนินงาน ต้องมีการควบคุมกระบวนการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด สิทธิประโยชน์ของแต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายมอบหมาย ฝ่ายจัดทำ และฝ่ายดำเนินการต้องชัดเจน เหล่านี้ล้วนต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านระเบียบกฎหมาย มาตรฐานและระบบอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่มีเป้าหมายเน้นไปทางเศรษฐกิจมากเกินไป การวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เน้นการสร้างสังคมที่เป็นระเบียบ การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจของสถานที่ท่องเที่ยว สุดท้าย เสนอมาตรฐานการประเมินการวางแผนสถานที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามขั้นตอนและรายละเอียดในการวางแผน

中国旅游购物研究 การศึกษาวิจัยพฤติกรรมการซื้อสินค้าท่องเที่ยวของจีน ผู้แต่ง: 石美玉 แหล่งข้อมูล: 中国社会科学研究生院学位论文 ปีตีพิมพ์: 2003	งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาข้อบกพร่องที่มีอยู่ให้น้อยลง กล่าวคือ จีนยังประสบปัญหาที่ว่าผู้บริโภคยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าเท่าที่ควร และ ระดับของการจำหน่ายสินค้าออกสู่ตลาดยังต่ำอยู่ แม้ว่าในปัจจุบันนี้เริ่มมีการเสวนาถึงความสำคัญของการซื้อสินค้าท่องเที่ยวอยู่บ่อยครั้ง แต่ทว่ายังขาดการวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับทางด้านนี้ ทั้งยังไม่สามารถหาทางวิจัยที่เป็นที่ยอมรับได้ จึงทำให้เป็นปัญหาอย่างมากในการแลกเปลี่ยนและศึกษาค้นคว้าทางวิชาการต่อผู้ศึกษาทั้งในและต่างประเทศ สำหรับงานวิจัยนี้ใช้วิธีการค้นคว้าจากเอกสาร, การสำรวจภาคสนามและวิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาของการซื้อสินค้าท่องเที่ยวของจีนในปัจจุบัน และนำเสนอวิธีแก้ไขขั้นพื้นฐาน โดยงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง คือ โครงสร้างทฤษฎีการซื้อสินค้าท่องเที่ยว โดยหัวข้อนี้ ในบทที่หนึ่งจะวิเคราะห์หัวข้อด้าน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สินค้าท่องเที่ยว ตลอดจนสิ่งแวดล้อมความสะดวกทางการท่องเที่ยวพื้นฐานอย่างเป็นระบบ ส่วนที่สอง วิเคราะห์การซื้อสินค้าท่องเที่ยว ในส่วนนี้จะมีส่วนที่สอง สาม สี่และห้า โดยบทที่สองจะดูจากแนวคิดพื้นฐานของการซื้อสินค้าท่องเที่ยวจากบทแรก แล้วนำมาค้นคว้าข้อเด่นของสินค้าท่องเที่ยว วิเคราะห์บทบาทและฐานะที่สำคัญของสินค้าท่องเที่ยวทั้งแยกแยะ บทที่สาม ประการแรกวิเคราะห์พฤติกรรมการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว และมองหาแนวโน้มการพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวใหม่ๆ ประการที่สอง วิจัยผ่านระบบการจัดหาสินค้าการท่องเที่ยว คุณสมบัติสินค้าการท่องเที่ยวและแหล่งข้อปลีกที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่นๆ ประการสุดท้ายใช้โครงสร้างSCP วิเคราะห์โครงสร้างตลาดการซื้อสินค้าท่องเที่ยว บทที่สี่ วิเคราะห์แนวคิดสินค้าท่องเที่ยวพื้นฐาน กลยุทธ์การเปิดตัวสินค้าประเภทใหม่ๆ บทที่ห้า วิเคราะห์ความสะดวกสบายในการซื้อสินค้า โดยเน้นที่ร้านค้าปลอดภาษี ห้างสรรพสินค้า และตลาดกลางแจ้ง ส่วนที่สาม วิเคราะห์การซื้อสินค้าตามความเป็นจริง ในส่วนนี้จะมีส่วนที่หก เจ็ด แปด และเก้า โดยในบทที่หก วิจัยการท่องเที่ยวต่างประเทศ ประเทศที่เน้นก็คือ ฮองกง เกาหลี และญี่ปุ่น บทที่เจ็ด วิเคราะห์ลักษณะเด่นของการพัฒนาการซื้อสินค้าท่องเที่ยวจีน โดยใช้สถิติของสภาพการท่องเที่ยวของจีนในช่วงสามปีที่ผ่านมา บทที่แปด วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง คือวิเคราะห์จากการทำแบบสอบถามสภาพการซื้อสินค้าท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในประเทศที่อยู่ในปีกึ่ง และวิเคราะห์จากการสำรวจร้านค้า แหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่อยู่ในปีกึ่งและเที่ยวเงิน บทที่เก้า จะเสนอแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวเงิน โดยใช้กลยุทธ์สินค้า หนังสือหนึ่งผลิตภัณฑ์ ใช้สินค้ามีัยต่อมายกระดัดบแรงดึงดูดการซื้อสินค้าท่องเที่ยวให้สูงขึ้น การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งข้อปลีก การปรับปรุงกลไกการตลาดการท่องเที่ยวตลอดจนการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศ
中国旅游小城镇发展研究	เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวของเมืองขนาดเล็กตรงกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบความต้องการและการพัฒนาของตลาด

งานศึกษาวิชาการพัฒนาระบบแหล่งท่องเที่ยว ของเมืองขนาดเล็ก ผู้แต่ง: 曾博伟 แหล่งข้อมูล: 中央民族大学博士学 位论文 ปีที่พิมพ์: 2010	ด้วยเหตุนี้ทำให้ได้รับความสนใจจากทุกฝ่าย ในปัจจุบันนี้มีการศึกษาในด้านของเมืองขนาดเล็กอยู่มาก แต่ในด้านของการวิจัย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเมืองขนาดเล็กยังไม่มีการทำการการศึกษา เพื่อเป็นการก้าวข้ามการวิจัยที่ซ้ำซ้อน งานวิจัยชิ้นนี้จึง เน้นที่การนำเอาทฤษฎีด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเมืองขนาดเล็กมาพลิกแพลงใช้ในการวิจัย ในด้านของการวิจัยได้ใช้การวิเคราะห์จากสถิติ,วิเคราะห์จากข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์,การสำรวจจากพื้นที่จริงและการ สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญเป็นแนวทางในการวิจัย งานวิจัยชิ้นนี้แบ่งออกเป็น6บท: บทที่ 1 คือการวิเคราะห์พื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็ก บทที่ 2 คือ การวิเคราะห์ background ของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็ก บทที่ 3 คือ การวิเคราะห์สภาพการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็ก บทที่ 4 คือ การวิเคราะห์กลยุทธ์ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็ก บทที่ 5 คือ การวิเคราะห์ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็ก บทที่ 6 คือ การวิเคราะห์นโยบายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็ก ข้อค้นพบของงานวิจัยชิ้นนี้ 1.การเปลี่ยนแปลงแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็ก คือเส้นทางของการพัฒนาประเทศจีน รวมถึงมีส่วนช่วยในเรื่องการควบ รวมประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และระบบนิเวศ 2. แหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็กนั้นไม่ได้ถูกมองว่าเป็นอุตสาหกรรมรูปแบบหนึ่งในเมืองขนาดเล็ก จุดมุ่งหมายของการ พัฒนาและวิธีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะเน้นไปที่ลักษณะพิเศษเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว 3. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็กต้องการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจ เช่นเดียวกับโครงสร้างของเมืองขนาดเล็ก 4. การทำให้การพัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็กให้เป็นจริงนั้น ต้องการการกำหนดตำแหน่งและการแบ่งย่อยของ ประเภทในด้านการพัฒนา ถึงจะสามารถทำให้เห็นถึงประเภทที่ต่างกันของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเล็กได้ 5. ในด้านของนโยบายสำหรับการผลักดันการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองขนาดเล็กนั้นต้องมีนโยบายสนับสนุนที่ตรงจุด รวมทั้งต้องมีการพัฒนาและทำให้เป็นจริงโดยอาศัยผลลัพธ์ที่เปลี่ยนไปจากงานวิจัยชิ้นนี้

地方文化产业发展中的政府作用研究——以济南市文化产业发展为例 งานศึกษาวิจัยบทบาทรัฐบาลที่มีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น กรณีศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเมืองจี้หนาน มณฑลซานตง ผู้แต่ง: 刘勤 แหล่งข้อมูล: 山东大学硕士学位论文 ปีที่พิมพ์: 2008	อุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้รับการยอมรับให้เป็นอุตสาหกรรมที่กำลังรุ่งเรืองแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นประการสำคัญในการเร่งผลักดันเศรษฐกิจ ประเทศจีนขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงแรกของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมระยะยาว การพัฒนาจึงเป็นไปอย่างล่าช้า แต่เพราะความสำคัญของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีต่อเศรษฐกิจมหภาคขึ้นทุกวัน รัฐบาลจึงเร่งเดินหน้าสู่แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเต็มกำลัง แต่การกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะนำเรื่องเศรษฐกิจเอาไว้ตัดสินใจของรัฐบาลคือสิ่งสำคัญอันดับแรกที่เราต้องจับตามอง แม้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะนำเรื่องเศรษฐกิจเอาไว้เป็นเงื่อนไขแรก แต่ในทางปฏิบัติแต่ละประเทศนั้นเป็นพิเศษคือ ในระยะเริ่มต้น การแสดงบทบาทโดยอำนาจรัฐบาลเป็นสิ่งที่ไม่ได้ รัฐบาลจะแสดงต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างไร นี่คือหัวใจสำคัญที่เราต้องนำมาศึกษา ในประเด็นนี้ ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยสังเขป โดยเฉพาะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การให้นิยาม และกำหนดขอบเขตของธุรกิจวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมวัฒนธรรม แล้วนำมาเป็นรูปแบบวิเคราะห์ปัญหาและสภาพการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในเมืองจี้หนาน โดยเริ่มประเด็นสำคัญจากแนวคิด,ระบบการบริหารควบคุม,องค์กรสำคัญของการพัฒนา ,การสร้างตลาด,การปฏิวัติระบบการเงินการลงทุน,ความสามารถและเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อสรุปปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจี้หนานออกมา ประสมประสานกับตัวอย่างความสำเร็จจากประเทศที่การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมก้าวหน้าไปแล้วอย่าง อเมริกา เกาหลี ญี่ปุ่น เพื่อประมวลเป็นแนวคิด ในการกำหนดทิศทาง การวางมาตรการ การสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ เป็นต้น กำหนดเป็นแผนบริหารจัดการการพัฒนาอุตสาหกรรมให้แก่อนาน และสุดท้ายเราต้องหาข้อได้เปรียบในการเมือง ,เศรษฐกิจ, สถานที่, วัฒนธรรม, ศักยภาพ ของจี้หนาน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อมุ่งแก้ปัญหาจากประสบการณ์อ้างอิง มีประเด็นหลักคือเรื่องแนวคิด , การควบคุม, พยากรณ์บริหาร, สร้างยี่ห้อ, ยี่สิบจุดสำคัญ, สร้างนวัตกรรมเทคโนโลยี ประเด็นของบทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการกระตุ้นสังคมเศรษฐกิจท้องถิ่นของจี้หนานให้สามารถพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง โดยในบทความนี้ได้มีความคิดเห็นของผู้เขียน และข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ การวิเคราะห์ทฤษฎีและสภาพการณ์ จากกรณีศึกษาของต่างประเทศ จนถึงการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของจี้หนาน ทั้งในประเด็นหลัก และประเด็นแวดล้อมรอบด้าน ผู้เขียนหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการช่วยกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจี้หนานได้ 20 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จนส่งผลกระทบต่อชนบทและเกษตรกรรมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่กลับขาดแคลนการวิจัยในด้านนี้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับปัญหาที่ว่า ธุรกิจ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อภาค ชนบทและเกษตรกรจีน ผู้แต่ง: 曹建华 แหล่งข้อมูล: 中国社会科学研究生 院博士学位论文 ปีที่พิมพ์: 2002	ท่องเที่ยวได้สร้างรายได้และโอกาสแก่ชนบทและเกษตรกรมากแค่ไหน ซึ่งไม่สามารถหาคำตอบได้จากสถิติด้านการท่องเที่ยวและงานวิจัยในปัจจุบัน งานวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อตอบปัญหาดังกล่าว มีการศึกษาปัญหาการท่องเที่ยวทั้งในเมืองและชนบทและการกระจายรายได้ของชาวบ้านโดยใช้วิธีสามวิธี บนพื้นฐานของการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ศึกษาผลกระทบของธุรกิจท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาชนบท การจ้างงานและรายได้ของเกษตรกร ศึกษานโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาชนบทโดยอาศัยธุรกิจท่องเที่ยว งานวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงประจักษ์เป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็นหกบท บทแรกคือบทนำกล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยและปัญหาวิจัย แนะนำการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับประเทศและชนบท แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาชนบท ความสำคัญของการวิจัย การออกแบบการวิจัยและ วิธีการวิจัย สุดท้ายคือข้อสรุป บทที่สอง กล่าวถึงภาพรวมของการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวในชนบทเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเมืองท่องเที่ยวชนบท อีกทั้งกล่าวถึงปัญหาที่ต้องแก้ไขและแนวคิดในการแก้ปัญหาเหล่านั้น บทที่สามคือวิธีการศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการประมวลผลข้อมูลศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและมูลค่าเพิ่มของธุรกิจท่องเที่ยวระหว่างพื้นที่ในเมืองและชนบทโดยใช้วิธีการสำรวจจากผู้เชี่ยวชาญ และอัตรามูลค่าเพิ่ม ผลที่ได้คือรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยและของเกษตรกรคือ 21.5% และ 11.6%ตามลำดับ มูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวคือ 50% อัตราส่วนมูลค่าเพิ่มของธุรกิจท่องเที่ยวในชนบท คือ 59% คิดเป็นสัดส่วนได้จากภาคตะวันออกเฉียงใต้ 57% และ 63% อัตราส่วนมูลค่าเพิ่มของธุรกิจท่องเที่ยวของเกษตรกร คือ 62% คิดเป็นสัดส่วนได้จากภาคตะวันออกเฉียงใต้ 60% และ 66% มีการนำตัวเลขเหล่านี้มาคำนวณรายได้จากการท่องเที่ยวและอัตราส่วนมูลค่าเพิ่มธุรกิจท่องเที่ยวทั่วประเทศและในชนบท ค่ามัธยฐานได้และรายได้จากธุรกิจโดยอาศัยอัตราส่วนมูลค่าเพิ่มและข้อมูลจากการวิจัย บทที่สี่เปรียบเทียบความแตกต่างและลักษณะพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้เปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบจากธุรกิจท่องเที่ยวที่มีต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้และการจ้างงานของเกษตรกร และวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคตะวันตก บทที่ห้า คือชุดกรณีศึกษาเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลรูปแบบที่สามและสี่ อีกทั้งศึกษาประโยชน์ของการท่องเที่ยวที่มีต่อชนบทและเกษตรกร และรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบทอย่างเหมาะสม บทนี้ได้ประมาณการรายได้และโอกาสการจ้างงานจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้วิธีการประเมินการสำรวจ เพื่อพิสูจน์ว่าเกษตรกรคือผู้ได้รับผลประโยชน์หลักจากธุรกิจท่องเที่ยวในชนบท ศึกษาเกษตรกรที่ทำงานในภาคธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อพิสูจน์ความสัมพันธะระหว่างโอกาสในการจ้างงานและคุณภาพของแรงงาน ฯลฯ อีกทั้ง

	สรุปประสบการณ์ความสำเร็จจากตัวอย่างกรณีศึกษา บทที่หกเป็นการประเมินนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบท แม้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจีนจะได้รับการลงทุนสนับสนุนจากภาครัฐ แต่โดยพื้นฐานแล้วเกิดขึ้นมาจากการความต้องการของตลาด รัฐบาลมีบทบาทสามด้าน ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่เป็นธรรมแก่ธุรกิจท่องเที่ยว กำหนดกฎหมายเพื่อปกป้องสิทธิของผู้ประกอบการท่องเที่ยว จัดหาสินค้าสาธารณะเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว บทสรุปคือ หนึ่ง การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวที่รัฐบาลต้องมีการจัดการในระดับมหภาค แต่รัฐบาลไม่ควรมีส่วนร่วมในการบริหารธุรกิจท่องเที่ยว สองคือพื้นที่ชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่ยากจน ต้องมีการแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนด้วยการดึงดูดทรัพยากรจากสังคม ซึ่งจะช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบทให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว สามคือให้ความสำคัญต่อบทบาทของชุมชน ประการที่ดีคือการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมด้านระบบนิเวศวิทยา ไม่ให้เกิดความเสียหายจากการสร้างเมืองและการใช้ทรัพยากรที่มีต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมด้านระบบนิเวศวิทยา ในด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวต้องไม่มองข้ามผลประโยชน์ขนาดใหญ่โดยให้ความสนใจแค่ผลกำไรระยะสั้น ในด้านการจัดการผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว ต้องป้องกันไม่ให้เกิดการแข่งขันมากเกินไปจนทำให้เศรษฐกิจโดยรวมแย่ลง
我国文化产业发展现状及其对策研究——以重庆文化产业为例 สภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนและการวิจัยนโยบาย กรณีศึกษา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของมหานครฉงชิ่ง ผู้แต่ง: 高阳 แหล่งข้อมูล: 重庆大学学位论文 ปีพิมพ์: 2008	การแข่งขันในสังคมมนุษย์กำลังเปลี่ยนจากการแข่งขันด้วยกำลังเป็นการแข่งขันทางเศรษฐกิจ จนถึงการแข่งขันทางวัฒนธรรม หรือการเปลี่ยนจากการแข่งขันด้วยพลังแข็งเป็นพลังอ่อน อุตสาหกรรมวัฒนธรรมจึงกลายเป็นตัวตัดสินชัยชนะในการแข่งขัน ปัจจุบันมีประเทศที่เห็นความสำคัญของพลังอ่อนและมีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น จึงต้องเร่งการปฏิรูประบบวัฒนธรรม สร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เน้นการแข่งขันด้านเทคโนโลยีขั้นสูงและมูลค่าทางวัฒนธรรมเป็นหลัก สร้างผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและสะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันทางวัฒนธรรมของจีนและฟื้นฟูภาพลักษณ์ของวัฒนธรรม กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวัฒนธรรมแห่งชาติอย่างเหมาะสม อุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโต ภาครัฐให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่สิ่งที่ไม่สามารถปฏิเสธได้คือ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนยังอยู่ในขั้นตอนการพัฒนาจะเริ่มต้น ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วยังมีช่องว่างอยู่อย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาอย่างรวดเร็วจะเกิดขึ้นได้ถ้ามีความเข้าใจในสภาพปัจจุบันอย่างชัดเจน จึงจะสามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหาได้ งานวิจัยนี้จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานดังกล่าว เพื่อเสนอแนวคิดที่มีประโยชน์ต่อการการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันโดยการให้เทคโนโลยีขั้นสูงและเพิ่มมูลค่าแก่วัฒนธรรมจนสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนในที่สุด โดยการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาอุตสาหกรรม และใช้การพัฒนาวัฒนธรรม

	วัฒนธรรมของซึ่งเป็นตัวอย่าง งานวิจัยนี้ประกอบด้วยห้าส่วน ส่วนแรกคือภาพรวมของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยสรุปแนวคิดเนื้อหา ลักษณะและบทบาทของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในแง่ของทฤษฎี ส่วนที่สองเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีน โดยแนะนำขั้นตอนการพัฒนา สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และนโยบาย อีกทั้งเปรียบเทียบกับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของต่างประเทศ ส่วนที่สามคือวิเคราะห์เงื่อนไขสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยเน้นที่ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยจำกัด ส่วนที่สี่ คือ วิเคราะห์การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมปัจจุบันของจีน ซึ่ง ศึกษาข้อได้เปรียบในการพัฒนาและปัญหาที่ต้องเผชิญเพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนต่อไป ส่วนที่สี่คือแนวคิดการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีน โดยชี้ให้เห็นว่าขณะที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมแห่งความสามัคคีควบคู่ไปด้วยงานวิจัยนี้ใช้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ซึ่งต้องมีการส่งเสริมให้พัฒนาประสิทธิภาพ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน การวิเคราะห์สภาพ ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่จำกัดการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนและเมืองชิงชิ่ง นำไปสู่การนำเสนอกลยุทธ์และคำแนะนำในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีน สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าทางทฤษฎีและทางปฏิบัติของนวัตกรรมในการเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเมือง
文化产业能成为山西的主导产业吗——山西文化产业的定位研究 อุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของจีนได้หรือไม่ : การวิจัยตำแหน่งของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในซานซี ผู้แต่ง: 屈学书 แหล่งข้อมูล: 山西财经大学硕士学位论文 ปีพิมพ์: 2006	ปี1947 Adorno (Theodor Adorno) และ Horkheimer (M axHorkheimer) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมันได้นำเสนอแนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมขึ้นมาเป็นครั้งแรก ตั้งแต่นั้นมาก็มีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องเกือบทุกทศวรรษ ในประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้พัฒนาจนมีขนาดใหญ่ จนกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำและอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เช่น อิตาลี สหรัฐอเมริกา ฯลฯ ปี 2000 จีนได้เริ่มใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาห้าปีฉบับที่สิบ ปัจจุบัน อุตสาหกรรมวัฒนธรรมคิดเป็นสัดส่วนขนาดใหญ่ของ GDP ของเมืองและมณฑลบางแห่งในประเทศจีน ปี 2003 มณฑลซานซีได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาซึ่งเน้นนวัตกรรมและการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นหลัก เพื่อสร้างให้เป็นมณฑลแห่งวัฒนธรรม โดยตั้งเป้าไว้ว่าเมื่อถึงปี2010ต้องกลายเป็นมณฑลแห่งวัฒนธรรมที่เพียบพร้อมไปด้วยบุคลากร และความรู้ มีกิจกรรมทางวัฒนธรรม อุตสาหกรรมวัฒนธรรม และตราสินค้าวัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง โดยอุตสาหกรรมวัฒนธรรมต้องคิดเป็นสัดส่วนมากกว่า20%ของ GDPของทั้งมณฑล จนกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของมณฑล การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมทำให้เกิดการวิจัยอุตสาหกรรมวัฒนธรรมตามมากมาย แนวโน้มนี้แสดงให้เห็นว่าการวิจัยอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของมณฑลมีความสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ งานวิจัยนี้เน้นไปที่การวิจัยที่ว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

	จะกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของชนชาติได้หรือไม่ ใช้วิธีวิจัยแบบวิเคราะห์คุณภาพ วิเคราะห์เชิงปริมาณ วิเคราะห์เชิงประจักษ์ วิเคราะห์เปรียบเทียบและวิเคราะห์รูปแบบ ฯลฯ ประกอบด้วยเนื้อหาบท บทหนึ่ง ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหัวข้อและเนื้อหาวิจัย บทที่สองทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม อุตสาหกรรมชั้นนำและอุตสาหกรรมที่จะกลายเป็นผู้นำในอนาคต แล้วสรุปทฤษฎีพื้นฐานเพื่อใช้ในการตัดสินใจอะไรคืออุตสาหกรรมชั้นนำ บทที่สาม วิเคราะห์การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนชาติในปัจจุบัน บทที่สี่ วิเคราะห์ว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของชนชาติได้หรือไม่บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง บทที่ห้า วิเคราะห์ว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของชนชาติได้หรือไม่บนพื้นฐานทางทฤษฎี (การวิเคราะห์เกณฑ์มาตรฐาน) บทที่หก ซึ่งได้ข้อสรุปว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมคืออุตสาหกรรมที่จะกลายเป็นผู้นำในอนาคต แต่ยังต้องมีการพัฒนาอีกหลายปี มีการศึกษาแนวคิดและการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมบนพื้นฐานของทฤษฎีศึกษามาตรฐานในการตัดสินใจอะไรคืออุตสาหกรรมชั้นนำอย่างละเอียด ในการวิเคราะห์การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของชนชาติในปัจจุบัน มีการชี้ให้เห็นว่า อุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำในที่สุด โดยทำการพิสูจน์ทั้งในทางปฏิบัติและทฤษฎี ในการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ มีการชี้ให้เห็นว่าชนชาติมีข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรและการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการสร้างให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของชนชาติ ในการวิเคราะห์ทางทฤษฎี มีการศึกษาความยืดหยุ่นของรายได้ สิ่งแวดล้อม ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ และมาตรฐานความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนชาติ พบว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของชนชาติได้ในที่สุด แต่ในขณะนี้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมยังไม่ได้กลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของชนชาติ ข้อสรุปสุดท้ายที่ได้คือ ในการพัฒนาเศรษฐกิจของชนชาติในปัจจุบัน อุตสาหกรรมวัฒนธรรมยังคงเป็นได้แค่อุตสาหกรรมที่จะกลายเป็นผู้นำในอนาคต แม้ว่าจะค่อนข้างอ่อนแอแต่ก็มีศักยภาพดี มีพื้นที่สำหรับการพัฒนาในอนาคตอีกมาก จึงเชื่อว่าจะกลายเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำในชนชาติในอนาคตอย่างแน่นอน
韩国文化产业的发展及其对中国的启示 การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลีใต้และผลกระทบที่มีต่อประเทศจีน ผู้แต่ง: 金禅智 แหล่งข้อมูล: 对外经济贸易大学硕	เกาหลีใต้เดิมเป็นประเทศที่มีกำลังการผลิตแข็งแกร่ง แต่วิกฤติทางการเงินในเอเชียที่เกิดขึ้นในปี 1998 ทำให้รัฐบาลเกาหลีใต้ตระหนักว่าการพึ่งพาอาศัยอุตสาหกรรมเพียงประเภทเดียวมีความเสี่ยงสูง จึงปรับตัวตามตลาดอย่างทันทางที่ โดยเข้าสู่เส้นทางการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีความหลากหลายพร้อมทั้งกำหนดว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมคืออุตสาหกรรมหลักของประเทศ หลังจากประสบความสำเร็จติดต่อกับเข้าริบตาแห่ง รัฐบาลเกาหลีใต้ได้เสนอกลยุทธ์การสร้างชาติด้วยวัฒนธรรม โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมซึ่งมีลักษณะ คือ ประสิทธิภาพการ ไม่สร้างมลภาวะและเน้นความคิดสร้างสรรค์เป็นอุตสาหกรรมหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในศตวรรษที่ 21 การกำหนดกลยุทธ์ทำให้เกิดนโยบาย กฎระเบียบ องค์การ และเงินทุนสนับสนุน

士学位论文 ปีพิมพ์: 2006	ตามาทันที ภายใต้การสนับสนุนจากรัฐบาลเกาหลีใต้ มีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี 2004 สินค้าวัฒนธรรมของเกาหลีใต้คิดเป็นสัดส่วน 3.5% ของสินค้าในตลาดโลก จนกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่ใหญ่เป็นอันดับห้าของโลก ในปี 2005 ตลาดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมีมูลค่าถึง 50 ล้านล้านวอน ในขณะที่เพื่อนบ้านในเอเชีย เช่น จีน แม้ว่าจะมีประชากรและ GDP มากกว่าประเทศเกาหลีใต้ แต่การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมกลับล่าช้าลง โดยมีปัญหา เช่น อุตสาหกรรมมีขนาดเล็ก ขาดการจัดกาที่เป็นระเบียบ มีกฎหมายและกฎระเบียบที่ไม่สมบูรณ์ ฯลฯ แต่ก็เชื่อว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนจะประสบความสำเร็จได้ด้วยการศึกษารัฐบาลจากประสบการณ์ความสำเร็จของเกาหลีใต้และด้วยความพยายามของรัฐบาลจีนเอง งานวิจัยนี้จะได้กล่าวถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลีได้อย่างละเอียด ซึ่งให้เห็นถึงประสิทธิภาพความสำเร็จของเกาหลีใต้ที่จีนจะนำไปประยุกต์ใช้ได้ การพัฒนาวัฒนธรรมเงินควรเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งชาติ ควรมีการสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อให้นโยบายอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาวัฒนธรรมและส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคม
周庄古镇休闲旅游发展研究 การศึกษาการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อน ใจของใจดวง ผู้แต่ง: 曹莉萍 แหล่งข้อมูล: 山西财经大学硕士学 位论文 ปีพิมพ์: 2008	ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของจีน ทำให้มาตรการฐานการค้าเสรีที่วิตในเมื่องสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ชาวจีนจึงมีความต้องการในระดับที่สูงกว่าความต้องการแต่ทางร่างกายเหมือนเดิมเมื่อก่อน การแสวงหาเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ และเป็นแนวโน้มการพัฒนาของสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การท่องเที่ยวถือว่าเป็นระดับความต้องการที่ค่อนข้างสูง เพราะในระหว่างกาการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะสามารัได้รับความรัก ความเคารพและการตอบสนองความต้องการของตนเอง การพักผ่อนหย่อนใจเป็นตัวชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์และยังเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในการดำรงอยู่ของมนุษย์ เมื่อรวมเข้ากับการท่องเที่ยวร่วมสมัยจึงกลายเป็นการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจสะท้อนถึงแนวโน้มของธุรกิจท่องเที่ยวทั่วโลก และช่วยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองเก่าของจีน การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจในเมืองเก่ามีความสำคัญมากต่อการสร้างระบบผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ ปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของเมืองเก่า ยึดเวลาที่นักท่องเที่ยวจะอยู่ในเมืองเก่า จนกลายเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ที่รวมเมืองและชนบทเข้าไว้ด้วยกัน งานวิจัยนี้จึงเป็นการวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจในใจดวง วิเคราะห์และศึกษาความเป็นและความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจอย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานการทบทวน สรุป ภาษาญี่ปุ่นและผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เสนอแนวคิดและกลยุทธ์พื้นฐานเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยเน้นที่ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นระหว่างการพัฒนา งานวิจัยนี้มีเป้าหมายคือเป็นข้อมูลอ้างอิงและข้อเสนอแนะสำหรับเมืองเก่าต่างๆในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง

	การท่องเที่ยวในอนาคต ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจที่สำคัญกว่านั้นคือสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาซื้อปิ้งได้ และเป็นตัวบ่งชี้ระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของชาติที่สำคัญ ส่วนรายได้จากผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวสะท้อนให้เห็นถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวว่ามีมากหรือน้อยประเทศและภูมิภาคที่มีอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่พัฒนาอย่างมาก จะมีสัดส่วนรายได้จากผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวคิดเป็น 40% ถึง 60% ของรายได้เงินตราต่างประเทศรวมที่ได้จากการท่องเที่ยว ในขณะที่สัดส่วนรายได้จากผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวของจีนในหลายปีที่ผ่านมา มีแค่ประมาณ 2% จึงส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จนกลายเป็นจุดอ่อนในการพัฒนาตลาดท่องเที่ยว ของที่ระลึกจากการท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว และเป็นจุดสำคัญในการบริหารธุรกิจผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว การเร่งการพัฒนาของที่ระลึกจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มสัดส่วนของรายได้โดยรวมและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ของที่ระลึกจากการท่องเที่ยวสะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสถานที่ท่องเที่ยว นั่นๆ การออกแบบผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต การวางแผนธุรกิจและอื่น ๆ ล้วนมีเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ในปัจจุบันยังมีการสร้าง ระบบทฤษฎีการวิจัย ที่จะช่วยในการวิจัย พัฒนา ผลิตและขายของที่ระลึกจากการท่องเที่ยว งานวิจัยนี้ได้นำคำนิยามเกี่ยวกับของที่ระลึกจากการท่องเที่ยวในแง่ของการพัฒนาของที่ระลึก มีการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการในการพัฒนาของที่ระลึก โดยประยุกต์ใช้วิชาการจัดการทรัพยากร จิตวิทยาความงาม การตลาด การโฆษณาและอื่น ๆ ในการพัฒนาของที่ระลึกการท่องเที่ยว เสนอรูปแบบการพัฒนาของที่ระลึกและ 2 วิธีเฉพาะในการพัฒนามรดกวัฒนธรรมของที่ระลึก โดยใช้มรดกหุหนานเป็นกรณีศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพตลาดของที่ระลึกในปัจจุบันและสาเหตุที่มีการผลิตและจำหน่ายล่าช้า เสนอกลยุทธ์เพื่อเร่งการพัฒนาของที่ระลึก โดยศึกษาจากการพัฒนาในกว้างไกล ศึกษาการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ	旅游纪念品研究——湖南省为例 调查研究将产品从湖南的旅游业中 分离出来 作者：张文敏 来源：中南林业科技大学 论文 发表时间：2001
	丽江大研古镇夜间旅游产品调查 分析及优化设计研究 该研究旨在调查丽江市大研古镇夜间旅游产品的现状，并对其进行优化设计。研究指出，当前丽江市大研古镇夜间旅游产品存在种类单一、品质不高、缺乏特色等问题。研究建议，应结合古镇历史文化底蕴，开发具有特色的夜间旅游产品，提升产品品质，增强游客体验，从而促进古镇旅游业的发展。	ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจที่สำคัญกว่านั้นคือสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาซื้อปิ้งได้ และเป็นตัวบ่งชี้ระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของชาติที่สำคัญ

ผู้แต่ง: 邓勇勇 แหล่งข้อมูล: 云南大学硕士学位论文 ปีที่พิมพ์: 2010	การศึกษาปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่ขายเวลากลางคืนจึงมีความสำคัญอย่างมาก ในขณะเดียวกัน การวิจัยผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่ขายเวลากลางคืนของเมืองเก่าในยูนนานและทั่วประเทศจีนก็สำคัญเช่นกัน การวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการสำรวจแบบออกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก โดยสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวในปัจจุบัน ซึ่งครอบคลุมถึงความรู้ ความเข้าใจ ความต้องการ ความชื่นชอบและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยรวม จนได้ข้อสรุปว่า (1) การยอมรับและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเวลากลางคืนในเมืองเก่าต้าเหลียนมีค่อนข้างสูง (2) ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่ขายเวลากลางคืนเป็นปัจจัยหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในเวลากลางคืน (3) แม้ว่าผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่ขายเวลากลางคืนจะมีแรงดึงดูดมาก แต่ก็ยังไม่เพียงพอ (4) นักท่องเที่ยวที่มีอายุและอาชีพต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ต่างกัน มีการการสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจและชาวบ้านในเชิงลึกเพื่อพิสูจน์แนวคิดของงานวิจัยนี้ ในการสำรวจพบว่าผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่ขายเวลากลางคืนในเมืองเก่ามีปัญหา เช่น ความไม่สมบูรณ์ของตลาดผลิตภัณฑ์ การขาดการสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมในผลิตภัณฑ์ ชุมชนมีส่วนร่วมน้อย และมีคุณภาพต่ำ งานวิจัยนี้ได้เสนอวิธีการปรับปรุงการออกแบบอย่างละเอียด โดยการสำรวจวิเคราะห์ สรุป ร่วมกับการวิจัยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มีการเสนอให้ปรับปรุงด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ความเป็นพื้นบ้าน การตลาดและความปลอดภัย
丽江束河古镇社区居民参与旅游发展研究 ชุมชนเมืองเก่าซูเหอในลี่เจียงมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้แต่ง: 许艺林 แหล่งข้อมูล: 云南师范大学硕士学位论文 ปีที่พิมพ์: 2009	การมีส่วนร่วมของชุมชนหมายถึงผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวได้เข้าร่วมกระบวนการบุกเบิกพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งกระบวนการ เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจสังคมและอื่น ๆ ซึ่งได้กลายเป็นสิ่งสำคัญและขาดไม่ได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ปัจจุบัน การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เกี่ยวกับความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการที่ประสบความสำเร็จมีน้อย งานวิจัยนี้ใช้เมืองเก่าซูเหอซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของลี่เจียงซึ่งเป็นมรดกโลกเป็นกรณีศึกษา ร่วมกับทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและทฤษฎีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว จากมุมมองของการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำการวิเคราะห์กระบวนการและสภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในเมืองเก่าซูเหอ โดยใช้วิธีการหลากหลาย เช่น การรวบรวมข้อมูล การสำรวจจากภาคสนามและการสัมภาษณ์ เพื่อสรุปรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งเรียกว่ารูปแบบซูเหอ แล้ววิเคราะห์หลักการและการดำเนินการของรูปแบบดังกล่าว สุดท้ายเสนอแนวคิดและคำแนะนำในการแก้ปัญหา เช่น ชาวบ้านในชุมชนมีการศึกษาต่ำและขาดการศึกษาอบรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

上海市郊古镇文化产业发展研究 การศึกษากำหนดการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเมืองเก่าในเขตชานเมืองเซี่ยงไฮ้ ผู้แต่ง: 沈丹 แหล่งข้อมูล: 华东师范大学硕士学位论文 ปีที่พิมพ์: 2008	ตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา การศึกษาเมืองทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจีนมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง การศึกษาก่อนหน้านี้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่เอกลักษณ์และคุณค่า การก่อตัวและวิวัฒนาการ การอนุรักษ์และการพัฒนาเมือง จนกลายเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาหลายแขนง ปัจจุบันยังขาดการศึกษาใหม่ในการวิจัยในแง่ของทรัพยากรในเมือง การพัฒนาอุตสาหกรรมโดยคำนึงถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรม ความเป็นไปได้และรูปแบบในการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม งานวิจัยนี้ให้คำจำกัดความแก่เมืองเก่าเจียงหนานในแง่ของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มากขึ้น โดยเน้นวิจัยเมืองเก่าตามชานเมืองของเซี่ยงไฮ้ในด้านอุตสาหกรรมทรัพยากรทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม เมืองเก่าตามชานเมืองเป็นกลุ่มเมืองที่ตั้งอยู่รอบนอกเมืองเซี่ยงไฮ้ ชานเมืองเหล่านี้มีเศรษฐกิจที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการกระจายตัวของพื้นที่ มีระบบนิเวศที่ประหลาด และมีวัฒนธรรมทางน้ำที่หลากหลาย เมืองเก่าเหล่านี้ได้รับผลกระทบจากพื้นที่เขตใจกลางเมืองเซี่ยงไฮ้โดยตรงและมากที่สุด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและระบบวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก การวิจัยวิวัฒนาการโครงสร้างอุตสาหกรรมและการสร้างอุตสาหกรรมเพื่อเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของเมืองในอนาคตเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เมืองเก่าเหล่านี้มีการส่งเสริมธุรกิจท้องถิ่นของตัวเอง ขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งรองรับอุตสาหกรรมที่ขยายตัวมาจากพื้นที่เขตใจกลางเมืองเซี่ยงไฮ้ได้เป็นอย่างดีด้านทั้งทางภูมิศาสตร์ แต่รูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมแบบนี้ขาดการประเมินแนวโน้มของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในการเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำในอนาคต ไม่ได้ตระหนักถึงประโยชน์ของทรัพยากรวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของเมือง จึงไม่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่เป็นโครงสร้างอุตสาหกรรมเดิม งานวิจัยนี้ได้สำรวจทรัพยากรวัฒนธรรมในเขตชานเมืองและตรวจสอบข้อมูลเอกสารเป็นจำนวนมาก ทำการจำแนกทรัพยากรวัฒนธรรม เพื่อศึกษาการสร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ในด้านวิวัฒนาการของโครงสร้างอุตสาหกรรมและแนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมผู้นำในอนาคต เน้นการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เสนอรูปแบบการพัฒนาสำหรับเมืองเก่าเขตชานเมืองและเมืองเก่าเจียงหนานทั้งหลาย ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ทรัพยากรวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของเมืองเก่า เพื่อเสนอข้อเสนอแนะและข้อควรคำนึงในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าอย่างสมดุล
丽江古城形成发展与纳西族文化变迁 การพัฒนาเมืองเก่าลี่เจียงและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมน้ำชี ผู้แต่ง: 于洪	เมืองเก่าลี่เจียงได้รับการยอมรับว่าเป็นมรดกโลกจากยูเนสโกและเป็นหนึ่งในเมืองที่มีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจีนจากการประกาศของรัฐบาล เป็นเมืองที่มีวิถีวัฒนธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ และยังมีการอนุรักษ์และพัฒนาของชนชาติซึ่งมีความแตกต่างในความเหมือน จนทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและชาวท้องถิ่นมาสัมผัสเสน่ห์ของเมืองเก่าลี่เจียงอย่างไม่ขาดสาย งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการสร้างและพัฒนาเมืองเก่าลี่เจียง เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชนชาติที่สะท้อนออกมาในวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมของในยุคคล้ายต่างกัน และการเปลี่ยนแปลงของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยการศึกษาก

แหล่งข้อมูล: 中央民族大学博士学位论文 ปีพิมพ์: 2008	ประวัติศาสตร์และบันทึกแห่งชนชาติ แบ่งออกเป็นแปดส่วน ส่วนที่หนึ่งคือบทนำ กล่าวถึงความสำคัญเชิงทฤษฎีและปฏิบัติของหัวข้อวิจัย งานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วิธีกรวิจัย และนวัตกรรมใหม่ ๆ ฯลฯ บทที่หนึ่งคือสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของชนชาติในลี้เจียง ศึกษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสภาพแวดล้อมของมนุษย์ในเมืองเกาลีเจียง มีการค้นพบร่องรอยของมนุษย์ยุคหินเก่าในลี้เจียง การค้นพบทางโบราณคดี บันทึกภาษาจีนและบันทึกของชาวตงปาล้วนกล่าวถึงกิจกรรมการดำรงชีวิตของบรรพบุรุษชนานาซีตั้งแตยุคหินเก่าจนถึงก่อนราชวงศ์จิน ซึ่งเป็นข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับการกำเนิดเมืองเกาลีเจียงและชนานาซี บทที่สอง การก่อตัวขึ้นของเมืองเกาลีเจียงและวัฒนธรรมนาซี บรรพบุรุษชนานาซีอยู่กันอย่างกระจัดกระจายมาเป็นระยะเวลานานก่อนที่จะค่อยๆมีการตั้งถิ่นฐานรวมกัน ในราชวงศ์ถัง มีการสร้างวัดทางศาสนาและเทพเจ้าของชนานาซี ณ เนินเขาภูเขาหิมะมังกรหยก สมัยราชวงศ์หยวน บรรพบุรุษชนานาซีได้รวมชนเผ่าที่กระจัดกระจายอยู่เข้าไว้ด้วยกันจนกลายเป็นชาติพันธุ์หนึ่งทางตะวันตกเฉียงเหนือในยุคนาน ในเวลาเดียวกัน ศาสนาตงปาลและอักษรภาพตงปาก็ค่อยๆปรากฏขึ้นมาเนื่องจากบรรพบุรุษของชนานาซีอยู่อย่างร่นเร่และกระจัดกระจาย จึงยอมรับวัฒนธรรมจีนอื่นๆได้ง่าย จนเกิดเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมตนเอง เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหล่านี้ปรากฏอยู่ในสิ่งก่อสร้างทางศาสนาและอาคารที่อยู่อาศัยทั่วไป บทที่สาม การก่อสร้างเมืองเก่าในราชวงศ์หมิงและวัฒนธรรมเจ้าเมืองตระกูลลู เมืองเก่าในราชวงศ์หมิงมีการขุดแม่น้ำตะวันตก มีการก่อสร้างวังของเจ้าเมืองตระกูลลู กำหนดรูปแบบพื้นฐานของวังซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมทางสถาปัตยกรรม ในขณะเดียวกันของศิลปะและวัฒนธรรมศาสนา คือ สถาปัตยกรรมทางศาสนาไป่ต๋า วังเจ้าเมืองสะท้อนถึงวัฒนธรรมนาซีตงปาล ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนด้วย จึงเป็นเอกลักษณ์การก่อสร้างที่มีความแตกต่างในความเหมือน จิตรกรรมฝาผนังของสิ่งก่อสร้างทางศาสนาไป่ต๋ายกสะท้อนถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมนาซีที่มีความแตกต่างกันในความเหมือนทั้งด้านจิตวิญญาณและศิลปะ วัฒนธรรมพื้นบ้านเกิดขึ้นจากคนต่างถิ่นที่อพยพเข้ามาและคนท้องถิ่น โดยมีตัวแทนคือวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งมีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมที่หลากหลาย บทที่สี่ การส่งเจ้าเมืองมาจากราชสำนักในสมัยต้นราชวงศ์ชิง และการพัฒนาวัฒนธรรมพื้นบ้านในเมืองเกาลีเจียง ได้การส่งเจ้าเมืองจากราชสำนักมาปกครองลี้เจียง และมีการสร้างอาคารสิ่งก่อสร้างทางทิศตะวันออกของเมือง ประกอบด้วย เจ้าเมือง เจ้านายอำเภอ สำนักเล่าเรียนภูเขาหิมะ วัดบุ๋น วัดญี่ปุ่น วัดญี่ปุ่น (วัดเทพเจ้ากวนอู) วัดเจิงหวง วัดตงเยี่ยและอาคารเสี้ยนเทียนเก้อ ฯลฯ เพื่อแก้ปัญหาที่ผู้นำใช้ของทหารและพลเรือนในเมือง จึงมีการขุดแม่น้ำตะวันตก ออก ทำให้พื้นที่ของเมืองขยายไปทางทิศตะวันออก จนกลายเป็นพื้นที่เมืองในปัจจุบัน วัฒนธรรมที่เจ้าเมืองส่งเสริมลงอย่างมากต่อวัฒนธรรมของชนชาตินาซี ซึ่งไม่เพียงแต่กระทบต่ออาคารสิ่งก่อสร้างในเมืองเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนานาซี ที่สำคัญคือมีการสร้างสำนัก

	เล่าเรียนขึ้นมา ด้านวัฒนธรรมทางศาสนา มีการสร้างวัดของชาวทิเบตรอบเมืองเกาลีเจียง ซึ่งมีเอกลักษณ์คือเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมทิเบตและนาซี ในขณะที่เอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในเมืองเก่าเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมฮั่นและนาซี จึงเป็นการส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมสิ่งก่อสร้างของชาวนาที่อยู่ต่อเนื่องมาแต่อดีต ความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมเชิงพาณิชย์และสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ของเมืองเก่า หลังเกิดสงครามในปีเสียนเฟิงและจื่อในสมัยราชวงศ์ชิง เมืองเก่าได้ถูกทำลายไปเกือบหมด จากนั้นเป็นต้นมา การเกิดขึ้นของถนนลำเลียงชาทำให้เมืองเกาลีเจียงกลายเป็นเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจทางตะวันตกเฉียงเหนือของยูนนาน ถนนสี่เหลี่ยมกลายเป็นศูนย์กลางตลาดค้าขาย ถนนในเมืองเก่ากลายเป็นถนนสายธุรกิจ และเขตการค้าของพ่อค้าชาวนาซี ทิเบต ชาวไป๋ และฮั่น ฯลฯ การผสมผสานวัฒนธรรมการค้าของชาติพันธุ์ดังกล่าว เป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจของเมืองเกาลีเจียง นำไปสู่การพัฒนาสถาปัตยกรรมในเมือง จนกลายเป็นภูมิสถาปัตยกรรมที่นำโดยรูปแบบสถาปัตยกรรมนาซี ซึ่งมีรูปแบบศิลปะที่หลากหลายและผสมผสาน สิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัยสะท้อนให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และธรรมชาติและความสามัคคีระหว่างมนุษย์ ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมที่เจือปนกันทั่วโลก หลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชน เริ่มมีการอนุรักษ์เมืองเกาลีเจียง ในปี 1996 เมืองเกาลีเจียงได้รับความเสียหายจากแผ่นดินไหวอย่างหนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาอาคารที่อยู่อาศัย แต่เมืองเกาลีเจียงก็สามารถฟื้นฟูเมืองโดยยึดหลักซ่อมแซมของเก่าให้เป็นของเก่าภายในระยะเวลาที่สั้นที่สุด และยังคงประสบความสำเร็จในการเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกันก็ได้้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและมนุษย์ของเมือง ภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ ชาวนาสามารถก้าวไกลทางธุรกิจ ให้อำนาจที่เปิดกว้างและความมั่นใจในชนชาติของตนเอง ขณะที่ส่งเสริมวัฒนธรรมของชนชาติตนเองก็ผสมผสานวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาด้วย ทำให้เมืองเกาลีเจียงไม่เพียงแต่มีบรรยากาศที่ทันสมัย แต่ยังมีบรรยากาศที่ทันสมัย ซึ่งเป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันในความเหมือน ด้วยเหตุนี้ เมืองเกาลีเจียงจึงสามารถดึงดูดความสนใจจากทั้งในประเทศจีนและทั่วโลก
历史时期丽江大研纳西族聚落形态初探 การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชาวนาซีในต้าเหยนเล่เจียงในยุคประวัติศาสตร์	ชนชาตินาซีเป็นหนึ่งใน 55 ชนกลุ่มน้อยของประเทศจีน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในมณฑลยูนนาน เสฉวน และทิเบต จำนวนชาวนาซีในมณฑลยูนนานคิดเป็นร้อยละ 90 ของประชากรนาซีทั้งหมด อำเภอเล่เจียง (อำเภอวิหลงและเขตเมืองเก่าในปัจจุบัน) เป็นพื้นที่ในมณฑลยูนนานที่มีชาวนาซีหนาแน่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 กว่าของประชากรนาซีทั้งหมด ชาวนาซีอพยพเข้าสู่พื้นที่อำเภอเล่เจียงตั้งแต่นานาชาติถึง และได้สร้างอารยธรรมทางวัตถุและจิตวิญญาณที่ยิ่งใหญ่กว่าพันกว่าปี เมืองเก่าต้าเหยนซึ่งได้รับการเสนอชื่อเป็นมรดกโลกในปี 1997 เป็นสถานที่ที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมมากที่สุดแห่งหนึ่ง มี

ผู้แต่ง: 周燕芳 แหล่งข้อมูล: 陕西师范大学硕士学位 论文 ปีที่พิมพ์: 2007	วัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่และเป็นเอกลักษณ์นี้ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้เลือกเมืองเก่าต้าเหียนเป็นตัวอย่างการวิจัย โดยใช้ข้อมูลจากบันทึกเอกสารทั้งของชาวน้ำและชาวอันในเวลาที่ต่างกันร่วมกับการสำรวจภาคสนาม เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการตั้งถิ่นฐานในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน การพัฒนาเมืองเก่าต้าเหียนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม งานวิจัยนี้แบ่งออกเป็นหกส่วน ส่วนแรกคือบทนำ ซึ่งกล่าวถึงการเลือกหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีการวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่สองคือสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ธรรมชาติและชนชาติที่อาศัยอยู่ในลี้เจียง ส่วนนี้คือพื้นฐานสำหรับบทต่อมาในการศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐานในต้าเหียนในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน มีการแนะนำสภาพทางธรรมชาติและทางภูมิศาสตร์ เช่น ภูมิประเทศ อุทกวิทยา สัตว์ พืช สภาพภูมิอากาศ และแร่ธาตุ เป็นต้น กล่าวถึงการทำเหมืองและการกระจายตัวของชาวน้ำซึ่งเป็นชาติพันธุ์สำคัญของภูมิภาคนี้ ส่วนที่สามคือลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชนเผ่าชาวน้ำในต้าเหียนลี้เจียงในสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่ง รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพล ส่วนนี้แบ่งออกเป็นสี่ตอน ตอนหนึ่ง แนะนำที่มา เนื้อหาและคุณค่าของคัมภีร์ตงปาวของชาวน้ำ ซึ่งเป็นข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษา ตอนที่สอง คือ ประวัติการพัฒนาสังคมของชาวน้ำในราชวงศ์ถังและซ่ง เช่น ระบบการปกครอง ระดับชนชั้นและการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ฯลฯ ตอนที่สาม ศึกษาการตั้งถิ่นฐานของชาวน้ำในลี้เจียงรวมทั้งในต้าเหียนโดยใช้ข้อมูลในคัมภีร์ตงปาว พบว่าการตั้งถิ่นฐานในราชวงศ์ถังและซ่งมีสองแบบ คือ กระโจมและหมู่บ้าน เนื่องจากแบบกระท่อมมีระดับการพัฒนาสูงกว่าจึงเป็นรูปแบบหลักในการตั้งถิ่นฐาน ในขณะที่เดียวกันก็มีการสร้างหมู่บ้านซึ่งเป็นที่อยู่ของทาส ตอนที่สี่ คือ การวิเคราะห์สาเหตุที่กระทบต่อการพัฒนาของรูปแบบการตั้งถิ่นฐานในยุคนี้ เช่น รูปแบบการผลิต ที่อาศัย การเลี้ยงสัตว์เร่ร่อนและความขัดแย้งทางสังคม ส่วนที่ห้า คือ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชนชาติชาวน้ำในต้าเหียนลี้เจียงในราชวงศ์หยวนและหมิงและปัจจัยที่มีอิทธิพล โดยแบ่งออกเป็นสี่ตอน ตอนที่หนึ่ง คือ ประวัติศาสตร์การพัฒนาของชนชาติชาวน้ำในต้าเหียนลี้เจียงในราชวงศ์หยวนและหมิงและปัจจัยที่ตอนที่สอง วิเคราะห์รูปแบบการตั้งถิ่นฐานในสมัยราชวงศ์หยวนและหมิง ซึ่งพื้นที่บริเวณที่ตั้งของต้าเหียนมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ในปลายราชวงศ์ซ่งและต้นราชวงศ์หยวน การตั้งถิ่นฐานแบ่งเป็นแบบหมู่บ้านและเมือง ต้าเหียนกลายเป็นเมืองหนึ่งในลี้เจียง พอถึงต้นราชวงศ์หมิงก็กลายเป็นที่ตั้งของตัวเมือง จึงเริ่มมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกตามมา มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค แต่ไม่ใช่อุณหภูมิกลางทางวัฒนธรรม ตอนที่สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน สมัยราชวงศ์หมิง มีการสร้างป้อมปราการเมืองทั่วประเทศ แต่ลี้เจียงกลับไม่มี แม้กระทั่งกำแพง บันทึกประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ก็น้อยมาก จึงยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจนจนถึงปัจจุบัน ตอนที่สี่ของบทนี้ผู้วิจัยได้แสดงมุมมองเกี่ยวกับเรื่องนี้ ส่วนที่ห้าคือลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชนชาติชาวน้ำในต้าเหียนสมัยราชวงศ์ชิงและปัจจัยที่มี

	อิทธิพล โดยแบ่งออกเป็นสามตอน ตอนหนึ่งกล่าวถึงประวัติการพัฒนาสังคมน่าดีในสมัยราชวงศ์ซิง ตอนที่สอง วิเคราะห์ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชาวน่าดีในสมัยราชวงศ์ซิง ซึ่งตำแหน่งยังคงเป็นที่ตั้งของรัฐบาลท้องถิ่น เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านาการพัฒนาแบบการตั้งถิ่นฐานเป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่มีการก่อสร้างที่ว่าการรัฐ ยังมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ตลาดนัดในเมืองได้กลายเป็นตลาดที่คึกคักที่สุดของลี่เจียง จนได้กลายเป็นศูนย์กลางทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่แท้จริงของลี่เจียง ตอนที่สามกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของชาวน่าดีจากหลักฐานภูมิสถาปัตย์ของลี่เจียง ตอนที่สี่กล่าวถึงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชาวน่าดีในสมัยราชวงศ์ซิง และศึกษาลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชนชาติป๋ายเจี๋ยที่มีอิทธิพล ส่วนแรกและส่วนที่สองเป็นพื้นฐานของงานวิจัยนี้ ส่วนที่สาม ลี่ และห้าศึกษาลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชนชาติป๋ายเจี๋ยที่มีอิทธิพลในสมัยราชวงศ์ซิง ซ่ง หยวน หมิงและชิงตามลำดับ ส่วนที่หกคือบทสรุป งานวิจัยนี้ได้มีการศึกษาในด้านใหม่ ด้านหนึ่งศึกษากระบวนการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของชนชาติป๋ายเจี๋ยในต้าเหยนลี่เจียง มีการกล่าวถึงแต่กระบวนการตามลำดับเวลา โดยเริ่มต้นจากราชวงศ์ถังและซ่ง และกระบวนการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนในต้าเหยน เป็นการศึกษาวิจัยที่ครอบคลุมและเน้นเอกลักษณ์ของแต่ละกระบวนการ ประการที่สอง ใช้บันทึกของกลุ่มชาติพันธุ์ในการศึกษาการตั้งถิ่นฐานในต้าเหยนลี่เจียงสมัยราชวงศ์ถังและซ่ง เนื่องจากมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เป็นภาษาจีนน้อย
丽江古城内游客空间行为实证研究 การวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวในประเทศในมณฑลลี่เจียง ผู้แต่ง: 李惠云 แหล่งข้อมูล: 四川大学硕士学位论文 ปีที่พิมพ์: 2005	การท่องเที่ยวเมืองเก่ากลายเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน การที่เมืองเก่าลี่เจียงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของโลก ทำให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวในลี่เจียงได้สร้างผลกระทบเชิงลบเป็นอย่างมาก ทำให้มรดกโลกกำลังเผชิญกับวิกฤติครั้งใหญ่ซึ่งเป็นปัญหาร้ายแรงต่อการพัฒนาเมืองเก่าลี่เจียงอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้ได้ทำการวิจัยตลาดท่องเที่ยวในลี่เจียง บนพื้นฐานข้อมูลจากผลงานวิจัยต่างๆก่อนหน้านี้ เพื่ออธิบายผลกระทบจากพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยว อีกทั้งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการวางแผนในอนาคต งานวิจัยนี้แบ่งออกเป็นแปดส่วน ส่วนแรกคือบทนำซึ่งมีการอธิบายหัวข้อวิจัย ส่วนที่สอง อธิบายและให้นิยามเกี่ยวกับแนวคิดที่สำคัญ เช่น นักท่องเที่ยว พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเหล่านี้ ส่วนที่สามคืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนะนำงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวจากนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศและความสัมพันธ์กับการวิจัยต่างๆ ส่วนที่สี่คือวิธีการทำวิจัยและพื้นฐานทางทฤษฎี แนะนำวิธีวิจัยที่ใช้และทฤษฎีหลักในการวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยว ส่วนที่ห้าคือลักษณะพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวในประเทศในลี่เจียง อธิบายลักษณะพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยว

	นักท่องเที่ยวในสี่จังหวัด และวิเคราะห์สาเหตุการเกิด ซึ่งเป็นส่วนหลักของงานวิจัยนี้ ส่วนที่หกคือลักษณะพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวในเมืองเก่า ทำการวิเคราะห์เอกลักษณ์ของพฤติกรรมในพื้นที่ขนาดเล็กและการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจ ส่วนที่เจ็ดคือการวิเคราะห์ผลการสำรวจในเชิงลึก โดยชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของภูมิทัศน์ ถนน อาคาร การกระจายของธุรกิจ และด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อเมืองเก่าสี่จังหวัด แล้ววิเคราะห์ผลกระทบเหล่านี้ร่วมกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่แปดคือบทสรุป โดยสรุปความสำคัญของการวิจัยพฤติกรรมเชิงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวที่ต่อเนื่องการวางแผน บนพื้นฐานของข้อมูลในบทก่อนหน้านี้
丽江古城城市生态旅游开发研究 การวิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาในเมืองเก่าสี่จังหวัด ผู้แต่ง: 唐跃军 แหล่งข้อมูล: 武汉大学硕士学位论文 ปีที่พิมพ์: 2004	เมื่อเมืองเก่าสี่จังหวัดซึ่งเป็นมรดกโลกเป็นตัวอย่างการอนุรักษ์เมืองเก่าที่ดีที่สุดของจีน เป็นเมืองเก่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมซึ่งมีมูลค่าโดยรวมสูง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วและการไหลเข้าของนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้เมืองเก่าต้องเผชิญกับความท้าทายอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน งานวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์การพัฒนาเมืองเก่าสี่จังหวัดในระบอบกฎหมาย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา มาตรการและหลักการเพื่ออนุรักษ์ความสมบูรณ์ของเมือง จากแง่มุมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาวิเคราะห์ความสำคัญของวัฒนธรรมนำซึ่งต่างไปที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาในเมืองเก่าสี่จังหวัด เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์
旅游地居民对旅游的感知与态度研究 การวิจัยการรับรู้และทัศนคติด้านการท่องเที่ยวของผู้ที่อาศัยอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว ผู้แต่ง: 黄玉理 แหล่งข้อมูล: 北京第二外国语学院硕土学位论文 ปีที่พิมพ์: 2006	การเพิ่มขึ้นของจำนวนมรดกโลกในประวัติศาสตร์และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว การใช้มรดกโลกพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจในท้องถิ่น การสร้างงาน และดึงดูดการลงทุนได้กลายเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐบาลท้องถิ่นไปแล้ว การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกย่อมมีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ดังนั้น การวิจัยการรับรู้และทัศนคติด้านการท่องเที่ยวของผู้ที่อาศัยอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกจึงเป็นการศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยในการควบคุมผลกระทบจากการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก และการคุ้มครองมรดกโลก การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดประสงค์หลักสองประการ คือ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการรับรู้และทัศนคติด้านการท่องเที่ยวของผู้ที่อาศัยอยู่ในสถานที่ที่เป็นมรดกโลกสองแห่งซึ่งมีระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวต่างกัน อีกทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และทัศนคติ งานวิจัยนี้ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลในเชิงเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ หลังจากทำ t – test วิเคราะห์กลุ่มและวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้วพบว่า การรับรู้และทัศนคติด้านการท่องเที่ยวของผู้ที่อาศัยอยู่ในสถานที่ที่เป็นมรดกโลกสองแห่งซึ่งมีระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวต่างกัน

	มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สถานที่ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวมากชาวบ้านก็จะมีการรับรู้ผลกระทบในเชิงลบมากกว่า ในขณะที่สถานที่ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวน้อย ชาวบ้านก็จะมีความคิดต่อการท่องเที่ยวในเชิงบวกมากกว่า ชาวบ้านในฝั่งเหยาแบ่งออกเป็นผู้สนับสนุนอย่างกระตือรือร้น ผู้สนับสนุนอย่างมีเหตุผล และผู้ที่ที่บ้านในฝั่งเหยาแบ่งออกเป็นผู้ที่รู้สึกเกลียดชัง ผู้สนับสนุนอย่างกระตือรือร้น และผู้สนับสนุนอย่างระมัดระวัง การวิจัยยังพบว่าการศึกษา อาชีพ และระดับการพึ่งพาอาศัยการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อการรับรู้และทัศนคติของผู้อยู่อาศัย

บรรณนิทัศน์งานวิจัยและเอกสารภาษาจีนที่เกี่ยวข้อง(บทความวิชาการ)

ลำดับ	ชื่อบทความ/งานวิจัย ชื่อผู้แต่ง แหล่งที่มาและปีพิมพ์	บทคัดย่อ
	旅游地发展创新理论与实例研究 ——以江苏周庄为例 ทฤษฎีนวัตกรรมการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวและกรณีศึกษา โดยใช้เมืองโจว จวงในมณฑลเจียงซูเป็นกรณีศึกษา ผู้แต่ง: 万绪才 แหล่งข้อมูล: 南京财经大学学报 ปีที่พิมพ์: 2007(05)	งานวิจัยนี้ได้ศึกษาโอกาสที่ดีที่สุด หลักการ กระบวนการและรูปแบบทั่วไปของนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว วิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวของใจจวง ศึกษาวิธีการและแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวในด้านของภาพลักษณ์แนวคิดและด้านของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว สุดท้ายทำการวิเคราะห์และคาดการณ์แนวโน้มวัตกรรมการท่องเที่ยวของใจจวง
	中国旅游商品研究 งานศึกษาวิจัยสินค้าท่องเที่ยวของจีน ผู้แต่ง: 方百寿; 罗玲 แหล่งข้อมูล: 商业研究 ปีที่พิมพ์: 2002(12)	การพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวเป็นผลผลิตใหม่ของการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ปัจจุบัน รายได้จากผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของประเทศจีนไม่ค่อยมั่นคงขณะเดียวกัน ระบบการพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวก็ยังไม่ค่อยก้าวหน้า ประเทศจีนต้องส่งเสริมการบริหารจัดการสินค้าท่องเที่ยว ส่งเสริมการสนับสนุนจากภาครัฐ และส่งเสริมแนวทางของตลาดสินค้าท่องเที่ยว ศึกษาการพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจีน

	论江南水乡古镇旅游资源的开发与保护——周庄和同里为例 การศึกษาเกี่ยวกับการบุกเบิกและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของเมืองเก่ากลางน้ำในภูมิภาคเฉิงหนาน : กรณีศึกษาโจวจวงและถงหลี่ ผู้แต่ง: 李丽雅; 黄芳 แหล่งข้อมูล: 桂林旅游高等专科学校报 ปีที่พิมพ์: 2003(2)	หลายปีที่ผ่านมา เมื่อเก่าสไตส์เฉิงหนานสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมากมายให้ไปเที่ยว โดยอาศัยประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ ลังก่อสร้างโบราณที่เรียบง่าย วัฒนธรรมที่ยังรากลึก และทัศนียภาพที่สวยงามที่เป็นเอกลักษณ์ ทำให้มีการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว แต่ก็เกิดปัญหาหลายอย่าง บทความนี้จึงเป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นในการบุกเบิกและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของเมืองเก่ากลางน้ำในภูมิภาคเฉิงหนาน พร้อมทั้งเสนอมาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยใช้โจวจวงและถงหลี่เป็นกรณีศึกษา
	民宿: 休闲度假旅游的一种探索——江苏周庄为例 โฮมสเตย์ การสำรวจการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ : กรณีศึกษาดำบลโจวจวง มณฑลเฉิงชู่ ผู้แต่ง: 邹开敏 แหล่งข้อมูล: 乡村旅游 ปีที่พิมพ์: 2008(8)	ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจได้กลายเป็นทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจีนในอนาคต แต่กลับยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของโฮมสเตย์ในการพัฒนาจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมสู่การท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ บทความนี้จึงเป็นการวิจัยบทบาทของโฮมสเตย์ในการพัฒนาจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมสู่การท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ โดยวิจัยในด้านสาเหตุการเกิดโฮมสเตย์ สาเหตุที่นักท่องเที่ยวเลือกพักโฮมสเตย์และประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับ โดยใช้โจวจวงเป็นกรณีศึกษา ในตอนท้ายของบทความมีการเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมธุรกิจโฮมสเตย์ในโจวจวง
	居民旅游影响感知态度及其动力因子研究——以周庄为例 การวิจัยทัศนคติการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวและสาเหตุของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษาดำบลโจวจวง	การพัฒนาการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่องานวิจัยอยู่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและ สภาพแวดล้อมของในพื้นที่นั้นๆ บทความนี้ได้วิเคราะห์ทัศนคติและการรับรู้ของชาวบ้านที่มีต่อผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่าชาวบ้านค่อนข้างมีทัศนคติในแง่บวก มีการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีเหตุผล โดยปฏิบัติภารกิจที่มีต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมีความรุนแรงที่สุด บทความนี้จึงเป็นการวิจัยสาเหตุของการเกิดทัศนคติและการรับรู้ของชาวบ้านโดยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติตามการพัฒนาและเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวของโจวจวงในปัจจุบัน

	ผู้แต่ง: 徐致云:陆林 แหล่งข้อมูล: 资源开发与市场 ปีที่พิมพ์: 2007(4)	บทความวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เป็นที่ชื่นชอบของชาวบ้านกลุ่มต่างๆในสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและนักท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคต โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Conjoint Analysis) บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างอาชีพและบริเวณที่พักอาศัย ซึ่งแตกต่างจากการวิจัยปัจจัยของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ธุรกิจการท่องเที่ยวทำให้เกิดการแบ่งแยกกันระหว่างคนในท้องถิ่น ลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เป็นที่ชื่นชอบของคนท้องถิ่นในการทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวจะสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับรายได้ที่นักท่องเที่ยวนั้นนำมาให้ท้องถิ่นที่ไม่ได้ทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับลักษณะทางสังคม วัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวมากกว่า ความใกล้ชิดระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวและบ้านของชาวบ้านมีอิทธิพลต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย สุดท้ายบทความนี้ได้รวบรวมความขัดแย้งสำคัญที่พบเจอการในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและนักท่องเที่ยว โดยสรุปว่าการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวโดยขาดการวางแผนที่สมเหตุผล อาจทำให้คนท้องถิ่นที่ไม่ได้ทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวกลายเป็นตัวผลักดันให้ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและนักท่องเที่ยวแย่ลง
	周庄古镇旅游解说系统实证研究 การวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับระบบการอธิบายสถานที่ท่องเที่ยวในมณฑลโจวจง ผู้แต่ง: 罗燕 แหล่งข้อมูล: 资源开发与市场 ปีที่พิมพ์: 2008(8)	การอธิบายสถานที่ท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือการจัดการที่สำคัญและมีประสิทธิภาพ เป็นรากฐานที่จำเป็นต่อการปรับปรุง การศึกษา การบริการของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้ได้ใช้ระบบการอธิบายสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองเก่าโจวจงเป็นตัวอย่งการศึกษา และวิธีผสมผสานระหว่างการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยตรง เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยหลักที่กระทบต่อประสิทธิภาพในการอธิบายสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองเก่าโจวจงว่า คือ ระบบการอธิบายแบบพลวัตที่ไม่สมบูรณ์ และการอธิบายที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ เพื่อเสนอมาตรการในการเพิ่มประสิทธิภาพ
	可持续旅游在快速发展期旅游地的实现途径探讨——以周庄古镇为例 การสำรวจสถานที่ท่องเที่ยวภายใต้การ	การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นหลังช่วงทศวรรษที่80 ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงวิชาการ หลังการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกือบ 20 ปี จนกลายเป็นแนวทางกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวโลกในศตวรรษใหม่ งานวิจัยนี้ได้เสนอแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการวิเคราะห์ปัญหาของการท่องเที่ยวในเชิงลึก

	พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วและยั่งยืน : กรณีศึกษาเมืองเก่าโจวจวง ผู้แต่ง: 周彬; 董杰; 刘庆友; 徐永辉; 任雪梅 แหล่งข้อมูล: 北京第二外国语学院学报 ปีที่พิมพ์: 2005(3)	โดยใช้เมืองเก่าโจวจวงซึ่งกำลังมีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วเป็นกรณีศึกษา
	中部六省文化产业竞争力研究——兼论河南省文化产业竞争力的提升 การวิจัยกำลังการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของมณฑลในภาคกลาง -- และการเพิ่มความสามารรถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของมณฑลเหอหนาน ผู้แต่ง: 郑召锋; 丁东青; 贾关青 แหล่งข้อมูล: 平顶山学院学报 ปีที่พิมพ์: 2009(10)	หลังการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของนักวิชาการในประเทศจีนแล้ว ได้ทำการ การวิเคราะห์เชิงประจักษ์เกี่ยวกับกำลังการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของมณฑลในภาคกลาง โดยใช้โมเดลเพชรพลัดของ Porter สร้างระบบดัชนีการประเมินจากระบบการประเมินไอเอ็มดีที่มีอยู่เดิม และวิธีการวิเคราะห์ปัจจัย อีกทั้งวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมในมณฑลเหอหนานโดยใช้แบบดุล เพื่อเสนอแนะวิธีการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของมณฑล
	文化产业发展的冷思考——现阶段我国文化产业发展趋势展望及分析 การคิดทบทวนเกี่ยวกับกระแสการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม—แนวโน้มการพัฒนาการวิเคราะห์การพัฒนา	การพัฒนาอุตสาหกรรมของจีนในปัจจุบันต้องประสบกับความสับสนของงานหลาย ๆ ด้านในด้านเงินลงทุนในการสนับสนุนอุตสาหกรรม รูปแบบกลยุทธ์โดยรวม การเลือกประเภทของอุตสาหกรรม การพัฒนาตลาดต่างประเทศและอื่น ๆ ล้วนมีปัจจัยจำกัดการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนหลาย ๆ อย่าง การวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ในเชิงวิทยาศาสตร์ แก้ปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นอย่างตั้งใจ จึงจะสามารถเข้าใจ การพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมได้อย่างแท้จริง

	อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมของจีนในปัจจุบัน ผู้แต่ง: 王鹏 แหล่งข้อมูล: 新疆艺术学院学报 ปีที่พิมพ์: 2007(12)	อุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นรูปแบบการสร้างควมมั่งคั่งใหม่ในการพัฒนาสังคมมนุษย์ร่วมสมัย และมีผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาลกำลังเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางและมีการแข่งขันที่รุนแรงในมาซึ้นสังคมโลก เนื่องจากความแตกต่างทางการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชาติต่างๆ ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมในแต่ละประเทศมีนโยบายที่แตกต่างกัน การเรียนรู้นโยบายของประเทศตะวันตก มีความสำคัญในทางปฏิบัติต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของจีนให้เข้มแข็งและรวดเร็ว
	ผู้แต่ง: 官盱玲 แหล่งข้อมูล: 江西教育学院学报 ปีที่พิมพ์: 2007(10)	อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีน
	1990 年代以来我国小城镇研究综述 สรุปผลงานวิจัยเมืองเล็กในประเทศจีน ตั้งแต่ปี 1990 เป็นต้นมา ผู้แต่ง: 徐少君; 张旭昆 แหล่งข้อมูล: 城市规划汇刊 ปีที่พิมพ์: 2004(3)	ทำการศึกษาการวิจัยเมืองเล็กในประเทศจีนตั้งแต่ปี 1990 เป็นต้นมา บนพื้นฐานการเก็บรวบรวมและเปรียบเทียบวารสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเมืองเล็กในประเทศจีน พบว่าการวิจัยแบบดั้งเดิมของนักวิชาการจีนเน้นไปที่การวิจัยการพัฒนาเมืองเล็ก การวิจัยการวางผังและการสร้างเมืองเล็ก และการวิจัยเศรษฐกิจของเมืองเล็ก ในขณะที่ยังคงกันยังมีกรอบอภิปรายการพัฒนาของเมืองเล็กและชี้ให้เห็นถึงปัญหาในการวิจัยเมืองเล็กของเงินจากมุมมองของทฤษฎีการรวมตัวกันในอุตสาหกรรม ทฤษฎีที่ตั้ง โครงสร้างเชิงพื้นที่ และทฤษฎีการพึ่งพาเส้นทาง ฯลฯ
	基于态度与行为的我国旅游地居民的类型划分——以西递、周庄、九华山为例	ดำเนินการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ที่อาศัยในพื้นที่ท่องเที่ยวที่ดีที่สุดใจจริงและเขาจิ่วหัว โดยใช้วิธีการสำรวจทางสังคมและการแบ่งตลาด และใช้วิธีการจัดกลุ่มลำดับขั้นแบ่งผู้อยู่อาศัยออกเป็นสี่ประเภท ผู้สูงอายุ และผู้อยู่อาศัยที่ยูมา

	การแบ่งประเภทของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ท่องเที่ยวของเงินบนพื้นฐานของทัศนคติและพฤติกรรม โดยใช้วิธีที่ใจจางและเขาจิวหัวเป็นกรณีศึกษา ผู้แต่ง: 苏勤; 林炳耀 แหล่งข้อมูล: 地理研究 ปีที่พิมพ์: 2004(1)	เป็นระยะเวลานานและมีระดับการศึกษาสูงส่วนใหญ่เป็นผู้สนับสนุนที่มีความขัดแย้งในตนเองหรือผู้สนับสนุนที่มีเหตุผล สำหรับผู้อาศัยที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือพึ่งพาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้สนับสนุนที่ไม่แยแส ในขณะที่หนุ่มสาว ผู้ทำงานในภาคการท่องเที่ยว ผู้ที่มีคนในครอบครัวหรือญาติทำงานอยู่ในภาคการท่องเที่ยว หรือผู้ที่รายได้หลักหรือรายได้บางส่วนมาจากภาคการท่องเที่ยวเป็นผู้สนับสนุนที่กระตือรือร้น ผลการศึกษาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าทัศนคติและพฤติกรรมผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศจีนและต่างประเทศมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศจีนมีทัศนคติเชิงบวกและมีพฤติกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาท่องเที่ยวมากกว่าในต่างประเทศ
	江南水乡印象之追忆、反思和重塑——以水乡周庄为例 การหวนรำลึก พบทวน และการปรับเปลี่ยนสภาพความประทับใจต่อหมู่บ้านในเขตเจียงหนาน(บริเวณทางใต้ของแม่น้ำแยงซีเกียง) กรณีศึกษาเมืองกลางน้ำใจจาง ผู้แต่ง: 危良华, 单鹏飞 แหล่งข้อมูล: 小城镇建设 ปีที่พิมพ์: 2009(3)	บทความอธิบายถึงความเข้าใจและความคิดเห็นของผู้เขียนที่มีต่อหมู่บ้านในเขตเจียงหนาน ส่วนแรกอธิบายถึงสภาพทางภูมิศาสตร์และองค์ประกอบของหมู่บ้านในเขตเจียงหนาน จากนั้นรวบรวมปัญหาในปัจจุบันและอนาคตที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา สุดท้ายสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไข
	文化休闲旅游符号的思考——以丽江大研古城和徽州古村落为例 สัญลักษณ์การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาเมืองเก่าต้าหยานของลี่เจียง และหมู่บ้านโบราณในสุยโจวเป็นกรณีศึกษา	การอุปไมยบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนหย่อนใจของนครอวี้จวินได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการลดลงอย่างต่อเนื่องของค่าสัมประสิทธิ์ Engel บทความนี้เป็นการศึกษาวิจัยธุรกิจ ร้านค้าที่ตั้งอยู่ตามสองข้างทางของถนนในเมืองเก่าต้าหยาน เพื่อค้นหาสัญลักษณ์การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจเชิงวัฒนธรรมของ และวิเคราะห์กลไกการก่อกำเนิด โดยมีระบบกลไกแรงผลักดันจากภายนอกคือการเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจและความต้องการของการตลาดผู้บริโภค แรงผลักดันภายในคือปัจจัยทางธรรมชาติ ปัจจัยทางวัฒนธรรมและปัจจัยด้านนโยบายของรัฐบาล ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบระหว่างเมืองเก่าต้าหยานของลี่เจียงและหมู่บ้านโบราณในสุยโจวโดยใช้หมู่บ้านหงซุน หมู่บ้านซีตี่เป็นตัวอย่างวิจัย เพื่อสำรวจเอกลักษณ์สองแบบที่เกิดขึ้นระหว่าง

	ผู้แต่ง: 丁雨莲; 陆林; 黄亮 แหล่งข้อมูล: 旅游学刊 ปีที่พิมพ์: 2006(7)	กระบวนการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงมรดกภายใต้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เอกลักษณ์ดังกล่าวคือการท่องเที่ยวแบบพักผ่อนหย่อนใจเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแบบเที่ยวชมเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยคิดว่าการมาถึงของยุคการพักผ่อนหย่อนใจทำให้การท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่เป็นแบบเที่ยวชมค่อยๆเปลี่ยนไปสู่การท่องเที่ยวแบบพักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมจึงควรรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวด้วยความใส่ใจเย็น เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหาย และหลีกเลี่ยงความเสียหายทางวัฒนธรรมของตัวเอง
	丽江本土文化产业的调查与总结——以纳西古乐、东巴宫为例 การสำรวจและสรุปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิม : กรณีศึกษาคณบดีโบราณชนเผ่า纳西และวังตงปาผู้แต่ง: 杨杰宏 แหล่งข้อมูล: 民族艺术研究 ปีที่พิมพ์: 2006(9)	วัฒนธรรมคือจิตวิญญาณของการท่องเที่ยว วัฒนธรรมของท้องถิ่น มีเสน่ห์เฉพาะตัว จนกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนวัฒนธรรม จึงต้องมีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในเชิงลึก มีการสืบทอดอนุรักษ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรมโดยอาศัยการท่องเที่ยว การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวได้สร้าง “รูปแบบเฉพาะของท้องถิ่น” ขึ้นมา บทความนี้ได้ทำการวิจัยและสำรวจอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสองอย่าง นั่นคือดนตรีโบราณ纳西และวังตงปา ในด้านการสร้าง พัฒนา ปฏิรูป และสร้างสรรค์ อีกทั้งวิเคราะห์สาเหตุแห่งความล้มเหลว ข้อจำกัดและการเป็นส่วนหนึ่งของตราสินค้าดั้งเดิมของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมทั้งสอง
	丽江民族文化产业建设的实践与探索 การสำรวจการสร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมชนชาติดั้งเดิม ผู้แต่ง: 和自兴 แหล่งข้อมูล: 云南民族大学学报 (哲学社会科学版) ปีที่พิมพ์: 2006(2)	หลังการเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์และการพัฒนาวัฒนธรรมเศรษฐกิจแบบองค์รวม ทุกชนชาติในโลกล้วนพัฒนาวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองให้กลายเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ซึ่งมีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ดั้งเดิมก็เช่นกัน โดยได้ใช้ประโยชน์ประเพณีชนชาติที่หลากหลาย และสภาพแวดล้อมที่มีความพิเศษ ประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ จนกลายเป็นทรัพยากรวัฒนธรรมชนชาติที่เป็นเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย แล้วทำการพัฒนา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมชนชาติโดยอาศัยทรัพยากรวัฒนธรรมดังกล่าว ระหว่างการสร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมก็มีการส่งเสริมแนวคิดใหม่ที่ว่า “วัฒนธรรมคือความมั่งคั่ง” ควบคู่ไปด้วย เพื่อให้การพัฒนาวัฒนธรรมชนชาติกลายเป็นความมั่งคั่งทางทรัพย์สินที่จับต้องได้ จนสามารถผลักดันการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	历史城镇的旅游商业化研究 การศึกษาการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ของเมืองทางประวัติศาสตร์	ในการสำรวจร้านค้าริมถนนสายหลักในเมืองเก่าโจวจวงในซูโจวและเมืองเก่าลี่เจียงในยูนนาน โดยเปรียบเทียบการค้าขายของเมืองเก่าลี่เจียงในยุคต่างๆและการค้าขายของเมืองโจวจวง ใช้ทฤษฎีการเช่าที่ดินในเมืองและทฤษฎีทางเลือกส่วนรวม การวิเคราะห์เชิงพลศาสตร์ ได้ข้อสรุปว่าการเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ในเมืองประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การคาดการณ์

	ผู้แต่ง: 保继刚; 苏晓波 แหล่งข้อมูล: 地理学报 ปีที่พิมพ์: 2004(5)	การ จาการกรณีศึกษาของถงหลี่ แสดงให้เห็นว่าในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวของเมืองทางประวัติศาสตร์ การแทรกแซงของรัฐบาลมีบทบาทสำคัญมาก มาตรการเชิงรุกของรัฐบาลสามารถควบคุมการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ได้

ภาคผนวก ค. หน่วยพยางค์ภาษาจีนแมนดาริน สกกดด้วยอักษรวิไทย

	a	o	e	i	é	er	ai	ei	ao	ou	an	en	ang	eng	ong	i	ia	iao	ie	iou	ian	in	iang	ing	iong	u	uo	uoai	uei	uan	uen	uang	ueng	ü	üei	ün
B	ปา	ปัว					ไไป	เปย	เป่า		ปาน	ป็น	ป้ง	เป้ง		ขี	เปียว	เปีย	เปีย		เปียน	ป็น		ป้ง		ปู										
	ป้า	ปัว					ไป		เป่า					เป้ง		ชี			เจีย							ปู										
	ป้า	ปัว					ไไป	เปย	เป่า		ปาน	ป็น	ป้ง	เป้ง		ชี	เปียว	เปีย	เปีย		เปียน		ป้ง			ปู										
	ป้า	ปัว					ไไป	เปย	เป่า		ป้าน	ป็น	ป้ง	เป้ง		ชี	เปียว	เจีย	เจีย		เจียน	ป็น	ป้ง			ปู										
P	พา	พั					ไพอ	เพย	เป่า	โพว	พาน	เพน	พ้ง	เพง		พิ	เพียว	เพีย		เพียน	พิน		พ้ง			พู										
	ผา	ผัว					ไผ	ผย	ผ่า	ผว	ผาน	ผเิน	ผ้ง	ผั่ง		ผี	ผียว			ผียน	ผิน	ผั่ง			ผู											
		ผัว							ผ่า	ผว			ผ้ง	ผั่ง		ผี	ผียว	ผีย				ผั่ง			ผู											
	พ่า	พั					ไพอ	เพย	เป่า		พ้น	เพน	พ้ง	เพง		พิ	เพียว			เพียน	พิน				พู											
M	มา	มัว							เมา	โมว	มาน	เมน		เม้ง		มี	เมียว	เมีย																		
	หมา	หิว					ไหม	เหมย	เหมา	โหมว	หมาน	เหมิน	หม้ง	เหมง		หมี	เหมียว			เหมียน	หมิน	หม้ง			หมี											
	หมา	หิว					ไหม	เหมย	เหมา	โหมว	หม่าน		หม้ง	เหมง		หมี	เหมียว			เหมียน	หมิน	หม้ง			หมี											
	ม่า	มัว					ไม	เมย	เมา	โมว	มัน	เมน		เม้ง		มี	เมียว	เมีย	ม่า	เมียน			ม้ง			มี										
F	ฟา							เฟย			ฟาน	เฟิน	ฟ้ง	เฟง												ฟู										
	ฝ่า	ฝัว						ฝย			ฝาน	ฝเิน	ฝ้ง	ฝั่ง												ฝู										
	ฝ่า							ฝย		ฝว	ฝาน	ฝเิน	ฝ้ง	ฝั่ง											ฝู											
	ฟา							เฟย			ฟ้น	เฟิน	ฟ้ง	เฟง											ฟู											

ภาคผนวก ค. หน่วยพยางค์ภาษาจีนแมนดาริน สกกดด้วยอักษรวิไทย

	a	o	e	i	é	er	ai	ei	ao	ou	an	ang	eng	ong	i	ia	iao	ie	iou	ian	in	iang	ing	iong	u	uo	ui	uen	uang	ü	üe	ün
D	ดา							เดย	เดา	โดว	ดาน	ดั่ง	แดง	ดง	ดี	เดียว	เดีย	เดีย	ดิว	เดียน			ดิง		ดู	ดัว	ดย	ดวน	ดุน			
	ด้า	เดอ							เด้า						ดี		เดีย								ดู่	ดัว						
	ด้า						ไ่ด	เดย	ด้า	โดว	ด้าน	ดั่ง	แดง	ดง	ดี	เดียว				เดียน		ดั่ง			ดู่	ดัว		ดุน				
	ด้า						ไ่ด		ด้า	โดว	ด้าน	ดั่ง	แดง	ดง	ดี	เดียว				เดียน		ดั่ง			ดู่	ดัว	ดย	ดวน	ดุน			
T	ทา						ไท		เทา	โหว	ทาน	ทัง	ทง		ที	เทียว	เทีย			เทียน		ทิง			ทู	ทัว	ทย	ทวน	ทุน			
							ไท		เถา	โถว	ถาน	ถั่ง	ถง		ถึ	เถียว				เถียน		ถิง			ถู	ถัว	ถย	ถวน	ถุน			
	ถ่า								เถ้า		ถ่าน	ถั่ง	ถง		ถึ	เถียว	เถีย			เถียน		ถั่ง			ถู	ถัว	ถย	ถวน	ถุน			
	ท่า	เทอ					ไท		เท้า	โหว	ทั้น	ทัง	ทง		ที่	เทียว	เทีย			เทียน		ทัง			ทู	ทัว	ทย	ทวน	ทุน			
N	นา										นาน							เนีย	นิว	เนียน												
	หนา								หนา		หนาน	หนั่ง	หนง		หนี				หนีว	เนียน	หนีน	หนิง			หนู	หนัว						
	หน่า						ไ่หน	เหนย	หน่า		หน่าน	หนั่ง			หนี	เหนียว			หนีว	เหนียน		หนิง			หนู		หนวน			หนัว		
	น้า	เนอ					ไ่น	เนย	เน้า	โนว	น้น	เน้น	นง		นี	เนียว	เนีย			เนียน	เนียง	นิง			นู่	นัว						
L	ลา	เลอ						เลย	เลา	โลว						เลียว			ลิว	เลียน	ลีน	ลิง										
	หลา						ไ่ล	เหลย	เหลา	โหลว	หลาน	หลั่ง	หลง		หลึ	เหลียว			หลิว	เหลียน	หลีน	หลิง			หลู	หลัว		หลวน	หลุน	หลัว		
	หล่า							เหลย	เหล้า	โหลว	หล่าน	หลั่ง	หลง		หลึ	เหลียว	เหลีย	หลัว	เหลียน	หลีน	หลิง			หลู	หลัว		หลวน			หลัว	เหลว	
	ล้า	เลอ					ไ่ล	เลย	เล้า	โลว	ลั่น	ลั่ง	ล้ง		ลึ	เลียว	เลีย	ลิว	เลียน	ลีน	ลึง			ลู	ลัว		ลวน	ลุน	ลัว	เลว		

ภาคผนวก ค. หน่วยพยางค์ภาษาจีนแมนดาริน สกกดด้วยอักษรวิไทย

	a	o	e	i	é	er	ai	ei	ao	ou	an	en	ang	eng	ong	i	ia	iao	ie	iou	ian	in	iang	ing	iong	u	ua	uo	uai	uei	uan	uang	ueng	ü	üe	üan	ün
Z	จ			จื่อ			ไจ		เจา	โจว	จวน		จั่ง	เจิง	จง	จี	จยา	เจียว	เจีย	จิ่ว	เจียน	จิน	เจียง	จิง		จู		จั่ว		จวน	จุน		จี้	เจีย	เจียน	จวิน	
J	เจ้า		เจ้อ					เจีย	เจ่า		จ่าน					ลั	จยา	เจียว	เจีย							จู่		ลั่ว						ลี้	เจีย		
			เจ้อ				ไจ		เจา	โจว	จวน	เจิ่น			จ่ง	ลี	จยา	เจียว	เจีย	จิ่ว	เจียน	จิ่น	เจียง	จิง	จยง	จู่		จั่ว		จวน	จุน		จี้				
			จื่อ				ไจ		เจา	โจว	จั้น		จั่ง	เจิง	จ่ง	ลั	จยา	เจียว	เจีย	จิ่ว	เจียน	จิ่น	เจียง	จิง				ลั่ว		จวน				ลี้	เจีย	เจียน	จวิน
C	ชา		เชอ				ไช		เชา		ชาน	เฉิน	ชั่ง		ชง	ชี	ชยา	เชียว	เชีย	ชี่ว	เชียน	ชิน	เชียง	ชิง		ชู่		ชั่ว		ชาน	ชุน		ชี้	เชีย	เชียน	ชวิน	
Q			ฉ้อ				ไฉ		เฉา		ฉาน	เฉิน	ฉั่ง	ฉิง	ฉง	ฉี		เฉียว	เฉีย	ฉิว	เฉียน	ฉิน	เฉียง	ฉิง	ฉยง				ฉั่ว		ฉาน			ฉี้	เฉีย	เฉียน	ฉวิน
			เฉ้อ				ไฉ		เฉา		ฉาน					ฉี	เฉยา	เฉียว	เฉีย		เฉียน	ฉิน	เฉียง	ฉิง						ฉาน				ฉี้			
	ชำ			ช้อ			ไช		เชา	ไช่ว	ชั่น			เชิ่ง		ชี	ชยา	เชียว	เชีย		เชียน	ชิน	เชียง	ชิง		ชู่		ชั่ว		ชาน	ชุน		ชี้	เชีย	เชียน		
S	ซา		ซ้อ				ไซ		เซา	โซว	ซาน	เฉิน	ซั่ง	เซิง	ซง	ซี	ซยา	เซียว	เซีย	ซิ่ว	เซียน	ซิน	เซียง	ซิง	ซยง		ซู		ซั่ว		ซาน	ซุน		ซี	เซีย	เซียน	ซวิน
X			เสอ													ซี	เสยา	เสียว	เสีย		เสียน		เสียง	สิง	สยง		สุ			สย				สี้	เสีย	เสียน	สวิน
	ล่า		ส้อ						เล่า	โล่ว	सान		สั่ง		ส่ง	ซี		เสียว	เสีย	ลั่ว	เสียน		เสียง	ลี้					ลั่ว		สัน		ลี้	เสีย	เสียน		
ซำ			ซ้อ				ไซ		เซา	โซ่ว	ชั่น		ซั่ง		ซง	ซี	ซยา	เซียว	เซีย	ซิ่ว	เซียน	ชิน	เซียง	ซิง		ซู่				ชุ่น			ซี้	ไซ	เซียน	ซวิน	

ภาคผนวก ค. หน่วยพยางค์ภาษาจีนแมนดาริน สกกดด้วยอักษรวิไทย

	a	o	e	ī	é	er	ai	ao	ou	an	en	ang	eng	ong	i	ia	iao	ie	iou	ian	in	iang	ing	iong	u	ua	uo	uai	uei	uan	uen	uang	ueng	ü	üe	ün
Zh	จ	เจอ	จื่อ				ไจ	เจา	โจว	จาน	เจิน	จั่ง	เจิง	จง											จู	จวา	จัว	ไจว	เจย	จวน	จุน	จวง				
	จา	เจอ	จื่อ				ไจ	เจา	โจว																จู้	จัว										
	จา	เจอ	จื่อ				ไจ	เจา	โจว	จ่าน	เจิน	จั่ง	เจิง	จง											จู้	จวา		ไจว		จวน	จุน	จวง				
	จา	เจอ	จื่อ				ไจ	เจา	โจว	จ่าน	เจิน	จั่ง	เจิง	จง											จู้	จวา		ไจว	เจย	จวน		จวง				
Ch	ชา	เชอ	ชือ				ไช	เชา	โชว	ชาน	เชิน	ชั่ง	เชิง	ชง											ชู่	ชวา	ชัว	ไชว	ชย	ชวน	ชุน	ชวง				
	ฉา		ชือ				ไช	เจา	โจว	ฉาน	เชิน	ฉั่ง	เชิง	ฉง											จู่				เจย	ฉวน	ฉุน	ฉวง				
		เฉอ	ชือ					เฉา	โชว	ฉาน	เฉิน	ฉั่ง	เฉิง	ฉง											จู่			ไจว		ฉวน		ฉวง				
	ชา	เชอ	ชือ				ไช	เฉย	โชว	ฉั่น	เฉิน	ฉั่ง	เฉิง	ฉง											ชู่	ชวา	ชัว	ไชว		ช่วน		ชวง				
Sh	ชา	เชอ	ชือ				ไช	เชา	โชว	ชาน	เชิน	ชั่ง	เชิง												ชู่	ชวา	ชัว	ไชว		ชวน		ชวง				
	สา	เสอ	สือ					เสย	เสา		เสิน		เสิง												สู่				สย							
	สา	เสอ	สือ				ไส	เสา	โสว	सान	เสิน	สั่ง	เสิง												สู่	สวา		โสว	สย	สน	สวง					
	ซา	เซอ	ชือ				ไซ	เซา	โซว	ซ่าน	เซิน	ซั่ง	เซิง												ซู่	ซวา	ซัว	ไซว	ซย	ซวน	ซุน					
R												รั่ง	เริง																							
								เหร	โหร	หฺรา	หฺเรน	หฺรั่ง	หฺเริง	หฺรง											หฺร				หฺรย							
			เหอ					เหรา	เหรา	เหรา	เหริน	หฺรั่ง	หฺรง												หฺร				หฺรย	หฺรวน						
		เรอ	รือ					เรว	เรว	เริน	รั่ง														รู่	รว			ลย	รัน						

ภาคผนวก ค. หน่วยพยางค์ภาษาจีนแมนดาริน สังกัดด้วยอักษรวิไทย

	a	o	e	ĩ	é	er	ai	ei	ou	an	en	ang	ong	i	ia	iao	ie	iou	ion	in	iang	ing	iong	u	uo	ui	uen	ueng	ü	üe	üan	ün
G	กา		เกอ				ไก		เกา	โกว	กาน	เก็น	เก็ง	ก										กิ	กว	กัว	กวย	กวน	กวง			
	ก้า		เก้อ									เกิ่น													กัว	กัว						
	ก่า		เกอ				ไก	เกย	เก่า	โกว	กาน	เก็น	เก็ง	ก										กิ	กว	กัว	กวย	กวน	กวง			
	ก้ำ		เกอ				ไก		เก่า	โกว	กั้น	เก็น	เก็ง	ก										กิ	กว	กัว	กวย	กวน	กวง			
K	คา		เคอ				ไค	เคย	เคา	โคว	คาน	คัง	คิง	ค										คิ	คว	ควา	ควย	ควน	ควง			
			เขอ									ขัง															ขย		ขวง			
	ชา		เขอ				ไช	เขย	เช่า	โชว	ชาน	เช็น	ชง	ช										ชึ	ชว	ชว	ชย	ชวน	ชุน			
			เคอ				ไค		เค่า	โคว	คั่น	เค็น	คัง	ค										คิ	คว	คว	ควย	ควน	ควง			
H	ฮา		เฮอ				ไฮ	เฮย	เฮา	โฮว	ฮาน	ฮัง	ฮิง	ฮ										ฮึ	ฮว	ฮว	ฮย	ฮวน	ฮวง			
	หา		เหอ				ไห	เหย	เหา	โฮว	หาน	เห็น	เหง	ห										หึ	หว	หว	หย	หวน	หวง			
	หา						ไห	เหย	เห่า	โฮว	หาน	เห็น	เหง	ห										หึ	หว	หว	หย	หวน	หวง			
			เฮอ				ไฮ		เฮ่า	โฮว	ฮั่น	เห็น	ฮัง	ฮ										ฮึ	ฮว	ฮว	ฮย	ฮวน	ฮวง			
Ø	อา		เออ		เอ		ไอ		เอา	โอว	อาน	เอ๋น	เอ็ง	อ										อึ	วา	ว	เวย	วัน	เวง	เว	เยว	อวัน
			เออ		เอ		เออิ	เอ้อ	เอ้า				เอ็ง	อ										อึ	หว		เหย	หวั่น	เหว่ง	อวัน		
			เออ		เอ		เออิ	เอ้อ	เอ้า	โอว	อาน			อ										อึ	หว	หว	เหย	หวั่น	เหว่ง	อวัน		
			เออ		เอ		เออิ	เอ้อ	เอ้า	โอว	อั่น	เอ๋น	เอ็ง	อ										อึ	วา	ว	เวย	วัน	เวง	เว	เยว	อวัน

อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคชนบทจีน : บทเรียนต่อประเทศไทย

กรณีศึกษาหมู่บ้านกลางน้ำโจ้วจวง และเมืองโบราณต้าเหียนลี่เจียง

ศิริพร ศรีสินธุ์ไร¹

ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล²

1. บทนำ

“อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและภาคชนบทจีน : บทเรียนต่อประเทศไทย” เป็นโครงการวิจัยที่สนใจศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (cultural industries) ในภาคชนบทของประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลจีนกำลังให้การสนับสนุนอย่างกว้างขวางและส่งเสริมให้ภาคชนบทของจีน โดยมีความคาดหวังว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะช่วยให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น และเป็นอุตสาหกรรมประเภทใหม่ที่น่าไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มากยิ่งขึ้น อุตสาหกรรมวัฒนธรรมซึ่งในที่นี้หมายถึงอุตสาหกรรมที่สะท้อนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม รูปแบบและเนื้อหาทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา หรือวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มชนแต่ละชนชาติ โดยใช้แรงงานช่างฝีมือที่มีความรู้ เทคโนโลยี และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การผลักดันนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนสัมพันธ์โดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงของชนบท อันได้แก่ การฟื้นฟูและการประดิษฐ์ศิลปะ ประเพณีพื้นบ้านขึ้นมาใหม่ การผลิตสินค้าวัฒนธรรมซึ่งช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นชนบท ในขณะเดียวกันก็นำความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมาสู่สังคมชนบทของจีน โครงการนี้จึงต้องการศึกษาถึงผลกระทบของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมที่มีต่อชนบทของจีน โดยเฉพาะการที่แรงงานภาคเกษตรเปลี่ยนมาทำงานในภาคบริการมากขึ้น เพื่อประเมินว่าผลกระทบดังกล่าวจะทำให้ชนบทจีนและภาคเกษตรกรรมของจีนมีแนวโน้มไปในทิศทางใด

แหล่งอ้างอิงทางความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน คือ องค์การยูเนสโก (UNESCO)³ ในการประชุมองค์การยูเนสโก ณ เมืองมอนทรีออล เมื่อเดือนมิถุนายน ปี 1980 มีการประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการ โดยองค์การยูเนสโกได้อธิบายว่า “อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมคือสินค้าและบริการที่มีรูปแบบการสร้าง ผลิต และซื้อขาย ซึ่งก็คือ

¹ อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

³ UNESCO. 1982. Cultural Industries: A challenge for the future of culture. Paris: The United Nations.

วัฒนธรรมที่มองไม่เห็น ซึ่งได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายลิขสิทธิ์”¹ และยูเนสโกได้ยืนยันว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมไม่ใช่ตัววัฒนธรรมเอง แต่เป็นปัจจัยที่มาจากเศรษฐกิจ ยูเนสโกจึงได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “กระบวนการผลิต ผลิตซ้ำ จัดหาสินค้า รวมถึงกระจายสินค้าวัฒนธรรมและบริการทางวัฒนธรรม โดยดำเนินการภายใต้มาตรฐานอุตสาหกรรมการผลิต การผลิตซ้ำ การกักเก็บ และการกระจายสินค้า”

UNESCO และ GATT ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมโดยเฉพาะกรอบการสร้าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมรวมถึงการสร้างรายได้จากวัฒนธรรม เช่นเดียวกับกลุ่มประเทศ อาเซียนมีความตื่นตัวเรื่องการสร้างพื้นที่ให้กับสินค้าทางวัฒนธรรม โดยการจัดงานแสดงสินค้าและการจัดเวทีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries)

ในคริสต์ทศวรรษที่ 2000 นโยบายที่ใช้คำว่า “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม(Cultural Industries)”² และ “อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Creative Industries)”³ ได้ขยายไปยังหลายส่วนของโลก ทั้งในระดับประเทศ ท้องถิ่น หรือภูมิภาค ในประเทศจีน เริ่มมีงานวิจัยปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรม วัฒนธรรมตั้งแต่ทศวรรษ 1990 และค่อยๆ เสริมการสนับสนุนต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ในปี ค.ศ. 2003 จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และอาเซียน ได้จัดการประชุมรัฐมนตรีวัฒนธรรมสองครั้ง ในที่ประชุมมีการลงนามบันทึกช่วยจำเกี่ยวกับความร่วมมือด้านวัฒนธรรมระหว่างจีนกับอาเซียนโดยการ เสนอของนายกรัฐมนตรีจีน นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีจีนยังเสนอให้มีการประชุมฟอรัมรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรมระหว่างจีนกับอาเซียนอีกด้วย

ในปี ค.ศ.2006 จีนได้เป็นแกนนำในการจัดประชุม เรื่อง “China-ASEAN Cultural Industry Forum” ในหัวข้อ Cultural Industry : A new driving force of the economic development of China and ASEAN ณ นครหนานจิง(นานกิง)⁴เขตปกครองตนเองกว่างซี(กวางสี) ภายหลังการประชุม ที่ประชุมได้ร่วมกันประกาศแถลงการณ์หนานหนิง (Nanning Declaration) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมระหว่างประเทศจีน และกลุ่มชาติอาเซียน โดยมุ่งเน้นในด้านการส่งเสริม

¹ <http://www.unesco.org/culture/industries>

²David Hesmondhalgh and Andy C. Pratt. (2005) Cultural Industries and Cultural Policy. In *International journal of cultural policy* 11 (1): 1-14. และ David Hesmondhalgh (2007) *The Cultural Industries*. (2nd Edition) Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage Publications.

³ John. Hartley (ed.) (2005) *Creative Industries*. Malden, MA and Oxford: Blackwell Publishing.

⁴ งานวิจัยฉบับถอดเสียงแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทยตามเกณฑ์คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 389/2540 โดยจะมีวงเล็บ ต่อท้ายระบุคำอ่านที่นักวิชาการไทยและคนไทยคุ้นเคย (รายละเอียดดูในภาคผนวก ค.)

ความร่วมมือ แลกเปลี่ยนข้อมูล บุคลากร วิจัย พัฒนา ตลอดจนการสร้างเครือข่ายด้านอุตสาหกรรม วัฒนธรรมในกลุ่มภาคี ในปีประชุมนายกรัฐมนตรีเวินเจียเป่าของจีน ได้เสนอปริมาณพลใหม่แห่งความร่วมมือที่สำคัญ ในการปาฐกถาเรื่อง **“ให้ความร่วมมืออย่างรอบด้าน ก้าวไปสู่ด้านลึกยิ่งขึ้นเพื่อผลักดันให้ความสัมพันธ์หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างจีนกับอาเซียนพัฒนาไปไม่ขาดสาย”** และวัฒนธรรมถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในปริมาณพลใหม่แห่งความร่วมมือระหว่างจีนกับอาเซียน นายเสี่ยวหย่ง รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการสร้างสรรคใหม่และการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติจีนกล่าวว่า

“นี่เป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ เป็นการแสดงออกทางยุทธศาสตร์ของวัฒนธรรมจีนพร้อมๆ กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ จีนค่อยๆ ให้ความสำคัญในด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ด้านหนึ่งได้ส่งเสริมการปฏิรูประบบวัฒนธรรมของตนมากยิ่งขึ้น และในอีกด้านหนึ่งได้ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมการส่งออกการค้าทางวัฒนธรรมของจีนต่ออาเซียน และการส่งออกการค้าทางวัฒนธรรมของอาเซียนที่มีต่อจีนโดยผ่านอุตสาหกรรมวัฒนธรรม”

และในปี ค.ศ.2008 นี้เอง จีนได้จัด “งานแสดงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมนานาชาติของจีน” (China International Cultural Industries Fair: ICIF) ที่เมืองเซินเจิ้น(เสิ่นเจิ้น) จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรมของจีน กระทรวงพาณิชย์ของจีน คณะผู้บริหารแห่งชาติด้านวิทยุ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ คณะผู้บริหารทั่วไปด้านหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ของจีน รัฐบาลประชาชนประจำมณฑลกวางตุ้ง (กวางตุ้ง) และรัฐบาลประชาชนท้องถิ่นเมืองเซินเจิ้น จากบทสัมภาษณ์ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมกล่าวว่า

“ในงานมีการจัดแสดงโดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ งานแสดงนิทรรศการ และสินค้า การประชุมผู้เชี่ยวชาญ การมอบรางวัล การจัดกิจกรรมเฉลิมฉลอง การจัดแสดงนิทรรศการทางเว็บไซต์ และการสรรหาผู้มีความสามารถพิเศษ ในห้องแสดงสินค้าจีนให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทภาพยนตร์ดิจิทัล โทรทัศน์ การ์ตูนแอนิเมชัน และวิดีโอเกมส์ ส่วนของการแสดงสินค้าหัตถกรรม เครื่องประดับตกแต่ง ภาพวาด และงานศิลปะต่างๆได้รับความสนใจไม่แพ้กัน นอกจากนี้เห็นว่า จีนตื่นตัวเรื่องอุตสาหกรรมวัฒนธรรม จึงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในการจัดฟอรัมส่งเสริมระดับเอเชีย”

นอกจากนี้ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมยังกล่าวอีกว่า การที่จีนตื่นตัวกับงานอุตสาหกรรมวัฒนธรรมระดับนานาชาติมากขึ้นน่าจะสืบเนื่องมาจากการที่จีนใช้สโลแกนในการพัฒนาประเทศว่า **“ประเทศจะร่ำรวยได้ ต้องมีวัฒนธรรม และจะมีวัฒนธรรมได้ ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี”**

แม้ว่าจีนซึ่งเป็นมหาอำนาจใหม่ทางด้านเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียและเป็นประเทศที่มีอำนาจในการพัฒนาอุตสาหกรรมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมเสื้อผ้า อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ แต่ในขณะเดียวกันจีนหันมาให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมไม่แพ้กัน และยังชูประเด็นการใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ

จากความเป็นมาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมวัฒนธรรมอาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (1) อุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทที่สัมพันธ์กับสื่อสมัยใหม่ เช่น ภาพยนตร์ แอนิเมชัน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และ (2) อุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตพื้นบ้าน โครงการวิจัยนี้สนใจศึกษาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทที่สอง ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับภาคชนบทของจีน และมีส่วนช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นชนบท แต่ในขณะเดียวกันก็นำความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมาสู่สังคมชนบทของจีน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการสร้างและจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทประเทศจีนเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การผลิตสินค้าวัฒนธรรม การสร้างเรื่องราวให้กับสินค้า ฯลฯ
2. ศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีต่อชนบทและภาคการเกษตรของจีน เพื่อศึกษาว่าแรงงานภาคการเกษตรเปลี่ยนมาทำงานในภาคบริการมากน้อยเพียงใด และจะส่งผลให้การเกษตรกรรมของจีนมีแนวโน้มจะปรับตัวไปอย่างไร
3. ศึกษาปรากฏการณ์อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภาคชนบทของประเทศจีนเพื่อเป็นบทเรียนสำหรับประเทศไทย

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาของโครงการวิจัยนี้ใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้เอกสารภาษาจีนเป็นหลัก โดยเลือกพื้นที่กรณีศึกษา 2 แห่งคือ โจวจวง หมู่บ้านโบราณกลางน้ำในเขตซูโจว มณฑลเจียงซู และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง มณฑลฮูหนาน (ยูนนาน) สาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้เดินทางลงพื้นที่ตำบลโจวจวงและเมืองลี่เจียงเพื่อสังเกตการณ์และ

ตรวจสอบข้อมูลในพื้นที่กรณีศึกษาแต่ละ 9 วัน รวมถึงสัมภาษณ์นักวิชาการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
โครงการวิจัยนี้มีระยะเวลาดำเนินการศึกษารวม 9 เดือน

2. พัฒนาการของแนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับ “อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ในประเทศจีน

หานจวินเหว่ย และหลิวเสี่ยวหมิง นักวิชาการชาวจีนได้สรุปถึงความเป็นมาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนว่ามีความเกี่ยวข้องกับกระแส “โลกาภิวัตน์” ที่ทำให้ชีวิตทางสังคมของมนุษย์ข้ามพรมแดนของประเทศและภูมิภาค โลกาภิวัตน์ทำให้มนุษย์มีการติดต่อสื่อสารกันทั่วโลก การติดต่อสื่อสารได้ขยายจากภาคเศรษฐกิจสู่ภาควัฒนธรรม และอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เติบโตขึ้นมาในช่วงกลางและปลายศตวรรษที่ 20 ได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่พัฒนาแล้วในซีกโลกตะวันตก เป็นที่กล่าวขวัญกันว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะกลายเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มาแรง และเป็นพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมเสาหลักของประเทศต่างๆ ในที่สุด และถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนจะเริ่มต้นช้ากว่าประเทศอื่นๆ แต่ก็ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติครั้งที่ 16 คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ออกชุดนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม จนเกิดกระแสพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมไปทั่วประเทศ¹

หลังการปฏิรูปและเปิดประเทศ จีนเริ่มมีการสร้างระบบเศรษฐกิจตลาด จีนไม่ปฏิบัติตามรูปแบบการจัดการวัฒนธรรมแบบอดีตโซเวียตอีกต่อไป และเริ่มสร้างระบบวัฒนธรรมที่ใช้ตลาดนำซึ่งสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจตลาด อุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นผลผลิตของการพัฒนาเศรษฐกิจตลาดของลัทธิสังคมนิยม พัฒนาการของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีนแบ่งได้เป็น 4 ระยะด้วยกันดังต่อไปนี้ ช่วงที่ 1 ระหว่างปี คศ.1978 – 1984 ช่วงที่ 2 ปี คศ.1985 – 1991 ช่วงที่ 3 ปี คศ.1992 – 2001 และช่วงที่ 4 ปี คศ.2002 – ปัจจุบัน

ช่วงที่หนึ่ง ตั้งแต่ปี 1978 – 1984

เป็นระยะแตกหน่อของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน ในปี 1978 เริ่มมีธุรกิจบันเทิงเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศจีน และได้พัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปบนพื้นฐานของความบันเทิงประเภทดนตรีและระบำ เช่น การร้องคาราโอเกะ ในปี 1979 โรงแรมบูรพาแห่งเมืองกวางโจว (กวางเจา) มณฑลกวางตุ้ง(กวางตุ้ง)ได้เปิดคาเฟ่แห่งแรกของประเทศจีน ในช่วงปี 1980 วงการแสดงจีนนิยมหารายได้พิเศษจากอาชีพอื่นนอกเหนือจากอาชีพนักแสดง เช่น ทำธุรกิจร้านอาหาร สถานบันเทิง ทำให้

¹韩俊伟、胡晓明《文化产业概论·内容提要》，广州：中山大学出版社，2009 年。(ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม)

ศิลปินดารบางส่วนร่ำรวยขึ้นมาก่อนคนอาชีพอื่น การเกิดขึ้นของรูปแบบทางวัฒนธรรมแบบใหม่ในบางเมืองแถบภาคใต้ของจีนได้กลายเป็นยาชูกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้นอย่างไม่ต้องสงสัย

ช่วงที่สอง ตั้งแต่ปี 1985 – 1991

ช่วงที่ 2 เป็นระยะการเจริญเติบโตของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน ในปี 1985 ได้มีการกำหนดให้วัฒนธรรมไว้เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมประเภทที่สามในเอกสารชื่อว่า **"สถิติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมประเภทที่สาม"** ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ศิลปะและวัฒนธรรมถูกจัดว่าเป็น "อุตสาหกรรม" แบบหนึ่ง ในปี 1991 ได้มีการเสนอแนวคิด "เศรษฐกิจวัฒนธรรม" อย่างเป็นทางการใน **"รายงานความคิดเห็นต่อนโยบายเศรษฐกิจบางส่วนที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรม"** วัฒนธรรมในฐานะที่เป็นส่วนเสริมในการพัฒนาเศรษฐกิจจึงมีนโยบายอ้างอิงตั้งแต่นั้นมา นอกจากนี้ หลังการปฏิรูปและเปิดประเทศจีน ได้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับวัฒนธรรมมวลชนกันอย่างกว้างขวางในประเทศจีน จนเกิดกระแสการทำให้วัฒนธรรมเป็นอุตสาหกรรม และทำให้ "ธุรกิจวัฒนธรรม" เริ่มมีความเจริญรุ่งเรืองในเวลาต่อมา

ช่วงที่สาม ตั้งแต่ปี 1992 – 2001

ช่วงที่ 3 คือช่วงที่ประเทศจีนเริ่มตระหนักถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เอกสารสำคัญฉบับหนึ่งซึ่งเขียนโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติในจีนในปี 1992 มีชื่อว่า **"การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ : เร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมลำดับที่ 3"** ได้กล่าวถึงคำว่า "อุตสาหกรรมวัฒนธรรม" เป็นครั้งแรก

ในปี 1998 มีการก่อตั้ง "กองวัฒนธรรมแห่งกระทรวงวัฒนธรรม" แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นงานในหน้าที่ของรัฐบาลจีน

ต่อมาในปี 2000 ในการประชุมเต็มคณะครั้งที่ 5 ของสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 17 ได้มีการนำเสนอ "อุตสาหกรรมวัฒนธรรม" เป็นครั้งแรกในเอกสารของรัฐบาลกลางที่ชื่อว่า **"การเสนอแนะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 10"** ทำให้การพัฒนาธุรกิจวัฒนธรรมได้ขยายตัวเข้าสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ของภาครัฐ

ช่วงที่สี่ ตั้งแต่ปี 2002 – ปัจจุบัน

ช่วงที่ 4 นี้ถือเป็นช่วงที่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนได้พัฒนาและมีความเจริญรุ่งเรือง ในปี 2002 รายงานการประชุมของสมัชชาพรรคแห่งชาติครั้งที่ 16 ได้แยกความแตกต่างระหว่าง "งานด้าน

วัฒนธรรม" ออกจาก "อุตสาหกรรมวัฒนธรรม" เป็นครั้งแรก และเสนอให้มีการพัฒนากิจการทางวัฒนธรรม และอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างจริงจัง กำหนดนโยบายต่างๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและแผนทั่วไปในการปฏิรูประบบวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน ประเทศจีนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ส่งผลให้มีการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างประเทศเข้าสู่ประเทศจีน ซึ่งนอกจากจะเป็นการกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมของจีนแล้ว ยังสร้างความท้าทายอย่างมากแก่ธุรกิจวัฒนธรรมในประเทศจีน

ในปี 2003 จีนได้เริ่มทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมทั่วประเทศ โดยกำหนดให้เขตการปกครองระดับเมืองและมณฑล 9 แห่ง เช่น มหานครเป่ย์จิง(ปักกิ่ง) มหานครซ่งไห่(เซี่ยงไฮ้) มณฑลกวางตุ้ง (กวางตุ้ง) และหน่วยงานทางวัฒนธรรม 35 แห่งเป็นเมืองทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมนำร่อง ถึงแม้ว่ามณฑลอานฮุย และมณฑลชื้อชวน (เสฉวน) จะไม่ถูกกำหนดให้อยู่ในมณฑลนำร่อง 9 มณฑล แต่ก็เริ่มทดลองการปฏิรูประบบวัฒนธรรมบางส่วนด้วยเช่นเดียวกัน ต่อมาในปีเดียวกันรัฐบาลกลางจีนได้นำเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในเอกสารราชการฉบับที่ 105" (เฉินลี่ชวี 2006, 23-29)¹

ต่อมาในเดือนกันยายน ปี 2003 เอกสารของกระทรวงวัฒนธรรมจีนที่ชื่อว่า "ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม" ได้กำหนดนิยามของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมว่า "องค์กรบริหารที่ผลิตสินค้าและการให้บริการทางวัฒนธรรม ซึ่งมีแนวคิดสอดคล้องกับงานด้านวัฒนธรรม โดยทั้งสองสิ่งนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมของลัทธิสังคมนิยม"

ในปี 2004 การประชุมเต็มคณะครั้งที่ 4 ของสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 16 ได้มีข้อสรุปและระบุอย่างชัดเจนไว้เอกสาร "ความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนให้เศรษฐกิจภาคเอกชนเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม" ว่าการปฏิรูประบบวัฒนธรรมและเพิ่มผลผลิตทางวัฒนธรรมต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน

ในปี 2004 การกำหนด "การแบ่งประเภทวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง" โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนบนพื้นฐานของ "การจัดประเภทอุตสาหกรรมในประเทศ" เป็นการเริ่มต้นการประยุกต์ใช้แนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำนักงานสถิติแห่งชาติให้นิยามของคำว่า "วัฒนธรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง" ไว้ว่า "กิจกรรมที่นำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางด้านวัฒนธรรมและความบันเทิงแก่บุคคลในสังคม รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง" ดังนั้น นิยามของคำว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้รวมวัฒนธรรมและความบันเทิงเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งแตกต่างจากงานทางด้านวัฒนธรรมซึ่งมีลักษณะเป็นแนวคิดมากกว่า

¹陈立旭《当代中国大众文化发展历程》，《文化研究》，2006年，第10期，第23-29页。（พัฒนาการของวัฒนธรรมสมัยนิยมจีนสมัยปัจจุบัน）

ในปี 2005 กรมประชาสัมพันธ์ของจีนได้จัดทำแผนการร่างกฎหมาย 10 ปี ซึ่งได้วางกรอบทางกฎหมายในการปฏิรูประบบวัฒนธรรม และในปีเดียวกันยังมีเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เช่น “การตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม” และ “ความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการพัฒนาและจัดการเกมออนไลน์”

ในปี 2006 มีการเผยแพร่เอกสารชื่อว่า “**ความคิดเห็นต่อการปฏิรูประบบวัฒนธรรมอย่างเข้มข้น**” และเริ่มการปฏิรูประบบวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการ โดยอาศัยประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้จากเมืองและมณฑลนำร่อง และในเดือนกรกฎาคมของปีเดียวกัน มีการดำเนินนโยบายการตาม “**ความคิดเห็นต่อการทำการปฏิรูประบบวัฒนธรรมให้ดียิ่งขึ้น**” หน่วยงานทางวัฒนธรรมของภาครัฐจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนระบบ และมีการปฏิรูปการบริหารจัดการภายในของหน่วยงานวัฒนธรรมที่ไม่แสวงหากำไรในเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนในปี 2007 และ 2008 คือ “รายการแนะนำการส่งออกสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม” (2007) และ “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการ์ตูน” (2008) แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของจีนมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

ต้นปี 2009 สำนักงานบริหารสื่อและสิ่งพิมพ์ของจีนได้เผยแพร่เอกสารชื่อว่า “**ความคิดเห็นแนะนำเกี่ยวกับการสนับสนุนการปฏิรูประบบสื่อและสิ่งพิมพ์**” โดยได้เสนอแผนภาพช่องทางและตารางเวลาในการปฏิรูประบบสื่อและสิ่งพิมพ์อย่างชัดเจน ในปีเดียวกัน หลังจากที่มีการกำหนด “**แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม**” แล้วก็มีเอกสารชื่อว่า “**ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูประบบของคณะศิลปปะการแสดงของรัฐในเชิงลึก**” ตามมา โดยให้มีการปฏิรูประบบวัฒนธรรมโดยรวมในเชิงลึก และเปลี่ยนคณะศิลปปะการแสดงให้เป็นองค์กรทางธุรกิจ

22 กรกฎาคม 2009 นายเวิน จยา เป่า นายกฯ เป็นประธานการประชุมสามัญของคณะรัฐมนตรีได้ทำการพิจารณาและผ่านร่าง “**แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม**” โดยที่ประชุมได้เสนอมาตรการ 8 ประการในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้สำเร็จ ในมาตรการที่ 7 กล่าวว่าต้องพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ เช่น ทีวีโมบาย มัลติมีเดีย การชมภาพยนตร์และละครทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์บนมือถือ ฯลฯ ต้องยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมดิจิทัล เช่น กล้องทีวี CMMB และโทรทัศน์บนมือถือ IPTV เป็นต้น¹ แผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม

¹韩俊伟、胡晓明《文化产业概论·内容提要》，广州：中山大学出版社，2009年，第68页。（ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม）

วัฒนธรรมอย่างขนานใหญ่ไปทั่วประเทศ รวมทั้งในชนบทของประเทศจีน ซึ่งจะเน้นหนักไปในเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าวัฒนธรรมท้องถิ่น

3. หมู่บ้านกลางน้ำ “โจวจวง” และเมืองโบราณ “ต้าเหยียนลี่เจียง”

โจวจวง หมู่บ้านโบราณกลางน้ำในเขตชูโจว มณฑลเจียงซู โจวจวงมีประวัติศาสตร์ยาวนานนับพันปี มีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของอาณาจักรโบราณ และยังคงสืบทอดลักษณะหมู่บ้านกลางน้ำอันเป็นเอกลักษณ์ของชนบทแถบเจียงหนาน

ในความหมายกว้าง เจียงหนาน คือ พื้นที่ทางตอนใต้ของกลุ่มแม่น้ำแยงซี ในปัจจุบันหมายถึงบริเวณทางใต้ของมณฑลเจียงซู และทางตอนเหนือของมณฑลเจ้อเจียง พื้นที่เขตเจียงหนานทั้งหมดอยู่ในเขตอบอุ่น ภูมิประเทศเป็นที่ราบ สภาพอากาศอบอุ่นชื้น มีผลผลิตอุดมสมบูรณ์ การคมนาคมสะดวก เนื่องจากมีแม่น้ำแยงซีเกียง ทะเลสาบไท่หู ทะเลสาบหยางเจิง และแม่น้ำฟู่ซุน เป็นระบบคมนาคมทางน้ำที่ล้อมรอบเมือง

โจวจวงตั้งอยู่บนพื้นที่ระหว่างมหานครซังไห่ (เซี่ยงไฮ้) เมืองซูโจวและเมืองหางโจวเป็นเมืองที่ล้อมรอบไปด้วยน้ำ การเดินทางไปมาจึงต้องอาศัยเรือ ถนนในเมืองจะสร้างเลียบแม่น้ำ ถนนและสะพานเชื่อมต่อกันหมด สิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยโบราณขนาดใหญ่มักจะมีลานกว้างและหลังคาสูง มีท่าจอดเรือ มีร้านขายของตั้งอยู่เลียบทางเดินทั้งสองฝั่ง มีไม้ไผ่และหินล้อมเป็นแนวรั้ว มีศาลาพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ เป็นเมืองเก่าแก่ที่เต็มไปด้วยกลิ่นไอของความเรียบง่ายและความเรียบง่าย เป็นตัวอย่างของบ้านเรือนแถบเจียงหนานซึ่งแวดล้อมไปด้วยสะพานและแหล่งน้ำ โจวจวงมีสภาพแวดล้อมที่เรียบง่าย เต็มไปด้วยสิ่งก่อสร้างโบราณ แม้ว่าผ่านเวลามา 900 กว่าปี ก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมแบบเมืองกลางน้ำไว้อย่างสมบูรณ์แบบ มากกว่าร้อยละหกสิบของประชากรยังคงอาศัยอยู่ในบ้านที่ก่อสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง

ถึงแม้ว่าพื้นที่ของเมืองจะมีแค่ 0.47 ตารางกิโลเมตร แต่กลับมีสิ่งปลูกสร้างโบราณเกือบร้อยละหกสิบ ดึกอิฐแกะสลักกว่า 60 ตึก สิ่งปลูกสร้างในโจวจวงยังคงรักษาสภาพไว้ได้ดี เช่น บ้านตระกูลเสิ่น บ้านตระกูลจาง ในโจวจวงยังมีสะพานเก่า 14 แห่ง ที่ต่างก็มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานี้ได้ประกอบกันขึ้นเป็นภาพทัศนอันงดงามของหมู่บ้านกลางน้ำที่มี “สะพานเล็กๆ แม่น้ำไหลริน และบ้านพักอาศัย” ประวัติศาสตร์อันยาวนานของโจวจวงทำให้หมู่บ้านแห่งนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย หลัวเจ้อเหวิน สถาปนิกชื่อดังของจีนได้เคยกล่าวยกย่องโจวจวงไว้ว่า “โจวจวงเป็นสิ่งล้ำค่าของมณฑลเจียงซูและประเทศจีน”

เมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง มณฑลอวิ๋นหนาน(ยูนนาน) ถิ่นฐานของกลุ่มชนน่านซี ลี่เจียงมีประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปได้มากกว่า 800 ปี ย่านเมืองเก่าลี่เจียงมีชื่อเสียง จากวัฒนธรรมชนเผ่าล้านซี

หรือที่รู้จักกันในนาม “วัฒนธรรมตงปา” มรดกวัฒนธรรมชนเผ่าที่น่าที่ียังคงสืบทอดมาถึงปัจจุบัน คือ ดนตรีโบราณ ภาพวาดและงานเขียนตัวอักษรตงปา ลี่เจียงมีทัศนียภาพบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ มีระบบจัดการน้ำที่เคารพต่อธรรมชาติ มีคูคลองและสะพานมากมาย

เมืองลี่เจียงตั้งอยู่บนที่ราบสูงเหนือระดับน้ำทะเล 2,400 เมตร อยู่บริเวณเชิงเขาหิมะ “มังกรหยก” หรือ อี้ว์หลงซาน (玉龙山) ซึ่งมียอดเขาที่ปกคลุมด้วยน้ำแข็งตลอดทั้งปี และอยู่ท่ามกลางยอดเขาสูงต่ำสลับซับซ้อน อาทิ เทือกเขาเซียงชาน จินหงชานทางทิศเหนือ หรือเทือกเขาซือจีชานทางทิศตะวันตก ที่ล้อมรอบเมือง เป็นแนวกันลมธรรมชาติที่ส่งผลให้สภาพอากาศเย็นสบายราวกับเป็นฤดูใบไม้ผลิตลอดทั้งปี ทั้งยังเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญ

เมืองเก่าต้าเหยียนลี่เจียงมีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันหลากหลาย สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาของชนชาติน่าซี เมืองเก่าลี่เจียงมีประวัติศาสตร์การพัฒนายาวนานกว่า 800 ปี จนกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมของภูมิภาคตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลอวิ๋นหนาน (ยูนนาน) ชาวน่าซีและชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ที่นี่ได้ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรือง ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ชุมประตู่ ระบบชลประทาน สะพาน การตกแต่งบ้าน สวน ป้ายตัวอักษรจีน หินแกะสลักตัวอักษรจีนล้วนสะท้อนถึงความเจริญทางวัฒนธรรมและอารมณืทางสุนทรียะของชาวน่าซี อีกทั้งยังแสดงถึงศาสนา ศิลปะ วรรณกรรม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ลึกซึ้ง ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมตงปา และภาพวาดผนังไปซา ซึ่งเป็นศิลปะที่สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรม

ตั้งแต่ยุคโบราณกาล ชนชาติน่าซี ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของเมืองลี่เจียง ได้สร้างวัฒนธรรมตงปาเป็นวัฒนธรรมประจำถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ โดยมีรากฐานมาจากความเชื่อของศาสนาตงปาในเรื่องการนับถือภูตผี มาตั้งแต่สมัยต้นราชวงศ์ถัง(ค.ศ.618-907) อีกทั้งได้ผสมผสานกับวัฒนธรรมทางศาสนาของชาติที่จั้ง (ทิเบต) โดยวัฒนธรรมดังกล่าวปรากฏอยู่ในรูปพิธีกรรมทางศาสนา คัมภีร์ทางศาสนา ตำราความรู้ ภาพวาดงานศิลปะ ดนตรี อักษรภาพ ประเพณีการเดินรำอักษรภาพตงปาที่มีจำนวนทั้งสิ้น 1,400 กว่าตัว ได้รับการกล่าวขวัญว่าเป็น ‘โลกของอักษรภาพที่มีชีวิต’ เนื่องจากยังคงความสมบูรณ์ที่สุดในโลกมาจนถึงปัจจุบัน

4. การอนุรักษ์เมืองโบราณ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการก่อตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจวงและลี่เจียง

การก่อตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนทั้งในกรณีโจวจวงและลี่เจียงเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมืองโบราณและการพัฒนาพื้นที่เมืองโบราณเป็นแหล่งท่องเที่ยว หลังจากที่มีรัฐบาลจีนเริ่มดำเนินนโยบายผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเข้มข้น นโยบายดังกล่าวได้ส่งผลให้

เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ชนบทที่มีจุดเด่นและศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติ และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้การดำเนินนโยบายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทสืบเนื่องมาจากความตระหนักถึงการขยายตัวของกลุ่มผู้บริโภคภายในประเทศจีนเองอันเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างมากในช่วงที่ 2 – 3 ทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลกลางตระหนักถึงการขยายตัวของชนชั้นใหม่ทางเศรษฐกิจและวิถีการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดความต้องการและตลาดใหม่ของการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและการใช้เวลาว่างในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดราชการช่วงยาว นอกจากนี้ยังสืบเนื่องจากการพิจารณาถึงพัฒนาการที่ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกาหรือประเทศในยุโรป ของอุตสาหกรรมลำดับที่ 3 หรืออุตสาหกรรมภาคบริการ ซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมด้วย

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่เมืองโบราณย่านวัฒนธรรมเก่าแก่ ถิ่นฐานของชนชาติส่วนน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นเป้าหมายสำคัญของการการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ดังเช่นในกรณีของเมืองโบราณโจวจง และลี่เจียง ซึ่งต่างก็มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการสร้างตราสินค้าของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยโจวจงนำเสนอตนเองในฐานะเป็นหมู่บ้านกลางน้ำแห่งเจียงหนาน และเมืองกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีน ในขณะที่ลี่เจียงเป็นถิ่นฐานของชนเผ่า纳西และต้นกำเนิดของวัฒนธรรมตงปา รวมถึงเป็นหนึ่งในเมืองมรดกโลก ขณะที่ในมุมมองของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น ทั้งโจวจงและลี่เจียงเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งที่กำลังเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จ รวมถึงเป็นกรณีศึกษานำร่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่ชนบทแห่งอื่นๆ ของจีน

การอนุรักษ์และพัฒนาโจวจงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว¹

การอนุรักษ์และพัฒนาโจวจงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเริ่มต้นในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ตลอดระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของโจวจงมีกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบและสืบเนื่องมาเป็นลำดับ มีการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขแผนการอนุรักษ์โจวจงอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ มีการบริหารและดูแลงานภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย มีการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ของชาวโจวจงอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการได้รับคำแนะนำจากมหาวิทยาลัยจงจี และวิทยาลัยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการสร้างเมืองแห่งซูโจว (苏州市) การดำเนินการที่เป็นรูปธรรมของการอนุรักษ์และพัฒนาโจวจงที่สำคัญ ได้แก่ **การจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโจวจง** โดยยึดนโยบายสำคัญคือ “อนุรักษ์เมืองเก่า สร้างเขตใหม่ พัฒนา

¹李丽雅、黄芳：《论江南水乡古镇旅游资源的开发与保护——以周庄和同里为例》，载《桂林旅游高等专科学校学报》，2003年，第2期，第19-20页。

เศรษฐกิจ นุกเบิกการท่องเที่ยว” ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีนับแต่เริ่มต้นในปี 1986 มีการแก้ไขและปรับปรุงแผนหลักอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนทั้งหมด 7 ครั้ง จนกระทั่งในปี 1997 รัฐบาลมณฑลเจียงซูได้อนุมัติแผนดังกล่าว ซึ่งถือเป็นการยอมรับว่าโจวจวงคือหนึ่งในสถานที่สำคัญที่มีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศจีน และเป็นเมืองท่องเที่ยว และจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไว้ให้ดี

หลังจากมีแผนอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโจวจวง ก็เริ่มมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองโบราณ โดยรักษาเขตพื้นที่ของหมู่บ้านเก่าเอาไว้ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตคาบเกี่ยวกับเขตหมู่บ้านเก่า แล้วย้ายหน่วยงานต่างๆ เช่น โรงเรียน ตลาด ธนาคาร ไปรษณีย์ ฯลฯ ในเขตหมู่บ้านเก่าไปที่เขตคาบเกี่ยว มีการสร้างเขตหมู่บ้านใหม่ทางตอนเหนือของท่าจีสุ่ย แล้วย้ายบริษัทและโรงงาน 13 แห่งจากเขตหมู่บ้านเก่าและเขตคาบเกี่ยวมาที่นี้ การทำเช่นนี้นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยรวมแล้ว ยังสามารถอนุรักษ์หมู่บ้านเก่าไว้ได้ ขณะเดียวกันก็เป็นการกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

นอกจากนี้ยังมีการบริหารจัดการโดยรวม ด้วยการปรับปรุงสภาพแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาการถูกปิดกั้นจากโลกภายนอกของโจวจวง โดยมีการสร้างสะพานใหญ่ข้ามท่าจีสุ่ยในปี 1989 ปรับปรุงโครงสร้างถนนในหมู่บ้าน ขยายและเชื่อมต่อถนนสายที่ไปมหานครซังไห่ (เซี่ยงไฮ้) และซูโจว มีการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน ปรับปรุงระบบการแจกจ่ายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย ถนนหนทาง ไฟฟ้า แสงสว่าง การป้องกันอัคคีภัยและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ตามแผนที่ได้วางไว้อย่างเคร่งครัด

ในปี 1999 หน่วยงานรัฐท้องถิ่นได้จัดทำ“วิธีการชั่วคราวในการอนุรักษ์เขตหมู่บ้านเก่าโจวจวง” โดยผ่านการอนุมัติจากสภาประชาชนของเมืองคุนซาน และได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการจากเทศบาลเมืองคุนซาน วิธีการดังกล่าวนี้มุ่งเน้นไปที่มาตรการอนุรักษ์ต่างๆ เช่น ต้องมีการจดบันทึกเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมโบราณในโจวจวง ต้องมีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและระบบน้ำโดยเฉพาะ สำหรับโครงการก่อสร้างและปรับปรุงที่อยู่อาศัยในเขตควบคุมของโจวจวง ต้องมีการยื่นขออนุมัติก่อนตามขั้นตอนของกฎหมาย และต้องผ่านการตรวจสอบและอนุมัติจากกลุ่มอนุรักษ์เมืองเก่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานบริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองและการจัดสรรที่ดิน

การซ่อมแซมและก่อสร้างในเขตคาบเกี่ยวต้องสอดคล้องกับเขตหมู่บ้านเก่า เวลาซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างโบราณ ต้องยึดหลักว่า “ซ่อมของเก่าให้เหมือนเก่า” ด้วยการพยายามรักษาและใช้โครงสร้างเดิม วัสดุเดิม รูปแบบศิลปะเดิม ความสูงของสิ่งก่อสร้างห้ามเกินสองชั้น การซ่อมแซมบ้านพักส่วนตัวก็ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐ ซึ่งจะทำให้การช่วยเหลือและสนับสนุนทางการเงิน การนุกเบิกและใช้ประโยชน์จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และ

บทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและวัตถุโบราณแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน กฎหมายการออกแบบผังเมืองแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในปี 1995 ถึงปี 2003 มีการดำเนินการอนุรักษ์และปรับปรุงเมืองเก่าด้วยเงินลงทุนหนึ่งพันล้านหยวน ซึ่งเป็นเงินจากงบประมาณของรัฐ รายได้จากการท่องเที่ยว เงินบริจาค และเงินทุนจากต่างประเทศ

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของโจวจวงรับผิดชอบและดำเนินการโดยบริษัทท่องเที่ยวโจวจวง ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในปี 1988 บริษัทแห่งนี้มีการพัฒนาต่อมาเป็นลำดับ ในปี 1995 ได้ก่อตั้งเป็นบริษัทพัฒนาการท่องเที่ยวโจวจวง ในปี 1998 พัฒนาไปเป็นกลุ่มบริษัทการท่องเที่ยวโจวจวงแห่งเมืองซูโจว ในปี 2001 มีการปรับเปลี่ยนไปเป็นบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวงแห่งมณฑลเจียงซู บริษัทแห่งนี้是公司บริการท่องเที่ยวแห่งแรกของมณฑลเจียงซูที่บริหารงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น

การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองลี่เจียงหลังเหตุการณ์แผ่นดินไหว

ลี่เจียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศจีนและต่างประเทศในช่วงสามสิบปี หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ ในปี 1997 ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการเริ่มต้นกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาลี่เจียงอย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศจีนจากจุดเริ่มต้นเพื่อการฟื้นฟูเมืองเก่าภายหลังจากเกิดแผ่นดินไหว ขยายไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยแรงผลักดันในทิศทางเดียวกันจากรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และองค์การระหว่างประเทศ อาทิ UNESCO และ World Bank และความร่วมมือจากคนในท้องถิ่น ทำให้ลี่เจียงได้รับการประกาศให้เป็นเมืองมรดกโลกในปี 1997 และได้รับการยอมรับจากองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 1996 เวลา 14.18 น. ได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ วัดแรงสั่นสะเทือนได้ 7.0 ริกเตอร์ พื้นที่กว่า 92 หมู่บ้าน ใน 9 อำเภอของ 4 เมืองคือ ตี๋ชิ่ง ต้าหนี่ นู๋เจียง และลี่เจียงได้รับความเสียหาย โดยลี่เจียง จงเตี้ยน และเหอชิง ได้รับความเสียหายหนักที่สุด ประชาชนกว่า 4 แสนคนได้รับบาดเจ็บ อีกกว่า 4 แสนคนไม่มีที่อยู่อาศัย บ้านเรือนที่พังทลายรวมทั้งสิ้นอีกเกือบ 4 แสนหลังคาเรือน แผ่นดินไหวครั้งนั้นทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจกว่า 2,500 ล้านหยวน¹ แต่โชคดีที่สภาพโดยรวมของเขตเมืองโบราณลี่เจียงไม่ได้รับความเสียหายมาก สิ่งปลูกสร้างโบราณสำคัญไม่ได้พังทลายไปหมด ประกอบกับจิตวิญญาณของชาวนาซีที่เต็มไปด้วยความกล้าหาญและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวไม่นาน เมืองโบราณลี่เจียงได้ฟื้นฟูกลับเข้าสู่สภาพปกติอย่างรวดเร็ว

¹云南减灾年鉴编委会编：《云南减灾年鉴》（1996-1997），昆明：云南科技出版社，1999 年，第 92 页。（รายงานประจำปีเกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัยมณฑลยูนนานปี 1996-1997）

การบูรณะซ่อมแซมเมืองโบราณลี่เจียงต้องเผชิญกับปัญหาใหญ่ 2 ข้อ คือ (1) ทำอย่างไรถึงจะทำให้เมืองโบราณลี่เจียงกลับมาเป็นศูนย์กลางของประชาชนชาวน่านซีอีกครั้ง และ (2) ทำอย่างไรถึงจะทำให้เมืองโบราณลี่เจียงเป็นที่รู้จักของชาวโลก ได้แก่ การยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเมืองโบราณลี่เจียงเป็นมรดกโลก จากวิสัยทัศน์อันยาวไกลของชาวน่านซี ประกอบกับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การบูรณะเมืองโบราณลี่เจียงทั้งหมด 32 รายการได้เริ่มเปิดฉากขึ้นอย่างเป็นทางการภายใต้หลักการที่ว่า **"สร้างให้เก่าเหมือนเดิม"**

ต่อมามีการยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเมืองโบราณลี่เจียงเป็นมรดกโลกในที่ประชุมคณะกรรมการสัมพันธมิตรเพื่อการวิจัยเมืองมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งประเทศจีนวาระที่ 2 ครั้งที่ 3 ประจำปี 1994 โดยนายเจิ้งเสี่ยวเฉีย และนายลั่วเจ๋อเหวิน นักวิชาการจีนมีความเห็นตรงกันว่าควรยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเมืองโบราณลี่เจียงและเมืองผิงเหยาเป็นมรดกโลกไปพร้อมๆ กัน รัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน นายเหอจื้อเฉิงผู้ว่าการมณฑลอวิ๋นหนาน(ยูนนาน) ในขณะนั้นได้ประกาศอย่างเป็นทางการว่าจะดำเนินการยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนเมืองโบราณลี่เจียงเป็นมรดกโลก

ในเดือนกันยายนปี 1996 มีการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจในการบูรณะเมืองโบราณลี่เจียงเพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก กำหนดกฎเกณฑ์เป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นกฎบังคับใช้ในเวลาต่อมาระหว่างวันที่ 21 – 23 เมษายน 1997 คณะกรรมการที่ปรึกษานานาชาติแห่งยูเนสโกและนักโบราณคดีผู้เชี่ยวชาญได้เดินทางมาสำรวจและประเมินคุณค่าเมืองโบราณลี่เจียง พร้อมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจีนที่เกี่ยวข้องกับการขอขึ้นทะเบียนมรดกโลก ผู้แทนจากยูเนสโกและคณะผู้เชี่ยวชาญต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ลี่เจียงมีสภาพความเป็นเมืองโบราณที่สมบูรณ์แบบ และมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่มีเหมือนใคร มีความเป็นไปได้สูงที่จะได้รับการอนุมัติให้เป็นมรดกโลก

วันที่ 3 ธันวาคม 1997 ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณามรดกโลกครั้งที่ 21 ได้ประกาศอนุมัติให้ลี่เจียงเป็นมรดกอย่างเป็นทางการ ต่อมาเมืองโบราณผิงเหยาและอุทยานโบราณหุบโจวก็ได้รับอนุมัติให้เป็นมรดกโลกในเวลาต่อมา นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เมืองโบราณลี่เจียงและวัฒนธรรมน่านซีได้ถูกจัดบันทึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์โลกและก้าวเข้าสู่เวทีโลกอย่างสง่างาม

5. สืบค้นวัฒนธรรมประจำถิ่น : ชาวมู่วานซาน โจวจวง และดนตรีโบราณน่านซี ลี่เจียง

เมื่อการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวขยายตัวอย่างมากทั้งในโจวจวงและลี่เจียง มีการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจเกี่ยวกับสืบค้นวัฒนธรรมในท้องถิ่น ทั้งในแง่การสร้างคามหมายหรือเรื่องราวให้กับตัวสินค้า และรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ซึ่งในด้านหนึ่งก็สืบเนื่องมาจากสนับสนุนของภาครัฐทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น และจากแรงผลักดันของทุน และนักลงทุนทั้งจากภายใน

ท้องถิ่นและจากภายนอกที่มองเห็นช่องทางสนองตอบความต้องการของตลาดสินค้าวัฒนธรรมที่นับวันจะขยายตัวมากขึ้น และผลักดันให้เกิดอุตสาหกรรมของสินค้าวัฒนธรรมในชนบท ดังเช่นตัวอย่างที่จะนำเสนอต่อไปนี้ สินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่น หรือสินค้าวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของใจจวง คือ ขาหม่วนซาน ขณะที่กรณีของสี่เจียงคือ ดนตรีโบราณน่าซี

ขาหม่วนซาน และเรื่องราวของเศรษฐกิจเส้น่วนซาน

ประวัติศาสตร์อันยาวนานและวัฒนธรรมที่สะสมมาแต่โบราณกาลทำให้อาหารของใจจวงพิเศษกว่าที่อื่น ซึ่งถือกันว่าขาหม่วนซานมีความพิเศษมากที่สุดจนทุกคนที่มาใจจวงจะต้องชิม ขาหม่วนซานคืออาหารที่มหาเศรษฐีเจียงหนานเส้น่วนซานใช้ต้อนรับทุกครั้งแขกที่มีแขกมาที่บ้าน จนมีคำกล่าวกันว่า “ถ้าที่บ้านมีการจัดงานเลี้ยง ก็ต้องมีขาหมูทอดกรอบ”หลังจากการสืบทอดกันต่อมานับร้อยๆปี ขาหม่วนซาน ได้กลายเป็นอาหารหลักในเทศกาลปีใหม่ และงานแต่งงานของชาวใจจวงไปเสียแล้ว การทานขาหม่วนซาน แฝงไว้ด้วยความหมายว่าการอยู่ร่วมกันครบทั้งครอบครัว และเป็นอาหารชั้นเลิศที่ขาดไม่ได้ในการต้อนรับแขกคนพิเศษ

ขาหม่วนซานใช้วัตถุดิบในการทำชั้นดี โดยเลือกใช้ขาหลังของหมูที่มีปริมาณเนื้อมันและเนื้อแดงพอดี จากน้ำเค็มเครื่องปรุงที่ผสมเสร็จแล้ว เดมน้ำแล้ววางลงบนหม้อดินเผาขนาดใหญ่ ใช้การต้มหรืออบหรือหนึ่งเป็นเวลาหนึ่งคืนหนึ่งวันเต็ม ไฟที่ใช้ต้องสลับกันระหว่างไฟอ่อนและไฟแรง แต่ใช้ไฟอ่อนเป็นหลัก เมื่อต้มสุกแล้ว ขาหมูทั้งขาจะคุกรุ่นไปด้วยไอร้อนๆ หนังหมูเป็นสีแดงสวย เนื้ออวบแน่น ส่งกลิ่นหอมฟุ้งกระจายไปทั่วทุกสารทิศ วิธีการกินขาหม่วนซานก็แปลกพิสดาร ในขาหมูจะมีกระดูกสองท่อน ต้องดึงกระดูกท่อนที่เล็กกว่าออกมาก่อน โดยที่ต้องไม่กระทบรูปร่างของขาหมู แล้วใช้กระดูกท่อนนี้เป็นมิด กรีดลงบนเนื้อขาหมู วิธีการกินเช่นนี้เกิดจากเมื่อครั้งที่ จูหยวนจาง ซึ่งเป็นฮ่องเต้สมัยราชวงศ์หมิงต้องการแกงเส้น่วนซาน เลยออกใจทยอยให้แก้ แต่เส้น่วนซานก็สามารถใช้ไหวพริบจนแก้ได้ จนเกิดวิธีการกินดังกล่าว ฮองเต้จูหยวนจาง เลยตรัสว่า “นั่นก็เรียกวิธีการกินนี้ว่าการใช้กระดูกแทนมีดละกัน” จนกลายเป็นวิธีการกินขาหม่วนซานของใจจวงตั้งแต่นั้นมา

เศรษฐกิจเส้น่วนซาน ชื่อฟู หรือจิ้งหรง นิยมเรียกกันว่า่วนซาน เนื่องจากเป็นหนึ่งในสามบุคคลที่มีชื่อเสียงโดดเด่นที่สุด มีอีกชื่อหนึ่ง ว่าวนซานชีว หมายถึงเป็นตัวแทนของความร่ำรวยมหาศาล ในยุคกลางราชวงศ์หยวน เส้น่วน บิดาของเส้น่วนซานได้อพยพครอบครัวจากเขตหนานสวินเมืองอู่ชิง (ปัจจุบันคือเมืองหูโจวในมณฑลเจ้อเจียง) ไปที่ตั้งใจในใจจวง ต่อมาย้ายไปที่หิยงจื่อปิงหลังจากที่ร่ำรวยมั่งคั่งแล้ว เส้น่วนซานได้ใช้เมืองฮูโจว เป็นสถานที่สำคัญในการทำมาค้าขายเขาเคยสนับสนุนผู้ปกครองที่ชื่อว่าจางซื่อเจิงในอำเภอหนึ่งของเมืองฮูโจว จนจางซื่อเจิงสละตำแหน่งป๋ายจาร์กสรรเสรีญให้

ต่อมาจุฬาราชมนตรีได้สถาปนาราชวงศ์หมิง และตั้งเมืองหลวงที่นครหนานจิง(นานกิง) เลื่อนว่านซานได้บริจาคเงินช่วยเหลือในการสร้างเมืองหนานจิง(นานกิง) ซึ่งคิดเป็นพื้นที่หนึ่งในสามของเมือง จุฬาราชมนตรีจึงพระราชทานยศแก่บุตรชายทั้งสองของเลิ่นว่านซานเลิ่นว่านซานยังสร้างอาคารที่มีระเบียบยาวและมีเสาถึง 1654 ต้นถัดอาคารอีก 4 แห่งในหนานจิง(นานกิง) เลิ่นว่านซานมีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายแต่หลังจากนั้นไม่นานก็ถูกจุฬาราชมนตรีสั่งให้ไปเป็นทหารจนต้องใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ในอวิ้นหนาน(ยูนนาน) จนตาย

เลิ่นว่านซานเคยใช้ชีวิตทั้งในโจวจง ชูโจว หนานจิง(นานกิง) อวิ้นหนาน(ยูนนาน) แต่โจวจงคือสถานที่ที่เขาได้ก่อร่างสร้างตัวจนร่ำรวยเป็นเศรษฐี บ้านของเลิ่นว่านซานอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือไปประมาณครึ่งลิ อยู่ในพื้นที่ของตงจงและหยินจื่อปิง พื้นที่โกดังศาลาสวนดอกไม้และตัวบ้านเชื่อมต่อกันหมด¹ ปัจจุบันนี้ในโจวจงยังคงสภาพบ้านเก่าของเลิ่นว่านซานอยู่²

เรื่องราวของเศรษฐีเลิ่นว่านซานทำให้ชาหม่วนซานกลายเป็นสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นของโจวจงที่นักท่องเที่ยวหรือคนที่มาเยือนโจวจงต้องลิ้มลองหรือซื้อกลับไป วีรกรรมของเศรษฐีเลิ่นว่านซานทำให้ชาหม่วนซานมีความหมายสำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เคยได้ยินเรื่องราวของเศรษฐีเลิ่นว่านซานมาก่อนในฐานะบุคคลสำคัญที่มีวีรกรรมและมีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์จีน และสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยได้ยินเรื่องราวของเศรษฐีเลิ่นว่านซานมาก่อน แต่เมื่อเดินเข้ามาเที่ยวชมหมู่บ้านกลางน้ำแห่งนี้ เรื่องราวของเศรษฐีเลิ่นว่านซานก็จะถูกบอกเล่าโดยมัคคุเทศก์นำชม หรือรับรู้ได้จากการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์โจวจง อนุสรณ์สถานและบ้านตระกูลเลิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านโบราณโจวจงที่จัดแสดงหุ่นจำลองและวัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐีเลิ่นว่านซาน ตลอดจนภาพสลักที่บอกเล่าประวัติเศรษฐีเลิ่นว่านซานบนผนังด้านหนึ่งของบ้านตระกูลเลิ่น

เรื่องราวของดนตรีโบราณน้ำชี มรดกทางดนตรีของมนุษยชาติ³

ดนตรีโบราณน้ำชีถือเป็นฟอสซิลดนตรีที่เป็นการตกผลึกของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดนตรีโบราณน้ำชีสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำรงชีวิตและกิจกรรมการผลิตของชาวน้ำชี ไม่ว่าจะเป็นงาน

¹昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志·杂记》（卷二），上海：上海三联书店，1992 年。
(บันทึกหมู่บ้านโจวจง)

²昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志·杂记》（卷六），上海：上海三联书店，1992 年。
(บันทึกหมู่บ้านโจวจง)

³สรุปจาก周文林主编：《宣科与纳西古乐》(เขียวนเคอกับดนตรีโบราณน้ำชี)，昆明：云南美术出版社，2008 年，第 212-3215 页,另见宣科《纳西古乐》(ดนตรีโบราณน้ำชี)，载《玉龙山》，1995 年第 1 期，第 66-69 页。

แต่งงานงานศพงานขึ้นบ้านใหม่งานวันเกิดล้วนต้องมีดนตรีโบราณนำซีเป็นองค์ประกอบ ดนตรีโบราณนำซีจึงมีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมนำซี

ในบันทึกอวี่นหนาน(ยูนนาน) แห่งราชวงศ์ถัง ได้บันทึกไว้ว่า ชาวนำซี “ชอบดื่มเหล้าและร้องรำทำเพลง” ใน “บันทึกอวี่นหนาน(ยูนนาน) แห่งราชวงศ์หยวน ซึ่งเขียนโดย หลี่ จิง บันทึกไว้ว่า “ชาวนำซีบางส่วน ปีนเขาขึ้นไปบูชาสวรรค์ในวันขึ้นสิบห้าค่ำเดือนหนึ่ง มีผู้หญิงและผู้ชายจำนวนเป็นร้อย พวกเขาจับมือกันแล้วร้องเพลงเต้นรำด้วยความสนุกสนาน”

ในปลายราชวงศ์ซ่งและต้นราชวงศ์หยวนชาวนำซีได้สร้างสรรค์ “ดนตรีเครื่องสายไปซา” ซึ่งมีเนื้อหาสะท้อนถึงสงครามระหว่างตระกูลและการโยกย้ายถิ่นฐานของชาวนำซี และในหนังสือสดมภ์โบราณตงปาของชาวนำซีมีดนตรีเพื่อการบูชาเป็นจำนวนมาก มีการใช้อักษรรูปภาพบันทึกทำเต็นรำโบราณหลายสิบทำซึ่งเรียกว่า“ซอหมู่” หนังสือเล่มนี้ไม่เพียงแต่เป็นหนังสือจดบันทึกรวบรวมทำเต็นรำของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศจีนที่หาได้ยากเท่านั้น ยังเป็นหนังสือจดบันทึกรวบรวมทำเต็นรำที่ใช้ตัวอักษรบันทึกที่เก่าแก่ที่สุดอีกด้วย

ปีที่สิบห้าในรัชสมัยหรงอู่แห่งราชวงศ์หมิง ผู้ปกครองลี่เจียงที่เชื่อว่าอาเจียอาเต๋อยอมสวามีภักดีต่อราชวงศ์หมิง ฮองเต้จูหยวนจาง จึงประทานแฮมูให้ และแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองลี่เจียง ในสมัยนั้นราชวงศ์หมิงใช้ระบบการเกณฑ์คนให้ไปบุกเบิกที่นาที่รกร้างอยู่ ทำให้มีชาวนั่นจำนวนมากอพยพมาอวี่นหนาน(ยูนนาน) ชาวนั่นเหล่านี้ได้นำเผยแพร่วัฒนธรรมเทคนิคและศิลปะจากภาคกลางมาเผยแพร่ให้กับชาวบ้านในพื้นที่แถบชายแดน รวมถึงการนำดนตรีของคนภาคกลาง เช่น ดนตรีทางศาสนาของลัทธิเต๋าและดนตรีพื้นบ้านมาเผยแพร่ด้วย

ดนตรีจากภาคกลางได้รับการยอมรับจากชาวนำซีซึ่งเป็นชนชาติที่รักในดนตรีอย่างที่สุด และมีการสืบทอดต่อกันมาอย่างกว้างขวาง ในขณะเดียวกัน มีการเพิ่มเครื่องดนตรีพื้นบ้านของชาวนำซี เช่น ชูกู่ตู พอปอ และเหลิ่งจือปี้ลี้ (ฟลุตยาว) ด้วย จนกล่าวได้ว่าเป็นการผสมผสานอย่างกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมดนตรีที่แตกต่างกัน

ดนตรีตั้งจิงลี่เจียง เป็นดนตรีที่เผยแพร่เข้ามาหลังราชวงศ์ซ่งโดยชาวนั่นและชาวไปตามลำดับ และยังคงเผยแพร่อย่างกว้างขวางในพื้นที่อยู่อาศัยของชาวนำซี ตลอด 400 กว่าปีที่ผ่านมา ด้วยการสืบทอด ปรับปรุงและปรับเปลี่ยนของนักดนตรีชาวนำซี ทำให้ดนตรีตั้งจิงลี่เจียงได้หล่อหลอมเข้าสู่อารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิด วัฒนธรรม และความเป็นท้องถิ่นของชาวนำซี จนกลายเป็นดนตรีพิเศษที่ผสมผสานระหว่างทำนองโบราณของชาวนั่นและดนตรีของชาวนำซี เป็นการตกผลึกของวัฒนธรรมดนตรีนำซีและนั่น กล่าวได้ว่าเป็นดนตรีโบราณของชาวนั่นที่มีความเป็นนำซีไปแล้ว เป็นเหตุผลสำคัญที่ชาวลี่เจียงเรียกดนตรีชนิดนี้ว่า “ดนตรีโบราณนำซี”

รูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจวจงและลี่เจียง

ชาหม่ว่านซาน : การผลิตแบบอุตสาหกรรมและการจัดการแบบรวมศูนย์

จากการสำรวจเบื้องต้นและทำสถิติจำนวนร้านขายชาหม่ว่านซานที่กระจายอยู่ทั่วเขตเมืองโบราณ สามารถกล่าวได้ว่า “ชาหม่ว่านซาน” เป็นสินค้าวัฒนธรรมประจำถิ่นที่โดดเด่นที่สุดของโจวจง จากที่เคยเป็นอาหารจานพิเศษที่ทำกินกันในครัวเรือนหรือในหมู่เครือญาติ ชาหม่ว่านซานในปัจจุบันได้กลายเป็นสินค้าวัฒนธรรมที่ผลิตเพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยวและเข้าสู่กระบวนการผลิตแบบอุตสาหกรรมอย่างเต็มตัว

เมื่อสอบถามจากร้านขายชาหม่ว่านซานและคนในพื้นที่ ในเบื้องต้นพบว่ามี 2 ลักษณะ คือ ประเภทแรก ประเภทที่ร้านค้าทำเอง มีร้านค้าชาหม่ว่านซานที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษ และขึ้นชื่อว่าเป็นร้านที่อร่อยกว่าร้านอื่น อีกประเภทหนึ่ง คือ ร้านค้ารับสินค้าจากโรงงาน ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอคุนซาน จากการเดินทางไปสำรวจพื้นที่ในตำบลโจวจง ซึ่งมีอยู่ 10 หมู่บ้าน พบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชาหม่ว่านซานอยู่ 2 โรงงาน ขณะที่ร้านขายชาหม่ว่านซานในเมืองโบราณมีอยู่ประมาณ 30 ร้าน และเมื่อรวมกับร้านค้าที่อยู่นอกเขตเมืองโบราณ น่าจะมีมากกว่า 70 ร้าน

ผู้วิจัยพยายามสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับชาหม่ว่านซานจากหลายร้านมักได้รับคำตอบว่า เป็นลูกจ้าง ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ แต่เมื่อถามว่า “ขายดีไหม” หลายร้านก็พูดตรงกันว่า “ขายดีมาก ถึงจะมีร้านชาหม่ว่านซานมากมายก็ยังขายดี โดยเฉพาะฤดูท่องเที่ยว ถึงขนาดขายไม่ทัน หรือไม่พอขาย” บางร้านบอกว่า “ปีหนึ่งๆ ทั้งโจวจงน่าจะขายชาหม่ว่านซานได้มากกว่าหนึ่งล้านชาม” ไม่นับรวมถึงการจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าต่างๆ เนื่องจากชาหม่ว่านซานได้พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์เป็นซองอลูมิเนียมสุญญากาศทำให้สามารถเก็บรักษาชาหม่ว่านซานที่ปรุงสำเร็จแล้วไว้ได้นาน

เว็บไซต์ของบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซู¹ กล่าวถึงผลประกอบการจากการผลิตและขายสินค้าบริโภคห่อหุ้มชาหม่ว่านซาน ซึ่งน่าจะมีชาหม่ว่านซานเป็นสินค้าหลัก ในปี 2002 มียอดขาย 1 พัน 1 ร้อยล้านหยวน จากข้อมูลดังกล่าวมีนัยแสดงให้เห็นว่า ชาหม่ว่านซานที่เข้าสู่ระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรมเป็นสินค้าวัฒนธรรมที่มีการจัดการแบบรวมศูนย์โดยบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจง ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ที่ถือหุ้นและบริหารงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะเข้าสู่กระบวนการผลิตแบบอุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตจำนวนมาก (mass production) และเป็นมาตรฐานเดียวกัน (standardization) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าชาหม่ว่านซานจะเหมือนกันไปหมดทุกร้าน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ามีหลายร้านที่มีบรรจุภัณฑ์แตกต่างกัน รวมถึงสีฉันทะและ

¹ http://www.zhouzhuang.net/DB_jieshao.asp?id=15

หน้าตาของชาห์มู่ว่านชานบางร้านก็แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปได้ว่าเนื่องจากเป็นสินค้าที่มาจากผู้ผลิตหลายรายหรือผลิตจากต่างโรงงานกัน และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากยังคงหลงเหลือร้านชาห์มู่ว่านบางร้านในโจวจวงที่ผลิตชาห์มู่ว่านชานแบบทำเองขายเอง

ดนตรีโบราณนำซี : วัฒนธรรมโบราณ – การจัดการสมัยใหม่

บริษัทดนตรีโบราณนำซี จำกัด¹ คือผลผลิตจากการขยายตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่องของคณะดนตรีโบราณต้าเหียน ภายใต้การริเริ่มของคุณเซวียนเคอ ในปี 1981 มีการก่อตั้งคณะดนตรีโบราณต้าเหียนแห่งลี่เจียงขึ้น โดยกลุ่มศิลปินท้องถิ่น ในขณะนั้นมีเพียงแค่ 23 คน เมื่อถึงปี 1986 คณะดนตรีโบราณเริ่มทดลองเปิดการแสดง โดยแสดงอาทิตย์ละหนึ่งรอบ เริ่มการแสดงเป็นครั้งแรกในวันที่ 21 มิถุนายน 1987 หลังจากที่ได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานของรัฐ ต่อมาแสดงอาทิตย์ละสองรอบ มีรายได้จากการแสดงในขณะนั้นหนึ่งหมื่นห้าพันหยวน รายได้ของนักแสดงต่อการแสดงหนึ่งครั้งคือห้าพันหยวน ดนตรีโบราณนำซีที่มีเสน่ห์ลึกลับจึงได้ค่อยๆ เผยแพร่ไปนอกลี่เจียง อวิ้นหนาน(ยูนนาน)และประเทศจีน จนมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วประเทศ โดยอาศัยความเจริญรุ่งเรืองของการท่องเที่ยวในเมืองลี่เจียง

นอกจากเป็นที่รู้จักภายในประเทศ ในช่วงกลางและปลายทศวรรษที่แปดสิบ สถานีวิทยุโทรทัศน์หลักของประเทศตะวันตก เช่น บีบีซี และเอบีซี ได้ช่วยประชาสัมพันธ์ดนตรีโบราณนำซี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างตราสินค้า ปี 1993 เซวียนเคอประสบความสำเร็จในการพาคณะดนตรีโบราณต้าเหียนไปแสดงที่มหานครเป่ย์จิง(ปักกิ่ง) จากนั้นมา นักท่องเที่ยวที่มาชมดนตรีโบราณในลี่เจียงก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ค่าตัวเข้าชมได้เพิ่มจากเดิมห้าพันหยวนเป็นสิบพันหยวน คณะดนตรีโบราณต้าเหียนได้รับคำเชิญให้ไปแสดงที่ต่างประเทศหลายครั้ง เป็นการเผยแพร่ดนตรีโบราณนำซีไปทั่วโลก สมาคมดนตรีโบราณภายใต้การนำของคุณเซวียนเคอได้เดินทางไปแสดงที่อังกฤษ ฝรั่งเศส นอร์เวย์ สวิสเซอร์แลนด์ อิตาลี เยอรมัน เอสโตเนีย สเปน โปรตุเกส อเมริกา ญี่ปุ่น ฮองกง ไต้หวัน ฯลฯ เป็นจำนวนสิบกว่าประเทศ และประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการแสดงที่เป่ย์จิง(ปักกิ่ง) ช่งไห่ (เซี่ยงไฮ้) เทียนจิน (เทียนสิน) กว่างโจว(กวางเจา) หนานจิง (นานกิง) เจิ้งตู และคุนหมิง ฯลฯ ทำให้ชื่อเสียงของดนตรีโบราณนำซี ขจรขยายไปทั่ว

ในปี 2000 คณะดนตรีโบราณนำซี เริ่มมีการใช้ระบบการดำเนินงานแบบบริษัทและการบริหารธุรกิจสมัยใหม่ ในปีเดียวกันนี้เอง คณะดนตรีโบราณต้าเหียนได้กลายเป็นบริษัทดนตรีโบราณเซวียนเคอต้าเหียน จำกัด โดยมีคุณเซวียนเคอเป็นกรรมการผู้จัดการ ดนตรีโบราณนำซีจึงได้ก้าวสู่

¹杨杰宏：《丽江本土文化产业的调查与总结——以纳西古乐、东巴宫为例》，载《民族艺术研究》，2006 年第 9 期。（การสำรวจและสรุปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นลี่เจียง：กรณีศึกษาดนตรีโบราณชนเผ่านำซีและวังตงปา）

เส้นทางอุตสาหกรรมวัฒนธรรมนับจากนั้นเป็นต้นมา การดำเนินงานแบบบริษัทและการบริหารระบบธุรกิจแบบสมัยใหม่ทำให้มีการพัฒนาบริษัทอย่างรวดเร็ว ในปี 2007 รายได้ต่อปีของคณะดนตรีโบราณนำซีทะลุห้าล้านหยวน

คุณเซวียนเคอได้บริจาคเงินส่วนตัวแก่สังคมแล้วเกินกว่าสี่ล้านหยวน ปัจจุบันนี้ ราคาตัวเข้าชมได้เพิ่มขึ้นเป็น 160 หยวนต่อหนึ่งใบ แต่ผู้ชมก็ยังคงแน่นชนิดเหมือนเดิม สามสิบปีกว่าที่ผ่านมา คณะดนตรีโบราณได้ช่วยกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของลี่เจียง และสร้างรายได้แก่สมาชิกในคณะฯ ที่สำคัญที่สุดคือ ช่วยอนุรักษ์ดนตรีโบราณนำซีที่กำลังจะหายสาบสูญ ทำให้เสียงดนตรีจากสวรรค์ยังคงดังก้องอยู่ในหูของนักท่องเที่ยวและผู้ชมทุกคน

แม้ว่าจะประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง แต่นาคตก็ยังคงไม่แน่นอนเพราะคุณเซวียนเคอก็ชราภาพลงมาก ปัจจุบันอายุกว่า 70 ปี สมาชิกนักดนตรีก็เช่นเดียวกัน ขณะที่คนรุ่นหลังก็ไม่ได้ให้ความสนใจที่จะสืบทอดมากนัก คุณเซวียนเคอจะกล่าวบทเวทีหลักจบการแสดงทุกวันว่า

“ ... เป็นที่น่ากังวลใจเป็นอย่างมากที่คนรุ่นหลังไม่ให้ความสำคัญกับดนตรีโบราณเลย เก่งว่าดนตรีโบราณ โดยเฉพาะดนตรีโบราณนำซีจะสาบสูญตามตัวของผมไป ถึงแม้ว่าจะมีการประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ เกี่ยวกับการประกาศหาทายาทสืบทอดดนตรีโบราณนำซี แต่นั่นก็ถือเป็นเพียงการประกาศให้โลกรู้ว่าดนตรีโบราณนำซีของพวกเรามีการเตรียมพร้อมที่หาผู้สืบทอด .. ผมอยากได้ผู้ที่รักในดนตรีโบราณนำซีอย่างแท้จริง ผู้ที่รักดนตรีโบราณนำซีโดยสายเลือด ผู้ที่ผูกพันกับดนตรีโบราณนำซีมาตั้งแต่กำเนิด ผู้ที่สามารถผนวกรวมเป็นหนึ่งในเดียวกับดนตรีโบราณนำซีได้อย่างเหมาะสมเจาะลึกเช่นนักดนตรีทั้งหมดบนเวที ผมอยากได้ทายาทผู้สืบทอดดนตรีโบราณนำซีที่เป็นคนนำซีแท้ๆ คนที่มีเลือดนำซีเต็มร้อย แต่นั่นก็เป็นแค่ความหวังของไม้ใกล้ฝั่งอย่างผม ... ”

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่นจากตัวอย่างของโจวจวงและลี่เจียง จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบัน การจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนได้นำเอาวิธีการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจสมัยใหม่เข้ามาใช้อย่างเต็มที่ จะเห็นได้ว่าลักษณะที่คล้ายกันของทั้งโจวจวงและลี่เจียงคือ มีการใช้รูปแบบการจัดการแบบสมัยใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และระบบการจัดการองค์กรธุรกิจสมัยใหม่

ถึงแม้ว่าจะมีความคล้ายคลึงกันดังกล่าวข้างต้น แต่ทั้งสองกรณีก็มีความแตกต่างที่ชัดเจนในแง่ของ “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม” กล่าวคือ ในกรณีโจวจวง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมีลักษณะเป็น “วิสาหกิจขนาดใหญ่ที่ริเริ่มและบริหารจัดการอย่างรวมศูนย์โดยรัฐบาล

ท้องถิ่น” ขณะที่ในกรณีของลี้เจียง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็น “วิสาหกิจระดับกลาง และเล็กที่ริเริ่มและบริหารจัดการโดยผู้ประกอบการในท้องถิ่น” ซึ่งผันตนเองจากชมรมดนตรีและกลุ่มศิลปินสมัครเล่นเป็นผู้ประกอบการธุรกิจดนตรี ซึ่งทำให้ศิลปินนักดนตรีมีรายได้และสามารถเลี้ยงตัวเองได้พร้อมกันกับดำเนินภารกิจสืบทอดวัฒนธรรมตงปาและดนตรีโบราณของชาวน้ำชี

6. อุตสาหกรรมวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงของชนบทจีน : กรณีศึกษาโจวจวงและลี้เจียง

ในช่วงเวลากว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงของชนบทโจวจวงและลี้เจียง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนในช่วงอายุของคนๆ หนึ่ง จากเมืองเล็กๆ ชนบทห่างไกลที่มีผู้คนอาศัยอยู่ไม่มากนัก ปัจจุบันกลายเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวจากทุกสารทิศ ภายหลังจากมีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในโจวจวงและลี้เจียง การเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดในกรณีของหมู่บ้านกลางน้ำโจวจวง และเมืองโบราณต้าเหยียนลี้เจียง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่และการใช้พื้นที่ในเขตเมืองโบราณ จากเดิมเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของคนท้องถิ่นกลายเป็นพื้นที่เศรษฐกิจและสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร โฮมสเตย์ พิพิธภัณฑ์ จุดชมวิว ฯลฯ การขยายตัวอย่างก้าวกระโดดของจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนท้องถิ่นจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคบริการต่างๆ ซึ่งครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว การย้ายถิ่นที่มีทั้งลักษณะที่คนท้องถิ่นย้ายออกจากเมืองโบราณไปอยู่อาศัยในเขตเมืองใหม่ และการย้ายเข้าของคนต่างถิ่นเพื่อมาประกอบอาชีพในพื้นที่เมืองโบราณซึ่งปัจจุบันกำลังเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม

ในกรณีของโจวจวง การพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเน้นหนักไปที่อุตสาหกรรมประเภทที่ 3 มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 1980 จนกระทั่งปัจจุบัน หลังจากที่มีการสร้างสะพานข้ามท่าจี้สุ่ย โจวจวงเริ่มต้นได้เข้าสู่เส้นทางการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจจากที่ก่อนหน้านี้โจวจวงถูกตัดขาดจากภายนอก ยังคงสภาพเป็นหมู่บ้านกลางน้ำโดยสมบูรณ์ เนื่องจากไม่มีถนน การเดินทางจึงใช้เรือเป็นพาหนะแต่เพียงอย่างเดียว ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้โจวจวงยังคงสภาพบ้านเรือนและวิถีชีวิตดั้งเดิมเอาไว้ได้ แตกต่างจากหมู่บ้านกลางน้ำส่วนใหญ่ในแถบเจียงหนานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วงเดียวกัน โจวจวงในช่วงก่อนสร้างสะพานยังไม่เป็นที่รู้จักของคนภายนอก แม้ว่าจะมีนักท่องเที่ยวมาเยือนบ้าง แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และไม่ได้มีผลสะท้อนต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวโจวจวง

นับจากปลายทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเมืองโบราณโจวจวงมีการขยายตัวอย่างมาก ส่งผลให้โจวจวงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลังจากมียุทธศาสตร์และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ภายใต้นโยบายส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมประเภทที่ 3 ของรัฐบาลจีนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ผ่านไปกว่าหนึ่งทศวรรษ หลังจากเข้าสู่

ศตวรรษที่ 21 โจวจงมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในปี 2010 โจวจงกลายเป็นที่สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศและในต่างประเทศหลังจากเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการแนะนำในงาน Shanghai World Expo 2010 ในฐานะที่เป็นเมืองกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีน ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงมากขึ้น จากในปี 1989 หลังจากได้มีการบูรณะบ้านตระกูลเฉิน แล้วเปิดจำหน่ายตั๋วให้นักท่องเที่ยวเข้าชมเป็นแห่งแรกในเมืองโบราณโจวจง จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยในปีนั้นประมาณ 55,000 คน ในปี 2002 จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 2,630,000 คน เป็น 47.8 เท่าของปี 1989

ในแง่ของการเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนท้องถิ่น จากข้อมูลสถิติของบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซู พบว่าในปี 2000 มีแรงงานท้องถิ่นกว่า 7,000 คนที่เข้ามาทำงานในธุรกิจการท่องเที่ยว คิดเป็นสัดส่วน 58% ของแรงงานทั้งหมดในตำบลโจวจง ทำให้รายได้ของคนโจวจงเพิ่มมากขึ้นตามอัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจท่องเที่ยว จากข้อมูลสถิติที่สำนักงานคุ้มครองแรงงานและประกันสังคมประจำตำบลโจวจง ปี 2006 พบว่าแรงงานในภาคอุตสาหกรรมประเภทที่ 2 หรือแรงงานที่ประกอบอาชีพในโรงงานเป็นแรงงานที่สัดส่วนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานในภาคเกษตรหรือภาคบริการ แต่สัดส่วนของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมประเภทที่ 2 นั้นมีแนวโน้มลดลงทุกปีอย่างเห็นได้ชัด และสัดส่วนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมประเภทที่ 3 หรือภาคบริการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ประกอบกับความต้องการแรงงานภาคเกษตรและอุตสาหกรรมในตำบลโจวจงลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้อุตสาหกรรมภาคบริการและการท่องเที่ยวมีบทบาทอย่างสูงในการแก้ไขปัญหาการว่างงานของโจวจงและกลายเป็นช่องทางสำคัญในการรองรับแรงงานจากภาคอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในกรณีของลี่เจียง การขยายตัวอย่างก้าวกระโดดของการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อชีวิตของคนในลี่เจียง ทั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองโบราณต้าเหียนลี่เจียงและอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทรอบนอกเมืองลี่เจียง ในทำนองเดียวกันกับกรณีของโจวจงนั่นคือ คนท้องถิ่นมีการเปลี่ยนอาชีพจากภาคเกษตรเข้าสู่ภาคบริการเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของการท่องเที่ยวที่ขยายตัวอย่างมากในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา รวมไปถึงมีการเพิ่มจำนวนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรายใหม่มากขึ้น

หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว พื้นที่ทั้งในและนอกเขตเมืองโบราณต้าเหียนลี่เจียงได้รับการฟื้นฟูบูรณะ และเริ่มเป็นที่รู้จักของโลกภายนอก การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในกรณีลี่เจียงเริ่มขยายตัวในช่วงทศวรรษที่ 1990 โดยเฉพาะภายหลังจากที่ลี่เจียงได้รับการประกาศเป็นเมืองมรดกโลกในปี 1997 ในช่วงปี 1991- 1999 มีนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในและต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างไม่ขาดสาย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวภายในประเทศจีนเอง ในปี 1991 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในลี่เจียงทั้งหมด 13,500 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 7,500

คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 6,000 คน รายได้จากการท่องเที่ยวมีมูลค่าเพียง 7,000 หยวน และ 452,300 ดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น ในปี 1999 มีนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,813,200 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 2,744,420 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 69,000 คน นำรายได้เข้ามาสู่ลี่เจียงเป็นมูลค่าถึง 2,900,000 หยวน และ 21,308,700 ดอลลาร์สหรัฐ เห็นได้อย่างชัดเจนว่าในช่วง 9 ปี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในลี่เจียงได้เติบโตและขยายตัวอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลประเทศจีนเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและเริ่มมีการดำเนินนโยบายดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

หลังจากช่วงช่วงวิกฤตการณ์โรคซาร์ ช่วงเวลาตั้งแต่ปี 2004 – 2010 นั้น นักเที่ยวทั้งจาก ภายในและต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในลี่เจียงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2004 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในลี่เจียงทั้งหมด 3,601,800 คน (อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 19.47) เป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศจีน จำนวนทั้งสิ้น 3,509,970 คน (อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 19.47) และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 92,100 คน (อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 11.76) นักท่องเที่ยวเหล่านั้นนำรายได้เข้ามาสู่ลี่เจียงเป็นมูลค่าถึง 3,176,000,000 หยวน (อัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 32.11)

โดยในปี 2010 มีนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็นจำนวนทั้งสิ้น 9,099,700 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2004 ถึง 5,497,900 คน มีอัตราเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 47.1 ของปี 2004 ในปี 2010 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 8,488,300 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 611,400 คน นำรายได้เข้ามาสู่ลี่เจียงเป็นมูลค่ากว่า 11,246,000,000 หยวน มีอัตราเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 55.76 ของปี 2004 ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในช่วง 8 ปี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในลี่เจียงได้เติบโตและขยายตัวอย่างมากเป็นผลมาจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลจีนได้ดำเนินนโยบายต่างๆ เกี่ยวกับการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างเข้มข้น และมีแนวโน้มว่า อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของลี่เจียงจะขยายตัวมากขึ้นอีกในอนาคต

7. บทเรียนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน จากประสบการณ์ของโจวจวงและลี่เจียง

การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน ทั้งในกรณีของโจวจวงและลี่เจียงเป็น กระบวนการที่มีความต่อเนื่องและทวีความเข้มข้นอย่างมากในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา บทเรียนว่าด้วยการ พัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทที่เรียนรู้ได้จากประสบการณ์ของประเทศจีนมีทั้งในแง่ที่เป็นด้านลบ เช่น สภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน ตลอดจนขีดจำกัดของ การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการย้ายถิ่นออก ความแออัดของนักท่องเที่ยว ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการเป็นธุรกิจมากเกินไป ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพึงตระหนักในการ

ดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท เป็นการเรียนรู้ทั้งเพื่อแก้ไขผลกระทบและเพื่อระมัดระวังไม่ให้เกิดขึ้น แต่ถึงแม้ว่าจะประสบกับปัญหาหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วดังที่ได้กล่าวข้างต้น โจจวงและลี่เจียงในปัจจุบันได้กลายเป็นตัวอย่างของความสำเร็จที่เมืองท่องเที่ยวในประเทศจีนหลายแห่งยึดถือเป็นต้นแบบในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในแง่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ค่าชมหรือรางวัลที่แสดงถึงการยอมรับจากสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เสียงตอบรับทางบวกเหล่านี้สร้างความภาคภูมิใจให้กับทุกคนท้องถิ่น และภาครัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่นอย่างมากด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่ผู้วิจัยอยากจะทิ้งท้ายไว้คือ การตอบคำถามว่า อะไรคือบริบทและเงื่อนไขที่ทำให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจจวงและลี่เจียงเป็นอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นการทบทวนถึงเงื่อนไขหรือบริบทอันเป็นที่มาของความสำเร็จ/ล้มเหลวของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีนจากประสบการณ์ของโจจวงและลี่เจียง เพื่อว่าบทเรียนเหล่านี้อาจจะเป็นประโยชน์บ้างไม่มากนักน้อยต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม หรือสนใจการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท ข้อค้นพบในเบื้องต้นเกี่ยวกับบริบทและเงื่อนไขของความสำเร็จ/ล้มเหลวของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท จากประสบการณ์ของโจจวง มณฑลเจียงซู และลี่เจียง มณฑลอวิ๋นหนาน(ยูนนาน) สาธารณรัฐประชาชนจีน เกี่ยวข้องกับประเด็นต่อไปนี้

(1) บทบาทของภาครัฐ และประสิทธิภาพของกลไกรัฐ จากการศึกษาภาพรวมของนโยบายอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในประเทศจีน และกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในโจจวงและลี่เจียง จะเห็นได้ชัดเจนว่า ภาครัฐมีบทบาทนำในการผลักดันนโยบายและกระตุ้นให้รัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม รัฐบาลจีนดำเนินนโยบายในเรื่องนี้อย่างเข้มข้น เป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง มีการปฏิรูปโครงสร้างระบบการบริหารจัดการและกลไกระดับต่างๆ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายภาครัฐที่ชัดเจนและกลไกการส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จ แต่ถึงแม้ว่าประเทศจีนจะเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องความชัดเจนและความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ แต่หากมองอย่างวิพากษ์วิจารณ์ก็จะเห็นได้ว่า การดำเนินนโยบายภาครัฐหลายๆ อย่างของรัฐบาลจีนเป็นไปได้เฉพาะในบริบทการเมืองการปกครองแบบสังคมนิยมที่รัฐมีอำนาจรวมศูนย์อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เช่น นโยบายการเวนคืนที่ดิน การกำหนดรูปแบบการใช้พื้นที่และวิธีการดำรงชีพของประชาชน เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นวิธีการดำเนินนโยบายที่เบ็ดเสร็จเด็ดขาดเช่นนี้จะ

วิธีการที่เหมาะสมที่ประเทศอื่นสามารถนำไปใช้ได้ หรือควรนำไปใช้ในบริบทสังคมการเมืองของประเทศอื่นที่มีระบบการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากประเทศจีน

(2) *บริบทของท้องถิ่นและมรดกทางวัฒนธรรม*ของแต่ละท้องถิ่นก็เป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะถึงแม้ว่ารัฐบาลจีนจะมีบทบาทอย่างสูงในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบท แต่มิได้หมายความว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นได้ในชนบททุกแห่งในประเทศจีน มีเพียงพื้นที่ชนบทบางแห่งเท่านั้นที่มีจุดเด่นและศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมขึ้นในท้องถิ่น ดังเช่นในกรณีของหมู่บ้านกลางน้ำโจ้วจง และเมืองโบราณต้าเหยียนลี่เจียง ทั้งสองกรณีต่างก็มีมรดกวัฒนธรรมที่มั่งคั่งและสั่งสมสืบทอดมายาวนาน และมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ในมุมมองของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น ทั้งโจ้วจงและลี่เจียงเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งที่กำลังเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จ รวมถึงเป็นกรณีศึกษานำร่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในพื้นที่ชนบทแห่งอื่นๆ ของจีน แต่การประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับโจ้วจงและลี่เจียงก็เป็นเรื่องยาก หลายกรณีที่ไม่ประสบความสำเร็จมักได้แก่ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่มีฐานมาจากการลอกเลียนแบบโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของบริบททั้งของท้องถิ่นตนเองและต้นแบบ ในช่วงทศวรรษที่ 1980 ได้เกิดกระแสการสร้างหมู่บ้านวัฒนธรรมไปทั่วประเทศจีน พื้นที่หลักๆ เช่น เซินเจิ้น ปักกิ่ง Kunming แต่ก็ไม่สามารถสืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน

(3) *พลังของโลกาภิวัตน์และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศ* อีกเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญคือ บริบทโลกาภิวัตน์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ซึ่งมีทั้งแง่บวกและแง่ลบ รวมไปถึงองค์การระหว่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างที่เด่นชัดคือ บทบาทขององค์การยูเนสโกในกรณีของลี่เจียง หลังจากได้รับการประกาศเป็นมรดกโลกในปี 1997 ลี่เจียงเป็นที่รู้จักในเวทีโลก การเป็นเมืองมรดกโลกกลายเป็นจุดขายที่สำคัญของลี่เจียงในฐานะเมืองท่องเที่ยวและกลายเป็นตราสินค้าที่สร้างความโดดเด่นให้กับลี่เจียง กรณีของโจ้วจง บทบาทของสื่อและโลกาภิวัตน์มีส่วนสำคัญที่ทำให้โจ้วจงเป็นที่รู้จัก เป็นต้นว่า การได้รับการแนะนำว่าเป็นหมู่บ้านกลางน้ำอันดับหนึ่งของจีนในนิตยสาร (ซีเอ็น) เซี่ยงไฮ้เอ็กซ์ปรีร์ การมาเยือนของบุคคลสำคัญหรือผู้มีชื่อเสียงระดับโลก เป็นต้น

พลังของโลกาภิวัตน์ไม่เพียงทำให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นเข้ามาเป็นจำนวนมากแล้ว ยังทำให้เกิดการไหลเข้ามาของนักลงทุนจำนวนมากจากทั่วประเทศและทั่วโลกด้วย ส่งผลให้เมืองเก่าเปิดสู่โลกภายนอก ซึ่งในด้านหนึ่งก็เป็นการดึงดูดทรัพยากรจากโลกภายนอกเข้ามาสู่ลี่เจียง แต่ในขณะเดียวกันก็นำพาความเปลี่ยนแปลงมายังลี่เจียง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ อาคารสิ่งก่อสร้าง ยังรวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รูปแบบการประกอบอาชีพ หรือวิถีชีวิตของชาวเมืองเก่า

สิ่งที่โลกาภิวัตน์นำมาสู่เมืองเก่าลี่เจียงไม่ใช่แค่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่านั้น ยังมีอีกหลายสิ่งที่สำคัญเป็นต้นว่า ข้อมูล เทคโนโลยี ทุน ทรัพยากรมนุษย์ สินค้า วัฒนธรรม และแนวความคิดจากภายนอก ปัจจัยที่มีอิทธิพลเหล่านี้เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมนำขึ้นในเมืองลี่เจียง

(4) *นวัตกรรมการบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรม* เป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามและไม่มีสูตรสำเร็จที่ตายตัวว่ารูปแบบที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร แต่ละกรณีจึงจำเป็นต้องค้นหารูปแบบหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับเงื่อนไขของแต่ละท้องถิ่น จากตัวอย่างของโจวจงและลี่เจียง แม้ว่าจะได้รับนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจากรัฐบาลกลางมาเหมือนกัน แต่รูปแบบการบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในโจวจงและมีลี่เจียงก็มีความแตกต่างกัน การบริหารจัดการพื้นที่หมู่บ้านกลางน้ำโจวจงอยู่ในความดูแลของบริษัทท่องเที่ยวหมู่บ้านกลางน้ำโจวจงแห่งมณฑลเจียงซู จำกัด เป็นหนึ่งในบริษัทท่องเที่ยวที่มีประวัติยาวนานที่สุด ก่อตั้งขึ้นโดยมณฑลเจียงซู และบริหารงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น รูปแบบการบริหารจัดการในโจวจงมีลักษณะค่อนข้างรวมศูนย์และที่สามารถดำเนินการเช่นนี้ได้เนื่องจากพื้นที่หมู่บ้านกลางน้ำโจวจงมีขนาดเล็กและมีขอบเขตหรืออาณาบริเวณที่ค่อนข้างชัดเจน

ขณะที่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในลี่เจียงดำเนินการโดยใช้ระบบบริหารจัดการแบบองค์กรธุรกิจ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการแยกกันระหว่างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและการบริหารวัฒนธรรม เพื่อสร้างระบบอุตสาหกรรมวัฒนธรรมชนชาติที่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจตลาดแบบสังคมนิยม โดยการสร้างระบบบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่มีการจัดลิขสิทธิ์ชัดเจน มีการแบ่งแยกอำนาจความรับผิดชอบชัดเจน แยกเอกชนและรัฐออกจากกันอย่างเด็ดขาด องค์กรที่ตั้งขึ้นใหม่มีอำนาจความรับผิดชอบตามแบบธุรกิจสมัยใหม่ ทำให้การบริหารจัดการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมประเภทต่างๆ มีความคล่องตัวและเป็นอิสระมากขึ้น

(5) *ปฏิบัติการที่มาจากฐานของการสั่งสมความรู้และการวิจัย* ความสำเร็จของโจวจงและลี่เจียงมาจากฐานความรู้ที่สั่งสมและการวิจัยทั้งก่อนและหลังการดำเนินนโยบายและกิจการการพัฒนาต่างๆ ดังจะเห็นได้จากกรณีโจวจงมีการศึกษาวิจัยก่อนหน้าที่จะมีการจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาโจวจง และหลังจากมีการพัฒนาจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ในกรณีลี่เจียงนอกจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโบราณหลังจากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวจากการสำรวจเอกสารพบว่า ลี่เจียงมีฐานความรู้ที่สั่งสมจากการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานก่อนหน้านั้นแล้ว

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 มีผู้เชี่ยวชาญ นักเขียน และนักวิชาการต่างชาติจำนวนมากเดินทางมาสำรวจ ทำงาน และเผยแพร่ศาสนาที่ลี่เจียง หลังจากกลับไปยังประเทศของตนก็ได้ตีพิมพ์บทความและหนังสือที่เกี่ยวข้องออกมามากมาย ทำให้ลี่เจียงกลายเป็นสถานที่ที่ได้รับการกล่าวขานในหมู่

นักวิชาการสาขาต่างๆ ในยุโรปและอเมริกา เช่น ธรณีวิทยา มนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ดนตรี และ ศาสนา การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมลี้เจียงทั้งเรื่องดนตรีโบราณนาซีและวัฒนธรรมตงปาอย่างต่อเนื่องทั้งโดยชาวจีนและชาวต่างประเทศจนเกิดเป็นวิชานาซีศึกษาได้กลายเป็นฐานวิชาการที่แข็งแกร่งและมีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของลี้เจียงและสร้างความโดดเด่นทางวัฒนธรรมให้กับลี้เจียงในเวลาต่อมา

เงื่อนไขหรือบริบทของความสำเร็จ/ล้มเหลวในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในชนบทจีน ทั้งห้าประการที่กล่าวมาข้างต้น เป็นบทเรียนเบื้องต้นที่ผู้วิจัยได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์การพัฒนา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของโจวจวงและลี้เจียงจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขณะที่ในปัจจุบัน อุตสาหกรรม วัฒนธรรมได้กลายเป็นทั้งแนวคิดและปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและมีพลวัต สูงยิ่ง ไม่เฉพาะแต่ในประเทศจีนแต่รวมถึงอีกหลายประเทศทั่วโลก และจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาวิจัย กันต่อไปในอนาคต เพื่อให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการลงพื้นที่ศึกษาภาคสนามระยะ ยาว และการศึกษาวิจัยข้ามวัฒนธรรม

บรรณานุกรม

Hesmondhalgh, David and Pratt, Andy C. 2005 Cultural Industries and Cultural Policy. In *International journal of cultural policy* 11 (1): 1-14.

Hesmondhalgh, David. 2007. *The Cultural Industries*. (2nd Edition) Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage Publications.

Hartley, John. (ed.) 2005. *Creative Industries*. Malden, MA and Oxford: Blackwell Publishing.

UNESCO. 1982. *Cultural Industries: A challenge for the future of culture*. Paris: The United Nations.

蔡尚伟, 刘锐等:《文化产业比较案例》, 北京: 中国传媒大学出版社, 2009 年。

操建华:《旅游业对中国农村和农民的影响的研究》, 中国社会科学院博士学位论文, 2002 年。

陈立旭:《当代中国大众文化发展历程》,《文化研究》, 2006 年第 10 期。

陈益等:《九百岁的水镇周庄》, 西安: 西安地图出版社, 2010 年。

陈志强:《江南六镇古桥》, 呼和浩特: 远方出版社, 2004 年。

邓安球:《文化产业发展理论研究——兼论湖南文化产业发展》, 江西财经大学博士学位论文, 2009 年。

- 葛军莲：《周庄古镇旅游商业感知与调控机制研究》，南京师范大学硕士学位论文，2007年。
- 韩骏伟，胡晓明等：《文化产业概论》，广州：中山大学出版社，2009年。
- 和湛主编：《丽江古城》，昆明：云南民族大学出版社，2003年。
- 赫斯蒙德夫著，张菲娜译：《文化产业》，北京：中国人民大学出版社，2007年。
- 胡慧林：《文化产业发展与中国新文化变革：1998-2008》，上海：上海人民出版社，2008年。
- 江蓝生、谢绳武主编：《2001-2002年：中国文化产业报告》，北京：中国社会科学文献出版社，2002年。
- 昆山市周庄镇志编辑委员会：《周庄镇志》，上海：上海三联书店，1992年。
- 李金宏：《丽江古城》，长春：吉林出版集团，2009年。
- 李丽雅、黄芳《论江南水乡古镇旅游资源的开发与保护——以周庄和同理为例》，《桂林旅游高等专科学校学报》，2003年第2期。
- 丽江纳西族自治县志编纂委员会编纂：《丽江纳西族自治县志》，昆明：云南人民出版社，2001年。
- 刘燕：《旅游业的发展对丽江古城社会文化的影响》，《云南地理环境研究》，2005年第17卷。
- 木丽春：《东巴文化通史》，北京：中国炎黄文化出版社，2008年。
- 《丽江古城史话》，北京：民族出版社，1996年。
- 沈进成、王伯文：《民俗体验对游客意象及忠诚度影响关系研究——以奋起湖地区为例》，《旅游管理研究》，2005年第2期。
- 苏晓波：《旅游发展与历史陈振商业功能转化——以丽江大研古镇为例》，中山大学硕士学位论文。
- 《文化产业振兴规划》，北京：人民出版社，2009年。
- 危良华、单鹏飞《江南水乡印象之追忆、反思和重塑——以水乡周庄为例》，《小城镇建设》，2009年。
- 巫宁：《探险旅游者需要、动机及行为过程的心理学分析》，《开思九州旅游规划网》，2004年。
- 吴江地方志编纂委员会编：《吴江县志》南京：江苏科学技术，1994年。
- 徐致鹰、雷秋生、朱剑刚主编：《苏州地理》，苏州：古吴轩出版社，2010年。
- 徐致云：《周庄古镇旅游感知及旅游地生命周期研究》，安徽师范大学硕士学位论文，2005年。
- 宣科：《纳西古乐》，《玉龙山》，1995年第1期。

- 闫金亮、李吉跃、张桂荣：《中国民众旅游动机与行为研究》，《中国科技论文在线》。
- 杨杰宏：《丽江本土文化产业的调查与总结——以纳西古乐、东巴宫为例》，《民族艺术研究》，2006年第9期。
- 于洪：《丽江古城形成发展与纳西族文化变迁》，中央民族大学博士学位论文，2007年。
- 于素梅：《我国不同群体参与体育旅游的动机调查与分析》，《广州体育学院学报》，2007年第4期。
- 云南减灾年鉴编委会编：《云南减灾年鉴》（1996-1997），昆明：云南科技出版社，1999年。
- 曾傅伟：《旅游小城镇：城镇化新选择——旅游小城镇建设理论与实践》，北京：中国旅游出版社，2010年。
- 张寄寒：《名人与周庄》，西安：西安地图出版社，1996年。
- 张晓燕、张善芹、马勋：《我国自驾车旅游者行为研究——以华北地区为例》，《旅游学刊》，2006年第9期。
- 掌庆琳、洪雅芳、吴淑玲：《原住民节庆活动期间民宿游客动机之研究》，《运动休闲餐旅研究》，2006年第6期。
- 赵践、周潮：《旧时老周庄》，北京：中国青年出版社，2002年。
- 中国地图出版社编：《中华人民共和国行政区划手册》，北京：中国地图出版社，2010年。
- 周文林主编：《宣科与纳西古越》，昆明：云南美术出版社，2008年。
- 周正兵：《文化产业导论》，北京：经济科学出版社，2009年。
- 自宗晓莲：《丽江古城民居客栈业的人类学考察》，《云南民族学院学报》（哲学社会科学版），2002年第4期
- 邹开敏《民宿：休闲度假旅游的一种探索——江苏周庄为例》，《乡村旅游》，2008年第8期。
- 邹益民、董艳琳：《基于游客体验的家庭旅馆经营策略研究》，《桂林旅游高等专科学校学报》，2006年第2期。

เว็บไซต์

<http://www.unesco.org/culture/industries>. [Accessed 18 Nov. 2010]

www.china.com.cn. [Accessed 26 Nov. 2010]

<http://thai.cri.cn/247/2010/11/22/233s181880.htm>. [Accessed 22 Nov. 2010]

<http://thai.cri.cn/247/2010/10/08/227s180382.htm>. [Accessed 08 Oct. 2010]
http://th.rivermk.com/mgh0912/d_jrzg11.html. [Accessed 09 Mar. 2011]
<http://www.tczj.net/sfw/show/news.asp?id=68>. [Accessed 31 Aug 2010]
http://www.ks.gov.cn/929_ksgl.html&ID=920. [Accessed 12 Feb. 2010]
www.Zhouzhuangtour.com. [Accessed 28 Jan. 2011]
<http://www.lijiang.gov.cn/index.htm>. [Accessed 08 May. 2011]
<http://www.Softime.cn>. [Accessed 08 May. 2011]
www.njgs.xgk.yn.gov.cn. [Accessed 08 May. 2011]
http://www.zhouzhuang.net/DB_jieshao.asp?id=15. [Accessed 28 Jan. 2011]
http://www.zhouzhuang.net/DB_jieshao.asp?id=15. [Accessed 28 Jan. 2011]